

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קיבוץ
שלשלת האור

שנד
השיעי

היכל
המישי

אור התורה

מספר

שמות

והוא לקוטי אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות
לעבודת ה'. על סדרי פרשיות התורה, ועל חנוכה ופורים.
שלש דגלים ור"ה ויוהכ"פ.

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האילקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא מנחם מענדל נבג"מ זי"ע

— אדמו"ר ה"צמח צדק" —
מליובאוויטש

חלק שני: בשלח

נעתק מכת"י ויוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת

„ אוצר החסידים ”

ברוקלין (13) ג. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות עשרים ושבע לבריאה

מפתח כללי:

iii פתח דבר מהמרי"ל

v לוח המפתחות

אור התורה

שנא פרשת בשלח

תרצה מראה מקומות לפסוקי תנ"ך

תשג מראה מקומות למאמרי חז"ל

O R H A T O R A H

S H E M O S

Vol. II

Published and Copyrighted 1967 by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HYacinth 3-9250-1

גרפס גרפוס "טרא"

צ"י טראבי בן רחל וזלף זוגער בן אסתר גרפס

Printed in United States of America

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובהמשך להנדפס מכבר, הננו מו"ל בזה בפעם הראשונה מכתבי יד את דרושי כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" ורשימותיו על פרשת בשלה.

דרושים ורשימות אלה נעתקו ברובם מביכלאך¹ כתבי יד מעתיקים שונים.

* * *

הדרושים שנדפסו בספר זה נכתבו בזמנים שונים, ולכן יש בהם ענינים שנרשמו בקיצור ולאחר זמן נתבארו באריכות יותר, ומשנה אינה זה ממקומה, ובפרט שאי אפשר בלא חידוש.

לע"ע לא נמצא תח"י גוף כתבי יד קודש של הצ"צ מרובם של הדרושים ורשימות הנ"ל, כי אם העתקות, ומכמה מהם — רק העתקה אחת, ולכן אפשר אשר גם לאחר ההגהה שהשתדלנו בה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני העמודים ומ"מ שבפנים, חסרון התחלת או סיום החצ"עג וכו'.

* * *

בסוף כרך זה הוספנו מראה מקומות לפסוקי תנ"ך, מאמרי רז"ל, זהר וכו' (נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק).

מראה מקום להכתבי יד מהם נעתקו הדרושים ורשימות של כרך זה, וכן שאר הברכים על ספר שמות — יבוא בסוף כרך האזרון של ספר שמות.

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי הצ"צ — ראה בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לספר אור התורה שמות (שמות"בא).

מערכת „אוצר החסידים"

כ"ד טבת ה'תשכ"ז, ברוקלין, נ. י.

(1) והם: ע"ס בראשית, שמות"בא, ויקרא, במדבר, דברים, תהלים, חמש מגילות.
 (2) בעיקרם מהביכלאך הידועים בשם „בוך ליאדי", „בוך באברויסקי".
 (3) מאמרים ורשימות אחדים נעתקו מגוף כתב יד קודש הצ"צ (מבוך שמות ויקרא) — וכפי שמצויין בהמראה מקום לספר שמות.

לוח המפתחות

ב ש ל ח

שנא	ויהי בשלח
שנג	ויהי בשלח — שנת תרכ"ג
שעב	ויסב אלקים
שעד	וחמושים עלו
שפ	ויסעו מסוכות
שפא	וה' הולך לפניהם
שפח	לא ימיש עמוד
שפט	דבר אל בני ישראל וישבו
תא	להבין ביאור הדברים
תוא	אלו פיננו מלא שירה כים
תניד	מה תצעק
תנו	ואתה הרם — שנת תרכ"ב
תזח	ויסע מלאך האלקים
תזכב	ובני ישראל הלכו
תזכג	ויושע ה'
תזכה	ויושע ה'
תזו	וירא ישראל
תזח	וירא ישראל את
תזלא	הגהות לירא ישראל שבתו"א
תזלב	וירא ישראל
תזמד	ביאור הדברים הנ"ל
תזס	וירא ישראל
תזעג	כמים הפנים לפנים
תזצ	או ישיר משה
תקא	או ישיר משה
תקח	שייך לפסוק או ישיר
תקו	פסוק או ישיר
תקט	הגהות לד"ה אשירה בתו"א
תקטו	קיצור והבנת הדברים שבתו"א ע"פ אשירה
תקכב	מענין רו"ש בתו"א פ' בשלח
תקל	עזי וזמרת י"ה
תקלג	שייך לפסוק עזי חמרת
תקלז	ה' איש מלחמה
תקמא	ימינך ה' גאדרי בכח

ימינך ה' נאדרי בכח תקמד
 אמר אויב תקמו
 מי כמוך באלים ה' תקמו
 מי כמוכה באלים תקנג
 מי כמוכה באלים ה' תקנה
 מי כמוכה תקנט
 נחית בחסדך תקסב
 תפול עליהם תקסג
 תביאמו ותטעמו תקסד
 ה' ימלוך לעולם ועד תקסז
 ענין קייט תקסח
 הגהות על התרי"א ד"ה לסוסתי תקעז
 ויסע משה תקעה
 ויבואו מרתה תקעה
 וילונו תקעה
 ויצעק אל תקעה
 ויאמר אם כו' רופאך תקעט
 ויאמר אם שמוע תשמע תקעט
 ויאמר אם שמוע תשמע לקול תקפב
 הנבי ממטיר תקפו
 הנבי ממטיר תקפט
 זה הדבר תקצד
 ויהי ביום השישי תקצה
 ויאמר משה אכלוהו היום תקצה
 ויאמר משה אכלוהו היום תרב
 הגהות לויאמר משה שבתו"א תרז
 קיצור מד"ה אכלוהו היום תרכח
 ביאור הדברים ע"פ ויאמר משה תרלא
 ראו כי תרנ
 ראו כי תרנ
 ראו כי תרנז
 ויבא עמלק תרנז
 ויאמר משה אל יהושע תרס
 והיה כאשר ירים תרסג
 ואהרן חזר תרסד
 ויבן משה מזבח תרסה
 ויאמר כי יד על כס תרסו
 בשופטים סי' מקול מחצצים תרע
 מקול מחצצים תרפה

אור התורה

פרשת

בשלח

פרשת בשלח

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא, כי אמר אלקים פן ינחם העם בראותם מלחמה וישבו מצרימה.

ות"א והוה כד שלח פרעה ית עמא ולא דברינן ה' אורח ארעא פלשתאי. ארי קריבא הוא, ארי אמר ה' דילמא יזועון עמא (במחורגמן ערך זוע הביא כי ויחדד העם תרגום זוע כל עמא, וינע לבכו בישעי' סי' ז' זוע לביה, ותתחלחל המלכה, ואודעזעית מלכתא, אי"כ פי' ינחם היינו ענין פחד וחרדה, ורש"י פי' יחשבו מחשבה, ושניהם אמת דר"ל שמחמת החרדה יחשבו מחשבה לשוב מצרימה) במחזיהון קרבא ויתובון למצרים עכ"ל.

(ב) ת"י והוה כד פטר פרעה ית עמא ולא דברינן ה' אורח ארעא פלשתאי ארום קריב הוא, ארום אמר ה' דילמא יתהוון עמא (לשון חרטה וחרדה, וכדו תהית) במחמיהון אחוהון דמיתו בקרבא מאתן אלפין גוברין בני חילא משבטא דאפרים מאחזין בתריסין ורומחין ומאני ויינין ונחתו לגת למיבזו גיתי פלשתאי ובגין דעברו על גזירת מימרא דה' ונפקו ממצרים תלתין שנין קדם קיצא אתמסרון בידיא דפלשתאי וקטלונן הינן הוה גרמיא יבישא דאחי יתהון מימרא דה' על ידא דיתוקאל גביא בבקעת דורא (וכ"ה בגמרא ר"פ חלק) ואין יחמון כרין ידחלון ויתובון למצרים עכ"ל. והנראה שתירץ בזה מה שיש להקשות על אומרו פן ינחם העם כו' דמדוע לא יבטחו בה' שהוא הנלחם להם, אלא התירץ שמחמת שיראו אחיהם שמתו במלחמה מזה יפחד לבם, וזה לא יתנו על לב לומר שמחמת שעברו על גזירת כו'.

פ"ד דמגלה דלי"א א' יו"ט האחרון של פסח קורין ויהי בשלח ופרש"י לפי שביום ז' של פסח אמרו שירה על הים.

(ג) בעמ"מ שער י"ד ר"פ כ"ח הערב רב הנזכרים הם היו אותם הנקראים עם בכל מקום והם אותם שהי' מלוה אותם פרעה שאמר המדרש ע"פ ויהי בשלח פרעה את העם אין שילוח אלא לשון לוויה כו' והיה לו זה שברוך לב שהם היו ממש מצרים ועלו מן הארץ בעל כרחו ולוה אותם עכ"ל. ובשער ט"ז פרק כ"ט דקל"ט ע"א כ' שהאוויר מתתקן ע"י הבל פיו של האדם בתורה כו' וזהו טעם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא להתקדש ע"י דהע"ה שהוריש גת לישראל ולא היה מתקדש מדבר העמים כו' עכ"ל.

ד) רבות ר"פ בשלח ויהי בשלח פרעה. שפרעה התחיל קורא ווי. הוי ויהי בשלח. והיינו כי ישראל העלו הניצוצות ממנו כו' ועוד במש"ש דקל"ז ע"ב כשהיו ישראל אצלי היה הקב"ה זקוק לי כו' ע"ש דהיינו שעייזו ה' נמשך לו שפע רב כדי שלא יהיו ישראל תחת אומה שפילה כו'.

ה) ד"א ויהי בשלח הה"ד השולח אמרתו ארץ כו' ר"ל פי' בשלח שהקב"ה שלח אמרתו ארץ שיהי' פרעה מוכרח לשלחם כו'.

ו) רבות ס"פ אמור פל"ב דף ר"ב ע"ד ע"פ ויצא בן אשה ישראלית הה"ד גן נעול כו' ע"י שגדרו ישראל במצרים עצמן מן הערוה נגאלו ממצרים מתוך כך שלחייך שלוחייך כד"א ויהי בשלח פרעה.

ז) במדבר פ"ב דף רי"ד ג' גן נעול אלו הבתולות גל נעול אלו נשי האנשים. מעין חתום אלו הפנויות אמר להם הקב"ה בזכותם אני גואל את בניי הה"ד אחריו שלחך פרדס רמונים בזכות כן שלחך. ויהי בשלח פרעה. הוי בזכות הנשים כשירות יצאו ישראל ממצרים. לכך נאמר מוציא אסירים עכ"ל. והענין י"ל כי הגאולה הוא ענין יחוד העליון שהשכינה שהיא בחי' ממכ"ע יצאה מהתלבשותה בק"ו לקבל האור מבחינת סוכ"ע ולכן זהו נמשך ע"י שגדרו א"ע מן הערוה בחי' גן נעול כו' שעייזו נמשך למעלה ג"כ שלא יהי' בא נחש על חוה כו'. ושלא יהי' ושפחה כי תירש כו' אלא כמ"ש גרש את האמה הזאת כו'.

ח) נשא פי"ד רנ"ו ג' בנשיא השביעי. שלשה אומות אסר הקב"ה לכשנכנסו לארץ לירש את ארצם שנאמר אל תצר את מואב וכן אדום כו' ארץ פלשתים מנין דכתיב ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא קרובה היתה השבועה שנשבע אברהם לאבימלך כו' ולע"ל עתיד הקב"ה להתיר שלשתן לישראל. שנאמר ועפו בכתף פלשתים ימה בישע"י סי' י"א פסוק י"ד ומתרגמינן ויתחברון כתף חד לממחי ית פלשתאי די במערבא כו'. אדום ומואב משלוח ידם כו'. ועיין ברבות לך לך ס"פ מ"ד ששלשה אומות לא נתן לו עד לע"ל קני קניזי קדמוני רק שבעה אומות נתן לו עכשיו ונתבאר במ"א שהשבעה אומות הם לברר ז"ת אבל בירור ג"ר עדיין לא ניתן לו בשלימות א"כ לכאורה פלשתים זהו מבירור הג"ר כו' ועו"נ ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים. ולכן ועדיין לא נחם. לא קיבל תחומין בשלימות כמ"ש ברבות ר"פ בשלח. אבל לע"ל כתיב נחמו נחמו עמי ע"י שיתן להם גם בירור ג"ר כו'. ואפ"ל דלכן לע"ל פרוות תשב ירושלים ע"י בירור פלשתים מבוי המפולש שלע"ל ישמח ישראל בעושיו. משא"כ בעוה"ז אין שמחה בשלימות כו' ע' ברבות פ' אחרי פ"ב. ובספר כד הקמח ערך שמחה. ועמ"ש ע"פ צדקת פרונונו בישראל.

שה"ש רבה בפסוק גן נעול כו' שלחך פרדס רמונים. הובא כנ"ל בשם רבות ר"פ בשלח ובמדבר פ"ב כו'.

זח"א לך לך דפ"ב סע"ב ע"פ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אותו. לוויה עבדו ליה בכל ארעא דמצרים. א"ל קב"ה הכי את זמין למיעבד לבנוי את תוזיף לון מארעך דכתי' ויהי בשלח פרעה את העם דאוזיף לון מכל ארעיה כו' למאי אצטריך כו' אר"ש ת"ח כולא רוא דחכמתא היא כו' אבל באברהם מה כתי' ויעל אברם ממצרים כו' ור"ל לפי שאברהם ירד למקום הקליפות ולא נתפתתה אחריהם א"כ עי"ז ויעל שהי' לו עלי' דוקא ע"י מצרים וכענין קיום מצות ל"ת שגבוהים ממ"ע ע"י דאתכפיא סט"א כו' וע' מזה בת"א בד"ה בחדש השלישי פי' ויעל אברם ממצרים, וזהו ג"כ ענין בשלח פרעה את העם, וה"ע כשושנה בין החוחים שנו' ברבות פ' אחרי ר"פ כ"ג על ישראל בצאתם ממצרים כו' והיינו דכמו השושנה שעם היות שהחוחים עוקצים אותה עכ"ז עיקר גידולה הוא ביניהם דוקא, כך בחי' רעייתי היא הנה"א בין הבנות שהם נה"ב שעם היות שהנה"ב מסתרת כו' עכ"ז עי"ז דוקא עלי' הנה"א ע"י שעושה בחי' אתכפי' ואתהפכא בנה"ב, וזהו"ע ויהי בשלח פרעה דוקא את העם כו', וזהו"ע צדקת פרונו כו'.

כי אמר אלקים, בפ' וארא דכ"ה סע"ב, בשלח פרעה פ' בשלח דמ"ה ע"א.

בט"ד פ' בשלח התרכ"ג

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כו' הקשה מהרמ"א מהו את העם ולא אמר את ישראל גם מהו ולא נחם אלקים בו"ו זהל"ל לא נחם דהא קאי אדלעיל מיני' כששלח פרעה את העם לא נחם אלקי' דרך כו'. והנה על ישראל בגלות מצרים ובבל כתי' חרעתיה לי בארץ בהושע סי' ב' כ"ה, ואמרו רז"ל בגמ' רפ"ח דפסח"י דפי"ז ע"ב ואמר ר' אלעזר לא הגלה הקדב"ה את ישראל לבבל אלא כדי שיתוספו עליהם כו' שנאמר חרעתיה לי בארץ כלום אדם זודע סאה אלא כדי להוציא כמה כו"ל. והובא בפרש"י בהושע שם אמנם הת"י פי' חרעתיה לי בארץ דקאי על בואם לארץ לע"ל ועי"ד מ"ש בפ' נצבים אם יהי' נדחך בקצה השמים משם יקבצך כו' והביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך והטיבך והרבך מאבותיך, וארז"ל על זה שיתן להם ג' אומות קיני קניזי וקדמוני מה שלא ניתן לעולי מצרים כו'. ומתחלה נבאר לפי פשט הגמרא ופרש"י ויש להקדים מ"ש בשה"ש רבה ע"פ בטנך ערימת חטים עובדי כוכבי' אין להם גטיעה אין להם זריעה כמ"ש אף בל ניטעו אף בל זורעו בישעי' סי' מ"ם כ"ד, אבל ישראל יש

להם נטיעה יש להם זריעה שנאמר חרעתיה לי בארץ כו'. ולזבין ענין הזריעה והתוס' הריבוי שנתזה מן הגלות (ועמ"ש סדיה ושכתי בשלום אל בית אבי כו') ומאי דאמר אבל ישראל יש להם זריעה (ועמ"ש ע"פ אור זרוע לצדיק). קיצור. ענין ב' פירושים ע"פ חרעתיה לי בארץ, וה"ש רפ"ח דפסחים והתיי וענין יש להם זריעה.

הנה כתי' קדש ישראל לה' ראשית תבואתה בידמי סי' ב' ג' וע' ברבות ויקהל סי' מ"ט ע"פ חז"ל התרומה אשר תקחו מאתם זו כנסי' שנאמר קודש ישראל לה' ראשית תבואתה מבואר דראשי' תבואתו הוא בחי' תרומה וע' ברבות בראשית ר"פ י"ד ובפ' במדבר רפ"ד ראשית תבואתו כו' לכך דקדק במנינם כו', ופי' תבואתה תבואתו דזקא, שישראל נקראו תבואת ה' וכן אמרו רז"ל בפסח על התבואה. כמ"ש בוזח"ג ויחי דרכי' ע"ב הוא כמו שאדם זרע תבואה עדימ' בשביל התוס' שיצמח ויתרבה, כך ברצות ה' שיתוסף ויתרבה גילוי אלקות בעולם וימלא כבוד ה' את כל הארץ, ע' וז"א פ' גה דס"ו ע"א, ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו, זרע את ישראל שהן הן תבואתה, ושעל ידם יתגלה כבודו בריבוי ותוס', (ועמ"ש בענין והאופנים כו') ואומרים ברוך כבוד הוי' ממקומו היינו המשכת כבוד עילאה ל"ב ג"ח ממקומו מבחי' כתר שנק' איה מקום כבודו כו' וגילוי זה היינו כמו שהוא קמי' ית' שלמעלה היש, וכולא קמי' כלא חשיב, וגם י"ל ע"ד שביקש משה הראיני נא את כבודיך כו' וכתיב לפני לא יראו, אך לעיל ונגלה כבוד הוי' ועמ"ש בד"ה ואכלתם אכול שלעיל יומשכו נשמות חדשות מלמעלה מהקו י"ל זהו הצמיחה גם הזריעה ע"ד ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה בחי' הבאים ישרש יעקב הצמיחה יציץ ופרח ישראל וגם בבחי' ישראל יש ישראל זוטא ויש ישראל סבא פ' סבא בחי' עתיק יומין, ועמ"ש בבבאד אני הוי' ז"ל ציצית דדת השני בפ"י לי ראש כו') והו' ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם בתהלים סי' ק"ו, ובד"ה א' סי' י"ז ל"ה, היינו שיומשך ברכה ותוס' ריבוי בגילוי אלקותו מעלמא דאתכסיי' לעלמא דאתגליי' כי הנה ב' עולמות הם העוה"ז והעוה"ב אשר העוה"ב נק' עלמא דאתכסיי' וכמ"ש מה רב טובך אשר צפנת ליראיך הוא מקבל מבחי' סוכ"ע וכמ"ש בת"א סדיה האבות הן הן המרכבה בפ' יתרו ועלמא דאתגליי' מקבל מבחי' ממכ"ע, והן ב' שמות הוי' שלפני י"ג מדה"ר כמ"ש בזח"א ויצא דקנ"ח ע"ב ובת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל את הירד הגדולה כו' ויאמינו בהוי' אך שיש פסיק טעמא בין שני השמות, וצריך להיות ברכה המשכה להיות חיבור וקישור ב' שמות הוי' הגיל, ועי"ן יהי' המשכה מן העולם מעלמא דאתכסיי' בעלמא דאתגליי' דהיינו שבחי' גילוי סוכ"ע יהי' למטה כמו למעלה להיות עין בעין יראו כדלקמן, וברכה

כל בשר יחדיו: בבוך במדבר 16 נוסף: (ועמ"ש ע"פ ועבדתם את ה' אלקיכם).
 לי ראש כו': בבוך הגיל נוסף: ולהעיר מענין אור זרוע לצדיק.

המשכה זו זה ע"י ישראל, כי ישראל לי ראש כמו שעיקר גילוי כללות הזיות מתגפש הוא בראש וממנו נמשך ומתחלק לכל אבר כו' וכידוע מענין ראש השנה וגם כי להיות הברכה וההמשכה מאוא"ס הוא בגילוי ולא בבחי' העלם אין זה אלא במקום הביטול דוקא ולכן מתחלה נמשך הברכה בגש"י האז"כ במלאכים ועמ"ש בת"א פ' בראשית בתחלת ד"ה להבין ענין הברכות ועמ"ש בד"ה הגה מנורת זהב כלה בענין פ"י גר ד"י נשמת אדם שהוא בחי' הגר הכלי לקבל בחי' שמן משחת קודש הנמשך מאור א"ס ב"ה ס', ועוד כי ישראל הוא קו האמצעי בריח התיסין המכריח מן הקצה אל הקצה מבחי' סוכ"ע עד סוף בחי' ממכ"ע כמ"ש בזח"א וישלח קס"ו ב' בפ"י ויעקב איש תם יושב אוהלים ובפ' תרומה דקע"ה ע"ב, חתו ברוך ה' אלקי ישראל שע"י כן נמצא דיבורי גילוי אלקותו למטה כמו למעלה וזה מן העולם ועד העולם מעלמא קילאה לעלמא תתאה וכשם שלמעלה כתיב וצבא השמים לך משתחיים מפני שהם בטלים ממציאותם מפני גילוי אור המושג להם והיינו כמ"ש ברבות משפטים של"ב דק"ן ע"ג ע"פ ואתה מחיה את כולם שאין מלאכי השרת נהנין אלא מזיו השכינה כמ"ש ואתה מחיה בחי' ואתה הוא המחיי ומזון שלהם כו' ולכן הם משתחיים בבחי' ביטול וכמ"ש בת"א פ' ויצא סד"ה וללבו שתי בנות שהשתחואה של המלאכים אינו ענין השתחואה גשמי' שהרי מיכאל מהלך ת"ק שנה ה" ספף הדקיע כו' אלא שמשתתה ונטל בהשגתו ברוחני' שאין לו רצון אחר כלל בלתי לה' לבדו, וזהו מעלה עצומה יותר מהשתחואה חיצונית, וכמ"ש מזה בסידור שער החנוכה בד"ה מומור שיר הנכתב הבית, והשתחואה וביטול זה נמשך בהם ע"י ואתה מחיי כו' שהוא גילוי השכינה ממש כג"ל. הגה כמ"כ כתיב לעתיד כי עין בעין יראו כו' וכתיב וכו' ובא במערות צורים ובמזלות עפר מפני פחד ה' וגו', וכמאמר כל ברוך לך חסד כו' ולפניך יכרעו ויפולו כו' והיינו מפני שלע"ל יהי' חיות הגוף גשמי ג"כ נמשך מגילוי אלקותו ית' כמארז"ל העה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה כו' וע"ד שבמלאכים מחיה את כולם כג"ל, ולכן יהי' למטה ג"כ ההשתחואה וביטול כמו למעלה כו'. חתו ענין ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם, ועז"נ נאמר והי' מדי חדש בחדשו כו' יבא כל בשר להשתחוות לפני כו' ועמ"ש ע"פ והשתחו' לה' בהר הקודש כו'. ובהו יובן מארז"ל במשנה רפ"ז זכרונות בריבא הוא אומר ברוך ה' אלקינו אלקי ישראל אלקי הצבאות כו', היינו שיהי' גילוי למטה כמו למעלה בבחי' וצבא השמים כו' וזהו אלקי ישראל אלקי הצבאות כו', ועמ"ש בת"א פ' בא ע"פ יצאו כל צבאות ה' מארץ כו' וכדי שיהי' גילוי זה למטה בעוה"ז הגשמי מוכרח להיות שרש הברכה והמשכה מלמעלה מעלה, וזהו בריבוא הוא אומר, כי יחידות עשירות מאות הם בחי' גר"ן ובחי' אלפים ורבבות הם מבחי' חיה יחידה כו', ועמ"ש בד"ה ואתא מרבבות קודש.

קיצור. ענין ראשית תבואתה, חתה התרומה בפסח על התבואה, זריעת התבואה להיות וימלא כבוד ה', ברוך כבוד ה' ממקומו כו' ברוך מן העולם עלמא דאתכסי' המקבל משם הוי' ולעילא סוכ"ע ועד העולם המקבל משם הוי'.

דלתא ע"י ריבוי ההשתלשלות, הדינו ע"י בריח התיכון אלקי ישראל, וכמו שלמעלה ע"י ואתה מחיה כ"י עי"ן משתתפים בהשתחווה וביטול כך יהי למטה וכל קומה לפניך תשתחה ע"י כי עין בעין יראו כ"י ומשי"ב בעוה"ב שאין בו או"יש אלא ואתה מחי בריבוא הוא אומר כ"י.

ב) והגורם לישראל מעלה ומדרגה רבה כזו הוא עסק הזריעה בזמן הגלות דמצרי' ובבל שהוא עד"מ כמו שזרעין גרעין אחד ומצמיח הרבה כ"י או כמו שנוטעין חרצן א' וצומח אילן שלם בענפים הרבה, והענין כי הגה עם היות שנתבאר הפי' ברוך כ"י מן העולם ועד העולם דהיינו מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגליי' מסוכ"ע עדי' למטה בעוה"י, וכן פי' בוח"א ויצא דקניג ע"ב ודקנ"ח ע"ב ור"פ וארא דכ"ב ע"א, מ"מ פשטי' דקרא מן העולם ועד העולם הוא להיפוך דהיינו מן העוה"ז ועד העוה"ב כדמשמע בהדיא במשנה פ"ט דברכות וכמו שת"י בתל"י ססי' ק"ו ברוך שמו' ה' אלקי ישראל מן עלמא הדין ועד עלמא דאתי, וכן פרש"י שם ולסגרה קשה על הזר שמפרש להיפוך אכן באמת לק"מ ושניהם אמת והוא כמבואר במ"א בד"ה כה תברכו את בני ישראל בענין יברכך כ"י ואני אברכם שהם ב' בחי' ברכה הא' הוא מלמטה למעלה היינו להיות ריבוי העלאת הניצוצות הן כחות נפשות אלקי' שבאדם ושבמאכלים כ"י שהוא ענין העלאת מ"ן דכנס"י שמעלה מ"ן מהבירורי' דבי"ע ששרשם מאד געלה ממה שנפל בשבדי"כ מעולם התנו כ"י ושיהי' ברכה בזה להיות הבירור הרבה ומשובח כ"י היינו כאשר אפשר דרא ועושי' רצונו של מקום וע"י ברכה זו שייך לומר ברוך ה' כ"י מן העולם דהיינו מן העוה"ז דוקא שהוא הא מקום הבירור היום לעשותם ומי שטרח בע"ש דוקא כ"י וכמאדו"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז דוקא מכל חיי העוה"ב, ועמ"ש ע"פ היושבת בגנים חברים מקשיבי' לקולך כ"י, ועד"ז הוא ענין ברוך דשמר"ע כפ"י בוח"ב ס"פ פקדי דרס"א ע"א וע"ב וכן הוא ברע"מ ר"פ עקב דרע"א דברוך צלותא הוא מתתא לעילא, חב' הוא מה שע"י העלאת מ"ן הזה נמשך ברכה והמשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע, חה"ע ברוך ר"ת ראש ומקור כל ברכה, חוה הפי' דמן העולם שהוא מעלמא דאתכסיי' עד העולם שהוא עלמא דאתגליי' ט' ועל ב' בחי' ברכה אלו נאמר יברכך ואני אברכם, חוה שאמר רז"ל פב"ת דפסחי' שעל כוס דברכה דלעיל אמר דוד לי גאה לברך כ"י, להיות מקור הברכה מלמטה למעלה זהו ע"י דוד שהוא בחי' מ' היורדת בבי"ע לברר כ"י חוה שהתחילה התורה בב' לפי שהוא סימן ברכה, ויש לפרש כי ב' היינו חיבור ב' בחי' ברכה הנ"ל מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, חוה שהגורם לישראל מעלה ומדרגה זו להיות ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם כ"י הוא דוקא ע"י הזריעה מלמטה בעוה"ז כי עיקר הברכה הוא מתחיל מן העולם מן העוה"ז דוקא ע"י העלאת מ"ן ועי"ז שורה אח"כ הברכה העליונה מן העולם מעלמא דאתכסיי' שם הוי' דלעילא כ"י ואע"ג שבלא"ה ישראל הם בריח התיכון המברייח

לעלמא . . . טו : בבי' כתי"י : סוכ"ע יומשך הברכה למטה עד העוה"ז.

מִן כּוֹי הַמִּמְשִׁיךְ מִבְּחֵי סוֹכֵ"ע אֶךְ בְּהַמְשָׁכָה זֶה יֵשׁ בְּחֵי חִיצוֹנוֹת וּפְנִימֵי הֵינּוּ
הַהִמְשָׁכָה לַהַחֲיוֹת הָעוֹלָמוֹת וְהַהִמְשָׁכָה שֶׁבְּבְחֵי תוֹס' וְרִיבּוֹי וְנוֹדַע מִשְׁאֲרוֹל
שֶׁתּוֹסַפְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוּבָה מְרֻבָּה עַל הָעֵיקָר כּוֹי וְתוֹס' בְּרַכָּה זֶה נִמְשָׁךְ דּוֹקָא ע"י
הָעֵלְאָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה וְזֶהוּ שְׂאֵי יָדִיכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ אֶת הַזֵּי' שְׂאֵי יָדִיכֶם הֵיא
הָעֵלְאָת מ"ן לְמַסּוֹד נִפְשׁוֹ בְּאַחַד בִּיחּוּ"ע וַיַּחֲזִית בְּשְׁנֵי פְסוּקִים דְּק"ש שֶׁמַּע
וּבְשִׁכְמַלְיָו וְעֵי"ו וּבְרַכּוּ אֶת הַזֵּי' פִּי הַבְּרַכָּה בְּשֵׁם הַזֵּי' לַהֲיֹת הַתַּחֲבֵרוֹת וְקִישׁוֹר
שֵׁם הַזֵּי' דְלַעֲיֵלָא בְּשֵׁם הַזֵּי' דְלַתְתָּא מַה שֶׁעֲכָשׁוּ פְסִיק טַעְמָא בִּינִיּוּהוּ. וְעֵי"ו נִאֲמַר
וַיִּקְרָא הַזֵּי' הַזֵּי' וּבְרַכָּה זֶה הַזֵּי' ע"י הָעֵלְאָת מ"נ. וְזֶהוּ עֲנִין ב' שְׁמוֹת הַזֵּי'
עַבְדִּי דְקִישׁוֹן דְּק"ש שֶׁע"י הָעֵלְאָת מ"נ מִמְשִׁיכֵי הַבְּרַכָּה וְהַהִמְשָׁכָה מִשֵּׁם הַזֵּי'
דְלַעֲיֵלָא בְּחֵי סוֹכֵ"ע בְּשֵׁם הַזֵּי' שֶׁבְּבְחֵי מַכְכֵ"ע כּוֹי, וְהַטַּעַם בְּזֶה לְפִי שֶׁהָעֵלְאָה
הֵיא בִירְדָּה מִן מַה שֶׁנִּפְלַל בְּשִׁבְחָ"כ מְעוֹלָם הַתְּהוֹ שֵׁשׁ הֵיא רִיבּוֹי הָאֹד בְּמֵאֵד
לִכְן זֶהוּ הַתּוֹס' וְרִיבּוֹי שֶׁנִּתְהוּהוּ ע"י זְרִיעָה כּוֹי וְזֶהוּ תּוֹרַעְתִּיה לִי בְּאַרְץ. דְלַכְּתִּידָה
תִּיבַת לִי מִיַּתֵּר אֲלֵא כִי פִי לִי הֵינּוּ שֶׁע"י זְרִיעָה זֶה נִמְשָׁךְ הַבְּרַכָּה בְּשֵׁם הַזֵּי'
מִמֶּשׁ וּכְנִ"ל. וְגַם אִמְרוּ רַז"ל בְּרַבּוֹת וַיִּקְרָא פ"ב כָּל מְקוֹם שֶׁנִּאֲמַר לִי אֵינִי
זֶה לֹא בַעֲהִ"ו וְלֹא בַעֲהִ"כ שֶׁכֵּן בְּרַכָּה זֶה הֵיא מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם מִמֶּשׁ וּכְנִ"ל.

קִיצוֹר. שֶׁהַגּוֹרֵם בְּרַכָּה זֶה הַזֵּי' ע"י תּוֹרַעְתִּיה לִי בַעֲהִ"ו כִּי הֵנָּה בְּפִי בְרוּךְ מִן
הָעוֹלָם לְפִי פִי הַתִּי וְרִשִׁי וּבְמִשְׁנֵה הֵינּוּ מֵהַעוּה"ו וְעַד עוּה"ב כִּי יֵשׁ ב'
בְּחֵי בְרוּךְ בְּרַכָּה בְּרֵאשׁ וּבְרַכָּה בְּסוֹף הֵינּוּ מִלְמַטָּה לְמַעְלָה הָעֵלְאָת הַגִּיּוּצוֹת, וְזֶהוּ
מִן הָעוּה"ו. וְאַחֲ"כ הַמְשַׁכֵּת מ"ד, וְזֶהוּ מִן עֲלָמָא דְאַתְכַּסִּי"י יְבָרַכְךָ כּוֹי, וְאַנִּי אֲבָרַכְכֶּם
לִי טָהֳרָה לְבָרְךְ. וְזֶהוּ שְׂאֵי יָדִיכֶם הָעֵלְאָת מ"ן וְעֵי"ו וּבְרַכּוּ אֶת הַזֵּי' לְהַמְשִׁיךְ
מִשֵּׁם הַזֵּי' דְלַעֲיֵלָא, וְזֶהוּ תּוֹרַעְתִּיה לִי בְּאַרְץ מִמֶּשׁ. וְזֶהוּ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַהֲי'
רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. וּפְרִשִׁי קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל כְּתִירוּמָה וְרֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ זֶהוּ קֶרֶבֶן עוֹמֵר
שְׁעוּרִים הֵיא מֵהַתְּרֻגָּם יוֹנְתָן וַיֵּשׁ לְהַבִּין מַה שֶׁהַמְשִׁיל אֶת יִשְׂרָאֵל לְב' דְּבָרֵי
יַחַד תְּרוּמָה וְעוֹמֵר שְׁעוּרִים. אֶךְ הָעֲנִין שֶׁהוּ מַצֵּד ב' בְּחֵי שֵׁשׁ בְּנִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, הֵיא מַצֵּד נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית שֶׁהֵיא חֶלֶק אֱלֹקָה מִמַּעַל וְנֶקֶד תְּרוּמָה ע"ד
וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וְתְרוּמָה גְדוּלָה גִּטְלַת בְּאֹמֶד וּבְמַחֲשָׁבָה. בְּפ"ג דְּגִיטִין דְּלִיא
ע"א וְהוּא עֲנִין יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַחֲשָׁבָה, וְכַמִּי"ש מִזֶּה בְּשִׁל"ה פ' תּוֹלְדוֹת, אֲמַנִּם
מַצֵּד נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית נֶקֶד רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ דֵּהֵינּוּ עוֹמֵר שְׁעוּרִים, כִּי שְׁעוּרִים הוּא
מֵאֵכֶל בְּהֵמָה, וְזֶהוּ עֲנִין שְׁעוּרָה שִׁיעוּר ה' וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ הַמֵּאֵכֶל וְהַמּוֹן לְנֶפֶשׁ
הַבְּהֵמִית דֵּהֵינּוּ שֶׁתַּחֲבֵר וְתַתְּעֵלָה לְשֶׁרֶשֶׁה וּמְקוּרָה בְּחַיּוֹת הַמְּרַכְבָּה כּוֹי, ע"ד
יֹצֵר מִשְׁרָתִים וְאֲשֶׁר מִשְׁרָתֵי כּוֹי וְזֶהוּ גִ"כ עֲנִין ב' בְּחֵי בְרַכָּה הַנִּלְ שֶׁהַבְּרַכָּה
מִלְמַטָּה לְמַעְלָה זֶהוּ ע"י מַה שֶׁהַנֶּפֶשׁ אֱלֹקִי מְבַרְרַת נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית שֶׁשֶׁרֶשֶׁה
מְעוֹלָם הַתּוֹהוּ כּוֹי וְזֶהוּ בְּפִסְחָה עַל הַתְּבוּאָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, וְאַחֲ"כ ע"י הָעֵלְאָה
זֶה בְּמ"ט יְמֵי הָעוֹמֵר נִמְשָׁךְ הַבְּרַכָּה מִלְמַעְלָה לְמַטָּה וְהוּא ע"י הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית
בְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן, וְאוֹ אַחֲ"כ בַעֲצַרְתָּ עַל פִּירוֹת הָאֵילָן בְּחֵי עַה"ח.

קִיצוֹר. שֶׁהוּ עֲנִין שֶׁנֶּקֶד קֹדֶשׁ הֵינּוּ תְרוּמָה, וְגַם רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ דֵּהֵינּוּ
הָעוֹמֵר שְׁעוּרִים הֵינּוּ נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית וְנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית וְזֶהוּ עֲנִין ב' בְּחֵי
בְּרַכָּה הַנִּלְ.

ג) וזהו ג"כ מ"ש האנכי נטעתך שורק כו' בירמי' סי' ב' כ"א. ופרשי' זמורה של גפן, והיינו כדי להצמיח גפן שלם וכמארוז"ל בחולין פג"ה דצי"ב ע"א ע"פ והנה גפן לפני גפן אלו ישראל כו' ועמ"ש בפ"י שורק ע"פ ולשדקה בני אתונו שהוא בחי' הודאה והצמיחה מזה היינו התגלות סוכ"ע מה שלמעלה מהשגה ולית מחשבה תפיסא ב"י כלל ואין שייך בו השגה כ"א בחי' הודאה. וכמ"ש בענין ברכה והודאה גבי ל"ג בעומר שהוא חד שבועד כו' ושם נתבאר דענין ברכה והודאה זה כעין ההפרש בין מ"ע ובין מל"ת כו' ואפשר זהו ג"כ מעלת הנטיעה על הזריעה שבזריעה התבואה הצומח הוא ממשות הזרע רק שהוא בריבוי שזורע סאה, ועי"ז צומח כמה כורים כנ"ל משא"כ הנטיעה שהצמיחה משובח לאין שיעור על הנטיעה שנוטעין גרעין או ענף ומוציא אילן עם פירות משתבחים כו' וכך ע"י ונטעתך שורק שהוא הודאה וביטול בבחי' קיום מל"ת עי"ז נמשך ממדריגה עליונה יותר וכמ"ש בד"ה שחורה אני ונאה ובד"ה שימני כחותם, וביאור הדבר י"ל כי ענין הריבוי זהו ע"ד יחידות עשירות מאות, וכמ"ש וזרע יצחק בארץ ההיא וימצא מאה שערים, ויחידות במל' ועשירות בוי"א הי' עד שרבות הוא בא"א והו' ענין הצמיחה בריבוי שנמשך התגלות כח"ב כו' אך אה"ס ב"ה בעצמו הוא חד ולא בחושבן ובחי' עתיק יומין זהו הארת אה"ס ממש והו' ענין ההמשכה שע"י קיום המצות ל"ת, והו' כמשל הנטיעה שהצמיחה הוא בערך אחד משובח לאין שיעור כו' כנ"ל, ועיקר ההפרש בין זריעה לנטיעה מבואר במ"א ע"פ ויטע אשל בבאר שבע הוא עפ"י מאמר הרמב"ם פ' קדושים פכ"ה בפ"י אחרי הוי' אלקיכם תלכו כו' ויטע ה' אלקים גן כו' אף אתם לא תתעסקו אלא במטע תחלה כו' והיינו כי האדם עץ השדה היינו אדם העליון שעל הכסא כו', אבל תבואתה תבואת ה' זהו במל'.

קיצור. ענין נטעתך שורק בחי' הודאה והצמיחה סוכ"ע ברכה והודאה בענין עשה ול"ת, וי"ל זהו ההפרש בין זריעה ובין נטיעה שבזריעה הצמיחה מעין הזריעה רק בריבוי ובנטיעה שהצמיחה מבחי' חד ולא בחושבן.

והנה ברבות פ' תשא ר"פ מ"ד איתא למה נמשלו ישראל לגפן אלא מה הגפן כשבעליה מבקשי' שתשביח מה הן עושין עוקרין אותה ממקומה ושותלין אותה במקום אחר והיא משבחת כך כו' ע"ש. הרי מוכן עוד הפרש בין זריעה לנטיעה שבזריעה א"צ רק לזרוע פעם א', אבל בנטיעה צריך ב"פ זא"ז וע' מזה ברבות בראשי' ר"פ ט"ז ועיין במשנה רפ"ה דמעשרות בפ"י הרי"ש שם, וע' בחז"א בראשי' דל"ז ודל"ה סע"א ובמק"מ שם, ובחז"ב תרומה קכ"ז ב' ובהרמ"ז שם ובמא"א אות ג' סעיף מ"ה, ויש להעיר בזה ע"פ מ"ש בת"א בד"ה האלה שמות בני ישראל שביציאת מצרים כתיב ואנכי אעלך גם עלה היינו ב' עליות שהוא עילוי אחר עילוי, ובאמת ביצי"מ לא נתעלד רק פעם א' כמ"ש אעלה אתכם מעני מצרים כו', אך עליו זו השנית רמו על

באלה העתידה להיות בב"א עלי' האי מה שמתעלה המל' מירידתה והשפלתה
 בבי"ע והיא מתעלה באצילות לקבל מאור א"ס ב"ה המלוכש במדות עליונות
 שבהם ועל ידם הנהגת העולמות הוא בחי' ז"א דאצילות ועי' נאמר תשמי'
 הוי' לא נודעתי להם אפי' להתאבות ס' ועי' נאמר ארוממך אלקי המלך וכדפי'
 בוח"ב פ' וארא דכ"ח סעיב ת"ח דוד לקבל זדגני' קאמר כ"י ולאעלאה לי'
 לנהרא עילאה כ"י ע"ש. אך עלי' הכ' שתקבל המל' גי"כ מחו"ב עצמן שלא
 עיי' ז"א, וכמ"ש בעי"ח שלי"ד שבחי' זו לא הי' מעולם עד לע"ל, וכמ"ש במ"א
 שזוהו הזופרש בין ברכה דמשמח חתן וכלה ובין משמח חתן עם הכלה שבברכת
 אשר ברא הרומז על לע"ל, כי ז"א נק' ימי עולם, משא"כ ח"ב הם בחי' ימי
 קדם ס' וכדי להיות עילוי אחר עילוי צריך להיות מתחלה ב' נטיעות זא"ו,
 ולפמש"ל שהזריעה והנטיעה הוא בגלות, כך הנטיעה האמת היא גלות מצרים
 ועי' צמתו עד שזכו למ"ת האז"כ הנטיעה הב' היא הגליות שאז"כ בשביל
 שיהי' הצמיחה בשלימותה לע"ל, ועי' נאמר אסרי לגפן עירה וכתרגומו, ועיקר
 פ' ב' נטיעות אלו האי' הוא ע"ד ומלתם את ערלת לבבכם מילה ופריעה
 לדחות ג"ק ובירור ק"ג, הב' ע"ד ומל' הוי' את לבבך ערלת לבבך לא נאמר
 אלא לבבך, כי חיצוני' הלב נק' הסתר וקליפה לגבי פנימי' הלב וע' בענין
 ג' אהבות הבו' בדי' חסלילי עינים מין לכן כדי שיהי' בחי' גפן יין המשמח
 אהבה בתענוגים צ"ל תחלה ב' נטיעות הנ"ל.

קיצור. ענין שבנטיעה כשגדלה מעט עוקרין אותה ושזתלין אותה במקום
 אחר י"ל בפ' הנטיעה כדי להיות בבחי' אעלך גם עלה כ"י.

ז) והנה כמו במשל הזריעה והנטיעה הנ"ל כשאכסין הגרעין בעפר הארץ
 ומשם יצמח בעבוד שהגרעין נרקב ונפסד ונטל לגבי כח הצומח
 אשר בארץ, וכח הצומח הוא שמגדל ומצמיח בריבוי ותוספת (וכמ"ש מזה
 באגה"ק ע"פ זורע צדקה שכר אמת, ובד"ה כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ
 ובשאר דוכתי). כך הוא ענין הזריעה של ישראל במצרים ובבבל ששם דוקא יש
 בחי' כח הצומח להצמיח הזריעה והנטיעה כנ"ל וכמ"ש בפ' ויגש כי לגוי גדול
 אשימך שם דוקא וכמ"ש גי"כ במ"א בדי' האינו השמים בענין ירידת תה"א
 בגוף תנפש הבהמית שנק' גי"כ בשם זריעה אור זרוע שבנפש הבהמית דוקא
 יש כח להצמיח ישועות בנה"א ע"ד החיות נושאות את הכסא כ"י יעו"ש.
 ועמ"ש ע"פ והייתם לי סגולה מכל העמים שמה שכנס"י נעשים בבחי' סגולה
 וסגול' זהו ע"י הבירור שמבררים מכל העמים ועמ"ש מזה ע"פ ושלשת תרד
 מאד ועמ"ש ע"פ צדקת פרזונו בישראל. והענין דהנה ביחזקאל כשראה את
 המרכבה הקדושה כתי' וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן האש מתלקחת
 כ"י ומתוכה כעין החשמל ומפאר בוח"ב ויקהל דר"ג ע"א שהן בחי' ג' קליפות
 המסתירי' על אלקותו ית' ולכאורה תמוה מה שייכות הי' לראות הקליפות
 תחלה האז"כ מתוכם יראה המרכבה והקדושה, אך באמת כה"ג מצינו במשה

רבו של כל הנביאים שנאמר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה שהוא אילן של קוצים ופני הטעם בזה"ב פי' יתרו דס"ט ע"ב הסנה הוא ודאי בנו ההוא קדושה ואתדבק בו' כו' ורוא דא מי יתן טהור מטמא קליפה ומוחא דא ברא סלקא כו' יעו"ש. היינו מ"ש בס' עבודת הקודש ח"ד פ"ט ח"ל וסוד הענין כי האגוז שהוא סוד המרכבה הקדושה יש בו קליפות זה לפניו מזה המוח שהוא סוד הטהרה והקדושה מבפנים, והקליפות שהם סוד התמורות ורוח הטומאה מבחוץ תסובבנה בסוד סביב רשעים יתהלכו בסוד כי רשע מכתיר את הצדיק וע' מזה בשל"ה דקט"ז רע"ב הקל"ט ע"ב בד"ה ומברך המבדיל כו' וע' מזה בפרדס בעה"כ ערך אגוז ובשער היכלי התמורות פ"ג פ"ו. וביאר ענין זה כי הנה נדע שקליפה קדמה לפניו כמו שאנו רואים בגידול הפירות כמו באגוז שתחלת הצמיחה הוא רק קליפות עד שאח"כ ניכר הפרי וכן בתבואות מתחלת צמיחתו הוא רק תבן וקש ואין החיטים נגמרים אלא אח"כ, וכן אפי' בבריאת האדם מתחלה השליא היא העיקר עד שאח"כ נגמר הולד כו' וכן גם בברייתו של עולם בכללות הנה ברישא חשוכא והדר נהרא כמ"ש ויהי ערב ואח"כ ויהי בוקר, וחשכות הלילה הוא כמו קליפה הסותר לגבי האור כי טוב, והוא עד"מ אדם הרוצה לבאר לחבירו דבר שכל מקדים לו מתחלה הצעות ומשלים האח"כ אומר הנמשל והמכוון ועמ"ש מזה בד"ה התחדש הזה לכם, וזהו ענין ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל, וע' מזה ברבות פי' וישלח שם בענין המון התבן מדיינים זע"ו, וע' מזה בד"ה ויקח המן את הלבוש ואת הסוס בפ"י כסא סאה לשבילתא שהקליפה הי' מתחלת בריאותה כמו שזמר לפני אלא שאח"כ ע"י חזטא נעשה כנגדו כו' ויש רמז לזה ברבות בראשית פי"ט בענין הנחש טובה גדולה חסר העולם כי ולא שהקליפה ממש קדמה לפניו (ר"ל כי קדמה משמע שני ענינים הא' קדימה ומניח ע"ד שהמשל קודם לנמשל, והקש להחטים, הב' קדימי מעלה ע"ד מעלת הבכור לפי שקדם בזמן א"כ שרשו גבוה יותר ג"כ וכידוע שעשו שרשו מעולם התורה שגבוה באמת מעולם התיקון כו' וכדלקמן, וע' בפ"י דרמ"ז בזהר ר"פ מקץ מ"ש ע"פ לא יעשה כן במקומינו לתת הצעירה כו', ועל זה אומר ולא שהקליפה ממש ח"ו גבהה מהפרי), אלא שהאור והחיות המלוכש בתוכן בבחי' גלות ונפילה שנפלה שמה בשבה"כ כידוע לי"ח הנה הוא נפל שמה ממדרגות גבהות ומעלות עליונות מאד למעלה מעלה מבחי' עזה"ב וישראל אשר גשמותיהם משרשות במדות הקדושות ואוריותא דנפקא מחכמה הנק' בחי' עשיי' הן הן מעשה המצות כו'.

קיצור. כמו בנטיעת הגרעין שהוא ע"י שנרקב ונפסד ובטל לגבי כח הצומח, וזהו ענין לגבי גדול אשימך שם הענין ע"ד שיחזקאל ראה תחלה ענין גדול, וכן במשה מתוך הסנה כי קליפה קדמה לפניו ובפ"י קדמה ב' ענינים א' כקדימת הקש להחטים, ב' שבשרשה גבוה כמו הבכור, ולא שהקליפה ממש שרשה גבוה אלא שהניצוצי' המלוכשי' בהם שרשם גבוה יותר כו'.

ה) וביאור הענין דתנן עשרה חרות מאדם עד נח כר ועשה דורות מנח עד אברהם כר להודיע כמה ארך אפיים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין כו'. דהנה בפ' ארך אפיים ארוז"ל בעירובין פ"ב דכ"ב ע"א מאי דכתיב ארך אפיים ארך אף מבעי לי' אלא ארך אפיים לצדיקים ארך אפיי' לרשעים ופרש"י אפיי' משמע בין שחקות בין זעמות אפיי' שחקות מאריך ומאחר לצדיקים לע"ל ואפיי' זעמות מאריך לרשעים ומאחר פדענותם לע"ל, וע"ש בתוספות דשניהם לטובה. והענין הוא כי כל מה שהעובדי כוכבי' מקבלים שפע חיות בעה"ז מקדושתו של הקדב"ה וכתב"ה ואתה מחיה את כלם הוא מבחי' ארך אפיים ורב חסד דדינו מפני שהוא ית' כל יכול ומחיה ומשפיע בבחי' ורב חסד, אף במקום שמכסה ומסתיר על קדושתו ית' וקרן לי' אלקא דאלקיי' (מלשון זה שהוא ית' כל יכול המשמעות שעם היות שכתעס עליהם אעפ"כ הוא ית' כל יכול לסבול ולהשפיע כר וכן הוא לשון מאריך אף לרשעים ופרש"י אפיי' זעמות מאריך לרשעים וכן משמע מלשון הן הן גבורותיו עובדי כוכבי' מרקדים בהיכלו והוא שותק וא"כ זהו ענין מוחי' דגדלות לסבול דבר שנגד רצונו כמ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא כח ובד"ה לדוקע הארץ בענין מארוז"ל ע"פ באשר משפטו שם פעלו. אמנם במ"א נתי' באופן אחר בתר"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים, כי הנה כתיב רנו על כל גוים ה' כו' שממית בידיים תחפש כו' ואזי העולמות אינם תופסים מקונו כלל כו' וכ"כ סד"ה וידבר אלקי' כו' וארא אל אברהם וכ"כ בד"ה כי אברהם לא ידענו ולע"ל כתיב כשיונקים כו' שיצמצם א"ע מ' וכ"כ במ"א ע"ז המדרש בראשית רבה ס"פ ב' אבל עדיין איני יודע באיזה מהן הפץ כו' ח"ש בחז"א ר"פ ויגש דר"ה ע"ב באות ב' דאיהו סימן ברכה ואי תימא דאלף כו' אלא בגין דאתקרי ב' ארור כו', כי בית היינו חכמה כמ"ש בחכמה יבנה בית וגם שהיא שניה לכתר הנק' אלף כמ"ש בפ' בראשית דל"א ע"ב והחכמה היא בחי' דין וצמצום שלא יומשך רק במקום הביטול חכמה היא כח מה כמ"ש בת"א בד"ה ויאבק איש ובד"ה להבין ענין הברכות גבי פותח במרוך משא"כ בבחי' אלף שהוא ארך אפיים וזרי שם כחשיבא כאורה כו' לכן גם בחי' ארור כנען יוכל לקבל יניקה משם ועד"ז פ"י אמר איב ארדוף כו' נזכר ה' אלפין בחי' אם תגביה כנשר לקבל יניקה מבחי' האלף אשר שם כחשיבא כאורה אלא כי וברוב גאונך תהרוס קמין כו' מי כמוך כו' עושה פלא שגם בחי' פלא אותיות אלף נחשב עשי' אצלו ית', האפ"ל כי שני הפי' אמת עפמ"ש בד"ה עבדים היינו לפרעה האוחז בעורף דא"א שדוקא מצד חיצוני' א"א הוא כחשיבא כאורה ושממית בידיים כו' אבל מצד הפנימי' הכתר אי אפשר להיות גילוי במקום היש כמ"ש בד"ה למנצח על השמינית שלהיות גילוי מפנימי' א"ק נצטוה א"א ע"ה במילה לכרות הערלה כו' ע"ש בענין ההפרש שבין חיצוני' א"ק לפנימי' א"ק, וא"ק הוא כתר הכללי כי אצילות הוא חכמה וזהו ענין ה' אלפין כתר דאבי"ע וא"ק כו', וא"כ מצד בחי' הפנימי' הוא רק ענין כול יכול לסבול והן הן גבורותיו, ומאריך אפיים זעמות כו', ועמ"ש ע"פ וקיבל היהודים בענין לאל עליון גומר עלי בחיק יוטל את הגורל ומה' כל

משפטו שבחי הגדל דיוהכ"פ ופזרים זהו בחי' דכחשיכא סארה ועכ"ז מה' כל משפטו היינו מפנימיות הכתר.

קיצור. ענין כמה ארך אפיים לפניו ב' בחי' אפיים לצדיקים ולרשעים כי כול יכול, ובמ"א נת' דכחשיכא סארה, והו ענין ב' ברכה ומאלף יניקה לארח כנען אמר אריב כו', ויש לחלק בין חיזוני' א"א לפנימי' א"א. ועמ"ש בד"ה ויקח המן את הלבש בפ"י רמה ירך בל יחזיון).

ולכן יש להם עושר וכבוד שלא עפ"י חשבון מעשה דעת, ע' בקהלת סי' ט' פסוק יר"ד כי יניקתם מחיות אלקי' שנפל בקליפות בשבה"כ כידוע לית' כי הנה איתא במא"א אות ח' ססעי' ע"ה חשבון נק' תחכמה ע"ש המחשבה וכמ"ש ג"כ ע"פ ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון בואו ונחשוב חשבוננו של עולם הפסד מצה כנגד שכרה כו', והו מבחי' חכמה דאדרייתא מחכמה נפקת והו בחי' קו המדה שמשם נמשך המדה והקצבה על כל השפעות רחוני' וגשמי' ונק' מתקלא, ובחי' זו למעלה זהו המשקל בהתכללות חריג כו' כמו הרוכל האפטייקער ששוקל הסממנים זה במשקל זה זה במשקל זה כו' ומוזה נמשך ג"כ המשקל למטה לכל אחד שמוזנותיו קצובי' לו מר"ה עד יוהכ"פ וכן כל השפעות בני חיי ומוזנא במדה וגבול כמה שנים יחיה שבעים שנה או שמונים שנה כו', ומי יתעשר וכמה שיעור עשרו כו' עד"מ החיים נמשכים מבחי' בינה והחכמה תחי' ונמשך ע"י חריג להיות השפעת חיים וחסד במדה וגבול כו' ומקור בחי' זו מקו המדה, ח"ס החותם דיוהכ"פ כו' ויש השתלשלות בקו המדה ששרשו מגבורה דעתיק שבמרו"ס וע"ז אמר איה סופר איה שוקל האד"כ נמשך בבינה האד"כ במל' כו' והנה חשבון הנ"ל הוא נמשך לפי אופן האתעדל"ת וכמ"ש ברבות ר"פ ראה מיום שאמר הקדב"ה ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כו' וע' זח"א וירא דק"ט ע"א ע"פ והוא מסיבות מתהפך בתחבולותיו לפעלם כו' הטיקלא הוא בחי' מל' והמסבב הטיקלא הוא קו המדה ומהפך ומסבב לפי אופן מעשיהם של בני אדם כו' ע"ש ח"ש כי הנה כתומר ביד היוצר כו', והו שארז"ל במשנה ספ"ד דאבות דע שהכל לפי החשבון ופרש"י אמת לאמת למצוא חשבון פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול, ובאגה"ק פי' לחשבון גדול הוא בחי' גדול ה' ומחולל מאד כו' וכן יש חשבון להיפך ע"ד משארז"ל מגיד לאדם מה שיחזו שאפילו על שיחה קלה שבין איש לאשתו ועבירות שאדם דש בעקביו הכל בא לידי חשבון כו', אמנם אמרו רז"ל שם באבות אין בידינו משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים ופרש"י שאין הדבר ידוע לנו מדוע דרך רשעים צלחה, והיינו לפי שהוא מאריך אף שבחי' א"א הוא בחי' שלמעלה מוחשבון דהיינו למעלה מבחי' חכמה שנק' דין וקו המדה וכמ"ש ארך אפיים וגדל חסד ומשם חוקא נמשך להם השפעה, וע' באגה"ק בד"ה קטונתי מכל החסדים כו', אלא שתכלית השפעה זו כדי להוציא ולברר מהם הניצוצות ע"י הצדיקים ולכן ע"ז נאמר נחלה מבתלת בראשונה האחריתה לא תבורך, כי ומשלם לשונאיו על פניו להאבידו, והו ענין המשל הנזכר במר"ד באסתר ע"פ אחר הדברים האלה גידל המלך אחשורוש את המן כו' משל לאדם

שהי' לו סיחה וחמורה וחזירה והי' נותן לחזירה בלא מדה לחמורה ולסיחה במדה כו' יעו"ש והיינו כי חמורה נק' צדיקים כמ"ש יששכר חמור גרם כו', והו ענין תבא שעה כו' כי קץ שם לחושך כו' עד שיתבררו כל הניצוצות שנפלו בשבוע"כ ס' ע"י ראשית תבואתו ית' הורע כו' (הג"ה ופי' ענין זה שנמשך לעובדי כוכבים שלא עפ"י חשבת, אפ"ל שזה ענין הנזכר בס"י שבקדושה יש עשר ספירות ולא אחד עשר ופי' הארז"ל היינו שבחי' עתיק אינו בחשבת ע"ס כי הוא נק' חד ולא בתושבן שאין ערוך אליו ית' כו' וכיון שהשפעה באה ע"י ע"ס שהם בבחי' חשבון שקו המדה מתחיל מבחי' חכמה כנ"ל, אבל בקליפה יש י"א כתרין היינו יו"ד כתרין הם ע"ס דקליפה הבחי' הי"א זהו להבדיל דוגמת בחי' עתיק שבקדושה, שכמו בקדושה נאמר ועתיק יומין יתיב לבושי' כתלג חזור כך לעומת זה יש לבן הארמי כו', והו ענין י"א סממני הקטרת והבחי' הי"א זהו לבונה וכיון שיש בהם בחי' זו שהיא דוגמת הבחי' שבקדושה שלמעלה מהחשבון כנ"ל בפי' חד ולא בחושבן כו', וצ"כ זהו הענין מה שנמשך להם והשפעה שלא עפ"י חשבון ודין כו', ובהו יובן המדרש רבות אמור פ"כ ז' ריב"ל כי הוה סליק כו' אמר צדקתך כו' ומשפטיך כו' ע"ש דלכאורה באמת אינו מובן מדוע הוא כן, ולפמ"ש יובן קצת, ובקדושה בחי' זו זהו מה שארז"ל ע"פ ולקחתם לכם ביום הראשון ראשון לחשבון עונות וכמ"ש רבות אמור פל"א מכאן והלאה חושבנא, והיינו לפי שסליחת העוונות נמשך מבחי' חד ולא בחושבן כו' וכמ"ש כי עמך הסליחה עמך ממש כו'.

קיצור. חשבון נק' חכמה קו המדה מתקלא איה שוקל מיום שאמר הקדב"ה ראה כו' והוא מסיבות כו' ודע שהכל לפי חשבון, מצטרף לחשבון גדול משל הנזכר במדרש אסתר ופי' שלא עפ"י חשבון זהו שיש בקליפה י"א כתרין, לכן לבונה כו' ופי' שלא עפ"י חשבון זהו צדקתך כו' ומשפטיך כו' כי עמך הסליחה).

ו) וזהו ויהי בשלח פרעה את העם. כי פרעה אמר לא ידעתי את הוי' והוא בחי' עזרף אחרי"י דרצה"ע ויניקתם מבחי' עוברי רצונו הנ"ל והי' משלח פארות וענפי' ועושה פרי למעלה את העם שע"י גלותם במצרים והשתעבדותם בהם גרמו שנתעלו בחי' ניצוצי אלקות שנפל שמה בשבוע"כ והוא הוא בחי' הכח הצומח להצמיח ישועות ישראל, כמ"ש ופרעה הקריב וארז"ל שהקריב את לבם לאביהם שבשמים והיינו כמ"ש לעיל את ה' שהתורה מצד עצמה יש לה מדה דאורייתא מזכמה נפקת והוא בחי' קו המדה הנק' חשבון כנ"ל וע"י שנתלבשה למטה לברר ק"נ ששרשם מעולם התוהו נמשך בה גילוי אה"ס ממש חד ולא בתושבן להיות נמשך ומתלבש בחי' וכמ"ש בד"ה זכור את יום השבת בפי' חכמת בחוץ תרונה כו' ע"ש, והו ע"ד השניות נושאות את הכסא כו' ועל דמות השניות דמות כמראה אדם שהיא

בחי' תורה שע"ז נאמר נעשה אדם בצלמנו והוא בחי' אורות המלובשים בכלים רמ"ח פקודין דאינן רמ"ח אברי' דמלכא ט"ס דז"א טפ"ט כו' וע"י החיות והאפני' ששרשם מעולם התוהו הם נושאי' ומגביהים בחי' ע"ס דז"א להתקשר בעצמיות אא"ס ב"ה שעו"ג כי לא אדם הוא כו', כמ"ש כ"ז בד"ה זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, ועד"ו הוא ענין בשלח פרעה את העם שישראל מצד עצמן שרשן מבחי' כלים דתיקו וע"י פרעה שהקריב את לבם ונכללו בהם הניצוצות שמעולם התוהו לפני מלך מלך לבני ישראל כו' הרי ע"ז נכללו בהם אורות דתוהו שהם בלי גבול כו' מה שלמעלה משרש נש"י מצד עצמם שמבחי' כלים דע"ס כו' הדינו שיהי' גילוי בהתורה ג"כ בחי' שלמעלה מהחשבון דקו המדה דהיינו בחי' ורב חסד דעתיק המלוכש בגלגלותא דא"א שלמעלה מקו המדה ששרשו ממר"ס המקבל מגבורות דע"י וכמ"ש במ"א ע"פ ישא ה' פניו אליך כו' ואיך לא אשא פנים כו' ע"ש זהו ענין מדלג על ההרים שאר"ל במדרש שה"ש מדלג על החשבונות ועל הקיצין כו' דהיינו בחי' גילוי אא"ס ממש שלמעלה מן החכמה שמשם שרש החשבון והמדה כו' וכל זה נמשך ע"י בירור ניצוצות דתוהו שלמעלה מהכלי, וכמ"ש במ"א ע"פ צדקת פרונו בישראל שהוא גילוי בחי' פרונו, לשון פרונו תשב ירושלים בחי' בלי גבול ומדה המגביל ושהי' תגילוי זה בישראל היינו דוקא ע"י שפורן לבין העכו"מ"ו שע"ז מלקטים הניצוצים דתוהו שהם מבחי' פרונו כו' ועמ"ש בד"ה מה טובו בפ"י את בכורתי לקח וזנה עתה לקח ברכתי כו' גם ע"ד מ"ש סד"ה ראה ריח בני בענין ריח בוגדיו בחי' בע"ת שהוא בחי' מקיף והיינו בירור לבונה הנ"ל שזהו למעלה מבחי' צדיקים ע"ז נאמר בשלח פרעה שע"ז זכו לחשובה כו' דהיינו יתרון האור מן החושך זהו החמישית לפרעה, וכמ"ש בזה בד"ה את שבתותי תשמרו דפי' ארבע הידות יהי' לכם היינו ד' עולמות אבי"ע שכנגד ד' אותיות ה"י שזהו שרש נש"י, אך החמישי' לפרעה הוא בחי' דלית שמאלא בהאי עתיקא, והוא בחי' עד יעבור עמך ה"י זהו הנמשך ע"י התשובה ופרעה הקריב כו' והו שאמרו במדרש ע"פ בשלח פרעה שע"ז נאמר שלחייך פרדס רימונים כו' גרד וכרכום כו' שהם כל מיני בשמים שהוא בחי' ריח שזהו המשכת מקיף העליון בענין ריח בוגדיו כו' זהו ג"כ ענין גפן ממצרים תסיע שמה שכנס"י נעשה בבחי' גפן יין המשמח אלקים זהו נמשך ממצרים וכנ"ל את ד' בפ"י הייתם לי סגולה מכל העמים.

קיצור. בשלח פרעה ששלח פארות וענפים, ופרעה הקריב ע"ד חכמת בחון תרונה החיות נושאות את הכסא, מדלג על החשבון, זהו ישא ה' פניו, צדקת פרונו, גם ע"ד ריח בוגדיו, והחמישית לפרעה, עד יעבור עמך ה"י, שלחייך פרדס רימונים, מיני בשמים ריח, ועמ"ש בענין תורה קנין אחד.

ז) גם י"ל בפ"י בשלח פרעה את העם ע"ד שנת' בד"ה לך שאתרהם קיים את התורה ברוחניות זהו ענין לך לך כו' אבל כדי שיוכל

להיות המשכת התורה גם בחיצוניות שיהי בדבר גשמי בקלף גשמי גילוי אלקות אין זה דרך השתלשלות רק ע"י וימרדו את זיהם נעשה התגלות מבחי' שלמעלה מהשתלשלות וסדיג נת' סדיה ראה אנכי ראה ריח בני שזהו ענין שהוצרך יעקב להתברך בו' ע"ש היטב, שהברכה היא בשרשו קו המדה ועמ"ש בביאר ועתה יגדל נא יו"ד רבתי בו' ע"ש.

וזוהו בשלח פרעה את העם ופי' במדרש ע"ד השולח אמרתו ארץ דהיינו התורה שנקרא אמרתו וכמ"ש תחיל כטל אמרתי בחי' טל תורה שהוא אמרתי ממש שלח בחי' זו למטה לכנס"י הנק' ארץ, דהיינו כמ"ש תען לשוני אמרתיך וכתתי' ודברי אשר שמתתי בפיוך בו' וע' בהרמ"ז פ' בראשית דף ד' סעי"ב מזה, וביאור הענין דהנה מבואר במ"א ע"פ ביום השמיני שילח את העם, דפי' שלח היינו להיות בבחי' שוב כדי להיות בבחי' עם, ונק' עם קרובו שבבחי' השוב ע"י מצות מעשיות נמשך עצמיות אוא"ס ממש, וכדי שגם בעשיי' גשמי' ממש יומשך גילוי זה צריך להיות ההמשכה ממקום גבוה מאד, וזהו ביום השמיני דוקא ע"ד מלך השמיני הדר וכמ"ש הדר הוא לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו בו', ומי הוא הגורם כל זה הוא בשלח פרעה כי ופרעה הקריב שיהיו בבחי' עם קרובו בו' וכנ"ל, וזהו בשלח פרעה את העם דוקא שיהי' בבחי' עם קרובו להמשיך אלקות גם ע"י בחי' עם שהוא בחי' שוב שבבחי' זו צריך להיות ההמשכה מלמעלה מהשתלשלות בו' וכנ"ל בענין והחמשיית לפרעה, והנה בגמ' רפ"ק דנוזר בענין ודי עלי לשלח פרע ממאי דהדין שילח לישנא דדיבויי הוא היינו לגדל שער כדכתי' שלחין פרדס רימונים, היינו דגידול שער הנוזר נק' שילוח, והמשכה זו היא מבחי' ושער רישי' בעמר נקי כמ"ש קדוש יהי' גדל פרע, וזהו ענין הלכות התורה שהם נימין ושערות הנמשכים מגלגלתא שהוא רצון העליון להיות אלו טרפות ואלו כשרות בו', וע"ז נאמר סלסלה ותרוממך ומבואר במ"א בד"ה כי ביום הזה יכפר שדמשכה זו שמגלגלתא דא"א היא למעלה מהחכמה שבכתר שהוא שרש האצ"י משא"כ גלגלתא הוא מבחי' א"ס, וכמ"ש הרמ"ז פ' אמור דפי"ח וזהו כשמן הטוב על הראש בו' ומי הוא הגורם כ"ז שיומשך מבחי' ושער רישי' בהלכות הגשמי', וזה ע"י בחי' אוא"ס ממש וכמשל הבקיעה שבא מחמת ריבוי ומילוי היין כמ"ש בענין או יבקע בו' וכל זה נמשך ע"י דאתכפיא סט"א וזהו בשלח פרעה את העם, שזהו הגורם בחי' שילוח פרע בבחי' קדוש יהי' בו', וזהו ג"כ ענין כשושנה בין החוחים שנוזר ברבות פ' אחרי ר"פ כ"ג על ישראל במצרים דהיינו כמשל השושנה שגידולה דוקא בין החוחים, שאעפ"י שחוחים עוקצים אותה ע"ז דוקא מתגדלת ועד"ז הוא ענין ישראל במצרים, וכמ"ש כי לגוי גדול אשימך שם דוקא, וכמ"ש כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, ודינו להיות כי ע"י העיגוי שמענה אותו ע"ז הוא כלה ונאבד כמ"ש חיצוי אכלה בו' חיצוי כלים בו' וכמשל העלוקה בו', כמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה וכל העם רואים, וע"ז יוצאים הניצוצי קדושה מהם ונכללים בגשמות ישראל, וגם כי ע"י העיגוי וסיגופים מוציאים הניצוצות מג' קליפות הטמאות שאין להם

בירוד באופן אחר כמיש במיא עיני שבת שבתך היא לכם. ועניתם את נפשותיכם דלכאורה כיון שהוא שבת שבתך איכ צריך להיות עונג ולא עיגוי. אלא הטעם בניל כי יום התשובה לכפר על העוונות שהם מגיך הטמאות היו עיי ועניתם כר איכ כיש עיי שעובדי סכבים שהם מגיך מענים אותו עיי מוציא ומברר מהם הניצוץ כו'. וגם כמיש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בפיו כי מנסה כו' לדעת כו' שהנסיך וההסתר פנים זהו מעלם התווה ע"ד כי ה' אמר לו קלל, וכשעומד בנסיך עיי מוציא מהם את הניצוץ שגבוה מאד ומזה נמשך לדעת כו'. וזהו ממש ענין וכאשר יענו אותו כן ירבה כו' שבחי' יענו נמשך מהסתר פנים ועיני האבני הסתר אסתיר פני ביום ההוא כו' ועיי נמשך אור גדול, ועמיש ע"פ והי' הבן הבכור לשניאה כו'.

ומכל זה יובן למעלה ענין הנזכר את ד' בענין מיש גבי משה וירא אליו כו' מתוך הסנה כו' וכן ביחוקאל כו' ע"ש. דהיינו כמו עדימ כח הראי' שבאדם היא מלוכשת דוקא בהשחרר שבעין והיינו שיתרון האור נמשך מהחושך דוקא עיי אתהפסא חשוכא לנהרא כו' וכמיש במיא בד"ה כנשר יעיר קנו בפיו כאשר עינו כו' ועדי' פי' בוח"א דעיג ע"ב ענין ראוייה היתה בת שבע לדוד כו' וכן מה שהי' איי תחלה לכנען וכמיש בפ' לך דפ"ג ע"א. אי אברם לא יחזת כו' כגונא דא לבני כו'. אי לא נחתו בקדמינתא למצרים כו' ע"ש ופי' בודדי חמה פ' נח שם שזהו ענין מי יתן טהור מטמא דלית טהור אלא דנפיק מנו טמא כו' ע"ש.

(קיצור. עייל פי' בשלח פרעה שזה שיומשך התורה בגשמיות ע"ד השולח אמרתו ארץ, תזל כטל אמרתי תען לשוני אמרתך דברי אשר שמתו בפוך, ציל ההמשכה עיי ברכה בשרש קו המדה ונמשך עיי וימררו כו' ופרעה הקריב, וזהו בשלח פרעה את העם ע"ד ביום השמיני שילח את העם, גם שילח ע"ד לשלח פרע, ושער רישי' ובקיעת השערות עיי גדלות המחוי' גם בשלח פרעה ע"ד כששנה בין החוחים, וכאשר יענו אותו כו', חיצו כלים כו' שבת שבתך עיי ועיניתם כו' ועדי' כי מנסה כו' לדעת כו', הסתר פנים אסתיר כו' הבכור לשניאה כו', וירא כו' מתוך הסנה, ראי' בשחרר שבעין יתרון האור מן החושך כו').

ולא נחם כו' כי פלשתים שמחה וצריך להיות תחלה נת"י ואזיכ אביא כמי מיש איא להיות יש כ"א שבא בתחלה בבחי' אין כו' שבע יפל צדיק וקם וכמו נהר דינור בין כו' ולפיכך ולא נחם אין זה עדיין נחמה. במאיא את ג"ן סכ"ט, נחמה בבינה כי שם שמחה התגלות עתיק משומר ממגע כו', דרור חירו כו'. והנה כתיב שלח אורך ואמיתך המה ינחוני תלים מ"ג ג' היינו לעיל שלח אורך ממש כמיש כי עמד מקוד חיים באורך נראה אד ואזי ינחוני ע"ד ה' בדד ינחני ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות כו', נחית בחסדך כו' חיל אחו יושבי פלשת, כי שמחת עולם על ראשם ולא תוסיף עצב כו' וזהו הנני שולח לכם את אליהו, פי' הנני שולח אתעדלית

שלמעלה מבחי' בשלח פרעה כו', ע' בת"א פ' נח סד"ה מים רבים, והשיב לב אבות כו' אבות ג"ר בנים זית כי עכשיו רק ז' הימלות גילוי זית ולכן ניתן רק ז' עממין הבנעני כו', אבל ג"ר ראוי ימי קדם כו' עין בעין יראו כו' ולע"ל והשיבך יהי' גם פלשתים ג' עממין כו', עמ"ש בסידור ע"פ עלי עשור ובענין והטבך והרבך מאבותיך, נחמו נחמו כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם, עמ"ש ע"פ בט"ו באב כו'.

(ח) ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כו' הנה ארז"ל ברבות נשא פי"ד דרנ"ו ג', בנשיא השביעי, שלשה אומות אסר הקדב"ה לכשנכנסו לארץ לירש את ארצם, שנאמר אל תצר את מואב וכן אדום, ארץ פלשתית מניין דכתיב ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כו' ולע"ל עתיד הקב"ה להתיר שלשתן לישראל שנאמר ועפו בכתף פלשתים ימה בישע"י סי' י"א י"ג, ומתרגמינן ויתחברון בכתף חד לממחי ית פלשתאי די במערבא כו' אדום ומואב משלוח ידם כו' וע' ברבות לך לך כו"פ מ"ד ששלשה אומות לא ניתן לו עד לע"ל קיני קניזי קדמוני רק שבעה אומות ניתן לו עכשיו כו' יעו"ש, והענין כי פלשתים הוא מלשון מבוי המפולש כמשארז"ל ע"פ ובמושב לצים לא ישב אלו פלשתים בגמ' פ"ק דעכו"ם ד' י"ט ע"א, והענין כי זה לעו"ו עשה האלקים, ויש בחי' פלשתים בקדושה ובחי' פלשתים בקליפה, בחי' פלשתים בקדושה היינו בחי' התגלות השמחה בדביקות ה' בפילוש ובגילוי ובהתרחבות לאין קץ בחי' ובכל מאדך הג"ל, והוא א"כ מלשון התדע על מפלשי עב, מפלאות תמים דעים, באיוב סי' ל"ז ט"ז, דפרש"י מפלשי עב גילוי עב לשון מבוי מפולש כלומר לארכן ולחובן של עבים עכ"ל, אך צ"ע דזוהו פלש בשמאל אבל פלש בימין הוא כמ"ש והתפלשי באפר בירמי' סי' ו' כ"ו דפרש"י לשון גלגול התכסות באפר והוא העצבות היפך של הוללות וליצנות וא"כ פלשתים שהוא ג"כ בשין ימנית לכאורה שייך ללשון גלגול לא ללשון פילוש, והנה לענין הפילוש בקדושה להעיר מענין פרוות תשב ירושלים, גם מבוי המפולש שערו מכוונים ע"ד נדע בשערים בעלה שיהי' הגילוי במל' כמו בבינה, ביום ההוא יהיה, כי עכשיו אי"א שיהי' בעלמא דאתגלי' הגילוי מפני כי רגליה יורדות, וצריך להיות חזומה כו' אבל לע"ל ואת רוח הטומאה אעביר כו' אזי ולא יכנף כו', וזהו קול כלה, ויהיו שניהם ערומים כו' ופלשתים שבקליפה הם הליצים שהוא ענין הרחבת פיו סרצונו לדבר מה שלבו חפץ הוא שמחה של העללות כו' לומר שפתינו אתנו כו' ואין מעצור לרוחו, ולכן נק' קליפה כי כמו שהקליפה מכסה ומסתרת על הפרי שנראה כמו שהיא עיקר הפרי כך השמחה של הוללות מכסה ומסתיר על אור ה' שבה להיות יש דבר בפ"ע היפך רוחניות חיות אלקי שבקדושה לשמח בה' אלקים חיים מחמת הביטול במציאות אליו ית' (שהוא בחי' בינה הנק' שמחה כידוע מענין אם הבנים שמחה, וזהו ענין ויובל אבי כל תופש כנור כו', בחי' יובל הוא בבינה כנור כ"ו נ"ר, והיינו כ"ו כמנין שם הוי', והוא נד' הוי' נשמת אדם ושמחה זו הוא מחמת הביטול כי כן בינה מתאחדת בנזכרית

עם החכמה שהיא כח מה בחי' הביטול ונק' תרין ריעין וכמ"ש במ"א ע"פ
 ושבתם מים בששון כו' ע"כ השמחה בה' היא נחמת הביטול במציאות כו'
 זהו ענין מתעדים לשמחה שנק' מקראי קודש ועמ"ש ע"פ המאמר זח"ג פ'
 קרח דקע"ו ע"ב בענין קריאי מועד חסר יו"ד כו' היינו השמחה בלתי ביטול
 היו"ד דחכמה, ומוה נמשך הליצנות, וכמו שארז"ל במדרש שחר טוב ע"פ
 ובמושב לצים לא ישב זה קרח שהי' מתלוצץ על משה ואהרן כו', הובא בילקוט
 פ' קרח וכן דימו שם ברבות את דתן ואבירים שיצאו נצב"י דוגמת גלית
 הפלשתי, וע' בר"ח שער הקדושה ר"פ י"ב האריך בענין כח לצים שפוגמי'
 באות א' דשם אדני ובאות יו"ד דשם הוי' כו' דהיינו שהביטול שרשו מיו"ד
 דשם הוי' כו' ובמ"ח מסכת התשובה פ"ב כ' כי הלץ גורם שמסתלק א"ע ומגביר
 ומגביה ק"כ צירופי אלקי', והיינו כי א"א הוא מקור הרחמים ויתיב על
 כורסי' דשכבין שהם ק"כ צירופי אלקים שהם שרש הדינין לאכפיי' לון
 כו' ובהסתלקות א"א מתגברים הדינים ומוה נמשך הגבורות קשות שהם ק"כ
 צירופי' דנוגה היונקים מסוף ק"כ צירופי' דקדושה, ולכן ארז"ל על ליצנות
 שתחילתן יסורי' וסופן כליה בירושלמי ספ"ב דברכות ובש"ס פ"ק דע"ו דייח
 סע"ב הובא ברי"ח שער הקדושה ר"פ י"ב תחילתן מצד ק"כ צירופי' דקדושה
 שהדינים כלולים קצת בהחסדים ע"כ מזה באו יסורי' להחזירו למוטב וסופן
 כשמתגבר גי"כ ק"כ צירופי' דק"כ שהם כמנין ל"ץ כצל אשר אינו ירא
 מפני אלקים אז כלה ונחרצה כו', ומה שהלץ גורם הסתלקות א"א זהו ע"פ מ"ש
 הר"ן ספ"ק דע"ו שהליצנות זהו פריקת עול מ"ש כו' והנה א"א הוא הרצה"ע
 שלמעלה מהחכמה הוא הנמשך ע"י קבלת עול דוקא שהוא ענין בטל רצונך
 כו', ולכן נא' שמוע מזבח טוב, וכמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקור חיים
 ובד"ה ועתה יגדל נא כח אד' ועי"ז ממשך עליו בחי' סוכ"ע הנק' צל כמ"ש
 בצל כנפיך יחסינן, תלים ל"ו וכת' ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך
 כו' בישעי' ס"י נ"א י"ו, וצל זה חופף ומגין וכופה ומבטל הדינים של קי"ך
 צירופי אלקים שמהם נמשך בחי' צל מות כו', וז"ש בצלו חמדתי וישבתי כו',
 ולכן ע"י פריקת עול בהוללות וליצנות גורם לסלק אור א"א כו', ועי"ז ממילא
 מתגברים הדינים, וכנו' באד"ר נשא דקליז סע"ב בענין שרשעים מהפכיי'
 מדה"ד למודה"ד כו', ע"ד מאן גרים להאי דינא רעוא דרעוין דלא אתגלי כו'
 ע"ש בפ"י וה' המטיר על סדום כו' מאת ה' כו' ע"ש. ועפי"ז יש לפרש מה
 שנו' לעיל דבענין פלשתים יש ב' פירושי', הא' לשון מבוי מפולש שהוא
 פתיחות והוללות כו' הב' לשון התפלשי באפר שהוא היפך זה וכתוב הלילו
 הרועים חזקו והתפלשו בירמי' ס"י כ"ה ל"ד דהיינו הגלגל בעפר מגדל
 הצער והמרירות, ולכאורה הם שני הפכים, ובאמת י"ל הכל אחד כי זה נמשך
 מזה דהיינו משארז"ל קשה היא הליצנות שתחילתן יסורי' וסופן כליה, לכן
 מהפתיחות הפילוש והוללות שזה"ע הפריקת עול הגורם להסתלק אור הרצון
 עליה ומגביר הדיני' הנה מזה נמשך להיות חזקו והתפלשו כו' ח"ו זהו
 שאמרו רז"ל אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעה"ז, כי מלוי השחוק זהו ענין
 ליצנות ופריקות עול וגורם הסתלקות אור א"א, וכמ"ש בתד"א ח"א ר"פ י"ג

ואין שזק אלא ליצנות כו'. חזו ענין שצריך להיות כברוא סומקא לסוסי' חירא. כי סוסי' חירא זהו ענין מרה לבינה שבאמת צריך להיות קצת מרחו לבינה שמה נמשך השמחה שיוכל לשמח בה' אך צריך להיות ברוא סומקא ע"ד לעולם ירגיו אדם יצ"ט על יצה"ך בכדי שלא יבא לידי העלות ופריקת עול ח"ו.

(קיצור. שארץ פלשתים הם מכלל השלשה אומות שלא ניתן לישראל ביצי"מ עד לע"ל. פלשתים מלשון מבוי המפולש, מפלשי עב גילוי, ובקדושה הוא התגלות השמחה בדביקות ה' ובקליפה בחי' ליצנות, וכמ"ש בפרק לפני אידיהן י"ט א', פלשתיו ליצנים היו הוא להיות יש היפך השמחה אלפי' שהוא מהביטול יוכל אבי כל תופש כינור, גר הוי', ושאתם מים בששון, מעדרי' לשמחה, מקראי קדש, ובאנשי קרח שנאמר קראי מעד חסד יר"ד שהוא הביטול נמשך הליצנות שקרח הי' מתלוצץ כו', בר"ח שבת לצים פוגם בא' דאר' ויד דשם הוי' ובמ"ח שגורם להסתלק אור א"א והיינו כי הליצנות פריקת עול כמ"ש הר"ן, וא"א רצה"ע אין דרך להמשיכו כ"א ע"י קבלת עול, חזו ענין שקשרו להם שני כתרים א' כנגד הביטול והעול דנעשה ונשמע וע"י פריקת עול מסתלק א"א ואזי נמשך תגבורת ק"כ צירופי אלקים כצל אשר אינני ירא, היפך ובצל ידי כסיתך, ולכן מהליצנות תחלה נמשך יסורי' וסופן כלי' וזהו פלשתים ג"כ לשון התפלשי באפר, ע"כ אסור לאדם שימלא שזק פיו בעוה"ז, כברוא סומקא לסוסי' חירא).

והיינו פי' הפסוק היינו שלא נחם אלקים ולא נגם דרך בחי' ומדריגת פלשתיו דקדושה היינו שמיד בצאתם ממצרים שהוא בחי' סגור והיציאה ממצרים וגבוליו של העוה"ז שהוא קשור בהם שכשיוצא מבחי' זו יבא מיד לבחי' השמחה בה' בפילוש ובגלוי כו', שלא זו הדרך, כי צריך להיות כמה מדרגות בינתיים שהרי נאמר שמתו צדיקים בה' צדיקים דייקא, וביאר הטעם כי קרוב הוא ליפול מזה כי פן בראיתם מלחמה שהוא ענין הנסיון שיבא להאדם לא יוכל לעמוד בקשרי המלחמה ויסוג אחור ושב מצרימה, (ועמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו אחרי דייקא ע"ד כי מנסה ה' כו', חזו לכתך אחרי במדבר) אלא הדרך הנכון כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה שתהא השמחה ע"י עבודה (כמ"ש בד"ה תחת אשר לא עבדת), והענין שיש להבין במ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה כי הלא זהו ממדרגת הצדיקים שנאמר שמתו צדיקים בה' בתלים ססי' צ"ו, ואיך יגיע כל אדם לזה, והענין שיש ב' מיני אהבות, הא' שנעשית מאליה ע"י התבוננות בה' אחד, והוא כשלהבת העולה מאליה ובוצרת ברשפי אש ואין בה שום מבוקש (אגה"ק סי' י"ח בד"ה כתי' מה יפית) והוא ענין אהבה בתענוגים שמתענג על ה' עונג נפלא בשמחה רבה ועצומה שמחת הנפש וכליתה בטעמו כי טוב ה' ונעים כו' וע"ז כתיב שמתו צדיקים בה' ולא כל אדם זוכה לזה, והשנית היא אהבה ותאה שהנפש מתאה חפצה לדבקה בה' חזו יש בכל נפש מישראל ודע לה מאד להתרחק ממנו ח"ו וע"ז נאמר ואהבת את הוי'

שיהי' אלקיך אך איך הדרך לדבקה בו הרי לית מחשבה תפיסה ב'י כלל
 ואין דרך לדבקה בו כ"א ע"י התורה ומצות שהם הדברים אשר אנכי מי שאנכי
 מצוך כ' ואי לזאת יהי' השמחה גדולה בעסק התורה והמצות, ועז"נ סקרי
 ה' ישרים משמחי לב, וכמ"ש בד"ה את קרבני לחמי ובד"ה אסרי לגפן, ועז"נ
 תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב, שצריך להיות השמחה
 בעבודה דהיינו בתומ"צ, שעיי"ז מרוה צמאוננו היינו לאחר שקיבל עליו
 עול מ"ש וצמאה נפשו לאלקי' אזי ע"י קיום המצות מרוה צמאוננו
 וממשיך גילוי אא"ס בנפשו חוה יכול כל אדם להגיע, אבל השמחה בה' מצד
 מה"ע בלי שום מבוקש זהו רק מדרגות הצדיקים כו' ובהיות כן שהשמחה
 צריך להיות בעבודת התורה והמצות דוקא, (בד"ה ה' לי בעחרי) הגה היא
 מלובשת במעשה המצות וכמ"ש וירא אלקים את הארץ כי טוב, וארז"ל כי
 טוב לגנוז כ' כי אורה ושמחה ענין א' הוא כמ"ש בת"א בד"ה ואתה תצוה
 תצריך להיות גנוז אור השמחה במעשה המצות כו' דהיינו ע"ד התלבשות
 הארץ בהכלי למעלה וגם כי ע"י גניזה של השמחה בהעבודה הוא בבחי' אין
 בלי הרגש היש כו' כי העבודה היינו שהוא בבחי' עבד וקבלת עול ומזה עצמו
 הוא שמח שזכה להיות עבד למי שאמר והיה העולם ואין עוד מלבדו כו'
 וא"כ בחי' זו הוא היפך פלשתיים דקדושה ג"כ שהוא השמחה בדביקותו בה'
 בפילוש ובגילוי, הרי צריך להיות כי טוב לגנוז הארץ ושמחה בתוך העבודה
 היפך גילוי השמחה בעצמה כו' שמבחי' השמחה בעצמה לבד בלי העבודה
 יוכל לבא לבחי' יש כו', ומזה יוכל להיות נמשך יניקה לשמחה של הוללות
 הנק' פלשתי' דקליפה ע"ד שמפרעה דקדושה לפי שהוא עלמא דאתגלי' מלשון
 ופרע ראש האשה נמשך יניקה לפרעה דקליפה, והנה לא מיבעיא במדת כל
 אדם שצריך להיות השמחה רק בעבודה כנ"ל אלא אפי' בצדיקים שנאמר
 שמחו צדיקים בה' אעפ"כ א"צ להיות בבחי' פלשתי' דקדושה בהתגלות השמחה
 בפילוש כמבוי המפולש לרה"ר, כי מזה יש יניקה לבחי' רה"ר וטורי דפרודא כו',
 כמ"ש בנח וישכר ויתגל בתוך אהלה וכתוב לא יחפוך כסיל בתבונה כ"א בהתגלות
 לבו במשלי סי' י"ח ב' ולכן אין הברכה שורה אלא בדבר הסמני מן העין
 הוא בחי' חסדים המכוסים שהשמחה מכוסה בתוך ההתבוננות אשר חריב הם
 תרין ריעין וחכ' הוא בחי' אין כו' ע"כ אין מזה יניקה כו' משא"כ בבחי'
 התגלות לבו הוא שרש עה"ד טו"ר כו' שסחטה לו ענבים היינו גילוי יין המשמח,
 וצריך להיות יין המשומר בענביו שיהי' גנוז תוך הכלים כו', וזהו ענין וכל
 האבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך וכמ"ש וגילו ברעדה שהשמחה
 והזמרה הוא בקרב וכליות ומבחוץ תכסה היראה כו', חוה ג"כ היפך בחי'
 פלשתיים דקדושה ג"כ שהוא הפילוש והגילוי כו', וזהו שהוכיחה מיכל את דוד
 בשי"ב סי' כ' באומרה בהגלות נגלות כאחד הרקים כו', שאין זו הדרך כו', אך
 באמת שם שאני שהי' השמחה בעבודה רבה בהעלותו את הארון כו'.

קיצור, זהו ולא נחם ונהגם שמיד בצאתם ממצרים יבואו לבחי'
 השמחה בפילוש כי קרוב ליפול ח"ו מזה כשיבואו לידי נסיון וצריך

תחלה להרגיל א"ע לילך אחרי הוי' שזוהו בחי' המדבר וצ"ל עבודתו בשמחה שהשמחה תהא גנוזה בעבודה, שיש ב' מיני אהבות א' שמחה בלי מבוקש, ג' שמחה ע"י תומ"צ שמרזה צמאנו האור כי טוב לגנת, ואפי' בצדיקי צריך להיות החסדים מכוסים ע"ד וכל האכזבת יראוך וכל קרב וכליות יזמוז לשמך.

וזהו ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף (בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בת"א פ' תצוה) דהיינו כמ"ש לכתך אחרי במדבר שבחי' המדבר הוא בחי' אחרי ה', וע"ז נאמר אחרי ה' ילכו סאריה ישאג והוא בחי' ומדריגת אתכפייא להיות מוח שליט על הלב, ועמ"ש בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו כו', ועוד זאת כמ"ש במדבר סיני באהל מתנד בחי' מדבר הוא כמ"ש ומדברך נאווה מלשון דיבור, כי הנה דבר ה' זו גילוי שכינה וכשמתלבשת בבי"ע נק' מדבר בתוס' את מ' פתחה, לפי שאו יש פתח ומבוא לחיצונים הם הקליפות וסט"א לינק ולקבל חיות ממנה כו', וכן בניצוץ האלקי שבנפש שאף שכבר יצא ממצרים להיות סומ"ך עדין קשור בתאוות היתר מחמת תאוות נפש הבהמית מלבשי נוגה וצ"ל עליי זו ג"כ בבחי' מדבר דהיינו ע"י דיבור התפלה ברשפי אש וצמאן ע"י שישים אל לבו שאפילו כל העולמות עליונים מריש כ"ד כו' הם בחי' מדבר ושמן לגבי אה"ס ב"ה וכמ"ש לעיל שבחי' המדבר נק' לכתך אחרי כו', וע"ז מברר ומהפך חשוכא לנהורא, וזהו ומדברך נאווה, וכמ"ש סד"ה כנשר יעיר בענין ימצאהו בארץ מדבר כו' יצרנהו כאישון עינו כי אישון עינו הוא השחור שבעין ובו דוקא נמשך ומתגלה כח הראי', כך ע"י החושך שמחשיך את האדם במרירות נפשו בהיותו בעיניו בבחי' מדבר ושמן נגד אור א"ס ב"ה, ע"ז יבא וימשיך גילוי רצה"ע, וז"ש מי זאת עולה מן המדבר עילויה מן המדבר, וע' מזה בוח"ב תצוה דקפ"ז סע"א ועמ"ש עוד מענין דרך המדבר בד"ה אלה מסעי בני ישראל, וגם כי ע"י דרך המדבר הוא מברר מה שנפל משבה"כ בעולם התווה שהוא נקרא מדבר ושממה, וע"ז יבא לבחי' המדבר הגזול והנורא שהוא עולם התווה בשרשן שנק' מדבר אשר לא ישב אדם שם, ר"ל למעלה מבחי' ז"א הנק' אדם, כי תהו היינו שאינו משג, ובע"ח שמו"א פ"ג בשם הרמב"ן תהו בחי' כתר כו', ונמצא בחי' זו דדרך המדבר זהו ע"ד מ"ש לעיל באות הקדום, והשנית היא אהבה ותאוה שהנפש מתאוה וחפיצה כו', וע"ז יבא אח"כ לבחי' פב"פ, והיינו כמ"ש בע"ח שלהיות עליית כנס"י מתחלה היא אחור באחור ואח"כ נעשית נקודה תחת היסוד, והוא ראשית ההכנה לבא לזיווג פב"פ ואח"כ עליי' שני' שנגדלת נגד חג"ת שלו עד שאח"כ תגדל כ"כ כנגד חב"ד דהיינו עלייתה בשעת מ"ת פב"פ דיבר ה', וזהו ענין רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ועמ"ש מזה ע"פ מאמר הזהר ח"ג במדבר דק"כ ע"ב בענין ובא לו לקרן בחי' קרן זהו היותה תחלה בבחי' ביטול נקודה תחת היסוד, וזהו ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים שהוא ענין שמחה וטוב לבב בחי' פב"פ, אלא ויסב את העם דרך המדבר ים סוף, דהיינו כסוד הני"ל,

שיהי' אלקיך אך איך הדרך לדבקה בו הררי לית מחשבה תפיסה בי' כל ואין דרך לדבקה בו כ"א ע"י התורה ומצות שהם הדברים אשר אנכי מי שאנכי מצוך כי ואי לזאת יהי' השמחה גדולה בעסק התורה המצות, ועזיב פקדי ה' ישרים משמחי לב, וכמ"ש בד"ה את קרבני לחמי ובד"ה אסרי לגפן, ועזיב תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב, שצריך להיות השמחה בעבודה דהיינו בתומ"צ, שע"י מרוה צמאנו היינו לאחר שקיבל עליו עול מ"ש וצמאה נפשו לאלקי' אני ע"י קיום המצות מרוה צמאנו וממשיך גילוי אא"ס בנפשו חזק יכול כל אדם להגיע, אבל השמחה בה' מצד מהו"ע בלי שום מבוקש זהו רק מדרגות הצדיקים כו' ובהיות כן שהשמחה צריך להיות בעבודת התורה והמצות דוקא (בד"ה ה' לי בעתה) הנה היא מלובשת במעשה המצות וכמ"ש וירא אלקים את הארץ כי טוב, ואח"ל כי טוב לגנוז כו' כי אורה תשמחה ענין א' הוא כמ"ש בת"א בד"ה ואתה תצוה וצריך להיות גנוז אור השמחה במעשה המצות כו' דהיינו ע"ד התלבשות הארץ בהכלי למעלה וגם כי ע"י גניזה של השמחה בהעברה הוא בבחי' אין בלי הרגש היש כו' כי העבודה היינו שהוא בבחי' עבד וקבלת עול ומה עצמו הוא שמח שזכה להיות עבד למי שאמר והיה העולם ואין עוד מלבדו כו' וא"כ בחי' זו הוא היפך פלשתים דקדושה ג"כ שהוא השמחה בדביקותו בה' בפילוש ובגילוי, הררי צריך להיות כי טוב לגנוז האור ושמחה בתוך העבודה היפך גילוי השמחה בעצמה כו' שממחי' השמחה בעצמה לבד בלי העבודה יוכל לבא לבחי' יש כו', ומה יוכל להיות נמשך יניקה לשמחה של הוללות הנק' פלשתי' דקליפה ע"ד שמפרעה דקדושה לפי שהוא עלמא דאתגלי' מלשן ופרע ראש האשה נמשך יניקה לפרעה דקליפה, והנה לא מיבעיא במדת כל אדם שצריך להיות השמחה רק בעבודה כנ"ל אלא אפי' בצדיקים שצמח שמחו צדיקים בה' אעפ"כ א"צ להיות בבחי' פלשתי' דקדושה בהתגלות השמחה בפילוש כמבוי המפולש לרה"ר, כי מזה יש יניקה לבחי' דה"ר וטורי דפרודא כו', כמ"ש בנת וישכר ויתגל בתוך אהלה וכתוב לא יחפוך כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו במשלי סי' י"ח ב' חלץ אין הברכה שורה אלא בדבר הסמני מן העין הוא בחי' חסדים המכוסים שהשמחה מכוסה בתוך ההתבוננות אשר חו"ב הם תרין ריעין זכ"ל הוא בחי' אין כו' ע"כ אין מזה יניקה כו' משא"כ בבחי' התגלות לבו הוא שרש עה"ד טו"ר כו' שסחטה לו ענבים היינו גילוי יין המשמח, וצריך להיות יין המשומר בענביו שיהי' גנוז תוך הכלים כו', וזהו ענין וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך וכמ"ש וגילו ברעדה שהשמחה והזמרה הוא בקרב וכליות ומבחוץ תבסה היראה כו', חזו ג"כ היפך בחי' פלשתים דקדושה ג"כ שהוא הפילוש והגילוי כו', וזהו שהוכיחה מיכל את דוד בשי"ב סי' כ' באומרה בהגלות נגלות כאחד הרקים כו', שאין זו הדרך כו', אך באמת שם שאני שהי' השמחה בעבודה רבה בהעלותו את הארון כו'.

קיצור. חזו ולא נחם ונהגם שמיד בצאתם ממצרים יבואו לבחי' השמחה בפילוש כי קרוב ליפול ח"ו מזה כשיבואו לידי גטין וצריך

אור בשלח התורה שעו

תחלה להרגיל א"ע לילך אחרי הוי' שזהו בחי' המדבר וצ"ל עבודתו בשמחה שהשמחה תהא גנוחה בעבודה, שיש ב' מיני אהבות א' שמחה בלי מבוקש, ב' שמחה ע"י תומ"צ שמרזה צמאנו האור כי טוב לגנוח, ואפי' בצדיקי' צריך להיות החסדים מכוסים ע"ד וכל הלבבות יראוך וכל קרב ומליות יזמוי לשמך.

וזהו ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף (בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בת"א פ' תצוה) דהיינו כמ"ש לכתך אחרי במדבר שבחי' המדבר הוא בחי' אחרי ה', וע"ז נאמר אחרי ה' ילכו סאריה ישג והוא בחי' ומדריגת אתכפייא להיות מוח שליט על הלב, ועמ"ש בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו כו', ועוד זאת כמ"ש במדבר סיני באהל מתוך בחי' מדבר הוא כמ"ש ומדברך נאווה מלשון דיבור, כי הנה דבר ה' זו גילוי שכינה וכשמתלבשת בכי"ע נק' מדבר בתוס' אות מ' פתחה, לפי שאז יש פתח ומבוא לחיצונים הם הקליפות וס"א לינק ולקבל חיות ממנה כו', וכן בניצוץ האלקי שבגופו שאף שכבר יצא ממצרים להיות סומ"ר עדין קשור בתאוות היתר מחמת תאוות נפש הבהמית מלבושי נוגה וצ"ל עליי' זו גי' בבחי' מדבר דהיינו ע"י דיבור התפלה ברשפי אש וצמאון ע"י שישים אל לבו שאפילו כל העולמות עליונים מריש כ"ד כו' הם בחי' מדבר ושממון לגבי אא"ס ב"ה וכמ"ש לעיל שבחי' המדבר נק' לכתך אחרי כו', ועי"ז מברר ומהפך חשוכא לנהורא, וזהו ומדברך נאווה, וכמ"ש סד"ה כנשר יעיר בענין ימצאהו בארץ מדבר כו' יצרנהו כאישון עינו כי אישון עינו הוא השחור שבעין ובו דוקא נמשך ומתגלה כח הראי', כך ע"י החושך שמחשיך את האדם במרירות נפשו בהיותו בעיניו בבחי' מדבר ושממון נגד אור א"ס ב"ה, עי"ז יבא וימשיך גילוי רצה"ע, וז"ש מי זאת עולה מן המדבר עילויה מן המדבר, וע' מזה בזה"ב תצוה דקפ"ז סע"א ועמ"ש עוד מענין דרך המדבר בד"ה אלה מסעי בני ישראל, וגם כי ע"י דרך המדבר הוא מברר מה שנפל משבחה"כ בעולם התווה שהוא נקרא מדבר ושממה, ועי"ז יבא לבחי' המדבר הגדול והנורא שהוא עולם התווה בשרשן שנק' מדבר אשר לא ישב אדם שם, ר"ל למעלה מבחי' ז"א הנק' אדם, כי תחזו היינו שאינו משג, ובע"ח שמ"א פ"ג בשם הרמב"ן תהו בחי' כתר כו', ונמצא בחי' זו דדרך המדבר זהו ע"ד מ"ש לעיל באות הקדום, והשנית היא אהבה ותאוה שהנפש מתאוה וחפיצה כו', ועי"ז יבא אח"כ לבחי' פב"פ, והיינו כמ"ש בע"ח שלהיות עליית כנס"י מתחלה היא אחור באחור ואח"כ נעשית נקודה תחת היסוד, והוא ראשית ההכנה לבא לזיווג פב"פ ואח"כ עליי' שני' שנגדלת נגד חג"ת שלו עד שאח"כ תנדל כ"כ כנגד חב"ד דהיינו עלייתה בשעת מ"ת פב"פ דיבר ה', וזהו ענין רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי ועמ"ש מזה ע"פ מאמר הוהר ח"ג במדבר דק"כ ע"ב בענין ובה לו לקרן בחי' קרן זהו היותה תחלה בבחי' ביסול נקודה תחת היסוד, וזהו ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים שהוא ענין שמחה וטוב לבב בחי' פב"פ, אלא ויסב את העם דרך המדבר ים סוף, דהיינו כסדר הגיל,

שמתחלה צריך להיות לכתך אחרי דוקא ואח"כ תהי' בחי' נקדה תחת היסוד שהוא ענין יראה, וכענין ותבך ותפול לפני רגליו עד שתתעלה לבחי' פביס והטעם הוא לצורך הבירורים שמבררת עיניו כו', ועמ"ש עוד מענין זה עפ"י מאמר הזהר ח"ג פ' בלק דף קצא עמוד א' ע"פ שחזרה אני ונאה, ועמ"שיל אות ג' בשם המדרש כי תשא פמ"ד עוקרין אותה ושותלין אותה במ"א דהיינו במדבר, היינו כי תחילה יצי"מ ואח"כ מדבר לכתך אחרי במדבר, כמ"ש בתרא פ' תצה בדיה זכר דעמלק וע' בדיה בחדש השלישי פי' ויעל אברם ממצרים ולע"ל יתן להם ג' ארצות וא' מהן פלשתים והם בירוד ג"ד ודינו כי לע"ל נאמר כי לא בחיפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון ולא כמו ביצי"מ היינו לפי שלע"ל יהי' אתהפכא הל"ג ולכן יוכל להיות השמחה בשלימות וכמ"ש אז ימלא שחוק פינ' ע"י ישמח ה' במעשיו וע' במדרש פ' שמיני פמ"ב בסופו בענין היין לפי שבעוה"ז היין תקלה לעולם ולע"ל אני עושה אותו שמחה שנאמר והי' ביום ההוא יטפו הזרים עסיס והיינו מטעם הנ"ל וע"כ יתן להם ארץ פלשתים שהוא השמחה באלקות בפילוש כו' ועמ"ש ע"פ צדקת פרוצו בענין פרוצת חשב ירושלים שעכשו צ"ל חומה שלא יהי' יניקה כו' משא"כ לע"ל וגם כמ"ש ולא נחם כו' פן ינחם העם בראותם מלחמה ולע"ל נאמר וכתתו חרבותם לאתים כו'.

ויסב אלקים וגו'. ברבות קליח א' ר"פ בשלח מהו ויסב שהקיפן הקדב"ה כשם שהוא אומר ואני אהי' לה נאום ה' חומת אש סביב בזכרי' סי' ב' כ"ו עד וה' סביב לעמו ד"א ויסב כו' לא יאכל עד שיסב שנאמר ויסב כו' נראה ענין עד שיסב שרשו ממ"ש עד שהמלך במסיבו כו' ענין ויסב כו' דרך המדבר י"ל ע"ד טוב חמה לך דחדי לצבי כו' על הרי בתר בשה"ש סי' ב' י"ז, ועמ"ש מזה בפ' לך לך שהם טורי דפרחא, ופי' חמה לך למהותך ועצמותך והו' בחי' טוב טוב"ע ומזה נמשך הירידה גם על הרי בתר כנ"ל באמ"צ אני ולא מלאך וע"י ירידה זו יהי' אח"כ העלוי על הרי בשמים שהוא בחי' ריח מקיפים כו' וכמ"כ כאן מדבר העמים מקור יניקת החיצוני' לכן הי' צריכים לנטוע במדבר דוקא כדי להכניע החיצונים כמ"ש בדיה אלה מסעי כי יתרון האור נמשך מזהו דוקא כמ"ש בוח"ב ס"פ תצה, וכמ"ש ג"כ סדיה כנשד יעיר קנו כמו הרא"י מתלבשת דוקא בשחור שבעין כו' בירור שם בין כו', והו' מי זאת עולה מן המדבר עילוייה מן המדבר כו', אך כדי שיוכלו להכניע החיצונים צריך להיות ע"י ההמשכה מסוכ"ע שהמקיף מסמא עיני החיצונים, והו' ויסב שהקיפן כו', ועמ"ש ע"פ יסובבנו יבוננו וגו' שהוא המשכת מקיפים מבחי' סוכ"ע

הנמשכים בימי הסוכות וע' בד"ה בזם השמיני שילח שבחי' מקיף זה
 נותן כזו בלב שלא יהי' נמרד כו' גם כמ"ש בד"ה כי תצא למלחמה או
 תהי' על איבך על דוקא מבחי' סוכ"ע כי עם קדוש אתה שמקבל מבוזי'
 קדוש וסובב ושם אין להם יניקה, וע"כ ע"ז ונתנו ה' כו', ולכן ויסב אלקים
 את העם שהקיפן במקיפי' מבחי' סוכ"ע כדי שיוכלו לילך דרך המדבר ויהיו
 בבחי' על אויביך. גם י"ל פי' דרך המדבר כמ"ש לכתך אחרי במדבר אחורי
 הינו בחי' אתכפיא כמ"ש בד"ה זכור דעמלק וע"ז ממשיך מבחי' ויסב אלקים
 בחי' מקיפי' דסוכ"ע שנמשכים ע"י הביטול שבבחי' אתכפיא, כמ"ש בד"ה
 קחו מאתכם תרומה, ועו"ל בע"א, שמדבר הינו מ"ש לא ישב אדם שם
 בחי' מצחא ורצון שלמעלה מהשכל, ועמ"ש בד"ה והאיש משתאה לשון שממה בחי'
 מדבר הוא הביטול וזהו מחריש סיג לחכמה שתיקה כו' ע"ש וזהו ענין
 דרך המדבר ים סוף אשר קיים הצורך להיות בשביל שיהי' אח"כ מתן
 תורה כמ"ש במ"א ובתורה נאמר וממדבר מתנה שנמשכה מבחי' מדבר הע"ל
 בעטרה שעטרה לו אמו, ובק"ס כתיב ואתם תחרישון למעלה מבחי' הדיבור
 וכענין שבת שארז"ל בקושי התירו לדבר כו', כי שבת עילאה למעלה מהחכ'
 כ"א כתר וכמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו, והנה מצד הדבור ששרשו בחכמה
 וגם המדות שעפ"י חכמה ודרי' יש התחלקות קוין האי"כ ים ויבשה הם שני
 תפכים וכדי שיהי' קיים צריך להיות ע"י המשכה שלמעלה מהתחלקות ונק'
 טורי חשוכא, וד"ש ויהי הענן והחושך ויאר שהי' התארה מטורי חשוכא
 אשר שם אין התחלקות וכשנמשך משם יכל להיות ים ויבשה וד"ש בת"א
 פ' בשלח סד"ה לסוסתי שכדי שיהי' קיים צריך להיות המשכת אותיות
 מלמעלה מהחכמה דוקא וע' מזה ג"כ באר"ת פ' בשלח בד"ה או ישיר, וזהו ויסב
 כו' דרך המדבר ים סוף שכדי שיהי' קיים הוא דוקא ע"י שהסיבן דרך
 המדבר הינו כמ"ש ברבות פ' בשלח ע"פ ולא נחם אלקים דרך ארץ, שלא
 נהג עמם כדרך כל הארץ, פי' כי דרך ארץ זהו סדר והשתלשלות כי הנה
 כתיב בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברוא אי"כ שרש הנהגה זו מבחי' חכמה
 ומחכמה נמשך ומשתלשל בבחי' הדיבור בהתחלקות כל בחי' בפ"ע, אבל הוא
 ית' לא נהג עמם דרך הע"ל שהרי עשה מים יבשה וזהו ע"י דרך המדבר
 שלמעלה מהחכמה, ובחי' זו באדם זהו ענין ואתם תחרישון בחי' משתאה
 לה מחריש דבחי' משתאה לשון שממה ענין מדבר ונק' ג"כ קטנות שני
 כענין העמד שבין ג"ע התחתון לג"ע העליון שהוא ביטול ההשגה ונק' קטנות
 ומ"מ גבה מגדלות ראשון שהוא ג"ע התחתון, ועד"ו קיים שש"פ נק' קטנות
 ונבה מגדלות שלפניו כו', והינו ענין ואתם תחרישון, גם יש להעיר לענין
 ויסב ע"ד מ"ש במ"א ע"פ הנאמר פ' וירא דק"ט ע"פ והוא מסיבות מתהפך
 בתחבולותיו גם ע"פ מ"ש בענין עילת העילות וסיבת הסיבות שבחי' עילת
 העילות זהו ההמשכה שבבחי' ממכ"ע הנמשך מהקו חו"ט, וזהו ג"כ ענין דרך
 ארץ שהוא ענין הנהג כסדר דרך כל הארץ, אכן זה שסיבן דרך המדבר
 הוא שלא כדרך כל הארץ כ"א מבחי' סיבת כל הסיבות שהוא סוכ"ע, וענין
 עד שיטב, י"ל כי הנה כתיב עד שהמלך במסיבו וי"ל שזהו כעין אנוסטוס

יושב הנזכר ברבות בשלח פכ"ג וע' בוח"ג פ' אחרי דס"א סע"ב ולכן חייב כל אדם בהסיבה, ועיין עוד מענין ויסב ברבות ר"פ במדבר דר"ט ע"א במד"ר בשלח פ"כ, ירושלים הרים סביב לה וה' סביב לעמו, כמ"ש ויסב אלקים את העם כו'.

וחמושים עלו בני ישראל. איתא בירושלמי פ"ו דשבת על המשנה לא יצא האיש לא בסיף כו' כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים שהיו מזויינים בחמשה מיני זיין. ופ"י קד"ע שהן החמשה השנויים במשנה הנ"ל סייף וקשת כו', וי"ל כי גם בעבודת ה' אשר בכל יום חייב אדם לדאות א"ע כאלו היום יצא מצרים והיינו בק"ש ותפלה שנק' בחדבי ובקשתי בצלותי ובבעותי יש ה' בחי' הנ"ל בחי' רממות א"ל בגרוגם וזה חרב פפיות בידם הוא ג"כ ענין פסוד"ץ מלשון זמיר עריצים ובחי' קשת זהו שמונה עשרה, וה"ע הבקשות שבשמו"ע כי בקשתי ל' בקשה שאין מבקשים אא"כ חסר, והוא ענין משיכת הקשת על היתר כו', ובחי' רמח זהו ק"ש כמ"ש ויקח רמח בידו שהם רמ"ח תיבין דק"ש כמו שע"י רומח נטילת חיות האדם לגמרי כך ע"י ק"ש מבטלים ומחרימים הרע מכל וכל מבחי' עת אשר שלט האדם כו', ובמא"א אות ריש סט"ו כי רומח רמ"ח אברים הכלולי' בו"יו שהוא ז"א הרי רומח עכ"ל, וע' מזה בפע"ח שער הק"ש שעמה"ט פי"א, ופ"י הוי"ו היינו שיתא תיבין דיחודא שבפסוק שמע ישראל שהם מקור בחי' הרומח, וע' מענין רומח בוח"ג פנחס דרל"ו, וע' ברע"מ ר"פ שופטים. ואלה פי' בגמ' קולפא וכ' בערוך שהוא שבט שמכין בו וכן פי' בגמ' פ"ט דברכות דנ"ח ע"א יהבי ל' קולפא, מקל לרדות, והוא ע"ד שנת' בת"א פ' מקץ בד"ה מהלכים בין העומדים גבי וגם תדין את ביתי כי בדברים לא יוסר עבד שהוא הנה"ב וצריך להכותה בשבט בחי' לעולם ירגיו אדם יצ"ט כו' ע"ש, וע' במק"מ פ' בלק בדרך קפ"ח ע"ב. ואפ"ל כי ה' מינים הנ"ל נמשכים מה"ג, וי"ל כי במדות נה"ב יש ב' בחי' הא' תאוות היתר ה"ב' תאוות איסור שנמשך מחרע דנוגה לנגד בחי' הא' די להכותה בשבט, אבל נגד בחי' השנית צריך להתרימה מכל וכל ע"י חרב ורומח כו', והנה בזהר ח"ג פ' בהר דק"ח סע"ב יובל אימא עילאה בינה איהי לחמשין שנין כו' ובה איתמר וחמושים עלו בני ישראל מאמ"צ ואוקמה אחד מחמשים, וכ"כ עוד ברע"מ פ' נשא דקכ"ה ע"א, וחמושים עלו כו' מסטרא דאילנא דחיי דאינון חמשין שנין דיובלא. ובפרדס שער

בת"א פ' מקץ . . העומדים : כ"ה בד' כתיי, אבל בנוסח הוא בס"פ וישב.

אור בשלח התורה שעה

השערים פי' ביאר שיצי'מ הי' מצד הארת הבינה הנק' יובלא מה שהיא מאירה למטה במל' כו' שאם הי' מצד היובל העליון שהיא בינה עצמה הי' חירות אמיתי שאין אחריו שיעבד כו' ע"ש וענין הארת הבינה למטה זהו כענין ספירת העומר שבעה שבועות שממשיכים מ"ט שערי בינה דהיינו המשכות אור השכל וההתבוננת שיאר לתוך המדות ולברר מדות נה"ב כענין תבא אם ותקנח כו' אם רחץ ה' צואת בנות ציון, והיינו מסטרא דיובלא שכמו שבבינה הוא חירות אמיתי ששם אין יניקה לחיצונים כלל, כך יהיו המדות ג"כ בני חורין שלא יהיו משועבדים בעבודות מצרים שהם המיצרים וגבולים של הנפש כו', כי עבודת הקב"ה אינה עבודה ושעבוד כי מסייעין לו מלמעלה שהארון שהוא התורה נושא את נושאו כו' וכל שמקבל עליו עול תומ"צ יותר מסייעין לו ונושאים אותו יותר כו', וזהו אלקיכם כהן הוא פי' כהן היינו עובד שהוא ית' עצמו והסן היינו שממנו נמשך הכח בנשמות ישראל העובדים אותו והנה חירות זה בהמדות הוא רק הארה מהבינה כנזכר בדרוש עצמות וגידים ובשר אשר רק הארה כמו גידין נמשך מהעצמיות שהוא חב"ד להמדות שהם הבשר, וזהו ענין וחמושים שהוא רק הארה מבחי' יובלא הכולל חמושים שערי בינה היינו הארה מבחי' חמושים נק' חמושים והוא ג"כ ענין מזויינים כי שם במקום המדות שייך מלחמה כי שבה"כ הי' בשבע מדות ולכן הן מדות הרעות דנה"ב נגד מדות דקדושה והמלחמה הוא ע"י על אויבך בחי' הארת הבינה וממנה נמשך החרב והרומח כנ"ל שהרי רוממות אל כו' זהו החרב כו' ועמ"ש בסידור ע"פ הללויה הללי נפשי שבפסוד"ז מקדימין להמשיך בחי' י"ה חו"ב שהם מבררים המדות כו' וע' בוח"ב בשלח נ"ד א' ע"פ אז ישיר מאן זיין דא חרב והיא שמוטה וז' פעמים ז' הוא בחי' וחמושים עלו כו' וכנ"ל דפי' מסטרא דיובלא מה שהבינה מאירה במל' הארת ס"ג בב"ן לברר נה"ב כו', והוא המשכת שכינתא עילאה בחי' מזליהו דנש"י בשכינתא תתאה מקור הנשמות שבגוף לברו עי"ז מדות דנה"ב, ועמ"ש ע"פ כי תצא בענין ושבת שביו ע"י הארת פנימי' נקודת הלב וזהו כענין מסטרא דיובלא וע' בוח"ב יתרו דפי"ג סע"ב ואי תימא דיובלא ממש אלא מסטרא דיובלא הוה, (וכמדומה שבפרדס שער השערים ספ"ג אשתמיטתי לפי שעה לשון זה דאל"כ לא הי' צריך להביא ראיה דסטרא דיובלא אינו יובלא ממש) וע' מק"מ שם שהביא ממ"ש בוח"ב פ' בא וע' בע"ח דרוש יעקב ורחל ובמא"א אות יו"ד יובלא סל"ה, וע' מענין וחמושים עלו ברבות נשא פי"ג דרנ"ה ב' ע"פ גד גדוד הוא חמושים הוא חלוצים, ושם פי"א דרמ"ה ע"פ הנה מטתו שלשלמה כו' כולם אחוזי חרב וחמושי' עלו בני ישראל (מטתו י"ל רגלי' יחדות ע"כ חלום תהו וששים גבורים דבני' בחי' טוב א"א מגיבור א"נ גבורה דעתיק), הנה מפרש מטתו שלשלמה על יציאת מצרים ודרש מטתו מטותיו שבמיו כד"א שבועות מטות אומר סלה בתבקוק סי' ג' שלשלמה של הקב"ה שהשלום שלו, ששים גיבורים אלו ששים ריבוא שיצאו ממצרים כו' היינו כי מטותיו הוא י"ב בקר דבריאה ובחי' הים שעליהם זהו בחי' המטה, והנה במא"א אות מ"ם סעיף סמך כ' מטה נק' היכל ק"ק דבריאה ושם נעשה הזיווג בלילה מטה נק' המל' כו' עכ"ל, הי"י

שעד אור בשלח התורה

יושב הנזכר ברבות בשלח פכ"ג וע' בוח"ג פ' אחרי דס"א סע"ב ולכן חייב כל אדם בהסיבה ועיקר עוד מענין ויסב ברבות ר"פ במדבר דר"ט ע"א במד"ר בשלח פ"ב, ירושלים הרים סביב לה וה' סביב לעמו. כמ"ש ויסב אלקים את העם כו'.

וחמושים עלו בני ישראל. איתא בירושלמי פ"ו דשבת על המשנה לא יצא דאיש לא בסייף כו' כתיב וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים שהיו מזויינים בחמשה מיני זיין. ופ"ו קד"ע שהן וחמשה השנויים במשנה הנ"ל סייף וקשת כו', וי"ל כי גם בעבודת ה' אשר בכל יום חייב אדם לראות א"ע כאלו היום יצא ממצרים והיינו בק"ש ותפלה שנק' בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי יש ה' בחי' הנ"ל בחי' רוממות א"ל בגרונם זהו חרב פפיות בידם הוא ג"כ ענין פסוד"ץ מלשון זמיר עריצים ובחי' קשת זהו שמונה עשרה, וה"ע הבקשות שבשמו"ע כי בקשתי ל' בקשה שאין מבקשים אא"כ חסר, והוא ענין משיכת הקשת על היתר כו', ובחי' רמח זהו ק"ש כמ"ש ויקח רמח בידו שהם רמ"ח תיבין דק"ש כמו שע"י רומח נטילת חיות האדם לגמרי כך ע"י ק"ש מבטלים ומחרימים הרע מכל וכל מבחי' עת אשר שלט האדם כו', ובמא"א אות ריש סט"ו כ' רומח רמ"ח אברים הכלולי' בוי"ו שהוא ז"א הרי רומח עכ"ל, וע' מזה בפע"ח שער הק"ש שעהמ"ט פי"א, ופ"ו הוי"ו היינו שיתא תיבין דיחודא שבפסוק שמע ישראל שהם מקור בחי' הרומח, וע' מענין רומח בוח"ג פנחס דרל"ז, וע' ברע"מ ר"פ שופטים, ואלה פי' בגמ' קולפא וכ' בערוך שהוא שבת שמכין בו וכן פי' בגמ' פ"ט דברכות דנ"ח ע"א יהבי ל' קולפא, מקל לרדות, והוא ע"ד שנת' בת"א פ' מקץ בד"ה מהלכים בין העומדים גבי וגם תדין את ביתי כי בדברים לא יוסר עבד שהוא הנה"ב וצריך להכותה בשבת בחי' לעולם ירגיו אדם יצ"ט כו' ע"ש, וע' במק"מ פ' בלק בדף קפ"ח ע"ב, ואפ"ל כי ה' מינים הנ"ל נמשכים מה"ג, וי"ל כי במדות נה"ב יש ב' בחי' הא' תאוות היתר הב' תאוות איסור שנמשך מהרע דנוגה ולגד בחי' הא' די להכותה בשבת, אבל נגד בחי' השנית צריך להחרימה מכל וכל ע"י חרב ורומח כו', והנה בזהר ח"ג פ' בהר דק"ח סע"ב יובל אימא עילאה בינה איהי לחמשין שנין כו' ובה איתמר וחמושים עלו בני ישראל מאמ"צ ואוקמנה אחד מחמשים, וכ"כ עוד ברע"מ פ' נשא דקכ"ה ע"א, וחמושים עלו כו' מסטרא דאילגא דחיי דאינון חמשין שנין דיובלא, ובפרדס שער

בת"א פ' מקץ . . העומדים: כ"ה בר' כתיב, אבל בנדפס הוא בס"פ וישוב

השערים פ"ד ביאר שיצ"מ הי' מצד הארת הבינה הנק' יובלא מה שהיא מאירה למטה במל' כו' שאם הי' מצד היובל העליון שהיא בינה עצמה הי' חירות אמיתי שאין אחריו שיעבוד כו' ע"ש וענין הארת הבינה למטה זהו כענין ספירת העומר שבעה שבועות שממשיכים מ"ט שערי בינה דהיינו המשכות אור השכל וההתבוננת שיאיר לתוך המדות ולברר מדות נה"ב כענין תבא אם ותקנח כו' אם רתץ ה' צואת בנות ציון, והיינו מסטרא דיובלא שכמו שבבינה הוא חירות אמיתי ששם אין יניקה לחיצונים כלל, כך יהיו המדות ג"כ בני חורין שלא יהיו משועבדים בעבודות מצרים שהם המיצרים וגבולים של הנפש כו', כי עבודת הקב"ה אינה עבודה ושעבוד כי מסייעין לו מלמעלה שהארון שהוא התורה נושא את נושאו כו' וכל שמקבל עליו עול תומ"צ יותר מסייעין לו ונושאים אותו יותר כו', וזהו אלקיכם כהן הוא פי' כהן היינו עובד שהוא ית' עצמו הסהן היינו שממנו נמשך הכח בנשמות ישראל העובדים אותו והנה חירות זה בהמדות הוא רק האה מהבינה כנוכח בדרוש עצמות וגידים ובשר אשר רק הארה כמו גידין נמשך מהעצמות שהוא חב"ד להמדות שהם הבשר, וזהו ענין וחמושים שהוא רק הארה מבחי' יובלא הכולל חמשים שערי בינה היינו הארה מבחי' חמשים נק' חמושים והוא ג"כ ענין מוויינים כי שם במקום המדות שייך מלחמה כי שבה"כ הי' בשבע מדות ולכן הן מדות הרעות דנה"ב נגד מדות דקדושה והמלחמה הוא ע"י על אויבך בחי' הארת הבינה וממנה נמשך החרב והרומח כנ"ל שהרי רוממות אל כו' זהו החרב כו' ועמ"ש בסידור ע"פ הללויה הללי נפשי שבפסוד"ז מקדימין להמשיך בחי' י"ה חר"ב שהם מבררים המדות כו' וע' בוח"ב בשלח נ"ד א' ע"פ או ישיר מאן זיין דא חרב והיא שמוטה וז' פעמים ז' הוא בחי' וחמושים עלו כו' וכנ"ל דפי' מסטרא דיובלא מה שהבינה מאירה במל' הארת ס"ג בבין לברר נה"ב כו', והוא המשכת שכינתא עילאה בחי' מוליהו דנש"י בשכינתא תתאה מקור הנשמות שבגוף לברו עי"ז מדות דנה"ב, ועמ"ש ע"פ כי תצא בענין ושבת שביו ע"י הארת פנימי נקודת הלב חזו כענין מסטרא דיובלא וע' בוח"ב יתרו דפי"ג סע"ב ואי תימא דיובלא ממש אלא מסטרא דיובלא הוה, (תכדומה שבפרדס שער השערים ספ"ג אשתמיטתי לפי שעה לשון זה דאלי"כ לא הי' צריך להביא ראייה דסטרא דיובלא אינו יובלא ממש) וע' מק"מ שם שהביא ממ"ש בוח"ב פ' בא וע' בע"ח דרוש יעקב זרחל ובמא"א אות יו"ד יובלא סל"ח, וע' מענין וחמושים עלו ברבות נשא פי"ג דרנ"ה ב' ע"פ גד גדוד הוא חמושים הוא חלוצים, ושם פי"א דרמ"ה ע"פ הנה מטתו שלשלמה כו' כולם אחוזי חרב וחמושי' עלו בני ישראל (מטתו י"ל רגלי' יחדות ע"כ חלום תהו וששים גבורים דבנ"י בחי' טוב א"א מגיבור א"ג גבורה דעתיק), הנה מפרש מטתו שלשלמה על יציאת מצרים ודרש מטתו מטותיו שבטיו כד"א שבועות מטות אימר סלה בתבקוק סי' ג' שלשלמה של הקב"ה שהשלום שלו, ששים גיבורים אלו ששים ריבוא שיצאו ממצרים כו' היינו כי מטותיו הוא י"ב בקר דבריאה ובחי' הים שעליהם הו' בחי' המטה, והנה במא"א אות מ"ם סעיף סמך כ' מטה נק' היכל ק"ק דבריאה ושם נעשה הזיווג בלילה מטה נק' המל' כו' עכ"ל, יהי'

הביא מפע"ח בסוגת ק"ש שעהמ"ט בענין השכיבנו ומהסבא דמשפטים ק"ה
 סע"א ומת"ז תיקון ס"ט דק"ב סע"ב דשכינתא נק' מטה ובפרדס ערך מטה
 כ' ח"ל מטה הוא המלכות ונק' מטה במציאותה למטה במקומה ונקרא כן
 מפני שעליה היא תשמיש איש ואשתו תפארת ומל' במציאות המתייחד עם
 בעלה והמטה היא המציאות הנשאר במקומה (ואפשר לבאר דבריו כי המל'
 יש לה ב' בחי' הא' בחי' מל' שבאצילות הב' כשיחדת להיות עתיק לבריאה
 כמ"ש בביאור ע"פ שחזרה אני ונאיה חו הבחי' השנית נק' מטה לגבי בחי'
 הא' שהיא הנק' אשה וקרוב הדבר למ"ש המט"א שהמטה הוא היכל הק"ק
 ועיין ביוגת אלם פרק * בענין רחל שהיתה תחת המטה ומסרה סימנין
 ללאה ולענד"ג דענין מטה הוא או מלשון למטה דהיינו בתחתית, או
 מלשון מטה שהוא ענין נטי' מטה כלפי חסד, וכך ענין השכינה הוא שיהי'
 דירה בתחתונים ולכן נק' מטה שממשיך האור למטה וכן לשון נטי' הוא
 ג"כ המשכה וענין היחוד שעל המטה הוא שיומשך הגילוי מלמעלה למטה
 ר"ל שיהי' גילוי האור למטה כמו למעלה ונק' ג"כ מטה שהוא יחוד גופני
 ולא יחוד רוחני (דנשיקין) ועליה אמרו רז"ל הנותן מטתו בין צפון לדרום שהם
 תוסד הגבורה שעל ידם הוא הזיווג כדפי' בשערים הקודמים (וע' מזה
 בזו"ג פ' במדבר דק"ח ע"ב) והנה למטה הזאת עכ"ל, וע' מענין מטה בזו"ב פ'
 בשלח מ"ד א' גבי מטה ושולחן כסא ומערה אמאי אקדימת מטה בגין דהיא
 תביבה עלי' יתיר מכלא ודעינו שתכלית הבריאה להיות דירה בתחתונים
 ועמ"ש בפ"י הרמ"ז שזהו ענין סוף המעשה קודם במחשבה ובפ' תרומה
 דקל"ג סע"א מטה אתייהבת לי' ליעקב לאתקנא וע"ד יעקב אתקין
 צלותא דערבית המק"מ שם שכתב צ"ע אשתמיטתי מ"ש הזהר ר"פ שלח
 ועמ"ש ע"פ המצטר פ' חיי קל"ג ב' בענין תפלת ערבית רשות שבחי' עיקר
 היחוד הוא למעלה מאתעדל"ת וזהו ע"י יעקב, וזהו וישתחו ישראל על ראש המטה,
 ופי' בזו"א יחי דרכיה ע"ב מטה דא שכינתא דכתיב הנה מטתו שלשלמה
 (ובמק"מ שם בשם ע"ה הטעם שנקראת מטה כי מקבלת מיט אתון דיתודא
 שהם מיט שע"ב והיא עצמה ה' אחרונה שבשם כו' עכ"ל, ולדבריו איש
 ששיך הנה מטתו שלשלמה ליציאת מצרים אשר חמושים עלו בני ישראל
 שיציאת מצרים הי' ע"י גילוי מיט שע"ב להציאם ממיט שערי טומאה
 וגילוי זה נמשך להיא אחרונה שבשם שעליה נאמר ופסח ה' על הפתח
 (בדע) ראש המטה מאן הוא דא יסודא דעלמא דהוא רישא דערסא קדישא,
 היינו כמו הטפה נמשכת מהמח ע"י האבר כך יסוד ממשך מח"ע שנק'
 ראש ומקור כל ברכה אל המטה, אינ' היסוד עצמו ג"כ נקרא ראש המטה,
 על ראש המטה דא ישראל, דקאים על ראש המטה היינו תפארת שהוא הגבה
 למעלה מבחי' יסוד כמ"ש ברע"מ ר"פ תשא גבי העשיר לא ירבה כו' ועמ"ש
 מזה ע"פ ורא אל אברהם כו' באל שדי שהוא יסוד ושמי הוי' ת"ת לא

(*) בכתב"ד יש כאן מקום חלק.

נודעתי להם כו' ע"ש, וברבות ויצא פע"א ד"ם ע"ב, וישתחו ישראל על ראש
 המטה מי הי' ראש מטתו של אבינו יעקב לא לאה עכ"ל. היינו כי מטה
 היא שכינתא כנ"ל, ויש שכינתא שהיא בחי' ה' אחרונה שבשם, שע"ז
 נאמר ושם הקטנה רחל הי' קטנה ושכינתא עילאה היינו ה' ראשונה שבשם
 חהו ושם הגדולה לאה הי' גדולה, ועמ"ש בת"א פ' ויצא ע"ם ולבן שתי
 בנות, וע"כ נק' לאה ראש המטה שהיא ראשית היחוד העליון, ובסיחוד בדרוש
 ברכת הוימטן, ובזח"א ויצא קנ"ג ב' נפיק קלא האמר יעקב מן העולם ועד
 עולם כתיב, וע' בת"א פ' וישב סד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו שיש ב'
 המשכות כו', ומ"ש בד"ה שה"ש בענין ב' בחי' חתן חות דרגא, ומכל זה
 יובן מה שנק' לאה ראש המטה ופ"י וישתחו הוא ענין המשכה, ע'
 סד"ה והנה אנחנו מאלמים אלומים, ועוד שם דרכ"ו ע"ב ראש המטה דא
 צדיק על ראש המטה דא מלכא קדישא שלמא כולא דילי' כמ"ד הנה מטתו
 שלשלמה, פ"י כי ענין שלום הוא יחוד סוכ"ע ובחי' מלך שהשלום שלו שהוא
 המקור ושרש ההמשכה הוא הנק' על ראש המטה כנ"ל ועמ"ש בד"ה שה"ש
 בפ"י אשר לשלמה, וחד הנה מטתו שלשלמה שבחי' מטה הג"ל הוא להיות
 גילוי האור מבחי' מלך שהשלום שלו, וזהו שברבות אמרו ג"כ ענין הנה
 מטתו שלשלמה על ברכת כהנים אשר הם חותמים וישם לך שלום וע' עוד
 מענין מטה בהשמטות סוף חלק א' סי' כ"ה דף ח' ע"א שהוא בחי' מוכח,
 וע' בפ' בראשית דל"ז ע"א גבי הגה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם
 מעולם דא מטתו שלשלמה ובמק"מ כ' שם ובסד"מ סי' קכ"ח ובזח"ג סי"פ
 בלק דר"י סע"ב ומספר את רובע ישראל רובע ישראל היא ה' (שהיא מל'
 שמקבלת מישראל דלעילא) וחד מלה היא רובע כד"א רובץ תחת משא
 רביע וה"ד הנה מטתו שלשלמה עכ"ל, ומזה יובן מאמר הרבות ויגש פצ"ד
 דק"ו ע"ב בענין רובע ישראל, ובזח"ב פ' שמות דף ה' ע"א ע"פ ואלה שמות
 בני ישראל, ר' יהודא פתח הנה מטתו שלשלמה דא איהי שכינתא ששים
 גבורים סביב לה אילן אינת שיתין רבוא דמלאכי עילאה דאינת מחילא
 דשכינתא דנחתת עם יעקב למצרים וה"ד ואלה שמות כו' ע"ש, והיינו מפחד
 בלילות שהגלות נק' לילה אשר גם כשגלו לצרים שכינה עמהם לכן ששים
 גיבורים סביב לה כו' וע' עוד מענין ששים גיבורים בפ' וארא ד"ל סע"ב
 ובפ' בשלח דמ"ח ע"ב ויאסוף יעקב רגליו אל המטה המטה כד"א הנה
 מטתו שלשלמה בגין דבהאי מטה כתיב רגליה יורדות מות (היינו שבחי'
 מל' יורדת ומתלבשת גם בעש"י, וע' בת"א פ' יתרו בד"ה בחדש השלישי
 משא"כ בשכמל"ז הרי כתיב כו', ומזה יובן מאמר רז"ל הישן תחת המטה
 בסוכה לא יצא ידי חובתו כי תחת המטה שם רגליה יורדות כו' ועוד כי
 סוכה אימא עילאה הסוככת לבחי' ראש המטה) וברבות בקהלת ק"ח ב' ע"פ כי
 לא לקלים המירץ, זה אבינו יעקב אתמל וישא יעקב רגליו והיום כתי'
 ויאסוף יעקב רגליו כי הנה כתיב ונתתי לך מהלכים והיינו ע"י התלבשות
 הנשמה בגוף נק' מהלך ולכן ע"ז נאמר וישא יעקב רגליו, וזהו רע שלש
 רגלים תחוג לי, משא"כ בהסתלקות הצדיק נק' ויאסוף יעקב רגליו, והיינו

שמתאסף כל הבורים וההעלאות שבירר כל ימי היו שהי בחי מהלך, כיו מתאסף ועולה על המטה שהיא השכינה ועיני נמשך היחד עליך כנודע מענין הילולא דרשב"י כו' וכמ"ש עוד בענין יואסוף רגליו בוחיא ויחי דרמ"ח ע"ב ודרמ"ט ע"א והוא כנ"ל ובוח"ב בשלח דניא ע"א ע"פ ויסע מלאך האלקים כו' כל מילין דמלכא בידא דמטרו' יתמסרו כו' כל זיינן דילי' רומחין וסייפין כו' וה"ד הנה מטתו שלשלמה ששים גיבורים סביב לה כו' וס"פ בשלח דס"ז ע"ב ששים גיבורים כו' אינן שיתין אתנהירו בתריסר תחומין כו' וא"ש לפמ"ש במדרש הנה מטתו י"ב מטות י"ב תחמין, ולכאורה י"ל שזהו ע"ד תליסר עלין דסחרין לשושנה הנז' ר"פ בראשית לפמ"ש בזה שם ונק' גיבורים ששרש הי"ג ת"ד מגבורות דע"י, וכנודע דשערות דדיקנא תקיפין כדי לתברא ולאכפיי' כל גורי דינין כמ"ש באד"ר דקלי"א סע"ב וכמ"ש ע"פ הנותן שלג כצמר, ויותר י"ל כי ענין ששים גבורים נמשך מה"ג ממותקות שהם ה' עלין תקיפין דסחרין לשושנה וכוס של ברכה דיתבא על המש אצבעין והם הגק' ישועות, וכתב כשושנה בין התחמים כן רעייתי בין הבנות אשר הבנות הם י"ב בקר דבריאה י"ב שבטים והם תליסר עלין כנ"ל, וכאשר ה"ג הנ"ל מתפשטים בבחי' י"ב הנ"ל נמצא כ"א כלול מחמשה, זהרע ששים גיבורים, והוא כמ"ש הזהר אתנהירו בתריסר תחומין וזהו מגיבורי ישראל שהם גבורות ממותקי' ולא גבורות קשות כי ישראל הוא בחי' כי שרית עם אלקי' שמתגבר על מדה"ד שהוא שם אלקים והיינו מבחי' שם הוי', ומצאתי ראיה לזה ממש במק"מ פ' אחרי דף ס' ע"א עמש"ש ששים גיבורים נ"ב ה"ג המתפשטים ברו"ק ונעשים בה ששים והם ה' עלין תקיפין עכ"ל, הרי פ"י שהם ממש ענין ה' עלין תקיפין דסחרין לשושנה, אלא שהיותם ששים ע"י שמתכללים מו"ק, ועכצ"ל בחי' י"ב ג"א, אי"נ כמ"ש בוח"א ויחי דרמ"א ע"א בענין י"ב שבטים, ובפ' ויצא דקנ"ח ע"א ואינון תריסר ואינון בגין דכל חד כליל בחברי' וע' עוד בפ' אחרי דס"ח ע"א מענין ששים גבורים, ועוד רא' לזה ממש ס"פ נשא דקמ"ח ע"ב בענין קרבנות י"ב הנשיאים אשר ה' אלים ששים עתודים ששים כמה דכתיב ששים גבורים סביב לה דבסטר גבורה כף אחת עשרה זהב הרי אלים ששים הנ"ל באו חמשה מכל נשיא ומפני שהיו י"ב נשיאים ע"כ עולה החשבון ששים והם ששים גבורים אי"כ מובן דהפ"י כנ"ל דכל אחד מי"ב מטות שהם י"ב בקר דבריאה, כל אחד כלול מה"ג הנ"ל שהם ה' עלין תקיפין חלא כפ"י המק"מ שם שכתב שהם ששה גבורות כל א' כלול מיו"ד דהרי עיקר הם ה"ג ועוד שזרי באו משנים עשר נשיאים ע"כ י"ל שהה"ג מתפשטי' בכ"א מן י"ב בחי' הנ"ל דבריאה לכן הם ששים גבורים, וכיוצא בזה נתבאר במ"א בענין דעת עדה שבחי' דעת שהוא כלול בחרי"ג כשנמשך למטה בבי"ע מתחלק לחלקים ונעשה בחי' עדה, ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר קנו שבאצילות הכל כלול יחד משא"כ בבי"ע וכמו שמלמדין לתינוק פרקי פרקי ומחלקי' השכל לחלקים כו' ע"ש כך ה"ג דאצי' נעשים בבי"ע ששים גבורים וכנ"ל, וע' עוד מענין ששים גבורים בוח"ג ואתחנן דרס"ט ע"ב, והנה כדברי הזהר מפורש ג"כ ברבות נשא ס' פ'

ירך זרסיב ג' גבי אלים ששים כו' ויצחק בן ששים שנה שנאמר ששים
 גבורים סביב לה הרי אלים ששים זהו בחי' ששים גבורים הוא כנ"ל אלא
 שמוסיף עוד שזה"ע ויצחק בן ששים שנה. כי יצחק הוא גבורות כידוע, והיותו
 בן ששים שנה זהו כענין ששים גבורים כו', ושם נזכר ג"כ וכנגד ששים המה
 מלכות כו' ששים גיבורים כו', והיינו כי תושבע"פ הוא מבחי' ה"ג כנודע מדרוש
 בינה יתירה ניתנה באשה, אשר תושבע"כ שרשה מז"א שרובו חסדים ה' חסדי'
 ותושבע"פ שרשה מהנוק' ובנין המל' מהגבורות, ועמ"ש בד"ה א"ת בניך אלא
 בוניך, כי לפי שהמל' היא מתפשטת בבי"ע, ושם יש יניקת החיצוני', ע"כ צריך
 להיות ה"ג למנוע התפשטות האור במקום שא"צ שיומשך רק במקום הכיטול כו'
 וזהו ענין החומרות והסייגים שבתושבע"פ יותר מתורה שבכתב, וזהו ענין הנה
 מסתו שלשלמה מאחר שרגלי' יורדות, ע"כ צריך שמירה וזהו ע"י ששים מסכתות
 הבאים מבחי' ה"ג ונק' ששים גבירים ע"י התכללותם בשיתא סדרי משנה
 ע"ד הנ"ל וזה מגיבורי ישראל ששרש גבורות אלו נמשכים מעלמא דזכורא
 ובאים מה"ג דעתיק, ועמ"ש בביאור ע"פ שחזרה אני ונאה קווצותיו תלתלים
 שחורות כעורב, ועי"ז דוקא ונאוה כו', וכן מצינו שעסק התורה נק' גבורה כאמרם
 ע"פ בגבורה ולא בשתי בגבורה של תורה כו', גם ארז"ל אנכי ולא יהי'
 לך מפי הגבורה שמענום, כולם אחוזי חרב הוא עסק התפילה כמ"ש רוממות אל
 בגרונם וחרב כו' וכמשי"ל, והיינו שגם להמשיך ע"י התורה הוא אם ישים אליו
 לבו כו', וכמ"ש ברבות גשא רמ"ד א', כולם אחוזי חרב וחמושי' עלו
 בניי היינו נשיב שהוא ההתבוננות בגדולת ה', מלומדי מלחמה פי' ברבות
 שם ממי למדו מן הקדב"ה, דכתיב ה' איש מלחמה, ויובן זה עם מ"ש בד"ה
 וכל בניך למחי' הוי' שבכל אחד יש שם הוי' י"ה רצוא ושוב בעסק התפלה
 וזה בעסק התורה כו' וענין ה' איש מלחמה הוא כמ"ש אם תגביה כגשר
 משם ארריך נאום ה' כנזכר בת"א בד"ה ויאבק איש עמו, והיינו ע"י
 שנשי' הם למחי' הוי' ועי"ז הם מלומדי מלחמה הנ"ל וברבות גשא שם
 רמ"ד ב' כתב שהתורה נק' ספר מלחמות ה' כי ע"י התורה מספיד יניקת
 החיצונים באמרו שזה פסול כו' זהו איש חרבו על ירכו ברבות שם פי'
 דקאי על מצות מילה, וי"ל ג"כ כמ"ש בד"ה מה יפו פעמיך בענין חמוקי
 ירכיך דקאי ג"כ על התורה כמאז"ל מה ירך בסתר אף ד"ת בסתר גם
 י"ל ירכיך הם מרייתות שהם לבר מגופא כו' וכ"ז מיוחד בלילות וכענין
 תשמד את חצרי כו', עי"ל מלומדי מלחמה ע"ד כי תצא למלחמה תהי'
 על איבך כו', ומכ"ז מובן ג"כ ענין ויסב אלקים כו' מה שאמרו מסאן אמרו
 אפילו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב ופרשי' ריש ערבי פסחים שיסב
 במטה היינו בחי' מטתו שלשלמה שימשיך על בחי' הנ"ל גילוי בחי' שלום
 כענין וישם לך שלום חזו ענין עד שהמלך במסיבו, והוא כענין שאמרו
 דע"י תפלת ערבית הוא תיקון בחי' מטתו שלשלמה אך בליל פסח התיקון
 ביתר שאת כו' וגם ויסב המשכת המקיפים ואח"כ דרך המדבר כי מטה זו
 רגלי' יורדות ולכן צריך להביע מדבר זה והיינו ענין ה"ג דסחרין לה
 ומהם שרש עומר שעורים שעורה שער ה', ואח"כ י"ט שביעי של פסח וחמושים

עלו כו' כנ"ל, וכל זה עכשיו ביצי"מ, אבל לע"ל אמרו רז"ל שא"צ לכלי מלחמה חיין, וכמו שא' פ' במה אשה וחכ"א אינן אלא לגנאי שנאמר וכתתו תרבותם לאיתים כי לע"ל כתיב ואת רוח השימאה אעביר כו' ולכן כי לא בהפזון תצאון וא"כ אין שייך מלחמה, ותדע שהרי גם עכשיו יש הפרש בין תפלת חול לתפלת שבת כמ"ש ע"פ לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל שבחי' יעקב נק' עבדי והו' עבודה דחול ושייך בזה בחי' עמל זהו ענין מלחמה, אבל בחי' שבת הוא ישראל כי שרית כו' שכבר נצח הרע הא"צ עוד מלחמה ולכן לא ראה עמל וע"ז ארז"ל לא יצא האיש לא בסייף ולא בקשת כו' לפי שגם ברחמינות אין שייך בחי' זו בשבת וע"כ אין אומרים בשבת י"ב ברכות אמצעות שהם בחי' בקשות בחי' בקשות, וכ"ש וק"ו לעתיד לבא והו' לא ילמדו עוד מלחמה, גם כי יציאת מצרים מסטרא דיובלא אבל לע"ל גילוי עצמיות יובל ועמ"ש בענין יובל במלאפס, ויובל בחולם גם כמו מעלת שופר גדול דלעתיד לבא בחי' יובל העליון ממש חירות ודרור על שופר סתם שהוא הארה מבחי' יובלא כו', ולכן לע"ל ג"כ וגר זאב עם כבש כו' וכמו בתיבת נח כי פנימיות בינה פנימית עת"י כו'.

ויסעו מסוכות. במכילתא הובא בילקוט רע"ק אומר אין סוכות אלא ענני כבוד שנאמר וברא ה' על מכון כו' ענן פ' כי על כל כבוד חופה, נמצאת אתה אומר שבעה עננים כו', רי"א שלשה עשר עננים היו כו' במ"ע אופן ק"ד כ' דשבעה עננים הם ז' ימי הסוכות לפי"ז אפ"ל זדיה"ז שאומר י"ג עננים הם י"ג מדות הרחמים שלכן מקריבים א' דסוכות י"ג פרים, ואפשר פי' ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכותה רע מסס, כי שם נמס הרע שהי' בהם שהיו גלגל דור הפלגה כמ"ש בפע"ח שער חג המצות פ"א שהיו נשמות עצומות רק שהיו אחיות החיצוני' בהם וע"י וימדדו כו' בחומר ובלבנים נצטרפו ונזככו והו' ענין רע מסס כמ"ש בישעי' סי' יו"ד הו' כמסס נוסס, לפי' הרד"ק במכלול הוא כענין חם השמש ונמס דגבי המן, ותמס כעש המחזו תלוי' סי' ל"ט וכענין הרים כדונג נמסו וקרוב לומר שזוה ג"כ ענין וישימו עליו שרי מסים למען ענותו, כי ענין מס שהוא השעבוד הוא ג"כ שנמס ונכנע לב הנותן המס כ"כ בספר שרש ישע (ואפשר להעיד מענין מזה לענין מסה ומריבה שהוא לשון נסיון כי מנסה, והנה מצה הוא ג"כ ענין מסע דתרגום מסה מצותא בזח"א פנחס דרנ"א ב', וכ"ז זכו ע"י רעמסס) וע"י שנמס הרע שלהם והוא שזכו לתשובה אשר ע"י התשובה נהפך הרע לטוב, אזי זכו ליסע לסוכות ע"ד מ"ש בזכרי' סי' ג' ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות הם ענני כבוד ומקיפים עליונים, ועד"ז

לאחר עשייתו, שעיי התשובה והיודוי נמחלים העונות ותשליך במצולות ים כל חטאתם עייז זוכים לסוכות שהם ז' ענני כבוד הנ"ל.

ויחננו באיתם עיד מ"ש בתלי סטי י"ט אז איתם ות"י אהי בלא מומא, ופרשיי אהי תמים, והיינו כמ"ש תמים תהי עם ה' אלקיך להמשיך האור מלמעלה למטה עיי תורה ומצות שיהי הוי אלקיך, והוא כענין שמע"צ שאחר ימי הסוכות שהוא ההמשכה בבחי פנימי, גם אתם אותיות אמת בחי אמת ה' לעולם שאחר כי גבר עלינו חסדו.

בקצה המדבר, כי במדבר הזה יתמו שנעשו תמימי ורצונו תמימי דרך והיינו כמ"ש ויסב כו' דרך המדבר ואיתא במכילתא ר"פ בשלח דרך כדי ליחן להם את התורה שנאמר בכל הדרך אשר צה כו' הדרך חיים כו' ושיהיו תמימי דרך זהו ענין באיתם בקצה המדבר, ובמדבר כתי המאכילך מן במדבר ועייז יתמו כי לא ניתנה תורה רק לאוכלי המן אתעדליע לעורר אתעדלית ולכן קצה המדבר נק' איתם, ע' גמרא פ"ק דגיטין ד"ו מאי דכתיב קינה דימונה כו' צקלג כו' ורי דרשינן שמות העיירות כמ"כ יש לדרוש ענין באיתם בקצה המדבר, ובס' תד"א ח"א פ"ז ד"א מהו בעטרה שעטרה לו כו' כשיצאו ישראל ממצרים למדבר על חרה א' ולא הרדו אחר דרכיו של הקדביה כו' אלא היו תמימי דרך כו' ע"ש, וכן איתא במדרש תלי ע"פ אשרי תמימי דרך, והיינו כי מדבר זהו בחי שלמעלה מהשגה כמ"ש לקמן בפסוק וה' הולך לפניהם יומם סד"ה בגמרא פ"ח דב"ק, ונק' בחי' זו תמימי דרך אשר דרך התמימות הוא הביטול שלמעלה מהשכל כנוי ברבות ר"פ שמיני ע"פ עם גיבור תמים תתמם, תהו במדבר הזה יתמו, אך בחי קצה המדבר זהו נק' איתם שרצונו להיות תם עם שלא הגיע עדיין לתכלית התמימות שזו ענין עצמות המדבר רק שרצונו להתנהג בתמימות זהו נק' אז איתם כו'.

וה' הולך לפניהם וגו'. בפ"ק דקדושין דל"ב סע"א יליף מהכא ודרב שמחל על כבודו מחול כבודו מצול וצ"ל דשם מסיק דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, וא"כ קשה מפסוק הנ"ל דלא יהי כבוד מלך בוד חמור מכבוד מ"ה הקדביה, ומצאתי בחידושי אגדות דמהרש"א שעמד עייז ותירץ דמלך ביו שאני שהמלוכה באה לו מלמעלה כי הוא ית' ממליך מלכים ולו המלוכה ע"כ אין בידו למחול חלקו של הקדביה וכ"כ במודכי פרק הנזקין סי' ת"א בשם מהר"מ אבל הקדביה שמלכותו שלו הוא יכול למחול, ועוד יש לבאר זה ע"פ מ"ש בסידור בהערה תיקון חצות הטעם שמלך שמחל על כבודו אין

כבודו מחל כי עיקר המלכות להיות הגילוי בחיצוניות אבל בספק יש לומר
ענני כבוד היו מבחי' כבוד עילאה בחי' פנימית.

בגמרא פ"ח דביק מנא הא מילתא דאמרי אנשי כד הוינא זוטרי לגברי
(כשהיינו קטנים היינו חשובי' כגברין) השתא דקשישנא לדרדקי
(עכשיו כשהזקננו הגנו שפלים כתינוקות) א"ל מעיקרא כתיב ה' הולך
לפניהם יומם כו' ולבסוף הגה אנכי שולח מלאך לפניך כו' עמ"ש סדיה
ששת ימים תאכל מצות בענין קיים עם היותו נק' קטנות שלכן אין גומרין
את ההל' בשש"פ כ"א ביום ראשון עכ"ז הגילוי מבחי' עליונה מאד אלא
שהיא כמ"ש כי נער ישראל ואוהבה וממצרים קראתי לבני. בדשע סי' י"א
א' ועיין מענין כי נער ישראל ברבות כי תשא סי' מ"ג קנ"ח ג'. וי"ל
כפ' נשא פי"ב דרמ"ז ד' משל למלך בור' שהיתה לו בת והי' אוהבה יותר מדאי
כל זמן שבתו קטנה הוא מדבר עמה בפרהסי' כו' כך כו' כי נער ישראל ואוהבהו
כו' וכ"כ בשו"ש רבה דף כ"א ד' בפסוק אפריון עשה לו המלך כו' ובפ'
שופטי' רצ"ה ד' משל למלך שהיו לו בנים הרבה והי' אוהב את הקטן יותר
מכלם כו' כי נער ישראל ואוהבהו כו' ע"ש. אך איך שייך זה לפי מאמר
הגמ' הנ"ל י"ל כי הקטן יש בו בחי' אין וביטול יותר ממי שגדול ממנו
כמ"ש במ"א המשל לזה שהקטני' אף שמתרגויו' זע"ז אין בהרונגו ממש ומיד
נחין וז"ל משא"כ בגדלי' שהחכמה שבהן בחי' יש אבל הקטן בחי' אין
כו' וע' מענין כי נער ישראל בוח"ב שמות די"א ע"ב ס"פ בא דמ"ג ע"א
כי נער ישראל ואוהבהו ישראל זוטא שמע ישראל ישראל סבא ועמ"ש
בת"א פ' שמות סד"ה ואלה שמות בני ישראל, ואפ"ל כי ישראל סבא מבחי'
נהי' הזבא אשר א"א במזלא אתכלילן אכן ישראל זוטא היינו ז"א בעתיקא
אחיד ותלי' וע' מזה ג"כ בפ' ויקהל דרי"ז סע"א ופי' במק"מ שם כנ"ל
שו"א נק' ישראל זוטא ועמ"ש בת"א פ' תרומה בענין כרוב אחד מקצה מזה
כו' ובהשמטות סוף ח"ב מהזהר מענין הכרובי' מאן דאיהו ברוגזי' ייתון לגבי
נער וישתכח רוגזי' ויתהדר בחדווה ושו' גרמי' כרבי' וכדין כולהו בחידו
ועל רזא דסתרא דא כי נער ישראל ואוהבהו לית רחימו וחביבו בר כרבי'
כמ"ש ויהושוע בן נון נער כו' אנפוי דסיהרא יעו"ש, ורזא דא אשת נעורים
דקיימא על תרין נערים מט"ט וטנד"ל כו'. וי"ל בזה ע"ד מ"ש בענין ונערים
פני זקנים ילבינו כי בחי' נער קטנות הוא אתכפיי', וע"ז נאמר זכרתי לך
חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר כו' שבחי' המדבר נק' לכתך
אחרי ונק' חסד נעוריך ובחי' אתכפיי' מעורר מאד למעלה כמ"ש בת"א ויקהל
בד"ה קחו מאתכם, ועמ"ש בד"ה והי' אור הלבנה, ועו"ל כמ"ש צחוק עשה לי
אלקים שעיקר הצחוק והתענוג נמשך דוקא משם אלקי' בחי' יש ושיהי' ביטול
היש תהו ענין כי נער ישראל ביטול היש, ובוח"ב פ' תצא דף רע"ז ע"פ כי
ימצא איש נערה אלו ישראל דכתי' כי נער ישראל כו' מט"ט כו', ואפשר להבין
מזה ענין הינוקא הנוכר בזהר, ובוה יובן מה שאנו מבקשים אל תשליכנו לעת
זקנה והקשה באוה"מ פ' יתרו בשם הבעש"ט אטו בעת נעורינו א"צ לעזרתו

ית' ולפי הנ"ל יש ליישב דכד הוינא זוטרי ודאי כי נער ישראל ואוהבהו. וה' הולך לפנייהם וא"כ עזרתו מצויה. אבל לעת זקנה הרי אמר הנני שולח מלאך. א"כ ע"ד אם נזדקנו ד"ת אצלך כו' ומי איכא זקנה קמי קודב"ה. וזהו נער הייתי גם זקנתי. ולכן מבקשי אשר הוא ית' ממש אל ישליכנו מלפניו בכבודו ובעצמו ממש וכמו שביקש משה אם אין פניך הולכי, וזהו תתחדש כנשר נעורייכי וזהו חנוך לנער עפ"י דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה. וע' בתניא בהקדמה לחינוך שהקשה וי"ל התירוץ דגם כשיזקין יהי' לו בחי' נער ומעלתו שהוא ענין תוקף החסידות בתחילתו גם ע"ד לאתבא צדיקיא בתובתא. וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים בחי' תתחדש כנשר כו' הנער בן מאה שנה כו' זקנים עם נערים כו'.

בעה"מ יש הרבה מענין כי נער ישראל. שער קרית ארבע פל"ו ז"א ממראה מתניו ולמעלה נק' נער ישראל וממראה מתניו ולמטה יעקב וכ"כ בשער הנ"ל פע"ה דצ"ח ד' ושם פצ"ה כי גם ז"א נק' נער ישראל ומתלבש במט"ט. וזהו ענין יוסף שנאמר בו והוא נער וכ"כ שם פ' קכ"ג ור"פ קל"ח ובשער ז"א פ"א ופי"ב דקל"ב ע"א. וע' מענין זכרתי לך חסד נעוריך בסא"ד פי"ז דפי' שהיו תמימי דרך ולא הרהרו כו' ועי"ז נאמר קודש ישראל כו'. וע"ש בפ' כ"ג והפי' כי מדבר שאין בו השגה כמ"ש אשר לא ישב אדם שם כי ישוב מורה על מה שיש בו השגה כתפארת אדם לשבת בית שני אבנים בונות שתי בתים בחי' אותיות בניך בוניך בנינו של עולם, עולם חסד יבנה ונק' ספירת הבנין, אבל מדבר למעלה מבחי' אדם וזהו חסד נעוריך שהלכו במדבר בבחי' תמימות וביטול שלמעלה מהשכל, וע"ז נאמר בעטרה שעטרה לו אמו כמ"ש בסא"ד פי"ז היינו כתר נק' עטרה שהוא מה שלמעלה מהשכל, וזהו קדש ישראל לה, כמ"ש בד"ה צאינה וראינה בפי' שאו ידיכם קודש וברכו את הוי', שזהו ענין שעטרה לו אמו. והנה בחי' זו נק' חסד נעוריך כי נער ישראל ואוהבהו שאינו מהרהר עפ"י השכל כ"א כמו הקטן שמבטל שכלו מפני אביו וכמ"ש ג"כ בענין מצה שאין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום כו' שנק' קטנות הדעת, אך אדרבה שרשו מדעת הנעלם שלמעלה מההשגה. בד"ה מצה זו. ובד"ה ששת ימים תאכל מצות כנ"ל והוא ג"כ ענין ז"א בעתיקא אחיד ותלי'

ויש להעיר* מענין קטנתי מכל החסדים ופי' הפני' קטנות שני כו', מי יקום יעקב כי קטן הוא ומענין אחות לנו קטנה כו' נת"י כו', ומענין כוכבים, א"כ מעלת קטן שלא נכנס בו כ"כ חכמה עה"ד טר"ר כמ"ש ונסקחו עיניכם ולכן נק' הבל שאין בו חטא כו', א"כ זהו מעורר ג"כ למעלה מהשכל כו' ולכן גם כי יזקין זקן שקנה חכמה לא יסור מהיות בחי' נער וקטנות כי חכמה כלא חשיב לגבי א"ס. וז"ש בשרה בת מאה כבת ז' ליופי כו', אהני לי' שטותי' לסבא.

(* בבוכ באלאוארוב נמצא קטע זה בשולי העמוד.

שהיא ענין מה שיש בחי' במדות מה שלמעלה מן השכל, ועזיג וגם נצח ישראל לא ישקר כי לא אדם הוא להנחם ששרשו למעלה מבחי' אדם כמיש' גיב בס' שי"א שער גי' קרוב לסופו שהוא בחי' כתר, וזהו בחי' במדבר לא ישב אדם שם כנ"ל ועמ"ש בביאור ע"פ שמני כחותם על לבך ענין הרצועות דתליין על ליבא שהוא בחי' המדות שהן כשרין מן הקלף שהקלף שרשו גבוה מן האותיות שבפרשיות וה"ע ז"א בעתיקא אחיד ותלי, וזהו כי נער ישראל ואוהבהו ועיין מענין זכרתי לך חסד געורייך בזח"א וישלח קע"ו ב' ח"ג אמור ק"ג ב' שלח קס"ח ב' פנחס רנ"ז א' עקב רע"ד ב' רבות במדבר פ"ב רי"ב ד', וכל זה לנחותם הדרך ע"ד כי גר מצוה ותורה אור ודר"ח הוא פנימית התורה נק' דר"ח כי פנימי יסוד נק' חי ע"כ תומ"צ נק' גר ואור להאיר לילך בדרך ההוא ועד"ו עמוד ענן ועמוד אש זז"נ רק לנחותם הדרך, ומכל זה יש להעיר לענין ועשית שנים כרובים זהב ע' זח"א ר"פ בראשית ע"פ תורי זהב שנזכר מענין שנים כרובים.

בגמרא פרק לפני אידיהן די"א קומא מי נקט גורא מקמי אינשי אמרי לי לא, א"ל הקדב"ה נקט גורא קמי ישראל דכתיב וה' הולך לפניהם כו' וע"ש בחידושי אגדות במהרש"א שפי' שאצלם קומא לא נקיט גורא רק לעבודה זרה שהיא צריכה לאורם, אבל הקדב"ה אינו צריך לאור כי גהורא עמי' שרי' ואדרבה הוא נקט גורא מקמי' ישראל כו', ויש לבאר זה ע"פ מ"ש בתו"א פ' מקץ ע"פ כי אתה נרי הוי', שהמשכות מאא"ס ב"ה ע"י המצות להמשיך מבחי' יחיד בבחי' מלך הוא כמשל האור הנאחו בפתילה כי דוקא בסוף מעשה נמשך הגילוי כו' אך היינו ע"י אתעדלית ולזה צ"ל שמן ופתילה וב' גוויי אור וע"ז נאמר כי אתה נרי ה' שבחי' הוי' נעשה נרי כו' ע"ש וזהו וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ענני כבוד, וע"ד שנת' שם בד"ה המגביהי שהמקיפי' מלבישים את הגפש ועי"ז מעלים אותה ע"ש גבי גר מצוה כו' ועמ"ש מענין כי אתה נרי בד"ה רני ושמחי בת, וענין ולילה בעמוד אש, י"ל ע"ד מ"ש סד"ה כי אתה נרי בענין והוי' יגיה חשכי, א"ג ענין יומם ולילה ע"ד ב' בחי' ארוממך אלקי המלך יומם המשכת הרוממות מלמעלה למטה ולזה צריך להיות עמוד הענן, ולילה העלאות מלמטה למעלה והוא כענין לעת ערב יהי' אור כו' וע' ברבות בא פט"ו קל"א ג' (ט"ז ד') וכשהוציא הקדב"ה את ישראל ממצרים הי' נוטל את הפנס ומהלך לפניהם והוא כנ"ל בגמרא הקדב"ה נטל גורא מקמי' ישראל ופי' פנס בגמ' דסוכה ס"פ הישן דכ"ט ע"א והניח פנס לפניהם, ופרש"י לגטירנא, וע' בערוך ערך פנס כלי שיש בו בית קיבול שמן ולא יכבנו הרוח והוא כענין אספקלרי' המאירה, שם בפ' בא ס"פ י"ט קל"ז ב' אני ובית דיני הייתי מהלך לפניהם שנאמר וה' הולך לפניהם וגו' וכ"ה בזח"ב בשלח דמ"ו סע"א, עמש"ל מזה בד"ה ואכלתם אותו בחיפזון, ועוי"ל כי נגד ב' הבחי' דיום ולילה הוא אני ובית דיני, אני ז"א מדת יום וב"ד מל' מדת לילה, ולפי"ז י"ל גיב בפ"י הפסוק כי אתה נרי הוי' היינו ז"א מדת יום והוי' ובית דיני, יגיה חשכי מדת לילה כו'.

ר"פ בשלח תוך פ"כ קל"ז ג', ולא נחם אלקים דרך ארץ כו', וה' הולך לפניהם כו', פי' דרך ארץ היינו נוהג שבעולם שמבחי' שם אלקים גימט' הטבע, אלא וה' הולך לפניהם נסים נגלים שמבחי' הגבה למעלה דא אות יר"ד דשם הוי' כנו' בזח"ג ר"פ ויקרא. שם רפכ"ד.

שם תוך פ' כ"ה קמ"ב א' (כ"ז א') ואברהם הולך עמם לשלחם ופרע הקדב"ה לבניו שנאמר וה' הולך לפניהם ומוזה יש להביא טוב טעם למ"ש בזח"ג מ"ו הולך לפניהם יומם דא אברהם שהרי הילוך זה נמשך מואברהם הולך עמם כו'.

ס"פ משפטים תוך פל"ב ק"ן ג' (לב"ג) הנה אנכי שולח מלאך לפניכם, אמר הקדב"ה לישראל אילו זכיתם אני בעצמי נעשיתי שליח לכם כדרך שעשיתי לכם במדבר שנאמר וה' הולך לפניהם כו' ואימתי נמסרו לשליח כו' ע"ש ועו"ש תוך פ' הנ"ל ק"נ ד' (ל"ב ד').

ר"פ במדבר רט"ב (ב' סע"ב) המדבר הייתי לישראל אם ארץ מאפלי' בירמי' סי' ב' ל"א שמא כמדבר ניהגתי עמכם אלא אם ארץ מאפליה אני בידי הייתי מאיר לכם שנאמר וה' הולך לפניהם יומם ואפשר כי המדבר שנקרא אפילה להאיר את החושך הוא נמשך ממקום גבוה דקמי' כחשיכא כאורה ע' בזהר ס"פ תצוה. נשא פ"ט דר"ל ע"ב (כ"ג א').

ר"פ בהעלותך דרס"ג ד' (נ"ו ג') גבי בהעלתך את הנרות שתאירו לי כדרך שהארתי לכם כו' ראו האיך ישראל מאירי' למי שמאיר כו', הקב"ה הוא מנהיגם ומאיר להם שנאמר וה' הולך לפניהם יומם כיון שעמד המשכן קרא הקב"ה למשה ואמר תאירו לי שנאמר בהעלתך את הנרות כו', והענין כדפי' בזח"ג ק"ל א' פי' לכו ונלכה באור ה' היינו באור המאיר מע"י לז"א הנק' הוי', וזהו ישראל מאירין למי שמאיר שז"א נק' שמש שהוא שם הוי' שמש ומגן הוי' אלקים, ונש"י מאירין וממשיכים אור חדש לשמשא ע"י עסק תורתם שהיא לעילא מן שמשא כו', וכמ"ש והי' הוי' לי לאלקים ע"י שממשיכים גילוי עצמיות או"ס כמ"ש בת"א ר"פ ויצא, וזהו אתהלך לפני הוי', אך כדי שיבואו לבחי' זו צ"ל אתעדל"ע בתחלה לעורר אתעדל"ת ועו"נ וה' הולך לפניהם יומם, ויובן זה עם מ"ש בת"א פ' תצוה בד"ה ועשית בגדי קדש שבחי' אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת נמשך מבחי' אברהם חסד דז"א הנק' חסד עולם וו"ש וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן דא אברהם כו' וכנ"ל, ואח"כ באי' לידי אה"ר ע"י אהרן ששרש אה"ר זו מבחי' ורב חסד ועי"ז בהעלתך את הנרות שמאירי' למי שמאיר כו', וזהו וה' הולך כו' לנחותם הדרך פי' כמ"ש ושמרו דרך הוי' שהוא הדרך שיהי' נמשך שם הוי' כמ"ש בת"א פ' בשלח ע"פ אשירה להוי' וכמו שביקש משה הודיעני נא את דרכיך ומה כתיב אח"כ ויקרא הוי' הוי' א-ל רחום וחנון שהוא המשכה בשם הוי' דאצילות משם הוי' שלמעלה מסדר השתלשלות הרי זה נק' דרכיך, ועמ"ש כה"ג סד"ה אני הוי' דפ' ציצת בפ"י להיות לכם לאלקים שבחי' יצי"מ הי' ע"י אני הוי'

כו' כרי שעי'ו יהי אח"כ באתעדלית אתעדליע גילוי יהא שמי' רבא מברך ואזי יהי' שם הוי' בבחי' אלקים לגבי עצמיות אא"ס. והו' להיות לכם לאלקי'. והו' ענין וה' הולך לפניהם כו'. ועי'ו אח"כ תהיו מאירין למי שמאיר כו'. והו' לנחותם הדרך ופי' בזח"ב מ"ו דא יעקב שנאמר ויעקב הלך לדרכו והיינו כי ביעקב נאמר אם יהי' אלקי' ושמרני בדרך הזה והי' הוי' לי לאלקים. וע"ש בזה סד"ה שובה ישראל הרי כי ע"י דרך הנ"ל נמשך גילוי עצמיות אא"ס שיהי' הוי' בבחי' אלקים כי יעקב בריח התיכון שעולה עד הכתר ועד"ו הוא פי' לנחותם הדרך. ר"פ שלח רס"ו ג' ושם ס"פ י"ו בפ' פנחס כשביקש לא ביקש אלא לפי כוחן להעלות נר תמיד, וכשהאיר להם לפי כוחו וה' הולך כו' ולעיל קומי אורי כו'.

בשה"ש רבה בדי"ה הגידה לי שאהבה נפשי. ע"פ אם לא תדעי לך כו' רע"ק אומר ממה שהקפתי אותם בענני כבוד המד"א וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן וגו' ולא ימיש עמוד הענן וגו' אתה יודע מה אני עושה להם בסוף בעקב הה"ד וסוכה תהי' להם לצל יומם. וי"ל עפ"י מ"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה. שיש ב' מיני כבוד כבוד תתאה מלכות דאצילות והחופה שעליה מת"ת דאימא שנעשה כתר לזו"נ וכבוד עילאה חכמה עילאה והחופה שעלי' ת"ת דא"א שנעשה כתר לאו"א וא"כ ענני כבוד שבמדבר הי' מבחי' אימא שממנה נמשך החופה לזו"נ. ודרך פרט י"ל ענני כבוד הי' החופה של הכלה בחי' בכל מאדך, ובמ"ת בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו חופה של החתן תושב"כ. אך כ"ז התגלות נובלות חש"מ תורה אבל לעתיד שיהי' גילוי פנימי' התורה כבוד עילאה ממור"ס תהי' החופה המביאה לגילוי זה מבחי' א"א והו' לצל יומם. יומם היינו יסוד אבא והצל והמקיף שעליה הוא מא"א. אבל ביציאת מצרים נאמר יומם בעמוד ענן שהעמוד ענן נמשך מבחי' יומם מאו"א נמשך המקיף לזו"נ כו'.

בזח"א ס"פ נח דע"ו א' וה' הולך לפניהם כו' צדק לפניו יהלך כו'. הנה פירשו דפי' וה' קאי על המל' והיינו מה שכתב המדרש אני ובית דיני ר"ל כשמלוש בבחי' מל' וע' מענין צדק לפניו יהלך באגה"ק סי' ד' בדי"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה ולפי"ו לנחותם הדרך היינו מ"ש וישם לדרך פעמיו. ועמ"ש מזה סד"ה להבין מ"ש ביום השמיני עצרת וכ"כ עוד שם בפ' וישלח דקע"ו ב' ת"ח בזמן דהוה אזלי במדברא שכינא אולא קמיהו כו' וכד הוה שכינתא נטלא הו' נטלין דכתי' ובהעלות הענן כו'. מי זאת עולה כו' ע"ש ועילוי זה הוא דוקא מן המדבר וכמ"ש בד"ה כנשר יעיר קנו כמו שכח הראי' נמשך ומתלבש דוקא בשחור שבעין כו' בירור שם בין שעולה למעלה ממ"ה היינו בבחי' ס"ג וע"ב ראייה כו' ומוה יובן ענין ויסב אותם כו' דרך המדבר כו' וע' בבה"ז פ' בהעלתך ע"פ ויהי כנסוע הארון כו'. בשלח מ"ה א' כך ישראל כד נפקו כו' וקודב"ה אסי להן דכתי' וה' הולך לפניהם יומם וענין הרפואה באה מהכתר. מ"ו א' פי' יומם ולילה תו"ג או זו"נ שצריך להיות התכללות והעירו מפסוק אם לא בריתי יומם ולילה ומפסוק יומם יצוה

ה' חסדו כו' ובלילה שירה עמי. ועמ"ש בזה בד"ה שה"ש וע"פ המאמר שעל פ' אלה תולדות נח. ולכן צריך ללכת יומם ולילה. עמ"ש מזה בד"ה וידעת היום ובד"ה רני ושמחי רננא ברמשא ושמחה בצפרא. עוד פי' כי כמו בספירת ימי העומר נאמר תמימות תהיינה ואז שורה עליהם שער החמשים בשבועות. כמו"כ כאן ותמימות היינו התכללות יום ולילה שצ"ל מיט ימים עד מתן תורה.

פקודי דרנ"ו ע"ב כד נטיל יעקב האי היכלא שתיתאה כדין אקרי בשמא שלימא וה' כו' כד"א וה' הולך לפניהם יומם וכ' במק"מ פי' יעקב שהוא זעיר דאצילות נוטל היכל הששי שבבריאה שהוא היכל הרצון והוא ת"ת דבריאה והמל' הוא בבריאה וכשנוטל היכל זה והמל' בתוכו או מזדווגת עם המל', וז"ש דאינן נשיקין לאתדבקא רוחא ברוחא עילאה דהיינו המל' שנק' רוחא תתאה עם זעיר שהוא רוחא עילאה עכ"ל. ובתניא ס"פ מ"ה דבחי' גשיקין היינו התקשרות דיבור האדם בדבר ה' זו הלכה כו' ע"ש.

שלח קס"ו א' בלק קצ"א ב' וה' זקיף טעמא לעילא כו' וילך דרפ"ג ע"ב ובפי' הרמ"ז שם ובפ' האוינו דרצ"ח ע"ב מה כתיב הוי' בדד ינחנו כו' הוא בלחודוי דכתי' וה' הולך לפניהם. ולפמ"ש ברבות ס"פ י"ט דלעיל דוקא הוא בלבד משא"כ ביציאת מצרים הוא וב"ד כדלעיל אי"כ הוא בלבד זהו ענין ה' בדד ינחנו וכמ"ש בד"ה כנשר יעיר קנו בחי' הוי' הוא צמצום והתפשטות והמשכה שהוא בחי' סדר ההשתלשלות משא"כ בחי' בדד הוא לבדו כמו קודם שנה"ע דהיינו בחי' לפני הוי' שביהכ"פ. ועד"ז כי עכשיו שנאמר והוי' הולך לפניהם דהיינו הוא וב"ד. ופי' והוי' הוא ובית דינו י"ל ב"ד שם אלקים כי ע"ב סנהדרין הם ע"ב צירופי' הראשוני' דשם אלקים וזהו ע"ד שמש ומגן הוי' אלקים אשר שם הוי' נמשך ומתלבש בהמגן ע"ד אימתי גדול הוי' כשהוא בעיר אלקינו ולכן העליי' שעיי"ז הוא להיות העליי' בשם ה' ממש שלמעלה מבחי' מגן אשר בהאבות נאמר ושמי הוי' לא נודעתי כו' וכענין קי"ס שהוא העליי' מבריאה לאצילות כדי שיהי' מ"ת. אבל לע"ל דכתיב כי הולך לפניהם ה' שלמעלה מבחי' ב"ד אי"כ העליי' בבחי' דלעילא מן שמשא בחי' אור הגנוז וזהו בדד ינחנו ועד"ז נאמר לע"ל והניף ידו על הנהר כו' לו' נחלים ז"ת דע"י שהם ז' תיקוני' דגלגלתא ימי קדם גילוי פנימי' התורה.

זח"ב בשלח נ"א ב' עמוד הענן ובמק"מ שם מיכאל וע' מק"מ בראשית י"ח מזה ומ"ש מזה ע"פ את קשתי נתתי בענן מיכאל מי כאל ח"א שוהם יומם יצוה ה' וכו' יושב ועוסק בתורה יושב וזן כו'. בד"ה שה"ש ובלילה שירה עמי כי בלילה שט בחי' אלף עולמות לבחי' א"א העלאה. וזהו ע"י עמוד אש גבריאל שר של אש ישפה כו'.

לא ימיש עמוד כו'. בפ"ב דשבת דכ"ג ע"ב דביתהו דרב יוסף הוות מאחרת ומדלקה (גר של שבת סמוך לחשיכא) אמר לה רב יוסף תניא לא ימיש עמוד הענן יומם (קרא יתירא הוא להך דרשא דהא כתיב וה' הולך לפניהם יומם) מלמד שעמוד הענן משלים לעמוד האש. (עמוד הענן של יום משלים אורו לעמוד האש שהי' עמוד האש בא קודם שישקע עמוד הענן אלמא אורח ארעא בהכי) ועמוד האש משלים לעמוד הענן, וז"ל מהרש"א בחידושי אגדות פי' עמוד ענן בא ביום לנחותם הדרך ועמוד אש בא בלילה להאיר להם ומייתי כמו דעמוד אש מקדים לבא ביום בעוד דעמוד הענן קיים כן יש להקדים בעוד יום גר שבת גם שלא בא רק להאיר בלילה עכ"ל. י"ל עמוד הענן יומם זהו מדרגת משה מלמעלה למטה ע"י תורה ועמוד האש לילה ע"ד יהושע מלמטה למעלה כמו תפלה והרי גם בעוד משה קיים דרש יהושע כמאמר שבת של דיוזגין היתה כו', ועמש"ל מענין יומם ולילה בד"ה מ"ו א' פי' יומם ובד"ה בגמ' פ' לפני אידיהן לשון משלים י"ל כמ"ש בשמואל ב' סי' כ' י"ט אנכי שלומי אמוני ישראל ופי' ברבות ויגש פצ"ד שהשלמתי נאמן לנאמן יוסף למשה כו' וכן איתא בקהלת רבה ע"פ טובה חכמה מכלי קרב. עוי"ל פי' משלים כי צריך להיות השפעה והמשכה מבחי' יום ולילה יומם וזהר"ע בריתי יומם ולילה, ברית התקשרות והתחברות בחי' יומם עם בחי' לילה, ויש להעיר ממ"ש בוח"א ר"פ ויצא בענין זרח השמש כו' אל מקומו ע"ש בבה"ז ועמ"ש ע"פ וילן שם כי בא השמש, והנה איתא ומקבלין דין מן דין דקאי על המלאכים מיכאל וגבריאל והם חו"ג רוי"ש וכן תורה ותפלה מקבלי' דין מן דין ולכן עמוד הענן ענני כבוד המשכות ע"ד תורה משלים לעמוד האש שע"י המשכה זו נעשה כח להעלאה כמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב ובד"ה וידבר משה אל ראשי המטות וכן עמוד האש העלאה משלים לעמוד הענן כי ע"י ההעלאה אוי נמשכה ההמשכה מלמעלה יותר כמ"ש בביאור דיונותי בענין כי קולך ערב שהוא ע"י ההעלאה בתחלה הראיני את מראיך וזהו על תפלתי שתהא סמוכה למטתי כו'.

בשה"ש רבה בד"ה גן נעול דף כ"ז ד' הביאו מ"ש ביחזקאל סי' י"ו יר"ד, ואלבישך רקמה כו' ואכסך משי, ופי' ואכסך משי שעשאן ממש בעולם (פי' ע"ד אני אמרתי אלקים אתם דרש משי מלשון ממשות). וחד אמר שהקיפן ענני כבוד המד"א לא ימוש עמוד הענן וי"ל שעשאן ממש ע"ד וצדיק יסוד עולם שנק' דבר שיש בו ממש, משא"כ התהוות העולמות רק מבחי' אין הארה בעלמא וכמ"ש בהגהות לד"ה בחדש השלישי, ומ"ד דקאי על ענני כבוד היינו שהם ג"כ ה"ח הנמשכים מבחי' יסוד כמ"ש במק"מ דנ"א ע"ב והם ג"כ מבחי' סוכ"ע בחי' להנחיל אוהבי יש כו' ע"י מפסוק ביחזקאל סי' י"ו הנ"ל ברבות בשלח פכ"ה קל"ז ג' פכ"ג ק"מ ב' פכ"ה קמ"ב א', שלח לך ר"פ י"ז ומדרש איכה אחר הפתיחא בתחלתו נ"ח ג', ועמ"ש מענין כתונת פסים דיוסף, וי"ל כמו המשי לבוש דק ביותר כך ענני כבוד הם לבושים המאירים שאינן כמו ענן המחשיך ומסתיר כ"א אדרבה מאירין להן

ע"ד הוד והדר לבשת כו' ועמ"ש ע"פ יונתי בפי' יפתי לבושים נאים. ועמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש כו' וע' במא"א אות מ"ם סכ"א ענין מלבוש בחי' חשמ"ל שנמשך משע"ה נהורין בחי' יאר ה' פניו ומשם התורה שנק' חכמת אדם תאיר פניו ועמ"ש אות חית סי' י"ב.

דבר אל בני ישראל וישבו כו'. וצריך להבין זה למה הוצרכו לשוב בכדי שיצטרכו לילך על הים והלא כשלא הי' שבים לא הי' צריכים כלל לילך על הים שלא זו הדרך, וגם צ"ל מארז"ל יותר ראתה שפחה על הים מזה שלא ראה יחזקאל הנביא כו', מהו השייכות הנס דקי"ס להשגות הנבואה שמאחר שהי' הנס דקי"ס לכך ראתה יותר מהנביאים, והרי כמה ניסים נעשו ואעפ"כ לא השיגו עי"ז לנבואה וכן יחזקאל השיג לנבואה בלא נס, וא"כ מהו השייכות והחיבור של הנס דקי"ס להשגות הנבואה וגם צריך להבין היטב הפסוק הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו והול"ל לשון עבר שם שמחנו בו מהו אומר לשון עתיד שם נשמחה בו.

ולהבין כ"ז צ"ל מ"ש בלק"א של הה"מ נ"ע בענין ואתה הרם את מטך כו' יעו"ש דצ"ל מהו ונטה את ירך והול"ל את מטך כו'. והענין דהנה מטה הוא לשון המשכה כמו מטה כלפי חסד ולכן נקרא שבטי ישראל בשם שבטים ובשם מטות ששבט ומטה הם הכל א' לשון המשכה ששבט הוא דגרי הנמשך כמו כוכבא דשביט שכמו"כ הו"ע השבט שכמו בגשמי' יש גוף האילן ויש שבטים הנמשכים ממנו לכאן ולכאן, וכמו"כ ממש הוא למעלה שגוף האילנא הם הג' אבות אברהם יצחק ויעקב ומיעקב שהוא גופא דאילנא נמשכו י"ב שבטים שהם י"ב המשכות, ולכן נק' ג"כ בשם מטות שהוא ג"כ לשון נטייה והמשכה (וכמו"כ מלאך מט"ט שנק' ג"כ ע"ש בחי' מטה כמ"ש בתיקונים תיקון כ"ב והיינו להיותו ג"כ לשון שליח כנודע וע' בערוך ופי' שליח הוא ג"כ ענין המשכות האור והשפע וזהו ענין מטה כו'). וביאור הדבר שהמטה הוא סדר המשכה של השתל' העולמות בי"ע שעולמות בי"ע משתלשלי בסדר והדרגה בבחי' עו"ע ובדרך כלל נחלקו כל העולמות (אף גם מה שלמעלה מאצ"י לג' מדריגות אלו שהם בי"ע שהכל יתחלקו לג' בחי' וכן הוא באדם שהגוף מתחלק לג' בחי' ראש וגוף ורגל וכן גם היד והרגל יש בכ"א תלת פרקין ועיין בזהר ר"פ שלח במאמר תלת עלמין כו' ובהרמ"ז שם, וכמו"כ הוא ההתחלקות בנה"א לג' מדריגות הנ"ל שהם מחדו"מ מח' הוא נקרא בחי' בריאה והוא נקרא עלמא דאתכסיא שהוא בהעלם והדיבור הוא בחי' יצירה שהוא עלמא דאתגלייא וכמ"ש יוצר אור ובורא חושך ולכן ביוצר אור ימשמש

בתפילין של יד ובבורא חושך ימשמש בתשיר שהם ג"כ ב' בחי' הנ"ל ראש וגוף כו') והם הנק' ג"כ ים ויבשה כי ים הוא בחי' עלמא דאתכסייא ויבשה הוא עלמא דאתגלייא וזהו מארז"ל כל מה שיש ביבשה יש בים פי' שהאותיות שבדיבור שהם בחי' יבשה עלמא דאתגלייא שהם כ"ב אותיות המבטא הם ישנם ג"כ במח' שהאותיות של שניהם שוין רק כ"ב אותיות והם יש בדיבור ומח' בשוה רק שבדיבור שהוא יבשה הם בבחי' גילוי ויש לכך נקרא עלמא דאתגלייא ואותן האותיות ממש כשהם עדין במחשבה הם בבחי' העלם ולכך נקרא עלמא דאתכסייא אבל כל מה שיש ביבשה יש בים נמצא שהמשכה מבריאה ליצירה הוא בחי' השתל' בסדר והדרגה בבחי' עו"ע, ולכך נק' מטה ענין נטייה והמשכה, וענין עשי' אין הפי' אל הפעולה הנעשה בכח המעשה כמו הכלי שאומן עושה בידיו שזה יהי' נקרא עשי' דא"כ לא הי' שוה ערך הריחוק מדבור למח' ששניהם מהות א' בבחי' אותיות לערך הריחוק מהמעשה לבחי' הדיבור שהעשי' הוא מהות גשמי ולא מערך הדבור, ומאחר שאנו אומרים כי ג' הבחי' אלו בריאה יצירה עשי' הם בבחי' השתלשלות בסדר והדרגה בבחי' עו"ע מוכרח שיהי' שוה הערך הריחוק של בחי' העשי' מבחי' דיבור רק בערך ריחוקו של בחי' הדיבור מהמח' שזהו הנקרא השתלשלות, ואם נאמר הפי' דעשי' היינו הפעולה הנעשית ע"י כח העשי' לא יהי' שוה כלל ערך הריחוק כנ"ל (הן אמת דבמ"א נת' שלכך נאמר בראתיו יצרתיו אף עשיתיו הפסיק בתיבת אף בין יצרתיו לעשיתיו לונור שעשי' הוא דבר נפרד בפ"ע, והיינו דשם פי' דקאי על פעולת העשייה ובכאן נתבאר בדרך אחר ושניהם אמת הן בהמשל הן בהנמשל שפעולת העשי' רחוקה מהדיבור ביותר וכמו השמים והארץ גשמי' לגבי המלאכים רוחניים שהנ' יצירה משא"כ יצירה לגבי בריאה שניהם רוחניות כנ"ל, אך בכח העשי' לגבי כח הדיבור ההשתל' שוה כמו הדיבור עם המחשבה, ובנמשל הוא בחי' ע"ס דעשי', ע"ס דיצירה וע"ס דבריאה, אך באמת הפי' של בחי' העשי' הוא על כח המעשה שיש ביד בחי' כח העשי' שיכולה לפעול ולעשות כל דבר וכן כח ההילוך ברגלים שהכח הזה הוא רוחני והוא הנק' עשי' שהוא בחי' כח רוחני היותר אחרון במדרגה שממנו נמשך לעשות עשי' גשמיות והוא שוה ממש בערך ענין ריחוקו מהדיבור כערך ריחוקו של הדיבור ממחשבה כי שלשתן כחות רוחניים היינו כח העשי' כח הדיבור וכח המח' דהנה כמו שפי' עשי' היינו כח המעשה כמו"כ הוא הפי' של בחי' דיבור ומח' שאין הפי' של הדיבור הנאמר כאן מה שמדבר לזולתו כ"א הכוונה על כח הדיבור והוא כידוע ומבואר במ"א דהכ"ב אותיות היוצאין מה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרין גיכ"ק מהחיד כו' אין הענין שעיקר התהוות של האותיות אחה"ע רק מהגרין וכן אותיות בומ"ף מן השפתיים ושמחלה קודם ביטוי המוצאות לא הי' כלל האותיות בכח הדיבור שבנפש עצמה שרק כלי השפתיים עושים זה שיוצאים במבטא אותיות בומ"ף עד"מ, וכן על הנקודות כמו נקודת קמץ אין הענין שהתהוות הוא רק מקמיצת השפתיים מכאן נולד ונתהווה הקמץ ע"י קמיצה זה או הפתח ע"י פתיחת השפתיים כו' אין הענין כן אלא שי"ל שהכ"ב

אותיות הם נמצאים בהנפש עצמה. והו בחי' כח הדיבור שיש בנפש שגם כל הנקודות קמץ ופתח הי' תחלה בהעלם ובכח הדיבור ואח"כ כשמבטא אז מתגלה ונמשכים האותיות מכח הדיבור בגילוי כל א' בכלי שלו אח"ע מהגרין בומ"ף מהשפתיים כו' וכן הנקודות קמץ או פתח שהי' תחלה בכח הדיבור מתגלים בכלי השפתיים, ואז כשנמשך הפתח ממילא נפתחים השפתיים וכשנמשך הקמץ ממילא נקמץ השפתיים ולא שקמיצת השפתיים הוא הסיבה להתהוות הקמץ ושהקמץ יהי' מסובב מתנועת קמיצת השפתיים כ"א להיפוך שנקודות הקמץ הנמשך מהנפש במבטא הוא הסיבה לקמיצת השפתיים וקמיצת השפתיים הוא מסובב ממנו (ודבר זה נראה בחוש שהוא כן שא"צ כלל לחשוב לקמץ השפתיים או לפותחם כ"א ממילא הוא כן, והיינו שזהו מסובב כו' ע"כ נעשה ממילא גם לכן החרש לא יוכל לדבר אעפ"י שנעשים מתנועות המוצאות כי לא מהמוצא מתהווה האות כ"א נתהווה מעצם הנפש, ולכן נקרא האדם רק מדבר ולא תבע"ח ואעפ"י שנמצא מבטא לעוף הזרזיר והפעפוגאי אין זה כלל ענין דיבור ע"ד הנ"ל באדם שאותיות הנפש מתגלים בהמוצאות כנ"ל, משא"כ צפצוף עוף הוא שמתנועות המוצא מתהווה צפצוף זה ולכן לא יוכל רק המלות שלמדוהו בנ"א לבדו ולא לזולתו והיינו מפני שאין בנפשו האותיות כלל זולתו שמלמדים להוציא התנועות והצפצוף ע"י המוצאות כהוצאות הקול מהכנור שהכאה על הכנור הוא הסיבה והקול הוא המסובב וכך הוא בצפצוף עוף שזהו היפוך מדבור האדם לכן א"א להציפור לדבר רק התיבות ומלות שמלמדים אותו לעשות בהם התנועות בהמוצאות שהם הסיבה לדבור שלה וע"כ אף הצפור המדברת לא נק' כלל נפש המדברת מטעם הנ"ל שאין זה ענין דיבור כלל כי עיקר פי' דיבור הוא ענין כח הדיבור שבנפש שבו קבועים צורת הכ"ב אותיות רוחני' והנקודות ומשם נמשכים למוצאות הפה, וזהו אינו רק באדם, ולכן החרש שחסר לו חוש זה אינו אדם שלם ופטור מן המצות (כו'). וכמו"כ פי' מחשבה הוא ג"כ פי' על כח המחשבה מה שיש בכח המחשבה לחשוב כמה מחשבות בצירופי אותיות שהכח הזה נק' המחשבה כי הגילוי של המחשבה שחושב בצירופי אותיות יכול לחשוב גם דברים בטלים, אבל כח המח' הוא כח עליון ומפנימיות הנפש ע"כ מכל הנ"ל מובן איך ג' מדריגות הנ"ל ביי"ע שהם בנפש כח המח' וכח הדיבור וכח המעשה הם בענין בחי' סדר השתל' עו"ע שכולם ג' כחות רוחניים זה למעלה מזה ונמשך המשכה מזה לזה מהמח' לדיבור שחושב איך שידבר וכן מעשה איך לכתוב האותיות בדיו על הספר, וזהו פי' וענין מטה משה כי מטה הוא לשון המשכה ונטי' להיות סדר השתל' עו"ע מבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' (ונק' ע"ש משה שהוא בחי' הדעת שממשיך ההמשכה כו') וממח' לדיבור ומדיבור למעשה ואותיות הכתב עד"מ. וזהו הענין של פי' מטה זהו ממש בחי' האותיות דהנה ההמשכה והחיות של סדר ההשתל' דבי"ע שהם בנה"א בחי' מחדו"מ נק' בשם אותיות כמו אותיות המח' אותיות הדיבור אותיות הכתב והטעם שנק' בשם אותיות כי פי' אותיות היינו המשכות דהיינו שאותיות הוא לשון הובאה כמו ואתא מרבבות קדש אתא בקר (ישעי' כ"א) שהוא דבר הנמשך ממקום

אחר לכאן ובא לידי גילוי דהיינו כמו ביאת הבקר אור נק' אתא. וזהו אותיות שאלוני (ישעי' מ"ה) שהוא בחי' המשכות ועל פועל ידי תצונוי שהמשכה בחי' חיצוני בעשי' נק' ג"כ אותיות רק כשמשלשלים בעשי' נק' פועל ידי וכמו עד"מ אותיות הכתב, ויובן לפי"ז שיש כמה בחי' אותיות אותיות הרצון ואותיות השכל ואותיות המח' כו' פי' הרצון הוא כשנמשך מכח הרצון ובא לידי גילוי להיות רצון זה ההמשכה נקרא אותיות הרצון ואותיות השכל הוא כשנמשך גילוי בחי' השכל מכח השכל וכן כולם שבכל ההמשכה מהעלם לגילוי הוא ע"י בחי' אותיות וע"ש זה נק' בשם אותיות ע"ש הובאה. וה"ז ממש ענין ופי' מטה שהוא בחי' ענין נטי' והמשכה ולכן נק' המשכות נשי' בשם מטות מטה ראובן כו' שהוא המשכות בחי' נשמות שבמטה ראובן שכללותו נקרא מטה ראובן, (וע' בנז"ח פ' וישב ע"פ העירותי מצפון ויאת דקאי על התהוות הנשמה, וזהו ויאת לשון אותיות והובאה ולפי שהתעוררות היחוד מבחי' גבורה בסוד שמאלו תחת לראשי, ע"כ אמר העירותי מצפון וכן ג"כ המשכות האותיות הדיבור הוא ע"י ה"ג כידוע) וזהו ענין המטה דמשה שהוא כללות ההמשכה בסדר השתל' בי"ע שהוא בחי' השתל' האותיות ממח' לדיבור כו', אלא שבבי"ע ממש נק' זה בחי' מט"ט ויש בחי' מלאך זה בבריאה ונק' מיט"ט ביו"ד כי ביו"ד נברא העוה"ב וגם ביצי' יש ונק' מט"ט בלא ירד ובעשי' זהו בחי' סנדל שהוא ג"כ בחי' אותיות ולכן ארז"ל מט"ט וסנדל קושר כתרים לקונו מאותיות התפלה של ישראל כי כן העלאת האותיות הוא בהן ועל ידן לפי שהם האותיות רוחני' דבריאה יצירה כו' ע"כ כדי שיתעלו האותיות גשמי' דעשי' הוא בהם וע"י כו', אך מטה משה זהו סדר ההמשכה בחי' בי"ע שבאצי' ולכן נהפך התנין למטה והמטה לתנין כי כן גם לקליפות ההכרח שיומשך מאותיות להחיותו רק כי חיל בלע ויקיאנו ע"כ חזר גהפך התנין למטה.

קיצור א' ממ"ש אות זה. למה הוצרכו לשוב ומה שייכות לנבואה עם קי"ס. ומ"ש שם נשמחה בו דהול"ל שם שמחנו ונטה את ירך הול"ל מטר. הגה מטה לשון המשכה מטה כלפי חסד, וזהו שנק' השבטים מטות ושבטים וההמשכה להיות סדר השתל' בי"ע שמשלשלים זה מזה בסדר והדרגה עו"ע כמו מחדו"מ מח' ודיבור העלם וגילוי ים ויבשה וענין עשי' אין הפי' אל המעשה אלא כח המעשה וכן ר"ל כח הדיבור וכח המעשה והם אותיות הנמצאים מהנפש וכן מחשבה ר"ל כח המחשבה ונמצא ג' כחות אלו הם רוחניים וזה מזה משתלשלים ע"י עו"ע וכן הוא ענין ג' בחי' בי"ע (ר"ל הע"ס דבי"ע שהם כמו כח המחדר"מ) שנמשכים זה מזה בהשתלשלות וזהו בחי' מטה משה ומטה הוא בחי' אותיות כי אותיות הוא ג"כ לשון בחי' המשכה כמו ואתא וכן הוא פי' מטה ונק' מטה משה כי משה הוא בחי' דעת שבו ועל ידו ההמשכה וזהו מט"ט נק' כן ע"ש היותו בחי' מטה, ועיין בפרדס ערך מט"ט ובערך שר.

ב) והנה הטעם לזה שסדר השתל' מתחלק לג' מדריגות שהן בי"ע או מחדו"מ הוא כי ג' בחי' אלו הוא בחי' חומר וצורה ותיקון פי' החומר נק' עצם

הדבר ההיולי שהוא הגשם עצמו שהוא בהעלם והצורה נקרא הגילוי של עצם הגשם הנגלה לעין כל (וע' של"ה קרוב לתחלתו שכתב בשם הרמ"ע ענין עילוי החומר על הצורה ותיקון נק' כשמתקן את הגולם שיהי' כלי, וזהו ענין ג' בחי' בי"ע היינו הבריאה יש מאין היינו התהוות ההיולי שהוא החומר לעצם הגשם וכן הוא בחי' התהוות אותיות המח' שהוא עצם האותיות ובחי' העלם, והדיבור הוא בחי' יצירה שהוא בחי' צורה שמגלה את החומר שבהעלם שהוא אותיות המחשבה שבאין לידי גילוי בדבור שזהו בחי' צורה וכן התהוות הד' יסודות ארמ"ע ושאר הנבראי' המורכבי' מן ד' יסודות אלו והתהוותן מן החומר ההיולי שנברא תחלה יש מאין, וממנו נתהווה היסודות כמ"ש הרמב"ן בפ"י החומש בפ' בראשית הגה התהוות זו הוא בחי' צורה להחומר ההיולי שלובש צורת אש או מים כו' ונק' יצי' וכן בהרמב"ם פ"ג מהלכות יסוה"ת הלכה י' וז"ל ברא הא"ל למטה מגלגל הירח גולם א' וברא ארבע צורות לגולם זהו ארמ"ע כו' עכ"ל וגם לפ"ד חכמי הקבלה יציבא מלתא כמו שהאריך בזה הרמב"ן ר"פ בראשית וכן הוא ג"כ בע"ח שער מ"א נמצא התהוות חומר ההיולי נקרא בריאה והיינו משום שהוא נברא יש מאין ואפס המוחלט וכתב הרמב"ן שם וז"ל ואין לנו בלה"ק בהוצאת יש מאין אלא לשון ברא כו' והתהוות הד"י מהחומר ההיולי נקרא יצירה ממנו יצר הכל והלביש הצורות ותיקן הכל עכ"ד הרמב"ן שם) ועשי' הוא בחי' תיקון כי לשון עשי' הוא לשון תיקון כמ"ש ועשתה צפרניה וענין תיקון היינו גם לאחר שנעשית הצורה להחומר עוד צריך לתקנה וזהו גמר מלאכתה, (וע' בהרמב"ן שם כתב ג"כ הלביש הצורות ותיקן הכל הרי זו צורה ותיקון, וכן בגמ' דחגיגה פ"ב נזכר גבי בריאות שמים וארץ ב' דברים כשברא ברא שמים תחלה ואח"כ ארץ וכשנטה נטה הארץ ואח"כ נטה שמים, ובמדרש רבה פ' בראשית סוף פ"א נזכר זה הלשון לבריאה שמים קדמו ולשכלול הארץ קדמה, ופי' שכלול נ' דהיינו גמר ותיקון דבר אל מכונו כמ"ש ויכולו השמים ותרגומו ואשתכללו שמיא, וכן בעזרא סי' ד' ושורי' שכללו ותרגום שכל וכלילת יופי משכללא בשופרי' כמ"ש בערוך, ומכ"ז מובן דגם בבריאת שמים וארץ הנה אחר הבריאה יש מאין והלבשת הצורה יהי' עוד שכלול ותיקון כמו שא' לשכלול ארץ קדמה כו', והנה במשל מח' ודיבור הם חומר וצורה, וענין התיקון ועשי' הוא מעשה הכתב שאז נתקן הענין יותר כשצריך לבא ע"ג הכתב וכמ"ש במ"א בפ"י אמר עם הספר ה"ז מובן מזה שבכל בריאת דבר יש ג' בחי' חומר וצורה ותיקון כמו בבריאת הארץ הלזו יש ג' בחי' הנ"ל הבריאה יש מאין כמ"ש בראשית ברא כו' הארץ ואח"כ הצורה ואח"כ התיקון והוא הנקרא שכלול כנ"ל, ולכן נחלקים ג"כ כללות העולמות לג' בחי' אלו ונקרא בריאה יצירה עשי' כי כל העולמות כולו הם כמו בריאת אדם א' אשר ראשית התהוותו נק' בריאה יש מאין ואח"כ הגילוי מן ההעלם הוא כמו משל הוצאות הד"י מן החומר ההיולי נקרא יצירה, וזהו ענין אדם דבריאה ואדם דיצירה שית' לקמן אי"ה ואח"כ השכלול והתיקון נק' עשי' וזהו אשר ברא אלקים לעשות ופי' לתקן כלומר שתחלת הבריאה הוא בשביל שיהי' התיקון שזהו המכות.

קיצור. והטעם שבסדר ההשתל' מתחלק לג' בחי' מדריגות בי"ע כי ג' בחי' אלו הם חומר וצורה ותיקון שיש בכל דבר נברא כמו בעוה"ז התהוות חומר ההיולי מקור הד"י ארמ"ע, ואח"כ התהוות הד"י הנק' צורה ואח"כ כל פרטי הנבראים שהם כל א' מורכב מארמ"ע נק' תיקון זהו"ע בריאה ושכלול וזהו"ע מחשבה ודיבור חומר וצורה ועשי' הוא תיקון.

ג) והנה השתלשלות המדריגות מבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' זהו בחי' השתל' דרך עו"ע בסדר והדרגה ונקרא המשכת והתהוות עשי' מן היצירה וכן יצירה מבריאה בחי' התהוות יש מיש וזהו"ע עו"ע שהעלול הוא בערך א' עם העילה רק שהעילה גבוה ממנו יותר הרבה, אבל מ"מ יש להם ערך כמו בח המחשבה וכח הדיבור וכח העשי' כנ"ל משא"כ בחי' יש מאין הו"ע התהוות הנברא מן הבורא ית' שאינו ע"ד עו"ע ח"ו כי אין הנברא ערוך כלל לגבי הבורא יתברך ולא מינ' ולא מקצתי מהריחוק שבין העלול היותר אחרון לעילה הראשונה דמ"מ יש להם ערך זל"ו, משא"כ הנברא לגבי הבורא ית' שאין ערוך לו כלל שהוא ית' שוה ומשוה קטן וגדול ועשי' גשמיים ממש עם הבריאה היותר עליונה שוין אצלו ממש וכמו שלגבי בחי' הרוחני שוין זהב ועפר לפי שהרוחני אינו ערוך הגשמי כלל (ומש"ל דעשי' מיצי' נק' עו"ע הינו כח העשי' שהוא ע"ס דעשי' וכמש"ל) כן יותר מזה לאין קץ מרומם ונשגב הבורא ית' מגדר הנבראים עד שאדם דבריאה הנק' א"ק עם הדומם הגשמי שוין אצלו ממש כידוע ומבואר בדוכתי טובא, ולכן אם הי' ההמשכה מאוא"ס ב"ה דרך השתל' עילה ועלול לא הי' כלל התהוות הנבראים כי אם ההמשכה מא"ס ב"ה שלא כדרך השתל' ולכן נק' התהוות הבריאה יש מאין שההארה הנמשכת להחיות נק' אין שאינו מערך מהות הנברא כלל ולא כמו בעו"ע שהוא יש מיש לפי שהחיות הנמשך מהעילה לעלול היא קרובה למהות העלול כו' אבל היש הנברא אינו ערוך לגבי החיות אלקות המהווה אותו עד שנק' אצלו אין וכמו רוחני' לגבי גשמי' כידוע, ולכן הנה נתחלקו אף העולמות שלמעלה מאצי' לג' בחי' בי"ע (כנ"ז בתיקונים וע"ח שער עיגולים ויושר) שהם ג' בחי' עקודים נקודים ברודים, ופי' עקודים הוא בחי' בריאה כי א"ק נק' אדם דבריאה ונקודים הוא אדם דיצירה וברודים שהוא אצילות הוא עולם התיקון והוא נקרא אדם דעשי' והטעם הוא כי לגבי אוא"ס ב"ה הרי גם עולם העקודים שהוא א"ק אין ערוך לו כלל כמו העשי' הגשמי' ע"כ התהוות הבריאה הוא יש מאין ממש ולא ע"ד עו"ע ח"ו שהוא יש ממש מפני שאין העילה רחוק כ"כ מהעלול, אבל א"ס ב"ה מרומם ומנושא לאין קץ מגדר בחי' חכ' כו', ע"כ כדי שיהי' התהוות א"ק נק' ממש בריאה יש מאין שהחיות הנמשך מא"ס ב"ה לברוא בחי' זו הוא כמו אין לגבי היש שאין היש משיג בחי' אין המהווה אותו לפי שמרומם ונבדל ממנו בערך ולכך התהוות עקודים או א"ק נקרא בריאה שהוא פי' של ענין התהוות יש מאין משא"כ התהוות והמשכת בחי' נקודים ברודים מא"ק אינו נק' יש מאין כ"א השתל' עילה ועלול שהוא יש מיש ע"כ נקרא יצירה ועשי' שיצירה הוא הגילוי של העולם

דבריאה כנ"ל ועשי' הוא התיקון והיינו עולם התיקון. והטעם שנקרא עקודים נקודים וברודים הוא כי עקודים הוא לשון אסיפה וכניסה וקיבוץ יחד כמו תרגום בית עקד הרועים בית כניסא (במלכים סי' יו"ד) וכן לשון עקידת יד ורגל שהם קשורים יחד והוא ע"ד מ"ש בענין חומר וצורה ותיקון הגה החומר ההיולי שהוא הנקרא חומר הרי הוא כולל צורת הד"י ארמ"נ. ואחר כך היצירה הוא שנמשך לגילוי כל יסוד בפ"ע אש בפ"ע רוח בפ"ע כו' משא"כ בהיותם בחומר ההיולי הי' כלולים יחד וזשארז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם והלא במאמר אחד יכול להבראות שהוא מאמר דבראשית שבו נתהו כללות השמים והארץ וכל אשר בהם בכלל ואח"כ בפרט לגילוי ע"י ט' מאמרות והיינו בריאה יצירה עשייה. ועד"ז גם בעולמות שלמעלה מאצילות הגה בחי' א"ק הנק' אדם דבריאה הוא כולל כל מה שנפרטו אח"כ בכל העולמות וע"כ נק' עקודים שעוקדים יחד כל הבחי' וזהו בחי' בריאה יש מאין ואח"כ כשנמשך כל בחי' לגילוי בפ"ע חכמה וחסד כו' נק' נקודים כל נקודה הוא בחי' בפ"ע, וזהו בחי' יצירה והיינו ענין חומר וצורה. אך עוד צריך הצורה לבחי' התיקון ונק' שכלול כנ"ל וענין התיקון הוא הנק' ברודים כי פי' ברודים הוא התכללות כמה גוונין יחד כמ"ש (בזכרי' סי' ו') סוסים ברודים הפי' שיש בהם הרבה גוונין והיינו כי גוון לבן מורה על חסד ואדום על דין וירוק הוא הממוצע כו' וכשהם כל בחי' נפ"ע נק' נקודים. אבל כשמתכללים יחד נק' ברודים והתכללות זו הוא עיקר התיקון ולכן נאמר ביעקב ויקח לו מקל לבנה לח ולוו. שהוא כענין מטה דמשה שהוא להיות סדר ההשתלשלות מעילה לעלול מעקודים לנקודים ומנקודים לברודים דהיינו השתלשלות עולמות בי"ע העליונים כנ"ל. אבל התהוות הבריאה מאוא"ס ב"ה הוא יש מאין כנ"ל. והכלל שג' בחי' אלו זה לגבי זה הם סוג א', וכמו ג' פרקים שביד והקיבורת והכתף אף שפרק היד שבו האצבעות הוא געלה מהקיבורת שביד יכתוב השכל משא"כ בקיבורת מ"מ הכל סוג א' ונקרא יד כך הוא ענין השתל' ג' עולמות הנ"ל עקודים נקודים וברודים אבל התהוות הבריאה מאוא"ס ב"ה שאינו מערך זה כלל הוא יש מאין כנ"ל.

קיצור. והנה התהוות כח העשי' מהיצירה וכח היצירה מהבריאה הוא דרך עו"ע אבל הבריאה הוא יש מאין כי אין ערוך הנברא לבורא ולכן גם העולמות שלמעלה מאצילות נחלקים לג' בחי' היינו אדם דבריאה אדם דיצירה ואדם דעשי' וזהו ענין עקודים נקודים וברודים עקודים לשון קיבוץ היינו כמו חומר היולי שכולל ד' יסודות וזהו בחי' בריאה עקודים בכלי אהה, ואח"כ נקודים בחי' יצירה ואח"כ ברודים לשון התכללות זהו עולם התיקון והנה התהוות נקודים וברודים מהעקודים זהו ע"ד השתלשלות עו"ע אבל להיות התהוות העקודים מאוא"ס ב"ה שהוא בריאה יש מאין.

ד) והנה בעבודה הוא ג"כ ע"ד הנ"ל שיש למטה גם כן בגפש האדם ג"כ הג' מדריגות הנ"ל שהן מחדו"מ, שהמח' הוא ההתבוננות שמתבונן בגדולתו ית' (שבחי' זו נק' בריאה כי זהו בחי' נשמה כמ"ש נשמת שדי

תבינם והנשמה הוא מבריאה) והדיבור שמדבר בד"ת (והוא בחי' יצירה שמשיתא סדרי משנה וגם בחי' רוח הוא התפעלות המדות זהו בחי' יצירה) והעשיי' זה מעשה המצות (וגם בחי' ג' לבושים שהם לבושי הנפש, אבל הבחי' העיקרי הג' בחי' שהן מחדו"מ הן ג' לבושים הללו הוא בחי' רעותא דליבא שהוא נקודת פנימיות הלב אל עצמותו ית' דווקא אליו ולא למדותיו והוא בחי' אהבת בכל מאדך שלמעלה מהכלים והלבושים הללו והוא כמו למשל בנה"ב שיש בה ג"כ הג' לבושים הנ"ל, והבחי' העיקרית הנעלה מהם כמו אדם לומד חכמות בכדי שיתחכם ויהי' חכם או עוסק במו"מ ומתחכם בו בשכלו בכדי שירויח זהו לבוש הא' שהוא לבוש המחשבה, ולבוש הדיבור שמדבר בעניני החכמה או המו"מ וכיוצא בזה והלבוש המעשה הוא שעושה איזה מלאכה הכל בכדי שירויח דעביד לגרמי' זהו ענין ג' לבושים של הנה"ב אבל הבחי' העיקרית של הנה"ב הוא עצמיות שממנו נמשכים ומסתעפים לבושים הנ"ל והוא הרצון שרוצה שיתי' שזהו בחי' העצמי' והפנימיות ולכן הוא עוסק במו"מ בכדי שירויח להחיות את נפשו כו', נמצא ג' לבושים הנ"ל מחדו"מ הם רק הסתעפות מרצון זה שהוא למעלה מהם והוא פנימיות ועצמיות הנפש והן הן רק לבושים לו, וכמו"כ הוא הנמשל בעבודת ה' בנה"א שהג' בחי' הנ"ל מחדו"מ הם רק לבושים לעצם הנפש האלקי אבל העיקרי' ועצמיות של הנה"א הוא הרצון שהוא הנקודה פנימיות של הלב שנק' בזה"ק רעו"ד (רק לפי שהנה"א מוסתרת בתוך נה"ב ע"כ א"א להמשיך גילוי נקודת הלב כ"א ע"י גילוי תחלה הג' לבושין של הנה"א שאו בהן וע"י יומשך אח"כ גילוי פנימיות נקודה זו והיינו ע"י הדעת והוא ענין הרם את מטך כו') ופי' שתחילה צריך לחשוב ולהתבונן בגדולתו ית' איך שאמר והי' העולם, וכן צריך לדבר בד"ת ולעשות המצות, והג' בחי' אלה הן רק לבושי הנה"א, אבל העיקרית והעצמיות הוא הנקודה הפנימיות שלו שהוא הרעו"ד אליו ית' דוקא בבחי' דלמתב"כ כ"א ע"י רעו"ד לבטל אליו ית' למעלה מהשכל כיון דלמתב"כ זהו בחי' אהבת בכל מאדך שלמעלה מהכלים ולבושים וכשיצמא נפשו מאד בבחי' אהבה זו או כתיב קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת אלא תורה שכשעוסק בתומ"צ אח"כ יגיל וישמח כי אוא"ס ב"ה מלובש בחכמת התורה, וע"י אהבת מאדך יומשך אוא"ס ב"ה בהכלים שהם תורה ומצות וזהו קרוב ה' לכל קוראיו אשר ע"י אהבת מאדך יקראוהו וימשיכוהו בהכלים כו', ומזה יגיל וישמח מאד שירוהו צמאנו שהי' לו תחלה אל אוא"ס ב"ה ועתה כשימשיכוהו ע"י תומ"צ ישמח וזהו בחי' שמחה של מצוה וארוז"ל וכן לדבר הלכה, וחש"א תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב פי' טוב לבב הוא הצמאון של הנפש באהבת בכל מאדך אליו ית' שנק' טוב לבב כי הוא רעו"ד שהוא עצמיות הנה"א, ואזי יהי' השמחה האמיתית בעסק התורה ומצות, משא"כ כשאין לו רצון וצמאון זה תחלה א"א להיות השמחה האמיתית כמו מי שאינו צמא כלל אין לו נחת ממים קרים המרווין צמאון כו' וז"ש על האריוז"ל שזכה לרוה"ק

וגילוי אלקות מפני שהי' לו שמחה של מצוה פי' שהי' תחלה בתשוקה נפלאה אל אוא"ס ב"ה שזהו בחי' טוב לבב כנ"ל, לכך כשקיים המצוה אח"כ הי' שמח שמחה גדולה שהשיג המשכות אוא"ס ב"ה על ידי לבישת הטלית ער"מ (ונמצא בחי' שמחה וטוב לבב זהו רעו"ד ועצמיות הנפש והן בחי' הרצון והתענוג שהן למעלה מהשכל כו' ומחדו"מ הן לבושים לבד לבחי' אלו ולכאורה חסר כאן ענין מהות השכל והמדות שלא נזכרו כאן לא בלבושי הנפש ולא בעצמיות הנפש שהלבושים הם מחדו"מ והעצמיות הוא בחי' רעו"ד שזהו בחי' שלמעלה מהשכל, וא"כ מהו בחי' שכל ומדות אך באמת הם בחי' כלים לעצמיות הנפש וכמו שיש נשמה וגוף ולבושים, הלבושים הן מחדו"מ והגוף הן השכל והמדות ועצמיות הנפש הוא רעו"ד תענוג ורצון כנ"ל, ואולם תוכן הענין היינו כמשל מחדו"מ נמשכים בג' בחי' גר"ג וגר"נ זהו בחי' השכל ומדות כי השכל זהו בחי' נשמה כנ"ל מפסוק נשמת שדי תבינם, והמדות הן בחי' רוח האדם הוא העולה והנפש זהו בחי' הוודאה, מודים אנחנו לך ומג' בחי' גר"ג אלו מתפשטים ונמשכים מזודו"מ. ובחי' רעו"ד זהו בחי' ח"י שלמעלה מגר"ג ונק' נשמה לנשמה ע"כ גר"ן נק' אצל בחי' זו רק גוף ולבוש לבד כו' וענין בחי' זו הוא הרעו"ד שלמעלה מהשכל המושג ונת' זה בכ"מ על פסוק מי מנה כו' ומספר את רובע ועל פסוק זכור את יום השבת כו' וע"פ את שבתותי תשמרו ופי' למען תהיה תורת ה' בפין ובענין ג' בחי' עבד הכנעני ועבד עברי ואמה העבריה וענין יעוד אמה, וע' מ"ש ע"פ שינייך כעדר כו' ענין ג' עדרים ששלח יעקב מנחה ואח"כ נעשה עדר אחד והיינו על ידי שעלה מן הרחצה בחי' משה מן המים משיתיהו וכמ"ש ואתה הרם כו' וכדלקמן).

קיצור. והנה בעבודה יש ג"כ כנ"ל ג' בחי' בי"ע הן מחדו"מ והן בחי' השתלשלות אבל הנפש הוא למעלה מג' בחי' אלו עד שאינו בדרך עו"ע כי נקראו לבושים לבד לבחי' זו והוא הרעו"ד בחי' בכל מאדך בחי' שמחה וטוב לבב שבתורה ומצות כו' (וע' בהגה"ה ענין גר"ג וענין ח"י נמצא תוכן הענין שאדם הוא בצלם אלקים דכמו שלמעלה בעולמות יש סדר השתל' עו"ע ויש למעלה מהשתלשלות והיינו הבריאה הוא יש מאין ומבריאה ואילך הוא עו"ע, כן באדם התהוות השכל מנה"א אין ע"ד השתלשלות שהנשמה עצמה היא חלק אלוה ממעל שלמעלה מהשכל והרי השכל נק' כמו בריאה וזהו והחכמה מאין תמצא ואח"כ יש השתלשלות והיינו דבור ומעשה כו' וכ"ז הוא הקדמה למ"ש לקמן בענין נס דקי"ס להמשיך למעלה מסדר השתלשלות ויש ג"כ בנפש בחי' זו והוא גילוי בחי' רעו"ד וזהו ששייך נס דקי"ס לבחי' שם נשמחה בו).

ה) וזהו ענין נס דקי"ס פי' שהי' ישראל נצרכים להשיג הבחי' רעו"ד הנ"ל אך איך אפשר להאדם הגשמי שישגי ויגיע לבחי' זו ששרשו למעלה מהשתלשלות, לזה היה נס דקי"ס שענין הנס דקי"ס הוא שהי' צריך להתהפך סדר ההשתלשלות, שכפי סדר ההמשכה של ההשתלשלות

שהים הוא בחי' מחשבה ויבשה הוא בחי' דיבור כנ"ל אות א', א"א להשתנות שיהפך מים ליבשה שא"א שתתהפך ממח' שיהי' דבור בלתי שיומשך המשכה חדשה מלמעלה מסדר השתלשלות ועי"ז יתהפך הים ליבשה. וזהו פי' וענין הרם את מטך שהמטה הוא בחי' המשכה של סדר השתלשלות בחי' מחדו"מ ונק' מטה משה כי משה הוא מקור של כל המשכות של סדר השתלשלות כי משה הוא בחי' הדעת והוא ד"ע המחבר את אור א"ס ב"ה עם נאצלים ונבראים מלשון והאדם ידע שהוא לשון התחברות ומ"ש בלק"א שהדעת הוא המקשר מלמטה למעלה הוא ג"כ אמת רק בחי' משה הוא דעת עליון הממשיך ומחבר מלמעלה למטה והוא בחי' יסוד אבא שמלוכש בו אור א"ס ב"ה כמ"ש הוי' בחכמה יסד ארץ (כי דעת הוא חיצוניות הכתר שהכתר הוא למעלה מהשתלשלות נמצא בחי' דעת הוא הממוצע הממשיך מהכתר שהוא למעלה מהשתלשלות לע"ס שהן בחי' השתל' והמשכה עצמה נק' מטה משה) ולכן כשצריך להפך הים ליבשה שהוא סדר המשכה של השתלשלות אומר למשה הרם את מטך פי' שירים ויגביה משה את המטה שלו שהוא סדר המשכה של ההשתלשלות אל למעלה מעלה מהמשכה וסדר ההשתל' ואז משם יכול לתתהפך סדר ההשתלשלות שיהי' מן הים יבשה שבחי' מח' ועלמא דאתכטייא יהי' בגילוי כמו דבור ועלמא דאתגלייא. ועמ"ש בענין זה ע"פ ביום השמיני עצרת שעל ידי התשובה בעשי"ת נמשך שבחי' אבא שמאיר תמיד בדרך ריחוק יהי' מאיר בגילוי כמו בחי' אימא וזהו מאת ה' שהוא ית' בחי' חכמה היתה זאת בחי' בינה לשון נקבה ושמע"צ עם שביעי של פסח שבו קי"ס הוא בחי' א' כי שניהם נק' עצרת כי בשמע"צ נמשך בחי' זו בבחי' עיבור ובו' של פסח הוא הלידה כמ"ש בכוננת האריו"ל, וזהו אני היום ילדתיך ואח"כ כשצריכים להמשיך משם המשכה חדשה אמר לו נטה את ירך פי' שהוא היו"ד כי כאשר נצרך להיות נמשך המשכה חדשה צ"ל תחלה יר"ד שהוא צמצום ואח"כ ה' התפשטות ואח"כ ו' המשכה כו' ולכך כשהלכו ישראל בתוך הים ביבשה זכו לבחי' רעו"ד אל עצמותו ית' שהוא בחי' שלמעלה מהשתלשלות והגיעו לזה בקי"ס שנמשך למעלה מסדר השתלשלות, וזהו פי' הפסוק הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל, פי' כי ענין בנהר יעברו ברגל הוא כי ג' פעמים בשנה שהי' עולים לרגל כתי' יראה את פני הוי' פני היינו פנימיות שהם משיגים שם את בחי' השמחה וטוב לבב הנ"ל, לכך כדי שיגיעו לבחי' זו הי' צריכים לעבור את הנהר כי הנהר הוא הנהר הידוע בפסוק ונהר יוצא מעדן שנהר לשון המשכה כמו ונהרו אליו כל הגוים והוא בחי' המשכות סדר ההשתלשלות שבחי' הנהר הוא בכלל סדר ההשתלשלות שהוא בחי' בינה והוא בחי' בריאה שבאצי' ולכן יוצא להשקות את הגן שבעולם הבריאה ורחובות הנהר הוא אות ה' דשם הוי' שהוא בחי' התפשטות וגילוי בהשגה וכדי לראות את פני הוי' דהיינו בחי' שמחה וטוב לבב שהוא למעלה מהשתלשלות צריך לעבור למעלה מבחי' הנהר הנ"ל וזהו בנהר יעברו ברגל שבכל רגל יעברו למעלה מבחינת הנהר והמשכת ההשתל' והוא כמו בעה"ג ישבו אבותיכם דר"ל למעלה מבחי'

הנהר וכמ"ש במ"א וכדי שיוכלו להגיע לבחי' זו הוא ע"י שהי' תחלה בחי' הפך ים ליבשה דהיינו שיוגבהו נש"י ויגלה להם בחי' זו דשמחה וטוב לבב וזהו שם נשמחה בו שכל השמחה שהי' להם לדורות בעלותם לרגל ג' פעמים בשנה וכן התגלות השמחה עכשיו בכנס"י ברגלים שהוא בחי' בעבר הנהר יעברו כו' הי' הכל מן העל"י וההגבהה שנגבהו ונתעלו פעם א' בגם דק"ס, והוא כמו ע"ד דוגמא ענין תנופות אהרן כה"ג שהניף את הלויים כ"ב אלף תנופה לפני הוי' שהוא בכדי שיוכלו הלויים אח"כ לשורר ולומר שירה בשמחה לשמח אלקים ואנשים שלא יוכלו להגיע לבחי' זו מעצמותם כ"א ע"י אהרן כה"ג שהוא בחי' ורב חסד אה"ר לכך ע"י שהניף אותם הגביהם לבחי' זו שיוכלו לשורר, והרי מכיון שהגביה אותם פ"א והמשיך להם בחי' אה"ר נשאר הכח הזה בהם לעולם שיוכלו לומר שירה כו' וכמו"כ הוא ענין הנ"ל שע"י שנהפך הים ליבשה ונתעלה או לבחי' שמחה וטוב לבב הנ"ל, נשאר בהם כח זה לעולם להיות בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו.

ובזה יובן מה שזכו כולם לנבואה ע"י הגם דק"ס ע"ד שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא כי הנה ענין נבואת יחזקאל היתה מע"ס דיצ"י לכן ארז"ל שיחזקאל דומה לבן כפר שראה את המלך וישע"י דומה לבן כרך כו' בחגיגה ד"ג ע"ב וישע"י הי' נבואתו בבריאה והיינו ענין מעלת בן כרך לבן כפר בלק"ת ד"ה והי' מדי חדש בחדשו פ"ב, ולכן בשעת ק"ס שנהפך הים שהוא בריאה להיות בגילוי כמו יצירה על כן ראתה מה שלא ראה יחזקאל שהיתה נבואתו מיצירה שהרי השיגו בבריאה.

קיצור. וזהו ענין גס דק"ס שע"י הגילוי מלמעלה מהשתלשלות שע"י נהפך הים ליבשה ע"י זכו נש"י שיעברו בתוך הים להגיע לבחי' טוב לבב ורע"ד אליו ית' שהוא למעלה מהשתלשלות וזהו פי' הפך ים ליבשה, וע"י יוכלו בכל רגל מג' רגלים לעבור הנהר של בחי' השתלשלות להגיע לשמחה וטוב לבב הנ"ל שכל זה הוא ע"י שהגיעו לזה פעם א' כשהפך ים ליבשה ומזה נשאר בהם הכח לדורות כמו שנשאר ללויים הכח לאהבה ושיר ע"י שהניף אותם אהרן כהן גדול והגביה אותם פ"א וכמ"ש ג"כ בענין חנוכה וחנוכת המזבח שהחינוך הוא המשכה עליונה כדי שישאר הכח שיוכל להיות לו כח מעצמו כו' וכמו שמחנכין התינוק לבית הספר ואח"כ הולך ע"י מעצמו, ומזה יובן לענין הנ"ל.

ועתה יתבאר מאמר הזהר הקדוש משנה אתתא דההוא נער ואיהי שפחה דשכינתא כו' פי' כי הכתר נק' ע"י ופירושו זקן והיינו מצו' בחי' הגדלות שבו מלובש אוא"ס ב"ה ממש ולכן אין שייך שם בחי' התפעלות ודינין ח"ו רק אדרבא יגמה"ד כמ"ש אני הוי' לא שניתי שאין שום שינוי והתפעלות משינוי הזמן שלמטה דמעשה התחתוני' כמ"ש אם צדקת מה תתן לו ולכן נק' זקן והוא ע"ד מ"ש באד"ר דקכ"ח ע' בענין חכ' כו'.

והיינו דאמרי סבא דעתוי' סתום כו' והענין כי ההפרש בין הנער להזקן כי הנער אעפ"י שיש בו חכמה מ"מ הוא עלול להתפעל מאד ולא יסבול דבר שכנגד שכלו ורצונו וכל התפעלות ענין שינוי הוא אבל זקן דעתוי' מתיישבת מפני שלא יתפעל משום דבר שנגד רצונו והיינו מצד עוצם יישוב הדעת יוכל לסבול הכל, וזהו דעתוי' סתום ר"ל שאין נמשך מן הדעת במדות להתפעל כי כשנתפעל מהדעת שיודע מה שעשה נגד רצונו הנה היא פתוחה מהדעת במדות משא"כ מבחי' גדלות הדעת דכתיב וירא און ולא התבונן ולמעלה היינו מבחי' ד"ע שבכתר וזהו דעתוי' סתום וכמשארז"ל מי כמוך באלים מי כמוך באלמים והוא שותק כו' ולכן נק' בחי' הכתר א"א על היות שאין שם בחי' התפעלות ושינוי מעשה התחתונים משא"כ בחי' ז"א דאצילות שהם המדות חו"ג בבחי' זו תלוי סדר והנהגת עולמות דבי"ע ויש שינויים שפעמים מתהפך ממדה"ד שלא הוכשרו ממעשה התחתונים ולכן כל עיקר ענין התפילה קושר כתרם לקונו כי הוא להמשיך מא"א לז"א כמ"ש במ"א) אך מצד בחי' המתקוותו בחסדים תמיד כי רובו חסדים נק' ג"כ אני הוי' לא שניתי כי באצי' איהו וגרמוהי חד אכן כשמתלבשים חיצוניות הכלים דז"א דאצי' בו"ק דיצי' שהוא בחי' מט"ט או נק' נער ששם ימצאו השינויים וההתפעלות ע' פרדס שער כ"ד פי"א) וזהו שנאמר נער הייתי גם זקנתי פסוק זה שרו של עולם אמרו שהוא מט"ט שנק' שר של העולם שהוא המעלים ומסתיר על שפע האצי' המתלבש בתוכו כדי שיהי' התהוות העולם בגבול ומדה כו' ונק' ג"כ נער מטעם הנ"ל, אך לפעמים מתעלה באצילות ומקבל הארת מוחין דגדלות ונעשה זקן ואח"כ יורד למטה לקטנות להיות בחי' נער והוא תמיד בעליות וירידות כו' (וזהו ענין מצות טלית קטן שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו היינו להמשיך מקיפים לבחי' נער הנ"ל) והנה משנה נק' אתתא דהאי נער כי המשנה הוא במל' דיצי' ששה סדרי משנה הם ו"ק דמל' דיצי' לכן נק' אתתא דהאי נער שהוא בחי' ו"ק דז"א דאצילות המלובשים בו"ק דז"א דיצי' (ובחי' זו בעבודה היינו שקודם עסק התורה צ"ל דו"ר שהן מבחי' ו"ק דיצי' ואז נק' העוסק בתורה מארי דאורייתא ועוסק בתורה לשמה שממשיך אוא"ס בתורה כו') ואיהי שפחה דשכינתא פי' שכינתא היינו מל' דאצי' ולכן בחי' משנה שהוא בחי' התלבשות התורה בגשמיות נק' שפחה לגבי שורש ומקור פנימי' התורה כי מל' דיצי' נק' שפחה לגבי מל' דאצילות המלובשת בה והוא ענין המשנה שהוא במל' דיצי' כן נראה באצי' ר"ל הלבוש הוא מל' דיצי' אבל תוכה רצוף מל' דאצי' ולכן מתניתן מלכתא ממש דהיינו מל' דאצי' רק שבחי' הלבוש הוא ממל' דיצי' הנק' שפחה לגבי מל' דאצי' וכמשל הטיפה הנמשכת מעצם המוחין דאעפ"י שעצם המוחין מלובשים בה מ"מ הם באים בבחי' הגשמי' בטיפה גשמי' לכך אעפ"י שתורה אחת הוא ממש מ"מ פנימי' בסתר המדריגה היינו בחכ' של הלכות המדברת בענינים גשמי' נק' חכמה זו המלובשת בפנימי' חכמה שפחה לגבי פנימי' ועצמיות התורה והחכמה כמו שהיא למעלה בלא לבוש זה שנק' גבירתה והוא בחי' כחב"ד דמל'

דאצי' ששרשה מאד נעלה כי נערץ סובי'ת גם אבא יסד ברתא כמ"ש במ"א) ואעפ"כ תורה אחת היא אמיתית הפנימי' הנק' גבירתה עם המשנה ולכן נק' המשנה מלכתא בגמרא להיות כי אמיתית ועצם הפנימיות דחכמה שבמל' דאצילות בא במשנה רק שהיא מתלבשת בלבוש מל' דיצי' שהלבוש לבד נק' שפחה וידוע דלבה גס בה בשפחה כי הן עצם א' וגם נק' מל' דיצי' שפחה כמו שדרך השפחה לתקן המאכלים הערבים לגבירתה וכדתנן בפ"ה דכתובות הכניסה לו שפחה א' לא טוחנת ולא אופה כו' כך ענין תיקון המאכלים הוא בירורים וניצוצים עליונות שנפלו בשבה"כ בק"ג ועיקר עה"ד טו"ר הוא ביצי' כנו' באגה"ק והמשכילים יזהירו כו' וא"כ הברור ע"י מל' דיצי' והיינו על ידי המשניות כשר וטהור ומותר כו' והעלאת הניצוץ ליכלל לקדושה כו' וא"כ ע"י המשנה בירור ותיקון הנ"ל וזהו דמפרש בזה ע"פ אעשה לו עזר כנגדו על המשנה שהוא עזר מבחי' כנגדו היינו בירור ק"ג כנ"ל.

להבין ביאור הדברים על פסוק בני ישראל וישבו כו' ואתה הרם כו' בענין קי"ס. הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותינו. פי' צלם הוא כמו עד"מ שעושים השרים דמות גוף האדם מזהב או מכסף או עץ שמצייר דמות של האדם החי ממתכות או מעץ ועושה אותו כדמות החי ממש בידיים ורגלים וגם הוא מצייר אף הרוחניות והחיות של האדמט שנדמה כאלו אותו הצלם ודמות האדם מלך או שר רואה בעיניו (או מראה פנים צהובות) שעושה זה ממיני צבעים שמדמים למראה כאלו הוא רואה וזהו מה שנק' בלשון לע"ז פאטרע"ט. והנה הצלם הזה הגם שציורו הוא ממש ציור צלמו של פני האדם וגם נראה ונדמה ציור הרוחניות של האדם הרי אעפ"כ אינו ערך כלל למהותו ועצמותו של האדם החי ממש. ועד"ז יובן ענין בצלמינו (שקאי על גפש האלקית שבאדם שנמשכה מע"ס. וא"כ יש בה ממש כל בחי' שיש בע"ס שכל ומדות כו', ועד"ז נאמר בתורה ויחל היתה יפ"ת וגם מצוייר בה מעין הרוחניות והאור המלוכש בע"ס. וזהו ענין יפת מראה כו' כמ"ש במ"א ע"פ אם לא תדעי לך כו', ועכ"ז אין הנפש ערוך כלל וכלל למהות הע"ס ממש לא מיני' ולא מקצתי', וז"ש אברהם ואנכי עפר ואפר. כדפי' באגה"ק ד"ה להבין משל ומליצה בשם המגיד). וענין כדמותינו הוא יותר למטה אף מבחי' צלם הנ"ל (ר"ל ריחוק יותר מהמהות ועצמות שממנו עושים הדמות) והוא עד"מ כמו חותם בתוך חותם. דהיינו החותם שהוא ציור של הדבר מניחים אותו על השעוה ונעשה בהשעוה דמות אותו החומר המצוייר כו', והי' רחוק ביותר מעצם הדבר, ולכן כדמותינו הוא

בכף הדמיון (וב' שגם ממשל הנ"ל דענין הצלם של האדם יכולים אנו לבאר ענין צלם ודמות כי מה שמצייר אברי האדם בהצלם ראש וידיים ורגלים ע"ז שייך לומר שהוא בצלם האדם, אמנם מה שמצייר בו ג"כ דמות הרוחניות והחיות של האדם ע"י סממנים כנ"ל, הנה ציור זו לגבי החיות שבאדם אינו רק דמות לבד ולא נופל ע"ז לשון צלם כי אינו בערך כלל לחיות של האדם כו', משא"כ האברים שייך על זה לשון בצלמינו כו', שהרי הם בציור אברי האדם ממש, והסברא זו א"ש לפי מ"ש הנמשל לקמן דמה שיש בהנשמה מבחי' ע"ס שייך על זה בצלמינו, אמנם מה שיש בה ג"כ מעין האור א"ס המלוכש אין שייך על זה בצלמינו כ"א רק כדמותינו כו').

ולהבין כל זה איך הוא בנפש בחי' הנ"ל צריך להבין תחלה מה שכתוב למען יזמרך כבוד ולא ידום ומבואר בזהר דכבוד היינו בחי' מלכות דקארי תדיר לנה"ע ולא שכיך לעלמין, וכמ"ש אלקים אל דמי לך וכו' שהוא תמיד בבחי' ביטול ליכלל למעלה (ובמ"א מבואר שע"ז נאמר ואל אישך תשוקתך עי' בדי"ה והי' לכם לציצית). וצריך להבין איך שייך בעצמות בחי' הביטול באהבה ויראה (שוהו ענין השירה והרי בחי' מל' זהו דבר ה'. והנה עד"מ באדם לא יתכן שהדיבור משתוקק ומחבטל לגבי המחשבה כשנשתק מלדבר שאין יתכן ענינים כאלו רק בדבר גפרד מחברו שמשתוקק אליו כמו האשה לאיש, משא"כ הדיבור והמחשבה שהם שניהם כחות הנפש מה שלפעמים מדבר ופעמים שותק זהו ע"י הבחירה ורצון של הנפש, אבל לא שייך על זה לשון ביטול ותשוקת הדיבור לגבי המחשבה, וא"כ כמ"כ למעלה יפלא איך יתכן לומר על בחי' מל' שהוא דבר ה' המחיה את העולמות שהוא מזמר בשביל בחי' ביטול ותשוקה (זה ההג"ה מ"כ וגם לא ידעתי אם הוא מהרב רבינו ג"ע) ובאמת מצינו שיש בחי' אהבה ויראה גם בפנימיות ועצמיות כמ"ש בע"ח החכמה ירא לעלות לכתר (צ"ע בע"ח שער מטי ולא מטי ושער הכללים כו'), וכן איתא בזהר דאפילו אור צח ומצוחצח אוכם הוא קדם עילת העילות ופי' המגיד דאוכם הוא לשון בושת שהוא יראה בושת, והרמ"ק כתב בפרדס תירץ על זה שזה שיש בחי' אהבה ויראה הוא רק בכלים דע"ס ששם יש שייכות שיהי' בחי' אהבה ויראה שהעלול משתוקק ליכלל וליבטל בעילתו, אבל בהעצמיות שהם האורות המלוכשים בהכלים אין שייך לומר זה, כן תירץ הרמ"ק (ולפי הקבלה שלו דבכלים שייך השתלשלות עילה ועלול, וא"כ אינן בערך האור שהוא למעלה מגדר השתלשלות, ולכן בהאורות שהם המשכה והארה מא"ס ג"כ לא שייך השתלשלות עילה ועלול, וא"כ לא שייך לומר בהן בחי' ביטול ואהבה ויראה כי הן עצם האלקות משא"כ בהכלים כיון ששייך בהם ג"כ השתלשלות עילה ועלול ואינן עצם האלקות ממש א"כ יצדק ג"כ ענין למען יזמרך כבוד כו'). אבל באמת לפי קבלת האריז"ל והבעש"ט והמגיד אינו כן אלא שגם הכלים הם אלקות ממש, הנה מ"ש הרמ"ק השתלשלות ע"רע הוא למטה מאד

אור ב ש 5 ה התורה תלה

והחיבור י"ל ע"ד וינחזו בו ישראל מקדשי שמך וע"ד לקנות לו שם וה"ע יחוד קובה"ו כמ"ש בסש"ב פמ"א ע'.

ב) והנה עתה תפלה במקום קרבנות ונק' ג"כ עבודה דהיינו עבודה שבלב (ועמ"ש מזה סד"ה לא הביט וסד"ה לא תהי' משכלה). ועיקרה בחי' קו השמאל וכמ"ש (בשה"ש בפ' לסוסתי) בפני' והמים להם חומה מימינם זו ק"ש ומשמאלם זו תפלה. והמ"כ שם פני' לפי שהתפלה נק' חיי שעה והוא הנק' שמאל כמארו"ל נטה שמאלו וברא ארץ. (ועמ"ש מענין שוהתפלה נק' חיי שעה בסדור בד"ה להבין ההפרש כו' גם כי שולחן בצפון). אך עיקר הטעם מפני שענין התפלה במקום הקרבנות שהוא העלאה ממטלמ"ע וע"ד שמאלו תחת לראשי. והנה שמאל דוחה וימין מקרבת (וע' מזה בד"ה לבסומי בפוריא הראשון ובסדור בד"ה אחרי כו') בהיות שכל מה שמתפעל בהתלהבות יותר מהתבוננות אחדות ה' יותר ירגז ויתמרמר על נפשו מפני שרואה עצמו בתכלית הריחוק מה' אחד והיינו שמאל דוחה שמפני גבורות רשפי אש שלהבת י"ה שמתלהב יתמרמר וידחה א"ע בתכלית השפלות. ח"ע שמאלו תחת לראשי שע"י השמאל דרשפי אש כו' לפי שהוא בבחי' הסתלקות ועילוי אחר עילוי מתעלה כנ"י בראשה למעלה מעלה ואולי זהו ג"כ ענין ואל אישך תשוקתך לזאת יקרא אשה אש ה' (כמ"ש ההסבר ע"ז בלק"ת בד"ה והי' לכם לציצית השני ועמ"ש בד"ה ה' יחתו מריביו בפני' ויתן עוז למלכו גבורות ממותקות. ובלק"ת בהביאור ע"פ קול דודי בענין כי הדם הוא הנפש שעיקר החיות הוא מהגבורות וכמו ענין כנור הי' לדוד וכשהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת כו'). וזהו תחת לראשי להגביה את ראשי כמ"ש במ"א ע"פ כי תשא את ראש ובלק"ת ע"פ שאו כו' לבחי' גולגלותם בחי' גלגלתא כו' ובת"א סד"ה שמאלו כו' ומזה נמשך ג"כ השמאל דוחה להשפיל א"ע וז"ע מצרף לכסף וכור לזוהב ואיש לפי מהללו במשלי סי' י"ז ג'. פני' כמו המצרף שבוחן ומברר את המובחר וכל מה שיוסיפו בו שלהבת יבחין ויברר את היותר נקי ויוציא גם את הפסולת הדק כו' כמ"כ איש לפי שכלו ותבונתו כשיתפעל ברשפי אש ביותר יבחין לבבו להתברר בו בבירור היותר טוב והוא להיות שמאל דוחה ביותר להשפיל א"ע כנ"ל. (וע' בוח"ג ד"מ סע"ב ע"פ הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי). וזהו שאומרים סלח לנו בשמו"ע אחר שעבד באהוי"ר בק"ש באומרו ואהבת כו' לפי שהיא הנותנת מאחר שנתפעל ברשפי אש האהוי"ר כו' יותר יהי' חוטא בעיניו ע"ד שמים לא זכו בעיניו וסביביו נשערה מאד כו' כמ"ש במ"א שכ"ז דייקא מפני בחי' הסתלקות והתלהבות כו' בעילוי אחר עילוי (וע' מזה בד"ה בהעלותך הראשון רפ"ג ופ' שלח בד"ה בפ' נסכים ספ"ג). ועד"ז נתקן בקרבנות מצות תרומת הודשן כו' בהיות ששריפת הבהמה הוא ע"י אש שלמעלה ארי' דאכיל קרבנין כו' המברר כמו עד"מ המצרף לכסף כו' והיינו כמו ההתלהבות בנה"י בעבודה שבלב כנ"ל והאפר הנשאר ממנה הוא בחי' השפלות דשמאל דוחה כנ"ל.

ולכן מצוה לשומו אצל המזבח כמ"ש ושמו אצל המזבח ונבלע במקומו כידוע לפי שע"י דחיי' זאת יוכל אח"כ להתקשר יותר באוא"ס, אבל מה שלא יכול ליבלע במקום המזבח הוציאוהו מחוץ למחנה והוא העצבות שלא יגיע ממנה תועלת לעבודת ה' כלל רק שתשפיל את האדם להיות כאבן דומם להיות מתייאש בעצמו כו' שזהו אסקופה לדריסת רגלי החיצונים (ועמ"ש בת"א סד"ה ויאבק שהעלו אבקי, ואבק פי' בזהר וישלח דק"ע דאשתאר מן נורא והעלאת האבק עד כסה"כ זהו כענין תרומת הדשן, ובוזה יובן ענין המאמר עולם ברור ראית כו' בהיות שבכור ומצורף נהפך העליון לתחתון ומצד השפלות יתברר ויעלה התחתון להיות עליון (כי ע"י שמאל דוחה שמשפיל א"ע הרי כל המשפיל א"ע הקב"ה מגביהו תוכה לנשיאת ראש) ועליון לתחתון כו' וזהו עולם ברור ראית, פי' לא כמו עולם התהו שאין עולם ברור בבירורי' ותיקון אדם אלא זת"ז עליון למעלה כו' אלא עולם הברור דתיקון דשם מ"ה דאדם כו' ששם בחי' ההתכללות של עליון בתחתון עד ששם עליונים למטה ותחתונים למעלה כו' כמו שע"י המצות שנתלבשו בענינים גשמיים בזאת יבא אהרן אל הקדש להמשיך בחי' אין כמו שית' בסמוך בעזה"י ונמצא התחתון עליון כי נתב"ס וסוב"ת עד מבלי ימצא ראש וסוף כמ"ש במ"א.

קיצור. ענין תפלה במקום קרבנות עבודה שבלב קו שמאל עליות והתלהבות, ומוזה נמשך ג"כ שמאל דוחה ע"ד מצרף לכסף שמוציא הסיגים וזהו סלח לנו שאומרים אחר ק"ש, וז"ע מצות תרוה"ד בהאפר שהוא עד"מ הסיגים שנשארו אחר ההעלאה ימצא בזה ג"כ בירור בחי' שפלות ושמאל דוחה כו' ולא עצבות. (ה'. אך הנה המכוון בבחי' שמאלו תחת לראשי אינו שישאר בבחי' זו לבד אלא המכוון שמוזה יומשך אח"כ וימינו תחבקני כי צ"ל רו"ש וכמ"ש בפ"י מארז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו הקריב עולה בלא מגחה בד"ה בפ' נסכים הנ"ל, ולכן ג"כ הקרבן הי' דוקא ע"י הכהן איש החסד בחי' ימין מקרבת משום שצ"ל שמאלא אתכליל בימינא וכמ"ש בזהר ר"פ קרח בענין חטא קרח שלא רצה שיהי' שמאלא אתכליל בימינא ושם דהו"ל כאלו תריב עלמא, והנה עיקר שבה"כ דתהו הי' ג"כ מצד שהיו בבחי' גבורות ולכן הקלי' ועמלק נק' סטרא דשמאלא, משא"כ מקו הימין אין כ"כ יניקת החיצונים כמ"ש בכמה דוכתי וא' מהן בלק"ת ר"פ חזקת בד"ה זאת חזקת פ"ב ולכן התפלה שבמקום קרבנות לתקן שבה"כ זהו עיקר גדול שע"י בירור שבה"כ ממשיך אור גדול מבחי' סוכ"ע בממכ"ע וכן בקרבנות קד"ק שחיטתן בצפון צפונה לפני הוי' תיקון קו השמאל וע' בבחי' פ' ויקרא ע"פ ושחט כו' צפונה וכתוב הר ציון ירכתי צפון, אבל כ"ז הכל ע"י הכהן דוקא בחי' ימין כי צ"ל שמאלא אתכליל בימינא וזהו עיקר תיקון דקו השמאל וכמ"ש מזה בת"א בד"ה ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד כו', דמ"ש ב"פ אברהם היינו לפי שיצחק הוא בחי' קו השמאל ע"כ צריך לקבל

אור ב ש ל ח התורה תלו

מבחי' אברהם שהוא החסד בתחלה ובסוף וע' בד"ה הסבי עיניך מנגדי
ובבה"ז בפ' אחרי על המאמר הביאו עלי כפרה ובד"ה לבבתיני, ואפ"ל
שו"ע מצות תרה"ד שע"י הבחי' שיש בשמאל דהיינו שמאל זוחה ע"ז
יבא לבחי' השוב בקיום התומ"צ.

קיצור. שהמכון מבחי' שמאלו תחת לראשי כדי להיות וימינו תחבני
ולכן הי' הקרבן ע"י הכהן דוקא, והלויים היו נתונים לשירת לכהנים
כי צ"ל שמאלא אתכליל בימינא שבה"כ מסט' דשמאלא וע"י קרבנות
צפונה נחקן בחי' זו, וז"ע יצחק בן אברהם, ואח"כ אברהם הוליד את
יצחק והשמאל דחה דתרה"ד בשביל שיהי' ימין מקרבת ועמ"ש ע"פ
כל הולך על גחון בענין וא"ו דגחון שהוא חציין של אותיות של ס"ת
ובו וע"י נפסק כח הנחש, ע'.

ג) ועתה י"ל ענין הקו האמצעי והוא התורה, כי הנה מבואר בזו"ג דרכ"ב
דהע"ה הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה נמצא הוא ג"כ ענין
צוותא וחיבור וז"ע עוסק בתורה לשמה לשם התורה עצמה להמשיך בה
גילוי א"ס ב"ה (וע' מזה בסדור בד"ה רשבי מרקד אתלת שם פי' וכדי
להעלות החכ' שבתורה ולקשרה באוא"ס היינו לשמה וע' גת"א בד"ה
זכור ושמור בענין וכדי להעלות התורה ולקשרה באא"ס ב"ה שלמעלה
מבחי' אדם וע' בד"ה זאת חוקת הנ"ל פ"א) כי הנה באמת למת"ב (ע'
בד"ה וישב ומ"ש ע"פ השמים ושמי השמים לא יכלכלוך) ובחכמת התורה
הוא נתפס ממש דאורייתא וקוב"ה כולא חד (ע' בסדור בד"ה והגדת לבנד
מענין מוחי' דאבא ובבה"ז תולדות סד"ה מי ימלל וע' בהביאור ע"פ כי
אתה נרי) והטעם הוא לפי שענין ההפרש שבין חכמת התורה ובין כולם
בחי' עשית דהיינו שבה וע"י נתהוו העולמו' דאבי"ע הוא עד"מ כמו
ההפרש בין החכמה באדם החכם כשעוסק בדברי החכ' כפי ערוך כח חכמתו
בעצמו ובין כשידבר בדברי שיחת חולין כמו החכמה הצריכה לעניני ביתו
או לענינים קטנים מהם כמו סיפורי מעשיות וכדומה שאין ערוך כלל
בין זל"ז שזהו חכמתו העצמי' וזהו דברי שיחת חולין שהוא רק בחי'
גובלות בלבד כמו שאמרו ע"פ ועליהו לא יבול אפי' שיחת חולין שלו
צריכין לימוד שמ"מ אין זה ערך לעצמות חכמתו (וע' מזה בלק"ת פ'
תצא בענין וגלחה את ראשה ובהביאור ע"פ כי כארץ בענין קדוש בוי"ו
זהו ע"ד המשכת השערה מהמוח שאין ערוך לגבי עצם החנ' הנק' קדש
והתורה נק' שמן משחת קדש כמ"ש סד"ה בהעלותך וע' באג"ה בד"ה דוד
זמירות קרית להו ובהביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון בענין ואהי' שעשועים
יום יום ושרש הענין כי החכ' דאצי' שהיא מקור כל העולמות כולם בחכ'
עשית נמשכה רק מבחי' יונק ממזלא בחי' שערות הנמשכים מח"ס לכן
אין ערוך לגבי ח"ס שממנה שרש התורה וע"ז נאמר מאד עמקו מחשבותיך)
וע"ד משל זה יובן הענין הנ"ל בהיות דמה שאמרו שגובלות חש"מ תורה
היינו מפני שנתלבשה התורה בעניני' גשמי' דנבראים כו' שנמשכו מע"מ

שנקראי שיחה וכמ"ש ומגיד לאדם מה שיחו וכמ"ש בזהר דלאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא (ר"ל אף שהתורה שרשה במו"ס שהיא עד"מ עצמיות חכמתו חכים ולא בחכ' ידיעא מ"מ ז"ע פנימי התורה וטעמי תורה שיתגלו לע"ל אבל התורה כפי שנמשכה למטה היא רק מבחי' נובלות דמו"ס ע"ד אבא יונק ממזלא כמ"ש בהביאור ע"פ תורה צוה). וכמ"כ בע"מ שאמר יהי רקיע אין זה שכל עצמותו כ"א לעניני תיקון הבית וכדומה לאו אורחא דמלכא בהם אך מפני שחכמת התורה נתלבשה בהם ירד מעצמותו לאשתעי בע"מ כו' וכשארם מדבר דבר ההלכה הנאמרה בענינים גשמי' הנה הוא ממשיך אוא"ס בדבר ההלכה כמ"ש ודברת בם לשון הנהגה כמו ידבר עמים כידוע. וז"ע דוד הי' מחבר תורה שלמעלה עם הקב"ה פי' תורה שלמעלה היא עצמות חכמת אא"ס ב"ה שלמעלה מחכ' דהשתל' ואפי' מח' דא"ק כו' ולהיות כי הרי ירדה התורה להתלבש בסדר ההשתל' עד שנק' נובלות כו' ולזאת הי' דוד מתבר אותה אל אא"ס כשהי' לומד התורה, וזהו שהי' מחבר תורה שלמעלה עם הקב"ה. (ועמ"ש בסדור בהביאור ע"פ ועשו להם ציצית בענין שהתורה היא הממוצע ויש בה ב' בחי' וע' בלק"ת ד"ה שה"ש בפיו הקב"ה יושב ועוסק בתורה) וגם ז"ע דוד בן ישי הקים עולה של תורה כמ"ש במ"א והיינו לשמה לשם התורה עצמה להעלותה ולקשרה במקור חוצבה בבחי' חכמת עצמות אוא"ס ב"ה כנ"ל וד"ל. ומזה הטעם לא יועיל לאדם כשלומד שאר חכמות להמשיך אוא"ס בחכמה כו' מפני דלאו אורחא דמלכא כו' וכמ"ש יהי רקיע כו' ויהי מבדיל כו' ויבדל כו' וכמ"ש במ"א. והטעם שיש כח לכללות נש"י לעורר למעלה בחי' ג' קוין הג"ל להיות נמשכים האורות בכלים בציוור אדם כו' היינו לפי שתלת קשרין מתקשרין אורי' וקוב"ה וישראל כו' ולהיות כי קשר שמתקשרי' ישראל בהקב"ה אינו מפני סיבת דבר מה המחברם אלא התאחדם בבחי' העצמיות כהתקשרות הבן אל אביו ולא כהתקשרות הרב לתלמיד (וז"ע הרעו"ד שיש בנש"י ושרש ענין רעו"ד ז"ע ז"א בעתיקא אחיד ותליא כמ"ש בהביאור ע"פ האזינו השני בפיו כל הנקרא בשמי) ולזאת יש בכח בכנ"י לעורר את בחי' העצמות ולא יתעורר מזולתם כלל כי אף גם שיעסוק העכומ"ז בג' קוין הג"ל לא יומשך ויעורר מאומה כו' והוא מפני אהבת הקב"ה לישראל שהיא אהבה עצמית וכמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' (ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ ולא אבה פ"ב ובד"ה כיצד מרקדין שלא נדפס) וידוע דאהבה דוחקת את הבשר בלתי יחצוץ ביניהם כלל כו'. וז"ש באתי לגני כו' אכלתי יערי עם דבשי כו'. פי' כשבאתי לגן דאורייתא נ"ג סדרים הנק' גן כידוע אכלתי שם יערי ודבשי בבחי' הבידורים דרמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כידוע כ"ז אינו אלא מפני כי אחותי כלה שביכולתה דוקא הוא ולא ביכולת זולתה כלל וכמ"ש רבות בנות כו' ואת עלית על כולנה וזהו ששים המה מלכות ששים מסכתות כו' ועכ"ז א' היא יונתי כנ"י ולכן הם המתברים התורה עם הקב"ה כנ"ל.

קיצור. וענין התורה שהיא קו האמצעי. דהע"ה הי' מחבר. עוסק בתורה לשמה כי התורה ג' קוין בחי' אדם ולקשרה בבחי' מי לא אדם הוא דהיינו אור א"ס ב"ה והתקשרות זו ע"י קו האמצעי בריח התיכון. למת"ב ומ"מ ע"י התורה הוא נתפס כמ"ש נגילה ונשמחה בך בכ"ב אותיות התורה והיינו כי חכמת התורה היא למעלה מבחי' בראשית ברא בחוכמתא. כערך בחי' ועלהו לא יכול לגבי עצם החכ' קדוש בוי"ו ושמן משחת קדש ומ"מ התורה למטה נמשך מבחי' נוצלות ע"כ דוד הי' מחבריה בהקב"ה. ענין ויהי מבדיל בין מים למים. והכח בנשמות לחבר התורה באוא"ס זהו ע"י שנק' בנים וגם כי באתי לגני ג"ן סדרים דאורייתא מחמת אחותי כלה. א"כ לפ"ו ענין העבודה דתפלה שנת' בסעיף הקדום זהו שעיי"ו יוכלו לבוא להיות עוסק בתורה לשמה כמ"ש בת"א סד"ה שמאלו שע"י העבודה תחת לראשי הנמשך מבחי' שמאלו יבא אח"כ לבחי' ושוב ור"ל להיות ממשיך אוא"ס ב"ה בחכ' מצות ה' ברה וקאי על התורה והוא ל' צוותא וחיבור דוד הי' מחבר כנ"ל. (את ה' האותיות מא' עד תי"ו כמו שכלולי' במקורן. היד הגדולה פי' בת"ז שהם ג' שמות הוי' אלקינו הוי' שבפסוק ראשון דק"ש והיינו פי' אלקינו הפסיק טעמא שבין שני ההיות. ואמנם הוא מחברם והיינו ע"י קבלת עומ"ש בק"ש. וא"כ ע"י ק"ש ממשיכים בחי' היד הגדולה ע"ד שהי' הגילוי נקי"ס).

ד) והנה אע"פ שנת"ל דמצוה הוא ל' צוותא כו' אעפ"כ אין מקרא יוצא מידי פשוטו שהו"ע ציווי המלך ונק' מצות המלך כו'. וביאור הדברים הנה כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש. פי' קדש הוא למעלה מקדוש כידוע לפי שקדוש בוי"ו מורה ענין הקדושה הנמשכת למטה כמו המשכת אות וי"ו כו' והיינו בחי' סובב וממלא דלפ"ע הממלא כן ערך הסובב והמקיף שנק' קדוש ומובדל אבל קדש הוא מצד עצמות אוא"ס דוקא שהוא למעלה מבחי' סובב וממלא כי סובב וממלא הם בגדר ההשתל' פנימי ומקיף כו'. אבל קדושת והבדלת עצמות אוא"ס הוא למעלה מגדר ההשתל' משפיע ומקבל כו' (ועמ"ש בלק"ת בד"ה צאינה ויאיינה הראשון פ"ב בענין שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' וע' בפרדס ערך ציץ בפי' קדש להוי') והוא בחי' אין דכ"ע שהוא עדיין למעלה מהשתל' שפע מאתו לחוי"ב כו' וזהו בזאת יבא כו'. פי' ענין מצות המלך הוא בחי' ביטול שיש בכל מעשה המצוה כי מלבד מעשה המצוה עצמה שיש כח רב בעשייתה לגרום המשכת אלקות כנ"ל עוד זאת נוסף עליה מה שיוקדם למעשה המצוה הכוונה הכללי' להיות בבחי' הביטול לבטל עצמותו מכל וכל לקיים מצות המלך ולא יתבונן עדיין מה הי' המכוון בציווי המצוה רק שעליו העול לקיים מה שיגזור אומר כו' שזהו הכוונה שלמעלה מהטעם ודעת הגנוז ליודעי' בכונה שבמעשה המצוה כמו ע"ד דוגמא מה שהי' כוונת שאול להקים דבר ה' בהחרימו את עמלק וחמל העם על מיטב הבקר והצאן למען זכות לה' דהיינו כדי להעלות הניצוצים וע"ז אמר לו שמואל

החפץ לה' בעולות כי שמוע מובח טוב, פי' בחי' הביטול של השמיעה לשמוע ולהקשיב טוב יותר מהעלאת הניצוצי' כו' כמ"ש במ"א (ועמ"ש מזה בד"ה ועתה יגדל נא) והיינו בזאת בבחי' ביטול זה שיש במעשה המצות שהוא הנק' מצות המלך יגרום ביותר השראת גילוי מדת מלכותו ית' וכמ"ש שום תשים עליך מלך כו' עד שיבא עי"ז להמשיך מקדש העליון בחי' אין דכתר כו' כמ"ש כי אין מחסור כו', וטעם הדברים הוא לפי שנתב"ס כתר במל' (עמ"ש מזה בהביאור ע"פ מנורת זהב פ"ב) וכמו שע"י מצות המלך מתגלה בחי' פנימי' המל' כמ"כ גם בתחלת רום המעלות מתגלה פנימי' הכתר למעלה מהשתל' חו"ב כמ"ש והחכמה מאין תמצא היינו מאין הזה דכ"ע מבחי' חיצוניותם בלבד, אבל בחי' פנימיותם הוא למעלה מעלה מהשפעת והמשכת החכ' מאתו עד"מ הידוע דמה שימצא השכל באדם מלמעלה מהשכל היינו ממה שיש בחי' שכל גם מלמעלה מהשכל כו' אבל בחי' אין שבכתר הוא למעלה מבחי' השכל וחכ' שבאין כו' דהיינו מבחי' כתר שבכתר שלמעלה מבחי' חכמה שבכתר (ע' בלק"ת בד"ה אם בחוקותי מכואר בע"ח ושם פ"ב) וכידוע דפרסא מפסיק בין כשב"כ לחכ' שבכתר, (ע' בד"ה לבאר הדברים בענין לטהר תטהרו) וזהו יראו את ה' קדושו כי ע"י מצות המלך שנעשי' בבחי' ביטול נק' את הוי' את בבחי' הטפל בכל מקום כידוע ואז ממשיכים מקדש העליון דאין שבכתר, וזהו קדושו דוקא שע"י המצות באמרם אק"ב, פי' בקדש העליון שהוא קדושת העצמות דוקא מטעם הנ"ל בענין המצות, כי אין מחסור ליראיו פי' מחסור הוא מילוי החסרון כמ"ש רק כל מחסורך עלי (שופטים י"ט כ) וכמאמר בורא נפשות רבות וחסרון כו' (ע' טו"א"ח סי' ר"ז), והיינו שבחי' אין שבכתר הוא הממלא כל החסרון שבהיות מאיר באור"כ מה שלמעלה מכל ההשתל' דחכ' כו' אזי נתמלא כל החסרון וגרעון אור שהי' בתחלה כו' והוא מפני היראה דוקא שע"י המצות שבבחי' ביטול כנ"ל נמשך האין הזה למלאות כל חסרון כו', זהו ליראיו דוקא וד"ל, ובה מתורץ הקושיא הנ"ל למה קדושו דוקא וגם למה כתיב את ה' והלא כתיב יראו מה' כו' הענין הוא דיש ב' מיני יראות כנ"ל ויראה פנימי' שע"י מצות מעשיות נק' קדושו ולכך יראו את ה' דוקא מצד קדושה העצמי' שבמצות כנ"ל, אבל יראה חיצוני' שמחמת התבוננות כו' כתיב בה יראו מה' ויש בה נפילה וחסרון אור לפעמים אך ע"י אין שבכתר שע"י המצות כנ"ל ממלא את החסרון זהו כי אין מחסור ליראיו (ה', ועמ"ש בהביאור סעי' א' בענין מלוי החסרון דמאורות חסר וי"ו) ועכ"ז יובן פי' הברכה בא"י כלומר שהחכ' הנק' אתה כידוע מתברכת מאין שבכתר הנ"ל וזהו ברוך אתה כו', וע' מענין אתה בוח"ג קצ"ג ב' ובסודר בד"ה ברוך שאמר, ומשם נמשך תוס' מוחי' בהמדות הנק' ז"א והיינו בחי' ה' אלקינו עד שנתברך מדת מל' סופא דכ"ד להיות נק' מה"ע אין מלך בלא עם כו' מפני שידוע שנסב"ת כמו שנתב"ס כנ"ל.

קיצור. אע"ג דמצוה לשון צוותא וחיבור עכ"ז אינו יוצא ג"כ מדי פשוטו שהוא ל' ציווי שע"י קבלת עול מצות ממשיך בחי' כי אין מחסור ע"ד בזאת יבא אהרן אל הקדש שע"י הכיטול לקיים העול ממשיך מבחי' אין מה שלמעלה גם ממקור החכ' וז"ע הלא שמוע מזבח טוב והוא משום דנתב"ס. ועד"ז פי' ייראו את ה' קדושו כמו בזאת יבא אהרן אל הקדש שהוא בחי' שלמעלה מבחי' קדוש ומשם נמשך מלוי כל החסרונות וע"ז אומרים בא"י אלקינו מלך העולם. וא"כ הענין שע"י קבלת הציווי נמשך הצוותא והחיבור.

ה) והנה כל מה שנת"ל בענין מצות ובשעת מ"ת הי' הכללות מהם בעשה"ד כו' כ"ז הי' תחלה בשעת קי"ס דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה כו' (ע' בד"ה והניף ידו על הנהר פ"ב ובסדור בד"ה ששת ימים השני גבי ובכ"ז יובן מארז"ל ראתה שפחה על הים כו') וזה הי' הכנה שיוכלו לקבל מ"ת. כי הנה ארז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא כו' הטעם הוא לפי שנא' הפך ים ליבשה כו' שם גשמחה בו. פי' ים ויבשה הוא בחי' עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגליא כמארז"ל כל מה שיש ביבשה יש כנגדו בים (ע' מזה בד"ה או ישיר) כמו עד"מ ביבשה נגלה כל בשר מאין ליש כמו הצומח דתבואה וכדומה ובים נכסה ונעלם כל בריאה הגם כל מה שיש ביבשה יש בים כו' אבל הם בהעלם גדול כו'. כמ"כ למעלה כל סדר ההשתל' של כל העולמות הם בבחי' העלם וגילוי ים ויבשה שקודם שנתגלו כל העולמות מאין ליש ממש היו תחלה כלולים בהעלם הנק' ים עלין ואח"כ נאמר יקו המים כו' תוצא הארץ. הארץ דוקא שהוא בחי' גילוי ההעלם וכמו געה"ת ועלין וכל הנשמות ומלאכים המשיגים אלקות בבחי' גילוי אוי זיו השכינה המאיר עליהם כו' נק' עלמין דאתגליין שנתגלו מבחי' דבוי ה' ורוח פיו ית' כמו שאנו אומרים יוצר משרתים כו' בקול דא"ח כו' בבחי' קול דבור דאלקים חיים הם מתהוים מאין ליש בבחי' גילוי ההעלם כו' ועו"ג נודע בשערים בעלה. ופי' כשכבר נודע ונתגלה בעלה בחי' סוכ"ע בשערים שהוא בחי' הדבור הנק' שער כמ"ש זה השער לה' כו'. אבל בחי' ים העלין הוא בחי' סובב שבממלא כשעדיין לא נודע בשערים שכלולים בו כל מה שעתידי להתגלות בבחי' העלם גדול ונק' מפני זה עלמא דאתכסי' כידוע (וע' בזה"ב קכ"ז ב' בענין מי זאת חבורא דתרין עלמין ובבה"ז שם) וזהו הפך ים ליבשה שלא כסדרן בהשתל' מהעלם לגילוי ששם אין ההעלם מתגלה. אבל כשנהפך ים ליבשה נתגלה ההעלם כמ"ש הים ראה וינוס פי' הים נתגלה מהעלמו ונעשה בחי' גילוי בלבד מפני שראה הים מה שלמעלה ממנו היינו הנק' סדכ"ס שכל הגעלמי' נגלים לפניו כו' (ה'). וע' בת"א סד"ה אשירה לה' גבי וכדי שיתהפך הים ליבשה הוא ע"י ירידה והמשכה מבחי' אדון הנפלאות וגאה גאה כו' ומשם מבואר ג"כ שזהו ההמשכה שע"י המצות כמ"ש לעיל מיני' כי התורה והמצות הם מבחי'

אדון הנפלאות וסוכי"ע זה הי' ענין קיי"ס קודם מ"ת יעו"ש וע"ש עוד
 סד"ה וה' הולך לפניהם יומם גבי זהו שם נשמחה בו שהוא בחי' שמחה
 ש"מ שהוא ג"כ התגלות בחי' כתר כו' יעו"ש, ומשם יוכן מש"כ דבחי'
 כי אין מחסור הנמשך ע"י מעשה המצות בקב"ע בבחי' ייראו את ה'
 קדושו זהו ג"כ ענין קיי"ס ולכן זכו שם לנבואה עד שאמרו זה אלי מה
 שלא זכו לזה הנביאים שנתנבאו רק בבחי' כה והוא מפני שנמשך בבחי'
 כי אין מחסור כו', וע' במד"ר בשלח ס"פ כ"ג א"ר ברכי' בא וראה כמה
 גדולים יורדי הים משה כמה נתחבט ונתחנן לפני המקום הראני גא את
 כבודך אמ"ל הקב"ה לא תוכל לראות פני ולבסוף הראה לו בסימן כו'
 ויורדי הים מראים באצבעו ואומר זה אלי, לכאורה משמע דוהו בחי'
 עליונה יותר ממה שראה משה ולכאורה תמוה, אך הענין אפ"ל בפ"י
 ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב מהו כל טוב, כי הגה ארז"ל ע"פ ותחסרהו
 מעט מאלקים דהיינו כי מ"ט שע"ב נמסרו למשה ושער הנו"ן לא נמסר
 לו ולע"ל יהי' גילוי שער הנו"ן כמ"ש בהרמ"ז פ' תצא בדרך רע"ו בפ"י
 הפסוק כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות נ' פלאות שער הנו"ן, וזהו לא
 יחסרו כל טוב דהיינו גם שער הנ' גימט' כל זכ"ו נמשך ע"י ייראו את
 ה' שע"י כי אין מחסור ליראיו כי אין פ"י בבחי' הא' דאנכי נמשך לבחי'
 יו"ד שהוא חכ' ומהחכמה נמשך לבחי' נ' היינו נש"ב וע' במא"א א' ס"ד
 ובי"ג שם הביא כן מהת"ז תיקון ע' דקכ"ו א' ע"פ מאין יבא עורי א'
 כתר עילאה יו"ד חכמה ק' בינה וכ"ה בפרדס ערך אין א"כ הרי שנמשך
 בבחי' כ"ע להיות מאיר שער הנ' דבינה, והנה בקיי"ס שהאיר בחי' אין
 שהוא בחי' כי גאה גאה אדון הנפלאות י"ל הי' ג"כ גילוי איזה הארה
 משער הנו"ן ולכן זכו לבחי' כי אין מחסור ליראיו דהיינו שהשיגו לראות
 הנבואה ביותר ממה שראה משה שהשיג מ"ט שע"ב כנ"ל שהרי גאמר
 ותחסרהו מעט מאלקים, אבל בקיי"ס דבעתיקא תליא האיר בבחי' כי אין
 מחסור כו', ע') וזהו הים ראה וינזם מהעלמו ונעשה בחי' גילוי, וזהו
 בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה דלפניו שוין
 ההעלם וגילוי כמ"ש קמי' כחשיכה כאורה כי החשך והעלם מאיר בגילוי
 כנ"ל (וע' בלק"ת בשה"ש גבי כי טובים דודיך מיין) וזהו שראתה שפחה
 על הים מפני שנתגלה כל ההעלם ולכך השיגו כולם לנבואה כו' וכמ"ש
 במ"א ע"פ ואתה הרם את מטך, וזהו וירא ישראל את הים הגדולה, פ"י היד
 הגדולה שמתפשטת עד אין קץ ותכלית היינו בחי' אין הנ"ל (ה' בוח"ג
 רע"ז א' דבינה תמן איהו היד הגדולה י"ל כי התגלות עתיק הוא בבינה
 וכנ"ל בפ"י אין כו', וע' פרדס ערך יד פ"י יד הגדולה היא ה' עילאה
 וע' בו בשער א' פ"א פ"י כי ה' אצבעות יד ימין הם ה"ס עליונות כח"ב
 ג"ג יעו"ש, וא"כ י"ל זהו פ"י היד הגדולה, וע' במא"א יו"ד ה' מענין יד
 ובסכ"ז פ"י בענין ימינך שהוא אור אבא המלביש לחסד דא"א א"כ י"ל
 ג"כ שזהו פ"י יד הגדולה, ועכ"פ היא המשכה בבחי' אין וע' במד"ר ויצא
 פ"ע ע"פ הגדולה לאה גדולה במתנותיה כהונה לעולם כו' ע"ש, וע' במד"ר

קדושים ע"פ ואתה מרום לעולם ה' דזו הבחי' שיהי' המתנה לעולם ובלי הפסק נמשך מבחי' רוממות דהיינו בחי' אני ה' לא שניתי, ועד"ז יובן ענין היד הגדולה והוא המשכה מבחי' שמו הגדול וע' בזה"ג קנ"ח ב' ע"פ היש בה עץ אם אין משם ג"כ יובן אשר בחי' היד הגדולה נמשך מבחי' אין יעו"ש ובהרמ"ז שם, ע') שהוא ממלא כל החסרון כו' וקמיה כחשיכה כאורה כו' ולכך גם במצרים נראה ונתגלה וכמ"ש גם חשך לא יחשיך כו', אך ענין אומרו שראה ישראל דייקא הוא לפי כי ישראל הוא ישר אל מי שעסקו בתורה, (ע' בסדור ע"פ מגיד דבריו כו' לישראל, ובלק"ת בד"ה לא הביט כו' בישראל) והוא הקו האמצעי שעולה עד הכתר ויכול לראות את היד הגדולה, ופי' אשר עשה ה' במצרים, פי' מה שיוכל להיות גילוי האין הנ"ל ע"י מצרים וגבולים שנתלבשו בהם מצות מעשיות דצח"מ הגשמי, ופי' מצרים ידוע שהוא מצר ים העליון, וגם פי' לשון מיצר וגבול, וזהו אשר עשה ה' את היד הגדולה דבחי' קדש העליון הוא ע"י מצרים דוקא כו' וכד' אתכפיא סט"א כו' בבחי' ביטול רצון כנ"ל נק' העם כענין אין מלך בלא עם, וזהו וייראו העם את ה', פי' בחי' ישראל ראה היד הגדולה ממש מפני שאין מחסור ליראיו כנ"ל, וגם בחי' העם הגיעו למדרגה היותר נעלה והוא שיהי' נקראי' את ה' בבחי' ביטול כמו את הטפל כו' והוא כמש"ל בענין ייראו את ה' קדושו כו' הנמשך ע"י מעשה המצות זכו לזה בקי"ס וכנ"ל שזהו ענין א', ועיקר הענין הוא דאת הוא האותיות מא' עד תי"ו שהן כללות כל הכ"ב אותיות שמא' ועד תי"ו והוא למעלה מבחי' הדיבור כי הציירופים שבדבור מה' מוצאות הפה נמשכו מכ"ב אותיות הקבועים בנפש המדברת כידוע, וזהו שבאו והגיעו לבחי' את ה' שלמעלה מהדבור עליון (שהרי הדבור זהו עלמא דאתגלייא ובקי"ס הגיעו לבחי' גילוי עלמא דאתכסי' שלמעלה מהדבור ועלמא דאתגלייא) וזהו ע"י שהיו תחלה בבחי' העם למעלה מהדבור דהיינו רק לקיים מצות המלך כשיגזור אומר כו' וכמ"ש כי הוא אמר ויהי כו', וזהו שאמר וייראו העם את ה' אחרי וירא ישראל את היד הגדולה לפי שהכל ענין א' והוא ע"י ראות ישראל ישר אל את היד הגדולה הנ"ל זכו גם הם לירא את ה' דוקא וכנ"ל בענין ייראו את ה' קדושו כי אין מחסור כו' שזהו ג"כ עד"ז דהיינו ענין נתינת טעם למה ייראו את ה' לפי שאין מחסור כו'.

קיצור. שבבחי' גילוי זה הנמשך ע"י המצות בחי' כי אין מחסור זה הי' נמשך ג"כ בקי"ס שהוא הכנה למ"ת (בבחי' אתעדל"ע מצ"ע כמ"ש בת"א בד"ה לסוסתי בענין ואתם תחרישון) לכן בקי"ס זכו לגילוי הנבואה עד שאמרו זה אלי והיינו ג"כ ענין כי אין מחסור והיינו ע"י הפך ים ליבשה שעלמא דאתכסיא האיר בבחי' אתגלייא, וכדי שיהי' הפך ים הוא ע"י המשכה מבחי' אין בחי' גאה גאה סדכ"ס שזהו ג"כ ההמשכה שנמשך ע"י המצות, וזהו ושם נשמחה בו כענין שמחה ש"מ, ובהג"ה מאי דמשמע במד"ר בשלח סי"פ כ"ג שזכו לגילוי עצום מה שנתחבט משה ע"י.

והיינו ע"י כי אין מחסור כו' נמשך איזה הארה שלמעלה מבחי' ותחסרהו מעט, וזהו וירא ישראל ישר אל ע"י עסק התורה את היד הגדולה (כי אורייתא מחכמה נפקת והיא לבוש לבחי' היד הגדולה שמבחי' אין ועמש"ל בענין דהע"ה הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה מזה יובן איך שע"י התורה זכו לבחי' וירא ישראל), ופי' אשר עשה ה' במצרים שדוקא ע"י המצות שנתלבשו בגשמיות במיצר וגבול עי"ז ממשיכים בחי' אין והיינו ע"י הביטול וגם בחי' העם (י"ל נמשכים מבחי' יעקב שנק' יעקב עבדי וזהו בחי' העם) זכו ג"כ לבחי' ויראו את ה' ע"ד ייראו את ה' קדושו שע"ז כי אין מחסור כו'.

ביאור הדברים הנ"ל. להבין שרש ענין כי אין מחסור כו'. ילה"ק תחלה שרש ענין התהוות מאין ליש למה נק' מאין מאחר דאצל המשפיע נהפוך הוא שהוא היש האמיתי והמקבל כלא חשיב וכאין ממש כידוע ומבואר במ"א (ע' מזה בת"א בד"ה וירא ישראל ובלק"ת פ' אחרי בד"ה אחרי) א"כ הי' בבחי' מיש לאין או מיש ליש ולא מאין ליש כו'. אך הענין הוא דבאמת אלו הי' השפע נמשכת מהמשפיע ממהו"ע ממש הי' ראוי להקרא מיש לאין או מיש ליש מאחר שמהותו הוא היש אמיתי כו' אבל הלא ידוע דהמשכת השפע מהמשפיע אינו ממהותו כלל כי אין מהותו מתלבש כלל באור השפע הנשפע מאתו רק בחי' הארה בעלמא המתפשטת בלבד (ועיין מזה בד"ה ונקדשתי פ"ג ובד"ה את שבתותי פ"ב בענין בורא קדושים ישתבח שמך דכמו השם של האדם הרי אינו נוגע כלל למהו"ע של האדם, כך עד"מ מקור כל ההתהוות העולמות הוא רק מבחי' שמך וע' בד"ה לא תהי' משכלה בענין ותתפלל חנה על ה' ובד"ה לבסומי בפוריא השני בענין דלכך נק' הבריאה יש מאין) והתפשטות זו איננה התפשטות העצמות כלל, א"כ נק' הארת התפשטות זו בשם אין כי באמת כאין וכל"ח לגבי עצמות, ויובן עד"ז בענין הידוע במדת מלכותו ית' שמהוה מאין ליש כו' שהוא עד"מ מלכות של מלך כו' שאין מהות המלך מתפשט על אנשי המדינה כלל ולא אפי' בבחי' ההתלבשות מהותו רק שמדת התנשאות והתפשטות אימתו נמשכת על המדינה דהיינו במה שנק' שמו עליהם בלבד כידוע וזהו בחי' אין ממש לגבי עצמיות המלך, ועד"ז יובן למעלה במדת מל' דאצי' שנק' שמו ית' מתפשט על הנבראים ובזאת המה חיים וקיימים (וע' מזה בד"ה יביאו לבוש מל' גבי פי' יחיד חי העולמים מלך ובד"ה כי אתה נרי בענין ארוממך אלקי המלך ובד"ה יתקע בש"ג ושם פ"ב ולכן נק' הבריאה בשם מאין ליש לפי שהארה זו של התפשטות מלכותו ית' בחי' אין הוא לגבי העצמות כו' וכמו השם שאינו נוגע להעצמות כלל.

קיצור. מה שנק' הבריאה יש מאין אף שממך הכל הוא לפי שעיקר התהוותם הוא רק מהארה בעלמא הנק' שם ונק' מל' ולכן נק' מאין ור"ל מבחי' שנחשב אין ואפס לגבי העצמיות וכענין שארז"ל ע"פ

כי ביה' ה' צור עולמים שרק בשני אותיות י"ה נבראו כל העולמות
 עוה"ב ועוה"ז כו'.

וכן יוכן עד"ז בבחי' הדבור כמ"ש בדבר ה' שמים געשו כו' נק' הדבור
 בחי' אין לגבי בעל הדבור מאחר שאין מהותו מתלבש בדבור כלל
 שהרי הדבור אינו אלא גילוי הבל ולא שיהי' בו ממהות שכל או ממהות
 האה' כלל וכמ"ש במ"א אשר רק הארה בעלמא מהשכל מלובש בהדבור
 ולא עצם מהות השכל וע' בביאור ע"פ את שבתותי ספ"א ובז"ה תחת
 אשר לא עבדת פ"א גבי ולמשל כמו כח הצומח כו', ואמנם כמו שנת'
 שהדבור או מדת ההתפשטות הוא בחי' אין לגבי העצמות כמ"כ הדבר
 הנמשך מהאין הזה שהוא הנברא המוגבל הנק' יש אצלינו הנבראים באמת
 נהפוך הוא שכלא וכאין חשוב לגבי הדבור עד"מ וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג
 וספ"ז רק אצלינו נראה ליש דבר נפרד ע"ש פ"ד (וע"ע בד"ה ואתחנן
 פ"ב פי' טעם אחר על שנק' מאין ליש דבר מלא דבר ולא ע"ד ושתלשלות
 עו"ע שהוא רק גילוי העלם ולא דבר חדש ממש. ועד"ז פי' באגה"ק סי' כ'
 ד"ה איהו וחיוהי גבי ולכן הוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין ואפס
 המוחלט ממש עכ"ל, וטעם זה פשוט. ועד"ז פי' חכמי הקבלה וחכמי המחקר.
 אך באמת שני הטעמים אמת ויציב דהיינו שהתחדשו' זו נמשך ונתהווה
 ג"כ מבחי' אין שהוא מדת מלכותו ית' ונק' שמו ית' וכנ"ל). ונמצא מובן
 מכ"ז שיש ג' מדרגות הא' בחי' העצמות והמהות והב' בחי' האין הנשפע
 מאתו והג' היש הנתהווה מן האין הנה וערך היש אל האין כערך האין
 לגבי העצמות. ועתה מוכן דאינו נק' מאין ליש אלא מאצי' לבריאה
 עד"מ מדבור למעשה כמ"ש כי הוא אמר ויהי. אבל התהוות הדבור עצמו
 שם בבחי' אצי' מיש לאין הוא באמת מטעם הנ"ל וכמו בחי' שם האדם
 לגבי עצמותו.

קיצור. וכן הדבור הוא בחי' אין לגבי בעל הדבור שיש בו נפש המדברת
 הרי הדבור כלא חשיב לגבי המדבר וכ"ש שני אותיות לבד מהדבור.
 ונמצא מובן שיש כאן ג' בחי' הא' עצמותו ית' והוא היש אמיתי הב'
 בחי' שמו והוא הנק' אין לגבי עצמותו הג' הנבראי שנבראו יש מאין משני
 אותיות משמו ית'.

והנה סוף מעשה במח"ת. פי' מה שיש כח במדת מל' דאצי' הנק' סוף
 מעשה להוות הנבראי' מאין ליש דוקא ככל הנ"ל הוא לפי שכך
 עלה במח"ת להשפיע עד"ז כו' והיינו שגם בבחי' כתר ועת"י הממוצע בין
 העצמות של אוא"ס ב"ה לנאצלים ג"כ נשתלשל ע"ד הנ"ל. וזהו מ"ש והחכ'
 מאין חמצא (היינו מבחי' כתר שהחכ' לגבי אוא"ס ב"ה נק' ג"כ בריאה
 יש מאין וכמבואר ג"כ בד"ה את שבתותי ספ"ג ובהביאור ע"פ ועתה יגדל
 נא בענין ביי"ע דאצי' אוא" בריאה חג"ת יצי' נה"י עשי' ובהביאור ע"פ
 מי מנה פ"ג וע' בד"ה אני דפ' ציצית הראשון פ"ג בענין היש בה עץ

אם אין) ומה שהכתר ועתי נק' אין לגבי עצמות אוא"ס לפי שבאמת כלא וכאין חשוב ע"ד הנ"ל במדת מל' במשל הדבור או במשל ההתפשטות כו' עד שאין ממהו"ע אוא"ס ב"ה כלל בכתר זה רק שהוא בחי' הארה מתפשטת בלבד ואינה התפשטות העצמות כנ"ל ונק' ג"כ בשם מל' היינו מל' דא"ס (ונק' ג"כ שם היינו שמו הגדול ע' בהביאור ע"פ מזוה מימין ובד"ה אני דפ' ציצית השני) והחכ' דאצי' שנתהוה ונאצלה מכתר זה ע"י שערות וצמצומי' דתיקוני' דיקנא בלבד כידוע דאבא יונק ממזל הח' דא"א וע"י כו' זהו מ"ש והחכמה מאין זה דכ"ע תמצא ונק' יש לגבי האין דכתר וככל הנ"ל במדת מל' דאצי' בג' מדרגות כמ"כ נשתלשל בג' מדרגות מאא"ס הא' עצמות אוא"ס והב' בחי' אין שהוא כתר והג' החכ' שמאין תמצא שהוא כדוגמ' הנברא יש מאין ממש מדבור למעשה כנ"ל וד"ל. ואמנם הא בה"ת מאחר שנסב"ת כו' א"כ מה שסוף המעשה דמדת מל' נמשכת בג' מדרגות הנ"ל אין זה אלא מפני שכך עלה במח"ת מן העצמות לנאצלים ע"י כתר עליון. וזהו שנשתוו יחד ח"ע עם ח"ת עד שנאמר חכמות בחוץ תרונה שבי"ע נק' חוץ וכמו שהחכ' שבסוף מדת מל' היא בבחי' יש מאין כמ"כ חכ' שבראש אצי' נאצלה בבחי' יש מאין מטעם הנ"ל דהא בהא תליא (וכ"ז הפי' שהכתר נק' אין לפי שכל"ח לגבי אוא"ס זהו מלמעלה למטה אבל מלמטלמ"ע נק' אין לפי שאינו מושג ולית מחתב"כ וכמו שהכתר נק' ישת חשך סתרו מה"ט לפי שהוא למעלה מהשגה ולגבי א"ס ב"ה נק' הכתר חשך עד דכ"ח לגבי עצמות אוא"ס וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה הראשון פ"ב. וכך עד"ז הוא בענין אין וע' במא"א א' ס"ד בענין אין ובפרדס ערך אין.

קיצור. שכמ"כ בהתהוות האצי' מאוא"ס ב"ה הכתר נק' אין והיינו משום דכל"ח לגבי אוא"ס והחכ' מאין תמצא וז"ע נסב"ת שהמל' שרשה מהכתר.

ועתה יובן שרש ענין כי אין מחסור ליראיו, פי' אין הנק' כתר ועתי' הממוצע בין העצמות לנאצלים הוא הממלא כל חסרונות לפי שהוא הגבה למעלה מכל ההשתל' שנמשכים מאתו בבחי' יש מאין כנ"ל מצד שהוא בחי' התחתונה שבעצמות ג"כ כידוע (וכמ"ש מזה בסידור בביאור ע"פ אתה הצבת) וכל הפרצופי' דאצי' הם רק בחי' לכושין אליו ולא יש להם ערך והשתוות כלל עמו, וגם מה שמלבישים אותו אינו אלא עד החוה כידוע דא"א מלביש לא"א עד החוה שבו וז"א מלביש לא"א עד החוה, וטעם הדבר ידוע דחצי העליון של המשפיע דבוק למעלה בעילה שלו רק מהחוה שלו ולמטה יורד להשפיע לעילה שלו, ונמצא שעיקר המהות של כ"ע שמהחוה ולמעלה הוא למעלה מעלה מכל הפרצופים שנשתלשלו, ומזה הטעם ביכולתו למלאות כל החסרון בהיות שענין החסרונו' בפרצופי' ה"ה ענין העליות והירידות שבהם לפעמי' בתוס' אורות ומוחי' או בגרעון כמו בשבת זי"ט עליות הפרצופי' בתוס' אורות ומוחי' בא"א חו"ג ובחול בגרעון

האור כידוע וגם בכנ"י שהיא בחי' מל' דאצי' בזמן בהמ"ק הי' יחוד פב"פ ובזמנה' בבחי' אב"א עד שנק' סוכת דוד הנופלת כו' וכל מיני החסרונ' הללו מתמלאי' בהאיר על כולם האור הגדול שלמעלה מהשתל' והוא בחי' דכ"ע שמחצי ולמעלה כו' (ה' ור"ל שגם בבחי' הכתר הנק' אין יש ב' בחי' הא' מחציו ולמטה היינו מה שנמשך להיות מקור לאו"א תנק' יש מאין, והנה יש הוא מחצה מתר"ך ור"ל ששרש התהוותם מחציו התחתון דהכתר משא"כ מהחציו העליון שבכתר שדבוק במאצילו הוא למעלה מהיות מקור לאו"א ומשם נמשך מלוי כל החסרונות ועמ"ש בד"ה והי' אור הלבנה פ"ג מענין יש שהוא מחצה מתר"ך ובד"ה יו"ט של ר"ה ספ"ד שענין ב' בחי' אלו היינו מה שהכתר יש בו ב' בחי' הא' היותו בחי' תחתונה שבמאציל הב' היותו שרש וראש לנאצלים וכמ"ש בע"ח היכל הז' שמ"א פ"ג וע' בה"ז נשא סד"ה בחללא דגלגלתא שז"ע דלפעמים מבואר דאו"א מלבישין לזרועות דא"א ופעמים אמרו שיונקי' ממזלות דא"א כו' ובסידור סד"ה עבדים היינו, ולכן ע"י ההמשכה מבחי' העליונה שבכתר עי"ז מתמלאים כל החסרונות וע' בד"ה תקעו בחדש הראשון פ"ב במ"ש שע"י גילוי בחי' רצה"ע כו' מתמלא כל החסרונות והפגמי' כו' ועד"ו יובן ענין אין מחסור ליראיו, ועיקר ענין החסרון נמשך מבחי' מארת חסר וי"ו כמ"ש מזה בד"ה את קרבני השני בהקיצור ס"ד, וז"ע ז' ימי המלואים כמ"ש בזח"א ל"ד סע"א וע' מזה ברקנטי פ' תצוה בד"ה וזה הדבר וע' בלק"ת בד"ה ענין ז' ימי המלואים פ"ג ופ"ד ומקור מלוי החסרון נמשך מבחי' אין מחסור ליראיו, ע' עד שלא יחסור ליראיו הללו מאומה מפני שתוס' האור או גרעון לא שייך אלא מצד סדר ההשתל' ממדרגה למדרגה מאין ליש בצמצומים רבים אבל כשבא ומאיר עליהם מלמעלה מעלה מן ההשתל' נתמלא כל החסרון כי קמי' כחשיכה כאורה (ה' וע' מענין יראו את ה' קדושו במד"ר ויחי ר"פ צ"ו ור"פ בהעלותך דרס"ג ד' זח"ב עט"א זח"ג רנ"ט א' ע"פ ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב ובת"ז ד"ה ע"ד) ועז"ג סומך ה' לכל הנופלים וזוקף כו' כי מדת מל' שנפלה ונכפפה להיות ראש לשועלים עד שהשרים דעו"ג יונקים מחיצוני' הכלים שלה כו' תוכל לקום מנפילה זו ע"י הארת בחי' אין דכ"ע לפי שנעוץ סובת"ח כו' וקמי' כחשיכה כאורה מטעם הנ"ל ע"כ סומך הוא לכל הנופלים (ה' ועמ"ש מענין סומך כו' בד"ה כי ההרים וע' בזח"א ד"ג גבי עאלת אות ס' ובמא"א בתחלת אות ס' שהוא בינה עילאה, והרמ"ז תרומה קכ"ו ב' גבי וע"ד איהו אפרסמון פי' מ"ם סתומה זהו תבונה הנמשכי' מתנה"י דבינה והס' הם ו' ספי' העליונות דבינה, והנה ב' בחי' הנ"ל דתבונה ובינה עילאה זהו כענין ב' הבחי' שבכתר כנ"ל כי בינה היא כתר לז"א וב' הבחי' שבכתר דז"א ז"ע תבונה ובינה וז"ע מם וסמך שבלוחות בנס היו עומדים וזהו ג"כ ענין מאה ברכות שצריך אדם לברך בכ"י להמשיך בחי' מם וסמך הנ"ל, וע' מזה בהקיצור מד"ה אחרי ה' תלכו ס"ה בענין ואתו תעבודו, ומכ"ז יובן דבחי' סומך ה' לכל הנופלים אשר ע"ז רומז אות ס' זהו המשכה מבחי' אין

מחסור ליראיו כמש"כ כי המשכה זו באה מבחי' עליונה שבכתר, והנה בפע"ח שער השופר רפ"ג דשופר דעכשיו הוא בתבונה ושופר גדול של לע"ל בבניה עילאה וע' בד"ה יתקע בשופר גדול ס"ג וגבי שופר גדול כתיב ובאו האובדים והנדחים ע"ש, וזהו ע"ד מ"ש שע"י ההמשכה מבחי' אין נאמר סומך ה' לכל הנופלים ועמ"ש בסדור ע"פ סומך כו' ועמ"ש ע"פ גן נעול גל נעול בענין מארו"ל בינה יתירה ניתנה באשה דקאי על תשבע"פ כי ענין מצות שמדי"ס וסייגים וגדרים שבתשבע"פ הם ג"כ ע"ד להיות סמך וסעד לסוכת דוד הנופלת וא"כ היינו ע"ד סומך ה' לכל הנופלים ולכן נק' בחי' זו בינה יתירה שנמשך מבחי' בינה עילאה שלמעלה מבחי' תבונה ועמ"ש בד"ה ובהגיע תור אסתר.

קיצור. וז"ע כי אין מחסור ליראיו שמשם מתמלאים כל החסרונות ע"ד ממעמקים קראתיך והיינו שגם בבחי' כתר הנק' אין יש ב' בחי' הבחי' הנק' שרש הנאצלים והבחי' העליונה שבכתר זהו הבחי' שבו הנק' בחי' תחתונה שבמאציל ומשם נמשך מילוי כל החסרונות וענין מארת חסר וענין ימי המלואים וז"ע סומך ה' לכל הנופלים, ובהג"ה ענין סמך ע"ד מם וסמך שבלוחות שה"ע מאה ברכות וע"ד שופר ושופר גדול ואפ"ל לכן תוקעין מאה קולות כנגד ב' בחי' הנ"ל וענין בינה יתירה ניתנה באשה ע'.

והנה להבין שרש ענין יראו את ה' קדושו, ילה"ק מה שמבואר למעלה דמה שיש כח זה במל' להוות מאין לבד הוא לפי שכך עלה במח' כו' מטעם שנסוב"ת, כמ"כ הנה נתב"ס עד שמסיבת היראה תתאה דמל' ע"י מצות המלך כמשי"ת יהי' אין דכתר עליון מתגלה למלאות כל חסרון (וע' בבה"ז אמור על המאמר אחותי בת אבי איך יר"ת שרשה מיר"ע ע"ש גבי בחכ' יסד ארץ וע' בד"ה שימני כחותם פ"ג בענין אשה כי תוריע וילדה זכר), וזהו המשך הפסוק יראו את כו' כי אין מחסור כו' דהא בהא תליא, וביאור ענין מצות המלך הנה יש בעבודת העבד למלך ב' מדריגות הא' העבודה עצמה שהיא לטובת המלך ותועלתו כו' ונחשבת בעיני העבד ליש ודבר מה דהיינו שהוא עושה דבר וראוי לגדולה וכבוד מן המלך בעבודה וכיוצא וזהו אינו בבחי' ביטול העצמות של העבד לגבי המלך מאחר שעושה עצמו ליש ודבר מחמתה גם שיעבוד בכל כחו כו', אמנם אם אין העבד עושה יש ודבר כלל מעבודתו לומר שהוא עושה כו' רק שמפני גודל ביטולו בתכלית הביטול במציאות מכל וכל ישליך נפשו מנגד לעבוד מה שציוה המלך ולא יתבונן באיכות ומהות הציווי להיות נחשב בעיניו שעשה תועלת למלך בחשבו דכלא חשיב התועלת לגבי רוממות המלך בעצמותו אך עיקר כוונתו הוא הביטול שמבטל עצמו לעבוד ולא יכוין לעבודה עצמה יהי' מה שיהי' כו' זהו הביטול הוא תכלית המדרגה של העבד שהוא רק לקיים מצות המלך בלבד בבחי' ביטול כו', וכיוצא בזה בענין מצות ה' יש ב' מדריגות הללו הא' מעשה העבודה עצמה כמו מצות

ת"ת לשמה להמשיך אור כו', והכוונה שיכווין קודם שלומד שזהו בחי' ביטול במציאות להיות דבר ה' מתלבש בדבורו וכמ"ש ודברי אשר שמתו כו' היא גדולה הרבה מלימוד עצמה מטעם הנ"ל ועד"ז בכל המצות מעשיות להניח תפילין וכדומה (ע' הענין בד"ה ועתה יגדל נא בענין אדון עוינו ועמ"ש במ"א בענין הלא שמוע מזבח טוב) והנה ע"י בחי' הביטול הזה שהוא מעשה המצות נתעורר ונעשה בחי' מל' דאצי' בבנין וקומה שלימה מאחר שאין מלך בלא עם כידוע, וא"כ כל מה שיהי' הדבר ויש תחלה ויתבטל ממציאותו בתכלית בזאת ימשיך על עצמו בחי' המל' בהארה יתירה יותר ממה שנמשך על העובדים בבחי' יש ודבר מה, ובוה יובן מ"ש בזהר דעיקר קריאת שם מל' אינו אלא על העבדים דוקא אך על הבנים לא יקרא בשם מלך אפי' יהיו לו אלף בנים (וע' ג"כ כעין זה בנח"ב ס"ו ב' גבי וכיון דההוא מלך וכהן אודו לקוב"ה ואתברו קמי' כדן אסתלק יקרא דקוב"ה ביקרי' עילא ותתא) שאין הטעם אלא מפני בחי' הביטול בלבד כנ"ל ולזאת הנה כאשר היש מתבטל מעורר ביתר הארת האין של התפשטות מדת מל' דאצי', והנה מפני שנתב"ס יתעורר ג"כ בבחי' כ"ע הנק' אין של הנאצלי' עד שיומשך האור בכלים מכלים שונים והן רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת שבבחי' אצי' עד שנק' אדם והיינו כאלו עשאונו דהיינו שגם הקב"ה מניח תפילין כו' באתעדל"ת אתעדל"ע כמבואר למעלה והוא מטעם בחי' ביטול הנ"ל דוקא וד"ל, וזהו יראו את ה' קדושו, פי' המצות שנעשי' בבחי' ביטול דאק"ב מעוררים למעלה שיהי' אין מחסור כו' והוא לפי שיראו את ה' ולא מהי' כי את מורה על בחי' ביטול ע"ד את הטפל (ע' בד"ה וידעת היום השני פ"א) והיינו ההפרש בין בחי' הביטול של העבודה לעבודה עצמה.

קיצור. שע"י יראו את ה' יומשך אור מבחי' אין משום דנתב"ס, וע' נח"ג דנ"ו ע"פ בזאת יבא אהרן ובנח"ב קנ"ח ב' גבי כ"א בזאת יתהלל, וענין יראו את ה' קדושו דהיינו בבחי' אק"ב שיהי' קיום המצוה בבחי' ביטול דהיינו בחי' עבד שמבטל א"ע, וע"י ביטול זה ממשיך בנין המל' שהמלוכה היא שיהי' ביטול היש ועי"ז מתעורר ג"כ הגילוי מבחי' אין, אך צ"ל יראו את, ועד"ז י"ל ענין רחב"ד שהי' בבחי' בעבד לפני המלך לכן הי' כח בתפלתו להמשיך נסים עצומים שזהו המשכה מבחי' כי אין מחסור.

וזהו ויראו העם את ה', פי' העם בחי' ביטול של העבודה הנ"ל עד שמחמתם יקרא מלך דאין מלך בלא עם כו' באו והגיעו עי"ז להיות נקראי' את ה', פי' את הנה יש ב' מיני אותיות הדבור הא' הוא למטה מהדבור והוא אשר בחי' המעשה מסתעף ממנו וכמו שיצוה בדבורו לעשות ויעשה כן, וזהו מ"ש כי הוא אמר ויהי שהן בחי' ע"מ כידוע, והב' בחי' אותיות שלמעלה מהדבור דהיינו שהדבור נמשך מהם בה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרונ כו' והן א' עד תי"ו כללות הכ"ב אותיות רוחניי' שקבועים

בנפש המדברת קודם שיצאו בה' מוצאות כו' וכמ"ש במ"א (וע' מזה
בביאור ע"פ מהלכים ובביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה ג"כ מענין ב'
בחי' שבמל' הרוממות והדבור וכמו עד"מ ענין אני פרעה ומבלעדיך כו',
וע"ש בפנ"י בענין רק הכסא אגדל ממך) וזהו את ה' בחי' מקור הדבור
עליון עד שבחי' הדבור העליון נק' בשם אין לגבי' כנ"ל ועד"ז ג"כ למעלה
מעלה בבחי' כ"ע נתגלה מה שלמעלה מבחי' ההשתל' יש מאין כו' (עמשי"ל
סעי' א' בהג"ה ועמ"ש בסדור שער יו"כ בד"ה קדוש אתה) וכמשי"ל דנתב"ס
וכ"ז מפני שהיו תחלה בבחי' עם הנ"ל ע"כ הגיעו להיות במדרגת את ה'
וז"ע קי"ס כי בבחי' ייראו מה' כתיב כל הארץ, אבל בבחי' ים שהוא
עלמא דאתכסיא שם היראה ע"ד יראו את ה' וע' בת"א בד"ה או ישיר
ולכן ע"י קי"ס זכו לבחי' וייראו את ה', ועד"ז הוא ג"כ פי' יראו את ה'
קדושו שע"י מעשה המצות דאק"ב כו' המה יראו את ה' דוקא מטעם הנ"ל.

קיצור. זהו וייראו העם את ה' בחי' את זהו כמו שהמל' דבוקה במקורה
וכמ"ש ג"כ מזה בד"ה ואתחנן פ"ב ההפרש בין עת זבין את, וכמ"כ
בבחי' אין דכתיב, וזה נמשך להם ע"י קי"ס כי ייראו מה' הוא בבחי'
כל הארץ אבל ע"י קי"ס באו לבחי' יראו את ה', ועד"ז יראו את ה'
קדושו שע"י אק"ב יבואו לבחי' יראו את ה', (ה', כי תרי"ג מצות
דאורייתא עם ז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור דכתיב כו' ויפה שעה א'
בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב לפי שחיי עוה"ב הוא להנחיל
אוהבי יש אשר בחי' יש זהו מחצה התחתון דתר"ך, אבל ע"י תשובה
ומעש"ט ממשיך כללות תר"ך עמודי אור וזהו אקב"א, וכיון שכן לכן ע"י
המצות יבואו לבחי' יראו את ה' (ע').

וזהו ג"כ שרש ענין הפך ים ליבשה, הנה ידוע עיקר הכלל בכל ההשתל'
דאבי"ע אינו אלא שהעליון המשפיע לתחתון נק' העלם והתחתון
המקבל ממנו נק' גילוי של ההעלם העליון וז"ע עלמא דאתכסי' ועלמא
דאתגלייא שהם בחי' משפיע ומקבל וזהו ג"כ ענין ים ויבשה, והנה
כשהתחתון משפיע לשלמטה הימנו יקרא העלם לבריאה ובריאה יקרא העלם
ליצי' כו' עד שעוה"ז השפל הוא תחתית כל המדריגות של ההשתלשלות
העלם וגילוי עד שכל העולמות עליונים הימנו נק' עלמין דאתכסיין לגבי'
כו', ואמנם כאשר יאיר הארה שלמעלה מכל ההשתל' דאבי"ע והוא בחי'
רצה"ע דכ"ע היינו שנתגלה בחי' סדכ"ס כי ענין סדכ"ס הוא העלם הראשון
מקור כל העולמות דאבי"ע והוא בחי' העלם דא"א וכ"ע מחצי ולמעלה
הדבוק באוא"ס כנ"ל וכאשר נתגלה ממילא מה שהי' בתחלה נק' בשם
העלם באצי' נתגלה (וע' מזה בסדור בהביאור ע"פ ששת ימים הראשון
בד"ה והנה להבין שרש ענין מדרגה הג' בהשגת המהות במש"ש זהו הפך
ים ליבשה פי' כשנתגלה בחי' עתיקא מלמעלה מן הפרסא נהפך הסדר
של ההשתל' ונתגלה ההעלם כו', ואמנם כדי שיהי' תוס' כו' ע"ש, וה"ע
הים ראה ויגוס כו', פי' שנהפך הים בחי' עלמא דאתכסיי' להקראות בשם

יבשה עלמא דאתגליא מטעם הנ"ל, והיינו ג"כ ענין עולם ברור ראית עליונים למטה כו', ומזה הטעם יובן מארז"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל ומה שייכות ענין הנבואה לקי"ס כו', אך הענין הוא דהנבואה עיקרה היא בחי' גילוי ההעלם שהרי מתגלה רוח אלקים חיים בנבואה מתוך ההעלם כידוע וגילוי ההעלם הי' בשעת קי"ס זוקא כשהפך ים ליבשה מטעם הנ"ל.

קיצור. וזהו הפך ים ליבשה ע"י שגם בשרשן בבחי' אין נתגלה והאיר בחי' סדכ"ס, ולכן מזה נמשך הנבואה בשעת קי"ס.

ושרש ענין את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כו', הנה תחלה י"ל שרש ענין מצרים מהו בהיות ידוע פי' פרעה מלך מצרים בבי' אופנים הא' למעלה בבחי' כתר בבחי' עורף דא"א כו' כמ"ש בסדור בד"ה עבדים היינו לפרעה דפי' במ"ח לפרעה האוחז בעורף דא"א, והב' בבחי' מל' מלשון פריעה והתגלות כל נהורין כמו ופרע את ראש האשה (ע') מזה בת"א בד"ה ויהי מקץ, ובוח"א רי"א ב' ע"פ לסוסתי) ולפי פי' הב' מצרים עם פרעה הוא בחי' כלים החיצוני' דבי"ע שהם בבחי' מיצר וגבול וע"כ ק"נ דבי"ע מקבלים מהם יניקה לפי שהם בתכלית המיצר וגבול סופא דכ"ד כו' לכך נק' מצרים מצר ים העליון, וגם המה בחי' מיצרים וגבולי' המגבילים האור האלקי זקדושה לבלתי הגלות נגלות ממנו רק בצמצומים גדולים מאד כו', ולפי פי' הא' יקרא מצרים בחי' גלים החיצוניים שבאצ"י שגם הם הם שרש המיצר והגבול (ע') באג"ה ד"ה איהו וחייהי וע' בסדור שער הק"ש בד"ה להבין ההפרש מענין למ"ד כלים דו"ג דאצ"י שנעשי' גר"נ לבי"ע וע' בת"א בד"ה זכור את יום השבת לקדשו השני בענין אשר הוצאתיך מאמ"צ במש"ש כי כל סדר ההשתל' נק' בשם מצרים ושם בד"ה ולתוס' ביאור מ"ש אשר הוצאתיך מאמ"צ) וק"נ דאצ"י מקבלים מהם (ע') בד"ה קא מפלגי במתיבתא דרקייע פ"ד) וכללות ענינם הוא רק בחי' המיצר והגבול המגביל האור והשפע האלקי כו' בין בבחי' אצ"י עצמו או מאצ"י לבריאה כו' וד"ל. והנה ידוע דהמצות מעשיות כולם הם בבחי' דצח"מ דנוגה הגשמי כמו ציצת דצמר וקלף דעור בהמה לתפילין וכדומה וכאשר ע"י המצות מעשיות נתעורר ונתגלה ביתר שאת בחי' פנימי' מדת מל' דאצ"י מטעם הנ"ל ע"י בחי' הביטול שבהם שמפני זה נק' מצות המלך כו' ז"ע אשר עשה ה' במצרים, פי' ע"י מה נעשה ונמשך שם הוי' במל' דאצ"י וגם למעלה בז"א ואו"א כנ"ל הכל הוא מפני העלא' בירורי' נוגה דמצרים ע"י מצות מעשיות ע"י דאתכפיי' סט"א כו', וכמ"ש בזח"ב ס"ז ב' ועמ"ש ע"פ בן פורת מענין יוסף ה' לי בן אחר ועד"ז יתפרש זירא ישראל כו' דהיינו מה שנעשה גם זאת גופא שיוכלו המצרים

(*) בכתי' — מקום פנוי לתיבה א' או שתיים.

ולעשות שם הוי' הוא ע"י שראו את היד הגדולה פי' היד הגדולה הוא בחי' אין דכ"ע כידוע שחור"ג שבא"א נק' יד הגדולה ויד החזקה כמ"ש במ"א מפני שההתפשטות בלתי מיצר וצמצום כלל וב' פרצופי האצ"י אר"א מלבישים לזרועות דא"א כמ"ש בד"ה עבדים היינו בפ"י ויוציאנו כו' ביד חזקה ובורוע נטויה. וז"ע ומתחת זרועות עולם וכמ"ש במ"א הטעם של ענין ימיגך פשוטה לקבל שבים לפי שירידת היד הגדולה הזאת היא עד למטה מטה מאד מפני הגובה והרוממות כו', ולכך ביכולת היד הגדולה לאכפי' לנשיט' לנוגה דעשי' עד שנעשה עי"ז למעלה שם הוי' בכל הפרצופי' דאצ"י לפי שאין הוא מחסור.

קיצור. וזהו את היד הגדולה המשכת בחי' אין שמוזה נמשך שנעשה שם הוי' במצרים ר"ל שע"י בירורי ק"נ עושים וממשיכי' שם הוי' שע"י אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה והכח לאכפיא נמשך מבחי' היד הגדולה בחי' אין (ה'). והיינו ע"ד הנ"ל אשר הפך עלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא שיהי' גילוי הביטול בבחי' וייראו העם את הוי' נמשך ע"י הגילוי מבחי' אין ולכן כמ"כ נמשך משם שיוכלו לאכפיא לס"א ע"ד בשם ה' כי אמילם כמ"ש במ"א). ועוד יתפרש בדרך אחר וירא ישראל וירא ישראל סבא בחי' נה"י דאבא כו', את היד הגדולה זרועות דא"א שלמעלה מהחזה כו' ועי"ז עשה ישראל את שם הוי' מלמעלה למטה להמשיכו בבחי' גילוי גם במצרים בכלים חיצוני' דאבי"ע כו'.

והנה בענין ההמשכה שע"י המצות שנמשך מאא"ס ממש להיות מאיר למטה מצוה ל' צוותא וחיבור כללותם הם תורה ועבודה וגמ"ח (שהם ג') קוין להמשיך מבחי' כי לא אדם הוא בבחי' כמראה אדם כמ"ש ג"כ בד"ה זכור את יום השבת הנ"ל) שז"ע שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני ובחי' ת"ת גופא זהו התורה כו', הנה שרש ענין שמאלו תחת לראשי י"ל תחלה ענין שמאל דוחה כו', הנה אברהם יצא ממנו ישמעאל לפי שמטבע הטוב להגביר חסדו וטובו לכל גם למי שאינו ראוי כלל ומסיבת זה יורדת מותרי השפע מקו הימין דחח"ג דאצ"י גם לבחי' נוגה כו' (ע' בת"א ע"פ אנכי מגן לך בענין פי' מגן אברהם וע"ע בד"ה אשריה לה' בענין לעשות צדקה ומשפט) אמנם הגבורות דיצחק לא הי' מחמתן שום מותרות למי שאינו ראוי כי מטבע הגבורות לדקדק מאד עד כחיה"ש אם ראוי לקבל שפע כזו כו' עד שלא ישפיע כ"א לראוי ולא ישפיע כלל למקום שאינו הגון, אך מסיבת הגבורות ימצא מותרות גבורות קשות דעשי' לקטרג ביותר כמ"ש במ"א ולזאת ע"י שמאל דוחה הנ"ל יתעורר בחי' דרועא שמאלא דיצחק להבדיל הפסולת, ותה"ד ענינו להוציא הגבורות קשות (ה'). ענין שמקו השמאל נמשך יניקה לחיצונים ע' בד"ה זאת חוקת פ"ב בענין פרה דקבילת משמאלא כמ"ש ופ"ש מהשמאל וע"ע בד"ה ה' יחתו מריביו פ"א. וע' בסדור בד"ה והאיש משתאה גבי והנה ידוע בענין שם חם ויפת כו' מפני שקו השמאל דחם כו' הוא משתלשל ברע גמור משא"כ מקו הימין, ור"ל מקו הימין לא נשתלשל רק בק"ג, אבל מקו

השמאל נמשך היניקה בגקה"ט שלמטה מק"נ וע' בוח"ב רכ"ד ג"י ובענין שתה"ד ענינו להוציא הגבורות קשות ז"ל הרקנטי פ' צו ע"פ ולבש הכהן מדו בד תרוה"ד קודמת לכל עבודות שביום וענינה וסודה להעביר רוח"ט הנשארת מעיכול אברי' ופדרי' הרובצת עליהם וע"כ לא תעשה רק בבגדי לבו כי בחסד יכופר עון עכ"ל, והביא ג"כ ממ"ש בוח"ג דכ"ז ב' ת"ח ולבש הכהן כו' ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא וע"ש בהרמ"ז וכ"ה עוד בוח"ב רל"ט א' והנה להבין שרש ענין תה"ד במ"ש ושמו אצל המזבח וידוע דגבלע במקומו כו' (ע' ביומא כ"א א' ובתוס' שם ד"ה נבלעים במקומם). הנה ילה"ק המבואר בכתבי האריז"ל דיש ב' מיני בירורים הא' מה שנברר ונתעלה ונכלל באותו עולם והב' מה שא"א לו עוד להתברר ונדחה ויוצא לחוץ בבחי' פסולת לעולם שלמטה ממנו ושם יוברר עוד עד"ז עד שמה שלא נתברר ביצי' נדחה בעשי' ומה שלא נברר בעשי' הוא תכלית הגסות (ה' ע' מזה בביאור ע"פ את קרבני פ"ב גבי ומתחלה נברר להיות עולם האצי' כו', וכמ"כ הוא בסידור בוחביאור ע"פ צו גבי זא"כ הבירור בעולם הנאצלים הוא מה שיכול להיות שם בבחי' ביטול כו' עד דמה שלא נתברר גם בעולם העשי' האחרון בהשתל' נדחה לגמרי ויוצא לחוץ למחנה כו', וע"ע בת"א בד"ה ובבואה לפני המלך גבי וככה הוא ממש בנה"ב כו' א"א להתברר כו' אם לא שתתברר תחלה הנה"א כו' ע"ש שהוא ג"כ ע"ד הנ"ל שמתחלה נברר להיות עולם האצי' ואח"כ נברר להיות בריאה כו' ועד"ז כאן תחלה הבירור ע"י הקרבן עצמו שנתברר ונכלל באש שלמעלה ואח"כ מה שנשאר בבחי' פסולת שהוא האפר יהי' בו עוד בירור מה שיוכל להתעלות ולבלוע אצל המזבח והפסולת יודחה לחוץ כו', וא"כ לפ"ז ענין תרוה"ד ענינו הבירור בבחי' הפסולת שנשאר מהקרבן גם בבחי' זו יהי' בירור, וא"כ יש להעיר ממ"ש סד"ה ויאבק בענין שהעלו אבק עד כסה"כ כי הנה אבק הוא דאשתאר מגורא והוא בחי' הפסולת שנשאר מהבירורים כמש"ש בת"א, ומה שנברר תחלה היותר מובחר הוא נעשה אצי' והנשאר נעשה בריאה כו' עד שהמדרגה התחתונה סוף כל הבירורים מה שא"א עוד לברר שם הם הקליפות ולא נשאר בהם אלא חיות מועט כמו אבק כו' ואעפ"כ ע"י ויאבק העלו אבק עד כסה"כ דהיינו שגם בבחי' הפסולת הנק' אבק בירר והעלה עד כסה"כ וז"ע תשובה, ועד"ז ה"ע תה"ד שהוא הבירור בבחי' האפר שהוא כענין אבק, וז"ש הרקנטי שענינה להעביר רוח"ט כיון שזהו הבירור גם מהקלי' דהיינו שגם מה שנשאר בבחי' פסולת שע"ז רובצת הקלי' גם מזה יהי' בירור לברר הטוב ושיודחה הרע והיינו מש"ל שתרוה"ד ענינו להוציא הגבורות קשות שמסתעף מקו השמאל.

קיצור. שמקו השמאל משתלשל יניקת החיצוני' והסתעפות גבורות קשות, ותה"ד ענינו להוציא הגבורות קשות והיינו ע"י שהוא הבירור גם בהאפר שהוא הפסולת שמקו השמאל שנשאר אחר הבירור שגם בבחי' זו יהי' בירור זא"כ זהו כענין העלו אבק עד כסה"כ. (ע')

ועד"ו גם במצות תה"ד יש ב' בירורים הללו הא' מה שיוכל להתברר מן אפר
 הבהמה וליכלל וליבלע במזבח בבחי' העלאת מ"ג (והיינו מ"ש במא"א
 ד' י"ט דשן מ"ן דנוק') והב' אשר לא יכול לבלוע ונדחה ומוציאים אותו לחוץ
 למחנה וד"ל. אך יש להבין כל עיקר ענין אפר הבהמה הנשרפת ע"ג המזבח
 מהו עד שיהי' מהצורך לבררו בכל מיני בירורי' הנ"ל, הגה ידוע דומ"ל קדמאין
 דתהו דבחי' נקודים שלפני האצי' הם מבחי' מל' דשם ב"ן כמ"ש וימלוך
 וימת כו' שהוא בגימטרי' בהמה ושרש הבהמה הגשמי' היא מבחי' בהמה
 רבה שלפני האצי' (ע' בד"ה והניף את העומר פ"א ובד"ה אני דפ' ציצית הא'
 ספ"ב בענין והם הביאו את קרבנם לפני ה') אך ע"י שבה"כ נפל בבריאה
 עד שנתהווה בריאה בהמה גשמי' כו' כמ"ש במ"א ששרש נפש האדם הוא
 מבחי' מלך הח' הדר כו' והוא בחי' ברודים בחי' התיקון כו' ושרש הבהמות
 מזמ"ל קדמאין לפני מלך כו' ולהיות כן צריכים לתקן ולברר רפ"ח גיצוצים
 שנפלו בשריפת הבהמה ע"ג המזבח דוקא, וטעם השריפה יובן ע"פ הקדמה
 בתחלה להבין כל עיקר ענין השבירה איך תתכן בבחי' אצי' דנקודי' כו'
 וכש"כ להמצא הרכבת טר"ר בהם כו' שהרי אין רע יורד מלמעלה שלא יגורך
 רע, אך הענין יובן עד"מ הידוע שמסיבת ההתלהבות באדם לה' בשעת התפלה
 יתהווה אחר התפלה הכעס והקפידא שהוא רע גמור ובודאי בשעת ההתלהבות
 לבבו לה' לא הי' בו אפי' שמץ דבר זה בלתי לה' לבדו אך מסיבת רתיחת
 דמיו יתחמם וכאשר גפסק אור ההתלהבות יתאחו בגבורות הללו דקדושה
 שנסתלקו בחי' הגבורות הקשות דיצה"ר שהוא הכעס כו' כמ"ש במ"א בארוכה,
 וגם אנו רואים שמקודם שמסתלק גבורות רשפי אש דקדושה יהי' בהם
 מקור ושרש לסיבת יניקת החיצונים אח"כ כשנסתלקו כו' שהרי מבואר למעלה
 שמסיבת הגבורות הוא לדקדק כחוט השערה, וע"ד כ"ז יובן לדוגמא בבחי'
 גבורות עליונות דומ"ל קדמאין דבחי' נקודים כו' שהם מבחי' שם ב"ן דקדושה
 האלקי' לה' לבדו ואין זר אתו כענין אנא אמלוך כו' להיות שהיו נכספי' בגדול
 התשוקה להכלל בעצמות אוא"ס ב"ה כמ"ש במ"א, ואמנם מפני שבחי' חו"ג
 דעולם התהו בבחי' הנקודים הם בבלתי גבול ומיצר כלל מפני שהן למעלה
 מהשכל כידוע שלכך נקראי' בהמה רבה כו' ע"פ פח החסד הי' רב טוב חסדו
 מאד בלי עיכוב ומעצור כלל עד שנמשך ממנו בבי"ע המותרות בק"ג בחי'
 ישמעאל, וכח הדין והגבורות היו ג"כ רב כחו מאד עד שנמשך ונסתעף ממנו
 הגבורות הקשות דעשו שהוא כמשל הכעס כו', וזהו סיבת ענין תערובות
 טר"ר בספי' דבי"ע שהוא כח הדין ממש ומהם מקבלים שלוחי הדין הנק' אף
 וחימה, ושרשן ומקורן הוא מפני ריבוי תגבורת הכח של הגבורות דתהו שאם
 הי' במדה ומשקל כמו שהוא בבחי' התיקון לא הי' מסתעף כ"כ הדקדוק
 דאצי' עד שיהי' שרש ומקור לברוא מקטרגים ממש בבי"ע ע"י חרון אף ה'
 כו' כמ"ש ובורא רע כו' וד"ל, אך גם זאת הסיבה שנעשה תערובות טר"ר
 בריבוי כחות הדין לא הי' אלא מצד ההתגברות של הזמ"ל קדמאין שנתגברו
 לעלות ולא יוכלו הכלים להכילם ונשברו ומסיבת השבירה והנפילה הוא
 שנתערבו טר"ר בבי"ע ולא מצד עצמות הזמ"ל כו' כי לא יגורך רע כלל, והנה

הבהמה הגשמי' שנמשכה מחמת גבורות הקשות דנוגה דבי"ע תיקונה הוא ע"י השריפה שנשרפה ועלה הלהב ע"ג המזבח כדוגמת התלהבות רשפי אש שלהבת י"ה דמ"ל קדמאין, אך שלהבת י"ה שע"ג המזבח הוא גבורות ממותקות דשם ב"ן כו' והאפר הנשאר ממנה הוא מותרות ריבוי כחות הדין שנסתעפו אחר הסתלקות רשפי אש כנ"ל במשל וכנראה בחוש שהאפר לא נשאר בו רק מן פסולת החמימות בלבד כי עיקר יסוד האש וחמימות התאווה שבבהמה נשרפה בשלהבת י"ה באר"י עילאה דאכיל קרבנין, כמ"כ נבדל ונתברר למעלה הגבורות הקשות דכחות הדין מפנימי' הגבורות דקדושה הממותקות וזהו אפר א' פר כמ"ש במ"א, ואמנם גם באפר הזה יש עוד בירור והוא שגם האפר עדיין יוברר ממנו המובחר ויוכל להכלל להבלע במזבח עילאה בחי' מל' דאצי' בבחי' העלאת מ"נ והנשאר ממנו שלא יוכל להכלל יוציאווה חוצה, וענין העלאת מ"נ של האפר שהושם אצל המזבח איך הוא ומהו, יובן ע"ד דוגמא מהעלאת מ"נ של האשה שממנה נוצר חומר הולד בלבד והצורה שלו מצטייר ממ"ד וה"ז כמו חומר הכסף שאינו אלא (כלי) כדי לקבל הצורה כמ"כ מהעלאת מ"נ של בחי' הפסולת דאפר כשנעשה מ"נ במזבח (ונבלע בבחי' רחם המזבח שהוא ג' טפחים) יולד הולד של נשמות ומלאכים כו' ואח"כ נמשכים מ"ד דז"א לצור הצורה שהוא עיקר הולד, ואמנם מה שלא יוכל להיות מ"נ להכנס חומר כו' גדחה ויוצא לחוץ להחיות החיצונים שמחוץ למחנה שכינה וזהו כל עיקר מצות תה"ד בב' מיני בירורים הנ"ל.

קיצור. ששרש הבהמה משם ב"ן בהמה רבה שלפני התיקון דבחי' אדם ע"כ צריך לבררה ע"י הקרבן ותה"ד, והטעם שבירורים ע"י אש שלמטה ואש שלמעלה כי זהו מדריגתם בשרשם בחי' רשפי אש ומהו הי' הנפילה שלהם בשבה"כ כמו הסתעפות הכעס אחר הרשפי אש וע"כ תיקונן ג"כ באש שע"ג המזבח וז"ע אדם ובהמה תושיע ה' כמ"ש בזח"ב רל"ט הנ"ל, והאפר הנשאר מעיכול האש מותרות כחות הדין שנסתעפו אחר הסתלקות רשפי אש והם מתבררים ע"י תה"ד.

ועד"ז יובן יותר שרש ענין שמאל דוחה הנ"ל בהיות שכאשר יתלהב לבבו בתפלה מיד ידקדק על עצמו ביתר שאת עד כחוט השערה לבער גם חלק הרע הדק שבגופו כי סביביו נשערה כו' שכל מה שמתלהב יותר יותר ירגיו ויתמרמרר בנפשו על ההיפך והוא בחי' שמאל דוחה לדחות ולהפיל לבבו בהתבוננות על ההיפך כו', אך מה שיוכל להתברר ממרירות זו להכלל באחדות ה' בבחי' העלאת מ"נ כענין תרה"ד ליבלע במקום המזבח כו' היינו מה שיתבונן אחר השפלות וההכנעה איך דגם חשך לא יחשיך כו' וגם מרחוק ה' נראה לי לפי שהוא סוכ"ע כו' בזאת יהי' מהשפלות העלאת מ"נ לאחדות ה' להכלל בו כו'.

קיצור. עד"ז יובן בעבודה ענין שמאל דוחה והאפר הנשאי' ממנו זהו שיתמרמרר בנפשו על ריחוקו ותה"ד ז"ע השפלות שנמשך מזה והוצאת הדשן זהו העצבות שהיא א"צ.

ועד"ז יובן ג"כ במעשה המצות, דהנה מבואר במ"א ע"פ בארץ לא זרועה
 כו' שזרוע בארץ העליונה דאצי' בחי' לא דשס"ה ל"ת דהיינו שע"י
 העלאת מ"ג דשס"ה ל"ת דהיפוך הרע לאכפיי' ולדחות בזאת יעורר למעלה
 יותר בעצמות אוא"ס שבכ"ע יותר מבחי' שממשיך ברמ"ח מ"ע שהם גורמים
 המשכת אוא"ס שכבר נמשך וגמדד בלבד, לפי שבאמת למתב"כ אפילו מח'
 דא"ק וא"כ בענין הקירוב מצד ההשגה לא יושג אך ורק בענין הריחוק כמו
 בבחי' ביטול העצמות כנ"ל בענין מצות המלך יכולים להשיגו יותר בבחי'
 העצמות כמ"ש במ"א באריכות הטעם לזה (ע' מזה בד"ה לבסומי הראשון ובד"ה
 אלה פקודי וסד"ה ולא אבה) וכמ"כ ע"י שס"ה ל"ת יותר ישיגוהו בעצמות
 מטעם הנ"ל, וזהו לכתך אחרי במדבר לאכפיי' לסט"א והיינו בארץ לא זרועה
 שזרוע בה לא דשס"ה ל"ת, ומחמת הברורי' דרפ"ח גיצוצין שע"י כפיית
 הסט"א יהי' כדוגמ' העלא' מ"ג דאפר בהמה כשנבלע במזבח שהוא כענין
 שמאל דוחה הנ"ל עד שעיי"ז יראו את ה' כו' ואין יהי' מחסור כנ"ל (ה', ר"ל
 ע"י תה"ד שהוא בירור מבחי' הפסולת א"כ הוא מברר ממש מהבחי' היותר
 תחתונה זהו ג"כ דוגמת קיום השס"ה ל"ת שהם ענין עקירת הרצון מהרע,
 ועיי"ז נמשך מבחי' כי אין מחסור ליראיו, ועד"ז נת' ענין בע"ת בחי' לרחוק
 שנעשה קרוב ר"ל שמברר מבחי' לרחוק דהיינו מה שנפל בשבה"כ למטה יותר
 בעשיי', וקרוב לזה ה"ע תה"ד שה"ע הברירור גם בהפסולת, ע"כ אפ"ל דבירור
 זה דוהרים את הדשן מעורר וממשיך בחי' דשנת בשמן ראשי כוסי רויה,
 תלים כ"ג, ירוויון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם, תלים ל"ו ט', וכן במ"א
 ד' י"ט גבי דשן הביא פסוק ירוויון מדשן ביתך וע' בבחי' ס"פ משפטים ע"פ
 ויחזו את האלקים שהעיר מפסוקים אלו, ומפסוק כמו חלב ודשן תשבע נפשי,
 תלים ס"ג, וס"פ כי תשא ע"פ ויהי שם עם ה' ארבעים יום ובמד"ר אמור פכ"ז
 דקצ"ו ג' בענין אדם ובהמה תושיע ה' הה"ד משכני אחריו להיכן אנו נמשכים
 אחריו לג"ע שנאמר ירוויון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם, הרי שזה נמשך
 ע"י בחי' אדם ובהמה, והיינו ענין הקרבנות ועכשיו התפלה במקום קרבנות,
 וע"ע מענין ירוויון מדשן בסנהדרין ד"ק סע"א, ומענין דשנת בשמן ראשי
 יש להעיר מפסוק כשמן הטוב על הראש ע' זח"ג פ"ח ובהרמ"ז שם ודקפ"ז א'
 ע"פ ושמן על ראשך אל יחסר וע' בפרש"י בתלים ס"ו כ' ע"פ ועולתך ידשנה
 סלה יקבל תפלותיך ברצון, והנה בפרש"י בשרש דשן יש בו שני שרשים
 הא' לשון שומן הב' ל' אפר, אבל י"ל שזהו ע"ד מ"ש בישעי' ס"ו ס"א ג',
 לתת להם פאר תחת אפר, כמ"כ י"ל ע"י תה"ד שמקיים המצוה בבחי' בירור
 האפר דהיינו מה שיומשך מזה השפלות ע"ד ואנכי עפר ואפר עיי"ז יבא לבחי'
 ירוויון מדשן ביתך וע"ד שארז"ל במד"ר בשה"ש ע"פ מי זאת עולה מן המדבר
 כו' מכל אבקת רוכל כו' כל הרוכלות שישראל עושין ומצליחין בעוה"ז
 בזכות אותו האבק של יעקב אבינו יעו"ש, וכבר נת' דתה"ד הוא כענין העלאת
 האבק, וז"ע לתת להם פאר תחת אפר דהיינו ע"י העלאת האפר, ע').

וז"הו וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים פי' אשר עשה
 ה' שהמשיכו גילוי שם הוי' כמ"ש וארא אל כו' ושמי ה' לא נודעתי

וביצי"מ נתגלה והאיר שם הוי' וכ"ז נמשך ע"י היותם במצרים ע"ד אעא
 דלא סליק בי' נהורא שע"י דמבטשין לי' סליק בי' נהורא כמ"ש בזח"ג קס"ח.
 וע"י אתעדל"ת אתעדל"ע נמשך גילוי שם הוי', וזהו אשר עשה ה' במצרים
 (וזהו כנ"ל בענין תה"ד שע"י בירור האפר להיות לב נשבר כו' ממשוך מרום
 המעלות כמו"כ נעשה המשכת שם הוי' ע"י שעבוד מצרים, ואפ"ל ג"כ וישע
 ה' כו' את ישראל מיד מצרים, ובמכילתא כצפור שהיא נתונה ביד אדם כו'
 כך היו ישראל נתונים ביד מצרים כו' גוי מקרב גוי כו', ובמד"ר גשא דר"ל
 ב' היו עכומ"ז קוראי' תגר הם ערלים ואנו ערלים כו', וא"כ זהו כענין תה"ד
 שגם בהאפר מברר הטוב והיינו גוי מקרב גוי והפסולת נטבע במצולות ואח"כ
 וירא ישראל את מצרים מת כו'), ולפי פי' הב' הנ"ל ז"ע המשכת היד הגדולה
 בבחי' מ"ד להמתיק הגבורות דהעלאת מ"ן שבא מלמטה ממצרים ע"י ריבוי
 אורות ומוחי' מחסדי' דאו"א ועת"י, (ה') ויש להעיר לענין היד הגדולה ממ"ש
 במד"ר ויצא פ"ע ע"פ שם ה' גדולה לאה גדולה במתנותיה כהונה לעולם,
 משא"כ ה' קטנה רחל שאול לשעה כו' יעו"ש, והענין כמ"ש במד"ר ר"פ קדושים
 ע"פ ואתה מרום לעולם ה' רוממות אתה גוהג בעולמך נתת כהונה לאהרן
 ברית מלח עולם, וכן בדוד יעו"ש, הנה מובן שזה הבחי' שיהי' ההמשכה
 לעולם ואין לה הפסק זהו מבחי' רוממות והרוממות הוא בחי' נתר כמ"ש
 בהביאור ע"פ זכור ושמור בענין רמה קרני ולא רמה פני וזהו ג"כ ענין
 נצח סלה ועד שאין לו הפסק, והוא מה שארז"ל במד"ר ויקרא פ"ב כ"מ
 שנאמר לי אינו זו לעולם, ועמ"ש מזה בענין וארשתיך לי בלק"ת פ' במדבר
 והיינו שהמשכה זו נמשך מבחי' אני ה' לא שניתי וכמ"ש בד"ה הנה גבי
 המסעות פ"ה, ולכן ה' קטנה רחל שאול לשעה כי ה' תתאה דשם מקבלת
 מז"א ששם יש חו"ג וע"כ יש שינויים משא"כ ה' גדולה המקבלת מע"ק דלית
 שמאלא בהאי ע"ק, וע' בת"א לך לך בענין ה' דאברהם, ועד"ז יובן גם כאן
 בענין היד הגדולה ע"ד גדולה במתנותיה לפי שנמשך מבחי' שמו הגדול כו',
 וגם כאן יש לפרש שמבחי' היד הגדולה נמשך בחי' זו לעולם שיהי' אשר
 עשה ה' במצרים שע"י המצות שמלובשים במיצרים וגבולים יעשו וימשיכו
 שם הוי' ע"ד ועשיתם אתם כאלו עשאוני, וגם יש יצ"מ בכ"י כמ"ש בד"ה
 לכן אמור, וע"ע מענין מצרים במד"ר בראשית פי"ו, ע') ושרש ענין אדם
 שעל הכסא שהן רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת רמ"ח אברים ושס"ה גידים כו' (ע'
 בד"ה לסוסתי הא' בענין שס"ה גידי הדם שהם המשכת האורות שלמעלה
 מהכלים כו'), וכמארז"ל כאלו עשאוני כו', הנה מבואר באד"ר דעיקר פרצופא
 דאדם אינו אלא מחוטמא ולמטה אבל למעלה מבחי' חוטמא דהיינו בחי'
 מצחא ולמעלה הוא למעלה מבחי' אדם לפי ששם מאיר מבחי' א"א ועת"י
 שלמעלה מבחי' אדם שהרי לית שמאלא בהאי עתיקא כו', עמ"ש מזה בביאור
 ע"פ צאינה וראינה פ"ד שלכן אין מעידין אלא על פ"פ עם החוטם יעו"ש, והוא
 מהמבואר בספד"צ רפ"ב ובאד"ר דקל"ו ע"ב, וביאור זה הנה כתיב וגם נצח
 ישראל כו' כי לא אדם הוא להנחם, פי' החזרה ממדה למדה מרחמים לדין
 וכיוצא אינו אלא מסיבת שינוי שפע השכל במדות והמוחי' שבראש הם כנגד

החוטם ולמטה מהעינים כו' שלכן יש תרין עינין ימינא ושמאלא המורים על רחמי ודינא וכן בחוטם ב' נקבי החוטם ימין ושמאל וכן ב' ידיים כו' זהו הכל ציור אדם, משא"כ בחי' מצחא שאין שם התחלקות לב' בחי' כמו ב' עינים היינו שהוא למעלה מהשכל שהוא שרש חו"ג ויאיר בו קצת מבחי' יחידה שבנפש שלמעלה מגדר ההתחלקות אלא רצון או תענוג פשוט כו', והיינו שאין בו שינויים כלל להתהפך ולחזור בו, וזהו כי לא אדם הוא בחי' עת"י וא"א שבמצחא להנחם ולחזור כו' כי לית שמאלא כו', (ה', וע' מזה בביאור דזכור ושמור הג"ל, ומזה יש להעיר לענין פר שהקריב אדה"ר קרן א' היתה לו במצחו, ור"ל להמשיך מבחי' כי לא אדם הוא דהיינו מבחי' ע"ק, והנה קי"ס נמשך ג"כ מבחי' זו כמובן ממ"ש בספד"צ ספ"ד בענין מה תצעק אלי דבעא לאוקיר דיקני' ושם פ"ב ביקירותא התיא לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם, וע' מענין הפי' דבעא לאוקיר דיקני' בסידור בהביאור ע"פ ששת ימים הראשון גבי והנה להבין שרש ענין מדרגה הג' בהשגת המהות, דהיינו להמשיך בי"ג ת"ד מבחי' הפנימי' דמו"ס, וזהו דוגמת כשמן הטוב כו' יורד על הזקן, וע' בהרמ"ז אמור צ"ד במ"ש שיש בדיקנא שני בחי' כו', ומזה יובן ענין מצות מפני שיבה תקום והדרת כו' שעיי"ז ממשיך בחי' לאוקיר דיקני' ע'), ואמנם להבין שרש ענין זה, הנה באמת לא יש דמיון לזה באדם התחתון מאחר שבפרצוף אדם אינו אלא מהשכל ולמטה, אבל כל פרטי האופנים שיש בעולם הא"ס עד עת"י וא"א שמאירים במצחא דא"א כו' קצתו מהם מעין ודוגמא שלהם בלבד ימצא במצחא דאדם דאצי' ג"כ (וע' בזהר ר"פ במדבר ובמק"מ שם) אבל לא כתוארם ודוגמתם לגמרי ולא בכל פרטיהם כמ"ש במ"א, וא"כ איך נשכיל בהם ועז"ג במופלא ממך כו', ולהיות כן כאשר יתגלה במצחא דא"א הארה יתירה מרעדכ"ר שהוא מחצי העליון (ע' זח"ג רפ"ח ב' גבי פשיט חד טורנא בסימא יאה דאתכליל במצחא, ובבה"ז שם, וע' בת"א בהביאור ע"פ ועשית ציץ גבי ולכן נאמר גבי ציץ לרצון לפני הוי') ביכולתו למלאות כל חסרון באדם דאצי' ולעשות קומה בציור רמ"ח אברים מ"ע ומל"ת כו' וזהו כאלו עשאוני ע"י האין שהוא מחסור שממלא כל החסרון כו'.

י"ל • תוכן הדרוש הוא, דהנה פשט הפסוק היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים היינו ע"ד מה שאמרו כמה לקו באצבע עשר מכות ועל הים נאמר היד הגדולה לכן לקו חמשים מכות וכמ"ש במד"ר שמות תוך פ' ה', א"כ אינו מובן הרי היד הגדולה היא חסד כי גדולה הוא חסד ויד החזקה היא גבורה ואיך הדין הגדול חמשים מכות וי"א ר"ן מכות נמשך מבחי' היד הגדולה שהיא חסד דוקא, אך הענין דהא בפ"י נאמר ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב הרי דוקא ימינך שהיא החסד תרעץ אויב וכ"ה בזח"א דפ"ו ב', ובזח"ב ד"ל ע"ב, שלכן ה' רוב היוד מכות ע"י אהרן שהוא איש החסד לפי

(* בכת"י ב' — נמצא קטע זה (בשינויים קלים) בסיום ד"ה וירא ישראל ולקמן

שימינך דוקא תרעץ אויב, וכי"פ בפי יתרו דפי"א א' שהחסד והימין זוזר להיות שמאל לעשות הדין חזו כמו שאנו מוצאים שאברהם כבש רחמיו מעל בנו לעשות רצה"ע. כמ"כ י"ל החסד עליון כובש מדתו לעשות מדה"ד כדי לבער הרע וכדי להיות נודע ה' משפט עשה ואז נודע ה' היינו וידעו מצרים כי אני ה' כמ"ש במד"ר בשלח פכ"ג וכנגד מה שאמר מי ה' לקח נ' מכות על הים כמנין מי, וגם ים הוא אותיות מי כמ"ש כ"ז במד"ר ס"פ שמות הנ"ל, אך מה שימינך ה' תרעץ זהו להאויב דוקא נהפך מדה"ר דוקא למדה"ד וכמ"ש ויהרוג ה' כל בכור, וע' במד"ר ויצא פע"ג, והענין דמבואר בוח"א דפי"ו ב' וכד אתקשרת בימינא כדין אתברו שנאין דכתיב ימינך ה' תרעץ אויב, והיינו כדפי' בוח"ב כ"ז רע"א שהקשה קושיא זו ואי תימא אמאי בימינא והא שמאלא אתער דינין אלא רזא דא בשעתא דקוב"ה דן להו לישראל לא דן להו אלא מסט' דשמאלא בגין דיהא דחי להון בשמאלא ומקריב בימינא, ור"ל כי הימין הוא בה עיקר הכח, משא"כ השמאל נק' יד כהה וע' בשבת סג"א גבי למיימיני' בה של תורה שמפושפשוין בה בדקדוק ובוררין כימין המיומנת למלאכה למשמאילים בה שאין יגיעים בה כל צרכה, א"כ עדין יובן הדחי' כשהיא בשמאל אינה דחי' גמורה, וזהו כי לא ידח ממנו נדח, אבל הקירוב הוא בימין אשר הוא קירוב אמיתי, אבל לעו"ג דחי לון בימינא ומקריב לון בשמאלא וישראל לפי שהן מקו האמצעי שענינו לעשות שיהי' שמאלא אתכליל בימינא לכן אין הימין דוחה אותם אלא רק שמאל דוחה וימין מקרבת, וזהו הדרוש דכאן לבאר איך שישראל מתקנים ג"כ קו השמאל והיינו ע"י העבודה ועכשיו זהו התפלה ולכן וירא ישראל קו האמצעי את היד הגדולה אשר עשה דהיינו ימינך ה' תרעץ אויב, וכן אמרו במד"ר וישלח פ' פ"ב כתוב א' אומר נצב לריב ה' וכתוב אחד אומר כי אשב לשפוט בשעה שהקב"ה דן את ישראל דן אותם מעומד מקצר בדין ומפשר בדין, אבל כשהוא דן עו"ג דן מיושב מאריך בדין ומדקדק, ובוח"ג ל"ז א' פי' הטעם דהא אית ימינא ואית שמאלא רחמי ודינא ישראל ועמלקי' ובג"כ כתי' הושיעה ימינך וענני דכד אסתלק ימינא (ר"ל רוממות הימין דהיינו הושיעה ימינך שיאיר חסד דע"ק בחסד דז"א כמ"ש בד"ה ה' יחתו מריביו) וישראל דאתדבקון בהדי' יסתלקון ויתעטרון ב' כדין אתכפיי' שמאלא וכל אינון דאתון מסיטרי' הה"ד ימינך ה' תרעץ אויב זהו לפי שהעו"ג שהם מסיגי קו השמאל הם ממש מנגדי' לימינך ה', ולכן אמר פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו לפי שהזכרים נמשכי' מהחסד כמ"ש זכר חסדו, והיינו כי וכל בניך למודי הוי' להמשיך גילוי אור הוי' למטה שז"ע ימינך ה', עולם חסדי יבנה, ואיש כי יקח כו' חסד הוא, וז"ע אהרן שודמ"ט ונק' כהן משמש לקדה"ק להמשיכו במל', יומם יצוה ה' חסדו, וכל הבת תחיון לפי שהיא מבחי' גבורות סברו שיוכלו לינק מזה, אך באמת טעו כי שרשם מגבורה שבאצי' ששם הכל ימין, ועכ"פ לפי שהמצריים מנגדים לימין העליון לכן ימינך דוקא תרעץ אויב שהדחי' היא בימין דוקא, וזהו בכן אדם שאין לו תשועה כי הישועות הם מימין חזו כשהשמאל דוחה אזי ימין מקרבת וזהו צוה ה' את ישועות יעקב

כי יעקב ת"ת ממשיך להיות שמאלא אתכליל בימינא ואח"כ אחר שמאל דוחה גורם הושיעה ימינך וענני, אבל במצרים שימינך ה' תרעץ אויב אין להם עוד תשועה, ולכן ישראל שהם מימינא שהרי נק' בת נדיב בתו של אברהם וכל עבודתם שיהי' שמאלא אתכליל בימינא כדי שעיי' יהי' גילוי אלקות למטה כמ"ש בד"ה אלה תולדות יצחק בענין אברהם שהי' ממשיך שיהי' שם שמים מתאהב, וגם מתקנים קו השמאל שיהי' עליות ממטלמ"ע כענין בארות דיצחק והיינו שילוב אד' בהוי', וגם ע"י קרבנות מתקנים רוח צפון כמ"ש ע"פ ושחט כו' צפונה כו' לכן גם השמאל נהפך להם לימין כמ"ש במד"ר ע"פ ויזכור אלקים את רחל, וזהו והמים להם חומה מימינם ומשמאלם והיינו ע"י קיום מ"ע ומל"ת שהם ה"ח וה"ג וע' מזה סד"ה אז ישיר משה, שזהו ע"י שמקיימים על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח והיינו שע"י התורה שהיא קו האמצעי מחברים ב' הקוין להיות שמאלא אתכליל בימינא, ועיקר ההמשכות שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה, וזהו ענין קי"ס אשר ים שהוא עלמא דאתכסיי' נעשה יבשה עלמא דאתגליא ולכן המים להם חומה, ועיקר הענין היינו שע"י ג' עמודי' אלו ממשיכי' מעצמות או"ס סדכ"ס אדון הנפלאות אשר אצלו ההעלם דים והגילוי דארץ שזה לכן הלכו ביבשה בתוך הים, משא"כ המצרים א"א להם להגיע למעלה מסדר ההשתלשלות, ואדרבה ימינך ה' דוקא תרעץ אויב והיינו ע"י המשכת חסד דא"א בחסד דו"א כמ"ש בד"ה ה' יחתו מריביו ועמ"ש מענין על ג' דברים העולם עומד בהגהות לד"ה ואלה המשפטים שע"י התכללות ג' קוין ממשיכים מע"ק וידוע דקי"ס בעתיקא תליא, ועמ"ש ע"פ הוהר וישב דקפ"א בענין וגבה מאד מסטרא דיעקב.

וירא ישראל את כו', עיין רבות שמות תוך פ"ה בשלח פכ"ג דק"מ ע"א ע"ג, פ' נשא פ"ט דר"ל ע"ב, שה"ש רבה בפסוק דומה דודי לצבי י"ו ג', בפסוק אתי מלבנון דכ"ו ע"ב, ונוכר שם אית בר נש דחמי ולא מהימן, ור"ל כיון דכתיב וירא ישראל כו' א"כ מהו ויאמינו ועיין זח"ב בשלח נב"ב כי תצא רע"ו א', וכדי להבין מ"ש ויראו העם את ה' יש להקדים מ"ש יראו את ה' קדושו תילים ל"ד וצ"ל מהו קדושו דוקא הכתיב יראו מה' כל הארץ, וברבות בראשית פ"ה למה כונס כנד מי הים בשביל ויראו מה' כל הארץ כו' ע"ש, אך הענין דיש שני בחי' יראה, יראה תתאה שהיא יראה חיצונית הנמשכת מההתבוננות בבחי' מלכותך מלכות כל עולמים כו' והתהוות מאין ליש, והבי' יראה עילאה שהיא יראה פנימי' הנמשכת מההתבוננות בעצמות אור א"ס ב"ה דכולא קמי' כלא חשיב ממש והוא בחי' והנורא אל עליך כו' פיי' והנורא היינו המקור שממנו נמשך יראה פנימית שהוא אל עליך

כו' עיין ד"ה אתם נצבים בפ"י אל עליון בחי' אש אוכלה הוא כו', ועיין מענין ב' בחי' יראה הנ"ל בד"ה כי תשמע בקול ובד"ה וידבר כו' אנכי הוי' אלקיך ובחי' יראה פנימית נקרא יראו את ה' ע"ד את הטפל היינו שיהי' טפל ובטל לגמרי לשם הוי', מחמת שהיראה בפנימיותה, משא"כ יראה חיצונית נקרא ייראו מה' ע"ד וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק בת"א סד"ה וכל העם רואים וזהו למה כונס כנד מי הים בשביל ייראו מה' שלהיות ייראו מה' זהו יראה חיצונית הנמשך מבחי' כונס כנד מי הים כו' ע"ש ברבות וזהו ענין והים עומד עליהם מלמעלה בבחי' התנשאות מדת מלכותו כנזכר בד"ה מי מנה, ולכן ויעמדו מרחוק כו' וזהו ויסך בדלתים ים באיוב סי' ל"ח יו"ד, ועיין זה ברבות בשלח פכ"א דקל"ח סע"ד ובפ' קרח דרע"ב ב', ועיין מענין בדלתים בהרמ"ז פ' אמור צ"ה ע"א, ובמק"מ ר"פ שלח, ועמ"ש מזה בד"ה מזוזה מימין אות א' שי"ל שהדלת שהוא עשוי לסתום הפתח זהו ענין המסך והפרסא המפסיק בין אצילות לבריאה, וזהו ויסך בדלתים ים ולכן והים עומד עליהם כו' וע"כ ייראו מה' כו'.

קיצור. בחי' ייראו מה' הוא יראה תתאה ע"ד וינועו ויעמדו מרחוק דקאי על העם ערב רב, ונמשך ע"י כונס כנד מי הים בחי' והים עומד עליהם מלמעלה ויסך בדלתים ים, וזהו ג"כ ענין תכלת דומה לים וים דומה לרקיע, עיין זח"א ר"פ חיי שרה קכ"א א' ב' ובפ"י הרמ"ז שם, אך יראו את ה' היא יראה פנימית הגמשכת מבחי' והנורא אל עליון.

ב) אך מ"ש יראו את ה' כל קדושו היינו שכדי להגיע לבחי' יראה פנימית זו הוא ע"י בחי' קדושו דהיינו אשר קדשנו במצותיו וכמארו"ל קדושה מביאה לידי ענוה וענוה מביאה לידי יראת חטא, ועמ"ש מענין פי' קדושה זו בד"ה ראשי המטות, והענין כי מצוה הוא מענין צוותא שהוא ענין ההתחברות וההתקשרות ועד"ז פי' המגיד ג"ע וידבר ה' אל משה ואהרן ויצוום שקשר וחיבר אותם יחד, כי תרי"ג מצות שהן נגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים דרך כלל נכללו בעשרת הדברות, ולכן יש בעשה"ד תרי"ג אותיות עד אשר לרעך כמ"ש ברבות פ' קרח והם מכוונים נגד עשרה מאמרות שע"י קיום עשה"ד מתקיימים עשרה מאמרות כמארו"ל פ"ט דשבת דפ"ח ע"א מלמד שהתנה הקב"ה עם מע"ב וא"ל אם ישראל מקבלים את התורה אתם מתקיימין כו' ואפשר לכן הן ב' לוחות ובכ"א ה' דברות כי הגה אף ידי יסדה ארץ וימינו טפחה שמים ובכל יד חמשה אצבעות והן ע"ס כמ"ש בס"י ע"ס במספר עשר אצבעות חמש כנגד חמש כו' ובהם נברא העולם, וזהו מארו"ל בעשרה דברים נבה"ע בחכמה ובתבונה ובדעת כו' וקיום זה הוא ע"י הלוחות שבהן עשה"ד חמשה בכל לוח ג"כ חמש כנגד חמש כו', והטעם הוא לפי שבאמת עצמות אור א"ס הוא למעלה מעלה מבחי' ע"ט עד שכדי להיות התהוות ע"ס הוא ירידה והשפלה גדולה והיינו ע"י צמצומים רבים ועצומים וזהו נפלאותיך ומחשבותיך אלינו שהם ע"ס נפלאותיך הם חו"ב כענין אאלפך חכמה ומחשבותיך הם המשכת חו"ב במדות הכל הוא רק אלינו שהוא כדי

שיומשך לנו אין ערוך אליך שבחי' נפלאותיך הנ"ל לגבי עצמותו ית' הם אינן ערוך כלל, וכמ"ש עושה פלא אדון הנפלאות אנידה ואדברה עצמו מספר ריבוי הצמצומים כו' ולכן כדי להיות המשכות אור א"ס ב"ה בעשר ספירות שהן עשרה מאמרות הוא ע"י התורה שהוא עשרת הדברות וכל המצות וזהו וידבר אלקים את כל הדברים לאמר פי' לאמר ר"ל שעיי"ז נמשך אור א"ס ב"ה בבחי' עשרה מאמרות וזהו לאמר ואפשר פי' לאמר לשון יחיד הוא ע"ד במאמר אחד יכול להבראות שהוא מאמר דבראשית ברא, ולכן יש בפסוק וידבר אלקים כ"ח אותיות וכן בפסוק ראשון דבראשית שהן ב' פעמים יד היינו בחי' ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים כו' שמתקיימים ע"י עשרת הדברות וזהו ענין ימינך ה' נאדרי בכח שהוא התורה וזה היינו ב"פ יד הנ"ל ונק' כח אדני קול ה' בכח כו' וזהו שמצוה הוא לשון צוואת היינו התחברות והתקשרות אור א"ס ב"ה בע"ס דאצי' ועיי"ז מתקשר ג"כ ע"ס דאצי' בכי"ע שזהו"ע עשרה מאמרות, וזהו ועתה יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר פי' כאשר דברת בחי' עשרת הדברות לאמר להיות מקור וחיות לעשרה מאמרות כנ"ל, והוא ע"י יגדל נא כח כו' ובד"ה אוסרי לגפן נת' שע"י המצות נמשך מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש וזהו"ע הצוואת והחיבור ליחד ולחבר בעל השם עם השם כו' ויחוד זה עד רום המעלות כי שמו בגימט' רצון שגם הרצון נקרא רק שם וזהו"ע מצות הוי' מצותי חיבור עצמות אור א"ס בשם הוי' שנאמר אני הוי' הוא שמי.

קיצור. יראו קדושי קדשנו במצותיו מצוה צוואת כי עשרה מאמרות שהן ע"ס מתקיימים ע"י עשה"ד והיינו כי נפלאותיך ומחשבותיך שהן ע"ס אין ערוך אליך כלל מצד עצמם רק המצוה מקשר ומחבר וידבר לאמר כ"ח אותיות יגדל נא כח אד' כאשר דברת לאמר ידי וימיני ב' לוחות כו' והיינו ע"י שגם המצות הם בבחי' ציור אדם ג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח שהן העלאה והמשכה עבודה בחי' העלאה קרבנות ריח ניחוח וצדקה וגמ"ח המשכה ותורה קו האמצעי המחבר ב' הקוין לכן ע"י העלאה והמשכה זו גורם התחברות והתקשרות אור א"ס באצי' ולכן מצוה הוא שם הוי' וזהו ועשיתם אותם אתם כתיב מעלה אני עליכם כאלו עשאוני שממשיכים מבחי' עצמיות אור א"ס בחי' כי לא אדם הוא להיות נמשך בבחי' דמות כמראה אדם כו' ועמ"ש מזה בד"ה זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו (הג"ה והפירוש ע"ד אם אין חכמה אין יראה בד"ה וידבר דעשרת הדברות ולכן כדי לבא ליראה עילאה שהיא יראו את ה' זהו ע"י אשר קדשנו במצותיו קדש הוא חכמה ועמ"ש בד"ה ולא אבה בענין קדש א"ע במותר לך ועוד כמ"ש והריחו ביראת ה' הרי יראה שייך לבחי' ריח שהוא מקיף כי יראה זו נמשך ע"י דמזליהו המקיף חזי וריח הוא המצות כמ"ש וריח שלמותיך כריח הלבנון וירח את ריח בגדיו שהם הלבושים הנעשים מהמצות עצמן.

קיצור. והיינו ע"י המצות ג' קוין העלאה והמשכה ע"ד והחיות נושאות בחי' כמראה אדם כו' ואזי ממשיכים מבחי' כי לא אדם הוא להיות בחי' אדם והמשכה זו בקו האמצעי המחבר ב' הקוין להיות התכללות עכ"ה).

ג) והנה עתה תפלה במקום עבודת הקרבנות ונק' עבודה שבלב וא"כ היא מבחי' קו השמאל. והנה שמאלי תחת לראשי דהיינו בחי' נשיאת ראש והרי שמאל דוחה, ועיין מזה בת"א פ' כי תשא את ראש דפי' שע"י שמאל דוחה שהוא דוחה ומשפיל א"ע מזה יבא לנשיאת ראש ואה"ר כו' ויש לפרש ג"כ להפך שע"י הרמת ראש שהוא ענין ההתבוננות במוחו ותבונתו אחדות ה' עי"ז אח"כ יהי' משפיל א"ע ע"ד לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר, וזהו השמאל דוחה, וכמו שאומרים סלח לנו בשמו"ע לאחר אחד ואהבת שבק"ש דדוקא ע"י שמע ישראל, ישראל אותיות לראשי, אוי יותר יהי' חוטא בעיניו ע"ד וסביביו נשערה מאד, וזהו ענין יראה בושת שיבוש ויכלם ממעשיו וממחשבותיו כו', וכמארז"ל ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו זהו הבושה, ועמ"ש מזה בד"ה וארא אל אברהם, וזהו קדושה שהיא אהבה רבה הנמשכת מבחי' שהוא ית' קדוש ומובדל כו' היא מביאה לידי ענווה ויראת חטא שהוא יראה בושת בחי' שמאל דוחה כו', וכמו מצרף לכסף שכל מה שיהי' השלהבת גדולה ביותר כך יהי' בירור ופירוד הסיגים מן הכסף כו' כך איש לפי מהללו כמ"ש בד"ה בהעלותך את הנרות ובד"ה וידבר כו' במדבר סיני באוהל מועד, ועד"ז נתקן בקרבנות מצות תרומת הדשן בהיות ששריפת הבהמה ע"ג המזבח שנכלל באש שלמעלה אריה דאכיל קרבניו הוא כמו עד"מ המצרף לכסף כו' זהו המובחר מה שנכלל באלקות כמו הכסף הנקי שהוברר מתערובות הסיגים, והאפר הנשאר ממנה שמוציאים אותו מהמזבח זהו בחי' שמאל דוחה שדוחה האפר מע"ג המזבח דהיינו שדוחה א"ע ומוציא בנפשו פסולת וסיגים וכמו האפר שהוא השיריים והפסולת שנשאר אחר שריפת הקרבן כו', ומזה נמשך שיבוש ויכלם ממעשיו ויהי' כמו אפר שהוא תכלית השפלות וכתוב ושמך אצל המזבח והי' נבלע במקומו (שמ"מ ע"י בוני' בושת וכלימה זו הי' פסולת זו שנדחה ג"כ מתעלה ונכלל בקדושה כי בושת אותיות תשוב היינו בחי' תשובה, ובמא"א אות ד' סיי"ט דשן הם המ"ן של הנוק' ירוויזן מדשן ביתך כו' עכ"ל מיהו דשן הנ"ל פירושו שמן ושומן משא"כ תרומת הדשן אפר) שע"י דחייה יוכל אח"כ להתקשר יותר באור א"ס אבל מה שלא יוכל לבלוע במקום המזבח הוציאוהו מחוץ למחנה והוא העצבות שלא יגיע ממנה תועלת לעבודת ה' ובה יובן ענין המאמר עולם ברור ראית שע"י כור ומצרף נתברר כו'.

קיצור. ענין שתפלה עבודה שבלב כו' שמאל דוחה שאחר רשפי האש נתגלה הפסולת סלח לנו אחר ק"ש, וזהו ענין תרה"ד).

ואפ"ל עד"ז פי' ויושע ה' ביום ההוא כו' כי פי' ויושע ע"ד וישע ה' אל הבל כו' והיינו להיות בירור נש"י, וזהו ישראל מיד מצויים כמ"ש במכילתא כצפור שהיא נתונה ביד אדם כו' כך היו ישראל נתונים ביד מצרים כו', וכמ"ש ג"כ ברבות נשא פ"ט דר"ל ע"ב היו עכומ"ז קורין תגר כו' אנו ערלים והם ערלים להם ויושע כו' ולנו וניער פרעה כו' דהיינו שאו היה הביורר שנש"י נתבררו ע"י המסינ בעת קי"ס כמ"ש היתה יהודה לקדשו

כד', וכמ"ש במדרש ע"פ ותהילתי אחטם לך שנכנסו בים עד חוטמם במים כו', והפסולת נדחה וזהו ויושע כו' ישראל מיד מצרים ממש עד שנאמר עד יעבור עמך הוי' שנתעלו בבחי' תשובה למעלה משם הוי' ח"ש אח"כ וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים דוקא שהוא ע"ד שמוציאין האפר פסולת הנשאר מהבירורים של הקרבן מחוץ למחנה כו' וזהו תבלעמו ארץ כו' שנבלעו משם במקומן כו'.

קיצור. שע"ד הנ"ל מענין הקרבן ותה"ד יובן ענין ויושע כו' ישראל מיד מצרים וענין וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים כו'.

ד) והנה תורה קו האמצעי דוד היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה כי הנה למתב"כ רק ע"י התורה כמ"ש בתניא פד"ה וההפרש בין חכמת התורה לבחי' חכ' שבמע"ב כמו עד"מ באדם חכם מעלת עצמיות חכמתו על התלבשות הארת חכמתו בדברי שיחת חולין כו' שאע"ג דשיחת חולין של ת"ח צריכה לימוד אין זה בערך עצמיות חכמתו כך עשרה מאמרות נק' מילין דהדיוטא כו' ולכן ששת ימי המעשה נק' ששת ימי החול כו' משא"כ התורה היא חכמתו ית' ממש, לכן דוקא ע"י עשרת הדברות נמשך קיום עשרה מאמרות כו' ומ"מ צ"ל ג"כ דוד היה מחבר כו' כי גם נפלאותיך כו' אין ערוך אליך והיינו ע"י העבודה שהיא התפלה כו' וכח זה דוקא בנש"י, וזהו אשר קדשנו במצותיו מצותיו דוקא לשון צוותא וחיבור להיות עי"ז התקשרות אור א"ס ב"ה בע"ס כו' וכנ"ל. והנה פ"י אשר קדשנו שמבחי' המשכה זו שממשיכים מבחי' סוכ"ע יומשך בנפש ג"כ בחי' אהבה רבה כמ"ש ע"פ מי מנה עפר יעקב כו', אך עז"ג יראו את ה' קדושו שצ"ל ג"כ יראה עילאה כי הנה אע"פ שנת' דמצוה הוא לשון צוותא וחיבור מ"מ אין יוצא מידי פשוטו שהוא ציווי המלך ופקודתו ועיקר מצות המלך הוא בבחי' קבלת עול כענין הידוע בפ"י מאמר שמואל לשאול הלא שמוע מזבח טוב ואף אם הוא בבחי' יראה תתאה הנה שרשה מיראה עילאה, וכמ"ש מזה בבה"ז אמור ד"ק ע"ב גבי אחותי בת אבי היא כו', וזהו בזאת יבא אהרן אל הקדש כו' בזאת היינו בחי' מל' יראה תתאה יבא אל הקדש חכמה עילאה יראה עילאה כו', וגם קדש העליון זהו מה שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו שהוא המשכה כו' וזהו יראו את ה' קדושו שכדי להמשיך מבחי' קדש העליון ע"י המצות הוא דוקא ע"י היראה שהרי בזאת שהיא יראה דוקא יבא אהרן שהוא אה"ר אל הקדש כו' (וזהו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את כו' דצ"ל הא כתיב מי לא ייראך כו' אלא כי השאלה מעמך הוא ליראה את דוקא בבחי' את הטפל כו' וזהו ג"כ ענין מה ה' אלקיך שואל מעמך שהשאלה הוא בחי' מה שהוא בטל וזהו ענין את הטפל כנ"ל.

קיצור. ענין תורה קו האמצעי ע"מ נק' עמל שיחה משא"כ תורה ח"ע ומ"מ דוד היה מחבר כו' וע"י ג' קוין תורה ועבודה וגמ"ח ממשיכים צוותא וחיבור ועז"ג יראו את כי מצוה ג"כ כפשוטו קיום הציווי עול שמוע

מוכת טוב יראה בזאת יבא אהרן אהרן אל הקדש א"כ יראו את ה' קדושיו
 כי אין מחסור פי' אין הוא כתר עליון שהוא מל' דא"ס וע"י קיומו המצות
 בבחי' עול מלכות ויראה ע"ד שמוע מובח טוב כו' בבחי' בזאת יבא כו'
 מעוררים אור הכתר כי המל' שהיא יראה תתאה שרשה מהכתר כו' הנק'
 קדש העליון ובחי' אין הוא מחסור ליראיו ר"ל שמשם מילוי כל החסרונות
 ע"ד בורא נפשות רבות וחסרונן דר"ל שממלא כל חסרון ומילוי החסרון הוא
 כמ"ש לא יחסר כל בה שבחי' יסוד נק' כל כי כל בשמים ובארץ. כי עיקר
 החסרון שייך בלבנה בחי' מל' שיש בה ירדות כו' ומילוי החסרון ע"י כי
 כל כו' ומקור מילוי החסרון מבחי' אין שהוא כתר אנת הוא שלמותא דכולהו
 כו'. וכמ"ש במ"א בענין ימי המילואים כו' וכמ"ש בברכת הלבנה למלאות
 פגימת הלבנה והיה אור הלבנה כאור החמה כו'. והיינו בחי' היד הגדולה בחי'
 כיד המלך שמשם מילוי כל חסרון ובחי' אין מחסור הוא ליראיו שע"י נמשך
 מבחי' והנורא אל עליון כו' קונה הכל בחי' לא יחסר כל כו' וכענין האבות
 שנאמר בהם בכל מכל כל כו'. וזהו שיעקב אמר יש לי כל משא"כ עשו אמר
 יש לי רב שעם היות נק' בנה הגדול כנוצר בד"ה בשלח פרעה וזהו שמקבל
 בדרך נפילת האור בשבה"כ בחי' רב טורי דפרודא. אבל ביעקב נמשך מבחי'
 היד הגדולה כו' בחי' כי אין מחסור כו' העיקר בפנימיות וזהו יש לי כל
 לא יחסר כל בה העיקר בפנימיות וגם בחיצוניות ובגשמיות כו'. אך צ"ל
 בבחי' יראו את שיהי' בבחי' את הטפל כו' ביטול וע"י ממשך מבחי' אין
 כי אין מחסור כו' ובפ"ק דב"ב ד"ח ע"א ע"פ אף חובב עמים כל קדושיו בידיך
 מוכח דפי' קדושיו הם ת"ח והיינו לפי שבחי' חכמה נק' קדש ות"ח נק'
 קדושיו וא"כ פי' יראו את ה' קדושיו היא יראה הנמשכת ע"י עסק התורה
 כי אם אין חכמה אין יראה ובמא"א אות יו"ד סכ"ו יראה נק' החכמה כי היא
 יריאה לעלות אל הכתר. אך בינה נק' אהבה כי או"א נק' אחים ורעים זה
 לזה עכ"ל א"כ לפי' פי' יראו את ה' קדושיו היינו כי את הטפל זהו בחי'
 מל'. והיינו כי זהו עלי' החכמה בכתר שהוא מל' דא"ס שמשם שורש יראה
 עילאה הנ"ל מגבורה דעתיק שבמו"ס כו'. וכמו"כ יתפרש ענין זה עפמ"ש
 ברבות ויחי ר"פ צ"ו דקאי על י"ב שבטים שהן בהיכל קה"ק דבריאה ולכן
 נק' קדושיו והיינו שהיכל קדה"ק דבריאה מחבר אצי' עם בריאה. וזהו קדושיו
 המשכת בחי' קדוש כו' וגם התלמוד נמשך מהיכל קדה"ק ויראו את ה' זהו
 עלייתן במל' דאצילות כו' וע"י כי אין מחסור ליראיו כי המל' שרשה בכתר
 כו'.

קיצור. כי אין כתר מחסור לא יחסר כל בה אל עליון כו' וקונה הכל כל
 קדושיו ת"ח יראו את ע"ד גבורה דעתיק שבמו"ס את כי שם שרש
 כ"ב אותיות כמ"ש בפע"ח שער השבת פ"כ גבי תשר"ק דמוסף שבת א"נ
 קדושיו י"ב שבטים בהיכל קדה"ק דבריאה יראו את ה' עלייתן במל' דאצי'
 כענין סמיכת גאולה לתפלה ואד' שפתי תפתח גאולה אריכתא דמיא שהיכל
 קדה"ק דבריאה נעשה אצילות ממש כמ"ש בפע"ח סוף שער הק"ש ס"פ כ"ט.

ה) וזהו וירא ישראל כו' כי הנה קיים היה הכנה לשיוכלו לקבל התורה. וא"כ מה שנת' לעיל בענין עשרת הדברות והמצות שהם קיום וחיות העשרה מאמרות כ"ו היה תחלה בשעת קיים, וזהו ענין ובניי הלכו ביבשה בתוך הים וארו"ל פ"ק דיומא ד"ד ע"ב שנעשה להן כמין שביל בים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם הרי ג' קוין כנגד תורה ועבודה וגמ"ח, א"נ מימינם זו מ"ע ומשמאלם זו מצות ל"ת והשביל באמצע זהו התורה, והענין דהנה כתיב אחרי ה' אלקיכם תלכו, וארו"ל ברבות קדושים פכ"ה וכי אפשר לב"ו להלך אחר הקב"ה אותו שכתוב בו בים דרכך ושבילך במים רבים כו' בתילים סי' ע"ו, והענין כי ים הוא עלמא דאתכסיא ויבשה הוא עלמא דאתגליא שכל מה שיש ביבשה יש בים רק ביבשה הן בבחי' גילוי ובים הן בבחי' העלם וכמו"כ כל סדר השתל' העולמות הן בבחי' העלם וגילוי ים ויבשה שקודם שנתגלו כל העולמות מאין ליש הי' תחלה כלולים בהעלם בבחי' כשעלה ברצונו הפשוט שע"י מחשבה זו נתהוו כו', וג"ע העליון ותחתון נק' עלמין דאתגליין וכן מלאכים ונשמות בקול דברי אלקים חיים כו' נודע בשערים בעלה כו' בחי' דבור נק' זה השער לה' והוא בחי' ממכ"ע אבל ים הוא ההעלם כו' רק שהוא ההעלם השייך להגילוי, ועד"ז נאמר והים עומד עליהם מלמעלה וכנ"ל, והנה כתיב ושמרו דרך הוי', ופי' בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' שהוא ענין דרך ומבוא להיות שם הוי' דהיינו שיומשך מעצמות אור א"ס להיות סדר השתל' הנ"ל בחי' העלם וגילוי ובשם הוי' ג"כ י"ה הוא עלמא דאתכסיא ו"ה עלמא דאתגליא וצריך להיות המשכה מעצמות א"ס ב"ה להיות המשכת שם הוי', וזהו בים דרכך, ועמ"ש בד"ה מהלכים בין העומדים בת"א פ' וישב בפי' אם בדרכי תלך כו' ועיקר הדרך קו האמצעי בריח התיכון המבריח מן הקצה כו' ובמא"א אות ד' סעי' י"ד דרך נק' דעת או יסוד כו' ולפי' בים דרכך מל' מקור דבי"ע כשהיא בבחי' אצי' נק' ים ובים דרכך הוא ההמשכה מיסוד שממשיך מהדעת ומלמעלה כו', ושבילך היינו יסוד אבא במים רבים בחי' בינה כמ"ש בזח"ג מצורע ג"ד ב' ע"פ מים רבים לא יוכלו כו' והנה בבחי' ים ומים רבים שהם עלמא דאתכסיא שם דרכך ושבילך כו', אבל בבחי' יבשה נמשך אח"כ רק הארה מאין ליש כו' אך ע"י קיום המצות שהוא בחי' ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט עי"ו ובניי הלכו ביבשה בתוך הים ע"י שמקיימים בבחי' יבשה דרך הוי' הרי הם בבחי' בים דרכך ושבילך כו' וזש"ש ברבות קדושים פכ"ה כנ"ל, וכי אפשר לב"ו להלך כו' אלא מתחילת בריאתו של עולם לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחלה שנאמר ויטע ה' אלקים גן בעדן אף אתם כשתכנסו לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחלה כו' דלכאורה תמוה וכי ע"י שיטעו עץ מאכל יבואו לבחי' דרך הוי' הנ"ל, אלא כי התורה נק' עץ חיים, וזהו ג"כ ענין הגן היינו גן סדרים דאורייתא כו', וזהו ענין והשענו תחת העץ, היש בה עץ, ולכן בעצרת על פירות האילן כי אז מתן תורה כו', וזהו וחיי עולם נטע בתוכינו כמסמרות נטועים, ועיין מ"ש בענין ויטע אשל בבאר שבע ובמק"מ ויקרא

נמוך מהכלים כ"א זהו בבחי' היכולות שם הוא בחי' ההשתלשלות עילה ועלול אבל בהכלים אין שייך כלל בחי' השתלשלות עילה ועלול אלא הם למעלה מגדר ההשתלשלות (כוונת ההשתלשלות עילה ועלול הנזכר כאן ע"כ צריך לומר להתהוות שכליים נבדלים דבי"ע שמהיכולות דאצילות ואילך שייך לומר שיתהוו מהם השכלים נבדלים דבי"ע דרך השתלשלות עילה ועלול לפי מה שכתוב באגה"ק סי' כ' שגם ההיכולות דאצילות הם בחי' נבראים וז"ל וכן באצילות מחיצוניות הכלים דיי"ס דאצילות שהן אלקות נבראו ההיכולות דאצילות כו' עכ"ל. הרי שהיכולות הן נבראים ואינו אלקות מש"ה משם ואילך שייך עילה ועלול לגבי בי"ע משא"כ הכלים שהן אלקות ממש הן לגבי הנבראים למעלה מגדר ההשתלשלות עילה ועלול רק שהתהוות הנבראים מהכלים ע"ד יש מאין כו' וכיון שהכלים הם אלקות. א"כ הדרא קושי' לדוכתא איך יתכן ע"ז למען יזמרך כבוד כו'. משא"כ לפי דעת הרמ"ק דמהכלים שייך בחי' השתלשלות עילה ועלול לגבי בי"ע א"כ ודאי יצדק ענין למען יזמרך כו' ביטול ואהבה ויראה כיון שהם כבר בגדר ההשתלשלות כו'. אמנם באגה"ק שם סי' כ' כתב ונראה מדבריו דאף לפי דעת הרמ"ק מכלים דאצילות לבי"ע אין שייך כלל השתלשלות שהרי כתב שם וז"ל אמנם הכוונה היא לומר"ש שגם הכלים הם אלקות ממש לברוא יש מאין כמו הא"ס ולא בבחי' השתלשלות עו"ע לבה. ומ"ש הרמ"ק ענין השתלשלות עילה ועלול וכן הוא בזה"ק פ' בראשית היינו בהשתלשלות הספירות בספירות עצמן בבחי' הכלים כו' עכ"ל. הרי כתב דגם להרמ"ק אין הענין שהנבראים משתלשלים מהכלים דרך עילה ועלול ח"ו כ"א זהו הכלים מהכלים עליונים מהן בעצמן וזה אמת גם לפי דעת האריו"ל שהרי כ"כ בשם הזוהר פ' בראשית. וא"כ לפי צריך לומר מה שכתב דהרמ"ק תירץ דבהכלים שייך בחי' ביטול אהבה ויראה וצריך לומר דמ"מ יש הבדל בין הפרד"ס להאריו"ל בענין הכלים. דהנה הרמ"ק בפרד"ס שער העצמות וכלים הביא ב' דעות אם הספי' הם אלקות הנק' עצמיות או שהם רק בחי' כלים והכריע שיש בהן עצמות וכלים א"כ משמע שהכלים אינם אלקות ממש. רק שהם לבוש להעצמות דספי' שהן אלקות. ומ"ש באגה"ק דגם להרמ"ק אין שייך מהכלי' לבי"ע השתלשלות זהו לפי שהרי בהכלים מלוּבש העצמות א"י בהם ועל ידם נשפע שפע האלקות ממש וא"כ ודאי הוא למעלה מהשתלשלות לגבי בי"ע. ומ"מ כיון דס"ל שהכלים דע"ס אינן אלקות אתי שפיר דשייך בהו אהבה ויראה וביטול משא"כ לפי דעת האריו"ל דגם הכלים דע"ס דאצילות הן אלקות ממש רק החילוק בין אורות לכלים שהאורות הם פשוטים ולא מכל אינון מדות כלל כו' כמ"ש במ"א. אבל מ"מ כיון שגם הכלים הן אלקות ממש קשה לכאורה איך שייך בהם אהבה ויראה כו' וכנ"ל. כי הנה כתיב אני הוי' לא שניתי פי' לא יש שום שינוי בין קודם ההשפעה להחיות העולמות ובין אח"כ שאינו מתפעל ומשתנה ח"ו מחמת ההשפעה

משא"כ בבחי' השתלשלות עילה ועלול אין שייך לומר לא שניתי דבדאי יש שינוי והתפעלות בהעילה מחמת ההשפעה כשמשיע אינו כמו מקודם שהי' דבוק בעילה שלו ובשעת ההשפעה יורד כו' וכיון שגם הכלים דאצי' הם אלקות שייך בהם ג"כ אני הוי' לא שניתי (וגם נודע דשם הוי' יור' בחכמה ה' בבינה כו') וא"כ ע"כ צריך לומר דההשפעה מהם להתהוות בי"ע אינו ע"ד עילה ועלול דא"כ היו הכלים משתנים מחמת הבריאה כו', אלא ההשפעה מהם לבי"ע הוא בבחי' שלמעלה מהשתלשלות כ"א שם הוא בחי' בורא ונברא שאין ערוך הבורא ית' לגבי הנברא ואינו מתהווה כלל ע"ד השתלשלות עילה ועלול ח"ו שאף ריבוי רבבות השתלשלות דרך עילה ועלול לא יועילו שממהות אלקות יתהווה מהות נברא ח"ו אלא התהוות זו הוא בחי' יש מאין ולכך נק' גם א"ק אדם דבריאה דאף שא"ק הוא למעלה מאצילות אעפ"כ לגבי א"ס ב"ה נק' בריאה שאין ערוך לא"ס ב"ה כמו הנברא ממש שאין לו ערך לבורא, ואינו מתהווה בבחי' השתלשלות עילה ועלול מא"ס ב"ה אלא יש מאין (ולא כמ"ש באיזו ספרי קבלה על כתר דא"ק שהוא העלול הראשון, וזה אינו שהתהוות א"ק מא"ס ב"ה הוא בריאה יש מאין) ופי' יש מאין הוא כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים מלכותך הוא מלכות דא"ס הוא מקור המחיה לכל העולמות שלמעלה מאצילות שהם עקודים נקודים וברודים וא"ק, והוא מלכות כל עולמים מקור כל המל' שבהעולמות אבי"ע ועקודי' כו' ובחי' מל' נק' שמו ית' דמבחי' שמו ומלכותו הוא התהוות העולמות, ועד"מ ממשלתו של המלך על המדינה שאין עצמיותו מתפשט בהמדינה רק מלכותו הוא מה ששמו נקרא עליהם, וכך הוא למעלה התהוות א"ק וכל העולמות נק' מל' דא"ס פי' מה ששמו נקרא עליהם זהו חיותם ולכן נק' מאין ליש היפך מבחי' עילה ועלול שעצם העילה נמשך בהעלול משא"כ בחינת מלכות הוא רק מה ששמו נקרא, וזהו אני הוי' לא שניתי אפילו בהשם אין שום שינוי מלבד דהשם אינו נוגע לעצמיות כמו למשל במלכותא דארעא שנקרא שמו על המדינה שאין נעשה שום שינוי בהשם מחמת שינוי המדינה כמו שיש קור וחום קיץ וחורף בהמדינה שאין שייך זה השינוי של הקור וחום שבהמדינה שיהי' בהשם של המלך, וכמו"כ הוא למעלה מאחר שהתהוות כל העולמות הוא מבחי' שמו ית' שנקרא עליהם וכנ"ל במ"ש מלכותך מלכות כל עולמים שזה גופא הוא המחיה, וזהו בורא קדושים ישתבח שמך כו' הטוב שמך כו' א"כ אין שום שינוי והתפעלות בבחי' השם ומלכותך מחמת התהוות העולמות ושינוייהם אחר התהוותם כו', וכמו שהוא במל' דא"ס לגבי א"ק שנק' א"ק בריאה כך ג"כ ממל' דאצילות לבריאה וזהו שאף בכלים דאצילות לא שייך השתלשלות עו"ע, ופי' דעילה ועלול היינו שבחי' העילה מתלבשים בהעלול, וזהו כמו באדם השתלשלות הדיבור מהמחשבה והמחשבה מהמדות והמדות מהשכל שהן מתלבשים זה בזה שהמחשבה מתלבשת בהדיבור וכן המדות בהמחשבה והשכל במדות ויש שינוי כו', אבל מכלים דאצילות שהתהוות בי"ע אין ההמשכה עד"ו רק כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים (וכבודע שמל' דאצילות

היא נק' בחי' כלי לגבי הע"ס שלמעלה ממנה וגם ע"ס דמל' מתהווים מעשר מלכיות שבק"ס דז"א והנה המל' דאצילות הוא מקור לבי"ע ע"ד בחינה הנ"ל ששמו נק' עתיק לבריאה פי' עתיק מלשון המעתיק הרים שהוא נעתק ומובדל מבי"ע רק שמו נקרא כו' ואינם בחי' התחברות כמו עילה ועלול כו'). והנה כמו שיש למעלה בחי' השתלשלות עילה ועלול דהיינו מההיכלות ואילך כמש"ל ויש בחי' שלמעלה מההשתלשלות כמו מכלים דאצילות לבי"ע כן בנשמת האדם שהוא בצלמינו כדמותינו יש ג"כ ב' בחי' הנ"ל שבחי' מחדו"מ שבאדם הם כמו בחי' היכלות ושייך בזה השתלשלות וכן אפילו בשכל ומדות ויש בחי' בנשמה שהוא למעלה מההשתל' לגבי מחדו"מ והוא בחי' רעותא דליבא כו'. והנה גם בעבודה צריך להיות ג"כ ע"ד ב' בחי' הנ"ל שתחלה צריך להיות התבוננות בחיצוניות העולמות וכמאמר רבינו ז"ל משל לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימי' ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו בהי עייל, לכך צריך להתחיל תחלה להתבונן בחיצוניות העולמות דהיינו בבחי' שמשתלשלים זה מזה דרך עילה ועלול והוא מההיכלות דאצילות ולמטה אשר יש בהם ג"כ ריבוא רבנות בחי' וההיכל הוא כללות ההשפעה וממנו נמשך אח"כ לפרטים רבים כמו היכל האהבה ובו מלאכים רבבות מחנה מיכאל ק"פ אלף כו' (עמ"ש במ"א ע"פ ארץ טובה טובה הארץ מאד מאד כו') ומהיכלות דאצילות להיכלות דבריאה ובבריאה גופא יש היכלות דאו"א והיכלות דזו"ג כו'. ויש בזה ריבוא רבבות השתלשלות עילה ועלול ומהתבוננות זו נולד אצלו אהבה ויראה והן בחי' אהבה ויראה חיצוניות שלמטה מהשכל, ונמשכים ג"כ מהשכל דרך עו"ע (ועד"ז יובן ענין שייכות ההיכלות לק"ש ותפלה וכנזכר בזוהר פקודי באריכות) ואח"כ צריך להעמיק בהתבוננות בפנימיות החיות שהוא למעלה מההשתלשלות שיתבונן איך שהוא נברא מאין ליש ונל היכלות הנ"ל הם בריאה מאין ליש לגבי א"ס ב"ה שהתהוותן ממל' דא"ס ב"ה שנעשה בחי' עתיק לבריאה הוא בחי' א"ק שנק' אדם דבריאה דפי' עתיק הוא מלשון המעתיק הרים שהוא לשון נעתק דהיינו שאין ערוך כלל בין הנברא הוא בחי' א"ק לגבי הבורא הוא בחי' מל' דא"ס שמו הגדול ית' ולכך נק' המל' עתיק לבריאה שנעתק ונבדל מהנבראים בבחי' אין ערוך כו'. ומוה ההתבוננות שמתבונן בפנימיות שלמעלה מההשתלשלות. שהוא ענין התבוננות בא"ס ב"ה יוליד מזה אהבה ויראה פנימיות שיש אהבה ויראה בפנימיות אף בעצמות (ר"ל אף גם בבחי' הכלים דאצילות שהן אלקות ולמעלה מהשתלשלות לבי"ע, מ"מ שייך בהן אהבה ויראה כמ"ש למען יזמרך כבוד כו'. וכאן מתחיל לתרץ הקושי' דלעיל איך שייך אהבה ויראה באלקות דודאי אהבה ויראה חיצוניות הנ"ל לא שייך גהו אבל יש בחי' ומדרג' אהבה ויראה פנימיות דשייך בהו ג"כ, וא"ש עם מש"ל דאהבה ויראה חיצוניות הן נמשכים דרך השתלשלות והאלקות הוא למעלה מהשתל' אבל אהבה ויראה הפנימי' הן למעלה מההשתלשלות כו'). וענין האהבה ויראה פנימית ששייך גם בעצמיות הוא בחי' מטי ולא מטי המבואר בוותר

משא"כ בבחי' ההשתלשלות עילה ועלול אין שייך לומר לא שניתי דבוראי יש שינוי והתפעלות בהעילה מחמת ההשפעה כשמשיע אינו כמו מקודם שהי' דבוק בעילה שלו ובשעת ההשפעה יורד כו' וכיון שגם הכלים דאצי' הם אלקות שייך בהם ג"כ אני הוי' לא שניתי (וגם נודע דשם הוי' יו"ד בחכמה ה' בבינה כו') וא"כ ע"כ צריך לומר דההשפעה מהם להתהוות בי"ע אינו ע"ד עילה ועלול דא"כ היו הכלים משתנים מחמת הבריאה כו', אלא ההשפעה מהם לבי"ע הוא בבחי' שלמעלה מהשתלשלות כ"א שם הוא בחי' כורא ונברא שאין ערוך הבורא ית' לגבי הנברא ואינו מתהווה כלל ע"ד השתלשלות עילה ועלול ח"ו שאף ריבוי רבבות השתלשלות דרך עילה ועלול לא יועילו שממהות אלקות יתהווה מהות נברא ח"ו אלא התהוות זו הוא בחי' יש מאין ולכך נק' גם א"ק אדם דבריאה דאף שא"ק הוא למעלה מאצילות אעפ"כ לגבי א"ס ב"ה נק' בריאה שאין ערוך לא"ס ב"ה כמו הנברא ממש שאין לו ערך לבורא, ואינו מתהווה בבחי' השתלשלות עילה ועלול מא"ס ב"ה אלא יש מאין (ולא כמ"ש באיזו ספרי קבלה על כתר דא"ק שהוא העלול הראשון, וזה אינו שהתהוות א"ק מא"ס ב"ה הוא בריאה יש מאין) ופי' יש מאין הוא כמ"ש מלכותך כל עולמים מלכותך הוא מלכות דא"ס הוא מקור המחיה לכל העולמות שלמעלה מאצילות שהם עקודים נקודים וברודים וא"ק, והוא מלכות כל עולמים מקור כל המל' שבהעולמות אבי"ע ועקודי' כו' ובחי' מל' נק' שמו ית' דמבחי' שמו ומלכותו הוא התהוות העולמות, ועד"מ ממשלתו של המלך על המדינה שאין עצמיותו מתפשט בהמדינה רק מלכותו הוא מה ששמו נקרא עליהם, וכך הוא למעלה התהוות א"ק וכל העולמות נק' מל' דא"ס פי' מה ששמו נקרא עליהם זהו חיותם ולכן נק' מאין ליש היפך מבחי' עילה ועלול שעצם העילה נמשך בהעלול משא"כ בחינת מלכות הוא רק מה ששמו נקרא, וזהו אני הוי' לא שניתי אפילו בהשם אין שום שינוי מלבד דהשם אינו נוגע לעצמיות כמו למשל במלכותא דארעא שנקרא שמו על המדינה שאין נעשה שום שינוי בהשם מחמת שינוי המדינה כמו שיש קור וחום קיץ וחורף בהמדינה שאין שייך זה השינוי של הקור וחום שבהמדינה שיהי' בהשם של המלך, וכמו"כ הוא למעלה מאחר שהתהוות כל העולמות הוא מבחי' שמו ית' שנקרא עליהם וכנ"ל במ"ש מלכותך כל עולמים שזה גופא הוא המחיה, וזהו בורא קדושים ישתבח שמך כו' הטוב שמך כו' א"כ אין שום שינוי והתפעלות בבחי' השם ומלכותך מחמת התהוות העולמות ושינוייהם אחר התהוותם כו', וכמו שהוא במל' דא"ס לגבי א"ק שנק' א"ק בריאה כך ג"כ ממל' דאצילות לבריאה וזהו שאף בכלים דאצילות לא שייך השתלשלות עו"ע, ופי' דעילה ועלול הינו שבחי' העילה מתלבשים בהעלול, וזהו כמו באדם השתלשלות הדיבור מהמחשבה והמחשבה מהמדות והמדות מהשכל שהן מתלבשים זה בזה שהמחשבה מתלבשת בהדיבור וכן המדות בהמחשבה והשכל במדות ויש שינוי כו', אבל מכלים דאצילות שהתהוות בי"ע אין ההמשכה עד"ו רק כמ"ש מלכותך כל עולמים (וכבודע שמל' דאצילות

היא נק' בחי' כלי לגבי הע"ס שלמעלה ממנה וגם ע"ס דמל' מתהווים מעשר מלכיות שבע"ס דז"א והנה המל' דאצילות הוא מקור לבי"ע ע"ד בחינה הנ"ל ששמו נק' עתיק לבריאה פי' עתיק מלשון המעתיק הרים שהוא נעתק ומובדל מבי"ע רק שמו נקרא כו' ואינם בחי' התחברות כמו עילה ועלול כו'). והנה כמו שיש למעלה בחי' השתלשלות עילה ועלול דהיינו מההיכלות ואילך כמש"ל ויש בחי' שלמעלה מההשתלשלות כמו מכלים דאצילות לבי"ע כן בגשמת האדם שהוא בצלמינו כדמותינו יש ג"כ ב' בחי' הנ"ל שבחי' מחדו"מ שבאדם הם כמו בחי' היכלות ושייך בזה השתלשלות וכן אפילו בשכל ומדות ויש בחי' בגשמה שהוא למעלה מההשתל' לגבי מחדו"מ והוא בחי' רעותא דליבא כו'. והנה גם בעבודה צריך להיות ג"כ ע"ד ב' בחי' הנ"ל שתחלה צריך להיות התבוננות בחיצוניות העולמות וכמאמר רבינו ז"ל משל לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימי' ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו בהי עייל, לכך צריך להתחיל תחלה להתבונן בחיצוניות העולמות דהיינו בבחי' שמשתלשלים זה מזה דרך עילה ועלול והוא מההיכלות דאצילות ולמטה אשר יש בהם ג"כ ריבוא רבנות בחי' וההיכל הוא כללות ההשפעה וממנו נמשך אח"כ לפרטים רבים כמו היכל האהבה ובו מלאכים רבבות מחנה מיכאל ק"פ אלף כו' (עמ"ש במ"א ע"פ ארץ טובה טובה הארץ מאד מאד כו') ומהיכלות דאצילות להיכלות דבריאה ובבריאה גופא יש היכלות דאו"א והיכלות דזו"ג כו'. ויש בזה ריבוא רבנות השתלשלות עילה ועלול ומהתבוננות זו נולד אצלו אהבה ויראה והן בחי' אהבה ויראה חיצוניות שלמטה מהשכל, ונמשכים ג"כ מהשכל דרך עו"ע (ועד"ז יובן ענין שייכות ההיכלות לק"ש ותפלה וכנוכר בזהוהר פקודי באריכות) ואח"כ צריך להעמיק בהתבוננות בפנימיות החיות שהוא למעלה מההשתלשלות שיתבונן איך שהוא נברא מאין ליש וכל היכלות הנ"ל הם בריאה מאין ליש לגבי א"ס ב"ה שהתהוותן ממל' דא"ס ב"ה שנעשה בחי' עתיק לבריאה הוא בחי' א"ק שנק' אדם דבריאה דפי' עתיק הוא מלשון המעתיק הרים שהוא לשון נעתק דהיינו שאין ערוץ כלל בין הנברא הוא בחי' א"ק לגבי הבורא הוא בחי' מל' דא"ס שמו הגדול ית' ולכך נק' המל' עתיק לבריאה שנעתק ונבדל מהנבראים בבחי' אין ערוץ כו'. ומזה ההתבוננות שמתבונן בפנימיות שלמעלה מההשתלשלות, שהוא ענין התבוננות בא"ס ב"ה יוליד מזה אהבה ויראה פנימיות שיש אהבה ויראה בפנימיות אף בעצמות (ר"ל אף גם בבחי' הכלים דאצילות שהן אלקות ולמעלה מהשתלשלות לבי"ע, מ"מ שייך בהן אהבה ויראה כמ"ש למען יזמרח כבוד כו'. וכאן מתחיל לתרץ הקושי' דלעיל איך שייך אהבה ויראה באלקות דודאי אהבה ויראה חיצוניות הנ"ל לא שייך בהן אבל יש בחי' ומדרג' אהבה ויראה פנימיות דשייך בהן ג"כ, וא"ש עם מש"ל דאהבה ויראה חיצוניות הן נמשכים דרך השתלשלות והאלקות הוא למעלה מהשתל' אבל אהבה ויראה הפנימי' הן למעלה מההשתלשלות כו'). וענין האהבה ויראה פנימית ששייך גם בעצמיות הוא בחי' מטי ולא מטי המבואר בזהוהר

וע"ה ובח"מ ח"ש פי' שיראה פנימי' שהוא בחי' שוב שבהיכלות דאצילות הוא יראה עילאה יראה בושת, והוא מ"ש בווהר דאפילו אור צח אוכם הוא קדם עילת העילת ופי' המגיד אוכם הוא לשון בושת והוא יראה בושת שבהכלים דאצילות וכן הוא מ"ש שהחכמה ירא לעלות להכתר כו', וזהו בחי' השוב שבעצמות והרצוא שבעצמות הוא הרעותא דליבא שהוא בחי' נקודת הלב והוא ע"ד מ"ש בווהר דאית חסד ואית חסד חסד דלגאו חסד דלבר. פי' דלכאורה אינו מובן מהו ההפרש בין חסד דז"א להחסד שבי"ג מדה"ר שאותו חסד שבי"ג מדה"ר נקרא רב חסד, וחסד דז"א נקרא חסד סתם, דאין הפי' ששם החסדים מרובים ושלכך נק' רב חסד. אך הפי' וההפרש ביניהם הוא שזה החסד דז"א הוא בחי' חיצונית ולכן נק' חסד דלבר והרב חסד שבי"ג מדות הוא בחי' פנימיות (עמ"ש ע"פ ועשית בגדי קודש כו' אה"ר דאהרן ואהבה דאברהם הם מב' חסדים אלו ע"ש) והוא הרעותא דליבא שהוא פנימית נקודת הלב (ואה"ר זו דרעו"ד והיראה בושת הנ"ל זהו נקרא ר"ש ונק' מטי ולא מטי דשייכי אף גם בעצמיות היינו בהכלים דאצילות ואפי' בכתר כו' שהרי שרש בחי' זו מרב חסד הנ"ל, וכן יראה עילאה שרשה מגבורה דע"י שבמו"ס כו') וכמ"ש בווהר ע"פ שחורה אני כו' (בווהר בלק דקפ"ז) שנעשית נקודא חדא דלית בה חיוורא היינו שמכל פרצופה נעשית רק נקודה חדא והוא בחי' כתר מל' כו', דהיינו שזו הנקודה הוא בחי' רעו"ד שהיא למעלה מהכלים פי' שאינה נתפסת בכלים כלל שהם שכל ומחשבה (שהרעו"ד לגבי השכל ומחשבה הוא בחי' למעלה מההשתלשלות ע"כ אינה נתפסת בשכל ומחשבה) ואף בלב א"א לסבול ולהכיל ממש אהבה וזהו דלית בה חיוורא שאין בה השגה כלל וכמ"ש בווהר מגו דחיקא דרחימא דלא יכלא למסבל שזו הרעותא דליבא הוא פנימית נקודת הלב מה שאינה יכולה להתיישב בכלי הלב שלא יכלה הלב למסבל כו' (כנזכר ע"פ טוב לחסות שיש אהבה שאין הלב יכיל כו') וזהו בחי' אהבת בכל מאדך שהוא למעלה מהכלים שזהו בחי' כלות הנפש ממש, וזהו הרצוא שבפנימיות ועצמיות אך תחלה צריך להיות בכל לבבך ובכל נפשך וכמאמר רבינו ז"ל משל לגיבור כו' כנ"ל. (והנה עדיין אין תירוץ זה מובן היטיב ע"ד השכלה כ"א ע"ד אם קבלה היא נקבל דגם בהכלים שהן אלקות שייך אהבה ויראה פנימיות ע"ד הנ"ל, אבל אינו מובן בשכל איך הוא תירוץ על הקושי העצומה איך באלקות יהי' שייך אהבה ויראה כו' וכ"ש כלות הנפש כו', וא"כ זהו היפך מבחי' לא שניתי כו', אך דברי תורה הם עניים במקום א' כו', ונ' שיובן זה ממ"ש רבינו ע"פ כאשר השמים החדשים כו', דביאר שם דשמים הוא בחי' שוב וארץ הוא בחי' רצוא וזהו שמים וארץ דעכשיו שיש הסתר והעלם לכך שייך רצוא לצאת מהחושיך ואח"כ שוב, אמנם לע"ל כאשר יקיים ונגלה כבוד הוי' ולא יכנף עוד מוריך כו', ויהי' הגילוי למטה כמו באצילות ממש ויותר מבג"ע העליון דלכך יקומו האבות ומשה מג"ע ויבואו בגוף בתחיה"מ למטה כו', וא"כ מהו עוד ענין רצוא וכו' ומהו ענין שמים וארץ חדשים

שהן ר"ש וגם אשר אני עושה שהוא בחי' ההמשכה והגילוי מא"ס ממש שייך בזה ג"כ ר"ש. הנה יובן עז"מ שאנו רואים בחי' ר"ש ברוח החיים והגשמה אשר בגוף האדם שהוא דפיקא דליבא שהלב דופק תמיד ע"ד התפשטות החיות והסתלקות וחזר חלילה זהו ענין רצוא ושוב, ולכן נק' ג"כ גשמה ע"ש הנשימה שהיא רצוא ושוב. ובכ"ז יובן הדוגמא למעלה מההשפעה מהמאציל העליון בהכלי' דאצילות שהוא עז"מ התפשטות הגשמה בגוף האדם שהוא בבחי' מטי ולא מטי שהאור מטי ומתפשט ואח"כ מיד חוזר ומסתלק וחוזר חלילה כו'. וכענין על גזליו ירחף נוגע ואין נוגע, שלהיות גילוי ההשפעה מהמאציל בהכלים שלא ע"ד ר"ש לא היו יכולים לסבול והיו מתבטלים לגמרי ממציאותן ע"כ הוא בבחי' מטי ולא מטי ור"ש, ונודע שבחי' מטי ולא מטי הוא בעקודים כו'. וע"כ לא נשתברו הכלים משא"כ בנקודי' כו'. ומעתה יובן מש"כ דגם בהכלים שייך אהבה ויראה פנימיות החכמה ירא לעלות כו'. היינו בחי' מטי ולא מטי שאלו לא הי' רק בבחי' מטי לא יכלא החכמה למסבל והי' שבירת הכלים כו'. והרעו"ד בחינת רצוא כו' וכמו דפיקו דליבא, אלא שמצד ההשפעה שלמעלה מא"ס שייך לקרותו מטי ולא מטי ומצד הכלים המקבלים בחי' אור זה ע"ד מטי ולא מטי שייך לקרותו אהבה ויראה או רצוא ושוב שהכלי ודאי תשוקתו לקבל אור וגילוי זה וכמו תשוקת האדם לחיי גשמתו גפשי אויתך בלילה, והוא גם כן בבחי' שוב ויראה מהגילוי יותר מדאי כו'. ובוה יובן מ"ש ע"פ וקבל היהודים דהאהבה לבחי' סוכ"ע הוא דוקא בבחינת ר"ש יען שזהו אהבה פנימיות שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל, לכך צריך להיות בבחי' רצוא ושוב דוקא מטעם הנ"ל. ועד"ז יש ליתן טעם למה שכ' בתניא פרק מ"ד דבחי' אהבה דנפשי אויתך בלילה כלולה מאהבה רבה ואה"ר זהו רעותא דליבא, והיינו להיות שרשו מבחי' אהבה ויראה שבעצמיות שהוא ע"ד הנ"ל כנ"ל) ולכך כתיב בכל מאדך שהוא בחי' הא"ס שלך שלפי כלי' נק' אהבה זו בחי' א"ס שאין הכלי יכולה להכיל ולסובלה עד שהיא בבחי' ר"ש ומטי ולא מטי וכשמעלה מ"ן בבחי' א"ס שלו דהיינו אהבת מאדך ממשיך מ"ד את אור א"ס ב"ה המאיר בעולם העקודים שהוא בחי' מטי ולא מטי, וזהו בחי' כדמותינו שהוא בכף הדמיון, פי' שאהבת בכל מאדך ורעותא דליבא מה שאינו נתפס בהכלי שלו שהוא בחי' א"ס שבאדם, ע"ז נאמר כדמותינו שהוא דמות לבחי' א"ס הלא באמת אין ערוך כלל לבחי' אור הבלי גבול באמת אשר אינו נתפס בשום כלי כלל, וכמ"ש השמים ושמי השמים לא יכלכלוך משא"כ בבחי' המאד שבאדם אף שיהי' האהבה באמת עד דלא יכלא למסבלה ויבא לכלות הגפש היינו רק שאין כלי הגוף יכול לסובלה שהכלי קטן מהכיל אה"ר זו והוא למעלה מהגבול של כלי זה אבל לגבי כלי רוחני ורחב יותר הרי אהבה זו יכולה להכיל, ולכן נק' כדמותינו שהוא רק בחי' דמות ודמיון לבד מבחי' אור א"ס ב"ה, אבל אין ערוך ביניהם כלל, ויק מ"מ ע"י אתערותא דלתתא בבחי' בכל מאדך מעורר גילוי בחי' אור א"ס (ובצלמינו הוא באהבה ויראה חיצוניות תבאים מהתבוננות בבחי' השתלשלות אשר

בחי' אהבה ויראה זו לגבי אותו בחי' ומדרגות שבהשתלשלות שכליים
 נבדלים נק' בצלמינו כו' מ"כ. ומכ"ז מבואר שרש ענין המבואר לעיל
 שבאדם יש השתלשלות מחדו"מ ושרשן מבי"ע שוהו ג"כ גדר ההשתלשלות.
 וזהו ענין בצלמינו כי בחי' השתלשלות שבנשמה זהו בצלמינו דע"ס דבי"ע
 ויש בנשמה בחי' רעו"ד שלמעלה מההשתלשלות למעלה מהשכל כו' ושרשו
 מבחי' שלמעלה מההשתלשלות דבי"ע והוא הבחי' שיש אהבה ויראה באלקות
 היינו בהכלים דאצילות למען יזמר כבוד כו' ומ"מ בחי' רעו"ד זו שבאדם
 לגבי בחי' למען יזמר כבוד נק' רק כדמותינו ולא בצלמינו. וכשנעמיק
 יותר נאמר דיש בי"ע גבוהים יותר והם עקודים נקודים וברודים ושיך
 מבחי' זו בצלמינו בנשמות הגבוהות דאצילות ועקודים נר"ב נק' גדר ההשתלשלות
 לגבי א"ס שלמעלה מהשתלשלות. ואע"פ שאמרו דאפילו כלים דאצילות
 נק' למעלה מהשתלשלות זהו לגבי בי"ע ממש וכן הנשמות דבי"ע, אבל
 לגבי נשמות דאצילות הרי בחי' מאדך ורעו"ד דנשמות דבי"ע הוא אצלם
 מלובש בכלי שלהם וזהו בחי' השתלשלות אצלם, וכדמותינו בנשמות
 דאצילות זהו אה"ד דבכל מאדך שגם כלי שלהם לא יכלא למסבל ושרשו
 מבחי' מטי ולא מטי שהי' בעקודים, שזהו מחמת גילוי אור א"ס שלמעלה
 מההשתלשלות דכלי העקודים ולכן לא יכלא הכלי למסבל ולהכיל האור
 רק ע"ד מטולמ"ט, וזהו ענין השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני
 עושה כו' שהם בבחי' העקודים כמשי"ש, ולכן אפילו בכל מאדך דנשמות
 דאצילות נקרא רק כדמותינו לגבי בחינת מטי ולא מטי שבעקודים כו', וענין
 מטי ולא מטי דעקודים הוא ע"ד שהבריאה מתחבר באצילות בהיכל ק"ק
 דבריאה כך הוא גלוי אור א"ס בעקודים, וזהו ענין הרוח קדים שנשב בים
 כו', וזהו ענין ורחל שהיא כנסת ישראל היתה יפת תואר ותמונת האברים
 הן בציור נאה, וזהו בחי' בצלמינו שיש בנשמות רמ"ח אברים הנמשכים
 מע"ס עליונים שכל ומדות ומהם נמשך האהבה שבהשתלשלות עפ"י השכל
 והתבוננות, ומ"מ השכל ומדות שבנשמות לגבי ע"ס הרי ע"ז אמר אברהם
 ואנכי עפר ואפר לכן נק' בצלמינו כמו מה שעושים מזהב ומתכת דמות
 הגוף שאינו מערך הגוף ממש שהגוף הוא כלי לנשמה ממש משא"כ הדמות
 הגוף אשר מדומם כך בע"ס מלובש הקו מאור א"ס משא"כ בנשמות ובחי'
 יפת מראה אינו על הציור והתמונה כו' אלא על זיו והוד קלסתר פנים
 שתוא מצד פנימיות החיות המאיר בפנים ולא מצד תמונת האברים לבד
 ובחי' זו זהו בחי' הרעו"ד שלמעלה מהשכל כי פנימיות הלב מתאחדת עם
 המוח ומזה נמשך הארת פנים, וזהו לך אמר לבי בקשו פני והיינו ע"י
 את פניך הוי' אבקש, כמ"ש יאר ה' פניו אליך שיפת מראה הנ"ל ורעו"ד
 שבכנסת ישראל נמשך מלמעלה מהשתלשלות מבחי' מטי ולא מטי, וזהו
 ענין כדמותינו והוא כמו שמציירים ע"י סממנים על דמות הגוף שעושים
 ממתכת או מעץ שיהי' נראה בו גם הרוחני והחיות שבאדם כאלו מראה
 פני' צהובות כו' כנ"ל, וכך בחי' מאדך ורעו"ד שבאדם לגבי אור א"ס ממש
 זהו בחי' כדמותינו כו', ומ"מ להיותו עכ"פ בחי' כדמותינו אי"כ ע"י

אתעדלית בבחי' בכל מאדך מעורר וממשיך גילוי אור ארט כנ"ל. זהו פי' הפסוק הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל, כי ענין השלש רגלים היו שעלו לרגל להשתחות להוי' פי' שלא היו מתפללים שם בעזרה כ"א רק היו משתחיים בלא דיבור ותפלה כלל, והענין שהיו משיגים שם בהשתחואה שהיו משתחיים לפני הוי' את בחי' רעו"ד הנ"ל שהוא בחי' אהבת מאדך שלמעלה מהכלים שהוא בחי' נקודת הלב דלית בה אף חוורא: כנ"ל (והוא ההשתחואה בבחי' פנימית ע"ד בטל רצונך שאין לו רצון אחו' כלל וכמ"ש במ"א החילוק בין בחי' וכל ברך לך תכרע ובין בחי' וכל קומה לפניך תשתחוה שכוסף כל קומתו אשר שם הראש והדעת ובטל הכל לא"ס ב"ה, והשתחואה וביטול זה היו מקבלים ישראל ע"י ראי' של שלש רגלים בשנה בבהמ"ק ששם הי' גילוי אלקות ית', ועי"ו הי' מתבטל הנשמה כגר בפני האבוקה והי' נמשך בה בחי' רעו"ד וביטול הנ"ל, ועמ"ש במ"א ע"פ ותשתחו לאלומתי כו' שיש ב' בחי' בהשתחואה הא' בחי' ביטול כנ"ל, הב' שע"י ביטול זה ממשיכים ג"כ מלמעלה מעלה אל בחי' יוסף כו' ע"ש, וכמ"כ עד"ז יובן למשכיל כאן בהשתחואה דג' רגלים כו'). וזהו יראה כל זכורך את פני הוי', פי' הוי' הוא בחי' סדר ההשתלשלות, שהי"ד מורה על צמצום השפע והה' מורה על התפשטות ואח"כ וי"ו המשכה ואח"כ ה' התפשטות, אבל כשעלו שם לרגל להשתחות אז הגיעו למעלה מבחי' השתלשלות שהגיעו לבחי' פני הוי' שהוא הפנימי של הוי' ב"ה, וזהו שעתה אנו אומרים אין אנו יכולים כו' ולהשתחות לפניך כו' שאין אנו יכולים להגיע לבחי' רעו"ד וביטול ע"ד שהגיעו הם ע"י עליי' ברגל, ולכך כשהוצרכו להגיע לבחי' השתחואה וביטול הנ"ל הוצרכו לעבור תחלה את הנהר הוא בינה ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' השגה והתפשטות ונק' רחובות הנהר משא"כ בחי' השתחואה ורעו"ד הנ"ל דלית בה חיורא שהיא בחי' ביטול שלמעלה מההתפשטות ע"כ בנהר יעברו ברגל שעברו את הנהר אל בחי' שלמעלה ממנו הנק' בעבר הנהר שהוא בחי' ביטול הנ"ל, אך זהו גופא שיגיעו בהשתחואה בעלי' ברגל את פני הוי' הוצרכו לעבור פ"א בתוך הים ביבשה שהים הוא עלמא דאתכסיא והיבשה הוא עלמא דאתגלייא (מחשבה ודיבור בריאה ויצירה כמש"ל) והוא כפי סדר ההשתל' וכאשר נצרך להפוך הים שהוא עלמא דאתכסיא ליבשה ואתגלייא הוכרח להיות גילוי בחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא הרוח קדים שהוא בחי' קדמונו של עולם וכמ"ש בווהר בעתיקא אחיד ותליא (מה שהוא עתיק לבריאה ונבדל מגדר ההשתלשלות כו' ועמ"ש"ל פי' וענין שהמל' נעשה עתיק לבריאה) שע"ז נהפך בסדר ההשתלשלות הים ליבשה, וישראל הלכו בתוך הים ביבשה נמצא שנשב עליהם הרוח קדים הנ"ל (ע"ן בתניא ח"ב פ"ב ואלו הפסיק כו') שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל, וזהו הפך ים ליבשה, ועי"ז אח"כ בנהר יעברו ברגל להיות שם נשמחה בו ממש, וזהו ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה פי' שהענן והחושך הוא גח"י ישת חושך סתרו, ואותו בחי' חושך סתרו האיר את הלילה (ועמ"ש מזה ע"פ ששת

בחי' אהבה ויראה זו לגבי אותו בחי' ומדרגות שבהשתלשלות שכליים נבדלים נק' בצלמינו כו' מ"כ). ומכ"ז מבואר שרש ענין המבואר לעיל שבאדם יש השתלשלות מחדו"מ ושרשן מבי"ע שזהו ג"כ גדר ההשתלשלות. וזהו ענין בצלמינו כי בחי' השתלשלות שבנשמה זהו בצלמינו דע"ס דבי"ע ויש בנשמה בחי' רעו"ד שלמעלה מההשתלשלות למעלה מהשכל כו' ושרשו מבחי' שלמעלה מההשתלשלות דבי"ע והוא הבחי' שיש אהבה ויראה באלקות היינו בהכלים דאצילות למען יזמך כבוד כו' ומ"מ בחי' רעו"ד זו שבאדם לגבי בחי' למען יזמך כבוד נק' רק כדמותינו ולא בצלמינו. וכשנעמיק יותר נאמר דיש בי"ע גבוהים יותר והם עקודים נקודים וברודים ושיך מבחי' זו בצלמינו בנשמות הגבוהות דאצילות ועקודים גו"ב נק' גדר ההשתלשלות לגבי א"ס שלמעלה מהשתלשלות. ואע"פ שאמרו דאפילו כלים דאצילות נק' למעלה מהשתלשלות זהו לגבי בי"ע ממש וכן הנשמות דבי"ע. אבל לגבי נשמות דאצילות הרי בחי' מאדך ורעו"ד דנשמות דבי"ע הוא אצלם מלובש בכלי שלהם והו' בחי' השתלשלות אצלם. וכדמותינו בנשמות דאצילות זהו אה"ר דבכל מאדך שגם כלי שלהם לא יכלא למסבל ושרשו מבחי' מטי ולא מטי שהי' בעקודים. שזהו מחמת גילוי אור א"ס שלמעלה מההשתלשלות דכלי העקודים ולכן לא יכלא הכלי למסבל ולהכיל האור רק ע"ד מטולמ"ט. וזהו ענין השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה כו' שהם בבחי' העקודים כמש"ש. ולכן אפילו בכל מאדך דנשמות דאצילות נקרא רק כדמותינו לגבי בחינת מטי ולא מטי שבעקודים כו'. וענין מטי ולא מטי דעקודים הוא ע"ד שהבריאה מתחבר באצילות בהיכל ק"ק דבריאה כך הוא גלוי אור א"ס בעקודים. וזהו ענין הרוח קדים שנשב בים כו'. וזהו ענין ורחל שהיא כנסת ישראל היתה יפת תואר ותמונת האברים הן בציור נאה. וזהו בחי' בצלמינו שיש בנשמות רמ"ח אברים הנמשכים מע"ס עליונים שכל ומדות ומהם נמשך האהבה שבהשתלשלות עפ"י השכל והתבוננות. ומ"מ השכל ומדות שבנשמות לגבי ע"ס הרי ע"ז אמר אברהם ואנכי עפר ואפר לכן נק' בצלמינו כמו מה שעושים מזהב ומתכת דמות הגוף שאינו מערך הגוף ממש שהגוף הוא כלי לנשמה ממש משא"כ הדמות הגוף אשר מדומם כך בע"ס מלובש הקו מאור א"ס משא"כ בנשמות ובחי' יפת מראה אינו על הציור והתמונה כו' אלא על זיו והוד קלסתר פנים שחוא מצד פנימיות החיות המאיר בפנים ולא מצד תמונת האברים לבד ובחי' זו זהו בחי' הרעו"ד שלמעלה מהשכל כי פנימיות הלב מתאחדת עם המוח ומזה נמשך הארת פנים. וזהו לך אמר לבי בקשו פני והיינו ע"י את פניך הוי' אבקשו. כמ"ש יאר ה' פניו אליך שיפת מראה הנ"ל ורעו"ד שבכנסת ישראל נמשך מלמעלה מהשתלשלות מבחי' מטי ולא מטי. וזהו ענין כדמותינו והוא כמו שמציירים ע"י סממנים על דמות הגוף שעושים ממתכת או מעץ שיהי' נראה בו גם הרוחני והחיות שבאדם כאלו מראה פני' צהובות כו' כנ"ל. וכך בחי' מאדך ורעו"ד שבאדם לגבי אור א"ס ממש זהו בחי' כדמותינו כו'. ומ"מ להיותו עכ"פ בחי' כדמותינו אי"כ ע"י

אתעדלית בבחי' בכל מאדך מעורר וממשיך גילוי אור א"ט כנ"ל. זהו פי' הפסוק הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל, כי ענין השלש רגלים היו שעלו לרגל להשתחות להוי' פי' שלא היו מתפללים שם בעזרה כ"א רק היו משתחיים בלא דיבור ותפלה כלל, והענין שהיו משיגים שם בהשתחואה שהיו משתחיים לפני הוי' את בחי' רעו"ד הנ"ל שהוא בחי' אהבת מאדך שלמעלה מהכלים שהוא בחי' נקודת הלב דלית בה אף חוורא כנ"ל (והוא ההשתחואה בבחי' פנימית ע"ד בטל רצונך שאין לו רצון אחר כלל וכמ"ש במ"א החילוק בין בחי' וכל כרך לך תכרע ובין בחי' וכל קומה לפניך תשתחוה שכופף כל קומתו אשר שם הראש והדעת ובטל הגל לא"ס ב"ה, והשתחואה וביטול זה היו מקבלים ישראל ע"י ראי' של שלש רגלים בשנה בבהמ"ק ששם הי' גילוי אלקות ית', ועי"ז הי' מתבטל הנשמה כנר בפני האבוקה והי' נמשך בה בחי' רעו"ד וביטול הנ"ל, ועמ"ש במ"א ע"פ ותשתחוך לאלומתי כו' שיש ב' בחי' בהשתחואה הא' בחי' ביטול כנ"ל, הב' שע"י ביטול זה ממשיכים ג"כ מלמעלה מעלה אל בחי' יוסף כו' ע"ש, וכמ"כ עד"ז יובן למשכיל כאן בהשתחואה דג' רגלים כו'). וזהו יראה כל זכורך את פני הוי', פי' הוי' הוא בחי' סדר ההשתלשלות, שהיו"ד מורה על צמצום השפע והה' מורה על התפשטות ואח"כ וי"ו המשכה ואח"כ ה' התפשטות, אבל כשעלו שם לרגל להשתחות אז הגיעו למעלה מבחי' השתלשלות שהגיעו לבחי' פני הוי' שהוא הפנימי של הוי' ב"ה, וזהו שעתה אנו אומרים אין אנו יכולים כו' ולהשתחות לפניך כו' שאין אנו יכולים להגיע לבחי' רעו"ד וביטול ע"ד שהגיעו הם ע"י עליי' ברגל, ולכך כשהוצרכו להגיע לבחי' השתחואה וביטול הנ"ל הוצרכו לעבור תחלה את הנהר הוא בינה ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' השגה והתפשטות ונק' רחובות הנהר משא"כ בחי' השתחואה ורעו"ד הנ"ל דלית בה חיורא שהיא בחי' ביטול שלמעלה מההתפשטות ע"כ בנהר יעברו ברגל שעברו את הנהר אל בחי' שלמעלה ממנו הנק' בעבר הנהר שהוא בחי' ביטול הנ"ל, אך זהו גופא שיגיעו בהשתחואה בעלי' ברגל את פני הוי' הוצרכו לעבור פ"א בתוך הים ביבשה שהים הוא עלמא דאתכסיא והיבשה הוא עלמא דאתגלייא (מחשבה ודיבור בריאה ויצירה כמש"ל) והוא כפי סדר ההשתל' וכאשר נצרך להפוך הים שהוא עלמא דאתכסיא ליבשה ואתגלייא הוכרח להיות גילוי בחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא הרוח קדים שהוא בחי' קדמונו של עולם וכמ"ש בווהר בעתיקא אחיד ותליא (מה שהוא עתיק לבריאה ונבדל מגדר ההשתלשלות כו' ועמ"ש'ל פי' וענין שהמל' נעשה עתיק לבריאה) שעיי"ז נהפך בסדר ההשתלשלות הים ליבשה, וישראל הלכו בתוך הים ביבשה נמצא שנשב עליהם הרוח קדים הנ"ל (עיי' בתניא ח"ב פ"ב ואלו הפסיק כו') שלמעלה מהשתלשלות כנ"ל, וזהו הפך ים ליבשה, ועי"ז אח"כ בנהר יעברו ברגל להיות שם גשמחה בו ממש, וזהו ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה פי' שהענן והחושך הוא בחי' ישת חושך סתרו, ואותו בחי' חושך סתרו האיר את הלילה (ועמ"ש מזה ע"פ ששת

ימים תאכל מצות כו' גם נת' במ"א מדת לילה הוא בחי' מל' יחור'ת ולכן הוא חושך שהעולם נדמה ליש כו', וזהו נפשי אויתיך בלילה שאו תאהבה רק ע"ד אויתיך כמו שאוהב אדם חי נפשו ה"ז בבחי' יש עדיין, משא"כ מדת יום זהו בחי' יחור'ע דכולא כלא חשיבא וזהו בחי' ביטול ממש לאשתאבא כו' ולא ע"ד שאוהב בבחי' נפשי שהוא בחי' יש רק שהאלקות מתלבש בו כו', אך בקי"ס שהשיגו בחי' רעו"ד הנ"ל שהוא הביטול לגמרי בכל מאדך, זהו ויאר את הלילה שהאיר ויכך בחי' נפשי אויתיך בלילה הנ"ל והיינו ע"י החושך העליון דישת חושך סתרו שלמעלה גם ממדת יום.

וביאור הענין יובן עפמ"ש בתניא פמ"ד שהאהבה דנפשי אויתיך כלולה מבחי' אה"ר, ולכאורה זה היפך ממ"ש דנפשי אויתיך זהו אהבה של חושך עדין עד שנאמר ע"ז נפשי אויתיך בלילה דוקא כמ"ש במ"א והרי אה"ר היא מדרגה גדולה ונפלאה, אך הענין דבחי' נפשי אויתיך זהו ודאי מדת לילה ויחור'ת, אמנם באמת בחי' מטולמ"ט שבעקודים שהיא האהבה שבאלקות הרי היא ג"כ ע"ד נפשי אויתיך כמו שמבואר לעיל מהמשל דאיך שייך באלקות אהוי"ר אלא שהוא ע"ד רצוא ושוב שבדפיקו דליבא שמתפשט החיות בלב ומיד חוזר ומסתלק כדי שלא תבטל כו', ועד"ז הי"ע גילוי אור א"ס בעולם העקודים כו' וא"כ האהוי"ר דכלי העקודים לגבי בחי' אור א"ס המתלבש בהן זהו ע"ד נפשי אויתיך, מאחר שהמשל בזה כמו עדי"מ התפשטות רוח החיים בלב כו' רק שאינו כמו בחי' אהבה דבריאה לגבי המל' שהוא ג"כ ע"ד נפשי אויתיך שהוא אהבה של חושך ממש אשר שם הוא בחי' נפרד שנדמה העולם ליש ויש מי שאוהב משא"כ בחי' מטולמ"ט שבכלים דעקודי' הנה שם הביטול בהכלים למעלה מעלה גם מבחי' יחור'ע דאצי' כנודע שהרי הם קרובים אל בחי' א"ס ממש יותר מבחי' אצי', ותדע דהא בעולם הנקודי' הי' שבה"כ שלא יכלו לסבול האור, והקושי' גדולה שאם בנקודים שהיו עשר כלים לא יכלו לסבול א"כ איך בעקודי' שהיו עקודים בכלי אחד יכול לסבול ולא הי' שבה"כ, אך הטעם מפני ששם בחי' הביטול במציאות יותר כו', ונמצא בחי' אהבה הנ"ל דמטי ולא מטי עם היות שזהו ע"ד נפשי אויתיך, אך הוא בתכלית הביטול העצם שלמעלה מעלה גם ממדת יום כו', וזהו בחי' החושך שלמעלה מבחי' אור דמדת יום שהוא בחי' ישת חושך סתרו בחי' כתר שזהו בחי' עקודים כי נקודים זהו בחי' חכמה, וזהו ויהי הענין והחושך דבחי' מטי ולא מטי האיר את בחי' הלילה דבחי' נפשי אויתיך דיחור'ת וזהו מ"ש בתניא שהיא כלולה מבחי' אה"ר, ולכן זה הי' בקי"ס שאו נמשך מבחי' שלמעלה מההשתלשלות אשר ע"ז נמשך הרעו"ד הנ"ל בכל א' מישראל כו', עיין עוד בביאור שמני כחותם ענין עליי' ז"א בבחי' מ"ן בבחי' עיבור כו', ומוזה יובן לענין הנ"ל איך בהכלים שייך העלאה וביטול כו'.

מזה מובן ג"כ ענין דלקמן ע"פ אלו פינו מלא שירה כי. דהנה כתיב וישב הים כו' לאיתנו פי' אחר שקיים תנאו בא לאיתנו ותוקפו משא"כ

קודם קיום התנאי כו', ואיתנו ותוקפו הוא בחי' ההתחברות בא"ס ב"ה כי הים בחי' בריאה או עקודים והתכללות בריאה באצי' ע"ד מטולמ"ט זהו איתנו, משא"כ בריאה בפני עצמו כו', ולכן גם אלו פיננו מלא שירה ע"ד מטולמ"ט דכלים דאצי' עכ"ז אין אנו מספיקים להודות לך דלגבי מהותו ועצמותו ית' אין ערוך כו'.

ביאור על התורה דבר אל בני וישבו

אלו פיננו מלא שירה כים כו' אין אנו מספיקים להודות לך ולברך את שמך על אחת מאלף אלפי אלפים ורבוא רבבות כו' להיות כי מתחלה אמר לך לבדך אנחנו מודים, וכמאמר הטוב שמך ולך נאה להודות פי' טוב הוא בחי' יסוד אמרו צדיק כי טוב, שמך הוא מדת מלכותו ית' והיא מקבלת השפע מיסוד ז"א שנק' טוב שהוא המקשר ומחבר להיות נמשך בחי' מלכות, כי באמת מצד עצמותו ית' הרי כלא חשיבא ועל מי יהיה התפשטות המלוכה כמו שאין שייך שיהי' האדם מלך על הזוכים כיון דכלא חשיבא, כ"ש הנבראים לגבי הבורא ית' אלא שזהו ע"י טובו ית' וכמאמר המחדש בטובו כו', להיות נמשך בחי' שמך הוא בחינת מלכותך מלכות כל עולמים שמתלבשת בהעולמות בבחי' ממכ"ע לכל חד לפום שעורא דילי', וזהו הודו על ארץ ושמים (וטוב נק' מה דגניז פי' כי שמך זהו בחי' גילוי משא"כ בחי' יסוד שהוא מקור להיות הגילוי אבל הוא עדיין בחי' העלם וגם עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד שגם שמו הגדול בחי' מל' הי' כלולה בבחי' הוא וזהו הטוב שמך כו' ומבחי' ההעלם נמשך אח"כ הגילוי) הודו וזיוו הארה בעלמא נמשך בבחי' ממכ"ע ארץ ושמים ולכן ולך נאה להודות, פי' ולך אל בחי' מהותו ועצמותו ית' נאה להודות להיות בבחי' ביטול תמיד אליו ולא למדותיו בבחי' הודאה בלבד כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל. והודאה זו נמשך מצד ההתבוננות אשר אין החיות של כל העולמות נמשך רק מבחי' שמך, וזוהו הטוב שמך ולך נאה להודות (ולכן מרומז בפסוק בראשית ברא כו' שם אהו"ה בר"ת את השמים ואת הארץ שהוא בגימט' טוב שכדי להיות הודו על ארץ ושמים הוא ע"י בחי' טוב הטוב שמך כו') זהו הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש כהוי' דהנה כתיב קדושים תהיו ואמרו רז"ל יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם. והענין דהנה יש כמה בחי' ומדרגות בבחי' קדוש העליון, וכמ"ש ואתא מרבבות קודש, וכמ"ש בזהר פ' תוריע דמ"ד ע"א ע"פ אין קדוש כה' כמה קדושאן אינון לעילא, ישראל

אקרו קדישין דכתיב קדושים תהיו וכולהו קדישין ולא קדושין כה ע"ש. והכוונה בזה כי ידוע שקדוש הוא לשון מובדל שהוא בחי' ההתנשאות וההבדלה מערך ההתלבשות בכלים שאינו מלובש ונתפס בתוך הכלים כ"א הוא טוב ומקיף עליהם מלמעלה. וזה הכלל בכל מקום שנזכר תיבת קדוש שהוא לשון הפרשה והבדלה וכמו הגבל את ההר וקדשתו. וכמו בנויר גא' קדוש יהי' כו' והיינו שהנזיר ממשיך מבחי' א"א ולכן גדל פרע שער ראשו כמו למעלה מא"א נמשכים בחי' שער רישי' כעמר נקי כמ"ש במ"א שלהיותו קדוש ומובדל ע"כ נמשך ההשפעה רק ע"י בחי' שערות דהוא מה שאינו נוגע לעצמותו כו' עד שהעצמיות הוא בחי' קדוש ומובדל. ועד"ז נאמר בישראל קדושים תהיו כו' והיינו ע"י אשר קדשנו במצותיו וצונו תרי"ג מצות דאורייתא וזו מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור שנמשך מבחי' כתר ע"כ קדושים תהיו כו' (ח"ש בגזרת עירין פתגמא ומאמר קדישין שאילתא כו' עיר וקדוש כי המלאכים נק' עירין ע"ש שהם מקבלים מההיכלות הנק' עיר ומקור ההשפעה מבחי' מל' הנק' עיר אלקינו. והנה ע"י שהמלאכים אומרים קדושה עם ישראל הוא להמשיך בהם ג"כ מבחי' האצילות שוהו ענין קדוש ומובדל לגבי ביי"ע. ולכן כמה קדושאן אינון כו') ולזאת כל המקיפים עליונים נק' בשם קדושה ע"ש ההבדלה כו'. ולזה אמר הכתוב אין קדוש כהוי' פי' שם הוי' הוא מקור כל החיים של כל סדרי השתלשלות שע"ז מורים ד' אותיות הוי' יו"ד צמצום ה' התפשטות וי"ו המשכה שמורה על המשכת השפע והחיים בכל סדרי השתלשלות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין. וזה השבח אשר עם היות שהוא בחי' הוי' המהוה את הכל ומחי' את כולם והי' נצרך להיות מלובש בתוכם וכמו שהנשמה מחיה את הגוף שוהו ע"י שהיא מתלבשת בהגוף ובזולת זה א"א לה להחיות את הגוף. משא"כ הוא ית' אינו כן שאעפ"י שמהוה את הכל אעפ"כ הוא קדוש ומובדל מהם בחי' טוב כ"ע ומקיף ואעפ"י שהוא קדוש ומובדל מהם אעפ"כ מהוה ומחיה ואעפ"י שזה ב' הפכים בחוק הגבראים שיהי' מחיה ומובדל אצלו ית' שניהם בנושא אחד שהוא קדוש והוא הוי'. וזהו אין קדוש כהוי' שבחי' קדוש כזה לא נמצא בכל סדרי השתלשלות בכמה בחי' קדושין דאית לעילא. ישראל אקרו קדישין ומלאכים איקרין קדישין ובכולהון אין קדוש כה' מפני שבכל סדרי השתלשלות מציאת בחי' הקדוש כמו המלאכים וישראל שלמטה לא ימצא בהם בחי' זו ההפכי' שהוא בחי' ההתפשטות והתחברות בדבר זה שהם קדושים ומובדלים ממנה (כמו שכליים נבדלים מן החומר נקרא קדושי' ע"ש הבדלתם מן החומר א"כ אינם מתחברים עם הגשם) משא"כ למעלה בעצמיות אור א"ס ב"ה הסובב כל עלמין המתנשא מימות עולם ולית מחשבה תפיסא בי' כלל. ואעפ"כ איהו תפיס בכולהו עלמין וכמ"ש בע"ח שעיקר החיות הוא מהמקיף דוקא שהמקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ. ולזאת אין קדוש כהוי' (וזהו קדושים תהיו שע"י קיום המצות הרי מתעלים נשמות ישראל בבחי' אור הכתר שהוא בחי' שלמעלה מההשתלשלות כו' ואבא יונק ממזל הח' רק

מבחי' שערות כו', יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני, פי' בו ית' יש בחי' שאין בהם אפילו לאחר עלייתם והוא מה שמהווה ומחיה ע"י היותו בחי' מקיף, ר"ל המקיף עצמו מחיה ולא ע"י השערות הנמשכים בבחי' פנימי' בחינה זו אין בהם כלל. וזהו כי הוא לבדו מרום וקדוש ובחי' זו להיות פועל גבורות עושה חדשות מאין ליש ע"י שהוא קדוש ומובדל כנ"ל. ובמ"א נת' פי' יכול כמוני כי בכתר יש בו ב' בחי' הא' נק' בחי' ע"י שהוא בחי' התחתונה שבמאציל הב' נק' א"א שרש הנאצלים ובחי' קדושים תהיו זהו בחי' א"א יכול כמוני ת"ל כו'. ואפשר שני הפי' עולים בקנה א' שלהיות מקיף זה ממקום עליון יותר לכך גם מרחוק נראה פעולתו ר"ל שמהווה ע"י שהוא מקיף כו"י.

וזהו שאמר אלו פיננו מלא שירה כו' אין אנו מספיקים להודות לך אפי' על אחת מאלף אלפי אלפים פי' מדת מלכותו נק' אחת כמ"ש אחת היא לאמה כו', אחת היא יונתי כו', וכשמתלבשת בעשי' בבחי' מל' דעשי' שממנה נמשך ההשפעה למטה הרי נק' אחת מאלף אלפי אלפים כי אין ערוך האור שבעשי' לגבי יצירה ויצירה לגבי בריאה כו' והרי בחי' מל' דיצירה נעשה ע"י לעשי' ובחי' מל' היא בחינה האחרונה ונק' עשיראה דכולהו מזה נעשה מקור לעשי', ועד"ז השתלשלות ריבוי המדרגות גבוה מעל גבוה כו', לכן בחי' המל' בהתלבשותה למטה נק' אחת מאלף אלפי אלפים שהיא הארה וחלק אחד מני אלף אלפי אלפים וריבוא רבבות פעמים הטובות והחסדים אשר למעלה באצילות כמאמר הטוב שמך כו', וכמשל הילוך והעתקת הצל בארץ טפח לפי הילוך גלגל השמש ברקיע אלפים מילין כו'. ועו"ל כי ידוע דיחידות במל' ועשיריות בז"א ומאות בחו"ב עד כי מעשר מהשכל נמשך בהמדה וכן מהמדה לדיבור ואלפי אלפים ורבבות בא"א וע"י וא"כ גם המל' דאצילות נק' אחת מאלף אלפי אלפים כו', והנה עיקר הנס הוא ע"י סוכ"ע המקיף דוקא שהוא ע"י דעתו ית' אשר הוא היודע והוא הדיעה ובידיעת עצמו יודע כל הנבראים כו', וכמ"ש ביציאת מצרים וידע אלקים, והדעת עליון הוא בחי' סובב כל עלמין בחי' לך טוב להודות, רק שההשפעה נמשך ע"י בחי' מל' דעשיה (ע"ד העמק שאלה דא אות ה' בתראה) לפעול על ידה וכמ"ש במ"א שהוא עד"מ אדם העושה דבר בידיו שאעפ"י שהפעולה נמשכת מהידים מ"מ מי הוא הפועל הלא האדם עצמו רק שפועל ע"י ידים כמ"כ א"ס ב"ה הכל יכול הוא הפועל ועושה התהוות הגשמיות מאין ליש רק שההמשכה הוא ע"י המדות חסד דרועא ימינא יהי אור כו', ולכן הגם שפעולת הנס נמשך ע"י בחי' מל' דעשי' הנק' אחת מאלף אלפי אלפים כנ"ל הרי מי הוא הפועל א"ס ב"ה הסוכ"ע דלמחנתב"כ בחי' לך טוב להודות, ולכן אין אנו מספיקים כו' שהרי לגבי א"ס ב"ה אין שום כלי

שיהיה ערך והכל כספה כו'. וזהו שאמר אלו פיננו מלא שירה כים דהנה הים נק' מים שאין להם סוף וחרי באמת יש לו גבול, אלא לפי שאין העין רואה שפתו נק' בלי גבול, ועד"ז הוא ענין אה"ר בכל מאדך בלי גבול שמעורר מאד למעלה בבחי' א"ס, ולזה אומר לא שהאהבה דמאדך מצד עצמה ראוי לעורר בחי' א"ס שהרי באמת אהבה זו לא נק' מאד אלא לגבי הגבלת כלי האדם שאצלו נק' זה בלי גבול וזהו מאדך, והיינו ענין פיננו מלא שירה כים שנק' מים שאין להם סוף בערכינו, אבל באמת הכל גבול ממש ואין ערוך כלל לא"ס, ולכן אין אנו מספיקים להודות לך אפי' על אחת מאלף כו', ולברך את שמך הנה בשמך שייך בחי' ברכה והיינו כמ"ש הטוב שמך בחי' טוב הוא ההשפעה מהעצמיות בבחי' שמך ועיקר הגילוי למעלה במל' דאצי' וזהו ורבו רבבות פעמי' הטובות רק שלמטה הגילוי אחת מגי אלף וכנ"ל ממשל הילוך והעתקת הצל בארץ כו'.

בשלח י"ד ט"ו

מה תצעק. רבות בשלח ר"פ כ"א ד' פירושים הא' כבר שמעתי צעקתם הב' מה אתה צועק גזור ותגזור אומר ויקם וע' זח"ב ר"פ משפטים דצ"ד טע"ב. הג' ע"ד והיה טרם יקראו ואני אענה בישעיה ס"ה. ד' הכל שוין בתפלה לפני המקום א"כ מה תצעק כבר התפללו בני כו'. וע' מענין טרם יקראו ואני אענה ברבות ר"פ ואתחנן דרפ"א, וירא פמ"ח נג"א, וכ"ה נשא פי"א רמ"ג ב', בא ס"פ ט"ו הפה שאמר גם כי תרבו תפלה אינני שומע הוא הפה שאמר והיה טרם יקראו ואני אענה וגו'. שה"ש בפסוק דומה דודי לצבי, באיכה עז"ב בפסוק סכותה באף בענין בכל קראינו אליו, והיה טרם יקראו, וי"ל כי התפלה צ"ל עולה דרך היכולות ובכל היכל מעיינין, אך לפעמים הולך במהירות ע"ד שקדים ורב חסד כו', א"נ דבור למל' והגיון לב לז"א בוח"א וישלח. א"נ התפלה שרשה ענין קב"ה ז"א מצלי להמשיך רחמי הכתר אבל כאשר הכתר מתגלה א"צ לתפלה כי אז והיה טרם יקראו וזהו והיה ע"ד והיה הוי' לי לאלקים, וקי"ס בעתיקא תליא א"צ תפלה, ובס"ח בסופו סי' תתשנ"ח פי' אם יש עליו מלאך מליץ שמלאך מזלו של אדם מתפלל עליו קודם שיתפלל האדם זהו והיה טרם יקראו ואני אענה כו' עכ"ל וענין מזלו עמ"ש בד"ה האוינו השמים, לכן י"ל כשהאדם בתשובה עילאה עד שמתאחד עם מזליה אזי טרם יקראו זה הי' בקי"ס שנאמר עד יעבור עמך הוי' בעמה"מ שי"ד ס"פ קכ"ו ועל אותם הצדיקים שהם תמיד דבוקי' רוחא ברוחא כו' נאמר עליהם והיה טרם

יקראו ואני אענה כו' ונאמר וערבה כו' וכשנים קדמוניות עכ"ל, והנראה כי שנים קדמוניות הם מדות דע"ק ויובן ע"ד מ"ש ברבות נח פל"ו מענין גודל השלוח שהי' קודם המבול שזה נמשך ע"י ימי קדם כו' ע"ש ע"פ והוא ישקוט כו'. ועד"ו יובן ע"י הצדיקי' הגדולים יהי' וערבה כו' אי"כ טרם יקראו כו'. שט"ז ס"פ נ"ג מוכח ג"כ שוהו ע"י גילוי ע"ק אזי והיה טרם יקראו כו'. רבות ואתחנן דרפ"ט יש תפלה נענית לארבעים יום עד"ו מאלול עד יוהכ"פ, כ"א יום י"ל עד"ו מתענים מי"ז בתמוז עד ט"ב, ג' ימים ע"ד יחינו מיומים ב' יו"ט של ר"ה וביום השלישי יקימנו יוהכ"פ, ליום א' לעונה א', י"ל ה' בחי' אלו כנגד ה' פרצופים וטרם יקראו ע"י ע"ק פנימי' הכתר.

רבות בשלח ס"פ כ"א עת לקצר. ע"ד תפלה קצרה שפ"י הה"מ שהוא בעולם העקודים כו' וע' בת"א פ' בראשית בענין מטבע קצר כו' וכמו קוצו ש"י לחכימא ברמיזא בביאור ע"פ ולא אבה. ויסעו י"ל שיתחברו לבחי' מזליה ע"י שירדו מיבשה עלמא דאתגלייא לים עלמא דאתכסייא. עו"ש יסיעו דבר מלבן כי זהו למעלה מאתעדל"ת, אחרי ר"פ כ"ג היתה גאולתן של ישראל קשה כו' א"כ ההיכר רק מצד הפנימי' לכן למעלה מתפלה, אמור פכ"ח קצח"ב, נשא פי"ב דרמו"ד, פי"ג רנב"א ע"פ המקריב ביום הראשון קפץ נחשון לתוך גלי הים, ביום הראשון גימ' כתר זה נמשך לו ע"י שקפץ כו' ידידי שוקעין בים ואתה מתפלל דבר אל בניי ויסעו כו'. שה"ש ר"פ יונתי בחגוי מה תצעק אלי אין בניי צריכין לך. וח"ב תרומה ק"ע ע"ב, בשלח מ"ד סע"ב מח"א. ספד"צ ספ"ד. אזורי עג"א.

(בעז"ה מ"ש אדמו"ר שליט"א שנת תרכ"ב)

ואתה הרים את מטך ונטה את ירך כו' ובקעהו. הנה מבואר במ"א שוהו המקל של יעקב אבינו ע"ה שנאמר בו כי במקלי עברתי את הירדן כו' ע"י זה המטה עצמו הי' ענין קי"ס ולע"ל נאמר ג"כ מטה עורך ישלח ה' מציון דהיינו שהגאולה העתידה יהי' ג"כ ע"י זה המטה עצמו כו'. וצ"ל כ"ז מהו ענין מטה גם מ"ש ואתה הרים את מטך כו'. הנה ידוע שנשיי נק' בשם מטות גם לפעמים נק' בשם שבטים וענין ההפרש בגשמיות בין שבט למטה שהשבט הוא ענף דק ורך, משא"כ המטה הוא קשה והוא חזק מאד כו', ועד"ו בנשיי שנק' בשם שבטים ובשם מטות יש בהם ג"כ ע"ד ב' בחי' שבט ומטה כו' והנה למעלה ג"כ יש בחי' שבט ובחי' מטה

כו' והענין הוא, כי שבט הוא לשון כוכבא דשביט שהוא לשון המשכה כו' זה קאי על המשכת סדר ההשתלשלות בג' עולמות כלליים בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שג' עולמות בי"ע הוא בחי' השתלשלות כמו עד"מ בנפש האדם יש ג' לבושין מחדר"מ, וכמו המח' הוא בחי' העלם עדיין שאינו מתגלה לזולתו וכו' והדבור הוא בחי' התגלות העלם המח' לזולתו ויש עוד לבוש המעשה כו' (כי בחי' מחדר"מ מוכרח לומר שיש להם כחות מיוחדים בנפש כח המחשבה וכח הדבור וכח המעשה, כי א"א שהדבור מתהווה מהמוצאות, מדוע התינוק קטן שיש לו כלי המבטא, ומ"מ אינו יכול לדבר, עד שיבוא כח הדבור שבנפשו לגלוי כו' מזה ראייה שמחדר"מ יש להם כחות מיוחדים כו' וד"ל ומצד בחי' הכחות נק' בחי' השתלשלות מכת המח' לכח הדבור ואח"כ למעשה כו') נמצא שג' בחי' מחדר"מ הוא בחי' השתלשלות כנ"ל, ועד"ו יובן למעלה שג' עולמות בי"ע שנתהו מבחי' מחדר"מ שלמעלה נק' ג"כ בחי' השתלשלות וע"ז נאמר יוצר אור ובורא חשך, שעולם הבריאה נק' בחי' חשך שהוא העלם עדיין העדר ההתגלות כמו המח' כו' ולכן עולם הברי' נק' עלמין סתימין דלא אתגליין בבחי' יש ודבר שהמה בבחי' הבטול לאלקות כמו ע"ד המח' שמתאחדת עם עצם הנפש כו' אבל עולם היצי' נק' אור בחי' גילוי עלמין דאתגליין שהוא עד"מ הדבור שהוא בחי' התגלות לזולתו וכו', ועולם העשי' נמוך יותר במדרג' אף מבחי' יצי', כי עולם העשי' הוא בחי' יש ודבר נפרד לגמרי (כי עולם היצי' שם ו"ק מאיר בגלוי כו' שהוא בחי' אהוי"ר וכו') וזהו"ע השתלשלות כללות העולמות בי"ע שגשתלשל ממדרג' למדרג' עד שנתהווה בחי' יש ודבר כו', והנה ארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח כו' כי הנה ג' בחי' אלו תורה ועבודה וגמ"ח שייכין לג' לבושים של האדם מחדר"מ, כי עבודה שהיא בחי' קרבנות שייך למחשבה כמו שאנו רואים שהמח' זרה פוסל בקרבנות כו' ועכשיו תפלה שכנגד קרבנות העיקר הוא ג"כ המח' דהיינו ההתבוננו' באלקות כידוע, ות"ת הוא בבחי' הדבור (למוציאיהם בפה דוקא) וגמ"ח שה"ע המצות תלויים במעשה כו' ולכן ע"י שמקשר האדם מחדר"מ שלו בתורה ועבודה וגמ"ח, זהו הקיום והעמדה של השתלשלות העולמות בי"ע כו' ולכן נק' גש"י בשם שבטים מפני שממשיכים אלקות בהשתלשלות העולמות בי"ע (שנק' ג"כ בחי' שבט למעלה כנ"ל) ע"י קיום התורה ועבודה וג"ח במחדר"מ שלו כו', והנה בחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ימצא עד רום המעלות מריש כל דרגין עד סוכ"ד כי גם עולם האצי' (שלמעלה מבחי' בי"ע) נק' ג"כ בשם בי"ע כי על החכ' דאצי' נאמר והחכמה מאין תמצא לבחי' יש כו' ע"ד בריאה מאין ליש כו' (וכמ"ש במ"א שג' בחי' חב"ד חג"ת נה"י דאצי' נק' בי"ע שבאצי') ומ"מ נק' בחי' בי"ע כו', ועוד למעלה יותר ימצא ג"כ בחי' בי"ע כי אדם דאצי' בכלל נק' בע"ח רק אדם דעשי' ובדרך כלל ג' בחי' עקודים נקודים וברודים נק' בחי' בי"ע כו' ונמצא שיש כמה בחי' ומדרג' למעלה שנק' הכל ע"ש בחי' בי"ע, וזהו נק' בחי'

מטה למעלה, כי אף שהוא למעלה מאד בבחי' אצי' ולמעלה יותר כנ"ל מ"מ נק' בחי' כללות ההשתלשלות (שהוא בחי' מקור ומקור למקור כו', אבל עצמות אוא"ס הוא למעלה מהשתלשלות לגמרי כו') למעלה, ולכן נק' בחי' מטה להורות אף שהמה בחי' גבוהות מאד כמו אצי' ולמעלה מהאצי', מ"מ נק' כללות ההשתלשלות כו' בחי' מטה כו' כנ"ל. ובנפש האדם בחי' מטה הוא בחי' הרעו"ד שיש בנש"י שלמעלה מטעם ודעת כו' ולכן נק' בחי' מטה לשון חזק בחי' המס"נ לאלקות (כמ"ש במ"א שנק' משכיל לאיתן כו') שלמעלה מעלה מבחי' קיום התומ"צ במחדו"מ שלו אשר זהו תכלית ירידת הגשמה למטה להתלבש בגוף ונה"ב, כדי שיבוא לבחי' רעו"ד דוקא, והנה ע"י התקשרות מחדו"מ שלו בתורה ובעבודה וגמ"ח, עי"ז נמשך גלוי אוא"ס מלמעלה למטה, ועו"נ ברוך הוי' מן העולם ועד העולם, מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגלי' כו' ולפ"ע העלאת מ"ן של האדם, עדין הוא ההמשכה מלמעלמ"ט, אם העלאת מ"ן שלו הוא במחדו"מ שלו שנק' בחי' שבט כנ"ל, מעורר מלמעלה ג"כ המשכת מ"ד מבחי' שבט מלמעלה שהוא בחי' בי"ע דהיינו מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגלי' כו', ועי' העלאת מ"ן שלו בבחי' רעו"ד שנק' בחי' מטה כנ"ל, עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ מבחי' מטה שהוא בחי' אצי' ולמעלה מאצי' כנ"ל, אך מ"מ נמשך ההמשכה בדרך השתלשלות המדרי', כי גם בחי' מטה שלמעלה, והכל נק' סדר השתלשלות, ולכן כשנמשך ההמשכה משם באה בדרך השתלשלות מעולם לעולם כו', אבל בקי"ס נאמר הפך ים ליבשה והענין הוא כי ים ויבשה הוא עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגלי' (בחי' העלם וגלוי כו') ומ"ש ברוך ה' מן העולם ועד העולם הוא ההמשכה שבדרך וסדר ההשתלשלות מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגלי', שהוא רק בדרך המשכה לבד, לא שההעלם עצמו נעשה בחי' גלוי, משא"כ בקי"ס שהפך ים ליבשה שההעלם דים עצמו בא בבחי' גלוי למטה ממש לא ע"ד סדר ההשתלשלות מפני שנעשה שינוי בכללות ההשתלשלות, דהיינו שנמשך גלוי עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתלשלות לגמרי (כנ"ל שהיא למעלה גם מבחי' שנק' מטה כנ"ל) ולכן ה' גלוי אוא"ס גם למטה ממש בעלמא דאתגלי' כמו בעלמא דאתכסי' כו' וזהו ואתה הרם את מטך כו' דהיינו אף שבחי' מטה למעלה הוא בחי' גבוה מאד שלמעלה מבחי' בי"ע שנק' רק שבט כנ"ל, מ"מ כ"ז הוא נק' בשם סדר השתלשלות כנ"ל, אבל ענין קי"ס שהפך ים ליבשה שזהו שינוי סדר ההשתלשלות לכן נאמר ואתה הרם את מטך לבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות לגמרי כדי שיהי' הגלוי למטה כמו למעלה ממש שזהו מפני שההמשכה אינו נמשך דרך השתלשלות כנ"ל (וענין הרם את מטך בנפש הוא שיגיע לבחי' רצה"ע כי מה שנת"ל שבחי' מטה שבנפש הוא בחי' רעו"ד זהו רק רצה"ת שהוא כלי לאור רצה"ע כי אית רצון ואית רצון כו') ועי' הרם את מטך בנפש, עי"ז יוכל להיות בחי' קי"ס הפך ים ליבשה גלוי עצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות לגמרי כו' ושרש המשכה זו הוא מבחי' אין שלמעלה מבחי' ח"ע שנק' בחי' יש כנ"ל.

כי הנה כתיב היש בה עץ אם אין ואיתא בזהר היש בה עץ הוא אילנא דחיי כו' והענין הוא כי אילנא דחיי הוא קאי על התורה שנק' עץ חיים ששרשו מח"ע כו' וזהו עץ לשון עצה ותושי' שקאי על התורה כו', אך מ"מ נק' בחי' זו היש בה עץ דהיינו שבחי' התורה אף שמחכ' נפקת מ"מ נק' רק בחי' יש, כי והחכ' מאין תמצא לבחי' יש כנ"ל שהח"ע דאצי' נק' ג"כ בחי' בריאה מאין ליש כו', אבל בחי' אין הוא למעלה מעלה מבחי' התורה דמחכ' נפקת מפני שהיא בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות לגמרי, ומשם שרש המשכת הגלוי של קי"ס ולכן הפך ים ליבשה כנ"ל. וזהו ואתה הרם את מטך לבחי' עצמות אוא"ס כו', ואח"כ כתיב ונטה את ירך שהוא בחי' היו"ד שהוא שרש כל ההמשכות גלוי אוא"ס הנמשך מלמעלה למטה ע"י התומ"צ, וכמ"ש במ"א שקי"ס הי' הכנה למ"ת שהוא בחי' ונטה את ירך המשכת אלקות מלמעלה למטה כו'. והנה הכח בנשי' שיוכלו לבוא לבחי' קי"ס המשיך יעקב אבינו ע"ה ע"י שעבר את הירדן במקלו כו' והענין הוא כי הנה ביעקב נאמר ויקח מקל לבנה לח ולזו וערמון כו' שג' מקלות אלו לח ולזו וערמון הוא בחי' ג' קווי' בכלל, ויעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה תחתון לקצה עליון, ולכן ע"י עבודתו המשיך הכח שיכולים נשי' לבוא לבחי' קי"ס, וזהו הרם את מטך קי"ס ונטה את ירך מ"ת כנ"ל, ובקעהו כי יעקב אותיות יבקע להיות בקיעת האור מלמעלה מ"ט ע"י התומ"צ כו' וזהו בנהר יעברו שעלי' זו דקי"ס הוא למעלה מבחי' נהר שהוא סדר ההשתלשלות, ואח"כ מקבלים נשי' הגלוי מלמעלה מ"ט בכל רגל ורגל, וזהו גשמחה בו בעצמותו כו', והנה כמו שקי"ס הי' צ"ל ע"י המטה שהוא הכנה למ"ת, כמו"כ לע"ל נא' אראנו גפלאות גלוי טעמי תורה יהי' ג"כ ע"י בחי' מטה וזהו מטה עוון ישלח ה' מציון לע"ל כדי להיות התגלות טעמי תורה וד"ל.

ויסע מלאך האלקים. א) בבה"ז פ' בשלח סד"ה עד לא אשתקע או"ד דף ע"ד, פי' מחנה ישראל הוא ז"א, ופי' מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל היינו מל' (ונ' שזהו ע"ד שפי' בזהר פ' תרומה דק"ע ע"ב דהמ' נק' לפני הוי', עיין מזה בלק"ת פ' אחרי סד"ה ביאור הדברים בענין לטהר, ובד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות תחילה ואח"כ מפתחות הפנימיות) אך בעת שרדפו מצרים אחריהם ויניקת החיצונים הוא מאחוריים דקדושה דוקא (עיין בתו"א סד"ה זכור דעמלק בענין ויזבבך

אור בשלח התורה תימ

כל הנחשלים אחריו) וצ"ל המקיף דקדושה שהוא מסמא עיני החיצונים, זהו ויסע מלאך כו' שנתעלה המל' מבחי' לפני שהוא אר"ם ונעשה בחי' אר"ם עליהם וזהו וילך מאחריהם כו' עכ"ד. ונראה שזהו ע"ד לבוש החשמ"ל דאימא שנעשה מלבוש לזו"נ להגן עליהם מיניקת החיצונים, בת"א פ' לך בד"ה והבדילה הפרוכת דכ"א ע"ג, וכ"כ עוד בפ' חיי שרה בד"ה עיין בע"ח ושם דכ"ח ע"א שכל התיקון הוא לדחות החיצונים ע"י אור הבינה כו', ובביאור וקיבל היהודים דקס"ג ע"א ח"ל והר"ע לבוש החשמ"ל דכינה שמלביש לזו"נ בשביל שלא יינקו מהן החיצוני' כו', ועיין לק"ת פ' אחרי בד"ה ביאור הדברים הנז"ל דכ"ו ע"ד וכיסוי זה הוא נמשך כו', ובפ' אמור בד"ה והניף את העומר פ"ב דל"ו ע"ג, והר"ע לבוש החשמל כו', או ע"ד בלא חומה שנאמר נקבה תסובב גבר פרק תבע"י דס"ב סע"ב, נמצא הנוק' שהיא המ' נק' חומה לאדם שהוא ז"א כו', ועיין זח"ב בשלח דנ"א א' מענין ויסע מלאך האלקים פירשו על המ' שהיא הנק' ג"כ שומר ישראל, שומר לז"א הנק' ישראל כו'.

קיצור. מלאך האלקים הוא מ' ההולך לפני מחנה ישראל ז"א ויעמוד מאחריהם ונעשה אר"ם עליהם ע"ד נקבה תסובב גבר כו'.

(ב) ולפע"ד יש להעיר לענין ויסע מלאך ממ"ש בוח"א ס"פ נח דע"ד ע"א ע"פ אבן שלימה מסע גבנה, מסע דנפקא מלגאו ושריא ונטלא לבר כו'.

(ג) דנ"א ע"ב פי' ויסע דנטיל מסט' דחסד ואתדבק גסט' דגבו' והיינו כדי לעשות דין במצרים.

(ד) שם ע"ב פי' בג' פסוקים ויסע ויבא ויט נמשך למ' ע"ב שמות הגמשכים מג' פסוקים הנ"ל אות א' מכל פסוק, והם ישר הפוך ישר, כנגד חג"ת, פסוק ויסע מחסד בחי' אברהם, פסוק ויבא מגבו' בחי' יצחק, פסוק ויט מת"ת ארגמן בחי' יעקב, ואע"פ שת"ת כלול מחו"ג, וא"כ אמאי ויט ישר כמו ויסע, ע"ז תירץ כי מה שת"ת כלול מחו"ג, מ"מ התגלותו חסד רק בפנימיותו יש ג"כ גבו' כו', והנה ענין שבת ש' בת היינו ג"כ בת שהיא מ' מקבלת מהשין ג' אבות חג"ת, כמ"ש בפרדס ערך שבת, וכ"כ במאוי"א אות שין סע"י ז', וברע"מ פ' פנחס דרמ"ג ע"ב, והאי איהו שין תלת גוונין דקשת אות ברית, הקשת בת יחידה שבת מלכתא, ועיין ברע"מ דרנ"ז ע"א בד"ה פקודא עשיראה וכן ער"ז ג' תפלות שבכל יום שתקנום ג' אבות, ועמ"ש בבה"ז פ' חיי דקל"ג א' בענין תפילת ערבית אמאי היא רשות יעקב משמש במרום, ובסידור שער חג המצות בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש הראשון בענין מה שביעי רשות עלמא דחירו, ושש"פ זהו"ע קי"ס, מבחי' ואתם תחרישון שלמעלה מאתעדל"ת, דוגמת תפילת ערבית רשות ש"ל ג"כ כי קי"ס ע"י ג' פסוקים הנ"ל, והנה ויט כנגד יעקב בריח התיכון ולכן רשות עלמא דחירו כו', ועיין בה"ז וישב ע"פ המאמר דקפ"א ע"א

הנה ישכיל עבדי כו' בענין וגבה מאד מסט' דיעקב כו', דהיינו שע"י ת"ת יש עלי' גם בבחי' עת"י שלמעלה מגלגלתא ומו"ס. שבגלגלתא מלובש חסד דע"י ובמוחא גבורה דע"י, אך ע"י הת"ת יש עלי' ברדל"א כו' ע"ש דל"ח ע"ד בבה"ז. ועד"ז י"ל בענין ג' פסוקים ויסע ויבא ויט שבפסוק ג' ויבקעו המים שעלמא דאתכסייא נעשה ונמשך בעלמא דאתגלייא בכל העולמות הן בבי"ע הן באצ"י, נק' י"ה עלמא דאתכסייא ים החכמה, ו"ה עלמא דאתגלייא, ותגל הארץ ר"ת ו"ה והפך ים החכמה לבוא בגילוי ע"ד והנגלות ו"ה נגלות כו', ועיין מזה בתו"א פ' בשלח בד"ה לסוסי ובר"ה וה' הולך לפניהם יומם, וכ"ז נמשך ע"י ההמשכה מרדל"א ממש, וזהו ע"ד וגבה מאד מסט' דיעקב כנ"ל, אך מתחילה צ"ל אברהם ויצחק, ועיין סד"ה הבאים ישרש בענין הקול קול יעקב שצ"ל כלול מג' בחי' אש מים רוח שהם חג"ת כו', ויבקעו אותיות יעקב עוז"ג אמור קד"א יעקב אומר או יבקע, גם גמ"ח עבודה תורה, גם כהנים לויים וישראלים, וכן בכהנים ולויים עצמן הכהנים עיקר תחלה וסוף והלויים באמצע, וז"ש וילוו אליך וישרתוך, פ' קרח ית"ב, שהכהנים המשכה מלמעלה למטה והם הנותני' כח בלויים שיהי' העלאה, ח"ש ושמו אותם איש על עבודתו ס"פ במדבר, והעלאה זו בשביל שיהי' אח"כ המשכה, ועד"ז ענין הנ"ל ישר הפוך ישר כו'.

קיצור. ג' הפסוקים הם מה שנמשך למ' מחג"ת, וא"כ בענין שבת ש' בת ג' גווני הקשת, ג' תפלות שבכל יום, תפילת ערבית רשות, ועד"ז מה שביעי רשות, ויבקעו, וגבה מאד מסט' דיעקב.

ה) עיין זוהר בהעלותך דק"ג ע"ב מענין ויסע ויבא ויט שהם ג' אבות ובהם ועל ידם מתברכא מטרוניתא ע"י צדיק, והו"ע אלה תולדות יעקב יוסף, ועמ"ש מזה ע"פ מזמור לדוד הבו לה' בני אילים, שזהו ג"כ ענין ג' ברכות דשמו"ע אבות וגבורות וקדושת השם, ועיין זח"ב ויקהל דף ריש עמוד שני, וג' ויין זהו ג"כ ג' ויין דג"פ קדוש, והם ח"י חוליות השדרה שהם ח"י ברכאן דצלותא, כמ"ש בפרדס שער הגשמה פ"ח, ועמ"ש מזה בד"ה לא הביט און ביעקב, וההמשכה בשים שלום זהו ע"י בחי' תולדות יעקב יוסף, וגם בקי"ס אמרו רז"ל הים ראה וינזק והוא דכתיב ב"י וינס כו' שהוא יוסף, ועיין מענין ח"י ברכאן דצלותא בת"א בד"ה יביאו לבוש מלכות, ועיין בד"ה אלה תולדות יצחק, שבחי' יצחק שהוא חופר בארות מלמטה למעלה היינו ע"י בן אברהם, ועיין סד"ה וישכם לכן בבוקר ושם אח"כ ויעקב הלך לדרכו, ועיין ביאור אלה מסעי דרוש השלישי פ"ב ההמשכה שבתחילה מאיר רק בבחי' מקיף וחיצוני' וכמו וימינו תחבקני כו' ע"ש דוהו ג"כ ענין מצות ותורה והנה וימינו תחבקני שמחבק ג"כ בבחי' אחוריים, שאפי' בחי' אחוריים שהוא חיצוני' של האדם שנמשך אחר עוה"ז שנק' אחוריים כי אחר הוא עשייה ופנים הוא אצילות כו', יהי' ג"כ מוקף מהמקיף דבחי' וימינו תחבקני שיוכל להפך העשייה מחשוכא לנהורא, וכמ"ש מזה בלק"ת בד"ה ביום השמיני עצרת שמאלו

כו' וימינו תחבקני ספ"ד דפ"ד סע"א. וזהו ויסע מלאך כו' וילך מאחריהם בחי' וימינו תחבקני גם בבחי' אחוריים כג"ל, ואח"כ ע"י ההעלאה שבפסוק ויבא נמשך אח"כ ויט משה כו' ויבקעו המים שהוא ההמשכה בפנימי' ממש עד שאמרו זה אלי כו' עלמא דאתכטייא ים האיר בגלוי בעלמא דאתגלייא כו', ועמ"ש מענין ג' ווי"ן בד"ה כי ההרים ימושו פ"ב בפ"י פותח את ידיך שמבחי' ג' יודין נמשכים ומתפתחין ג' ווי"ן שהם ג"פ קדוש בוא"ו כו' ע"ש, ועיין בת"א בד"ה ואלה המשפטים בענין ונתתי עשב בשדך ע"ב שי"ן היינו ג' פסוקים ויסע ויבא ויט וע"ש שזהו ג"כ ענין ג"פ קדוש שעיי"ו נמשך הדעת לבהמתך פני אר"י פני שור, והיינו לפי שזהו השפעה ממרכבתא עילאה חג"ת דאצי' שהם מקבלים הדעת מחב"ד, ע"כ הם בביטול למהו"ע ית' והם משפיעים בחי' זו למרכבה תתאה, וכמו בקי"ס ל"ב גורים נתאחדו מרכבה תתאה דבריאה עם שרשם י"ב גבולי אלכסון דז"א, כמ"ש בסידור ד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני יעו"ש, ועד"ז גם כאן נאמר ונטה את ירך ויט משה את ידו שהו"ע יו"ד וממנו נמשכו הווי"ן, והשין ג"כ ג' ווי"ן, והוא מה שנמשך מבחי' אני ה' לא שניתני להאיר בג' קווי"ן דאצי' שזהו בחי' אדם, ועיין מזה בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה, וזהו כנועם שיח סוד, שיח ש' י"ח ג' ווי"ן וכו', גם שיח ר"ת שם יפת חם ג' גווי"ן הקשת, שיח גימט' ג"פ קו וכו', עמ"ש מזה בהגהות לד"ה חכלילי עינים מיון.

זח"א ס"פ בראשית כז"ב מענין ולא קרב זה אל זה, ודס"א ע"ב, ובפ' תרומה דק"ע ע"ב, מענין וישב הים לפנות בוקר לאיתנו דקצ"ח סע"ב, ויקרא דכה"א ויסע מלאך ודף קכ"ה ע"א ברע"מ ובפ' שלח דקס"ו א'.

עמ"ש ע"פ הזח"ג קפ"ו בענין המלאך הגואל דבחי' מ' כשנק' מלאך היא גבוה מבחי' כשנק' מלך דהיינו הדיבור כשכלול במקורו כו', וגם בחי' א' דמלאך גבוה מבחי' בית בראשית ברא וכו' מתחיל עשה"ד אנכי כו', וא"כ בחי' המלאך הגואל ומלך זהו כענין יחו"ע ויחו"ת ים וארץ, וז"ש המלאך הגואל כו' וידגו כו', ולכן גבי קי"ס נאמר ויסע מלאך כו', אך בשעת קי"ס נאמר וילך מאחריהם כי לפניהם ה' גילוי בחי' עליונה יותר, היינו כי גם בשם הוי" עצמו י"ה זהו עלמא דאתכטייא בחי' ים, ו"ה זהו עלמא דאתגלייא כמ"ש בת"א פ' בשלח דק"ח ע"א בד"ה וה' הולך לפניהם יומם, ובקי"ס ה' גילוי עלמא דאתכטייא בחי' י"ה, וזהו עזי זמרת ים כו' ואנוהו, וא"כ בחי' ויסע מלאך כו' נעשה בבחי' וילך מאחריהם, ועמ"ש מזה בד"ה ענין קי"ס.

עיי"ן זהר בשלח דנ"ב ע"א איתא תלת ובכן ובכן ובכן שבתפילת ר"ה ויוהכ"פ הם לקבלי הני תלת ויסע ויבא ויט כי בכך גימט' ע"ב, וע"ל ס"ד וס"ה.

בשלח י"ד כ"ט

ובני ישראל הלכו. פ"ק דיומא דף ד' ע"ב בתוך הים שביל דכתיב והמים להם חומה, במא"א אות שין ס"ל שביל יסוד דאבא י"ש ל"ב נתיבות חכמה שהיסוד כוללם וכל א' כלול מיו"ד גימ' יש חוץ מנתיב הראשון נעלם עכ"ל. ועיין במק"מ ס"פ מצורע דף נ"ד ע"ב מענין ל"א נתיבות כו', ואפ"ל כי מבואר במ"א דקיי"ס היה כדי שיהי' מ"ת, והתורה הוא יסוד דאבא ובתוכו ל"ב נתיבות חכמה, אך התורה נק' גובלות חכמה, אבל פנימיות יסוד אבא הוא פנימיות התורה וזה יתגלה לעתיד ע"י והנניף ידו על הגהר כו' והוא גלוי הנתיב הנעלם שהוא נתיב לא ידעו עיט, והענין דתומ"צ נק' ושמרו דרך הוי' כדפי' בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' וכתיב כל ארחות הוי' חסד ואמת, והנה דרך הוי' הי"ע בים דרכך ושבילך במים רבים כו' דהיינו יחוד ו"ה נק' בים דרכך כי בחי' מל' נק' ים, ויחוד י"ה נק' ושבילך במים רבים כי מים רבים הוא בינה ונהר יוצא מעדן כו' ע' זח"ג ס"פ מצורע ולכן ע"י קיום התומ"צ עשה ול"ת תוכל להיות ג"כ אחרי ה' אלקיכם תלכו דהיינו בחי' דרך הנ"ל בים דרכך כו' כמ"ש ברבות קדושים פכ"ה ע"פ אחרי ה' כו' ע"ש, וזהו ובניי הלכו ביבשה בתוך הים והיינו ע"י והמים להם חומה מימינם ומשמאלם מימינם רמ"ח מ"ע ומשמאלם שס"ה ל"ת כו' ועיין בת"א פ' תולדות ע"פ מים רבים לא יוכלו לכבות כו'.

רבות וארא פ"ב קכ"ח ב' הה"ד כל אשר חפץ כו' וכשבקש עשה את הים ותהומות יבשה שנאמר ובניי הלכו ביבשה בתוך הים כו'.

בשלח פכ"ג ק"מ ע"א מה ראו ישראל לומר שירה באו כו' ועכשיו ים היה ונעשה לנו יבשה שנאמר ובניי הלכו ביבשה כו' נקלסנו באו. פ' האזינו ד"ש ע"ד זש"ה ידעתי כו' אין להוסיף כו' שהצדיקים גורעים ומוסיפים כו' בא משה ועשה את הים יבשה שנאמר ובניי הלכו כו', שה"ש רבה בד"ה מה דודך מדוד דודי צח ואדום, צח לי בים שנאמר ובניי הלכו ביבשה כו' ואדום למצרים שנאמר וינער ה' את מצרים כו' וזהו ויושע כי ישועות הם ה"ג ממותקות התכללות חו"ג שיהי' צח לי כו' חסדים ואדום למצרים ה"ג כו' שזהו ענין היד הגדולה כו' ור"ן מכות נמשך מה"ג הכלולים מחמשה וכ"א כלול מיו"ד כו', וע' במד"ר פ' אחרי פכ"א ע"פ לדוד ה' אורי וישעי דקאי על קיי"ס כו'.

בקהלת צ"ג א' בפסוק מה שהיה כבר הוא אם יאמר לך אדם אפשר שהקב"ה עתיד לעשות ים יבשה אמור לו כבר היה ע"י משה שנאמר ובניי הלכו ביבשה וכתיב ואתה הרים את מטך וגו' וכתיב ויבואו בניי כו', ואפ"ל שהקב"ה עתיד לעשות מעלמא דאתכסיא הנק' ים והוא משאל"ס כתר להיות יבשה וגילוי ואיך אפשר כו' הרי כבר היה ע"י משה.

אלא במשה הי' זה בים סוף מל' דאצי' ולעיל יהי' כן גם בכתר שהוא מל' דאיס כו' וזהו ענין ועקבותיך לא נודעו מה שאתה עתיד לעשות בעקב וסוף, רק עכשיו נתגלה בחי' בים דרכך ושכילך במיר כו' דהיינו יחוד חויב חוינ אבל ועקבותיך שאוי יהי' התגלות הכתר כו'.

במ"א נת' בחי' בריאה נקי' ים ויצירה יבשה כי יוצר אור ובורא חושך ועיי הרם את מטך גלוי מלמעלה מסדר השתלשלות נעשה הים יבשה כו', אך כמה בחי' יש ביי"ע כי יש ביי"ע ממש ויש ביי"ע באצי' ויש ג"כ למעלה מהאצילות כו', וזהו ההפרש בין מה שנעשה עיי משה מים יבשה ביי"ע אבל מה שיהי' לעתיד זהו באצי' או גם בלמעלה מהאצי' כו' כניל.

זח"ג בהר דק"ח סעיב בתי ערי חומה, והמים להם חומה כו'.

בשלח י"ד למ"ד

ויושע ה' ביום. רבות במדבר רפ"ג נראה דס"ל וישע כתיב חסר וייז אחר היו"ד, ומפרש כביכול ישראל וכאלו הוא נגאל ועיי מפרש נרננה בישועתיך, תלים סי' כו', וא"כ י"ל הפי' שאנו עיקר הירננה מישועתיך היינו ממה שהוא נגאל שזה אצלינו עיקר יותר מישועתינו וכמ"ש לא לנו כו' כי לשמך כו', וכן מצאתי שפי' האלשיך בתלים שנו, ושלכן עייז ימלא ה' כל משאלותיך ע"ש שהאריך, ועפ"ז י"ל מ"ש אז ישיר כו' אשריה להוי', כלומר שעיקר השירה הוא להוי' דהיינו על ישועתו ית', וזהו ענין צדיק ונושע כמבואר ברבות משפטים ספ"ל שזהו ענין כי קרובה ישועתי לבוא ישועתכם אינו אומר אלא ישועתי, ועמ"ש מזה בפ' נצבים בפ' התשובה, ואפ"ל ג"כ שזהו פי' אשר עשה הוי' במצרים שבחי' שם הוי' נעשה ונתגלה עיי מצרים ועיי יצ"מ כו' וזהו ענין ישועתי.

רבות בשה"ש בפסוק יונתי בחגוי י"ג ד' והי' הקב"ה מתאוה לשמוע קולן כו' ופרעה הקריב כו' ויצעקו כו' השמיעני את קולך כו' מיד ויושע ה' ביום ההוא כו', ואפ"ל לפי' פי' ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים, מיד מצרים דוקא כלומר עיי מצרים ופרעה הקריב עייז נמשך הישועה, כי עייז ויצעקו כו', והאלשיך פי' מיד מצרים היינו מיד השר שהיה אחזו בהם, גם פי' ביום ההוא היינו בינה שבה התגלות עתיק וזהו ויושע ה' היינו מבחי' ש"ע גהורין דא"א הנמשכים ומתגלים ביום ההוא וכייז נמשך עיי ויצעקו, וזהו ג"כ ענין ביום ההוא דוקא וזאז ויצעקו כמ"ש

ברבות שם למה היו דומין ליונה שברחה מפני הנץ כו' וצעקה זו היא בחי' בינה שהיא תשובה.

רבות במדבר פ"ט דר"ל ע"ב, היו עוכומ"ז קורין תגר ואומרים משוא פנים יש כאן אנו ערלים והם ערלים להם ויושע ה' ביום ההוא וגו' ולנו ונער פרעה כו' א"ל הקב"ה ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו' ע"ש, דהסעם שהן גדורים מן הערוה ויחוסם ברור והיינו כי אב ואם הם י"ה בן ובת הם ו"ה ע"כ אלו שאין מכירין אביהן או אמם אין להם יחוס בשם הוי' ממש אבל גן נעול אחותי כו' ע"כ ויושע הוי' כי חלק הוי' עמו, לכן הגם כי היו ערלים וכמ"ש בשל"ה דק"י"ד ב' ששמע כי ר"ת ויושע וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית, אעפ"כ מצד עצם הנה"א ויושע הוי' כו'.

במכילתא פי' מיד מצרים כצפור שהיא נתונה ביד אדם שאם יכבוש ידו מיד הוא חונקה כו' כך היו ישראל נתונים בידי מצרים כו' ע"ש, וזהו יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה כו' ויש לפרש ענין זה בעבודה ג"כ ער"ו.

ענין ויושע ישועות הם ה"ג ממותקות כו', בוח"א ר"פ בראשית כו' וגם ה"ח כי כדי להושיע מן החצונים ע"כ צריך לעורר עליהם הגבורות והדין וגם החסד לישראל וזהו ענין דודי צח ואדום כנ"ל בפסוק ובניי הלכו ביבשה, חזה ביום ההוא כי בינה מינה דינין מתערין על המנגד והיא אלקים חיים כו'.

עו"ש במד"ר במדבר ר"פ ב' ע"פ ובשם אלקינו נדגול שקבע הקב"ה את שמו בשמנו ע"ש בכ"כ י"ל ישראל ישר אל, ועו"ל שהקב"ה נקרא ג"כ ישראל כדפי' בת"א פ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק שהוא על שם כי שרית עם אלקים דהיינו ש' הוי' שמושל על ק"כ צירופי האלקים וכדפי' עוד בת"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין בענין כי גדול הוי' ואדונו מכל אלקים וכן איתא בפרקי ר"א פרק ל"ז וקרא שמו ישראל כשמו שנקרא ישראל הובא בעה"כ של בעה"מ סדר הדורות בערך ישראל וע' במד"ר ויחי פצ"ו ע"פ ושמעו אל ישראל אביכם דאומר ושמעו אל ישראל שבשמים אביכם, והיינו כי ז"א דאצי' נק' ישראל, ע' בזהר וישלח דקע"ד וא"כ פי' ויושע ה' היינו ע"ק כי קי"ס בעתיקא תליא בוח"ב דף ג"ב ע"ב, ביום ההוא היינו בינה כנ"ל, את ישראל היינו ז"א דאצילות, מיד מצרים כו'.

ויושע ה' ביום ההוא וגו'.

במד"ת ססי' ק"ז ע"פ אשר גאלם מיד צר, כשם שהצפור נתונה ביד צייד כו' כעובר שהוא נתן בתוך מעיה של בהמה כו', כשם שהזהבי הזה, ופי' בשל"ה במסכת פסחים דקס"ז ע"ב בד"ה היתה יהודה לקדשו, שהכנסת ישראל למצרים כהכנסת הנשמה בגוף העכו"ר, כי הזדככו שמה כו', שהיו משוקעים בכל עומק הקליפות להניח שם הוהמא, נמצא כל הנשמה תהלה י"ה, והיא נקייה מכל סיג כו', המשיל ישראל לציפור ואת הציפור לא בתר, וקאי על נה"א, כמ"ש אשר שם צפרים יקננו ענין קן ציפור, וענין כעובר כו', בהמה קאי על נה"ב, גם כענין זרע אדם חרע בהמה והיו משוקעים תוך ג"ק אלא שהקב"ה הוציאם, וזהו ויושע כו' מיד מצרים ממש כו' ע"ש, ועמ"ש בח"א יתרו בד"ה כל העם רואים מענין בכור הברזל כו' שהמכות שגם נה"ב נזדככה להיות בבחי' ק"נ שלמעלה מגק"ט, וכי גם בק"נ היא מבחי' אדם שבבהמה כמ"ש בד"ה זאת חנוכת המזבח בלק"ת נשא, ואדמו"ר נ"ע מרגלא בפומי' בפי' אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ שלא יאמר האדם האיך יגיע למדריגת מס"נ באחד ואהבת כו' והלא הוא בתכלית הירידה רחוק מה' עז"א אני כו' מאמ"צ מנו"ן שע"ט, א"כ מעתה אל יפלא מה שיוכל להעלותך מהיותך משוקע בתאוות נה"ב לבוא למס"נ באחד.

ב) בשל"ה פ' במדבר הביא מדרש רבות ותנחומא ע"פ גרננה בישועתיך ויושע ה' ביום ההוא את ישראל ויושע כתיב כביכול ישראל נגאלין וכאלו הוא נגאל עכ"ל, ועמ"ש ברבות משפטים ספ"ל ע"פ כי קרובה ישועתי לבוא, כי קרובה ישועתכם אינו אומר אלא כי קרובה ישועתי כו', צדיק ונושע ומושיע אין כתיב כאן אלא ונושע כו' ע"ש, והיינו כי כשם שישראל כעובר הנתן כו', כך למעלה בגלותא סליק לעילא כו', בבחי' עיבור המדות בבטן אימא כמ"ש ע"פ עבדים היינו לפרעה כו' במצרים מיצר מי, א"כ ע"ד ויושע ה' מיד מצרים מה שהישועה הי' לשם הוי' היינו גיב מבחי' מצרים מיצר מי ששם הי' העבור וההעלם כו', וענין זה י"ל עפמ"ש יראו מה' כל הארץ, וכתוב יראו את ה' קדושו, כי בכל הארץ היראה רק חיצוני' וזהו מה', וכתוב מי לא ייראך כו', ועכ"ז רם על כל גוים בבחי' רוממות והוא יש בפ"ע, ועכומ"ז רק קרו לי' אלקא דאלקיי, אך צ"ל יראו את ה' בבחי' ביטול ממש ע"ד את הטפל כו', וזהו ע"י קי"ם גילוי עלמא דאתכסייא, כי רק בבחי' ארץ נפרד שייך ייראו מה', אך בעלמא דאתכסייא ביטול כו', וזהו ויושע ה' כי בגלות אין שם ה' בגילוי רק ייראו מה' כנ"ל, אבל שיהי' גילוי שם ה' ושיהי' ייראו את ה' זהו ויושע ה' תשועה לשם ה', שיהי' גילוי שם ה' ע"ד אשר הלכו כו' לעשות לו שם, ע"ד ביום ההוא יהי' ה' אחד כו', ועמ"ש בד"ה

ויאבק איש, ומשם יובן זה בתוספת ביאור, גם ויושע לשון וישע ה' אל
הבל היינו ג"כ גילוי שם הוי' כו'. עוד י"ל מבואר בד"ה צאינה וראינה
פ' שאו ידיכם קודש שהם ב' פסוקים שמע ישראל ובשכמל"ו יחו"ע
ויחרת, ועי"ז וברכו את ה' שנק' הקדוש ברוך הוא ענין קדוש וברוך היינו
שממשיכים מבחי' קדוש ברכה והמשכה מקדש העליון, וכמו"כ בקי"ס נאמר
מי כמוכה באלים ה' נאדר בקדש שנמשך בשם ה' אור והמשכה מבחי'
קדש העליון שהוא אבא או ע"ק, ועמ"ש ע"פ נאדר בקדש בוח"ג אמור צ"ד,
זהו ויושע ה' שנמשך בו ברכה מבחי' קדש, והיינו את ישראל כמ"ש
בצאת ישראל ממצרים היתה יהודה לקדשו, שהוא ע"ד שאו ידיכם קדש
למסו"ג באחד יחו"ע בחי' ים כו', יקו המים אל מקום אחד כו', ועי"ז
ייראו את ה', ולע"ל יהי' יראה זו בתמידות כמ"ש במד"ת ססי' י"ד ע"פ
מי יתן מציון ישועות ישראל שזהו"ע מי יתן והי' לבכם זה להם ליראה
אותי, ועז"נ ונתתי לכם לב חדש ע"ש, והיינו מי יתן מבחי' ים נעשה מי, גם
ע"י ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים כו', נמצא כמו ע"י קי"ס
ייראו העם את ה' כן לע"ל כשיהי' ומלאה הארץ דעה את ה', את ה'
דוקא, ע"ד ייראו את ה', והיינו ע"י כמים לים מכסים גילוי עלמא דאתכסייא,
גם ים הוא החפירה שבו נכנסים המים, והנה מצרים מיצר מי בחי' מי ברא
אלה אינו בגילוי, אכן ע"י קריעת ים אותיות מי נמשך גילוי מי ברא אלה,
זהו מי יתן כו' ליראה כו' והריחו ביראת יראת גימט' תורה ברבות פ'
קרה, והנה תורה צוה לנו משה, אנכי ולא יהי' לך מפני הגבורה שמענום,
זהו ביראת היינו ב' הוא אנכי ולא יהי' עם יראת שהוא תורה, ור"ל שיהי'
ע"ד ישקני מנשיקות פיהו, זהו והריחו ביראת.

ג) בגמרא פ"י דפסחים קי"ח ב' וירא ישראל את מצרים מת כו', פלוג
אותם ליבשה, ופ"י רשב"ם ונתנו לקבורה בזכות שאמרו כי
ה' נלחם להם במצרים כו' תבלעמו ארץ כו', לפמש"ל בשם של"ה שיציאתם
מיד מצרים זהו ענין הבירור, ועי"ז מצרים מת, שלאחר שנפרד הטוב מן
הרע הרי הרע גופל, ומ"מ נשאר בהם קצת טוב, ע"י שאמרו כי ה' נלחם
להם, ולכן פלטם שנפלטו ממצולות ים דפי' במק"מ פ' אחרי דס"ג ע"ב
שהם זוי"ג דנוגה דבי"ע שהם נק' צל מות צל דכורא מות נוק' עכ"ל,
ונתעלו לקבור בארץ, וזהו כענין בירור דתה"ד שעם היות האפר הוא
הפסולת שנשאר מהבירור דנה"ב, עכ"ז שייך בו עוד בירור כו', ונגמ'
הנ"ל דפסחים כ"ה בערוכין פ"ק דט"ו סע"א.

ד) זח"ב בשלח נב"ב פ"י וירא ישראל את מצרים ההוא שלטנא ממונא
דמצראי דאעבר לי' בנהר דינור כו'.

אור בשלח חתרת תכו

וירא ישראל כו'. זח"א בהשמטות סי' כ"ה די"א ע"ב ישראל סנא ולע"ל
נאמר ע"ז כימי צאתך מאמ"צ אראנו ונפלאות. אראנו לישראל סנא.
והיינו ג' פלאות שער החמשים דבינה כו' וי"ל כי יש"ס הוא אחוריים דאבא
נה"י דאבא כמ"ש בת"א סד"ה ואלה שמות בני ישראל ע"ש ולע"ל יהי
גילוי פנימית או"א שהוא חשוב כפנימית עתיק.

פ' בראשית דנ"ב ע"ב ת"ח מה כתיב בקדמיתא וירא ישראל את היד
הגדולה וכולהו חמאן זהרין עילאין ומתנהרין באטפקלריא דנהרא כו'
זה אלי ואנוהו, ועמ"ש מענין אטפקלריא המאירה בת"א מקץ בר"ה ת"ר
נר חנוכה ב"ש אומרים, ומ"ש ע"פ צאינה וראינה, ומ"ש ע"פ ואראה את
הארץ.

בשלח דנ"ב ע"ב יתרו פד"ב, תשא קצד"א מ"ש בפ' בראשית נב"ב, ת"ז
ח"ב צב"א.

זהר ויחי דרמ"ט סע"א ע"פ גרן האטד, אטד בגימטריא יד כמ"ד וירא
ישראל את היד הגדולה כו'.

וז"ל זהר יתרו פד"ב הנ"ל תאנא אצבע אלקים ההוא אצבע סליק לעשרה.
כד"א אצבע אלקים היא, וכל אצבע ואצבע סליק לעשרה עד דאתעביד
ידא שלימתא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה עכ"ל.

ת"ז בהקדמה ח"ב וירא ישראל את היד הגדולה מסטרא דחסד ובתקן נ"ג
בתחלתו דצ"ב רע"א חד יד הגדולה דאתמר בה וירא ישראל את
היד הגדולה ותנינא יד החזקה הה"ד וביד חזקה כו' ורוא דמלתא הוי'
אלקיגו הוי' יד הגדולה כחו במוכסו כוון יד החזקה ואינון אימא עילאה
(בינה) אימא תתאה (מ') וכולא כ"ח פרקין דאתמר בהון ועתה יגדל נא כח
אד', כח מעשיו הגיד לעמו עכ"ל, ובכס"מ שם פי' היד הגדולה חסד דו"א
שבו נתלבש בינה, ואפ"ל כי אדרבה זהו מה שאימא מלבשת לגבורה
דעתי' ולפי דלית שמאלא בהאי עתיקא נק' חסד וכנודע מענין והחמישית
לפרעה כמ"ש בלק"ת בשה"ש בסוף הביאור ע"פ צאינה וראינה דרוש
הראשון, וא"ת אי"כ איך משם יבואו הדינין י"ל דהא כתיב ימינך ד'
תרעץ אויב ימינך דוקא וכמ"ש בזהר פ' לך דפ"ה ע"ב דהא כדן אתערת
ימינא וקטירת לה בהדה, וכד אתקשרת (המ') בימינא כדן אתכר שנאין
דכתיב ימינך ד' תרעץ אויב, ואפ"ל שזהו ע"י ימינך ד' נאדרי בכח בחי'
יגדל נא כח אד' שהכח נמשך מע"ק כמ"ש בוח"ג שלח קס"א ג' ע"ז ימינך
ד' תרעץ אויב כי בשם ה' דוקא כי אמילם ששם אין זלעו"ז כמו בבחי'
אדם, וע' בענין ימינך ד' נאדרי בכח בזהר שמות ד"י תחלת ע"א וכ"ה
בהדיא בזהר וארא דכ"ז תחלת ע"א, ואי תימא אמאי בימינא כו' דחי לון
בימינא כמ"ד ימינך ד' נאדרי בכח ימינך ד' תרעץ אויב, וענין דחי לון
ע"ד עיר הגדחת, ובוהר וארא ד"ל סע"ב והא אתמר דאהרן הוה מחי כו'

לאחזאה דימינא דקב"ה תבר לשנאין דכתיב ימינך ד' תרעץ אויב, ואפ"ל שוהו ע"י התכללות שהחסד כלול מגבורה וכמ"ש בהדיא בזהר יתרו דפ"א ע"א בענין ימינך ד' נאדרי בכח שהחסד והימין חזר להיות שמאל ועושה דין, ובוהר ויקרא דף כ"ד ע"א פי' שאם האדם עושה חמשה עוונות זאח"ז אוי גם ה' אצבעות יד ימין מסכימים לענוש אותו ואז לא תליא מלתא בתשובה להפטר מעונוש יעו"ש, וא"כ כש"כ המצריים שהקשו רוחם אחר עשרה מכות, ע"כ ע"י היד הגדולה דוקא היה עונשם בים, ובוהר שמיני דל"ז ע"א פי' עוד הטעם וז"ל הושיעה ימינך וענני דכר אסתלק ימינא (ר"ל ע"ד שבח ורוממות הימין) כדין אתכפייא שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה הה"ד ימינך ד' תרעץ אויב, והרמ"ז שם פי' דתרעץ לשון נקבה לפי שהימין עושה פעולת הדין, ובפ' נשא קמ"ב ע"ב פי' כי ימינך ה' תרעץ אויב עביד דינא ברחמי, קרה דקע"ח פי' ע"י כל אשר תמצא ידך שמאל לעשות בבחך להתכלל בימין עשה ע"ז ממשיך ימינך ד' נאדרי בכח בלק ר"א, ועמ"ש ע"פ וירא ישראל את הים, בכוך שמות ויקרא במ"ד פ' בשלח זמ"ש ע"ז בת"א פ' שמות.

י"ד ל"א

וירא ישראל את רבות שמות תוך פ"ה קכ"ד א' א"ל הקב"ה רשע מי ה' אמרת במי אתה לוקה מ"ם ארבעים יר"ד עשרה הם חמשים מכות שהביא הקב"ה על המצרים בים שנאמר ויאמרו החרטומים אל פרעה אצבע אלקים הוא ועל הים מהו אומר וירא ישראל את היד הגדולה כמה לקו באצבע יוד מכות חשוב חמשה אצבעות שביד הגדולה לכל אחד ואחד יו"ד מכות הרי חמשים עכ"ל. הגה פי' מי הוא בינה וא"כ אומרו במי הוא לוקה וזינו בבחי' בינה, וזינו מי ברא אלה, צירוף מי אלה הוא שם אלקים ומצרים מצר מי שמסתיר על בחי' מי ויציי"מ ה"ע גילוי מי ברא אלה ולכן בבחי' מי אתה לוקה כו', והיא הנק' היד הגדולה כמ"ש בת"ז תיקון נ"ג דף צ"ב תחלת ע"א זהו מי שהוא בינה ימלל גבורות ד', פי' בזהר פ' יתרו דפ"ג ע"א שהוא ע"ד מזללין מלילות זינו שנחלקו הגבורות לכמה מיני גבורות עד שנמשכו החמשים מכות או מאתים מכות וע' מזה בזהר ויחי דרמ"ט ע"א בענין גודן האטד, וחמשה אצבעות הן ה"ג הנמשכות ממנה והמל' היא אצבע א' ומה שהן ה"ג חזי המל' היא השביעית זינו כי עצמיות המדות הן הג"ת גר"ה ויסוד הוא כללותם וכן המל', וע' חז"ג פנחס דף רנ"ד א' חמשה חומשי תורה

ואי תימא שית אינון אלא שבע אינון כו' והיינו כנ"ל, ומה שנקראת מי שהן חמשים שע"ב היינו כי ה"ג הנ"ל כל א' כלול מעשרה, וכן בפרדס ערך יד ז"ל יד צריכים אנו להתבונן כי ביד ה' אצבעות והם ה' ספירות שהם גדולה גבורה תפארת נצח הוד והם נכללות בשתי ידות שהם ב' ההי"ן ה' עילאה וה' תתאה זו שמאלית חו ימנית הימנית רוב הפעמים הבינה והשמאלית היא המל', והטעם כי זו נטייתה אל הימין חו נטייתה אל השמאל כענין חסידיה שנקרא הבינה כו' עכ"ל, וכיון שכן לכן נקראת היד הגדולה אשר גדולה היא חסד, וגם פי' הגדולה ה' גדולה דהיינו ה' עילאה דשם הוי' וכה"ג פי' שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל היינו ה' גדולה לאה שהיא בינה ורחל' ה' קטנה רחל, וברבות ויצא פ"ע ע"ט ד' שם הגדולה לאה גדולה במתנותיה כו' כי פנינה התגלות עתיק וא"א אשר ולגדולתו אין חקר, לכן משם נמשך המתנה לעולם אני ה' לא שנית וכו"מ שנאמר לי אינו זו לעולם וע' כה"ג במד"ר ר"פ קדושים ע"פ ואתה מרום לעולם ה' רוממות אתה נוהג בעולמך כו', משא"כ מל' נק' ה' קטנה שמקבלת מזעיר אנפין, ועמ"ש ע"פ ביום התא יתקע בשופר גדול, וכמו"כ כאן ויושע ה' ביום ההוא כו' היד הגדולה, שוב ראיתי שכן פי' בהדיא בזו"ג כי תצא רע"ז א' דבינה תמן אידו יד הגדולה כו' ע"ש ובפי' הרמ"ז ועין מענין חמש אצבען בזו"ג פ' בלק דף קפ"ו ע"ב.

ויאמינו בהוי'. בשלח פכ"ג ק"מ ע"א ד"א תשורי מראש אמנה א"ר נחמיה לא זכו ישראל לומר שירה על הים אלא בזכות אמנה שנאמר ויאמן העם וכתוב ויאמינו בהוי' כו', או ישיר, שם פ' הנ"ל דף הנ"ל ע"ג וירא ישראל את היד הגדולה הה"ד נודע ה' משפט עשה והיד ה' אצבעות וחמשה פעמים יו"ד הרי גו"ן שעל הים לקו חמשים מכות כו' ע"ש והיינו כי הבינה נק' ג"כ גו"ן פשוטה, וזהו היד הגדולה שמתפשטת עד למטה ועמ"ש סד"ה ועתה יגדל נא כח אד' ובסד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין ובו תדבקו, פ' נשא פ"ט דר"ל ע"ב ובים כתיב יד גדולה כו' ע"ש.

שה"ש רבה בפסוק דומה דודי לצבי י"ו ג' במצרים ראו אותו שנאמר ועברתי באמ"צ, בים ראו אותו שנאמר וירא ישראל את היד הגדולה וגו' זה אלי ואנוהו, ואפ"ל ע"ד ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו כו' כך ביצ"מ ויושע ה' ביום ההוא ואזי וירא ישראל כו' זה אלי כו'.

בפסוק אפריון עשה לו דף כ"א ד' בים ראו אותו בפרהסיא שנאמר וירא ישראל את היד הגדולה והיו העוללים מראים אותו באצבעו ואומרים זה אלי וכו' עכ"ל, ואפ"ל כי ישראל היינו ז"א ועוללים הם מט"ט וסנד"ל, וע' מענין עולל במא"א אות עיין סעיף ס"ו והיינו כי ז"א מקבל רק מנהי"י דאימא אכן בקי"ס ה' התגלות עצמיות הבינה בז"א כו'.

דכ"ו ע"ב בפסוק אתי מלבנוך תשורי מראש אמנה כו' כתיב וירא ישראל את היד הגדולה דאדין אדם ואינם מאמינים (פי' המ"כ י"ל עדין הוא מוליך ומדדה אותם מתוך הים ועיניהם הרואות ולא יאמינו בתמיה) אית בר נש דחמי ולא מהימן הוי בזכות האמנה שהאמינו ישראל במצרים שנאמר ויאמן העם.

וירא ישראל. זח"א עמוד ע' אראנו לה הוא סבא דחזא בקדמיתא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה.

בראשית נ"ב ב' ת"ח מה כתיב בקדמיתא וירא ישראל את היד הגדולה וכולהו חמאן זהרין עילאין ומתנהרין באספקלריא דנהרא. ח"ב בשלח נ"ב ב' וע"ש בפ"י הרמ"ז. יתרו פ"ד ב' כמ"ד כתובים באצבע אלקים. תאנא אצבע אלקים ההוא אצבע סליק לעשרה כו' עד דאתעביד ידא שלימתא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה. תשא קצ"ד רע"א.

ת"ז ח"ב יד הוי' מימינא דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה כו'. תיקון נ"ג צ"ב א' חד יד הגדולה דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה ותנינא יד החוקה כו' ורזא דמלתא חוי' אלקינו הוי' יד הגדולה ואינן אימא עילאה ואימא תתאה. וע' בזח"ג כי תצא רע"ז א' דבינה תמן איהו יד הגדולה כו' וזהו ענין וברחמים גדולים וע"ש בפ"י הרמ"ז שה"ע בינה וחסד דא"א כו' וע"ש רע"ז ב' לגדלא לה כו' משמע שבבחי' מל' ג"כ ממשיכים בחי' הנ"ל ואז נק' ג"כ היד הגדולה כו' שהמל' תהיה בבחי' בינה כענין רני ושמחי בת כו'. וע"פ חסידות יש לפרש כי היד הגדולה הוא בחי' סוכ"ע כי בחי' המל' המקבלת מזעיר זהו ממכ"ע אבל בינה שבה התגלות עתיק זהו סוכ"ע ונק' היד הגדולה ע"ד ומתחת זרועות עולם וכמו שמקיף איזו דבר בכף ידו כו' וזהו וימינו טפחה שמים טפחה מלשון טפח שבו ה' אצבעות אך בחי' ידי יסדה ארץ זהו ממכ"ע אכן וימינו טפחה זהו סוכ"ע היד הגדולה כו' וזהו ג"כ ענין שופר גדול כי שיעור שופר טפח כדי שיאחזנו בידו ויראה כו' אך שופר גדול זהו הנלקח בימינו היד הגדולה כו' ובשעת קי"ס הי' התגלות סוכ"ע שעיי"ז נהפך ים ליבשה כו'.

וייראו העם את ה' פי' בת"ז תיקון כ"א נ"ט ג' שהוא ג"כ מלשון ראייה וז"ל לבתר דאתפשט מנייהו (היינו מלבושיו דאלביש שמים קדרות) וייראו העם את ה' וכל ינוקין אחזין ליה באצבע הה"ד זה אלי כו'. וכה"ג ארו"ל רפ"ק דר"ה ד"ג ע"פ ויראו כל העדה כי גוע אהרן בפ' חקת כ' כ"ט. אל תקרי ויראו אלא וייראו כלומר שנתגלו לפי שמת אהרן כו' אך מ"מ שם הפי' גם וייראו מלשון ויראו דהיינו ראייה.

במ"ע רי"א ר"כ וירא ישראל את היד הגדולה זהו ענין אתה החלות להראות את עבדך את גדלך כו' ומבואר במ"א פי' אתה החלות הוא אתעדל"ע מאליו וכך בקי"ס נאמר ואתם תחרישון כו'.

עמ"ש ע"פ וירא ישראל את היד בבוך שמות פ' בא ושם נח' ג"כ הפסוק
ימינך ד' נאדרי בכח ימינך ד' תרעץ אויב.

(הגהות לוירא ישראל שבתו"א.)

[דף סב א שורה בודאי ידע כו'] (ועמ"ש במ"א ע"פ וידעת היום מ"ש
ומבשרי אחזה אלוה אחזה ממש והיינו בבחינת שם ה'
דלתתא שהוא בחי' ממכ"ע ולכן נק' עלמא דאתגלי' כיון דשייך בזה בחי'
אחזה כמו שנרגש חיות הנפש בהגוף כו' ע"ש אבל בשם הוי' דלעילא
שהוא בחי' סוכ"ע אין שום השגה כ"א ויאמינו בו' כו').

[שם שורה לעילא — התפשטות] (וזהו אנכי ה' אלקיך כו' מארץ
מצרים פי' מה שיכול להיות נמשך בחי' אנכי להיות אלקיך
ממש הוא נעשה ע"י גלות מצרים כו').

[שם שורה דלעילא דאכתסייא כו'] (כי הנה שורש ים ויבשה נמשך
משני שמות הנ"ל כי ההפרש בין ים ליבשה שהגוראים דיבשה
אעפ"י שמקבלים חיות מצמח הארץ הרי הם בחי' ריחוק מן הארץ משא"כ
הברואים שבים הם כלולים ומתאחדים עם הים וא"א להם להפרד מן הים
כו' וב' בחי' אלו הוא ענין יח"ע ויחז"ת שביחז"ת הנבראים הם נראים
בחי' יש ודבר נפרד שאור אלקות מתלבש בהם ומוסתר מהם אבל
יחז"ע הוא בחי' התכללות וביטול במקורן, ושורש ב' בזוי' אלו נמשך
מב' שמות הנ"ל, כי הנה מבואר בפורד"ס שי"א שהרצון למעלה הרי
עייז' שעלה ברצונו נתהווה כך כו' ע"ש רק שהי' בבחי' התכללות וביטול
הרצון עליון ושיהי' התהוותם בדרך שהם עתה הוא ע"י שם הוי' הב'
צחה ונבראו כו' ולכן זהו שורש ענין עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגלי'
שהתכללותם ברצון העליון זהו כמו בחי' התכללות המרואים שבים כו' וע"כ
ע"י קיי"ס למטה האמינו שיכול להיות גילוי שם הוי' דלעילא בחי' סוכ"ע
למטה ממש).

[שם שורה הוא הנ"ל כו'] (כי מן המים משיתיהו מעלמא דאתכסיא).

דכ"ו ע"ב בפסוק אתי מלבנון תשורי מראש אמנה כו' כתיב וירא ישראל את היד הגדולה דאדין אדם ואינם מאמינים (פי' המ"כ י"ל עדיין הוא מוליך ומדדה אותם מתוך הים ועיניהם הרואות ולא יאמינו בתמיה) אית בר נש דחמי ולא מהימן הוי בזכות האמנה שהאמינו ישראל במצרים שנאמר ויאמן העם.

וירא ישראל. זח"א עמר ע' אראנו להווא סבא דחזא בקדמיתא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה.

בראשית נ"ב ב' ת"ח מה כתיב בקדמיתא וירא ישראל את היד הגדולה וכולהו חמאן זהרין עילאין ומתנהרין באספקלריא דנהרא. ח"ב בשלח נ"ב ב' וע"ש בפי' הרמ"ז. יתרו פ"ד ב' כמ"ד כתובים באצבע אלקים. תאנא אצבע אלקים ההוא אצבע סליק לעשרה כו' עד דאתעביד ידא שלימתא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה. תשא קצ"ד רע"א.

ת"ז ח"ב יד הוי' מימינא דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה כו'. תיקון נ"ג צ"ב א' חד יד הגדולה דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה ותניינא יד החזקה כו' ורזא דמלתא הוי' אלקינו הוי' יד הגדולה ואינון אימא עילאה ואימא תתאה. וע' בוח"ג כי תצא רע"ז א' דבינה תמן איהו יד הגדולה כו' תהו ענין וברחמים גדולים וע"ש בפי' הרמ"ז שה"ע בינה וחסד דא"א כו' וע"ש רע"ז ב' לגדלא לה כו' משמע שבבחי' מל' ג"כ ממשיכים בחי' הנ"ל ואז נק' ג"כ היד הגדולה כו' שהמל' תהיה בבחי' בינה כענין רני ושמחי בת כו'. וע"פ חסידות יש לפרש כי היד הגדולה הוא בחי' סוכ"ע כי בחי' המל' המקבלת מוציר זהו ממכ"ע אבל בינה שבה התגלות עתיק זהו סוכ"ע ונק' היד הגדולה ע"ד ומתחת זרועות עולם וכמו שמקיף איזו דבר בכף ידו כו' וזהו וימינו טפחה שמים טפחה מלשון טפח שבו ה' אצבעות אך בחי' ידי יסדה ארץ זהו ממכ"ע אכן וימינו טפחה זהו סוכ"ע היד הגדולה כו' וזהו ג"כ ענין שופר גדול כי שיעור שופר טפח כדי שיאחזנו בידו ויראה כו' אך שופר גדול זהו הנלקח בימינו היד הגדולה כו' ובשעת קיי"ס ה' התגלות סוכ"ע שעיי"ז נהפך ים ליבשה כו'.

וייראו העם את ה' פי' בת"ז תיקון כ"א נ"ט ג' שהוא ג"כ מלשון ראייה וז"ל לבתר דאתפשט מנייהו (היינו מלבושיו דאלביש שמים קדרות) ויראו העם את ה' וכל ינוקין אחזין ליה באצבע הה"ד זה אלי כו'. וכה"ג ארז"ל רפ"ק דר"ה ד"ג ע"פ ויראו כל העדה כי גוע אהרן בפ' חקת כ' כ"ט, אל תקרי ויראו אלא ויראו כלומר שנתגלו לפי שמת אהרן כו' אך מ"מ שם הפי' גם ויראו מלשון ויראו דהיינו ראייה.

במ"ע רי"א ר"פ וירא ישראל את היד הגדולה זהו ענין אתה תחלות להראות את עבדך את גדלך כו' ומבואר במ"א פי' אתה תחלות הוא אתעדל"ע מאליו וכך בקיי"ס נאמר ואתם תחרישון כו'.

עמ"ש ע"ם וירא ישראל את היד בבוך שמות פ' בא ושם נות' ג"כ הפסוק
ימינך ד' נאדרי בכח ימינך ד' תרעץ אויב.

(הגהות לירא ישראל שבתו"א.)

[דף סב א שורה בודאי, ידע כו'] (ועמ"ש במ"א ע"פ וידעת היום מ"ש
ומבשרי אחזה אלוה אחזה ממש והיינו בבחינת שם ה'
דלתתא שהוא בחי' ממכ"ע ולכן נק' עלמא דאתגלי', כיון דשייך בזה בחי'
אחזה כמו שנרגש חיות הנפש בהגוף כו' ע"ש אבל בשם הוי' דלעילא
שהוא בחי' סוכ"ע אין שום השגה כ"א ויאמינו בזה כו').

[שם שורה לעילא — התפשטות] (וזה אנכי ה' אלקיך כו' מארץ
מצרים פי' מה שיוכל להיות נמשך בחי' אנכי להיות אלקיך
ממש הוא נעשה ע"י גלות מצרים כו').

[שם שורה דלעילא, דאכתסיא כו'] (כי הנה שורש ים ויבשה נמשך
משני שמות הנ"ל כי ההפרש בין ים ליבשה שהנברואים דיבשה
אעפ"י שמקבלים חיות מצמח הארץ הרי הם בחי' ריחוק מן הארץ משא"כ
הנברואים שבים הם כלולים ומתאחדים עם הים וא"א להם להפרד מן הים
כו' ובי' בחי' אלו הוא ענין יחור"ע ויחור"ת שביחור"ת הנברואים הם נראים
בחי' יש הדבר נפרד שאור אלקות מתלבש בהם ומוסתר מהם אבל
יחור"ע הוא בחי' התכללות וביטול במקורן, ושורש ב' בזוי' אלו נמשך
מכ' שמות הנ"ל, כי הנה מבואר בפרד"ס שי"א שהרצון למעלה הרי
עיי"ן שעלה ברצונו נתהווה כך כו' ע"ש רק שהי' בבחי' התכללות וביטול
הרצון עליון ושיהי' התהוותם בדרך שהם עתה הוא ע"י שם הוי' הב'
צחה ונבראו כו' ולכן זהו שורש ענין עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגלי'
שהתכללותם ברצון העליון זהו כמו בחי' התכללות הנברואים שבים כו' וע"כ
ע"י קיי"ס למטה ואמינו שיכול להיות גילוי שם הוי' דלעילא בחי' סוכ"ע
למטה ממש).

[שם שורה הוא, הנ"ל כו'] (כי מן המים משיתיהו מעלמא דאתכסיא).

וירא ישראל את היד הגדולה כו' ויראו העם את ה' כתיב ייראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו, וי"ל למה קדושו דוקא והלא כתיב ייראו מה' כל הארץ. אך הענין הוא דיש ב' מיני יראות יראה פנימי' ויראה חיצוני' הנק' יר"ע ויר"ת, והוא כאשר יתפעל האדם ביראה מפני ההתבוננות שמתבונן בהשתל' הע"מ איך שבדבר ה' כולם נעשו מאין ליש וכלא חשיבי מפני שנכללים כולם בדיבור ומאמר א' הכולל כולם כו' זהו בחי' יר"ת יראה חיצוני' שבאה מסיבת ההמשכה וההתפעלות מאוא"ס ב"ה בעולמות אבל לא מצד עצמות אווא"ס ב"ה זהו ייראו מה' כל הארץ ולא את הוי' כו', אבל ייראו את ה' קדושו הוא בחי' יראה פנימי' הנק' יר"ע והוא כאשר יתקדש האדם בקדושת מעשה המצות באמרו אק"ב אלה הם הנקראים קדושו אשר ייראו את ה' בבחי' יראה פנימי' מצד עצמות אווא"ס ב"ה (ה' וע' מענין ב' בחי' יראה בת"א פ' מקץ בהביאור ע"פ כי אתה נרי, ובלק"ת בד"ה וידבר אלקים את כל הדברים האלה ושם פ"ב בענין אם אין חכ' אין יראה כו' וע' בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי ושם ספ"ג ובד"ה כי תשמע בקול, וענין שבחי' יראה פנימי' נק' ייראו את ה' מבואר בד"ה בשעה שהקדימו פ"ג, ע') וטעם הדבר יובן ע"פ הקדמה מתחלה להבין פי' לשון מצוה ומדוע נק' בל' מצוה, הנה לשון מצוה ה"ע צוותא שהוא ההתחברות כשמתחבר האדם ומתקשר לזולתו להיות עמו לאחדים, (ה' ע"ד מארז"ל פ"ק דברכות ד"ו סע"ב בענין כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה ועמ"ש סד"ה ואתה תצוה, ובלק"ת בד"ה צו את קרבני הראשון רפ"ד, ע') בהיות שהמצות הם תרי"ג בדרך פרט רמ"ח אברים ושס"ה גידים, אבל בד"כ אינם אלא עשרה חב"ד וגופא ותרין דרועין ונה"י כו' והן עשה"ד כלליות כל המצות והמה שרשי' אמיתי' לע"מ כמאמר רז"ל פ"ט דשבת ע"פ יום השישי ה' יתירה למה לי מלמד שהתנה הקב"ה עם מע"ב ואמ"ל אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, (ה' וע' מזה בעה"ק חלק התכלית פי"א וז"ל הנה ביארו כי תכלית הבריאה הוא שלימות העבודה והיחוד עכ"ל, והיינו כמארז"ל ע"פ וישב הים לפנות בקר לאיתנו וארז"ל במד"ך בראשית פ"ה לאיתנו לתנאו שהתנה עמו וכ"ה בפ' בשלח פכ"א לאיתנו לתנאו כי איתן אותיות תנאי, והיינו כי זו ההמשכה הפנימי' שנמשך ע"י העבודה נק' איתן וע' בוז"ב ק"י סע"א ע"פ משכיל לאיתן האורחי וע' מזה בלק"ת ר"פ ראה ובאג"ה סי' ל"ז בד"ה וצדקה כנחל איתן ועמ"ש בד"ה בן פורת כו', וז"ע התנאי שהתנה הקב"ה עם מע"ב שקיום התנאי הוא להיות בחי' משכיל לאיתן ועמ"ש בד"ה ואלה שמות בענין והאתנים מוסדי ארץ ובלק"ת בד"ה שה"ש פ"ד, ואפ"ל לכן מרומז התנאי עם מע"ב בה' דהששי כי ההא רומז לה' חומשי תורה ועמ"ש בת"א ר"פ לך לך בענין ה' דאברהם גם ע"י ה' דהששי נרמז שם הוי' בר"ת יום הששי ויכולו השמים והתורה היא המשכת שם הוי' ומע"ב הוא ע"י שם אלקים וע' בת"א סד"ה וארא כו', ע') שאם אין עשה"ד לא היו נמשכים הע"מ כלל כו', וטעם הדבר הוא לפי שבאמת הנה עצמות אווא"ס ב"ה הוא למעלה

מע"ס חר"ב כו' עד שכדי שישתלשל ממנו חר"ב ומדות הוא ע"י ריבוי צמצומי' כמאמר הידוע אנת חכים ולא בתכ' ידיעא כו' עד ולא מכל אינון מדות איהו כלל, וז"ש נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר (ה' ע' מזה בלק"ת בד"ה ששים המה מלכות השני ובד"ה ויהי מקץ השני) פי' נפלאותיך המה המשכות חר"ב שמופלאים הם ונמשכים מפלא כתר עליון כמ"ש אאלפך תכ' כו' (וברה"ע נמשך מל"ב נתיבות פליאות חכ' כמ"ש בס"י) ומחשבותיך הם המשכות חר"ב למדות דאצי' כו' הכל הוא רק בשביל צמצום הנבראים בגין דישתמודעון לי' כו', וזהו אלינו שלגבי ערכינו השפל נק' נפלאותיך ומחשבותיך אבל לגבי העצמי' אוא"ס ב"ה אין ערוך כלל להם עמו וזהו אין ערוך אליך לפי שבאמת מובדל הוא בערך מבחי' חו"ב כו' דהא למת"ב וכידוע דבראשית נמי מאמר הוא (ע' מזה בד"ה האזינו הראשון פ"ג) וזהו מארו"ל בחגיגה בעשרה דברים נבה"ע בחכ' ובתבונה כו' שנאמר בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה כו', פי' בע"ס דאצי' חכ' ותבונה נבראו העולמות דבי"ע מאין ליש כו' (וע' פרדס שע"ב פ"ד וספ"ה מענין ע"מ) אך גם יו"ד דברים הללו נאצלו מעצמיות אוא"ס ב"ה בריבוי צמצומים מפני שאין ערוך להם אליך כנ"ל ולהיות כן נתנו עשה"ד כללות המצות להיות מחמתם סיבה לבא לידי צמצומי' להאציל אורות הע"ס הנ"ל הנק' ע"מ בכלים מכלים שונים כו' תמיד, ולכך נק' בל' מצוה ענין צוותא והתחברות כלומר שע"י המצוה יתחבר אוא"ס ויתקשר להאציל אורות וכלים להיות נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כו' (ה' וע' בוח"ג יא"ב ע"פ עשרה עשרה הכף ולכן עשה"ד מתחילים באות א' וע"מ מתחילין בב' וכמ"ש מזה במד"ר בראשית פ"א והא' הוא למעלה מבחי' הב' כנודע ועמ"ש בסדור בד"ה אד' שפתי תפתח מענין א' דאד' ושרשו נמשך מבחי' א' דאנכי וגם א' הוא מאותיות איתן המשמשות לעתיד כו' ע') והטעם לזה הוא לפי שענין המצות הם כלים מכלים שונים בדרך פרט ובד"כ הם ראש וגוף כו' היינו שנתחלק לג' קוין ימין ושמאל ואמצע כו' שהן התורה ועבודה וגמ"ח, פי' עבודה הן המצות שהם בחי' העלאה מלמטלמ"ע וכמו הקרבנות וכיצא ונעשה עי"ז בחי' דרועא שמאלא למעלה והיינו שיתתבר עי"ז אוא"ס להמשיך מוחין וחיות לאור גבורה דאצי' וע"י מדת החסד והצדקה להחיות רוח שפלים כו' נתעורר למעלה להמשיך התחברות אוא"ס בדרועא ימינא כו' וכולן אינן אלא בחי' ההתקשרות וההתחברות של אוא"ס בנאצלים להיות להם כלים מכלים שונים עד"מ הידוע כמו שהמאכל מחבר הנשמה בגופה ולכך נק' מצות ה' כמ"ש מצותי כלומר התחברותי כו' וכן עד"ז יתפרש ענין אק"ב (ה' ועמ"ש בסדור סד"ה ועשו להם ציצית בענין את כל מצותי וע' בת"א בד"ה זכור השני בענין ההמשכה בבחי' ג' קוין ובד"ה אשירה לה' בענין זה ה' קוינו לו ובלק"ת בד"ה לסוסתי השני בענין כי אמרתי עולם חסד יבנה ובד"ה נאוו לחייך, ועו"ל בענין הצוותא והחיבור ע"ד שמבואר בד"ה אוסרי לגפן בפ"י מקדשי שמך דהיינו שע"י המצות ממשיכים מבחי'

אתה קדוש דהיינו מבחי' אא"ס ב"ה בעצמו בבחי' ושמך קדוש ולכן הם מקדישים ומרוממים את שמך כו'. ואיכ ז"ע הצוותא והחיבור ליחוד ולחבר את בעל השם בבחי' השם ע"ד ושמי ה' לא נודעתי ולא נאמר הודעתי אלא שזהו בבחי' הוא ושמך אחד ממש, וזהו כענין המבואר במד"ר בקהלת ע"פ טוב שם כו' ר' בון בשם רשב"ג מצינו שהלך הקב"ה מהלך ת"ק שנה לקנות לו שם כו' ע"ש, דלכאורה אינו מובן הלא ארו"ל במד"ר חוקת ע"פ אני ה' הוא שמי הוא שמי שקרא לי אדה"ר הוא שמי שהתניתי ביני לבין עצמי הוא שמי שהתניתי ביני לבין בריותי וא"כ כבר קדם השם ומהו לקנות לו שם, אך פי' לקנות לו שם היינו שיומשך תוס' אור מבחי' אתה קדוש בבחי' שמך קדוש וכענין יתגדל ויתקדש שמי' רבא, ואפ"ל ג"כ שזהו לי שמי שהתניתי ביני לבין בריותי, כי הנה לע"ל נאמר ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמך אחד וארו"ל ספ"ג דפסחים שבעוה"ז אין השם נקרא כמו שנכתב ולע"ל יהי' נקרא כמו שנכתב, וזהו ע"ד ההפרש בין תנאי ובין איתן כו' שעכשיו שהוא בבחי' תנאי אין השם נקרא כמו שנכתב אבל לע"ל אחר קיום התנאים יהי' נקרא כמו שנכתב והיינו ע"י קיום המצות שהם ענין צוותא וחיבור כו', ולפי"ז צוותא זו ה"ע יחוד העליון דסוב"ע וממכ"ע זהו הנמשך ע"י המצוה והיינו שמצוה פי' צוותא וחיבור וכ"כ בס"ב פמ"א גבי כי עי"ז מתייחדו' ג"כ מקור התומצ' היינו הקב"ה עם מקור נפשו האלקית הנק' בשם שכינה כו' עכ"ל, וע"ע מזה בלק"ת בד"ה ששים המה השני פ"ג, ע' ובזה יובן מארו"ל ועשיתם אתם כו' כאלו עשאוני פי' בציוור אדם ברמ"ח אברים כו' כמ"ש על הכסא דמות כמראה אדם כו' שאין זה אלא ע"י מצות חסד דרועא ימינא כו' (ה' ע' מזה בד"ה אני ישנה ספ"ג.

קיצור. ענין ייראו את ה' קדושו וענין ייראו מה' כל הארץ היינו יראה פנימי' ויראה חיצוני' ויראה פנימי' נמשך ע"י אק"ב וזהו קדושו וע' במד"ר ויחי ר"פ צ"ו, ויובן בהקדים ענין מצוה שהוא ג"כ לי צוותא וחיבור כי הנה עשה"ד הם כללות כל המצות ובשבילם מתקיימים הע"מ, בעש"ד ברא הקב"ה את העולם הם ע"ס שהם שרש ע"מ, וז"ע רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו, ובאמת גם נפלאותיך ומחשבותיך שהם הע"ס אין ערוך אליך, אך ע"י קיום המצות נמשך אוא"ס להתלבש בע"ס וע' מזה בלק"ת סד"ה בשעה שהקדימו שז"ע בראשית ות"י בחוכמתא ות"א בקדמין והוא שרש קיום הבריאה ע"י התורה שנק' משל הקדמוני, והיינו כי כללות הע"ס הם ג' קוין ציוור אדם וכן בתורה על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח שבהם וע"י נמשך התחברות אוא"ס ב"ה להאיר בג' קוין שהם עשרה דברים, ונק' לחמי כמו שהלחם מחבר הנשמה עם הגוף וז"ע ועשיתם אתם כאלו עשאוני, ובהגהות נת' ענין מלמד שהתנה הקב"ה עם מע"ב וענין לאיתנו לתנאו, משכיל לאיתן וצדקה כנחל איתן, וענין ע"מ מתחילין בבית ועשה"ד בא', וכענין הצוותא

כיב א' הגה אין רחוק שיהי נטיעת אשל בבאר שבע היא והנסת העטרה
 כי באר שבע היא יסוד דנוק' ע"ש ב' נ"ב מהרח"ו, והיינו ההמשכה מסוכ"ע
 בחי' דא הנק' כי האדם עץ השדה להמשיך הגילוי בממנ"ע מ' וע"ז
 כיוונו לא תתעסקו אלא במטע תחלה לעשות יחוד העליון ועיין מענין עץ
 במא"א אות ע' סעי' י"ז ובאות נר"ן סמ"ה ענין נטיעות וממשי"ש י"ל
 דענין נטיעות המכוון להיות בירור עה"ד טריר לקשרו ולחברו עם עץ
 חיים והיינו ע"י התחברות תושבע"פ הנק' אילנא דטו"ר ע"ש שמבררת ק"נ
 עם תושב"כ שהוא עץ חיים כו' וזהו ענין ועל יובל ישלח שרשיו בחי'
 יובל הוא שער החמשים שהוא בחי' הכתר והוא עלמא דחירו, ולכן עי"ז
 הנותן בים דרך כו' וזשארז"ל הנותן בים דרך מן העצרת עד החג כי
 בעצרת שניתנה תורה שהיא דרך והמשכת אור א"ס ב"ה בבחי' ים כו',
 וכמ"ש בוח"א מקץ דף קצ"ו ע"ב ע"פ דרכיה דרכי נועם אלין דרכים
 דאינון פתיחין מאבהן דכראן בימא רבא ועאלין בגווה כו' וע"ש במק"מ
 ולכן ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים והיינו בבחי' השביל שנעשה להם
 מבחי' ושבילך במים רבים שהו"ע התורה, כי שביל היינו יש ל"ב נתיבות
 חכ' הנמשכים מיסוד אבא והמים להם חומה מימינם ומשמאלם ע"י מ"ע
 ומל"ת כו'.

**(קיצור. ק"ס הכנה לתורה, ובנ"י הלכו אחרי ה"א תלכו בים דרכך ים
 עלמא דאתכסייא ושמרו דרך הוי' אם בדרכי תלך בריח התיכון
 וע"י קיום המצות ושמרו דרך הוי' ענין במטע תחלה עץ חיים היא נטיעות
 בירור עה"ד ועל יובל הנותן בים דרך עי"ז ובנ"י הלכו ביבשה כו').**

ו) **והנה ענין ק"ס הפך ים לבשה היינו שלא כסדר ההשתל' שע"פ סדר
 ההשתל' אין ההעלם נעשה גילוי ממש רק אס"ס קצוה נמשך
 מההעלם לגילוי, אבל כשהפך ים ליבשה נעשה ההעלם עצמו בחי' גילוי
 והיינו ע"י המשכה מלמעלה מבחי' ההעלם מבחי' עצמות אור א"ס שלמעלה
 מסובב וממלא דקמיה ההעלם והגילוי שוין כחשיכה כאורה, זהו הים
 ראה ויגוס, ואיתא ברבות בשלח פכ"ה קלט"א מה עשה הקב"ה נתן
 ימינו על ימינו של משה שנאמר מוליד לימין משה וגו'. מיד ראה הקב"ה
 וברח שנאמר הים ראה ויגוס כו' ע"ש. והענין י"ל ע"פ מ"ש לעיל בענין
 אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים וארז"ל נטה שנאלו וברא ארץ
 כו' כי ארץ ושמים הם ממכ"ע וסוכ"ע משא"כ בחי' ים הוא רק הארה
 מבחי' סובב כו' דהיינו ההעלם של הגילוי כו' כנ"ל, וזהו הנה טפחות
 גתת ימי וחלדי כאין נגדך כי ב' ידות ימין ושמאל הם ב' טפחות שבכל
 יד ה' אצבעות חמש כנגד חמש כו' והם ימי של בחי' מל', ובאמת גם
 סוכ"ע אין ערוך לעצמותו ית' ואעפ"כ וחלדי בחי' יבשה שכל מה שיש
 ביבשה יש בים חוץ מן החולדה הוא כאין נגדך כי ממכ"ע רק הארה
 כו' ואין ערוך לבחי' סובב ימין של הקב"ה וימינו תתבקני בחי' מקיף
 וכמו המתבק דבר בזרועו וידו שמקיפו מכל צד זהו ומתחת זרועות**

עולם כו', ולכן כדי להיות קייס הוא עיי התגלות ימינו של הקב"ה אשר וימינו טפחה שמים בחי' סוכ"ע ממש שעיי גילוי זה נהפך ההעלם שבסדר ההשתל' לבחי' גילוי ממש, זהו נתן ימינו על ימינו של משה כי ימינו של משה זהו חסד דאצילות וכמו אהרן כה"ג הוא ימין משה אבל מה שנתן ימינו על ימינו של משה זהו התגלות חסד דלגאו חסד דע"ק שנמשך בחסד דז"א ועיי' בוקע ים כו' כנ"ל. וזהו הים ראה פי' שראה התגלות סתימו דכל סתימין היינו סתימין הם או"א מקור עלמא דאתכסיא אבל בחי' כתר נק' סתימו דכל סתימין שגם מבחי' הסתימין הוא סתום ונעלם לכן עיי' שהים ראה גילוי בחי' זו אזי וינוס כו', ונעשה ההעלם גילוי, ולכן זכו לבואה ואמרו זה אלי כו' ע"ד ואמר ביום ההוא כו' הנה אלקינו זה כו' וכמ"כ בקי"ס כתיב ויושע ה' ביום ההוא כו' זה אלי כו' מבחי' הוא שהוא סוכ"ע נמשך בבחי' גילוי להיות זה כו' וזהו וירא ישראל את היד הגדולה דהיינו בחי' ימינו של הקב"ה שהיא הנק' יד הגדולה ע"ד ולגדולתו אין חקר ראו בחי' זו ממש עיי' קי"ס שהי' התגלות סוכ"ע ממש כו' שהוא בחי' היד הגדולה כנ"ל, והיינו שנתן ימינו על ימינו של משה כו' ובזח"ג כי תצא דרע"ז ע"א פי' דבינה תמן איהו יד הגדולה וע"ש בהרמ"ה, והענין י"ל ע"ד מ"ש שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל ופי' בת"א פ' וישב סד"ה בכ"ה בכסלו ושם ה' קטנה רחל היינו בחי' מל' ה' וחרונה של שם הוי' שהיא בחי' ממכ"ע המתלבשת בגבולים ומצרים היא בחי' הדבור ה' מוצאות הפה כו' ולפי' ה' גדולה היינו ה' ראשונה ושם הוי' שהוא בחי' מחשבה עילאה סוכ"ע כנודע מענין כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' ועיין ברבות ויצא פרשה ע' בענין הגדולה גדולה במחנותיה כהונה לעולם כו', ר"ל שנמשך מבחי' אני הוי' לא שנית עיי' כי אין הפסק לההמשכה והיינו כי בנינה הנק' ה' עילאה שם התגלות עתיק כו' משא"כ המל' מקבלת מזעיר ע"כ ה' קטנה כו' וזהו היד הגדולה בחי' ה' גדולה.

(קיצור). הפך ים ליבשה ההעלם עצמו נעשה גילוי עיי' הים ראה וינוס ימינו תתבקני של הקב"ה וימינו טפחה שמים סוכ"ע חסד דלגאו ונתן ימינו על ימינו של משה בחי' ותורת חסד חכו לבואה, וזהו וירא ישראל את היד הגדולה בחי' ימינו הנ"ל ה' גדולה סוכ"ע ה' אצבעות דבחי' וימינו טפחה ה' קטנה ממכ"ע הנה טפחות נתת ימי).

ז) אשר עשה הוי' במצרים י"ל בכמה פירושים הא' דצ"ל למה הוצרך ליתן ימינו על ימינו של משה וכדכתיב מוליך לימין משה אלא י"ל כי מצד יד הגדולה בעצמו הרי קמי' כחשיכה כאורה ושממית בידים תתפש שיניקתם מצד ורב חסד כנוכר בד"ה בשלח פרעה, שזה ענין כמה ארך אפיים לפניו ולכן ביקש משה ונפלינו אני ועמך כו' כי משה היינו חכמה אשר החכמה נק' דין שלא יומשך רק במקום הביטול כו' וימינו של משה הוא חסד הנמשך מהחכמה וע"כ נתן ימינו יד הגדולה על ימינו של משה שנתלבש חסד דע"ק בחסד דז"א ואזי דודי צח ואדום צח

לי ואדום למצרים כנז' ברבות בשה"ש, וזהו אשר עשה הוי' דוקא במצרים הוי' היינו אצילות יריד חכמה ה' בינה כו' שע"י שנמשך מבחי' היד הגדולה דאי"א ע"י חריב וימין משה כו' עי"ז דוקא ויושע הוי' כו' את ישראל מיד מצרים וכנ"ל. וכמ"ש בד"ה ויאבק איש בפי' אם תגביהי כגשר משם אורידך נאום הוי' ועמ"ש בד"ה הוי' יחתו מריבוי' הב' י"ל כי היד הגדולה סוכ"ע אי"א אשר עשה הוי' בחי' שלמעלה מסוכ"ע בחי' עתיק כו', הג' כי הגה קי"ס היה הכנה למתן תורה אשר הוא להיות גילוי' והמשכת שם הוי' דלעילא ע"י עשה ול"ת, שע"י קיום מל"ת בבחי' ביטול רצון נמשך בחי' י"ה וע"י מ"ע ו"ה, וזהו ענין מצוה שהיא אותיות שם הוי' כי מיצ בא"ת ב"ש י"ה, וכבר נת' פי' מצוה לשון צוותא לעיל. וזהו אשר עשה הוי' במצרים מצרים לשון מיצרים וגבולים (בד"ה בס' גטכים) כמו כל עניני הלכות זרעים מועד כו' שהם מדברים מעניני עולם גשמי כו' (בת"א בד"ה וירא ישראל), וגם פי' במצרים שע"י גלות מצרים נעשה שיוכלו להמשיך שם הוי' כמ"ש ממצרים קראתי לבני, אע"א דלא סליק ביה גהורא מבטשין ליה כו' כי בלתי אפשר להגיע לבחי' הוי' דלעילא כ"א ע"י סור מרע כו', וזהו ענין כל מצות ל"ת בחי' ביטול וצמצום לאו קודם להן כו', וכענין כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה לעילא בד"ה אלה פקודי המשכן, ועיין ברבות ר"פ קדושים ע"פ והתגדלתי והתקדשתי כו' וידעו כי אני ה' ועמ"ש מזה במ"א ע"פ ואלה המשפטים בענין פי' ועז מלך משפט אהב כו', והנה יש ג"כ פרעה בקדושה עורף דאי"א, ולפי' מצרים כלים החיצונים שבאצי' שקי"ג דאצי' מקבלים יניקה מהם או פרעה בחי' מלכות כמו ופרע ראש האשה ולפי' מצרים כלים החיצונים דבי"ע שקי"ג דבי"ע מקבלים יניקה מהם כו', וע"י קיום המצות שנעשה בדברים שתחת ממשלת קי"ג עי"ז נעשה גילוי' שם הוי' גם בבחי' מצרים כו', וכ"ז שיהי' המשכת שם הוי' כ"כ למטה זהו ע"י היד הגדולה שנמשך ומתפשט גם למטה היינו בחי' אריך אנפין שיהי' גילוי' בחי' הפנים אריך ונמשך עד למטה מאד כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח אד'.

(קיצור. ענין אשר עשה הוי' במצרים ע"ד נתן ימינו על ימינו של משה הוי' יחתו מריבוי' א"נ זהו המשכת שם הוי' ע"י התורה במצרים וגבולים או ע"י מצרים אע"א דלא סליק בי' כו' או ע"ד והתגדלתי והתקדשתי כו').

ח) ומ"ש וירא ישראל כו' ויראו העם כו'. הענין כי ישראל לי ראש והם ראשי אלפי ישראל בעלי תורה ותורה היא קו האמצעי בריח התיכון כו', וזהו ג"כ פי' ישראל ישר אל עיין בהרמ"ז ר"פ שמיני ע"כ וירא בחי' היד הגדולה ממש כי תפארת עולה עד הכתר ומשאי"כ בחי' העם שהם בחי' רגלין עם מלשון עוממות כו' לא ראו היד הגדולה ממש שהיא בחי' אין מחסור כו' שממלא כל חסרון לפי שהיא היד הגדולה כו' כנ"ל בחינה זו לא יכלו לראות ממש בדרך ראייה, ואעפ"כ באו ג"כ

למדריגה מאד געלה שהוא בבחי' ויראו העם את הוי' ע"ד יראו את ה' קדושיו שלמעלה מעלה ממדריגת ייראו מה' כל הארץ כ"א להיות בבחי' את הטפל לשם הוי' ממש, כי הנה מה שנאמר ייראו מה' כו' יראה חיצוניות זהו לפי שנאמר כונס כנד מי הים כו' ויסך בדלתים ים דהיינו העלם והסתר לבלתי יתגלה עלמא דאתכסייא כ"א עלמא דאתגלייא יש מאין ונעשו בבחי' עם דבר נפרד כו' ע"כ היראה רק מרחוק בבחי' יראה מה' כל הארץ ארץ דווקא בבחי' עלמא דאתגלייא, אבל כאשר הפך ים ליבשה אזי ויראו העם את הוי' שגם בחי' העם הגיעו למדריגת יראו את ה' קדושיו כו', (והיינו כי וירא ישראל נשמות דאצי' ראו היד הגדולה דא"א ממש סוכ"ע והעם נשמות דבי"ע ששרשם מי"ב בקר דבריאה והים עליהם מלמעלה, אך ע"י קי"ס נכללו בבחי' את הוי' היינו מל' דאצילות שהוא בבחי' את הוי' ממש כו' וזה נמשך ע"י אשר עשה הוי' במצרים שנמשך שם הוי' גם בכלים החיצונים הנק' מצרים כנ"ל. לכן גם העם הגיעו לבחי' ויראו את הוי') ויאמינו בהוי' שהגם שלא ראו בחי' היד הגדולה ממש בהתגלות בבחי' ראה אעפ"כ ויאמינו בהוי' כו' ובמשה עבדו כי ימין משה זהו כלי לבחי' ימינו של הקב"ה כו' כנ"ל.

עו"ל בפ"י יראו את כו' כי אין מחסור שהוא ע"ד מ"ש בשה"ש רבה ע"פ אל יחסר המזג כו' לא נחסר מזג דעלמא המד"א ה' רועי לא אחסר וענין המזיגה התכללות חג"ת ע"ד דודי צח ואדום הנאמר על קי"ס כמש"ל צח לי כו' והתכללות זו זהו ע"י בחי' אין וזהו כי אין מחסור והיינו ליראיו שהם בבחי' יראו את כו', ולכן בקי"ס שהי' ג"כ התכללות חו"ג ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב זהו ע"י כי אין מחסור והיינו ויראו העם את הוי' כו', זהו ומותר האדם מן הבהמה אין כי בהמה בחי' א' ואדם התכללות והיינו ע"י אין כי אין מחסור כו', ובכל הנ"ל יובן מה שקי"ס הי' הכנה למתן תורה, כי הנה קבלת התומ"צ צ"ל בבחי' יראו את ה' קדושיו כו' כנ"ל ואיך יבואו העם לבחי' זו לכן היה תחלה קי"ס שעייזו ויראו העם את כו' כנ"ל.

י"ל • תוכן הדרוש הוא דהנה פשט הפסוק היד הגדולה אשר עשה הוי' במצרים היינו ע"ד מה שאמרו כמה לקו באצבע עשר מכות ועל הים נאמר היד הגדולה לכן לקו חמשים מכות, וכמ"ש במד"ר ס"פ שמות תוך פ"ה א"כ אינו מובן הרי היד הגדולה הוא חסד כי גדולה הוא חסד ויד החזקה הוא גבורה ואיך הדין הגדול חמשים מכות וי"א ר"ן מכות נמשך מבחי' היד הגדולה שהוא החסד דוקא, אך הענין דהא בפירוש נאמר ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב הרי דוקא ימינך שהוא החסד

תרעץ אויב וכ"ה בזהר פ' לך דפ"ו ע"ב ובפ' וארא ד"ל ע"ב, שלכן היו רוב היריד מכות ע"י אהרן שהוא איש החסד לפי שימינך דוקא תרעץ אויב, וכן פי' בזהר פ' יתרו דפ"א ע"א שהחסד והימין חזר להיות שמאל לעשות הדין, זהו כמו שאנו מוצאים שאברהם כבש רחמיו מעל בנו לקיום רצה"ע כמ"כ י"ל החסד עליון כובש מדתו לעשות מדה"ד כדי לבער הרע וכדי להיות נודע ה' משפט עשה דהיינו כדי שיהי' וידעו מצרים כי אני ה' שזהו ע"י משפט עשה ואז נודע הוי' היינו וידעו מצרים כי אני הוי' כמ"ש במד"ר פ' בשלח פכ"ג דק"מ ע"ג, וכנגד מה שאמר מי הוי' לכה חמשים מכות על הים כמנין מי וגם ים הוא אותיות מי כמ"ש כ"ז במד"ר ס"פ שמות הנ"ל. אך מה שימינך ה' תרעץ זהו להאויב דוקא נהפך מדה"ר דוקא למדה"ד כמ"ש ויהרוג הוי' כל בכור, ועין במד"ר ויזא פ"ג, והענין דמבואר בזהר פ' לך דפ"ו ע"ב וכ"י אתקשרת בימינא כדין אתברו שונאין דכתיב ימינך ה' תרעץ אויב, והיינו בדפ"י בוז' וארא דכ"ז רע"א שהקשה קושיא זו ואי תימא אמאי בימינא והא שמאלא אתער דינין אלא רזא דא בשעתא דקוב"ה דן להו לישראל לא דן להו אלא מסטרא דשמאלא בגין דיהא דחי לון בשמאלא ומקרב בימינא וד"ל כי הימין הוא בה עיקר הכח משא"כ השמאל נק' יד כזה ועין בשבת דס"ג ע"א גבי למיימינן בה של תורה שמפשפשים בה בדקדוק ובוררין כימין המיומנת למלאכה למשמאילים בה שאין יגעין בה כל צרכן, א"כ עד"ז יובן הדחייה כשהיא בשמאל אינה דחייה גמורה, זהו כי לא ידח ממנו נדח, אבל הקירוב הוא בימין אשר הוא קירוב אמיתי אבל לעובדי גילולים דחי לון בימינא ומקרב לון בשמאלא וישראל לפי שהם מקו האמצעי שענינו לעשות שיהי' שמאלא אתכליל בימינא לכן אין הימין דוחה אותן אלא רק שמאל דוחה וימין מקרבת, זהו הדרוש דכאן לבאר איך שישראל מתקנין ג"כ קו השמאל והיינו ע"י עבודה ועכשיו זהו התפלה לכן וירא ישראל קו האמצעי את היד הגדולה אשר עשה דהיינו ימינך ה' תרעץ אויב, וכן אמרו במד"ר סדר וישלח פרשה פ"ב כתוב אחד אומר נצב לריב ד', וכתוב אחד אומר כי אשב לשפוט בשעה שהקב"ה דן את ישראל דן אותם מעומד מקצר בדין ומפטר בדין אבל כשהוא דן את עריג דן מיושב מאריך בדין ומדקדק בדין, ובזהר פ' שמיני דל"ז ע"א פי' הטעם דהא אית ימינא ואית שמאלא רחמי ודינא ישראל ועמלקים, ובג"כ כתיב הושיעה ימינך ועניי דכד אסתלק ימינא (ר"ל רוממות הימין דהיינו הושיעה ימינך שיאיר חסד דע"ק בחסד דז"א, כמ"ש בלק"ת פ' נשא בדיה הוי' יחתו מריביו) ישראל דאתדבקון בהדיה יסתלקון ויתעטרון ביה כדין אתכפיא שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה הה"ד ימינך ה' תרעץ אויב נשמע מה שימינך ה' דוקא תרעץ אויב זהו לפי שהעובדי גילולים ועמלקים שהם מסיגי קו השמאל הם ממש מנגדים לימינך ה' ולכן אמר פרעה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו לפי שהזכרים נמשכים מהחסד כמ"ש זכר חסדו והיינו כי וכל בניך לימודי הוי' להמשיך

גילוי אור הוי למטה שזו ענין ימינך הוי, עולם חסד יבנה ואיש כי יקח כו' חסד הוא זהו ענין אהרן שושדמ"ט ונקרא כהן משמש לקה"ק להמשיכו במל' יומם יצוה ה' חסדו וכל הבת תחיון לפי שהיא מבחי' גבורות סברו שיוכלו לינק מזה. אך באמת טעו כי שרשם מגברי דאצי' ששם הכל ימין, ועכ"פ לפי שהמצריים מנגדים לימין העליון לכן ימינך דוקא תרעץ אויב שהדחייה היא בימין דוקא, וזהו בבן אדם שאין לו תשועה כי הישועות הם מימין וזהו כשהשמאל דוחה אזי ימין מקרבת וזהו צוה ה' את ישועות יעקב כי יעקב ת"ת ממשיך להיות שמאלא אתכליל בימינא, וע"כ אחר שמאל דוחה גורם הושיעה ימינך וענני, אבל במצרים שימינך ה' תרעץ אויב אין להם עוד תשועה, ולכן ישראל שהם מימינא, שהרי נק' בת נדיב בתו של אברהם וכל עבודתם שיהי' שמאלא אתכליל בימינא כדי שעייזו יהי' גילוי אלקות למטה, וכמ"ש בד"ה ואלה תולדות יצחק בענין אברהם שהי' ממשיך שיהי' שם שמים מתאהב וגם מתקנים קו השמאל שיהי' עליות מלמטה למעלה כענין בארות דיצחק והיינו שילוב אד' בהוי', וגם ע"י קרבנות מתקנין רוח צפון כמ"ש ע"פ ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לכן גם השמאל נהפך להם לימין כמ"ש במד"ר ע"פ ויזכור אלקים את רחל כו', וזהו והמים להם חומה מימינם ומשמאלם והיינו ע"י קיום מ"ע ומל"ת שהם ה"ח וה"ג ועיין מזה בת"א בשלח בד"ה או ישיר משה שזהו ע"י שמקיימים על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח והיינו שע"י התורה שהיא קו האמצעי מחברים ב' הקוין להיות שמאלא אתכליל בימינא ועיקר ההמשכות שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה, וזהו ע"פ קי"ס אשר ים שהוא עלמא דאתכסיא נעשה יבשה עלמא דאתגליא, לכן והמים להם חומה ועיקר הענין היינו שע"י ג' עמודים אלו ממשיכים מעצמות אוא"ס סתימא דכל סתימין אדון הנפלאות אשר אצלו ההעלם דים והגילוי דארץ שוין לכן הלכו ביבשה בתוך הים משאי"כ המצרים אי"א להם להגיע למעל' מסדר ההשתלשלות ואדרבה ימינך ה' דוקא תרעץ אויב, והיינו ע"י המשכת חסד דא"א בחסד דז"א כמ"ש בד"ה הוי' יחתו מריביו ועמ"ש מענין על שלשה דברים העולם עומד בהגהות לד"ה ואלה המשפטים שע"י התכללות ג' קוין ממשיכים מע"ק וידוע דקי"ס בעתיקא תליא ועמ"ש ע"פ הזהר וישב דקפ"א בענין וגבה מאד מסטרא דיעקב ועמ"ש מענין על שלשה דברים העולם עומד בהגהות לד"ה בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים.

כמים הפנימי לפנים כן לב האדם לאדם. נתיב הפך ים ליבשה כר שם נשמחה בו. וידוע הקושיא בזה דהפך הוא לשון עבר וא"כ הוליל שמחנו בו ג"כ ל' עבר ומהו שאמר שם נשמחה שהוא לשון להבא. וכן קשה ל' הפסוק זה היום עשה הוי' נגילה ונשמחה בו. ולהבין זה יש להקדים פי' וענין מה שכנס"י נק' ציון והענין לפי שכנס"י הם בחי' רושם ואות מבחי' אלקות כמ"ש כי אות היא ביני וביניכם (ופי' שהמל' היא אות ביני הוא בחי' אא"ס שהוא הקו חוט שבאצי' וביניכם עולמות ביי"ע כי המל' מתלבשת בבי"ע להחיותם) וזהו ל' ציון דפירושו רושם וסימן כמו הציבי לך ציונים כו' ובנה אצלו ציון כו' וגם התורה נק' ג"כ בחי' רושם מאלקות כמאמר דורשי רשומות אמרו כו'. והענין שהוא עדי"מ הרושם שעושים הבנאים בלוח הפנקס שלהם איך לבנות הבנין שמרשימים כל חדרי הבנין ועליותי' על הלוח ועי"ז יוכלו לבנות אח"כ בטוב בבנין. והנה אין ערוך נלל רשימות אלו לגבי מעשה הבנין המפואר עצמו ולא ממהותו ואיכותו כלל שהרי הרשימות הם בנייר בעלמא. ואעפ"כ כל פרטי הבנין נרשמים בזרושם שהרי לכל חדר וחדר יש רושם בפ"ע משונה מן הרושם שעל חדר הב' כפי ערך שינוי החדר ההוא מחבירו בכמותו ואיכותו למדתו ככה ממש יהי' הרושם שלו בשינוי. כמו"כ יובן בענין שנק' התורה רושם וכנ"י נק' רושם דהנה התורה נתלכשה בכמה לכושים וצמצומים והסתרות שנתלבשו בענינים גשמיים אתרוג וסוכה ולולב מד' יסודות גשמיים שנלקחים מקליפת נוגה. וטעמי המצות שבהם אינו מושג עתה כלל כי שרשן ומקורן הוא גבוה מאד נעלה למעלה גם מבחי' אצי' שאפי' באצי' אינו מתגלה כל ענין המצות רק מעט מזעיר כו' וא"כ הרי הם רק כמו הרושם שבלוח לגבי הבנין כו' הוא האתרוג או הסוכה לגבי ענין המכוון בהם כמו שהוא למעלה. שאין ערוך כלל ממש ביניהם ואעפ"כ האתרוג שעושין בו המצוה הוא רושם ממש לגבי ענין המכוון בו למעלה עד שבו ועל ידו יהי' נשלם ענין המכוון הג"ל ולא ישלם ענין זה ע"י הסוכה וכן ענין השייך להסוכה לא יהי' נשלם ע"י הלולב. ולע"ל יתגלה המכוון שבהם דהיינו בחי' פנימיות רצונו העליון ב"ה שבהם והר"ע שכר מצוה מצוה. וע"ז נאמר ולא יכנף עוד מוריך. שלא יתלבש עוד בבחי' כנף ולבוש מסתיר דהיינו שיופשו המצות מבחי' הלבושים והעלמות והסתרות שלהן שהי' מסותרים ומלובשים בענינים גשמיים דהיינו האתרוג והסוכה והלולב הגשמי. ויתגלה הפנימי' שבהן דהיינו המכוון שבהם שהוא למעלה מעלה כנ"ל וכמשל הבנין לגבי הרושם. ואז יהי' עיניך רואות את מוריך. ועדי"ז יובן ג"כ מה שנק' כנס"י ציון ורושם והיינו עדי"מ חיל המלך שמלמדים אותם תכסיסי מלחמה איך שיאחו החרב והחנית וכיוצא שגם אם יאחו כראוי עדיין אינו כלום מאחר שעדיין לא פעל כלום בזה אלא כשיוצא למלחמה ויאחו את החרב והחנית כראוי ויהרוג שונאי' או תצא לאור דרכי הלימוד שלמדוהו לאחו החרב והחנית כראוי כדי שיוכל להרוג שונאי'

כטיט הפנים: מאמר זה נמצא בין מאמרי פי' בשלת. אחר המאמר ולעיל.

ובלתי אופן זה לא הי' מכיין בהם להרוג אותם ונמצא כל הלימוד הי' רק הכנה לפעול פעולת המלחמה והוא ג"כ עדימ הרושם לגבי אמיתית הבנין הג"ל, וכמו"כ יובן בענין המצות שניתנו לישראל שהם דוקא יקיימו אותם הנה הישראל הם כמשל אנשי החיל שמלמדים אותם תכסיסי מלחמה לנענע הלולב והאתרוג כראוי ולהתעסף בציצית כו' ולהזהר מאכילת חלב וחמץ בפסח כו' דהיינו לנצח המלחמה לברר בירורי נוגה ולאהפכא מחשוכא לנהורא, כמו ברמ"ח תיבות דק"ש הוא רומ"ח, והכוונה בק"ש הוא איך לכיין הרומח להפוך הרע לטוב וכיוצא בזה בכל המצות, ועדיין לא פעל כלום רק שהשתדלות זו הוא הכנה על לע"ל שאו יתברר באמת ויהי' אתהפכא חשיכא לנהורא והוא כמו המלחמה בפועל כשמנצחים אותה ואז יוצא לאור כל מה שהשתדלו כנסיי בכל פרטי המצות ומה"ט נק' הישראל ציין שהם עכשיו רק כמו רושם מאמיתי' הגילוי שיהי' מתורתם ועבודתם לע"ל כמו לימודי תכסיסי המלחמה לגבי עצם ניצוח המלחמה (אמר המעתיק לכאורה תמוה מ"ש שעכשיו עיי התורה ומצות עדיין לא פעל כלום כמשל לימוד תכסיסי המלחמה רק שלע"ל יהי' הפעולה, והרי ידוע באמת שעיי כל מצוה ומצוה ממשיכי' עכשיו ממש גילוי אא"ס ב"ה באצי' ומתלבש ג"כ בבייע במעשה המצוה שהוא עושה וכידוע דעיי תפילין גמשכי' מוחין דורג, ועיי סוכה מקיפי' דאימא וביוכ"פ עיי ה' עינויים וה' תפילות יש למל' ה' עליות ונמשכי' בה היג דעתיק כו' וא"כ עלי' זו או ההמשכה הוא עכשיו ממש, גם הבירור של קליפת נוגה הוא עכשיו ג"כ שהרי האתרוג שנעשה בו המצוה מתברר עכשיו ממש כשנעשה בו המצות, אמנם הענין הוא הגלפער"ד עפמ"ש בלקיא פל"ז, והוא שעיקר קליפת נוגה המחי' כל העוה"ז ומלואו אינו מתברר עכשיו רק האתרוג שנעשה בו המצוה לבד או התפילין עצמן, אבל שאר כל הדברים שבעוה"ז אין מתבררים עכשיו, ועוד שגם האתרוג שנעשה בו המצוה אין ניכר בו שינוי מכמו שהי', והיינו לפי שעכשיו אין הבירור רק בפנימיות, אבל עיקר הבירור של חיצוני' העולמות יהי' לע"ל אלא שנמשך מן מעשה התומ"צ שלנו עכשיו שעיי' יברר השיית את ק"נ לע"ל בחיצוני' ממש ג"כ ולכן יהי' אז הגילוי בחיצוני' העולמות ג"כ שלא יסתיר העוה"ז כלל על קדושת השיית ח"ש עין בעין יראו כו') שיהי' לע"ל ואז יהי' גילוי המכוון שהי' בסדר מעשה המצות ויעשה הקב"ה מחול לצדיקים שהו"ע שמחה והתגלות אלקות בגמר ניצוח המלחמה שהוא ית' שמח על שהגיע לתכלית עיקר המכוון שלו שהי' מלובש ומוסתר בזמן הגלות, וזהו שיראו באצבע ויאמרו הנה אלקינו זה קוינו לו פי' שאז יגילו וישמחו בגילוי פנימיות רצונו הפשוט מה שהי' נעלם אצלם מקודם רק שקוינו לו.

(ב) וזהו הפך ים ליבשה כו' שם גשמחה בו ל' להבא כי בשעת קייס הי' גלוי אלקות כידוע שהו"ע שעלמא דאתכטיא הגק' ים נתגלה להיות בבחי' יבשה עלמא דאתגליא אך עכ"ז הוא רק מעין הגלוי שיהי'

לע"ל יהי גילוי טעמי המצות דהיינו שכל מצוה ומצוה יתגלה הטעם ופנימית הרצון עליון שבה, וע"כ כמו שעכשיו כל מצוה הוא ענין בפ"ע כי שביעי של פסח בחי' אחת ולילה ראשונה דפסח בחי' אחרת ועד"ז חג השבועות ענין אחר הוא לגמרי וכן סוכות ענין אחר, ועד"ז כל המצות הם בחי' התחלקות גדול שכל אחד ואחד הו"ע מיוחד ומשונה מזולתו (כמו שאינו דומה מצה לתפילין ותפילין ללולב וביוכ"פ המצוה להתענות ובשבת להתענג ולאכול כו' ובשבועות מקריבים שתי הלחם שהם חמץ דוקא ובנסח חייבי' עלי' כרת כו') כמו"כ ענין השמחה שיהי' מהם לע"ל כשיתגלה פנימיותן מעצמות המאציל יהי' ג"כ בבחי' התחלקות גדול שבחי' השמחה והתענוג שיהי' לע"ל במצות פסח הוא ענין אחר לגמרי מבחי' שבת לכל מצוה יהי' שמחתה מעין מה שהי' הקיום שלה בפסח מבחי' פסח ושבת מבחי' שבת ועד"ז תפילין וציצית כו' (והוא כמו שאנו רואין בגשמיות בחוש התענוג שיש בו התחלקות עניני' רבים מיני תענוגים שונים ממש כמו התענוג שבחוש הראי' בדירה נאה וציורים נאים וכלים נאים ואבנים יקרות הוא מין תענוג אחר מן תענוג שבחוש השמיעה בשמיעות כלי זמר נאים ביותר ומנגנים נפלאים, וכן התענוג שבחוש הטעם ענין אחר הוא כו' עם היות שבכל חוש יש ריבויים מיני תענוגים פרטיים, וכהבדל מהות תענוג חוש זה מזולתו כמו"כ יובן עד"מ בתענוג האלקי שיהי' לע"ל שהתענוג ממצות שבת הוא ענין אחר ממש מתענוג דתפילין כשינוי תענוג דראי' משמיעה כו' וכמ"ש במ"א ע"פ ואהי' אצלו אמן כו' עיי"ש) וכן הצדיקים ישמחו כל אחד לפי השגתו שהי' לו במעשה המצות שעשה כל ימי' שכמו שהמצות הם בבחי' התחלקות כמו"כ אין צדיק דומה לחבירו, והשמחה והתענוג שיהי' לצדיק זה הוא בשינוי ממהות התענוג והשמחה שיהי' לצדיק אחר, ולכן נק' הישראל ציון וכן המצות דהיינו שכל א' מהם הוא ורשם מיוחד, שאעפ"י שהם רק כמו רושם וסימן בעלמא לגבי הגילוי שיהי' לע"ל עכ"ז יש לכל בחי' גילוי אלקות של כל מצוה או של כל צדיק רושם מיוחד והיינו המצוה ההיא דעכשיו ועבודת הצדיק הוא כו', וזהו שט' נשמחה בו ל' רבים כי יהי' הרבה מיני שמחות דהיינו לכל מצוה שמחה פרטי' ולכל צדיק שמחה פרטי' (כי מצות שבת של צדיק זה אין שמחתו כשל צדיק אחר) ונמצא יהי' ריבוי רבבות מדרגות בבחי' השמחה לאין קץ ממש והיינו נמי פי' מ"ש זה היום עשה ה', דהנה כל יו"ט ענין מיוחד הוא למעלה בפ"ע כמו בפסח מאירי' מוחי' דארי' בז"א בבחי' חסד ובשבועות בת"ת כו' וע"כ אומרים זה היום מובדל ומיוחד בהמשכה חרשה מאו"א לז"א הנק' הוי' ולפיכך לע"ל נגילה ונשמחה בו בשמחה מיוחדת פרטיות השייך ליום של היו"ט זה, אלא שעכשיו אינו אלא בחי' עשי' בחי' נה"י ולע"ל יהי' בבחי' התגלות עצמיות הרצון שבה ואז נשמחה בו באמרם הנה אלקינו זה כנ"ל.

ג) ובכל הנ"ל יובן ענין הפלוגתא שבגמרא אם מצות בטילות לע"ל או אינן בטילות כו' דמ"ד בטילות כוונתו שהמעשה עצמה תחבטל

והגם שיתגלה הפנימיות שבהן עכ"ז יש ביטול לגוף המעשה דהיינו לקיחת האתרוג גשמי כו' אלא שיהי' גלוי פנימיות המכוון שהי' באתרוג כו' ומ"ד שאין בטילות, כוונתו מפני שבענין גילוי אלהות שיהי' לע"ל הרי יהי' מכל מצוה בחי' גילוי ותענוג מיוחד מן הגלוי ותענוג שבמצוה האחרת כנ"ל אי"כ הרי לא נתבטלו המצות כלל רק אדרבא הן תרי"ג מצות כמו שהי' כאו"א ענין מיוחד בבחי' פנימי' רצוה"ע, רק שגוף מעשה המצוה גשמי' נתבטל וכמשל הנ"ל ברושם לגבי הבנין שהרי בבנין יש כל הפרטי שברושם אי"כ לא נתבטל מאומה אלא שהוא בעילוי נפלא יותר כו', ויובן עוד שרש מחלקותם בתוס' ביאור עפ"י משל אחר, והוא כאשר החבית מלאה יין וישפכו ממנה לכלים מכלים שונים, ואח"כ יחזירו לשפוך מה שבכל הכלים לתוך החבית וימלאוה כמו שהיתה תחלה הנה בודאי כשנשפכו לריבוי הכלים נתחלק היין ונתפרדו זה מזה, וכשחזרו ושפכוהו לחבית נתאחדו לאחדים, וא"כ היתכן לומר שנתבטל כל יין מיוחד שהי' בכלי ממציאיתו כשהחזירוהו לחבית שהרי ודאי ישנו עדין בחבית ותופס מקום בה עד שמבלעזו יחסר החבית, אלא אין לומר בזה רק שנתבטל ההתחלקות שלהם שהי' מחולקים בכלים ועתה נתאחדו, ועד"ז יובן בענין המצות דידוע שענינם הוא המשכת האורות בכלים למעלה בבחי' אצ"י וע"י כל מצוה נמשך בכלי מיוחד השייך לאותה המצוה אור מיוחד מעצמו' המאצי' ב"ה, כמו ע"י הצדקה נמשך אא"ס בחסד וע"י קיום הדינין בגבורה כו', וכשיתבטלו בחי' הכלים של מעשה המצות לע"ל אין הכוונה שיתבטלו לגמרי דהיינו אף גם אם יהי' העלי' למעלה מבחי' הכלים הנ"ל מ"מ הרי כל פרטי האורות עכ"פ יש לכאו"א מהם שרש בעצמות א"ס ב"ה וא"כ הרי לא יתבטל מהם מאומה, רק שהכוונה שהתחלקות הכלים יתבטל כו' והו' שרש מחלקותם דמ"ד מצות בטילות כוונתו על התחלקות הכלים ומ"ד שאין בטילות כוונתו על פרטי האורות, וביאור הענין כי או יהי' עלי' ז"א בבחי' א"ק וידוע דההפרש בין הנאצלים לא"ק שבאצ"י יש בחי' כלים לאורות משא"כ בא"ק אין בחי' הכלים מיוחד ומובדל ממנו כלל עד שנאמר בו בחי' כלים רק האורות והכלים שבו הן בתכלית היחוד שאין כמוהו, והיינו כוונת מ"ד שהן בטילות, פי' ביטול הכלי באור ותכלי' יחודו, ומ"ד שאין בטילות לפי שעכ"ז בחי' חיצוני' א"ק הן שרש דשרש להתזות כלים ממש באצ"י, (אמר המעתיק לכאורה משל זה הוא סתירה למשל שכל מצוה יהי' לע"ל בבחי' התחלקות תענוג מיוחד ואילו לפי משל זה הרי היין כשהוא בחביות אין בו שום התחלקות ושינוי בין קצתו לקצתו, אמנם באמת אינו מוכרח שהרי בא"ק יש ג"כ התחלקות מדריגות רבות בחי' אח"פ וטנת"א כו' אלא כלפי שבאצ"י הם כלים ממש אומר שבא"ק אין התחלקות בכלים אבל מ"מ כל אור הוא מיוחד מזולתו כנ"ל, ועוד נפלע"ד שיש לתרץ בדרך אחר אף אם נאמר שלפי משל זה אין התחלקות ממש במצות לע"ל, והוא בהקדים מש"ש ע"פ ואהי' אצלו אמן שבמצות יש ב' מדריגות מצד שרשם בא"א אין התחלקות ביניהם שהרי כולם בחי' רצו"ע

ואין חילוק בין רצון שבתפילין לרצון שבסוכה כו' וההתחלקות הוא מצד שרשם בעתיק והוא בחי' התענוג שתפילין הוא מין תענוג אחר מסוכה כו' ע"כ י"ל דמשל החביות הוא לצד שרשם בא"א שאו הם כמו היין שבחבית בלי התחלקות. ומ"ד בטילים ומ"ד אין בטילים יוכל להתפרש גם מצד שרשם בא"א לבד כנ"ל במשל החביות. גם יוכל להתפרש מצד שרשם בע"י כנ"ל פ"ב, ויותר י"ל דמ"ד בטילות הוא מצד שרשן בא"א שאו בטלה ההתחלקות. ומ"ד אין בטילות הוא מצד שרשם בע"י שיש ביניהם התחלקות כנ"ל וד"ל).

ד) ועתה יובן ענין כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם. בהיות ידוע דאתעדלית במעשה המצות מעורר למעלה אתעדל"ע בחי' המשכות אא"ס כדלעיל וזה"ע כמים הפנים לפנים שכדמות הפנים הנראים כן מתראה במים עם היות שהמים עצמן אין להם גוון מצד עצמן כמו"כ עם היות א"ס ב"ה מצד עצמו פשוט בתכלית ואין בו שום גוון כי הגוונים שרשן בהמדות חסד הוא בחי' גוון לבד וגבורה הוא בחי' גוון אדום כמ"ש בפרד"ס שער הגוונים אבל אא"ס ב"ה הוא מרומם למעלה מעלה מערך זה וכמאמר דלאו מכל אינון מדות איהו כלל, אעפ"כ הוא מאיר וממשיך מאורו ית' בהעולמות כפי אופן מהות האעדלית וזהו כמים הפנים כו' שע"י אתעדלית במעשה החסד והצדקה להחיות רוח שפלים ממשכיכים למעלה אא"ס הפשוט בתכלית שיהי' נמשך במדת חסד עליון ונמשך המים בגוון החסד עד"מ וכמ"ש במ"א בענין המצות שע"י מצות גמ"ח נתקן בחי' דרועא ימינא חסד דז"א ונמשך לשם אא"ס וממילא מאיר משם למטה באדם תתאה וכן ע"י קיום הדינין בגבורה דרועא שמאלא כו' ע"ש. והנה כמו"כ לב האדם לאדם. כי יש למעלה ב' מיני אדם, אדם תתאה הוא בחי' מל' דאצי' שמתלבשת בב"ע להחיותם ונקראת אדם תתאה לפי שהיא בחי' נשמה דבי"ע והמרכבה דפני אר"י פני שור כולם בטילים לבחי' פני אדם הנ"ל וכמ"ש ופני אדם לארבעתן ופ"י בזהר דכליל כולהו ואנהיג להן כו' ויש ג"כ בחי' אדם עילאה הוא בחי' ז"א דאצי' שנאמר עלי' ועל הכסא דמות כמראה אדם, וידוע דהוא בחי' רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כי רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דמלכא הנק' ז"א, וזה האדם העליון נתעורר ע"י העלאת מ"ן דאדם התחתון כידוע וזהו כן לב האדם לאדם דהיינו שכפי אופן העלאת מ"ן דאדם התחתון כן נמשך מלמעלה לב האדם אל"י. והמשל דכמים הפנים שהוא מדבר בבחי' אא"ס שהוא למעלה מב' מיני אדם הנ"ל. הענין הוא כידוע דיש בחי' מים עליונים ומים תחתונים גם למעלה מנאצי' ויש שם ג"כ בחי' רקיע המבדיל ביניהם כמ"ש בע"ח ש"ז פ"ב, אמנם שם אין ההבדלה מסתרת לגמרי ח"ו (ועמש"ל ס"פ שלח בביאור למאמר אין ערוך לך בעוה"ז דפרסא זו הוא בחי' כהדין קמצא דלבושא מיניה וביה ע"ש ולכן אין שם בחי' הסתר) אלא כמו משל המים שלפי אופן הפנים המסתכלים בהם כך נגלה שם הפנים מיד ובהי' זו בהבדל בין מים עליונים למים

תחתונים הגיל הוא הנק' מטי ולא מטי (והיינו כדאי) בגמרא נוגע ואינו נוגע כו') אך הגה מזה נמשך למטה באצ'י התחלקות ב' בחי' טובב וממלא שהם ב' בחי' אדם הגיל דהיינו אדם תתאה בחי' מל' המתלבשת בבייע נק' ממכיע ואדם העליון הוא בחי' סוכיע לבייע וכמו ששם במים עליונים ותחתונים הגיל הוא בבחי' מטולמיט כך למטה בבחי' ב' מיני אדם הגיל הוא בבחי' והחיות רצוא ושוב, והו פי' כמים הפנים לפנים דהיינו שלפי אופן המין ומיד דמים תחתונים ומים עליונים שלפני האצ'י הנק' מטולמיט כן יהי' גיכ למטה בבחי' מין ומיד דאדם תתאה ואדם עילאה הנק' רצוא ושוב דהיינו בענין המשכות האור בבייע דהא בהא תליא.

ה) ובוה יובן גיכ משארזיל עיפ יראה כל זכורך כדרך שבא ליראות כך בא לראות, פי' מה הוא בא לראות בב' עיניו של מקום כו' דהיינו שהראי' והמשכה עליונה שמלמעלמיט מאיס ביה הוא עד"מ בב' עיני' דהיינו בחי' מטי ולא מטי (שהוא בחי' הסתלקות והתפשטות שעייז דייקא יוכל להיות ההמשכה מלמעלה) כך ציל בא לראות ממטה למעלה גיכ בב' עיניו של אדם דהיינו בבחי' רצוא ושוב שהן אהוי"ר, וג' פעמים בשנה יראה כו' כי ג' רגלים הן ג' עליות המל' בכתר ודוקא עיי בחי' ריש תהי' עלייתה כמיש והחיות ריש, והן ב' עיניים ימין ושמאל שנמשכים מגריה דאבא כו' ולפי ששרש לב האדם לאדם בא ונמשך מכמים הפנים לפנים כגיל (דהיינו שאדם עילאה ותתאה הגיל נמשכים ממים עליונים ומים תחתונים הגיל שלפני האצ'י) ובשם בבחי' כתר עליון שהוא בחי' מים הפנים לפנים בא ונמשך האור בב' עיניו מלמעלמיט בבחי' מטולמיט, לכך כשהמל' מתעלי' להתראות מלמטה למעלה ציל גיכ בב' עיניים שהם בחי' ריש כי שרש הרויש שיש במל' ובכל הנבראים דבייע נמשך מן המטולמיט הגיל כמבואר במ"א עיפ מארזיל אלקיכם כהן הוא כו' עיש. ועד"ז יובן כ"ז בעבודת ה' גיכ ענין בב' עיני' של אדם הוא כי יש התעוררות שהוא בבחי' התחלקות כמו שבשעת שיש לו אהבה להשי"ת אין לו יראה ובשעת שיש לו יראה אין לו אהבה, אמנם שיוכללו זה בזה ויהי' לאחדים דהיינו שיהי' התכללות אהוי"ר (וכמיש במ"א עיפ וכל הלבבות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו כו' דהיינו שאעפ"י שהיראה היא אצלו בהתגלות אעפ"כ תוכו רצוף אהבה חוה קרב וכליות יזמרו וכן יש פעמים בהיפוך שהאהבה היא בגילוי והיראה בהעלם חוה בחי' יצחק ובחי' אברהם אבל מ"מ בשניהם האוי"ר כלולים יחד כי עבודת ה' אינו כשאר עיני העולם שא"א להיות אהוי"ר לדבר א' בזמן א' משא"כ בעבודת השי"ת) והו"ע בא לראות בב' עיניו כלומר בב' עיניו כאחת יראו בהתכללות והיינו ענין החיות ריש דמשמע בתמידות כך הוא רצוא ושוב שלאחר השוב יהי' הרצוא, כמשל השלהבת העולה ויורדת בתמידות והיינו כדרך שבא לראות מלמעלמיט בב' עיניו של מקום שבדאי כלולים בתכלית הקשר והיחוד ולכך נק' מטולמיט כמור"כ תבוא מלמטה למעלה בהעלאת

מִן בְּתַכְלִית הַיַּחֲדוּד בְּרִישׁ כְּאֹדוּ. וְזוֹ תַכְלִית מַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת שֶׁבְדָדוּךְ כָּלֵל. כִּי כָל מִצְוָה מִיַּחֲדוּת וּמִבֻּדְלֵת בְּפִיעַ כָּלֵל, אֵךְ הַיַּחֲדוּד הַכְּלָלִי שׁוֹבֵהם הוּא מַעֲצָמוֹ אֲרִיס שֶׁהוּא מְלַגְאוּ כָּל סְפִירָה וְהוּא הַמִּיַּחֲדוּד לֶךְ וּמְקִשׁוֹ לֶךְ כִּי.

וְ וְלֵהֲבִין שְׂרֵשׁ עֵינַי כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים הַגִּיל, יֵשׁ לַהֲקָדִים עֵינַי הַיְדוּעַ דְּקוּדָם הַצְּמֻצוֹם הַיְדוּעַ בְּעִיחַ לֹא הִי מְקוּם פְּנוֹי כָּלֵל אֲלֵא הִי הַכֵּל מִמּוֹלֵא מֵאֲרִיס וְזוֹ הַגֵּק' מִים עֲלִיוֹנִים שֶׁמַּעַל לַרְקִיעַ דְּהִינּוּ בְּחִי' אֲרִיס שֶׁלְּמַעַלָּה מֵהַצְּמֻצוֹם הַגִּיל וְאֲחִיכַּ כְּשֶׁהִי צְמֻצוֹם וְנַעֲשֵׂה מְקוּם פְּנוֹי שֶׁנִּסְתַּלַּק הָאוֹר רַק רְשִׁימוֹ נִשְׁאָר וְאֲחִיכַּ הָאִיר הַקוֹ לְתוֹךְ הַמְּקִיפִים הַגִּיל וְגִמְשֵׁךְ לַמַּטָּה בִּיִּס דְּאֲצִי' עֵי אֲמֻצְעוֹת הַפְּרִסָּא הַמַּפְסַקָּת בֵּין כְּתֵר לַחֲכֵמָה כִּי וְזוֹ הַגֵּק' מִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁמִּתַּחַת לַרְקִיעַ דְּהִינּוּ מִתַּחַת לַצְּמֻצוֹם וְלַפְּרִסָּא הַגִּיל וְעִזְיָנ יְקוּוֹ הַמִּים אֵל מְקוּם אֶחָד הוּעַ הַמְּשַׁכֵּת הַקוֹ וְחוּט הַגִּיל לְהוּוֹת יִיס שֶׁהֵן הֵן הַיּוֹדִד מֵאֲמֵרוֹת כְּנוֹדֵעַ, וְהַצְּמֻצוֹם וְפְרִסָּא הַגִּיל הוּא בְּחִי' הַרְקִיעַ הַמְּבַדִּיל בֵּין מִים עֲלִיוֹנִים לַמִּים תַּחְתּוֹנִים הַגִּיל. וְהֵגָה כְּשֶׁאֲמַר שֶׁלֵּמָה כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם כִּי. הֵגָה בּוֹה הָעוֹלָם הַשְּׁפֵל הִרִי כַּמִּים הַפְּנִים הוּא מִשְׁל, וְהַגְּמִשְׁל הוּא לֵב הָאָדָם לַאָדָם כִּי (וּבִיאוֹר עֵינַי הַמְּשַׁל הוּא פְּשׁוּט וּמְבוֹאָר בְּמִיָּא, אֲמֵנָם כְּמוֹ שֶׁהַעֲנִין לַמַּעַלָּה, נִהְפּוֹךְ הוּא כְּמוֹ שְׁכַמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים מְדַבֵּר בְּמְקוֹם עֲלִיוֹן יוֹתֵר וְהוּא הַגְּמִשְׁל מִלֵּב הָאָדָם לַאָדָם שֶׁהוּא בְּבִחִי' שֶׁלְּמַטָּה יוֹתֵר כְּדִלְעִיל פִּיֵד וְהוּא הַמְּשַׁל כִּי, וּבִיאוֹר הַדְּבַר הֵגָה מִתּוֹחַלָּה יֵת' אִיךְ הוּא הַמְּשַׁל מִמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת לְגַבִּי לֵב הָאָדָם דְּבִיִּיעַ לַאָדָם דְּאֲצִי', וְהַעֲנִין כִּי עִיקַר הַכּוּוֹנָה בְּמִשְׁל דְּכַמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים, הוּא שֶׁהַפְּנִים הַגְּרָאִים בְּמִים הוּא מִמֶּשׁ כְּפִי הַפְּנִים שֶׁל הַמְּסַתְּכָל בְּמִים, שֶׁאִם יִסְתַּכַּל בְּהֵם דְּאוֹבֵן יִתְרָאָה בְּמִים הַפְּנִים שֶׁל רְאוּבֵן וְכִשְׁיִסְתַּכַּל בְּהֵם שֶׁמַּעוֹן יִתְרָאָה הַפְּנִים בְּמִים שֶׁל שְׁמַעוֹן, וְהַמִּים מְצִיעַ לֹא נִשְׁתַּנּוּ וְסִיבַת שִׁינּוּי הַפְּנִים הַגְּרָאִים בְּהַמִּים בֹּא מִחֲמַת שִׁינּוּי הַפְּנִים הַמְּסַתְּכָלִים בְּהֵם לְנֵד, (וְגַם אִין הַשִּׁינּוּי קִנּוּי בְּאֲמִיתָת בְּהַמִּים רַק שֶׁנִּרְאָה כֵּן לְעֵינַי הַרְוֹאָה לְבַד שֶׁבְּשַׁעֲוָה שֶׁמִּסְתַּכַּל גְּרָאָה לוֹ שֶׁם פְּנִים אֲבָל לֹא שֶׁבְּאֲמִיתָת נִקְנָה בְּהַמִּים בְּחִי' הַפְּנִים שֶׁלוֹ, וְעִי מְפִרְדִּיס שַׁעַר עֲצֻמוֹת וְכִלִּים פֶּרֶק רְבִיעִי שֶׁנּוֹכַר שֶׁם מִשְׁל זֶה לְגַבִּי עֵינַי הַתְּלַבְּשׁוֹת הָאוֹר בְּכִלִּי דְּאֲצִי') כֵּן לֵב הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן דְּבִיִּיעַ מְעוֹרֵר עֵי הַעֲלָאָת מִיָּן שֶׁלוֹ בִּלְבַב הָאָדָם הַעֲלִיוֹן זִיא דְּאֲצִי' שִׁיְהִי' הַמְּשַׁכֵּת מִיָּד מִזִּיא בְּמִל', וְהַהֲמַשְׁכָּה הִיא מִמֶּשׁ לְפִי מֵהוּת הַהַעֲלָאָת מִיָּן, וְנִמְצָא שֶׁאִין שִׁינּוּי בְּהַמְּשַׁכֵּת מִיָּד דְּזִיא הַגֵּק' לֵב הָאָדָם הַעֲלִיוֹן מְצַד עֲצָמוֹ אֲלֵא לְפִי שִׁינּוּי הַהַעֲלָא' מִיָּן הַגֵּק' לֵב אָדָם הַתַּחְתּוֹן שֶׁכֵּכָה מִמֶּשׁ יוֹמֶשֶׁךְ הַמִּיָּד וְכַמִּיִּשׁ בּוֹהֵר הִיא עֲלֵמָא תַּתְּאָה לְקַבִּיל עֲלֵמָא עֵילָאָה כֹּאבֵן טְבָא כִּי וְהִינּוּ מִמֶּשׁ כְּמִשְׁל מִים הַפְּנִים לַפְּנִים בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּנִיל, וְאֲמֵנָם זֶה מֵאֲצִי' לְבִיִּיעַ אֲבָל לַמַּעַלָּה מִן הַמַּאֲצִיל בְּנֵאֲצִלִים נִהְפּוֹךְ הוּא דְּכַמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים הוּא הַגְּמִשְׁל דְּהִינּוּ שֶׁאוֹמֵר כְּמוֹ מִים עֲלִיוֹנִים שֶׁלְּפָנֵי הַפְּרִסָּא שֶׁבֵּין הַמַּאֲצִיל לְנֵאֲצִלִים כְּנִיל שֶׁפְּנִים תַּחְתּוֹנִים דְּעִי וְאִיא וְאִיא כִּי מִסְתַּכְלִים בְּהֵם, שֶׁלְּפִי הַפְּנִים הַמְּסַתְּכָלִים כֵּן נִגְלָה עֲלֵיהֶם מַעֲצָמוֹ אֲרִיס, כְּמִרְכַּב הוּא לֵב הָאָדָם בִּיַּחֲדוּד זִרְנָה

במיד ומ"נ (ופי) שכמו שבענין מים הפנים לפני הדבר ברור שאין שינוי הפנים שבמים מצד עצמות המים שהם אין להם גוף כלל מצד עצמן שהרי אא"ס לאו מכל אינו מדות איהו כלל רק שמאצי' מציאת י"ס הגנחות כפי הפנים המסתכלים ואין השינוי קנוי באמתת באא"ס ח"ו רק כנ"ל בשם הפרד"ס ע"ש באריכות, אלא שמ"מ ע"י הפנים המסתכלים נמשך כן האור מאא"ס, כן הוא ג"כ בענין לב האדם בהמשכת מיד מו"א לנוק' ע"י המ"ן שהרי בו"א ג"כ מיוחד אא"ס הוא האור העצמות שבתוך הכלים דאיהו וגרמוהי חד הלכך אין השינוי בו באמיתת רק שלפי המ"ן כן נמשך המ"ד, ולפי שמן המאציל לנאצלים הדבר פשוט יותר שכן הוא לכן אמר כמים הפנים כו' כן לב האדם כו'). וביאור הדברים הנה ידוע דזיווג ע"י הוא מיני' ובי' דהיינו במ"ה וב"ן שבע"י עצמו דלית נוקבא בע"י כו' ופי' שהוא ענין כשעלה ברצונו הפשוט שעלי' זו הוא בחי' העלאת מ"ן לרצונו הפשוט מהתענוג שיהי' ממעשה התחתונים והוא להיות עי"ז התעוררות הרצון הפשוט והמשכת הרצון זהו ענין ההמשכה שנמשך ע"י העלאת זו וזהו נק' יחוד ע"י מיני' ובי' כי עדיין אין מציאות נאצל שיעלה מ"ן כו', וא"כ הי"ז ענין כמים הפנים לפני, שכמו הפנים המסתכלים כן נגלה במים (ר"ל הפנים הנראים במים עליונים זהו שיומשכו ויתהוו שרש הע"ס הי' זה ע"י מה שעלה ברצונו הנחת וההעלאת מ"ן שיהי' מאצי' מע"ס ובחי' העלאת זו זהו עדי"מ הפנים המסתכלים מלמטה ועי"ז נעשה ההמשכה מלמעלה בחי' הפנים הנראים במים וזהו הנק' זיווג מיני' ובי' כי עדיין ואדם אין כו' להעלות מ"ן רק העלאת והמשכה זו הי' מיני' ובי' ע"י מה שעתיד להיות אתעדל"ת כו' וזהו ענין נמשך בגשמותיהן של צדיקים שצפה העונג שיקבל מעבודתו). ובכל הנ"ל יובן מאמר ר' עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, וידוע בבתאריז"ל דעיקר אזהרתו להם שלא יאמרו ב"פ מים כי מים א' הם ולא ב' מיני מים, והכוונה הוא ע"ד הנ"ל לפי שענין אבני שיש טהור הוא בחי' הפרסא שמבחי' מטולמ"ס המבדלת בין מים עליונים למים תחתונים, ונק' הפרסא בשם אבנים כמו שבאבנים המים בתכלית ההסתר כמ"ש אבנים שחקו מים שיש בהן מים אלא שמוסתרים כו' ואמנם בהבדלה כזו שבין עצמות אא"ס לנאצלים אינו אבנים ממש שנעלם בהם בתכלית יסוד המים אלא כמו אבני שיש טהור שאכן הטהור מכל גרנד גשמיות שביסוד העפר שבו הנה יהי' צורתו לעין הרואה כמו מהות המים ממש כמ"ש בגמ' פ"ק דב"ב בבנין הורדוס באבני שיש דמחזי כי אדוותא דימא ועד"ו יובן באבני שיש טהור דנגלדו מבחי' מים עליונים דעצמות אא"ס (להבדיל בין מים עליונים וכמשל דבבחי' פרסא זו נאמר כהדין קמצא דלבושי' מיני' וביה) נק' אבני שיש טהור ואמר להם כשיגיעו במס"ג שלהם בבחי' העלא' מ"ן לאבני שיש טהור שהקו וחוט נמשך משם להתלבש ב"ס ומשם הוא ג"כ בחי' ההעלאת מ"ן בע"י מיני' ובי' כנ"ל אל תאמרו מים מים ב"פ, כלומר שלא יאמרו שיש בחי' חילוק ושינוי ח"ו בין מים עליונים שלמעלה מהפרסא למים

תחתונים שלמטה מהפרסא כיון שגם המים תחתונים הוא בחי' הארת הא"ס שנמשך להתלבש בייס וא"כ אני הוי' לא שניתי וכולא חד ולא אשתני, והרי הבדלה זו מאבני שיש טהור הנ"ל אינו הבדלה ממש ע"ד ענין הפרסא בין אצי' לבי"ע כו' אלא אין זה רק כמים הפנים לפני כנ"ל שהפנים המסתכלים כן נראי' ממש במים א"כ הכל א' ולא ב"פ מים ח"ו, וכמים הפנים לפני כן לב האדם לאדם, ר"ל שלפי אופן הרצון בבחי' זיווג ע"י מיני' ובי' כן יהי' אח"כ ס' ההשתלשלות בנאצלים בבחי' מ"ן ומ"ד הנק' לב האדם לאדם שכל זה תלוי בבחי' אופן כמים הפנים לפני שהו"ע מה שעלה ברצונו הפשוט כו' (ור"ל כמ"ש במ"א דמצד עצם האתעדלית א"ש לומר שיעורר אתעדל"ע שאין ערוך הנברא בע"ג לבלתי בע"ג והא דמי"מ באתעדל"ת דוקא אתעדל"ע היינו משום שכך עלה ברצונו וענין עלה ברצונו זהו"ע בחי' כמים הפנים לפני כנ"ל ע"כ מבחי' כמים הפנים נמשך להיות כן לב האדם לאדם), ובוה יובן ההפרש שבין לילה הראשונה דפסח שהיא חובה לאכול מצה לבחי' שביעי של פסח שארז"ל מה שביעי רשות כו' דהיינו בחי' מים עליונים ומים תחתונים, כי רשות עלמא דזוירות היינו בחי' מים עליונים הנ"ל חהו שאז הי' קי"ס הפך ים ליבשה בחי' גילוי עצמות אא"ס הנק' מים עליונים, ולילה הראשונה הוא בחי' מים תחתונים חובה אינון, ואמנם לפי שבאמת מים א' הן כנ"ל לכן יתחלפו לפעמים ויהי' מים תחתונים יותר נעלים וכמ"ש והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני והוא מצה דלילה ראשונה כו' (והוא בחי' ההעלא' מ"ן מלמטה שזהו מים חיים לעורר המשכה מכקורא דכולא ממש מאא"ס שלפני הצמצום כו' ביתר שאת על המשכה שבראשונה וזהו חציים אל הים הקדמוני כו' ע' בוהר פ' שלח בביאור למאמר הינוקא ע"פ זה ועבמ"ש במ"א ע"פ קדושים תהיו כו').

ז) ולהבין בתוס' ביאור ענין כמים הפנים לפני הנ"ל. הנה תחלה יש להקדים ענין י"ס הגנוזות במאצילן שהוא בחי' עולם הא"ס ואין לנאצלים ערוך אליהם כלל, וביאור הדברים הנה עדי"מ מבשרי אחזה שאנו רואים בנפש האדם, שיש מקור וכח השכל שהוא למעלה מן עצם השכל, והוא הנק' משכיל שממנו מוצא התהוות השכל הגלוי, ולכן נק' משכיל לפי שהוא מקור השכל שהשכל נולד ונמשך משם, והנה ההפרש בין השכל הגלוי למקור השכל הנק' משכיל הוא בב' דברים, הא' במהותם, שמקור השכל אינו ממהות שכל גלוי כלל, שהרי מהות השכל הנגלה לנו במוחיו הוא השכלת איזו סברא ועיון שכלי, ואילו מקורי השכל אינו ממהות זה כלל, כי מאחר שממנו נמצא מציאות ההשכלת הגילויי ויכול להשכיל כמה מיני השכלות, מוכרח לומר שהוא בעצמו אינו שכל גלוי, דאלי"כ לא הי' יכול להוליד כ"א השכלה א' מה שהוא, ולא השכלות שונות, אעכ"ל שהוא בעצמו מרומם ממהות השכל הגלוי, אלא שהשפעתם הוא בחי' השכלות הגלויים, נמצא שהשכל שבלמעלה מהשכל, דהיינו בחי' הנק'

משכיל עם היותו מקור השכל הגלוי מימ מהותו מרומם למעלה מעלה ממהות השכל הגלוי, וההפרש הב' הוא בענין בחי' ההתכללות שבבחי' ההתכללותם בנפש אין שם התחלקות בין כח השכל הכלול בנפש לבחי' המדות דש' לא מיני' ולא מקצתו מענין השכל והמדות הגלויים שהם בבחי' התחלקות ממש והיינו מפני שהם שם בבחי' ביטול יותר לגבי עצם הנפש, שהשכל הגלוי הוא בבחי' יש ודבר מה שהרי השכל נרגש במוח בבחי' התפשטות דבר מה והוא להיותו כבר נתצמצם בבחי' גילוי מן העולם וידוע שהגילוי נראה ליש דבר בפ"ע בלתי ניכר שיש לו שרש ומקור המוציאו מהעולם אל הגילוי, משא"כ השכל שבלמעלה מן השכל והוא המשכיל אינו נרגש ליש ודבר בפ"ע כלל ומיוחד בתכלית עם עצם הנפש מאחר שהוא בהעלם העצמות, ולא נפרד משם לבא לידי גילוי, (והוא כמו השלהבת כשהיא קשורה וטמונה בתוך הגחלת, שהיא לאתדים ממש עם הגחלת, אבל כשנפתח' ויצאה מהגחלת היא בחי' דבר ויש בפ"ע אלא שעודה אדוקה בהגחלת) ומזה מסתעף ענין ההתכללות עם המדות, דהנה ידוע שכמו שיש בחי' שכל בלמעלה מהשכל, שהוא הנק' משכיל כנ"ל והוא מקור השכל הגלוי, כמו"כ יש בחי' מדות ג"כ בלמעלה מהשכל, שהרי יש ג"כ מדות הכלולים בשכל שהם למעלה מן המדות שבלב שכבר יצאו ונמשכו מן השכל, וכמו שיש מדות בשכל כן יש מדות בלמעלה מהשכל והוא הנק' למעלה בנמשל בחי' ורב חסד כו' שהוא למעלה מעלה מהחכמה כנודע נמצא שבלמעלה מהשכל יש ג"כ שכל ומדות דהיינו בחי' המשכיל והמדות דשם, ועכ"ז אין ביניהם התחלקות כלל, ולא כמו בהשכל ומדות הגלויים, שהם בבחי' התחלקות, שהרי אנו רואים השכל והחסד הם מפורדים זמ"ז לגמרי, וכן בשארי המדות, וגם יש להם כשהם בגילוי כל א' מדור וכלי בפ"ע, השכל משכנו במוח והמדות בלב כו', משא"כ כשהם כלולים בלמעלה מהשכל הם כלולים יחד ממש ויחדי' ישכנו כא' ממש, והיינו לפי שבהיותם בבחי' העלם העצמות דהיינו בלמעלה מהשכל הם שם בבחי' ביטול בתכלית אמש בעצמות הנפש עד שאינן נראים כלל לבחי' יש והתפשטות דבר מה ומיוחדים עמה בתכלית ולכן הם מיוחדים ג"כ וכלולים זע"ז בתכלית השכל והמדות, ולכך גם הדברים אשר הם הפכיים כשהם בגלוי כמו החו"ג כשהם שם הם בהתכללות יחד ממש, והיינו לפי שבעודם שם אינן ממהותן ומציאותן כמו שהם אח"כ בגלוי ולכן אינן מנגדים והפכיים זע"ז כלל, מצד הביטול האמיתי וההתכללות שלהם בעצם הנפש ע"כ ישכנו יחד ממש שהרי אין שם מדור מיוחד לכל בחי' בפ"ע כמו שיש אח"כ כשבאים ונמשכים באו"א בבחי' גילוי והתפשטות דבר מה שאז הם בבחי' יש והתחלקות זמ"ז וצריך להיות לכל א' כלי שלא יוכלו לשכון יחד בכלי א' כידוע, משא"כ בעודם במקורם כנ"ל.

ח) והנמשל מכ"ז למעלה יובן ג"כ שוהר"ע ההפרש בין י"ס הגלויות הנמצאים לי"ס הגנוחות דהנה עולם הנמצאים הוא בחי' המשכות

והתפשטות דבר מה בבחי' גילוי מן ההעלם ולכך נק' אצילות שהוא הפרשת דבר מה מלשון ויאצל מן הרוח הנו' גבי משה כמ"ש במ"א ונק' ג"כ בלשון אור דהיינו כמו גילוי האור מן החשך כי החשך הוא בחי' העלם העצמות של א"י וכמ"ש ישות חשך סתרו והי"ס הגלויים באורות וכלים בבחי' עולם האצ"י הי' תחלה בבחי' העלם וכלוליו ומתאחדים בתכלית היחוד בהמאציל העליון בכל פרטי פרטות הנמצאים בעולם הגאצלים דצח"מ וים ויבשה כו' ומשם נמשכו ויצאו אח"כ בבחי' גילוי באצ"י והי"ס שנשארו כלולים ונגזזים במאצילן נק' י"ס הגנחות וההפרש ביניהם הוא בב' דברים ע"ד הג"ל במשל, הא' במהות שהחכ' דאצ"י אין לה ערך כלל וכלל לגבי בחי' חכמה סתימאה שבעצמות המאציל, שאינה ממהות החכמה הגלויה כלל אלא שהיא מקור ושרש שממנה נמשך בחי' החכמה שבאצילות אבל היא עצמה אינה ממהות חכ' אלא נק' תעלומות חכמה ונק' ג"כ משכיל כמ"ש משכיל לאיתן האזרחי כו', והב' דבהיותן גנחות במאצילן הנה הם מתייחדים יחד יחוד עצום ונפלא ואינן כלל עשר כלים בפ"ע כ"א כולם כלולים יחד ממש זה עם זה (וכמ"ש בפרד"ס שער הצחצחות פ"ג ע"ש ומ"ש מכאן יפליג המעיין ביחוד הספירות בעצם השרש שהם כולם מתייחדים יחד אמיץ כו' בלתי מתחלק לחלקים כלל וע"ש ספ"ד והם י' צחצחות כו') והיינו מפני שהם בבחי' ביטול גדול ואמיתי לגבי מאצילן א"י כ"ה שהחכמה הנעלמה גנוזה במאצ"י הנק' ח"ס הנה היא בתכלית הביטול ובתכלית היחוד בעצמו המאציל כשלהבת הקשורה בגחלת והי' לאחדים ממש וביתר שאת לאין קץ על ביטול ויחוד בחי' החכ' שבי"ס הגלויה שבטילה ג"כ לא"ס כ"ה עד שבחי' ביטול דחכ' הגלויה נחשב לבחי' יש לגבי הביטול דחכ' הנעלמה (וע' דוגמא לזה מ"ש פ' שלח ענין ואין זולתך לחיי העוה"ב אפס בלתיך גואלנו לימוה"מ שבחי' אפס היא ביטול יותר מבחי' אין והוא מדרגה עליונה יותר כי כל הקרוב קרוב קמי' יותר הוא יותר בבחי' ביטול חוהו כמשי"כ במעלת ביטול ע"ס הגנחות לגבי א"י כ"ה יותר מביטול ע"ס דאצ"י אעפ"י שהם ג"כ בטלים בתכלית ולכן נק' ע"ס דמ"ה ח"ש והחכמה מאין תמצא מ"מ למעלה מהחכ' הביטול יותר כו') ונק' אפס בלתיך להיות כי החכ' הגלויה יצתה ונמשכה להיות בבחי' גילוי באור וכלי ואין שם גלוי א"י כמו שהוא בחכ' הנעלמה הבטילה בתכלית ומיוחדת עמו ממש, עם היות שהחכמה דאצ"י היא ג"כ בתכלית הביטול ושורה שם א"י כמ"ש הוי' בחכמה כו' מ"מ זהו לגבי שאר י"ס דאצ"י שלגביהם בחי' החכמה געלי' יותר בבחי' הביטול כי היא בחי' כח מ"ה והלכך א"י מתלבש בכולן ע"י החכ' דוקא כנודע, אבל עכ"ז אין בחי' הביטול דחכ' דאצ"י ערך כלל לגבי ביטול י"ס הגנחות, ועד"ז גם בכל הי"ס ולפיכך באצ"י יש לכל ספי' כלי מיוחד, כי ח"ג הם כמו ב' הפכים ולא ישכנו יחד בכלי א', משא"כ בי"ס הגנחות שלהיותן בטלים בתכלית לכן אינן הפכים ומגודים וליז כלל וישכנו יחד בכלי א' ממש, (נלע"ד שזהו י"ס דעקודים שהן עקודים בכלי א' וזהו הנק' בל' הפרד"ס וקבלת הגאונים י"ס הגנחות

וכן אמר בפי' בדרוש דמגדל דדור הפלגה עיריש דמה שנק' בלי הגאונים והפרד"ם ע"ס הגנחות הוא עפ"י קבלת האריז"ל ע"ס דעקודים, וע"ס דאצי' נק' ברודי'. וגם עוד זאת נלע"ד דהיי"ס הגנחות הן שרשי הכלים ממש די"ס דאצי' שהרי החכ' דאצי' היותה בחי' חכמה זהו מצד הכלי אבל האור פשוט בתכלית כמיש במ"א איכ גם שרש ומקור החכ' זו הנק' משכיל היינו מקור הכלי כו' אלא שמ"מ י"ס הגנחות המה בתכלית הביטול ממש, וזהו הרבותא שביטולן גדול כיכ עד שישכנו יחד ממש, דאלו מצד האורות הרי באצי' ג"כ אמרו שאור הזכסד נכנס בכלי הגבו' ואור הגבורה בכלי הזכסד להיותן פשוטי' ממש, וכמ"ש בספר"ס שער הצנצנות פרק ששי ח"ל שהשרשים המתאחדי' בעצם השרש לפי האמת הם שרשי הכלים לא שרש העצמות כי העצמות הכל אחד ואין צורך לא לשרש ולא למקור עכ"ל. ופי' השרשי' המתאחדים בעצם כונתו על י"ס הגנחות סמבוא' שם להדי', והם שרשי הכלים לא שורש העצמות ר"ל האורות שבתוך הכלי דאצי' כי האורות שבתוך הכלים הכל אחד ר"ל שאף האורות שבכלי' דאצי' הן פשוטי' בתכלית להיותן בחי' אוא"ס שלפני האצי' והם הכל א' ממש עם האור אין סוף ולא שייך לומר על זה שרש ומקור כו' אלא שהיי"ס הגנחות הן שרשי הכלי' שהם בחי' חריב כו').

ט) וזהו ענין כמים הפנים לפנים, דאית פנים עילאין ופנים תתאין דהיינו שיי"ס הגנחות במאצילן נק' פנים עילאין להיותן בתכלית היחוד זה עם זה ומיוחדים בעצמות אור אי"ס כנ"ל והיי"ס הנגלי' שבאצי' נק' פנים תתאין להיותם עשר כלים כנ"ל באריכות. ואעפ"כ המשל בהם הוא כמים הפנים לפנים שכאשר יסתכל האדם במים בפני' יתגלה במים דמות כמו פני אותו האדם עצמו, כמ"כ י"ס דאצי' הנק' פנים תתאין כאשר מסתכלים במים עליונים שע"ג הרקיע דהיינו בחי' אא"ס שלמעלה מן הפרסא המבדלת בין הא"ס לנאצלים כנו' לעיל פ"ר ו' והסתכלות זו הוא ענין העלא' מ"ן שלהם וע"י זה יתגלה במים הנ"ל בחי' פנים עילאין שהן הי"ס הגנחות שהן שרשי הע"ס דאצי' ויאירו הארה רבה לפנים תתאין שהן י"ס דאצי' שהן הפנים המסתכלי' כו' כי מתחלת ההשתל' הי' חפץ חסד כנודע להמשיך מעצמו י"ס הגנחות להאיר אח"כ לי"ס הגלויים (והיינו ע"י בחי' במי נמלך תחלה כו' דהיינו הנחת מהעלא' מ"ן שיהי' אח"כ בבריאת העולם זהו נק' זיווג ע"י מיניה וביה וכמש"ל אות ה' שמעצמו העלו מ"ן כו') ומכאן ואילך צ"ל העלא' מ"ן דוקא שע"י המ"ן די"ס הגלויים ממשיכים להם הארה רבה מאוא"ס ע"י י"ס הגנחות (ונלע"ד לבאר הענין עפ"מ"ש במ"א באריכות מענין י"ס הגנחות שהן רוא דשמי' ע"ש בפסוק ואני נתתי לך שכס אחד וכו' ושם נתבאר כי אור אי"ס עצמו הוא למעלה מעלה מיי"ס הגנחות כי הוא פשוט בתכלית ואין לומר בו שרש חכמה ומדות אלא שהן נק' רוא דשמי' כמו שם האדם שאין צריך לו לעצמו רק כשרוצה להפנות לקוראו אבל כשהוא לעצמו אין צריך לשם כמ"כ אין ענין י"ס הגנחות

אלא לשיהי עיי ההמשכה לייס הגלויים, אבל הוא ית' בנצמו מרומם ונשגב מזה, וזהו ענין כמים הפנים לפנים, שבמים עצמן אין שם לא פנים עילאין ולא פנים תתאין וג"כ כשמסתכלים שם בו ונראות שנו פנים אינו אמיתי שאין זה רק שנראה כן, וירמוז אל עצמות אוא"ס שלמעלה מעלה מי"ס הגנוחות והגלויות, ומ"מ עיי הסתכלות פנים תתאין שהם י"ס הנאצלים בעצמות אוא"ס יתראה זימשיך להם פנים כמו שהם היינו שימשיך י"ס הגנוחות ויאיר להם הארה רבה, וכמשל כשקוראים לו בשמו אין שהוא חכם שעייז מאיר מחמתו לקוראו כמשיש באריכות.

ט) • והנה להבין ענין ההעלאת מ"ן של הי"ס הגלוי באא"ס שהר"ע כמים הפנים לפנים הנ"ל. הענין הוא בהיות ידוע דגם לפני האצ"י הי' שרש ומקור להתהוות הכלים אך שאינן מחולקין בבחי' התחלקות ובבחי' גילוי כמו בכלים של הי"ס הגלויים הנק' י"ס דאצ"י, וכיון שיש שם שרש להתהוות הכלים א"כ היו גם שם שרש ענין השבירה שהיתה בבחי' הכלים דעולם הנקודים דהיינו שהאור נסתלק מן הכלי ונכלל במקורו ושרשו והכלים נשברו וכמבואר בדוכתי טובא בעץ חיים שיש כמה פעמים ו' מלכים שמתו ועיין כמבואר שערים שער ב' ח"ג פ"ו, ששם נזכר זמ"ל שבי"ס המקוריות ושרשיות לאצ"י כו') ומסיבת זה יוכל להיות התהוות החכ' דאצ"י שאם לא הי' השבירה לא הי' משתלשל אא"ס כ"כ למטה מטה דהיינו צד בחי' עשי' והחכ' נק' ג"כ בחי' עשי' קמי' ית' וסיבת ירידה זו הי' עיי השבירה שהיתה לפני האצ"י כנ"ל (שאו ירדו הכלים באצ"י כנו' בע"ח שיש כלים שנפלו בבי"ע והן נק' מתים ממש ומוזה הי' התהוות בי"ע ויש כלים שירדו באצ"י ועיי כלים הנ"ל נעשה התהוות האצ"י עיי"ש היטיב) ועפי"ז יובן ענין ההעלאת מ"ן כי הנה ידוע בס' הקבלה דגם בא"ק זלמעלה מעלה הי' בחי' העלאת מ"ן כי אין קץ לעילוי אחר עילוי ברוממות אא"ס וכדי שיתמצצם אורו כבי' להתאיר בהעולמות אינו אלא עיי העלאת מ"ן, אך שהמ"ן הוא בכל מקום לפי ערכו וידוע דעיקר המ"ן הוא מתבירורים וע"ד דוגמא בחי' כלי החכמה דאצ"י (שנפל ג"כ בשבירה אלא שלא נשבר ונפל בבי"ע רק נפל באצ"י מבחי' אחורים דכלי החכ') מתברר ונעשה מ"ן לגבי עצמות המאצ"י ונמשך ממנו מ"ד לברר המ"ן ונת' במ"א שבעלות המ"ן אע"ג שכבר נתברר בירור א' עד שנעשה מ"ן מ"מ כשמתאחד עם המ"ד הוא מתברר בירור ב' עיי המ"ד ונופל ממנו הפסולת כו' וכמשל זרע האשה שהוא המובחר שמתברר מהמאכלים שאכלה שמהמובחר נתהווה הזרע ועכ"ז כשמאתחדים עם זרע הזכר אזי זרע הזכר מבררו שנית ומהמובחר מתהווה הולד ומהפסולת נעשה השליא כמ"ש במ"א, וכמו"כ כאן כשנעשה בחי' מ"ן דכלי החכמה אזי נמשך בחי' מ"ד מלמעלה לפני האצ"י לבררה שנית ונתקרבה לאא"ס שלמעלה מהאצ"י שיוכל לשכון בה, וזהו כמים הפנים

לפנים דפנים תתאין שהם הייס דאצי' מתייחדים בפנים עילאין שהם הייס הגנחות בתכלית היחוד וההתדבקות דהיינו בבחי' יחוד מין ומיד דפנים תתאין מעלין מין ונמשך מיד מפנים עילאין עיד הגיל. אמנם באמת למעלה מהמאציל לנאצלים בלא"ה אין הפירוד גם מתחלה כ"כ עד שנאמר שיחוד זה הוא שינוי גדול מכמו שהי' דהא בלא"ה קימיל איהו וחיהוי וגרמוהי חד בהון כנודע, וגם הקו מאוא"ס מלובש בכל הייס דאצי' ועם היות כי מ"מ יחוד זה הוא בודאי גילוי אור עליון משובח ונפלא יותר לאין שיעור על הגלוי שבתחלה באצי', שהרי באצי' אין מלובש רק הארת הקו ולא הקו עצמו שמלובש בא"ק, מ"מ אין שייך לקרות זה שינוי גדול כיון שבלא"ה עולם האצי' הוא אלהות ממש אבל ביחוד מין ומיד דזו"ג שהו"ע לב האדם לאדם כדלעיל פ"ו הנה יש ביחודם שינוי גדול מכמו שהי' תחלה שהרי הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה הנה היא בחי' המעקה הידוע בדברי האריז"ל שהיא מבדלת לגמרי עד שאין ערוך כלל וכלל בין בריאה לאצי' שהרי עולם האצי' הוא אלהות והבריאה הם גבראים בבחי' יש ונשרדים ממש שהבריאה הוא יש כמאין וכאשר המין לבריאה עולה ומתייחד בבחי' מ"ד דאצי' הרי נעשה מבריאה אצי' ממש דהיינו מיש אין שזהו שינוי גדול מאד ממהות למהות (ונלפע"ד שלפ"ו כך הוא פי' דכמים הפנים לפני ר"ל כמו שבהסתכלות פנים תתאי' במים ודאי מיד גראי' במים הפנים עילאין שבקל הוא המשכת המיד מחמת כי אין שם פירוד בין אצי' להמאצי' בלא"ה כג"ל ומשי"ה ע"י מין דאצי' ודאי מתעורר מיד המיד מלמעלה מהאצי' כמים הפנים כו' כיון שבלא"ה הן מיוחדים ולית תמן פרודא, כמ"כ לב האדם התחתון מעורר מיד בלב האדם העליון אעפ"י שיש שינוי ופירוד גדול ביניהם ופרסא מפסקת מ"מ כך היא המדה שיסד מלך מלכי המלכים הקב"ה שיהי' המשכת מיד ע"י המין ממש כמים הפנים כו').

י) וכדי להבין היטיב ענין יחוד מין ומיד דזו"ג יש להקדים ענין סמיכת גאולה לתפלה ובפ"ק דברכות הקשו והאמר ר' יהודא בתחלה הוא אומר ה' שפתי תפתח, ומתרג' דכתפלה אריכתא דמיא כמו דהשכיבנו בגאולה אריכתא דמיא, וי"ל מהו לשון גאולה אריכתא ותפלה אריכתא והענין דהנה ידוע ככהאריז"ל דענין סמיכת גאולה לתפלה הוא המשכת הארת היסוד הנק' גואל כמ"ש אם יגאלך טוב כו' שנמשך ומאיר ממנו הארה אל המ' דאצי' שבריאה כדי שתוכל לעלות באצי' וכאמרו ה' שפתי תפתח הו"ע עלייתם בהיכל ק"ק דבריאה זה ההיכל קד"ק נעשה ממש אצי' והו"ע כתפלה אריכתא דמיא שהתפלה היא באצי' וכן ענין כגאולה אריכתא כו' שהוא הארת יסוד ז"א דאצי' שמתהפך מהו' הבריאה להיות בחי' אצי' כו' (ועמ"ל ע"פ אין ערוך לך בעוה"ז כו' שם בסוף גו' מענין היכל ק"ק וגלוי בחי' אצי' ממש בבריאה) וביאור הדברים הנה מבואר למעלה דמן המין דנוק' שהי' כבר מצומצמת בבי"ע בשיעורין וגבולין נעשה ממנה בחי' אצי' ממש

כשמתייחד עם המיד, והדוגמא לזו היא הקרבנות שע"ג המזבח שהי' נכלל
 אש שלמטה משרפת הבהמה הנשמי' באש שלמעלה והיו לאחדים כמריב
 במזבח העליון דמיכאל כהנא רבא מקריב נשמות עלי' הענין הוא דנכלל
 הנשמות בבחי' העלאת מין באש שלמעלה דדכורא והי' לאחדים והריע
 לאשתאבא בגופא דמלכא הנו' בזהר ובהתכללות זה נתהפך המין ממהות
 למהות שהרי נעשה בחי' אצי' ממש, ופרטי הדברים בזה הנה ידוע דהנשמות
 והמלאכים מעלים מין אל רחל ורחל מעלה מין לזיא ונמצא יש כאן ב'
 מדריגות הא' העלאת מין של הנבראים בע"ג ממש שהמה כסר נתהו בחי'
 יש מאין כידוע אל כח האלקי המהותי אותם מאין שהוא בחי' המ' דאצי'
 הנק' רחל עקרת הבית, והב' העלא' מין דמל' דאצי' שהוא כח אלקי הפועל
 בנפעלים מאין ליש שירדה בריבוי הצמצומים להיות ראש לשועלים מעלה
 מין לזיא דאצי', והריע מיכאל מקריב נשמות פי' כי הי' שבמל' הוא בחי'
 אש שלמטה שבמזבח העליון כדכתיב אש תמיד תוקד כו' נהורא תתאה
 קארי תדיר כו' ואל אישך תשוקתך כו' ואח"כ יורד אש שלמעלה והיינו
 המשכת מיד מדיא לברר המין שנית כנ"ל ונמצא נשמות אלו שמתבררים
 בהמיד היינו אחר שכבר נתבררו בירור בבחי' מין, מתבררים שנית עיי'
 המיד וכדיבוק המין ומיד יחדי' נאמר והיו לבשר אחד הוא בחי' לאשתאבא
 בגופא דמלכא הנ"ל, ועיי' יחוד מין ומיד נמשך אח"כ ג"כ הולדות נשמות
 חדשות, והריע סמיכת גאולה לתפלה דהיינו שבהיכל קדיק דבריאה שהוא
 בחי' אד' שפתי יהי' הארת הגואל מיד דיסוד דזיא להפוך המין דבריאה
 לאצי' ממש אך מהיכן יהי' להם השתוות והתחברות כזאת מאד שהמל'
 הוא שרש הגבול דנבראים ומיד דאצי' הוא בלתי מוגבל והאיך יהי' לאחדים
 ממש הגבול עם בלתי גבול, הענין דיש ג"כ בחי' גבול גם באצי' והוא
 למיד כלים דזיא הנק' בלשון רז"ל שיעור קומה של יוצר בראשית פי'
 יוצר בראשית הן האורות דיי"ס שנגלו מן ההעלם וזהו לשון יוצר כמו יוצר
 אור ופי' שיעור קומה דיינו כשנמדדו האורות בבחי' כלים מכלים שונים
 ורמ"ח אברים חג"ת נהיי' שהכלים הן בחי' גבול ולכן נו' בפרקי היכלות
 שיעור קומה רל"ו אלפים רבבות פרסאות כו', וכיון שכלים דאצי' הן בחי'
 גבול לכן יתכן שיהי' נכללים בחי' הגבולין של המ' בשרש הגבול דאצי'
 הנק' שיעור קומה כו'.

(נלענ"ד לבאר ענין שהיכל קדשי קדשים דבריאה נעשה אצילות ולקרב
 אל השכל האיך יתכן שממהות נברא יתהפך להיות אלקות שהרי
 עולם האצי' הוא אלהות, רק שמתחלה צריך להקדים ענין הידוע והוא שע"ס
 דעולם האצי' עם היותו אלהות אינו ממש עצמות הנורא שהרי אצילות
 הוא מה שנתהוה מא"ס ב"ה עיי' צמצומים רבים כידוע וא"כ קודם שהי'
 הצמצומים האלו לא הי' כלל בחי' האצי' וכמ"ש בעיון מתחלתו שמתחלה
 הי' הא"ס ממלא מקום תחלל ואח"כ צמצם א"ע ואז נתהוה בחי' א"ק ואח"כ
 נתהוה האצי' כו' א"כ קדמם ההעדר אבל הנורא ית' הוא קדמון והוא לבדו

הוא שלא קדמו ההעדר ח"ו וכיון שכך מה שנק' עולם האצ"י אלהות אין הכוונה ח"ו לומר שהם עצמות הבורא שהבורא ית' מהותו ועצמותו מרומם ונשגב מעולם האצ"י כמו מעשי' ממש וכמ"ש במ"א ע"פ כולם בחכ' עשית שהחכ' נק' עשיי' מהי"ט. אלא הכוונה לומר שהן אלהות לברוא יש מאין ע"י הבורא ית' שמתלבש בתוכן ובהן ועל ידן הוא בורא יש מאין והם הם כלים שלו שעל ידן בורא הנבראים כדי שיהי' הנברא בגבול ומדה שסיבת היותו בע"ג הוא לפי שמתהווה ע"י אמצעות הכלים דאצ"י שהן בחי' גבול אעפ"י שהן אלהות וכנ"ל ס"פ זה והנה ענין מהות נברא יש מאין אין ר"ל דוקא בעולם השפל שלנו אלא גם המלאכים ושכליים נבדלים ואפי' הכלים די"ס דבי"ע הן נבראים יש מאין ואינן אלהות. וגדר הנברא הוא שהוא נפרד בעיניו שהרי הוא יש ודבר לעצמו זולתי הבורא ית'. מיהו היותו יש ונפרד אינו אלא לגבי עצמו שהוא עצמו סובר כן שהוא יש ודבר לעצמו. אבל לגבי הבורא ית' אינו כן שהרי כולא קמי' כל"ח ממש וכמו זיו השמש כשהוא בגוף כדור השמש שבטל בתכלית ואינו עולה בשם כלל בפ"ע כן הם כל הנבראים אצל הבורא ית' ונמצא אינן יש ונפרדיהם באמת. ואע"ג שבודאי גם קמי' ית' נמצאו הנבראים שהרי הכתוב אומר בראשית ברא כו' ולא כמו שהי' לפני זמן ה' אלפים תקפ"ג מב"ע שאז לא הי' כלל במציאות ולא שייך אז לומר עליהם כל"ח אלא לא ממש שלא הי' כלל. אבל עכשיו ישנם אלא דכלא חשיבי' בכ"ף הדמיון כיון שבטילים ממש לגבי מקור החיות הוא הבורא ית' המקיימן בכל רגע כביטול זיו השמש כשהוא בתוך השמש כו' כמבואר באריכות בלק"א ח"ב עיי"ש. ומ"מ כיון שהם כלא אין נופל עליהם גדר יש ונפרד. שהרי אדרבה כיון שבטל במציאות ממש לגבי החיות השופע עליהם ומהוה אותו כל רגע ורגע אי"כ אינו נפרד ואינו יש אלא שם אין עלי' ומ"מ נק' ע"ז לשון בראשית ברא שאפי' א"ק נק' אדם דבריאה שהרי זה שיהי' התהוות בחי' חכ' הוא בריאה יש מאין דלגבי א"ס ב"ה התחמה היא כמו עשי' גשמיות אי"כ התהוות התחמה הוא חידוש יש מאין כמו התחדשות התהוות העשי' ודומם גשמי ממש ולכן נק' א"ק אדם דבריאה שהוא בריאה יש מאין מא"ס ב"ה רק שמ"מ אפילו אצ"י שלמטה מטה מא"ק נק' אלהות לפי שחכ' זו היא בבחי' ביטול ממש לא"ס ואינה יש ונפרד בידיעתה ולא כמו חכ' דבי"ע כו' ולכן א"ס ב"ה מלובש בהן ואיהו וגרמוהי חד משא"כ בבי"ע שהם יש ודבר ונפרד בידיעתן והגם דקמי' ית' גם בי"ע כל"ח ואינן דבר נפרד אך היינו דוקא קמי' ית' אבל לגבי הנבראים עצמן נדמה להם שהם נפרדים ממש ואעפ"י שיודעין שמקבלים חיות מהבורא ית' מ"מ כיון שאין המשכות החיות כגלוי להם אלא ע"י צמצומים והעלמים רבים והם הצמצומים והמסכים הידועים בע"ח משה אין בהם הביטול הנ"ל והרי הם בעיניהם כזיו השמש כשהוא חרץ לכדור השמש שהוא בחי' יש וכמ"ש בלק"א שם ומהי"ט נק' נבראים לומר שהן נפרדין בעיניהם בבחי' יש ודבר לעצמן אעפ"י שהאמת אינו כן. אולם עולם האצ"י ענינו שגם בעיניהם אינן בהו' נפרדים כלל אלא שמרגישים

וראים שהם כזיו השמש כשהוא בגוף כדור השמש, ונמצא הם בטלי בתכלית ולכן נק' אצי' מלשון אצל וסמך שהם סמוכים להבורא ית' ובטלים לו ממש ומש"ה אין נופל עליהם לקרותם נבראים כיון שאינן נפרדים כלל וא"ס שהוא הבורא ית' מאיר מאורו עליהן בגלוי והרע הארת הקו שמלוּבש באצי' ומש"ה נק' אלקות שהם כחות אלקיים פי' שהחכ' אינה בריאה ונפרד לעצמה אלא בטילה ממש בהבורא ית' ואינה עולה לשם בפ"ע כלל א"כ היא אלקות ומש"ה יכול להיות על ידן בריאות עולם בי"ע יש מאין כי ע"י שהם בטלים ממש הרי הם כלים לשיהי' אא"ס מלוּבש בתוכן בגלוי והוא הוא לבדו שיכול לברוא יש מאין כו' וא"כ מובן מזה למשכיל שבאמת מהות האצי' דהיינו מהות הכלים דייס אינן בערך מהות הבורא ית' כמו שאין העשי' והדומם גשמי בערך מהות הבורא ית' ויש מי כה' אלקינו המגביהי כו' המשפילי לראות בשמים ובארץ שא"ס ב"ה מרומם ונשגב כ"כ עד שהשפלתו להתלבש באצי' הנק' שמים הוא ממש כמו השפלה להתלבש בארץ דעשי' שלפנינו, ומ"מ האצי' הוא אלהות ממש משא"כ העשי' ואפי' בריאה ויצירה, והיינו משום שבאצי' מאיר הבורא ית' בגלוי ואינן נפרדים לעצמן אלא כמו שהוא קמי' ית', אבל בבי"ע יש צמצומי' רבים ונדמה להן שהן גפרדין ולא כמו שהוא באמת קמי' ית' שהרי באמת גם בי"ע אינן נפרדים כלל כנ"ל, ומעכשיו יתכן קצת איך יכול להיות התהפכות מהות הנברא לאלקות, והוא כשירצה הבורא ית' לגלות להנברא בחי' אורו ית' בלי הסתר פנים כ"כ עד שיראה עצמו בטל באמת להבורא כזיו השמש כשהוא בגוף כדור השמש דהיינו לפי שיתגלה לו כדור השמש שהוא באמת בתוכו אלא שאינו רואה מחמת ההסתר כמ"ש בלק"א שם פי' • הרי כשיהי' לו ביטול זה לא יהי' בחי' נפרד ויש כלל לעצמו וחו בחי' אלהות כדלעיל שבחי' אצי' הוא שיש בהם הביטול הזה ואינן נפרדים כו' והריני קורא בו שנתהפך ממהות נברא למהו' אלקות, אבל לא חלילה למהות הבורא ית' שאין לו דמיון כלל ומרומם ונשגב כנ"ל ואדרבה כשנתהפך למהות אלקות ה"ז שמרגיש יותר איך שהוא באמת כלא חשיב לגבי הבורא ית' וכל הקרוב קרוב להבורא ית' ענינו שמרגישי' הביטול יותר ויותר כנלע"ד להסביר הענין ומדברי אאומ"ר ז"ל במאמר המתחיל איהו וחיוהי כו' לקחתי זה וגם ראי' לזה מענין בחי' שבת תתאה הנזכר בביאור ע"ם את שבתותי תשמרו ע"ש ואם שגיתי אתי תלי' וה' יכסר משוגתי).

אז ישיר משה ובניי כו'. וארזיל במדיר ריפ כיג ההיד נכון כסאך
 מאז אמר ר' ברכי' בשם ר' אבהו אעפ"י שמעולם אתה לא נתישב
 כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה לכך נאמר נכון כסאך
 מאז. משל למלך שעשה מלחמה ונצח ועשו אותו אגוסטוס אמרו לו עד
 שלא עשית המלחמה היית מלך ועכשיו עשינוך אגוסטוס. מה יש כבוד
 בין המלך לאגוסטוס אלא המלך עומד על הלח ואגוסטוס יושב. כך אמרו
 ישראל באמת עד שלא בראת עולמך היית אתה משבראת אותו אתה הוא
 אלא כביכול עומד שנאמר בתבוקו סי' ג' פסוק ר' עמד וימודד ארץ אבל
 משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך באו נתישבה מלכותיך וכסאך נכון
 הוי נכון כסאך מאז באו ישיר עכ"ל המדרש. ובמ"כ פי' דאגוסטוס הוא
 מלך אדיר ובערוך משמע דהוא כענין קיסר. וכן מבואר במדרש אסתר ספ"א.
 ולהבין זה יש להקדים מארזיל א"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה נקראת כלה
 וישראל הוא בחי' חתן וא"כ משמע מזה שנשיי הם למעלה מהתורה ולפעמים
 נראה להיפך שהתורה הוא למעלה מכני' וישראל מתקשרה באחייתא ובאמת
 שניהם אמת שיש מעלה יתירה בישראל יותר מבחי' התורה והיינו שישראל
 נמשכים אוא"ס ב"ה שיתלבש בחכמת התורה (ועמ"ש מזה כי עמך מקו"ח בפי'
 המשפילי לראות בשמים ובארץ כו') וזהו שארזיל כל העוסק בתורה לשמה
 פי' לשם התורה עצמה להמשיך אלי' שפע אוא"ס ב"ה שיתלבש בה (ועמ"ש
 בד"ה שה"ש ומ"ש בד"ה זכור את יום השבת גבי וכדי להעלות התורה
 ולקשרה באוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' אדם כו' ועמ"ש בד"ה או ישיר
 עלי באר כו' בענין בראשית בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל
 ישראל שנק' ראשית ועמ"ש בד"ה ביום השמעי' בענין שמחת התורה
 שהתורה היא שמחה לפי שאז מתלבש בה הקב"ה ע"ש בענין עוטה אור
 כשלמה) ויש מעלה יתירה בהתורה שלמעלה מישראל שמגבהת את האדם
 העוסק בה למעלה להתקשר באור א"ס ב"ה (והענין י"ל כמ"ש בד"ה יונתי
 שבנשיי יש ב' בחי' הא' שורש הנשמה שעלה במחשבה הקדומה וזהו
 למעלה מהתורה דמחכמה נפקת והב' הנשמה המלוכשת בגוף וזהו למטה
 מהתורה ולכן מצד שורש הנשמה היא ממשכת אור א"ס בהתורה ואיך תגיע
 לשרשה זה זהו ע"י ק"ש ותפלה סולם מוצב כו' ואז"כ ממשכת האור
 גם בהנשמה המלוכשת בגוף. ואמנם בד"ה זכור את הג"ל נתבאר שכח
 זה בהנשמה להעלות התורה כו' זהו מצד בירור גה"כ וכמו וזהויות גושאות
 כו' בחי' כמראה אדם לבחי' ומדריגת כי לא אדם הוא) וכן במצות מברך
 עליהם עובר לעשייתן אשר קדשנו במצותיו נמצא ישראל מקבלים בחי'
 קדושה עליונה מהמצות הרי שהמצות הם למעלה מנשיי שע"י המצות
 מתקשרי' ישראל באור א"ס ב"ה (ועמ"ש בד"ה והיה מספר בניי בענין
 פקדת ארץ כו' ובד"ה ראשי המטות שע"י קיום המצות נמשך בנשיי
 הרצון ואה"ר כו' ע"ש) ויש מעלה יתירה בישראל יותר מן המצות דהיינו
 שהם מקיימים את המצות וממשיכים אור א"ס ב"ה שיתלבש בהמצות שהם
 וכלים להשראת אוא"ס ב"ה וכבודע שרמי"ח מ"ע הם ט"ס דז"א טפ"ט עולה פ"א

ובכל אחד רת"ס הכל רמ"ג וה"ח המגדילין הם רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דמלכא אשר אברים הם בחי' כלים וישראל המקיימים את המצות הם הממשיכים אור א"ט ב"ה שיהי' נמשך ומתלבש ברמ"ח כלים דז"א כמו צד"מ מצות הצדקה הוא כלי החסד דאצילות וע"י שישראל גותן צדקה ממשיך עליו אור החסד מאור"ט ב"ה שיהי' נמשך ומתלבש בכלי החסד דאצ"י (זהו ושמו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו פי' אברהם הוא חסד ואהבה וע"י קיום מצות צדקה ממשיכים אור"ט ב"ה על אברהם כו', וכמ"ש מזה בד"ה אשירה כו' כי גאה כו') חתו ועשיתם אתם שישראל עושים ממש את המצות וזהו ענין כאלו עשאוני חתו שאנו מבקשים בשבת ויור"ט קדשנו במצותיך אעפ"י שכבר אומרים אפילו בימי החול אשר קדשנו במצותיו כו' אלא כי אקב"ו זהו רמ"ח אברים דמלכא בחי' כלים, חתה עליות התומ"צ הוא בשבת שאו הוא עליות הכלים לקבל אורות עליונים גבוהים יותר וע"ז אנו מבקשים קדשנו במצותיך דוקא דהיינו האורות העליונים שהם המצות שהקב"ה עצמו מקיים שנמשך להיות אנת חכים שמתלבש בחכמה ע"י עסק התורה כו' וחסד בחסד כו', העולה מזה שיש מעלה יחידה בהמצות שלמעלה מישראל שבהם וע"י יוגבונו ישראל להתקשר בו ית' תעשה ע"י מרכבה למדות דאצילות כמ"ש באברהם הלוך ונסוע הנגבה שהי' מרכבה למדת החסד דאצילות כך הנותן צדקה צד"מ נעשה מרכבה למדת החסד דאצילות, נמצא נתעלה ע"י קיום המצות להיות מרכבה למדת החסד דאצ"י וכמ"ש בתניא פי' כ"ג שנעשה כגוף לנשמה לרצון העליון כו' מרכבה ממש לרצון העליון כו' ע"ש, וגם זה אמת שהוא הממשיך אור ושפע לכלי החסד דאצילות.

ב) והנה צד"ו הוא בענין נס דקיי"ס שהפך ים ליבשה והעביר ישראל בתוכו שיש בזה ג"כ ב' בחי' ומדריגות הנ"ל דהנה ים הוא בחי' עלמא דאתכסיא וארץ הוא בחי' עלמא דאתגליא אשר עלמא דאתכסיא הוא למעלה מבחי' עלמא דאתגליא ועיקר בתניא פכ"ו שכתב וקרבת הוי' היא ביתר שאת ומעלה לאין קץ בעלמא דאתכסיא כי שם תבין עוזו ויושב בסתר עליך כו' ולעתיד יתגלה עלמא דאתכסיא כו' יצ"ש, וזהו שכתוב לעתיד ומלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים כו' וכמ"ש במ"א, והנה כשהפך ים ליבשה היינו שנעשה מאתכסיא אתגליא ועברו ישראל בתוכו זהו עלייה גדולה לישראל אשר זק ירדו בבחי' עלמא דאתגליא וכשעברו בים ביבשה זכו לגילוי עלמא דאתכסיא ע"ד ומלאה הארץ דעה ומה נמשך מה שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל על נהר כבר כו', ח"ש עד יעבור עמך הוי' פי' כי יש שם הוי' המתווה עלמא דאתגליא ויש שם הוי' המתווה עלמא דאתכסיא ועמ"ש מזה בד"ה וירא ישראל כו' והם בעברם בים עברו למעלה משם הוי' המתווה עלמא דאתגליא נמצא שפ"י שעברו בים שהעביר ישראל בתוכו ע"ז הוא שנתעלו למעלה מעלמא דאתגליא, נמצא שהים הגביה אותם והיינו להיותו למעלה מהם כי זגם מעלמא דאתגליא

בחיי ארץ והים הוא עלמא דאתכסייא ומה גם שנמצא בו בחיי הרצוא והסתלקות למעלה שזהו ענין גלי הים, וכמ"ש בזהר פ' נח דסי' ב' ע"פ בשוא גליו אתה תשבחם, תשבחם ממש שבחא הוא לך בנין דסלקין בתיאובתא למחמי כו' עיי"ש, ועמ"ש בפרדס ערך גלים ועמ"ש במ"א ע"פ גן נעול ועיין בזהר פ' נח דסי'ג סע"א ופ' ויחי דרמ"ט ע"ב וזהו מעלה יתירה שבבחי' ים יותר מבישראל עד שהם נתעלו על ידו העביר ישראל בתוכו וכנודע ג"כ ענין י"ב בקר שהם המרכבה והים עומד עליהם מלמעלה והי"ב בקר הם נקראים י"ב שבטים והים עליהם מלמעלה בבחי' מקיף למעלה מהדעת שלהם וכשעברו בים הרי זה עלייה גדולה להם אך עכ"ז נמצא ג"כ מעלה יתירה בישראל יותר מבחי' עלמא דאתכסייא שהוא הים עד שבעברם בתוכו נתבטל הים מפני שורש נשיי שהוא למעלה גם מעלמא דאתכסייא ועי"ז נהפך הים ליבשה וכמ"ש במ"א שים הוא בחי' מל' דעיגולים ונשיי הם מבחי' יושר וזהו ישראל ישר אל וכמ"ש את האדם ישר ולזאת בעברם בתוכו נתבטל הים לפניהם ונקרע ליי"ב קרעים שכבש או"י דיושר לארץ דעיגולים כמ"ש בע"ח שבחי' יושר הוא גבוה בשרשו מבחי' עיגולים שעיגולים הם מבחי' נפש ויושר הוא בחי' רוח כו' וכמ"ש מזה ג"כ בלק"ת פ' שלח ד"ה טובה הארץ פ"ב, ושני הענינים אמת דהיינו שבחי' הפנימיות של ישראל הוא למעלה מבחי' עלמא דאתכסייא כי שרשם הוא במח' הקדומה זכמ"ש במ"א בענין בעבר הגור ישבו אבותיכם מעולם למעלה מבחי' הגור כו' ועמ"ש בלק"ת בד"ה אלה מסעי דרוש השלישי ובהביאור בענין פי' ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, וזהו בחי' הפנימיות שבכ"א מישראל דהיינו בחי' משה שיש בכל אחד מישראל דהיינו בחי' הדעת שבבניי מה שמקבלת מבחי' דעת העליון שבע"ט דאצי' וכמ"ש בתניא ר"פ מ"ב, ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם בפנימיותם מקבלים מבחי' משה ע"ש בענין כי תקנה ע"ע וע' בענין הדעת שהוא ממשיך הפנימיות ע"פ לא הביט און כו' וע"פ מים רבים בפ' תולדות וע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו' וע"ז נאמר בוקע הים לפני משה כו' לפני משה דוקא נבקע הים שנתבטל לגמרי מפניו וכמ"ש במ"א ע"פ הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו אבל בחי' החיצוניות שבנשיי הוא למטה מבחי' ומדריגת עלמא דאתכסייא שהוא בחי' ים כנ"ל בענין י"ב בקר והים עומד עליהם כו' וזהו נק' בניי ע"ד ברא כרעא דאבוה שהוא בחי' נהיי שמבחי' ישראל כו' ועמ"ש בענין פי' בני ישראל בד"ה ואלה שמות בניי ולזאת הי' העלי' שלהם ע"י שעברו בתוך הים שנתעלה עי"ז מעלמא דאתגלייא לעלמא דאתכסייא שיהי' להם גילוי עלמא דאתכסייא כו' כנ"ל.

ג) וביאור הדברים יבין ע"פ מ"ש בד"ה ואתה הרם כו' שברוך מלל נחלקים כל העולמות לג' בחי' בי"ע והם בחי' מחשבה דיבור ומעשה שהם בחי' סדר ההשתל' משא"כ בריאה מאצילות אינו בסדר השתל' כ"א יש מאין והנה כמור"כ באצילות יש בחי' בי"ע שהוא סדר ההשתלשלות אבל

הבריאה שבאצילות מאצי' שבאצילות הוא יש מאין וכמ"ש והחכמה מאין תמצא יש מאין מבחי' כתר שהוא אצילות שבאצי' כו', ועד"ז גוג למעלה יותר שא"ק נק' אדם הבריאה יש מאין מאור אין סוף כו' משא"כ מבריאה ליצירה הוא בחי' השתל' והנה ידוע מענין יוצר אור ובורא חושך שבחי' בריאה שהוא מח' הוא עלמא דאתכסייא לכן נק' חושך שאינו מושג כמו המה' שהוא העלם ויוצר אור דיבור יצירה הוא גילוי כו', ועמ"ש מזה בד"ה מי מנה עפר יעקב והנה בעבודה ג"כ ג' בחי' מחדומ"ע זהו סדר השתל' וכמו משכל למדות כו' אבל יש בעבודה בחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא רעותא דליבא בכל מאדך בלי גבול למעלה מהשכל והמשכה זו הוא ע"י דעת העליון בחי' משה שהוא הממשיך מלמעלה מסדר ההשתל' וכמ"ש בביאור ואלה המשפטים וזהו ענין ואתה הרם את מטך כו' וכמו יד הרמה ולכן ע"י גילוי זה נבקע הים כי ים הוא עלמא דאתכסייא בחי' מח' ובריאה וכ"ז הוא ההעלם שבסדר ההשתלשלות אבל ע"י גילוי מלמעלה מסדר ההשתל' הרי שם ההעלם והגילוי שבסדר ההשתל' הן שוין וכנודע מענין כחשיכא כאורה ולכן ע"ז הפך ים ליבשה כו' וזהו ענין המבואר לעיל שבפנימיות נש"י הוא למעלה מהים ועלמא דאתכסייא דהיינו הפנימי' הוא שמשם נמשך הרעותא דליבא שלמעלה מסדר ההשתל' ולכן לגבי בחי' זו נאמר בוקע הים לפני משה וכנ"ל כי משה הוא דעת עליון כו' ולגבי החיצוניות דנש"י שהן בחי' עלמא דאתגלייא הרי זהו עלייה מה שעברו בתוך הים עלמא דאתכסייא וכנ"ל וזהו מ"ש לגזר ים סוף לגזרים כל"ח והעביר ישראל בתוכו כל"ח דלכאורה הוא כפל לשון דהכל ענין אחד אך באמת הוא ב' דברים הא' מה שנקרע הים זהו ע"י גילוי שרש נש"י מה שעלה במח' וזהו ענין בוקע הים לפני משה בחי' דעת עליון זהו מה תצעק אלי ר"ת אמת כי דעת העליון נמשך מבחי' תיקון ואמת כו' דהיינו גילוי אמת הוי' לעולם מה שלמעלה מעלה מסדר ההשתל' ועל גילוי זה אמר כי לעולם חסדו, ועוד זאת והעביר ישראל בתוכו כל"ח פי' בחי' חיצוניותם של נש"י שהוא הגשמות שבגופים שנבחי' עלמא דאתגלייא העבירן בתוך הים דהיינו שהעלה את חיצוניותן אל בחי' פנימיותן ע"י עברם בתוך הים ואז דוקא השיגו בחי' ומדריגת רעותא דליבא הנמשך מצד שרש נשמתם למעלה מסדר ההשתלשלות שע"י עברם בתוך הים נתאחד בחי' החיצוניות עם הפנימיות וע"ז אנו מבקשים ויחד לבבינו כו' פי' שיתייחד בחי' חיצוניות הלב הנמשך מהשכל עם פנימיות הלב שלמעלה מהשכל וכמ"ש בד"ה מי מנה הנ"ל וזהו אז ישיר משה ובניי פי' משה ובניי נתחברו ביחד ממש עד שאמרו שירה א', ועיין בגמרא דסוטה דל"א ע"ב דאמור כולתו בהדי הדדי כו' שעם היות בחי' משה זהו מדעת עליון שלמעלה מסדר ההשתל' שלמעלה גם מבחי' ים ובניי הן אדרבה למטה מבחי' ים, אך בקי"ס נתחברו ב' הבחינות יחד והיו לאחדים ממש לפי שהעביר ישראל בתוכו והאיר בהם בחי' פנימיותן ושרשן שזהו בחי' משה, וזהו שכתוב במדרש ש"ר פכ"כ אז ישירו משה ובניי ל"ג אלא אז ישיר משה

כר דהיינו כי ישירו הוי משמע שבחי' שירת בני ישראל זהו ענין בפני
 עצמו אבל אמרו ישיר משה ובני' היינו שבחי' משה מאיר גם בסאו"א מישראל,
 זהו גי' ענין אמרו אז ישיר ולא נאמר וישיר משה ובני' ע"ד ותשר
 דבורה וברק כר, וכמ"ש באלשיך, אך הענין כי אז הוא מדריגה א' ישיר
 הוא מדריגה השני' והן הן ב' מדריגות דמשה ובני' שאז הוא בחי' משה ישיר
 הוא בחי' בני', כי הנה אז היינו מקדם כמארז"ל בבר"ך פ"א בענין נכון כסאך
 מאז שכסא הכבוד קדם לבריאת העולם וכן במשלי סי' ח' כ"ב כתיב קדם מפעליו
 מאז והיינו ע"ד מ"ש גבי ק"ים ויולך ה' את הים ברוח קדים כר דהיינו
 המשכה מבחי' קדמונו של עולם היינו מבחי' עתיק יומין שקי"ס בעתיקא
 תליא והיינו ממש בחי' משרע"ה שנמשך מבחי' קדם ועד"ז הוא ענין
 מלכין קדמאין שבזוהר ובס' מאורי אור כתב דעת נק' קדם והיינו בחי'
 משה שהוא דעת עליון כר גם התורה נק' קדם כמ"ש רז"ל ע"פ קדם
 מפעליו מאז והתורה נקראת תורת משה וכמ"כ בחי' משה שבכל אחד
 מישראל נק' אז וקדם שוהו ענין ישראל עלו במח' הקדומה וכמארז"ל
 מזשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, ועמ"ש בד"ה ביום ה' שילח את
 העם ועמ"ש מזה בד"ה ראה אנכי בענין משכיל לאיתן האורחי שזוה"ע
 פי' האורח בישראל דלשון האורח היינו מאז ומקדם כר, חזו בחי'
 משכיל שלמעלה מהשכל המושג אמנם ישיר הוא אדרבה לשון עתיד
 ולא לשון קדם והיינו כי בחי' שירה הוא ההעלאה ממטה למעלה כנודע
 מהמגיד ג"ע בענין כל בעלי השיר יוצאין בשיר כר דהיינו
 בחי' חיצוניותן של נשי' שנשפלו ונמשכו למטה שצריך להעלותן בבחי'
 העלאות מן מלמטה למעלה אל בחי' הפנימיות שלהם כר (וי"ל כי ישיר
 הוא השירה וההתפעלות הנמשך מהשכל שלפי ההשגה כך היא ההתפעלות
 משא"כ בחי' אז הוא משכיל לאיתן כר אך כאן נתחברו ב' הבחי' להיות
 אז ישיר אינ' כמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצוניות
 ומפתחות הפנימיות שההתפעלות מבחי' מלכותו ית' זהו נק' מפתחות החיצוני'
 משא"כ מפתחות הפנימי' זהו ההתפעלות מעצמות אוא"ס ב"ה ועיקן מזה
 בד"ה אתם נצבים ועד"ז י"ל כאן ישיר היינו ע"ד שיר המלאכים וצדקתך
 ירננו ע' ד"ה רני ושמחי זהו בחי' מפתחות החיצוניות אבל אז זהו
 ההתפעלות מעצמותו ית' זהו בענין השיר הנמצא אפי' בכלים דאצילות
 וכמ"ש במ"א בענין למען יזמרך כבוד כו' ועמ"ש ע"פ זהו ויצא בענין
 חסידך ירננו שזוהו למעלה ממדריגת שיר הלויים ושם נתבאר דבחי' וחסידיך
 זהו בענין קולו של משה ועמ"ש ע"פ שיר השירים דפי' השירים היינו
 ב' בחי' שירים שהם ב' בחי' כלה שכינתא עילאה ושכינתא תתאה וי"ל
 שזוהו ב' המדריגות דמשה ובני' כי משה זכה לבינה דהיינו שכינתא
 עילאה וע"ש דב' בחי' אלו זהו ענין ב' בחי' יח"ע ויח"ת והיינו ב' מסירת
 נפש שבאחד ובכל נפשך כו' והיינו ביטול אמיתי וביטול היש דלפי' זה
 איש שהם ב' בחי' דמשה ובני' כי משה הוא ונחנו מה בחי' יח"ע ולכן
 לא אמר בשכמל"ו שהוא יח"ת כר זהו אהללה ה' בחי' אזמרה לאלקי

בעודי היינו שירה פנימיות חיצוניות כמיש בסידור והנה עיי העלאה
 זו ממשיכים בחי' שיר השירים ר"ל בחי' שיר שמלמעלה למטה דהיינו
 שירו של הקביה שלמעלה מב' בחי' השירים הג"ל והוא מ"ש ובלילה
 שירה עמו כו' בתהלים מ"ב והוא המשכת בחי' תענוג עליון שזו"ע נגינות
 טעמי התורה זרקא סגול להיות ההמשכה בבחי' חכמה שהיא התורה ועמ"ש
 ג"כ בד"ה דיהי מקץ כו' זהו זאהי שעשועים יום יום ועל המשכה זו
 נאמרה אשירה להוי' פי' להמשיך אוא"ס ב"ה בחי' שעשועים ותענוג
 עליון שיומשך בשם הוי' יו"ד חכמה כו' כמ"ש בד"ה אשירה שזו"ע
 ושמרו דרך הוי' כו' ועמ"ש ע"פ שוש אשיש בהוי' ובענין ויספו ענוים
 בהוי' שמחה וזהו משכיל לאיתן האורחי חסדי ה' עולם אשירה ועמ"ש
 מזה בד"ה שיר השירים הג"ל זהו ענין כי גאה גאה הראשון בחולם והשני
 בקמץ אשר גאה בחולם הוא לשון זכר וגאה בקמץ הוא לשון נקבה והיינו
 כמ"ש בענין שה"ש שיר בחי' שיר וזאתן מלמעל' למטה שנמשך ומתחבר
 בבחי' השירים דכלה שמלמטה למעלה חז"ע ובלילה שירה עמו שירה
 בחולם לשון זכר (ע"ד מ"ש בישעי' כ"ז א' השיר הזה וכתוב השיר יהי'
 לכם שם ל' כ"ט), ואעפ"כ כתיב שירה בה"א בחי' נקבה אלא דודינו
 שיתאחדו בחי' אורות של המשפיע והמקבל כו', ועד"ז הוא ענין גאה גאה
 שהוא ענין היחוד הג"ל ולכן ארז"ל קשה לזווג כקיי"ס הרי דבחי' יחוד
 שייך לקיי"ס והיינו לפי שבקיי"ס ה' התחברות או"י דישראל ואר"ח דים
 שזהו ענין יחוד הג"ל ועין בזה תרומה דקמ"ה ע"ב ע"פ ויהי שירו
 חמשה ואלף כו' זהו או ישיר משה ובניי את השירה הזאת הוא בחי'
 נוק' והעלאה כמ"ש בזהר פ' וילך דרפ"ד סע"ב ודרפ"ה ע"א ועי"ז אח"כ
 אשירה להוי' השיר שמלמעלמ"ט כו' ועין בזהר תרומה דקל"ח א' ע"פ
 מזמור שיר ליום השבת ולקמן ית' דשיר דמשה זהו עצמו חיבור ויחוד
 ב' שירים יחד ונקבא ושניהם אמת.

ה) • ועתה יובן מאמר המדרש הג"ל המלך עומד כו' כך אמרו ישראל
 כו'. דהנה עד"מ באדם שעומד על הרגלים והרגלים הן
 מתחילין מחצי גופו של אדם ולמטה וכשעומד על רגליו אזי הרגלים תופסים
 מקום כמעט לחצי גופו אבל כשיושב על הכסא אזי משפיל אי"ן היינו ראשו
 וגופו שנעשו הם קרובים למטה יותר מאילו עמד, וגם מגביה רגליו מן
 הארץ כנודע מענין הדום רגלי ומכוון אותם תחתיו עד שאינן תופסים מקום
 כ"כ והם בטילים לגבי גופו שהוא נראה עיקר אז. והפך נבעמידה שאו
 רגליו תופסים מקום, ויש שהם כמעט החצי מכללות גופו. ועד"ז יובן
 הנמשל למעלה דהנה פי' רגליו למעלה באלקות הוא עולם העשי' כי
 עד"מ גוף האדם נחלק לג' בחי' דהיינו ראש וגוף ורגליים שהם
 חב"ד חג"ת נה"י והנה חב"ד דאצילות מאירים בבריאה וחג"ת ביצירה
 ונה"י בעשי' וכמ"ש בתניא פל"ט וע"כ בחי' עשי' נק' רגליים והמלאך

סגול הוא לבוש לבחי' הרגל. עמ"ש מזה סד"ה מה יפו פעמיך כו', והנה ידוע
 דעולם העשי' הוא מסתיר על אלקות יותר הרבה מביצירה ובריאה ולכן
 נאמר בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהפסיק בין יצירה לעשי' כמ"ש במ"א
 בד"ה חייב אינש לבסומי בפורי' ובד"ה מי מנה עפר יעקב כו' ועמ"ש
 בד"ה וברכך כו' בכל אשר תעשה בענין שהשם המחי' עשי' הוא אל
 אדני גימט' צו ועמ"ש מזה בביאור דאלה מסעי חוהו ענין אלא כביכול
 עומד פי' שההשפעה נמשך ע"י נה"י דוקא שהוא עולם העשי' ואזי מוסתר
 גילוי האור שעדי"מ הרגליים מסתירים על הגוף ומכסים אותו להיות
 נראה עולם העשי' ליש ודבר בפ"ע אבל משעמדת לנו בים ואמרנו שירה
 לפניך באז נתישבה מלכותיך כו' פי' מעלת היושב על הכסא שהרגליים
 הם טפלים אלא ראשו וגופו נשפלים ונמשכים למטה כך עדי"מ למעלה
 הוא התגלות אוא"ס ב"ה שלמעלה מבחי' נה"י ועשי' המסתירים כ"א
 מבחי' חב"ד חג"ת שבבריאה יצירה כו', ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה ראו
 כי ה' נתן לכם את השבת ושם פ"ו. וביאור הדבר היינו שיש בחי'
 נשמה וגוף ויש לבושים והיכלות אשר הנשמה והגוף מתאחדין יחד משא"כ
 הבורשים הם מסתירים וכ"ש ההיכלות. והנה רגליו היינו בחי' לבושים
 שהם מסתירים על הגוף שהנשמה והגוף הם בחי' אורות וכלים משא"כ
 הלבושים מסתירים וכ"ש ההיכלות וזהו ענין עומד ויושב שעומד על
 רגליו היינו בחי' לבושים המסתירים וכמ"ש בזהר פ' לך לך דף פ"ז
 ע"א ע"פ אורח ברגליו לא יבא שהמלאכים נק' רגליו שהם תחת הקב"ה
 ובאברהם לא אזיל קמי' מלאך כ"א הקב"ה ועדי"מ ביצי"מ נאמר אני ולא
 מלאך כו' ועיין מזה בסוף מאמר הפסיעות להרח"ו שגורפס בסוף ספר
 חסד לאברהם ועמ"ש בת"א סד"ה ותוסף אסתר כו' ותפול לפני רגליו
 כו' וידוע שהמלאכים הם שלוחי השפע ועל ידם נמשך הריבוי ההשתל'
 עד שמוסתר הגילוי אבל בחי' יושב היינו שאין הלבושים מסתירים כ"א
 הגילוי מבחי' גוף שהם הכלים שבתוכן האורות והנשמה כו' ועיין בע"ח
 ש"מ"א בסופו דאצי' הוא בחי' נשמה ובריאה גוף ויצירה לבוש ועשי'
 היכל. והנה קי"ס הוא גילוי עלמא דאתכסיא שהוא בריאה ומחשבה שנעשה
 בבחי' עלמא דאתגלייא נמצא אז הגילוי מבחי' גוף ממש למעלה גם מיצירה
 שהם לבושים וכ"ש מעשי' שהוא היכלות המסתירים ומעלימים ביותר
 ועז"נ נכון כסאך מאז באז ישיר שהוא המשכה מקדמונו של עולם וע"ד
 מ"ש בזהר בשלח ד' ג"ד א' בענין אז כד אתגהיר גהירו דעתיקא כו'
 דהיינו הארת הכתר הנק' אלף פלא שמאיר בזיין שהוא המל' עי"ז דוקא
 נתישבה מלכותיך וכמ"ש המגביהי לשבת וכמ"ש לעיל שכדי להיות השינוי
 הגדול בסדר ההשתל' שמבחי' עלמא דאתכסיא מאיר ממש בבחי' גילוי
 שזהו ענין הישיבה שלמעלה מהעמידה הוצרך להיות ההמשכה מלמעלה
 מסדר ההשתל' כו' חוהו מכון לשבתך פעלת הוי' פי' שגם ההכנה של
 הכסא פועל הכל בחי' הוי' היינו המשכה מבחי' קדמונו ש"ע והנה המשכה
 זו הוא ע"י רעותא דליבא שהוא גי"כ מבחי' אז דהיינו למעלה מהשתלשלות

כג"ל זהו משאמרנו שירה לפניך באז ישיר כו' וכג"ל שעי"ז אשירה לה המשכת תענוג עליך נהירו דעתיקא כו' בחי' כי גאה גאה, זהו ענין המשל אנוסטוס יושב פי' מלך אדיר דהיינו בחי' מל' דא"ס כו' זהו שאומרים בישתבח אחר שירת אז ישיר מלך יחיד כי יחיד היינו בחינת עתיק ח"א נק' אהד, והנה בברוך שאמר אומרים יחיד חי העולמים מלך שלהיות נמשך מבחי' יחיד להיות בחי' מלך הוא ע"י חי העולמים היינו צמצומים רביב עד שנמשך ביסוד ז"א הנק' חי וממנו מקבלת המל' ומזה נמשך סדר ההשתל' להיות מלך עומד כו' והיינו כשהמל' מקבלת מנהי' בחי' רגל כו' אבל ע"י שירת אז ישיר שאמרנו לפניך שירה על הים באז שהוא רע"ד עולה המל' הנק' מלך לקבל מבחי' יחיד ממש נהירו דעתיקא, זהו ענין אז כו' זהו ענין המלך הגדול והקדוש כו' וע"י נהירו דעתיקא דוקא נמשך בחי' כסא הנ"ל, ומזה יובן מ"ש במ"א בענין השמים כסאי שמים היינו מקיף בכל מאדך שעי"ז דוקא נמשך בחי' כסאי והיינו לפי שבחי' כסאי וישיבה זהו גילוי שלא כסדר ההשתל' שלא יסתיר כלל העשי' ואפי' היצירה כו' ומוכרח להיות מקור ההמשכה זו מלמעלה מסדר ההשתל' ח"ש ועתיק יומין יתיב שלהיות בחי' ישיבה זהו נמשך מבחי' עתיק יומין דוקא, והנה לע"ל כתיב ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות וע' מזה בהשמטת זהר ח"א סי' כ"ט, שהלבושי' המסתירים הם הרגלים וגם כמ"ש בשתים יכסה רגליו כו' יוכלל במקורם בבחי' הכלים ולא יהי' עוד לבושים המסתירים כ"א אורות וכלים ולכך יהי' הגילוי אף בעשי' והיינו כמ"ש בזהר פקודי עד דמטי רגלי' ברגלין זפי' בספר הגלגולים הובא במק"מ בפ' פקודי בזהר דרנ"ח ע"א שזהו הבירור שיתבררו גם בחי' זרגליים שהוא הבירור האחרון ואזי כתיב ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזתים כמ"ש בזהר שם דהיינו כשיובררו בחי' הרגלים בשלימות אזי יהי' ועמדו רגליו כו', וזהו מיד שיתשלם בירורם, אמנם אח"כ יתעלו עוד יותר שיהי' כמ"ש בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה' בירמי' סי' ג' פסוק י"ז דהיינו גילוי גופא דמלכא כביכול שלמעלה מבחי' רגליים כו' כג"ל, (וע' בזהר פקודי דרנ"ח א' משמע רגליים הוא ענין הברייתות שהם לבר מגופא ולכן הברייתות נתרבו בבית שני דזקא ואח"כ, וע' מזה בפ' שמות סד"ה קול דודי גבי ובכל עבודה בשדה גם סד"ה האלה שמות זפי' חי שרה ע"פ ויצא יצחק לשוח וכשיושלם הבירור זהו ענין ועמדו רגליו כו' ואח"כ יהי' גילוי פנימי' התורה שהוא בחי' גופא שלמעלה מבחי' ברייתא שהם לבר מגופא). ומכ"ז יובן ג"כ ענין ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים ופי' בזהר ס"פ בשלח דס"ה ע"ב דרפידים היינו ריפוי ידים דרפו ידיהן מאורייתא דקוב"ה, וכ"ה בילקוט בשם המכילתא, כי התורה בחי' גופא כו' ולכן קודם מ"ת כתיב ויסעו מרפידים כו' והנה רגלי' יורדות כו' ע"כ נלחם עמלק עמהם וזהו ויזנב כו' אחריו וכמו ויגע בכף יריכו זהו כי יד על כס כו' שאין הכסא שלם מחמת בחי' עמלק אבל לע"ל שיהי' התגלות כסא ה' אזי כי מזה אמחה כו' זהו מתחת השמים

כי השמים כסאי כו' ושם בלא"ה אין יניקה לעמלק אלא גם מתחת השמים אשר שם מאיר רק בחי' רגל כמ"ש והארץ הרום רגלי הגה גם משם כי מזה כו' לע"ל. והגה כתיב אם תשיב משבת רגליך כו' אז תתענג כו' כי ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כו' שאז אין גמשך החיות ע"י עשי ויצירה כ"א מבחי' בריאה מח' כו', ובוהר ויחי דרל"ט א' למלכא דהנה יתיב בכורסיא אקרי מלך עילאה כד נחית ואזיל לגבי עברי מלך זוטא אקרי ע"ש שזהו ענין א' זעירא כו' ועמ"ש מזה סד"ה לא הביט און כו' ובד"ה והי' מדי חודש וזהו שבשבת נאמר אז תתענג כו' אז דוקא וכמ"ש בביאור דכי אתה גרי דבשבת הוא עליית המל' והוא בחי' מלך יחיד ע"ש והוא ג"כ ענין אז יבקע בשחר אורך כו' ע"י אז יבקע כו' וכמו בוקע הים ע"י אז ישיר כו' זהו ג"כ ענין אז תקרא פי' ע"י רעו"ד ועי"ז זה' יענה כו' גם ענין אז שייך ביוכ"פ סדכתי' ולקדוש ה' מכובד אז תתענג כו' והיינו ענין א' למעלה ח' למטה שבהזאות דיוכ"פ שזהו ענין התחברות א' עם ז' זהו אז תשמח בתולה במחול מל' מחילת עוונות כו' עמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני שילח גם אז ז' היכלות וא' היינו היכל קדה"ק. והו ענין יוכ"פ שכה"ג נבנס בהיכל קד"ק כו'. ועוד יובן ענין משבת רגליך כמ"ש במ"א בביאור דהשמים כסאי בענין הרום רגלי שזהו ע"ד מ"ש בע"ה קיפל א"א את רגליו כו' וכן ביעקב נאמר ויאסוף רגליו אל המטה כו'. עוד יובן בענין אז שזהו ענין ח"פ אמת שבאוי"צ ששם נאמר קי"ס ובוהר ג' ח"א דמ"ג א' * פי' אז כענין למנצח על השמינית גם יש לומר שזהו ענין תיקון ז' מלכין דתהו על ידי מלך השמיני הדר כו' זהו ענין אז אהפוך כו' שכס אחד ועיין מ"ש על פסוק ואני נתתי לך שכס אחד כו' זהו שכתוב ביוסף ויהי מאז הפקיד אותו בביתו כו' עיין במדרש רבה בשלח פכ"ג הג"ל. ועיין עוד מענין אז ברע"מ ס"פ פנחס דרכ"א א' זהו ענין המלך המרומם לברו מאז האפ"ל בפ"י הפסוק והפך ים ליבשה בנוהר יעברו ברגל פי' שבש"י יש בחי' ראש ורגל כמ"ש סוף ד"ה שמאלו תחת לראשי שבפ' תשא שהניצוץ המתפשט למטה בגוף נק' רגל לגבי עיקר בחי' הגשמה שהיא בחי' מקיף ונק' ראש ע"ש. והנה ע"י שהפך ים ליבשה שע"ז נתחברו ב' שירות דמשה ובניי ראש ורגל כו' מזה נמשך הכח גם לבחי' רגל להיות בנהר יעברו היינו למעלה מבחי' גהר יוצא מעדן שהוא סדר ההשתל' כ"א למעלה מהשתל' כו' זהו ג"כ ענין מצות רא"י בג' רגלים שאז עולים לבחי' בנהר יעברו ברגל כו' ותקנו גם בחי' הרגלים שלא יהי' יניקה מהם ח"ו זהו ואנכי תרגלתי לאפרים שהמשכת בחי' אנכי גם בבחי' רגל והיינו ע"י קחם על זרועותי כו' וכן בבהמ"ק כתיב תאמנם ישב ועי"ז ממילא הרום רגלי שאין יניקה מהרגלים כו'.

עו"ל בענין מה יש כבוד כו' המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב דקאי על ז"א שנק' מלכא וא"א שנק' מלך מלכי המלכים שע"ז נאמר

ועתיק יומין יתיב כו' וענין שייכות בחי' ישיבה דוקא בעיי ואי' הענין
 ידרמב"ם פי' במ"ג ח"א פי"א שהישיבה מורה על השלימות ביותר העמידה
 כו' והוא מורה על בחי' אני הו' לא שניתי כו' ובפ"ט כתב ענין כסא הוא
 עדי"מ ישבו עליו בעלי הגדולה העוצם במלכים והי' הכסא דג"ר נמצא
 מורה על גדולת זראוי לו כו' ע"ש, נמצא למדנו מדבריו שהכסא מורה
 על הגדולה ביותר וכמ"ש פרעה ליוסף רק הכסא אג"ל ממך כו'. ועדי"ו
 יובן למעלה כי הגה כתיב ארך אפיים וגדל חסד כי באצילות נק' החסד
 חסד ולא גדולה דוקא למעלה מאצילות נק' וגדל חסד כו' והיינו לפי שהחסד
 דאצילות הוא בבחי' אורות וכלים אשר הכלים הם בתכלית הביטול לאור
 אי"ס ונק' חסד דמ"ה ביטול, ומזה נמשך חסד לאברהם שהחסד נמשך מצד
 הביטול ואנכי עפר כו' חותם שוקע כו' אבל באר"ס ממש שלמעלה מבחי'
 כלים החסד בא מצד הגדולה כו' והוא שהכסא המורה על גדולה עצומה
 היא דוקא בבחי' ארך אפיים משא"כ ב"א אדרבה היא בחי' מ"ה כו'
 וגם ז"א נק' באר"א רבה ההוא דלכ"ר שהוא בחי' המדה בחי' רגל כו' והוא
 ענין מה יש כבוד כו' כי יש ב' בחי' כבוד הא' מכה"כ והוא ענין כבוד
 דבחי' מלך כבוד תתאה אבל יש כבוד עילאה איה מקום כבודו ובכה"מ
 זהו ענין יושב כו' וענין על הלוח כי כל זה הוא ענין נעשה אדום בצלמינו
 כדמותינו כו', והלוח י"ל מח' הקדומה בחי' א"ק עיין מד"ר ר"פ בראשית
 ע"פ ואהי' אצלו אמון כו' ובזוהר תרומה דקס"א בענין אסתכל באורייתא
 וענין עשינוך אגוסטוס י"ל שזהו ע"ד שז"א עולה בבחי' אי"א ממש והוא
 ועתה יגדל נא כח אדני שממשיכים בחי' הגדולה וא"א למטה ב"א כו',
 ובע"ח שער כסה"כ דכסא הוא היכל קדו"ק וענין קדו"ק למעלה מבחי' קדש
 כמ"ש בזוהר ח"ב דקכ"א סע"א, ועמ"ש מזה בביאור דשבת שבתן חתו כסא
 לבחי' עתיק יומין שהוא מל' דאי"ס, ועיין מ"ש זרמ"ץ בפ"י הזוהר ר"פ
 יתרו גבי אית מלך לעילא דאיהו רזא דקה"ק כו' ועיין בפרדס ערך כסא
 דבינה נק' כסא רחמים היינו כי התגלות עתיק הוא בבניה כו' גם יש
 להבין כי השמים ת"ת דז"א נק' כסא לא"א כו' כי החסד דז"א הוא כלי
 לבחי' ורב חסד כמ"ש בדי"ה ה' יחתו מריביו ולכן נאמר ושמים לא זכו
 בעיניו עיין זוהר ר"פ ויגש דהיא חביבותא דלהוין והוא כונן שמים כו' שמים
 חכון אמונתך בהם ועיין בשלי"ה פ' מקץ שזכ"א המד"ר פ' מקץ פ"צ
 אמר ריש לקיש כו' תלמוד לומר רק גדולתי למעלה מגדולתכם, ואנו
 למדים אותה מפרעה כו' תלמוד לומר רק הכסא כו' קדושים תהיו יכול
 כמוני כו' עיין שם, והענין דכתיב ואוהביו כצאת השמש כו' כצאת חמה
 מנרתקה כו' והוא עליית ז"א להיות במקום אי"א ועיין מ"ש על פסוק
 ושמתי כדכד כו' והגה השמש נקרא המאור הגדול ועל זה אמר יכול
 כמוני אין ר"ל כמוני ממש אלא כמו בחינת אי"א שהוא ענין גדולתו ית'
 בחינת סוכ"ע המתגלה בשורש האצילות תלמוד לומר רק כו' כי כשז"א
 ממכ"ע יעלה להיות בבחי' אי"א טמילא אי"א טמילא למעלה יותר כו'
 ואנו למדים אותה כו', הגה במלוכה יש ב' בחי' אחד שמגדולת המלוכה

בדבורו ב' רוממות המלך והתנשאות זהו משל לב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע אר"פ ואר"מ והנה יוסף שהי' מלך במצרים זהו רק בחינה האלף ועל פיך ישק כו' אבל רק הכסא אגדל בחי' א"מ ורוממות כו' והוה עדי"מ ב' הבחי' דז"א וא"א שגק' בכלל ממכ"ע וסוכ"ע. וע' בזהר וירא צ"ז ב' ע"פ וכסא כבוד ינחילם וכפ"י דרמ"ז שם שגם לצדיקים יומשך בחי' כסא. ח"ש ומי גדול כו' אלא שגדולתי למעלה מגדולתכם כי כמה בחי' כסא הם כמובן. והנה לעתיד לבא בחי' סוכב ימשך להיות בגילוי בבחי' ממלא והוה ענין והיית רק למעלה כו' ועכ"ז גדולתי א"א סוכב למעלה יותר כנ"ל שא"א יתעלה ממילא יותר כו' וא"כ לפ"ז ענין מלך עומד ואגוסטוס יושב שהישיבה והכסא מורה על רוממות זהו ענין ממכ"ע וסוכ"ע כו'. ועתה יובן ג"כ ענין הב' דקדושים תהיו כו' דהנה מבואר במ"א בענין המלך הגדול והקדוש כו' דבחי' קדוש למעלה מבחי' גדול וכמאמר יתגדל ויתקדש כו' והענין דבחי' קדושה דיכול כמוני אין ר"ל כמוני ממש אלא כי יש בחי' מקיף עליון שלמעלה מבחי' סוכ"ע כי במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שהגדולה עצמה היא באמת ענוה והשפלה גדולה אצלו ית' להיות סוכ"ע שהוא ית' אינו בגדר עלמין כלל והנה סוכ"ע הוא ארך אפיים וגדל חסד ובחי' עתיק יומין הוא מה שלמעלה מסוכ"ע. והנה לע"ל קדושים תהיו שיתגלה פנימי' ע"י ועז"א יוכל כמוני ת"ל כי קדוש אני כו' קדושתו למעלה ר"ל שיומשך אז בחי' מקיף עליון ג"כ שלמעלה מבחי' ע"י דעכשיו כו' וזהו ענין כי כאשר השמים החדשים כו'. ועז"ל כי הגילוי יהי' הפנימיות דע"י אבל עכ"ז יומשך אר"מ כו' שלמעלה מההשגה כו'. ובכ"ז יובן מ"ש באסתר ביום השלישי כו' ותעמוד כו' והמלך יושב כו' פי' ביום השלישי בחי' רחמים ועי"ז ותעמוד עמידה ביטול חותם שוקע שמלמטה ועי"ז נמשך חותם בולט שמלמעלה והיינו והמלך יושב על כסא מלכותו גילוי סוכ"ע שזהו בחי' יושב כו'. ועמ"ש ע"פ מי אל כמוך כו' לשארית נחלתו שמשים א"ע כשיריים דוקא ועי"ז מתגלה הגדולה העליונה כו' ועי"ז הי' מפלת המן כי יד על כס י"ה אבל כשנמשך כסא מלכותו כו' וכנ"ל.

אז ישיר כו'. במד"ד פכ"ג אגוסטוס יושב כו' כסאך מאז (וע' בב"ר פ"א וע' במ"ג ח"א פ"ט ועמ"ש ע"פ השמים כסאי) א"ת מורשה אלא מאורסה התורה כלה ולפעמים ארו"ל ישראל מתקשראן באורייתא (עמ"ש בד"ה תורה צוה נת' בע"א) ושניהם אמת כו' (כמ"ש הענין בד"ה יונתי כו' אך כאן משמע שמתחלה ממשך אא"ס בתורה כו') וכן במצות. וכן בארון נושאות ומנושאות. וכן בכה"ג ובגדי לבן (עד"ה ועשית בגדי כו').

ב) וכמ"כ בנס דקיי"ס כי ים עלמא דאתכסיא שנעשה אתגליא עליה לנש"י ולכן ראתה שפחה כו' אמנם מצד שרש נש"י גבוהים מעלמא דאתכסיא כי ישר א' וים אר"ח כו' וזהו בוקע ים לפני משה כו' (ועד"ה ואה"מ).

אור ב ש ל ח התורה ונקא

ג) וזהו אז ישיר. אז בחי' קדם כמו מאז הנ"ל בחי' משה ישיר העלאת נש"י והנה ע"י חיבור האו"י ואו"ח נתברר כו' ולכן תיער כו' ג' אינון ד' אינון כו' עוז"ג דרס"ב והוא המשכה ממור"ס וצ"ל דנחי' זו זהו שרש נש"י.

ד) עמד כי רגלים חצי גוף כשעומד זהו עולם העשיי' וכשיושב אין הרגלים נראים כיכ והיינו שהלבושים נמללים בהגוף כו' ועשיי' מסתיר אף עשיתיו הפסיק כו' משא"כ ב"י זהו אגוסטוס מה"מ יושב כו' פי' מלכותך שלמעלה ממכ"ע המגביהי לשכת כו' ועמ"ש בדיה ותחת רגליו כו' משמע כל בי"ע נק' רגליו משא"כ לידה גילוי מלמעלה מבחי' כסא ועמ"ש בדיה זרם כו' כי מו"ד ים ויבשה ושיהפך המח' לזיבור ע"י רעו"ד כו' זהו אז כו' לפ"ז ישיר ע"י השגה או רעו"ד זהו נכון כסאך מאז דייקא כמ"ש בפ"י השמים כסאי כו'.

אז ישיר משה ובני ישראל.

א) במא"ר"א א' נ"ג. אז נק' היסוד בין בזווג זו"נ בין בזווג א"ר"א כלול בו ח' אותיות, היינו ב' שמות אהי' או הוי' אד', גם כשהמל' מקבלת משפע א"א ומאיר א' ע"ק למל' הנק' ז' הוא אז. גם הארת ובינה בז"ת דאצ"י זר"ג הוא אז עכ"ל. ועל"ק סעי' ד', ועמ"ש מענין בגדי כה"ג שהם שמונה, גם ההזאות א' למעלה ח' למטה זהו אז.

ב) ברע"מ פ' פנחס דרכ"ז א', ואיהו (היינו מט"ט) כליל ד' אנפין וד' גדפין דכל ח' ח' דלעילא דאינון ה' אד' אז ישיר משה. בכל ח' ד' אנפין וד' גדפין כגוונא דא אז באר"י אז בשור או בנשר אז באדם דאינון ל"ב אנפין וגדפין כחושבן אז ד' זימנין עכ"ל. ומוה יש להעיר לענין המד"ר פ' בשלח ספכ"ג דפי' סוף הפסוק דהיינו מ"ש כי גאה גאה שהוא גאה על גאים שהם ד' חיות המרכבה אר"י שור נשר אדם, ולכן התחלת הפסוק באז. אז ישיר שמבחי' או שהוא חיבור ב' שמות הוי' אד' מזה נמשך החיות לד' פנים וד' כנפים של כל ח' הנ"ל. והענין י"ל כמ"ש בביאור ע"פ ועשו להם ציצית פ"א. דהנה והאופנים וחיות הקדש מתנשאים ברעש גדול לעומת השרפים ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו. דהיינו אשר ע"י רעש גדול בכלות נפשם לארז איס ביה' הם ממשיכים גילוי כבוד עילאה ל"ב נתיבות חכ"ע גילוי איך למעלה היש האמיתי זהו כבוד עילאה. ואיך דכל מה שלמטה כלא חשיב, והמשנה זו זור"ע אז וענין ה' אהי' או ה' אד' נמשך ע"י צדיק יסוד עולם ומאיר

בד' פנים וכד' כנפים של החיות, לכן איש מ"ש הרע"מ שיש בכל חיה בחי' אה, ועמ"ש מענין אמירתם ברוך כבוד בלק"ת בד"ה ואזינו השמים דרוש השלישי פ"ג יעו"ש, וגם אלף בציוור שני יודין וא"ו באמצע, וזה הוי"ו נחלק לשני ווי"ן והכל גימט' ל"ב היינו שני יודין ושני ווי"ן, ועיין בהרמ"ז בשלח נ"ד, והיינו ל"ב נתיבות חכמה, נמצא פי' או המשכת ל"ב נתיבות חכמה הרמחים באות א' שיומשכו אל הו' שהוא מל', גם כי ל"ב נתיבות פליאות חכמה, ופליאות היינו שנמשכו מאלף אותיות פלא.

קיצור. שהחיות הקדש ע"י רעש שלהם ממשיכים כבוד ה' ל"ב נתיבות חכמה והם ד"פ או היינו מה שמאיר בכל חי' יחוד ה' אד', בד' פנים וד' כנפים של כל חי' ומשכים מבחי' אלף פלא שממנו נמשכו ל"ב נתיבות פליאות חכמה.

ג) בת"ז תיקון יו"ד דכ"א סע"ב ח' חוטין לכל סטר לקבל ארבע אנפין וד' גדפין דכל חי' כו', או ישיר כו', ובכס"מ שם שהד' פנים משם הוי' וד' כנפים אד', ושם פי' ישיר בכל אתר שיתוקנו כל העולמות, ועפי"ז אפ"ל המד"ר פ' בשלח רפכ"ג הה"ד נכון כסאך מאז באו ישיר כי ד' חיות הנ"ל הם נושאות את הכסא וממשיכי' בו גילוי כבוד עילאה לכן נכון כסאך מאז כו', אך ענין מאז באו ישיר, הלא החיות אומרים שירה מקודם שיצאו ישראל ממצרים מעת שנבראו, ע' עו"ש ברבות פ' הנ"ל דק"מ ע"ב הה"ד קדמו שרים אחר נוגנים, ביקשו המלאכים לומר שירה א"ל הקב"ה יקדמו בני תחילה, או ישיר משה שר לא נאמר אלא ישיר שהקב"ה אמר ישיר משה ובני תחילה ואח"כ נוגנים אלו המלאכים כו' משל למלך כו' ע"ש, והענין כי המלאכים שרשם מיחוד חיצוני' חו"ב, והנשמות הנק' בנים נמשכים מפנימי' חו"ב כמו שנת' בבה"ז פ' בלק ע"פ המאמר שם דק"צ ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו, ולכן גם ההמשכה שממשיכים ע"י שיר שלהם הוא מיחוד החיצוני' דחו"ב שלהחיות העולמות, וכמ"ש בת"א פ' יתרו בביאור דזכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, אבל נש"י ע"י שרשם מפנימי' חו"ב וע"י שמבררים נה"ב ממשיכים יחוד פנימי' דחו"ב שהוא המשכת אור חדש מאוא"ס ממש, ולכן נק' מהלכים, והמלאכים נק' עומדים, וא"כ הגם שהחיות המרכבה ממשיכים ל"ב נתיבות חכמה כנ"ל אות ב' בפ"י ברוך כבוד כו', זהו מבחי' חיצוני' או מבחי' הנתיבות כשהם מאירים בבינה, אבל נש"י ממשיכים מפנימי' כבוד עילאה, ולכן אמר הקב"ה ישיר משה ובני תחילה, והיינו או ישיר שממשיכים פנימי' ל"ב נתיבות הרמוזים באו כנ"ל, ולכן עי"ז דוקא נכון כסאך, והנה פי' מהלכים בין העומדים מבואר בת"א ס"פ וישב שנש"י ממשיכים ההילוך תוך העומדי' שהם המלאכים, וזהו אחר נוגנים שאח"כ יומשך שירה זו בתוך המלאכים הנק' נוגנים, וכמ"ש ע"פ ונערים ממשחה נגינתם כו', ובוה יש לפרש ענין או ישיר כו' לאמר מהו לאמר, אלא ר"ל לאמר שיומשך מבחי' שירה זו בהמלאכים ע"ד מהלכים בין העומדים.

קיצור. ישיר תיקון העולמות. קדמו שרים נשיי ממשיכים פנימי' חריב אח"כ נוגנים הם המלאכים שמצד עצם ממשיכים רק מחיצוניות חריב ועיי נשיי הנק' מהלכים בין העומדים יומשך בהם ג"כ נופנימ' חריב, ע"כ ישיר משה ובניי תחילה, זהו או ישיר כו' לאמר, זהו נכון כסאך מאז.

ד) בזח"ב בשלה נדיא או ישיר משה ובניי וגומר ר' אבא פתח ואמר אסתכלנא בכל תושבתן דשבחו לקודב"ה וכולם פתחו באו, או אמר שלמה, או ידבר יהושע, או ישיר ישראל, מיט אלא הכי תאנא כל ניסין וכל גבורן דאתעבידו להו לישראל כד אתנהיר נהירו דע"ק בעטרוי גליפין רשימין באו בא' באלף בויין, אנקיב בחשוכי ונהיר לכל עיבה, וכד אתנהיר * נהירו דאלף ומטי לזיק מאן זיין דא חרב לה' מלאה דם, כדין עביד ניסין וגבוראן בגין דאתחבר אלף עם זיין ודא הוא שירתא, שירתא היא דכל סטריין ודא הוא או ישיר עכ"ל. המכוון י"ל כי אלף עצמו הוא כתר ורב חסד ושם שממית בידים תחפש, שלכן לא נברא העולם באלף, כמ"ש בזהר ויגש ר"ה אלא ע"י שמתחבר עם זיין ושרשו גבורה דעתיק במו"ס כמו הבדולח דאתחזי בי' גוונא סומקי זהו דודי צח ואדום כו' צח לי ואדום למצרים כו', ובמ"א ע"פ באחד לחודש השביעי נת' שוהו זהתגלות עתיק בבינה, וזהו ע"פ או כו', וכן לפמ"ש בת"א פ' בשלה בדיה אשירה לה' ענין צדקה ומשפט זהו בחי' א' ז' כי א' צדקה ורב חסד ח' בחי' משפט, כמארז"ל ע"פ ואלה המשפטים משל למטרוניתא כו' חייך לאחריה כו' והרמ"ז שם כ' וז"ל כל ניסין וכל גבורין כו' יובן בהקדימו מ"ש הרב ז"ל שב' מיני זוגים יש למעלה א' מסוד החיצוני' שזה אינו פוסק שום רגע שא"צ למ"נ והוא המקיים העולמות ובו מתקיים הטבע המוטבע בנמצאות ולא שינו שמים וארץ מידתם, והזוג השני הוא זוג הפנימי' שזה צריך להעלאת מ"נ לאו"א ואו"א לאריך כנודע מסוד ק"ש ואו מורידים לזו"נ הטיפה מלמעלה הכל לפי הזמן, אבל היותר מובחר הוא בהמשכה מעתיק כנודע, ואו תתחדש בעולם הנהגה מחודשת והוא עשיית הניסים השולטים על הטבע, ועוד אנו מכוונים בכוונת תקע בשופר ושא נס אל שם מ"ה ושם אד' העולים נס (עמ"ש מזה ע"פ לריח שמניך טובים), וע' בפ' צו שמפרש נס על הוי' אד' (צ"ע שם ד"ל ע"ב בזהר ע"פ ה' נסי כו') מכלל כל הנז' למדנו שסוד הנס הוא כשיש חיבור פנימי בכח קבלתה אור מלמעלה ע"י יסוד או"א כו', שיסוד אימא סודו אלף בינה ויסוד אבא סוד פלא ואו יעשו פלאות כו' כדין עביד ניסין וגבוראן, ירצה שאז מקבלת הגבורות העליונות דאתחברת אימא לברתא שהוא א' עם ז' ועושה נסים נפלאים לישראל וגבורה למצרים עכ"ל. ועיי חריב ס"פ משפטים קכ"ג א' בענין אה"ע.

ה) זח"א ט' בראשית דכ"ו סע"א, או תתענג על ה' בענג דאיתו ע' עזר
 בינה ג' גזר עמודא דאמצעיתא ג' שכינתא תתאה האתקים
 קרא או ישיר משה כו', שר לא נאמר אלא ישיר ואתהפך לערב רב ענג
 לנגע כגזגא דפרעה ומצראי דפרח בהן שחין אבעבועות כו', ועין בת"ז
 סוף די"א והמכוון דמפרש ישיר להבא היינו לעיל. וזר ח"א עמד קס"ט
 או החל ברית מילה דח' איתו בינה למנצה על השמינית ועלה אתמר
 או החל לישנא דצלוחא כו' או ישיר, ואפ"ל לפי"ז דהנה ארז"ל כיגוד של
 ימות המשיח של ח' גימין, ומעין זה ה' בשירת הים, וזהו או ישיר
 או הוא ח' כו'.

ו) זח"ג במדבר דק"כ א' שאחר פסוד"ז עילויא דסידור שבחא באו ישיר
 משה דאית ב' כולא זבדא מקבל עליו צול מלכותא קדישא כו',
 והיינו כמשיש שיש תחלה עשרה פסוקי הללויה כנגד ע"ס דז"א שמקנן
 ביצ"ו שממשיך בו מוחין דאז"א הנק' י"ה, וזהו הללו י"ה ואח"כ אומר
 או ישיר המשכת אור הכתר שזוה"ע או, א"נ פסוד"ז זהו ע"ד כיגוד של
 ו' גימין שהי' בבהמ"ק, ואח"כ או ישיר ע"ד כגוד של ח' גימין, ופי'
 כגוד כ"ו גר היינו גר הוי', א"כ פסוד"ז לשון זמיר עריצים, לברר נה"כ
 ע"י רוממות אל בגרונם כו', ואז ישיר משה ובניי שירה דנה"א, א"כ
 פסוד"ז ואז ישיר ע"ד השירים שיר דשכינתא תתאה ושיר דשכינתא עילאה,
 וזהו או ח' זהו בינה כו'.

ז) זח"ג וילך דרפ"ח א', או ישיר משה ובניי את השירה הזאת תושבחתא
 דמט' דאיהי משבחה למלכא, ושם דרפ"ו א' זמינן אינון ישראל
 למימר שירתא מתתא לעילא ומעילא לתתא כו' או ישיר משה כו' או
 שר לא נאמר אלא או ישיר כו', לפי"ז אפ"ל או ישיר משה היינו מתתא
 לעילא, אשירה לה' היינו מעילא לתתא, ופי' מתתא לעילא מבואר במק"מ
 שם דהיינו מה שהמ' מעלה מ"נ לז"א ע"ד או ישיר כו' עלי באר כו'
 ופי' מעילא לתתא היינו מה שנמשך מהמחין דאימא שבתוך ז"א, מזה
 נמשך מנה"י דז"א מוחין לנוק' כו', אך אדמור' ג"ע בד"ה או ישיר
 ישראל כו' עלי באר פי' שזוהו המשכ' אתעדל"ע ליתן כח לאתעדל"ת,
 שכדי להיות עלי באר צריך ליתן לה כח מלמעלה ועמ"ש הטעם בת"א
 בד"ה ראה ריח בני, ועד"ז י"ל ענין או ישיר משה ובניי את השירה
 הזאת שמשך המשך כח מלמעלה מבחי' או שיהי' השירה הזאת מלמטה
 למעלה היינו תושבחתא דמט' דאיהי משבחה למלכא, ואח"כ אשירה לה'
 זהו מעילא לתתא כמ"ש ע"פ שה"ש.

שייך לפסוק או ישיר שבבון ואלה שמות

ילקוט ח"א לב"ד נד"ג נו"א סח"א טט"ד עב"ג עג"ג עז"ג פ"א ק"ב קמב"ב
 רסה"א רעג"ג רפח"ג נח"ב. הג"ד ו"א טו"ג מח"ג נב"א עזא"ד
 צב"ד קאי"ב קגי"ד קד"א קיא"ג קכ"א רכב"א קמו"א קסוד קער"ב קעז"א
 קפ"ד.

בילקוט פ' שמות נד"ג רמו קעד ע"פ או אמרה חתן דמים אתה לי כו'.
 כל פרקמטייא של משה לא הייתה אלא באו כיצד הצלת נגשו לא
 הייתה אלא באו וירף ממנו או אמרה כו'.

ס"פ וראו נו"א בד"ה החטה והכוסמת. רגו צדיקים בה' כו'. בזמן שהן
 רואין אותו, וכה"א וירא ישראל כו', או ישיר משה ובנ"י אי"כ פי'
 או היינו וירא ישראל.

פ' בשלח ס"ח סע"א בפסוק ד' ילחם לכם, מה עלינו לעשות אשירה לה'
 כי גאה גאה. ס"ט ד' בפסוק או ישיר, ד"א או א' אחד ז' שבעה הרי
 שמונה, אמר משה בזכות המילה שנתנה לשמונה נקרע הים באו בקלס. ע'
 בלקרית פ' תוריע בדרוש למנצח על השמינית.

ובסידור, עמ"ש בענין כבוד של שמונה נימין כי כבוד כ"ז נר היינו ע"ד
 כי אתה גרי הוי' כי פ"ו זהו מספר שם הוי' או כי נר הוי'
 נשמת אדם זהו כינור. וכינור של שבעה נימין היינו ז' מדות והוא בחי'
 ז"א אבל כבוד של שמונה נימין זהו ש' הוי' דלעילא המאיר בבינה שבה
 התגלות ע"י. ומבואר בת"א בד"ה וירא ישראל, ענין ב' שמות הוי' סוכ"ע
 וממכ"ע הם שורש עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגליא הנקרא ים וארץ, ולכן
 בזכות מילה שניתנה בשמונה דייקא נקרע הים, גם כי הים הוא הפרסא
 המפסיק בין אצילות לבריאה. והנה מהפרסא והמסך משתלשל ריבוי המסכים
 עד שלמטה הוא הערלה בחי' המסך היותר אחרון, (וכמ"ש בד"ה ולא יקרא
 עוד שמך אברם) לכן ע"י המילה שמעבירים המסך כו', ומזה נמשך והוא
 יושב פתח האהל לכן בזכות זה נקרע הים והפרסא כו'. ועמ"ש בענין
 מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וט"ת הוי' ועין בתורה אחי' פ' לך
 סד"ה בעצם היום הזה וזהו חת"ע גדולה מילה שנברתו עליה שלשה עשר
 בריתות שהם יג"מ דא"א. ועמ"ש סד"ה כי הזרים ימושו בענין וברית
 שלומי לא תמוט. ועמ"ש כה"ג על המד"ד פ' אחרי פכ"א ע"פ וזאת יבא
 אחרן בזכות המילה היינו שע"י העברת הערלה זוכה ליכנס לפנים מהפרוכת
 המבדיל בין קדש ובין קדה"ק.

והנה בקייט נאמר עד יעבור עמך הוי' ופי' בלקרית בד"ה האזינו השמים
 דרוש הראשון פ"א כי ע"י קייט נתעלו ישראל במעלה ומדדינה

גבוה מאד בעלה למעלה מעלה משם הוי' כו'. כי קיים בעתיקא תליא שנקרא על הוי'. ואפ"ל כי שם הוי' סתים וגלייא ייה בחי' סתים זהו עלמא דאתכטיי' בחי' ים וה' בחי' גלייא כו'. ועיי קיים עד יעבוד עמך הוי'. עייזו נמשך סתים לבחי' גלייא וכמו"כ מילה הוא בחי' עד יעבוד עמך הוי'. שלכן מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה זס"ת הוי'. ולכן בזכות המילה נקרע הים כו'.

עוי"ל ע"פ מ"ש במא"א אות אלף סעי' יריד אביד יעקב נקרא היסוד תוקפו של יעקב דהא לא עאל בימא אלא כד איהו בתוקפי', וע' בזהר ויחי דרמ"ז ע"פ ותשב באיתן קשתו וכ"כ עוד בסעיף ע"ז בענין איתן נקרא היסוד כי לא עאל בימא אלא כד איהו בתוקפיה ונה"י נק' איתנים עכ"ל. ועיין בזהר משפטים דק"י ע"א. ולכן בזכות המילה שהוא התגלות היסוד נקרע הים. ועד"ז אמרו הים ראה ויגוס ארתו של יוסף שהוא יסוד ראה שנאמר בו ויגס ויצא החוצה. ומזה יתן ענין וישב הים לפנות בוקר לאיתנו לבחי' איתן הנ"ל.

האלילים פ"ב כד"ב ע"פ וישרנה הפרות כו'. ומאי שירה אמרו כו' אז ישיר משה ובנ"י ופירש"י כי גאה גאה לשלוח יד בפלשתים, ועיין מענין וישרנה הפרות בזהר פ' חיי דקכ"ג ע"א ובפ' תרומה דף קל"ב ע"א ושם פ"י שזהו דוגמת חיות הנושאות את הכסא ובה"ז פ' חיי שהם דוגמת י"ב בקר והים עליהם מלמעלה וכמו"כ קיים הי' לייב גזרים לייב שבטים שהם דוגמת י"ב בקר. לכן אמרו הפרות ג"כ שירת הים אז ישיר כו'. ועיין עוד מענין וישרנה הפרות בסידור בשבת ברכות ע"פ מזמור שיר לד' שיר חדש. ולכן י"ל דה"ט ג"כ שזה הפסוק הוא שירה של שור, כדאיתא בפרק שירה דהיינו בענין י"ב בקר, וישרנה הפרות.

פסוק או ישיר. פ"ד דר"ה ל"א א'. פ"ה דסוטה כ"ז ב'. סנהדרין פ' חלק צא"ב. פרק א"מ כ"ד ב'. פ"ד דמגילה ל"א א'. ירושלמי פ"ק דשקלים. פ"ק דמגילה. פ"ה דסוטה. מד"ר בשלח פכ"א קליח ד' סוס ורובבו זה השר שלהן. ס"פ ס"ב ובזכות האמונה שהאמינו זכו לומר שירה ושרתה עליהם שכינה שכן כתיב אחריו אז ישיר משה ובנ"י, רפכ"ג אז ישיר משה ובנ"י הה"ד נכון כסאך מאז כו'. באז ישיר משה. ד"א אז ישיר משה כו' אמר משה במה שחטאתי לפניך בו אני מקלסך כו' יודע אני שחטאתי לפניך באז שנאמר ומאז באתי אל פרעה כו' והרי טבעת אותו לים לכן אני משבחך באז. יש להעיר מענין או החל כפ' בראשית ד' כ"ז

ופרש"י אז הוחל לשון חולין, ועיין מזה בנח"א דיי"ג טע"א, שפירשו שהוחל חכמת חרשין וקוסמין, ובמד"ר ספכ"ג אז הוחל כו' לשון מרד ע"ד הוא הוחל להיות גבור בארץ וכ"ה עוד פכ"ו קט"ב, וכן בפ' בא פט"ו דק"ל ע"ב מה כתיב בדורו של אנוש אז הוחל לקרוא בשם ה' עלו המים הציפוס, והנה במד"ר כאן בפ' בשלח פכ"ג דק"מ ע"א אר"י בן נזוי מה ראו ישראל לומר שירה באז אלא אמרו ה' הים הזה יבשה ועמדו דורו של אנוש וחטאו לפניו באז שנאמר אז הוחל לקרוא בשם ה' ועשאו הקב"ה ים ופרעו מהם שנאמר הקורא למי הים וישפכם על מי הארץ בעמוס סי' ט' פ' ו', ועכשיו ים ה' ונעשה לנו יבשה נקלסנו באז שהפך לנו ים ליבשה הוי אז ישיר משה ובנ"י, ואין אז אלא לשון בטחון שנאמר אז חלך לבטח דרכך במשלי סי' ג' עכ"ל. עיין בסידור ע"פ יתום ואלמנה כאלמנה שהלך בעלה ז"א למדה"י חר"ב, וזהו בחי' שינה, וזהו אז הוחל שאמרו שהזיין סוד ז"ת היינו ז"א עלה לבחי' אלף מדה"י ואינו משגיח בעולמו, וע"כ הוחל לקרוא, עיין רמב"ם ספ"ב מה' עכו"ם, ולכן מדה כנגד מדה הפך להם היבשה לים הקורא למי הים, ולכן נקלסנו באז הפי' להפך כי הא' מאיר בז' כו', והיינו ע"י שהפך להם ים ליבשה כו' דמל' שהם שמונה למנצח על השמינית, וכמו ח' דחמץ זהו כמו אז הוחל, וכשנגאלו נעשה מן הח' ה', אך בשבועות שתי הלחם באות מחמץ ע"ד אז ישיר, אך מה שחטא משה באז באמרו כי מאז באתי, והענין כי באמת גם בעת שהלך למדינת הים שהוא בחי' שינה, הרי אמרו רז"ל ע"פ דומה דודי לצבי, מה צבי כשהוא ישן עינו אחת פתוחה ועינו אחת קמוצה במד"ר סוף שה"ש, ומשה ידע בחי' זו ולא נתפייס בזה במה ישעין א' קמוצה ע"כ אמר ומאז באתי כו', אך באמת ההעלם ה' בשביל הגילוי כמ"ש בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' אני ה' וארא כו'.

מד"ר פ' במדבר פ"ב דר"י ד' ע"פ מוציא אסירים בכשרות ד"א בכשרות בכי ושירות אותן שהיו בוכי' אלו ישראל ומשה שנאמר והנה נער בוכה וכן ויאנחו בניי הרי הם משוררים עכשיו שנאמר אז ישיר משה ובנ"י. פ' דברים דרפ"ז ד' ע"פ ראה החילותי סוס ורוכבו רמה בים זהו השור שלהן. בשיר השירים סד"ה שחורה אני ונאווה נמשלו ישראל כנקבה כו' עישור נכסים מאביה כו', ארץ שבעה עממין כו' אמרו שירה בלשון נקבה שנאמר אז ישיר משה ובנ"י את השירה הזאת לה', אבל לע"ל הן עתידי' לירש כזכר כו' לכן אומרים בלשון זכר שירו לה' שיר חדש שירה חדשה אין כתיב כאן אלא שיר חדש כו' עד הה"ד ביום ההוא ישיר השיר הזה ישעי' רס"י כ"ו. אפ"ל עישור נכסים זהו בחי' מ' שהיא הספירה העשירית שבע"ס, וענין ירושה עמ"ש בד"ה תורה צוה לנו משה מושיעה ח"מ י"ב ד' יג"ב יז"א יח"א כ"ג א"ב ק"ט א' נ"א. שה"ש ס"פ הנך יפה רעיתי י"ב ד' זו יוכבד שילדה את משה ששקול כנגד ס"ר של ישראל, הה"ד אז ישיר משה ובנ"י. ר"פ אני חבצלת השרון, השרון שאמרתי לפניו שירה ע"י משה

דכתיב אז ישיר משה ובניי. בפסוק הניצנים נראו בארץ י"ז א'. עת הזמיר הגיע, הגיע זמנה של שירה שתאמר שנאמר אז ישיר משה ובני ישראל, וד"ל כי אז ישיר כאשר הא' נהירו דעתיקא האיר בו' בחי' זאת דאצי' והעיקר בבחי' מ' עיי' הגיע זמנה של שירה שתאמר כו'. בפסוק יונתי בחגוי הסלע השמיעני את קולך זו השירה שנאמר אז ישיר משה ובניי. בפסוק כחוט השני שפתותיך בשעה שאמרו את השירה אז ישיר משה ובניי.

סוף מד"ר דות ע"פ אז אמרתי הגה באתי תילים סי' מ'. שירה הייתי צריך לומר שבאתי ואין אז אלא שירה שנאמר אז ישיר משה ובניי. להעיר מפסוק אז יבקע כשחר אורך, אז תתענג על ה', אז תקרא וה' יענה, אז תשמח בתולה במחול. במד"ר בשלח ספכ"ג השירה הזאת ואין זאת אלא מילה כו' צמשלי"ק על הילקוט ס"ט ד' בענין בוכות המילה שנתנה לשמונה נקדע הים. ומ"ש שם במד"ר ממשל אשה שטבלה לנדתה זהו כמ"ש במד"ר פ' מצורע פי"ט ע"פ והדוה בנדתה. וא"כ למדנו שקיי"ס זהו היחוד. וכמ"ש בסידור בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני. וע"ל כע"י ד'. ויאמרו לאמר נהי' אומרים לבנינו כו'. עיין ד"ה מומור לתודה בענין ד' צריכים ליהדות כו'. כי גאה גאה ע"ד כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם. עמ"ש מזה לעיל פ' וארא. ועיין מזה בת"א בד"ה אז ישיר משה ובד"ה אשירה לה' ובד"ה וקיבל היהודים.

קיצור. אז אד ע"ק נמשך עד מ"ם אז תתענג על ה'. עיין בהרמ"ז ויחי דרי"ן כי ה' ז"א ועל ה' היינו א' על ז'. והר"ע שמונה ימי מילה שיעבור עליו שבת אחת. תן חלק לשבעה וגם לשמונה. קדה"ק ח' בגדי כה"ג. וגם אז יסוד שמחבר ה' אד', וכענין אמן. וגם ע"י יסוד מאיר בחי' זו בד' חיות המרסבה זהו נכון כסאך מאז. גם אז ז' ימי בראשית. ובחי' א' מה שלמעלה מהם קדמונו של עולם. ובבהיר פי' א' במלואו ג' אותיות אלף היינו ג"ר, ז' היינו ז"ת והיינו חיבור ג"ר בוי"ת. ישיר משה ובניי קדמו שרים אחר גוגנים ממשוכים יחוד פנימ' דאוי"א. ועיין בד"ה ויקהל משה את כל עדת בניי אשר עדת בניי הם ע"ד יב"ב דבריאה ומשה יס"א שבז"א מקהיל אותם שיעלו כנסיי ע"י שממשיך בהם הרעת. ועמ"ש בד"ה אלה המשפטים בענין ונתתי עשב בשדך לבהמתך יב"ב הג"ל. העשב ג' פסוקים ויסע ויבא ויט. וזהו ישיר משה ובניי. וזהו נמשך ע"י אז כשע"ק מאיר בזר"ג מזה נמשך החיבור דישיך משה ובניי. והמכוון להיות השירה הזאת להוי' לקשר בחי' זאת מ' לה' ז"א ע"ד אם אני כאן הכל כאן שזהו חיבור והתקשרות בי"ע באצי', היינו ע"י המילה הנק' זאת בריתי להעביר מסך המבדיל הגמור שעיי' נמשך בחי' אז. ויאמרו לאמר שהמשיכו הכח לדורות שיוכלו לומר שירה כזו מבחי' אז ע"י המילה העברת המסך המבדיל. אשירה לה' להמשיך מעצמות אוא"ס בשם הוי' שזהו בחי' אז תתענג על ה'. וגם כי ע"י התחברות בחי' הזאת לה' מאיר בחי' שלמעלה מב' הבחי'. ובפרד"ס בערך צ"ק בענין קדש לה' להמשיך קדש העלין בשם הוי'. כי גאה גאה שהמשכה זו מבחי' גאה גאה סדכ"ס. או ע"ד גיאה על גותניא, כי גבוה מעל גבוה שומר כו'. וזהו טוב ה' יכול לכל ת"ל לקוויו

לנפש תדרשנו. וזהו לעשות צדקה ומשפט. ועמ"ש בד"ה וקיבל היהודים בענין
 וסוס אשר רכב עליו המלך. ומזה נמשך כי סוס ורוכבו רמה בים כי לסוסתי
 כו' רעייתי שהיא בשרשה מבחי' ס"ג ובחי' רכב זהו כח"ב. עיין חו"ג דרמ"ז
 ומ"ש בד"ה מה טובו בענין בכ"ר נהר כבר ולעומת זה סוס ורוכבו דפרעה
 דריג דקליפה רמה בים כו'. והבחי' פ"ה ד' פי' כי משה ובניו זכו לומר
 אותו הקילוס שמשבחת המדה הנק' זאת לה' היא הכלה כו'. ור"ל שזהו
 השירה שבאלקות ממש מה שעלמא תתאה משבחת לעלמא עילאה שלמעלה
 משירת הנברא זכו הם לשירה זו. ועיין מזה בבה"ז פ' בשלח דמ"ח ויאמרו
 לאמר ע"ש שכפלו לשון השיר והקילוס הכפול רמו לכח לפנים מנח ח"ל
 ממכ"ע וסוכ"ע הם כח לפנים מנח. וכענין כל עסקא דשבתא כפול שירו
 כפול מזמור שיר ליום השבת.

בענין נכון כסאך מאז. רק הכסא אגדל ממך פי' בפניי כתר. גדולתי למעלה
 מגדולתכם, תלמוד גדול מעשה גדול, ותשובה מגעת עד כסה"כ
 קה"ק, ולכן ארז"ל כסה"כ קדם לעולם כמו תשובה קדמה לעולם. וזהו מאז
 כי העולם נברא ע"י ב'. אבל קדם לבחי' עולם, יחידו של עולם, וא' מתגלה
 בו ע"ד יחיד ח"י העולמים מלך, ז' לפניו ח' לאחריה י"ל גבורה דעתיק
 וגבור דמל'.

הנהות לד"ה אשירה בת"א פ' בשלח דק"ד ע"ג

שטה המצות • לה' (ועמ"ש מזה בד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו, בפ"י
 טוב לי תורת פיך כו' ע"ש. ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה שחורה
 אני ונאוה בנות ירושלים דרוש השני. קיצור ילה"ק ענין ירידת הנשמות
 מבחי' אשר עמדתי לפניו ברצו"ש, מהו העליי' ע"י עסק התומ"צ בעוה"ז
 ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא).

ב) אך הנה. שטה תמיד • מעשה בראשית. (הרד"א פי' ארון הנפלאות ע"ש
 נורא תהלות עושה פלא בפ' בשלח ט"ו י"א. וע"ש ויידו שמים
 פלאך ה' תילים פט"ו. ופ"י המחודש בטובו דקאי על זריחת האור שנאמר בו
 כי טוב, אך באמת פי' המחודש כו' מעשה בראשית היינו) שמראשית.

סיטה המצות : בת"א תוצאת קה"ת (ברוקלין תשס"ו) הוא בדף סג א שורה
 המחלת : שבטק.
 סיטה תמיד : שם : הנה גרע.

עמוד בתחדשות שיטה בידיים. המעשה (ועמ"ש בענין ר"ה שנמשך אור חדש להחיות העולמות היינו ג"כ התחדשות האור בבחי' ממכ"ע ונמשך מסוכ"ע, כמ"ש בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ע"ש. ועד"ו יובן ענין המחדש בטובו בכל יום היינו התחדשות הארה בבחי' ממכ"ע, ואפ"ל דהיינו ענין מחין דנוק' בחי' מ' מקור דבי"ע, שנמשך בה מחין חדשים בכל יום כו', ח"ש תחילה הגילוי במח כו'.

שיטה שוין לפניו כו'. (ולכן הוא טוב לכל ורחמיו על כל מעשיו אף לעוברי רצונו כמ"ש בגמ' פ"ק דברכות ד"ו ע"א. וע"ש בחוסי' אך עכ"ו זהו רק בההשפע' דחיות העולמות שנמשכה רק מחיצוניות והארה בעלמא, כמ"ש בהכראם, וארז"ל בה' בראם אתא קלילא, אבל בהמשכה הפנימי' וגילוי אלקות ממש, עדין טוב לקויו, וארז"ל יכול לכל ת"ל לקויו כמ"ש ברבות באיכה ע"פ זה. ועין מזה בגמ' ספ"ד דסנהדרין דל"ט ב', ר"א רמי כתיב טוב ה' לכל וכתיב טוב ה' לקויו כו' ע"ש. ונמצא מובן דהמשכה זו דבחי' המחדש בטובו בכל יום כו' נמשכה מבחי' טוב ה' לכל, והיינו דקמי' כחשיכה כאורה כו') זהו.

שטה בחי' עשי' כו'. (קיצור, ענין אדון הנפלאות המחדש בטובו, התחדשות זו הוא בחי' ממכ"ע, ונמשך מבחי' בטובו טוב ה' לכל בחי' סוכ"ע, שוה ומשוה, ולכן נק' אדון הנפלאות עושה פלא, וענין טוב ה' לכל וענין טוב ה' לקויו, עין בגמ' ספ"ד דסנהדרין דל"ט ע"ב).

ג) והנה דביקות שיטה לאהבה, הייך (והיינו מבחי' ממכ"ע כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא, ובפ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדיבור אחד נתבאר ששרשן מאותיות המחשבה שהוא עדין רק בחי' לבוש כו', ועמ"ש בד"ה ושמתי כדכד, ובד"ה שבת שבתך בענין טהורה היא, וע"י תומ"צ באה לבחי' קדש אשר קדשנו במצותיו כו') אך אם.

שטה הנפש, הנפלאות. (היינו שתהי' דביקותה בבחי' סוכ"ע כמו שמקודם ירדת' הי' דביקותה בבחי' ממכ"ע, וגם שם שייך רצו"ש דכמו שוהחיות דבריאה הם בבחי' רצו"ש, כמריב חג"ת דאצי' הנק' חיוון עילאין שייך בהם רצו"ש, אלא ששם באצי' הרז"ש הם ביחוד גמור כו', וכן מאצי' ולמעלה מאצילות יש בחי' מול"מ כו', כמ"ש סד"ה כי כאשר השמים וחודשים, ועמ"ש ע"פ שירו לה' שיר חודש), כי הנה התומ"צ גמשכים מבחי' אדון הנפלאות וסוכ"ע שלכן נק' התורה משל הקדמוני שהוא משל ולבוש לקדמונו של עולם, כמ"ש גבי פורים בד"ה עד דלא ידעי כו', זה הי' ענין קי"ס ברוח קדים עוה קודם מ"ת.

שיטה בידיים : שם : במוח השכל.
שיטה שוין לפניו : שם : מעלה ומטה.
שטה בחי' עשי' כו' : שם : וכמ"ש עשה.
שטה לאהבה : שם : בבחי' רצו"ש.
שטה הנפש הנפלאות : שם : אדון הנפלאות.

אור ב ש ל ח חתורה תקיא

בשיטה ים. דקיה ע"א. שיטה דאבא יסד ברתא • (והיינו בחי' ח"ע שבה שורה אור א"ס הסוכ"ע כי נר"נ הם א"ס ח"י יחידה הם מקיפים בחי' סוכ"ע, וחכמה היא ח"י, ועמ"ש בד"ה מוזה מימין, ששרש הטיות בכתר) אלא.

שטה זחילו לעילא • (קיצור. שדביקות הנפש בשרשה קודם ירידתה היא בבחי' ממכ"ע, ולכן אם רץ כו', כי הוא נורא תהלות כו', וע"י תומ"צ תהי' דביקותה בבחי' סוכ"ע שמשם נלקחו התומ"צ, חת"ע קייט קדמ"מ"ת, ואותיות התורה נק' סוסים שמעלים את האדם למקום שלא יוכל להגיע בעצמו.

ד) וכמו שהוא. שיטה את • דייקא (עליו י"ל היינו חסד עילאה, שהוא חסד דלגאו שהוא עליו דאברהם שהוא חסד דז"א הנק' חסד דלבו, ח"ש ובחסד עליון בל ימוט) הוא.

שטה בלבד • העלם (כמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את בני את קרבני דרוש השני) וכדי.

עמוד וגבול שטה אלקות • (כי יעקב הוא בריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה וממשיך גילוי אלקות בעלמא דאתגליא הנק' אתה, חשארז"ל כל עצמו של אברהם לא נברא אלא בשביל יעקב, הה"ד כי ידעתיו למען אשר יצוה כו' לעשות צדקה ומשפט ואין צדקה ומשפט אלא ביעקב שנאמר משפט וצדקה ביעקב אתה עשית כמבואר ברבות ס"פ בחוקותי ספ"ו דהיינו כנ"ל שעיקר המכוון להמשיך גילוי האור הסוכ"ע שיאיר בבחי' ממכ"ע, ונק' יחד קודב"ה ושכינת'י, וזהו ע"י יעקב בריח התיכון כו' כנ"ל. גם כי צ"ל ב' הבחי' יחד צדקה ומשפט שהן חריג, וכמו שיבואר בסמוך, וזהו דווקא ע"י יעקב שת"ת כולל חריג מתבר חריג יחד) אך הגה.

שטה ממותרות • צפרניים ושערות כו' (וזהו טוב ה' לקויו לנפש תדרשנו, שלקויו נמשך ההמשכה הפנימי' וגילוי אלקות ממש, וכמארז"ל פ"ה דמנחות דנ"ג יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים כו', משאיכ' הבחי' טוב ה' לכל ואפי' לעוברי רצונו זהו להשפיע להם שלוה בעוה"ז, וכמארז"ל כמה ארך אפיים לפניו כו', והוא רק ממותרות כו' וכנ"ל) ובחי' משפט.

שטה דאבא יסד ברתא : שם : למעלה.
שטה זחילו לעילא : שם : המטותרת.
שטה את : דף סג, כ : אשר ובר.
שטה בלבד : שם : פי בלבד.
שטה אלקות : שם : שעל ידי.
שטה ממותרות : שם : וסדרא אחרא.

עמוד דוקא. שטה אוהב צדקה * ומשפט (ושארז"ל ברבות משפטים ע"פ שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא. ישועתם לא נאמר אלא ישועתי כו' בשבילי אני עושה ע"ש היינו שע"ז נמשך בחי' דרך ה' / שיומשך שם הוי' מההעלם אל הגילוי. ולכן נק' זה ישועתי ממש. משא"כ בההיפך הצדיק אבד. עוז"ב בשלח דנ"ז ובפ' אחרי דסט"א דהיינו שאין נמשך לו השפע מלמעלה ונהר יחרב ויבש וסליק לעילא לעילא ולמטה נשאר חושך והעלם. משא"כ ע"י ההמשכה והגילוי למטה מתברך השם הגדול מעצמות אוא"ס. וכנודע מענין מקדשי שמך כו'. ומענין אשר הלכו אלקים כו' ולעשות לו שם כו'. וכמ"ש לע"ל ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד.

קיצור וכמו שהוא ע"י תורה בחי' טוס ורוכבו רמה כן ע"י המצות זהו ושמרו דרך ה' אשר דיבר עלי. ופי' דרך ומבוא להיות המשכת שם הוי' מאור א"ס ב"ה. זהו חנון ורחום ה'. הטוב כי לא כלו רחמיך רחמים רבים שלמעלה מההשתלשלות. והיינו ע"י לעשות צדקה ומשפט. בכדי שלא יומשך האור כ"א למקום הראוי. משפט וצדקה ביעקב. ועי"ז אתה עשית שיהי' הגילוי עד שיהי' בבחי' אתה. ועמ"ש ע"פ יהודה אתה. ומ"ש בד"ה כי אתה אבינו. ובזו"ג בלק קצג"ב. האוינו ר"צ ע"א. זהו שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא ישועתי ממש. ע"ד צדיק ונושע להיות ולעשות לך שם. ביום ההוא יהי' ה' אחד.

ה) והנה גם. שיטה דמלכא * ברוך הוא (כמ"ש בלק"ת בשיר השירים בד"ה אני ישנה ולבי ער ספ"ב וספ"ג. ובד"ה במ"ס באוה"מ וכביאור ע"פ וידבר אלקים כו' אנכי ה' כו'. ושם ספ"ב. ולעיל פ' מקץ בביאור ע"פ כי עמד מקור חיים) ולהיות נמשך חיות זה הוא ג"כ מחמת טובו ורחמנותו כנ"ל. (ועמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון בפ"י כל מצותיך צדק) והיינו ע"י.

עמוד כו' כמ"ש. שטה היא צורך עלי * (ומ"ש למעלה שזהו"ע ע"ש לעשות צדקה ומשפט כו' וכאן אומר שזהו"ע תשובה. י"ל ע"י ההמשכה שע"י תומ"צ נק' צדיק. וע"י ההעלאה שבתפילה וק"ש הוא בחי' תשובה. זהו"ע תשובה ומעשים טובים. וכמ"ש במ"א דתשובה אין ר"ל על עוונות דוקא שהרי אמרו כל ימיו בתשובה. אלא תשובה הוא ע"ד עד יעבור עמך ה' שנאמר בקי"ס כו'. ועמ"ש ע"פ הזהר פ' ויקרא דט"ז ב'. דע"י תשובה נמשך מהבינה הנק' על ה'. עד יסוד ז"א. וע"י הצדיק נמשך מיסוד במ' שיהי' דירה בתחתונים. וא"כ פי' ושמרו דרך ה' היינו ע"י התשובה ממשיך מהבינה הנק' על שם הוי' שהוא ז"א. ואח"כ לעשות צדקה שיומשך מהיסוד במ'. וא"כ קודם ירידת הגשמה בגוף שהיתה רק בבחי' צדיק לבד לא היתה מגעת לאור הבינה הנק'.

תשובה שבה דוקא התגלות עת"י כו', כ"א להארת יסוד מצד עצמו כו', כ"א דוקא ע"י הירידה בגוף זוכה לבחי' ההמשכה שיומשך היסוד מהבינה כו'. ועוד י"ל כי הגה יש צ"ע יסוד ז"א ויש צ"ת בבריאתו וא"כ מה שהגשמוז היתה תחילה בבחי' צדיק זהו רק הארת צ"ת, אבל הארת צ"ע נמשך דוקא אחר ירידתה בגוף.

קיצור ענין שגם שאר המצות נק' ב' צדקה, שרמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים, והאדם ממשך בהן חיות א"ס ב"ה, וע"כ נק' צדיק ודרך כללות ירידת הנשמה צורך עלי' ע"ד במקום שבע"ת עומדים).

ו) והנה בחי' דרך ה' נמשך ומתגלה ע"י ק"ס. וכמ"ש בים דרכיך וכתוב הנותן בים דרך כי דרך ה' היינו זה שעלמא דאתכסיא נמשך בבחי' גילוי ממש כנ"ל. והיינו ע"י גילוי אור א"ס ב"ה, וכמארז"ל ע"פ רמז בים רומז של עולם אני רואה בים כו'. וגם כי דרך ה' הוא לעשות צדקה ומשפט. וכך ה"י בקי"ס אשר ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים, מרכבות פרעו וחילו ירה בים כו', והיינו צדקה ומשפט. והיינו ע"י שם הוי' שעז"נ דודי צו ואלוהים צח לי ואלוהים לפרעה כו', וכמ"ש בד"ה ויאבק איש בפ"י אם תגביהי כנשר משם אורידך גאום ה', וזהו אז ישיר אז א' ז', א' הוא פלא אדון הגפלאות ו' בחי' גבורה, והיינו ענין צדקה ומשפט כו' ועיין בזה בשלח דנ"א, וזהו אז ישיר משה ובנ"י ואח"כ אשירה לה' דהוא כפל לשון, אלא כמ"ש בזה ס"פ וילך דרפ"ו א' שירתא מתתא לעילא, ואח"כ שירתא מעילא לתתא, פי' מתתא לעילא והיינו ע"ד אז ישיר ישראל כו' עלי באר שהוא העלאת מ"ן, וכענין למען יזמרך כבוד כו', אלא שכאן נאמר אז ישיר משה ובנ"י, כי הגו' במשה כתיב מן המים משיתיהו, שהי' מבחי' עלמא דאתכסיא ששם הביטול בתכלית וכמ"ש בד"ה אז ישיר משה ובנ"י בת"א, ובנ"י הרי הן מבחי' ארץ, אך ע"י הפך ים ליבשה נמשך להיות אז ישיר משה ובנ"י שנתחבר יחדיו שירת משה עם בנ"י שע"י עברם ביבשה בתוך הים שנמשך להם עלמא דאתכסי' בבחי' גילוי, ע"כ זכו לבחי' אז ישיר משה כו'. ועמ"ש ע"פ ויהי בישויון מלך בהתאסף כו', בישורון ג"כ לשון שיר, ואח"כ אשירה לה' מעילא לתתא, וזהו ע"ד שירה עמי רננא דאורייתא כנזכר בד"ה שיר השירים, וזהו אשירה.

בשטה וזהו שטה החיות * (ועד"ז נאמר ויתעצב אל לבו דפי' מניעות התפשטות האור והגילוי במקור הנבראים ושרשן הנק' לג כמ"ש בוח"א ויצא דקס"ג א', וד"ל הזח"מ בפירושו שם כמו שהלב יושב באמצע הגוף כן המ' יושבת בין העליוני' ובין התחתונים והעציבות והדינים ממנו ולמטה הם, משא"כ למעלה מהמ' נאמר אין עצבות לפני המקום לפני דוקא ע"ש, ובוח"ג נשא דקמ"ד א', וינחם ה' האי בז"א אתמר ויתעצב אל לבו, ויעצב לא נאמר אלא ויתעצב איהו אתעצב דבי' תליא מילתא, לאפיקו מאן דלא אתעצב

כו'. ונ' דהיינו שבע"ק לא שייך זה כי שם אין מעשה התחטונים תופס מקום ואם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיו מה תעשה לו. א"כ לפי"ז לכאורה שייך ויתעצב גם בז"א כו'. ובת"ז תי"ח דל"א א', ויתעצב אל לבו ואמאי אל לבו ע"ד ובן כסיל תוגת אמו כו'. ועיין ברבות בראשית ס"פ כ"ז ויתעצב אל לבו, א"ר ברכי' משל למלך שבנה פלטרין ע"י אדריכל כו'. ועיין בפ' נח פל"ב דל"ה א', ובפל"ג דל"ז ע"ד מבואר שהרשעים הופכים מדה"ר למדה"ד, ובקהלת רבה ע"פ דברתי עם לבי דפ"ז א', הלב מתעצב שנאמר ויתעצב אל לבו. ובגמ' פ"ק דחגיגה ד"ה ב' משמע דבבתי גוואי שייך עציבו. והפרדס ש"ח פי"ג פ"י שזוה"ע בינה דיגין מתערין מינה ונת' מזה במ"א ע"פ הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו) והשמחה הוא גילוי והתפשטות החיות כמו צהבו פניו כו' (ועמ"ש ע"פ שוש אשיש בה' ובד"ה לבסומי בפוריא בפ"י רננו צדיקים בה', ומ"ש במ"א בענין שמחת חר"כ אשר חתן נק' ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע, וגילוי והמשכה זו זהו ע"י שמחה כו', ועמ"ש בד"ה ה' לי בעחרי בפ"י זמן שמחתינו ב' שמחות ישמח ה' במעשיו וישמח ישראל בעשיו, ועיין ברבות אחרי פ"כ, שמח ה' במעשיו אינו אומר אלא ישמח ה' במעשיו, עתיד הקב"ה לשמוח במעשיה' של צדיקים לע"ל, והיינו כי הגם שבק"ס נאמר אשירה לה' שגורם שמחה למעלה הגה נאמר השירה הזאת לשון נקבה, אבל לע"ל נאמר שיר לשון זכר, כי היא שמחה שאין עוד עצב אחריה ח"ו, עכ"פ למדנו שהשמחה היא גילוי פנימיות החיות והאור מא"ס ב"ה) וגילוי זה לע"ל גילוי פנימית עתיק, עיין רמ"ז ר"פ תולדות יצחק כי אתה אבינו בת"א ר"פ ויצא, ח"ש ברבות כי גאה גאה א' עכשיו א' לע"ל, לכן אז ישיר ג"כ לשון עתיד.

ולתוספת ביאור ענין ושמרו דרך ה'. היינו כמ"ש במ"א ע"פ ויצונו אל בניי ואל פרעה. כי הגה ההפרש בין שם הוי' ובין שאר שמות שאינן נמחקים אשר שאר השמות הם בכלים דע"ס, והכלים הם בבחי' גבול רל"ז אלפים רבבות כו', ושרשם מהרשימו כו', וזהו"ע שם שדי שאמר לעולמו די בחי' צמצום ומקו"פ, אבל שם הוי' הוא בחי' האור שלמעלה מהצמצום והוא אור הקו שהוא בחי' א"ס כו'. וזהו ענין דרך ה' לעשות צדקה כי הוא בחי' צדקה להחיות רוח שפלים שהם בע"ג ע"י שיומשך בתוכן אור א"ס והוא שם ה' כו', והוא כענין שמש בשבת צדקה לעניים פי' שמש היינו שמש הוי' כו', וענין אדון הנפלאות הוא מל' דא"ס כי נפלאות הוא בחי' כתר וא"א שהוא נפלא ולמעלה מהחכמה, ואדון הנפלאות הוא מל' דא"ס שנעשה עתיק לאצילות והוא נשמה לא"א, והנה שרש המצות הוא בא"א כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור גימט' כתר, ומה שאו"א"ס ב"ה אדון הנפלאות נמשך ומאיר בא"א זהו"ע המשכות או"א"ס בהמצות, וזהו ועשיתם אותם אתם כתיב, וגם רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דמלכא ז"א, ושיומשך אור א"ס להתלבש בהם זהו"ע דרך ה' לעשות צדקה כו'.

קיצור מן זהו אשירה. שירה התעוררות בחי' שמחה (ועמ"ש בד"ה חכלילי בענין שירה על היין יין המשמח אלקים) כי עצבות קמיטה (עמ"ש

ע"פ ויתעצב אבילות נק' עצב, ועמ"ש במא"א ע' מ"ב ובי"ג שם) ושיויה ושמחה זו היינו לה' שיהי' גילוי בחי' הוי' ז"א מאוא"ס, (ע"ד ממעמקים קראתיך ה', וא"כ לכאורה שירה זו גבוה משירה על היין המשמח אלקים וכאן השירה להיות גילוי ה'. ועד"ז נת' במ"א ענין חסידיך ירנינו כו'. ואפ"ל כמו השמחה והששון בניסוך המים שזהו למעלה מניסוך היין והשיר שעל היין, כן בקי"ס שנעשה הנס בבחי' מים הי' השמחה ג"כ עד"ז ועמ"ש מזה סד"ה שוש אשיש ספ"ה, ועמ"ש סד"ה ביום השמיני עצרת כנישין) המשכה זו זהו ע"י כי גאה גאה, (ע"ן בת"א ר"ס לך לך דייט ע"ג וע"ד, שלהיות התפשטות וירידות המדריגות הוא ע"י הבחי' היותר עליונה, ומ"ש סד"ה מה טובו ספ"ו בענין פטר כל רחם כו'), ובחי' זו טוס ורוכבו רמה בים כמ"ש ואתם תחרישון (ע"ן מזה בד"ה לסוסתי בהביאור, אך בד"ה או ישיר משה בסופו שהגביה האותיות בבחי' ים, יש לחבר ב' הפירושים, כי יש אותיות זכרים שלמעלה מאתעדל"ת, וזהו המשכה מבחי' רוח קדים, וא"כ י"ל שהגביה אותיות דמחר"ד של התומ"צ ג"כ בבחי' זו, ע"ד כי כאשר השמים החדשים כו' כן יעמוד כו', ע"ן בת"א פ' בראשית) ומזה נמשך עזי וחמרת יה היינו עלמין סתימין שנחצבו מאדון ועפלאות, האחי"כ זה אלי ואנוהו המשכה בחי' ר"ה, (ע"ד שיהי' השם שלם בד"ה ועשית ציץ, וע"ן סד"ה בכ"ה בכסלו בענין הללויה ואחי"כ הללו כו' וענין ואנוהו אפ"ל שמוסיפים כח בגבורה של מעלה, ע"ד ישראל אשר בך אתפאר וכמו תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו כעמך ישראל כו', וזהו הראיני את מראיך כו' ומראך נאוה שע"ז ממשיכים בחי' ואנוהו כו'.

קיצור ותכנת הדברים שבתרא ע"פ אשירה לה' שרש ענין הירידה של הנשמה בגוף צורך עלי' בד"ה זכור ושמור העלי' מבחי' איהו וגרמוהי לבחי' איהו וחיוהי ושם דאיהו וחיוהי זהו התלבשות אא"ס בחכמה חוהו נמשך ע"י עסק התורה אך עוד זאת כי התומ"צ מצד עצמן הם ג' קוין היינו חב"ד וע"י התשובה מקשרים אותם בעצמות אא"ס אי"כ יש כאן ג' מדריגות זו למעלה מזו הא' הוא הנשמות מצד עצמן מבחי' עלו במחשבה איהו וגרמוהי והוא עולם הבריאה כי ב"ע הם מחדו"ע או כלים דאצילות ע' גיאור שבת שבתון, הב' בחי' אצילות או האורות איהו וחיוהי מדריגת התומ"צ, הג' המשכות עצמות אא"ס באצילות ובחי' הב' זהו ע"י התומ"צ בחי' צדיק אך לבא לבחי' הג' זהו ע"י התשובה ע"ד והחיות נושאות כו' ותשובה אינה דוקא על עבירות כו' ולזה מבואר כאן בענין הירידה צורך עליה ע"י בא בחי' תומ"צ ותשובה

די"ט ע"ג וע"ד : ברש"י קאמוסט תקצ"ו, ובהוצאת קה"ת (ברוקלין תשס"ו) הוא
בחי' יא, ג

כו'. ונ' דהיינו שבצ"ק לא שייך זה כי שם אין מעשה התחחונים תופס מקום ואם צדקת מה תתן לו ורבו פשעין מה תעשה לו. אי"כ לפי"ז לכאורה שייך ויתעצב גם בז"א כו'. ובת"ז תי"ח דל"א א', ויתעצב אל לבו ואמאי אל לבו ע"ד וכן כסיל תוגת אמו כו'. ועיין ברבות בראשית ס"פ כ"ז ויתעצב אל לבו. א"ר ברכי' משל למלך שבנה פלטרין ע"י אדריכל כו', ועיין בפ' נח פל"ב דל"ה א', ובפל"ג דל"ו ע"ד מבואר שהרשעים הופכים מדה"ר למדה"ה, ובקהלת רבה ע"פ דברתי עם בני דפ"ז א', הלב מתעצב שנאמר ויתעצב אל לבו. ובגמ' פ"ק דחגיגה ד"ה ב' משמע דבבתי גוואי שייך עציבו. והפרדס ש"ח פי"ג פי' שזהו"ע בינה דינין מתערין מינה ונת' מזה במ"א ע"פ הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו) והשמחה הוא גילוי והתפשטות החיות כמו צהבו פניו כו' (ועמ"ש ע"פ שוש אישיש בה' ובד"ה לבסומי בפוריא בפ"י רננו צדיקים בה', ומ"ש במ"א בענין שמחת חו"כ אשר חתן נק' ההמשכה מסוכ"ע בממכ"ע, וגילוי והמשכה זו זהו ע"י שמחה כו', ועמ"ש בד"ה ה' לי בעחרי בפ"י זמן שמחתינו ב' שמחות ישמח ה' במעשיו וישמח ישראל בעושיו, ועיין ברבות אחרי פ"כ, שמח ה' במעשיו אינו אומר אלא ישמח ה' במעשיו, עתיד הקב"ה לשמוח במעשיה' של צדיקים לע"ל, והיינו כי הגם שבקי"ס נאמר אשירה לה' שגורם שמחה למעלה הנה נאמר השירה הזאת לשון נקבה, אבל לע"ל נאמר שיר לשון זכר, כי היא שמחה שאין עוד עצב אחריה ח"ו, עכ"פ למדנו שהשמחה היא גילוי פנימיות החיות והאור מא"ס ב"ה) וגילוי זה לע"ל גילוי פנימית עתיק, עיין רמ"ז ר"פ תולדות יצחק כי אתה אבינו בת"א ר"פ ויצא, ח"ש ברבות כי גאה גאה א' עכשיו א' לע"ל, לכן אז ישיר ג"כ לשון עתיד.

ולתוספת ביאור ענין ושמרו דרך ה'. היינו כמ"ש במ"א ע"פ ויצונו אל בניי ואל פרעה. כי הנה ההפרש בין שם הוי' ובין שאר שמות שאינן נמחקים אשר שאר השמות הם בכלים דע"ס, והכלים הם בבחי' גבול רל"ז אלפים רבבות כו', ושרשם מהרשימו כו', וזהו"ע שם שדי שאמר לעולמו די בחי' צמצום ומקו"פ, אבל שם הוי' הוא בחי' האור שלמעלה מהצמצום והוא אור הקו שהוא בחי' א"ס כו'. וזהו ענין דרך ה' לעשות צדקה כי הוא בחי' צדקה להחיות רוח שפלים שהם בע"ג ע"י שיומשך בתוכן אור א"ס והוא שם ה' כו', והוא כענין שמש בשבת צדקה לעניים פי' שמש היינו שמש הוי' כו', וענין אדון הנפלאות הוא מל' דא"ס כי נפלאות הוא בחי' כתר וא"א שהוא נפלא ולמעלה מהחכמה, ואדון הנפלאות הוא מל' דא"ס שנעשה עתיק לאצילות והוא נשמה לא"א, והנה שרש המצות הוא בא"א כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור גימט' כתר, ומה שאו"א"ס ב"ה אדון הנפלאות נמשך ומאיר בא"א זהו"ע המשכות או"א"ס בהמצות, וזהו ועשיתם אותם אתם כתיב, וגם רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דמלכא ז"א, ושיומשך אור א"ס להתלבש בהם זהו"ע דרך ה' לעשות צדקה כו'.

קיצור מן וזהו אשירה. שירה התעוררות בחי' שמחה (ועמ"ש בד"ה הכלילי בענין שירה על היין יין המשמח אלקים) כי עצבות קמיסה (עמ"ש

ע"פ ויתעצב אבילות נק' עצב, ועמ"ש במא"א ע' מ"ב ובי"ג שם) ושירה ושמחה זו היינו לה' שיהי' גילוי בחי' הוי' ז"א מאוא"ס. (ע"ד ממעמקים קראתיו ה', וא"כ לכאורה שירה זו גבוה משירה על היין המשמח אלקים וכאן השירה להיות גילוי ה'. ועד"ו נת' במ"א ענין וחסידוך ירנינו כו'. ואפ"ל כמו השמחה והששון בניסוך המים שזוהו למעלה מניסוך היין והשיר שעל היין, כן בקי"ט שנעשה הנס בבחי' מים הי' השמחה גי"כ עד"ו ועמ"ש מזה סד"ה שוש אשיש ספ"ה, ועמ"ש סד"ה ביום השמיני עצרת כגישין) והמשכה זו זהו ע"י כי גאה גאה, (ע"ן בת"א ר"פ לך לך דייט ע"ג וע"ד, שלהיות התפשטות וירידות המדריגות הוא ע"י הבחי' היותר עליונה, ומ"ש סד"ה מה טובו ספ"ו בענין פטר כל רחם כו'), ובחי' זו סוס ורוכבו רמה בים כמ"ש ואתם תחרישון (ע"ן מזה בד"ה לסוסתי בהביאורי, אך בד"ה או ישיר משה בסופו שהגביה האותיות בבחי' ים, ויש לחבר ב' הפירושים, כי יש אותיות זכרים שלמעלה סאתעדל"ת, וזה המשכה מבחי' רוח קדים, וא"כ י"ל שהגביה אותיות דמחר"ד של התומ"צ גי"כ בבחי' זו, ע"ד כי כאשר השמים החדשים כו' כן יעמוד כו', ע"ן בת"א פ' בראשית) ומזה נמשך עזי חמרת יה היינו עלמין סתימין שנחזקו מאדק תנפלאות, ואח"כ זה אלי ואנוהו המשכה בחי' ר"ה, (ע"ד שיהי' השם שלם בד"ה ועשית ציץ, וע"ן סד"ה בכ"ה בכסלו בענין הללויה ואח"כ הללו כו' וענין ואנוהו אפ"ל שמוסיפים כח בגבורה של מעלה, ע"ד ישראל אשר בך אתפאר וכמו תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו כעמך ישראל כו', וזהו הראיני את מראיך כו' ומראך נאווה שע"יז ממשיכים בחי' ואנוהו כו'.

קיצור והבנת הדברים שבתרא ע"פ אשירה לה' שרש ענין הירידה של הנשמה בגוף צורך עלי' בד"ה זכור ושמור העלי' מבחי' איהו וגרמוהי לבחי' איהו וחיוהי ושם דאיהו וחיוהי זהו התלבשות אא"ס בחכמה וזהו נמשך ע"י עסק התורה אך עוד זאת כי התומ"צ מצד עצמן הם ג' קוין וזינו חב"ד וע"י התשובה מקשרים אותם בעצמות אא"ס אי"כ יש כאן ג' מדריגות זו למעלה מזו והא' הוא הנשמות מצד עצמן מבחי' עלו במחשבה איהו וגרמוהי הוא עולם הבריאה כי בי"ע הם מחדו"ע או כלים דאצילות ע' ביאור שבת שבתק, הב' בחי' אצילות או האורות איהו וחיוהי מדריגת התומ"צ, הג' המשכות עצמות אא"ס באצילות ובחי' הב' זהו ע"י התומ"צ בחי' צדיק אך לבא לבחי' הג' זהו ע"י התשובה ע"ד והחיות נושאות כו' ותשובה אינה דוקא על עבירות כו' ולזה מבואר כאן בענין הירידה צורך עליה ע"י בא בחי' תומ"צ ותשובה

די"ט ע"ג וע"ד : בדפוס קאנוסט תקצ"ו, ובהוצאת קה"ת (ברוקלין חש"ס"ו) הוא

וכללות ענין זה הוא שיתרון האור גמשך ובא מן החושך דוקא וכמ"ש ג"כ בד"ה וישב יעקב דהיינו שעייז בא לבחי' תשובה וכ"כ בד"ה מה טובו וע' בד"ה בשלח פרעה שזהו ענין בירור שבה"כ דעולם התווה ששרשו למעלה מהתיקון ועמ"ש בד"ה כי תהיין לאיש שתי נשים בענין והי' הבן הבכור לשניאה כו'.

ב) ושרש ענין המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב. היינו ענין זיווג התדירי דאריא שהם אין ויש, תרין ריעין דלא מתפרשין כי תמיד צ"ל גמשך מאין ליש כו' ועמ"ש מזה בד"ה שוש איש ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוה"ר פ"ב בענין המחדש בטובו בכ"י תמיד שאין נמצא משל לזה להראות בחוש רק אפס קצהו שבכל יום מאיר מחשך הלילה וכבריייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא וכמו"כ יובן ענין זה למעלה שהוא מ"ש בזהר ר"פ ויצא בענין חרח השמש ובא השמש ופי' בבה"ז דהשמש הוא יסוד אבא והוא גמשך ומאיר בכל יום שהוא רק דו"א, ובא השמש כשנמשך במערב שהוא מל' ז"ס שקיעת השמש ע"ש, ובד"ה ואל מקומו שאף, וע' בת"ז תיקון כ"ח דף ע"ג ע"ב פי' שהמלכות נקרא מעשה בראשית ונקרא מלאכה ועיין מזה בפרדס ערך מעשה מרכבה ובערך מלאכה ועמ"ש ע"פ ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך. בכרך בויגין תרי"ז וע' מזה ג"כ בזהר ר"פ בהעלותך בענין זריחת השמש למעלה בכל יום וא"כ זהו ענין המחדש בטובו בכל יום כו' וע' בזהר יתרו דפ"ח בענין שית יומין אתברכאן משביעאה, ופי' ובטובו פי' הרד"א ע"ד את האור כי טוב ועמ"ש ע"פ טוב וישר ה' ועמ"ש בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול בענין ר"ה שנמשך אור חדש להתיות כל העולמות והוא ג"כ המשכה מבחי' סוכ"ע בממכ"ע, ובאגה"ק סי' י"ד בד"ה ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה כתב וכן בכל יום ויום נמשכין מוחין עליונים יותר בכל תפלות השחר ואינן מוחין הראשונים שנסתלקו אחר התפלה והי' גבוהין יותר עכ"ל.

ומש"כ שמקור המשכה זו מבחי' טובו ובטובו מחדש ע"ד טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו, הנה בגמ' ספ"ד דסנהדרין דל"ט ע"ב רמי רבי אלעזר כתיב טוב ה' לכל וכתיב טוב ה' לקויו משל לאדם שיש לו פרדס כשהוא משקה משקה את כולו כשהוא עודר אינו עודר אלא טובים שבהם ופרשיי כד הקב"ה זן טובים ורעים הכל כאחד בדבור א' ממלא את כל העולם כולו טובה שהכל שלו אבל כשבא להגין מן הפורעניות ולשלם שכר אינו אלא לקויו עכ"ל. ואפשר לפרש אשר ב' בחי' טוב אלו זהו ההפרש בין יחוד התדירי דח"ב אין ויש להתיות העולמות שעז"נ עוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו' ויום ולילה לא ישבותו וכמ"ש בתרי"א פי' יתרו בד"ה הנה להבין שרש ענין מתן תורה גבי וכנודע שיש ב' זיווגים באריא חיצוני' זיווגיהו תדיר תרין ריעין דלא מתפרשין שהוא לקיום העולמות משא"כ לחדש הנשמות שהוא זיווג הפנימי' זהו ע"י נשמות הצדיקים דוקא עכ"ל. וזהו טוב ה' לקויו שמבחי'

זיווג זה הפגימי גמשכים הנסים נגלים ונסתרים, וכמובן ממ"ש בסידור בד"ה מזמור לתודה הריעו בענין ד' צריכין להודות שההודאה על הנס ע"ד כי אל דיעות כו' ההודאה דכולא קמי' כלא חשיב נק' ג"כ יחוד או"א דיצירה חתו יחוד פנימי' דהיינו גילוי דיעה עליונה משא"כ מבחי' יחוד חיצוני' אין ויש נמשך שלמטה היש רק שמתהווה מאין ועיין במדרש איכה ע"פ טוב ה' לקויו ובגמ' פ"ק דברכות ד"ז ע"ב מענין טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו ומובן שזהו ב' הבחי' טוב שנוכר. ואפ"ל שזהו ענין ואהבת גימט' ב"פ אור ור"ל שע"י ואהבת שהוא העלאת מ"ן בבחי' פנימיות הנה עי"ז ממשיך ב' פעמים אור שהם ב' בחי' טוב הנ"ל וטוב היינו אור כמ"ש את האור כי טוב ואפ"ל ג"כ שזהו ענין יום שלישי שהוכפל בו כי טוב, וא"כ גם בבחי' המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב, אפ"ל כי הגם שבחי' זו נמשך מבחי' טוב ה' לכל בדבור א' ממלא את כל העולם כולו טובה עכ"ז מאיר ג"כ מבחי' טוב ה' לקויו וכמו שאנו אומרים במודים אנחנו לך ועל נסיד שבכל יום נעמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת וכן בתד"א פ"ב בכל יום ויום עושין לו גסים כיוצאי מצרים כו' וע' בגמ' פרק ערבי פסחים דק"ח בענין קשין מזונותיו של אדם כק"ס ופרש"י כלומר נס גדול עושה לו הקב"ה למי שנותן לו מזונותיו כו' ובמד"ר פ' בראשית פ"כ שהפרנסה גדולה מהגאולה כו' ע"ש.

ומש"כ זהו אדון הנפלאות. פי' שאפילו נפלאות שהן עלמין סתימין אין ערוך אליו. הנה עלמין סתימין הם היכלות דאו"א כי תו"ב נק' הנסתרות לה' אלקינו והנה סתימא דכל סתימין זהו בחי' כתר שאפילו מן הסתימין הוא נעלם ואינו מושג כלל, וע' כה"ג בד"ה יביאו לבוש מל' גבי אסתר מן התורה מניין דכתיב ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא שאפילו בבחי' ביום ההוא שהוא בחי' עלמין סתימין הוא בבחי' הסתר ההעלם לפי שהוא מבחי' סדכ"ס והוא כמ"ש בד"ה שבת שבתון ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון דאפילו בחי' שבת קדש לגבי בחי' שבת שבתון הוא כמו ימי החול לגבי שבת כו' וע"ש סד"ה הנה התורה דקאי על אפילו מל' דאצילות שנעשית עתיק דבריאה הוא בחי' סדכ"ס כי סתימין הם או"א ועתיק הוא סתימא אפילו לגבי סתימין והפרדס ערך אדון הנפלאות כ' שיש שמפרשו במל' וכן בתפלת יוצר אור ממרום וקדוש עד אדון הנפלאות עשוי מדריגות כנגד ע"ס מרום כתר קדש חכמה כו' אדון הנפלאות מל' עכ"ל, והו' בנאמר למעלה בענין אסתר אך כאן מפרש אדון הנפלאות על מל' דא"ס והוא ע"ד כח אד' כו' וע"ד אד' מי יעמוד כו' בביאור ועתה יגדל נא.

ג) ושרש ענין מ"ש והנה דביקת הנפש בשרשה באלקים חיים היא מחמת השגתה כו' אבל ע"י עסק התורה וקיום המצות תהי' דביקות הנפש בבחי' סוכ"ע אדון הנפלאות ע' בתו"א ס"פ וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים שגם הנשמות קודם ירידתן לגוף נק' עומדים כי ישראל עלו במח' והאותיות הם בחי' דומם שאין להם בחי' הילוך וע"י יוידתן בגוף נעשו בבחי' מהלכים והענין כמ"ש סוס ורוכבו רמה כו' ועמידה והילוך זה

כענין יחוד חיצוני דחריב להחיות מאין ליש זהו הנק' בחי' עמידה אבל זיווג פנימי שהוא תוס' אור לאין קץ מאור אים ביה זהו ההילוך וע' בד"ה ועתה יגדל נא פ"א פי' עומדים מצד בחי' ממכ"ע ומהלכים ע"י המשכה מבחי' סוכ"ע וע"ש בהביאור שהוא בחי' הלבשת אורות בכלים ובחי' טובב כל עלמין הוא מה שלמעלה מהכלים וכענין חי' יחידה שאין מתלבשים בכלים כלל וע' בד"ה אם בחוקתי תלכו דרוש השני ספ"א כי מקדם היתה הגשמה בבחי' גבול ומספר כו' משא"כ אחר ירידתה כו' תהי' בבחי' אשר לא יספר כו' ובד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה וא"כ למה זה ירדה כו' כדי ליראה כו' וע"ש הפי' רפ"ג ע"ד כי אל דיעות כו' וע' בד"ה את שבתותי תשמרו פ"ג מענין הירידה צורך עלי' בענין בורא קדושים ישתבח שמך כו' כי גם והחכמה מאין תמצא בריאה יש מאין כו' וע' בד"ה מי מנה עפר יעקב ובד"ה ושמתי כדכד ובד"ה שבת שבתון שמקודם היתה בחי' טהורה היא וע"י תומ"צ מתעלין בבחי' ואנשי קדש תהיון לי וע' בד"ה כי כארץ תוציא צמחה ובד"ה ראשי המסות בענין אשר קדשנו במצותיו כו' ומ"ש בענין נורא תהלות אדון הנפלאות זהו ע"ד מ"ש סד"ה בכ"ה בכסליו בענין הלל והודאה שהם רצוא ושוב וכתוב ועתה מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך שההילול שייך בבחי' שמו ית' אבל עצמותו ית' הוא גורא תהלות רק בחי' מודים אנחנו לך כו' וע' בגמ' פ"ה דברכות דל"ג ע"ב גבי סיימתינהו לכולהו שבחא דמרך כו' זה ע"ד מ"ש בתו"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים וארא בפ"י אימתי גדול כו' שהגדולה זהו ענוה והשפלה ועיין מזה בד"ה בשעה שהקדימו הנ"ל וא"כ מהו השבח לו שאומרים הגדול כיון שזהו באמת השפלה אלא לפי שאמרו משה בתורה כו' והנה בד"ה וקבל היהודים פי' שהתורה מ"ע ומל"ת הם גם כן בחי' רצוא ושוב ואם כן גם על ידי המצות הוא דביקות והתקשרות הנפש בבחי' רצוא ושוב אבל כאן מפרש בענין אחר שבחי' רצוא ושוב אינו עדין דביקות אמיתי מאחר שמוכרח להיות בבחי' ושוב אבל על ידי תורה ומצות הוא דביקות הנפש בסוכ"ע דביקות גמורה והיינו ע"ד והתהלכתי בתוכם ממש וע"ד כי יאמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' דהיינו התגלות ממש מבחי' סוכ"ע עד שיאמר זה כו' ואפשר לומר זהו ענין ובו תדבקן והיינו שמתחלה תלכו תיראו זהו רצוא ושוב ואחר כך את מצותי תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו הם תורה ועבודה וגמ"ח שע"י ובו תדבקן ממש ועיין בסידור שער התפלה בהביאור שע"פ זה שבחי' ובו תדבקן זהו ע"מ ענין ודבק באשתו והיו לבשר אחד ממש כמו כן למעלה זהו ענין יחד היסודות כו' זהו ג"כ ענין וקבל היהודים כו' ובד"ה וארא דתקע"ב פי' שיש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא ביניהו וע"י התומ"צ יהי' העילוי שיאיר בנשמות ישראל שם הוי' דלצילא כו' והוא הנקרא נורא תהלות כו' זהו רדל"א.

ושרש ענין מש"כ שעלי' זו ע"י אותיות התורה שנקראו סוטים ועל זה נאמר סוס ורוכבו רמה בים כו' כי שרש האותיות התורה הוא למעלה משרש הנפש דאבא יסד ברתא עיין מזה באגה"ק בד"ה ויעש דוד

אור ב ש ל ח חתורה תקיפ

שם ששרשם מקדמות השכל והנה החכמה נקרא חיה והוא למעלה מגריג שהם ארץ וחיה יחידה הם בחי' מקיפים ובד"ה מזוה מימין פי' שהאותיות הם מבחי' חיה כמ"ש ויהי האדם לנפש חיה ות"א לרוח ממללא גם שם פי' שהם מהכתר ובפי' בשלח בד"ה לסוסתי פי' ששרשן מחכמה ושבק"ס הי' גילוי עוד אותיות שלמעלה מאתעדל"ת. אך לפמ"ש בד"ה ואתחונן שהתורה היא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת אי"כ יש לומר שגם אותיות התורה שרשן משם ועמ"ש בד"ה אם בתוקותי דרוש הראשון שיש באותיות התורה ב' בחי' אותיות אותיות הכתב ואותיות החקיקה.

ומש"כ זהו ענין קי"ס קודם מ"ת. יש לפרשו בשני אופנים זא' עפמ"ש בסידור בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני ובלק"ת בד"ה ששת ימים דרוש הג' ובד"ה והניף ידו. הב' עפמ"ש בסידור סוף דרוש ששת ימים תאכל מצות הראשון גבי והנה להבין שרש ענין והמדריגה השלישית ועמ"ש בד"ה וקבל היהודים בענין וסוס אשר רכב.

ד' ושרש ענין מש"כ וכמו שהוא לענין תורה כך הוא לענין שאר מצות דכתיב ושמרו דרך הוי' פי' דרך ומבוא להיות שג הוי' עין בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום בפי' אנכי הוי' אלקיך ובד"ה צאינה וראינה דרוש א' בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את ה' ועין בפי' תצא בד"ה ולא אבה איך נשיי ממשיכים שם הוי' ממקורו וע' כאן בד"ה וירא ישראל בפי' ויקרא הוי' הוי' וסד"ה שובה ישראל הא' בפי' קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ושהמשכה זו היא ע"י המצות כי זהו ענין הקב"ה מניח תפילין בביאור ע"פ כי עמך מקור חיים ובד"ה משה ידבר ובד"ה ועשו להם ציצית בפי' למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי ומ"ש במ"א ע"פ מועדי הוי' כו' אלה הם מועדי וע' ביאור כי עמך מקור חיים גבי זהו שנקראו המצות דרך הוי' וארחות הוי' אך בד"ה מי יתנך שבשה"ש פי' ושמרו דרך הוי' היינו ההמשכה משם הוי' בבי"ע ובד"ה ונתתי לך מהלכים גבי אם בדרכי תלך כתב וכל המצות נקראים דרך שבהם ועל ידם ע"י כולם דוקא עוברת ההשפעה וכנודע שהטפה יורדת דרך כל האברים כו' ועמ"ש מזה בד"ה והי' לכם לציצית אך שרש הטפה ז"א מקבל מא"א וא"א מלמעלה כו' ועמ"ש ע"פ ונתתי שלום בארץ כו' זהו אני אענה את השמים והם יענו את הארץ ומטר זהו המשכת טפת מ"ד כו' ועמ"ש בד"ה וידעת היום דרוש הב' פ"ג בענין קול קורא במדבר פנו דרך הוי' וד"ה ואלה המשפטים בענין זרע אדם ורע בהמה ויש בחי' שלמעלה משניהם חו הבחי' ע' בד"ה ואכלתם אכול ועמ"ש בד"ה וארא דתקע"ב בענין ובלילה שירה עמי שהם הטעמים זרקא מקף שופר כי טנת"א האותיות בחג"ת עד הטעמים בכתר וא"כ פי' אשיויה לה' הוי' החכמה ואשירה לה' המשכת התענוג עליון מבחי' או תתענג על הוי' על דוקא שיאיר בחי' זו בשם הוי' נק' אשירה להוי'.

ושרש ענין אשירה לה' כי גאה גאה. הנה לפמשיכ דהפירוש הוא להמשיך הגילוי מאא"ס ב"ה בשם הוי' זהו הנקרא שירה ושמחה ואם כן זהו גבוה ממדריגת השירה על היין של הלויים שנקרא תירוש המשמח אלקים שמשמח שם אלקים והיינו ע"י המשכה משם הוי' ע"ד נכנס יין יצא סוד בד"ה חכלילי עינים מיין והוא ענין סוד ה' ליראיו והנה יש רזין ויש רזא דרזין היינו רזא זהו יסוד והוא המשכה מסוכ"ע בממכ"ע אבל רזא דרזין היינו המשכה מלמעלה מבחי' סוכ"ע וכמ"ש בלקו"ת בשה"ש בד"ה כי טובים דודיך מיין שיש בחי' העלם וגילוי שבסדר ההשתלשלות והיינו כמו עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא וכמו מחשבה ודבור אבל יש בחי' שלמעלה מהשתלשלות דשם ההעלם והגילוי שבסדר ההשתלשלות שוין וכמ"ש ג"כ בד"ה מצה זו וזהו ענין כי טובים דודיך ומבואר שם שזהו ענין שיר השירים שיר זהו מטי ולא מטי רננא דאורייתא וזהו אשירה לה' שהמשכה זו הוא מעצמות אא"ס בחי' אדון הנפלאות בשם הוי' ובחי' זו נמשך בקי"ס וזהו ע"ד הגזכר במד"ר פ' עקב ע"פ שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן ורבנן אמרי בוא וראה כל הנסים שעשה הקב"ה לישראל לא עשאן אלא על המים ועד"ו ניסוך המים הי' בו שמחה יתירה יותר מבניסוך היין וכמארז"ל ערבים עלי דברי סופרים יותר מינינה של תורה כמ"ש בלקו"ת בד"ה ושאבתם מים בששון דרוש הב' ועד"ו הוא כאן גבי קי"ס אשירה לה' השמחה בהמשכת תוס' האור מעצמות אוא"ס בשם הוי' וזהו כענין ויספו ענוים בהוי' שמחה ובשיר על ניסוך היין הוא בחי' המשמח אלקים כו' וזהו כענין המבואר במ"א על הזהר ר"פ ויצא בענין וחסידך ירננו שהם הכהנים שזהו גבוה משיר הלויים על היין כי מדריגת כהנים הוא גם כן למעלה מבחי' יין כמ"ש יין ושכר אל תשת כו'.

ושרש ענין מ"ש כי העצבות זהו קמיטת ע' בזהר ויצא דקס"ג ע"א ע"פ ויתעצב דקאי על המל' וכן פי' בזח"א שם כמו שהלב יושב באמצע הגוף כך המל' יושבת בין העליונים והתחתונים כו' והעצבות והדינים ממנה ולמטה מהם משא"כ למעלה מהמל' נאמר אין עצבות לפני המקום לפני המקום דוקא וע' במא"א אות ע' סמ"ב ובי"ג שם ועיין במד"ר פ' בראשית פכ"ז מענין ויתעצב אל לבו וכמ"ש מזה בתו"א ס"פ בראשית בד"ה צאינה וראינה וע' במד"ר פ' נח פליב דל"ה ע"א ובפ' ל"ג דל"ו ע"ש מבואר דהיינו שהרשעים הופכים מדת הדין למדה"ר ועוד מזה באד"ר נשא דקמ"ד ע"א ובפ"ק דחגיגה דף ה' סע"ב משמע דבבתי גואי שייך עציבו דהיינו ענין במסתרים תבכה גפשי וע' מזה בפרד"ס שער ח' פי"ג, אך בע"ק ששם אין הפגם תופס מקום נאמר עוז וחדוה במקומו ולכן משם נמשך אשירה לה' ואף שהמלאכים לא אמרו שירה בלילה זו משום מעשי ידי טובעים בים כו' כמארז"ל ולא קרב זה אל זה כל הלילה פ"ק דחגיגה דף ו' סע"ב ובסנהדרין ספ"ד דל"ט ע"ב וע' בזהר פ' נח דס"א ע"ב שהקשה גם כן מענין ובאבוד רשעים רינה ואם כן מהו מעשי ידי

טובעים בים ותירץ משום דאתאבידו בלא זמנא כו' ולכן מכל מקום אחר קיי"ס על ידי התגלות ע"ק נאמר אשירה להוי' ועיין בגמרא ספ"ז דסנהדרין ל"ט ב' ובח"א מהרש"א שם דאחר שאמרו ישראל אמרו גנו המלאכים ולכאורה אינו מובן מאחר שהוא ית' אינו שש במפלתן אם כן איך אשירה להוי' ואפשר לחלק בין שיר המלאכים ובין שיר הגשמות דשיר המלאכים הוא בבחי' וצדקתך ירננו כמ"ש בתו"א בד"ה רני ושמחי וירוש השני ושרש השיר להמשיך יחוד התדירי דחיות העולמות ולכן על שיר זה נאמר מעשי ידי טובעין כו' אבל שיר דמשה ובני ישראל ממושיך מבחי' הפנימי' וכמשארז"ל במד"ר בשלח ר"פ כ"ג נכון כסאך מאז באו ישרי' ובבחי' זו שפיר שייך ובאבוד רשעים רנה כי הם מונעים המשכה זו הפנימי' משא"כ ההמשכה החיצוני' אינם מונעים כנ"ל מענין טוב ה' לכל וכמ"ש בלקו"ת בד"ה ביום השמיני עצרת בן חכם ישמח אג' פ"ב ח"ל אך יש ב' בחי' היינו בחי' חיצוני' ובחי' פנימי' כו' ובבחי' זו עוונותיכם מבדילים כו' ע"ש, ועי"ל שטובעים בים אינו שש כי טוב פי' שיעשו טוב ויתמו חטאים מן הארץ והחוטאים יחזרו בתשובה לכן אינו שש אבל מ"מ לאחר שאבדו מן העולם הרי עי"ז נעשה גילוי אלקות כי הם זה' המונעים הגילוי וכמו אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק ועמ"ש בלקו"ת בד"ה להבין מה נשתנה הנס דפסח ועי"כ אז אח"כ שפיר י"ל השירה כי אז נעשה שמחה מהגילוי וכמשארז"ל ס"פ חלק אבדו רשעים מן העולם נסתלק חרון אף מהעולם כו' וזהו אז ישרי' משה ובניי' או דוקא לאחר שכבר אבדו כו' וע' במד"ר ר"פ קדושים הה"ד ויגבה ה' צבאות במשפט.

ומש"כ בענין ולהיות בחי' הוי' יו"ד חכמה הוא ע"י כי גאה גאה זהו ע"ד הגו' בד"ה לך לך שכדי להיות התפשטות וירידת המדריגות הוא ע"י הבחי' היותר עליונה ועמ"ש כה"ג ע"פ אריתי מורי ובביאור החלצו פ"ב שיש דבר שלמעלה ממקור השכל כו' ועמ"ש סד"ה מה טובו ספ"ז בענין פטר כל רחם כו'. אך עי"ל פי' כי גאה גאה קאי על שם הוי' כי תנה המן אמר יעשו עץ גבוה ע"ד אם תגביהי כנשר לקבל מבחי' דכחשיכה כאורה וכן ענין פרעה שאמר מי הוי' אשר אשמע בקולו כי מקבל מעורף דא"א ושם הוי' הוא באצילות יו"ד חכ' כו' אך משם אורידך נאום ה' כי בריח התיכון ת"ת שבו שם הוי' עולה עד הכתר היינו בפנימיות הכתר שמשם אין לו יניקה וזהו כי גבוה מעל גבוה שומר כו' וזהו כי גאה גאה והוא משפיל גאים וזהו הוי' יחתו מריביו ועמ"ש"ל ההפרש בין בחי' טוב ה' לכל ובין בחי' טוב ה' לקויו שמבחי' החיצוניות זהו טוב ה' לכל כמה ארך אפיים לפניו אבל מבחי' פנימיות זהו טוב ה' לקויו דוקא וזהו ויהי לי לישועה משא"כ בער"ג נאמר בבן אדם שאין לו תשועה כו'. ושרש ענין טוס ורוכבו רמה בים. ע' בתו"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי שיש ג' בחי' אותיות אותיות נוקבין שהם אותיות התפלה חנותיות זכריים

שהם אותיות התורה ויש עוד בחי' אותיות שלמעלה מאתעדלית כו' ואולי אפ"ל שהן אתון זעירין ואתון בינוני' שהם זריג ואתון רברבין שהם בבינה זהו בחי' הגי' ועמ"ש סדיה או ישיר במי' סוס ורוכבו רמה בים שהגביה האותיות דסוס ורוכבו בבחי' ים והיינו ענין העלאת האותיות דאתעדלית ואתעדליע בבחי' שלמעלה מאתעדלית והיינו בבחי' אתון רברבין ע"ד מ"ש בתרא פ' בראשית בענין כי כאשר השמים החדשים כו' כן יעמוד זרעכם כו' וכמו בענין מטיט קושר כתרים לקונו מתפילותיהם של ישראל היינו העלאת האותיות בתפלה בבחי' כתר כו' ועמ"ש בד"ה כיצד מרקדין לפני הכלה דתקע"ב הריקוד ע"פ השיר זהו עליית האותיות לבחי' טעמים כו' גם ע"ד מי זאת זחיב קכ"ו ב' ובבה"ז חבור הדבור בהמחשבה זהו הסוס ורוכבו אותיות הדיבור רמה בים בהמחשבה.

וענין עזי חמרת י"ה. במד"ר פ' אחרי ר"פ כ"א ע"פ לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא כו' ר' אלעזר פתח קרייה בים אורי בים שנאמר ויאר את הלילה וישעי התייצבו וראו את ישועת ה' ממי אירא ויאמר משה אל תיראו ה' מעוז חיי עזי חמרת י"ה כו'. נשמע דמפרשים עזי ע"ד מעוז חיי ועמ"ש בסידור ע"פ אהללה ה' בחיי דמפרש חיי הוא האור שבמל' וע' זהו ר"פ תוריע מב"ב בענין כל ימי חיה ובזהר ר"פ חיי בענין ויהיו חיי שרה ועמ"ש בענין חיי עולם נטע בתוכינו. גם להעיר מענין ובניהו כו' בן איש חי כו' גם כמ"ש באגה"ת פ"ד שכל הגבראים נמשך חיותם משם אלקים שהוא בחי' אותיות בלבד ולכן נק' המלאכים בני אלקים אבל הגשמות שהן מפנימית נמשכים משם חיי' כמ"ש כי חלק ה' עמו.

א) מענין ריש בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה שבחי' השוב נמשך מצד שהוא גורא תהילות היינו מ' דא"ס ולכן א"א להשיגו וכמ"ש סדיה בכ"ה בכסלו. אך השוב שע"י תומ"צ נמשך שיהי' לעיל גילוי עצמו אא"ס וכמ"ש סדיה ונתתי לך מהלכים בת"א פ' וישב שגם השוב יהי' בחי' הליכה כו' ע"י שגם למטה יהי' גילוי אא"ס וגם בהרצוא י"ל הפרש שהרי רצוא דמלאכים נק' עומדים ע"ש ורצוא דנשיי נק' מהלכים כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא ועליק סעי' ד' וס"ה.

ב) בד"ה וכל העם רואים ס"פ יתרו ענין ריש אש ומים ושקול השופר מחבר ב' הבחי' עושה שלום, ואפ"ל השלום הוא שגם בהשוב יהי' מעין בחי' הליכה הנ"ל אות א' וכמו בעסק התורה מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה וכן בעסק המצות ע"י שמחה של מצוה כו' שהרי בד"ה

אור בשלח התורה תקכג

ואתה תצוה פי' דשמחה של מצוה נק' רצוא וכמ"ש בפסוק סעיף ג'. ועמ"ש
ע"ם כבס ביין לבושו וע"י עול מצות כו'.

ג) סד"ה ואתה תצוה שמחה ש"מ שהוא העלא' הנרות מחוץ לפרכת נק'
רצוא וזה"ע אהרן ועסק התורה בחי' משה הוא שוב שיהי' הגילוי
למטה כמו למעלה, ועי' בד"ה במדבר סיני באוה"מ ועיין בד"ה ועשית
בגדי קדש גיב י"ל האה' דאהרן רצוא ובגדי קדש זהו שוב שז"מ לבושי'
להאה"ר.

ד) בפ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי גבי ובכל מאדך משמע זהו דוקא
נק' רצוא והבחי' שוב זהו ענין וימינו תחבקני כו' ועליק סעי' כ"א.

ה) בד"ה ויקהל משה אית רצון שלמטה מהשכל ואית רצון שלמעלה
מהשכל אפ"ל שבחי' רצוא זהו הרצון שלמעלה מהשכל אבל
הרצון הנמשך מהשכל אפ"ל שאינו נק' כ"כ רצוא וא"כ א"ש מ"ש בד"ה
שמאלו הג"ל שדוקא בכל מאדך נק' רצוא, ומיהו י"ל זהו עומדים זהו
מהלכים ע"ל סעי' א'.

ו) בת"א פ' בראשית בד"ה כי כאשר השמים החדשים בתביאור ריש'
הם מ"ג ומ"ד ונק' ארץ רצוא ושמים שוב אמנם בבחי' מטולמ"ט
תחלה מטי ואח"כ לא מטי מפני שאין הכלי יכולה לסבול כו' וא"כ בפ"י
והחיות רו"ש שיש פי' החיות אלקי מלמעלמ"ט זהו ע"ד מטולמ"ט.

ז) בד"ה רני ושמחי בת ענין רו"ש זהו כל הגשמה תהלל י"ה הרצוא
למס"ג באחד וע' בד"ה האינו השמים דרוש השני וענין מס"ג
כו' אליך ה' גפשי אשא שאינו רוצה להיות יש הדבר נפ"ד כו'.

ח) רצוא גימ' רמון ע' במא"א אות ריש סעי' כ"ז רמונים הנו ב' עטרין
דז"א היח והי"ג. ובפע"ח בכוונת קה"ת, וע' בד"ה אלה פקודי
המשכן גבי משכן העדות פי' עדות לישראל ופי' ותבואי בעדי עדים שהם
עטרין הג"ל.

ט) ער"ש במא"א ריש סעי' י"ג ריצה מצד היסוד יורה כחץ עכ"ל א"כ בבחי'
רצוא ששלמעלמ"ט שה"ע מטי ולמ"ט י"ל מטי נמשך מצד היסוד
כו' ועמ"ש בפ"י מגדל כו' בו ירוץ צדיק בהגהו' לד"ה וכל הענו רואים את
הקולות.

י) בבה"ז פ' תזריע ע"פ המאמ' שם דמ"ט וכה תעשה להם לטהרם
הזה עליהם מי חטאת נת' רצוא נמשך ממוחי' דאימא ע"ד מועדים
לשמחה דיר"ט והשוב נמשך ממוחי' דאבא ביטול שלמעלה מהאה' ורשפי
אש זהו כענין יר"ע שלמעלה ממדריג' אה"ר ע' ביאור כי אתה נרי
וע' סד"ה וארא אל אברהם כו' בענין ושמי ה' לא נודעתי להם. וע"ש
בבה"ז פ' תזריע שזה"ע אפר ומ"ה דמי חטאת גם ענין ד' כוסות ומצה

תקכד אור בשלח התורה

יערש וע' מענין מוחי' דאימא ומחי' דאבא בד"ה מצה זו. ועמ"ש בד"ה
בפ' נסכים בענין כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מקריב עולה בלא
מנחה שה"ע רצוא בלא שוב יערש דהשוב גבוה יותר זה"ע ואל אישך
תשוקתך והוא ימשול בך ועמ"ש מענין ואחר האש קול דממה דקה בד"ה
אני ה' אלקיכם דפ' ציצית דרוש השני.

(יא) ע' בד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ פ"ב מענין רו"ש דפסח ושש"פ.
ואעפ"כ סוכות ושמע"צ גבוה יותר, וע"ל סעיף ד' ומ"מ ג' שהוא
גיכ ע"ד רו"ש רק שהאה' נק' אה' בתענוגים ואפשר זה"ע מטולמ"ט וצ"ע
ועמ"ש מענין אה' בתענוגי' בד"ה הכלילי עיניים.

(יב) בד"ה ביום השמיני שילח פ"א מבואר שהרצוא גבוה מבחי' שוב שהרצוא
נמשך מבחי' קדם צרתני סוכ"ע ומזה נמשך הרצוא בחלל
הימני תעלומות לב שנמשכה מבחי' ישת חשך סתרו ובחי' שוב זה"ע
משליך קרחו כפיתים וע"ש דבחי' ביום הח' שלח זהו בחי' שוב ולק"מ
למ"ש סעי' יו"ד משום דאית רצון ואית רצון כנ"ל סעי' ה' לפ"ז י"ל
רצוא נק' קעומ"ש ושוב קבלת עול מצות וכ"מ בד"ה ויקחו לי תרומה דלקמן.

(יג) עפמ"ש ברבות וירא ר"פ ג' דפי' רצוא ל' רצין לעשות שליחותן יש
להעיר מענין ואל הבקר רץ אברהם וענין רץ תרגום רהט
ועמ"ש ע"פ ונדעה נרדפה לדעת את ה' וע"פ מלך אסור ברהטים, ולהעיר
ממ"ש ע"פ משכני אחריו נרוצה ומ"ש ע"פ עד מהרה ירוץ דברו, ובשרשים
ערך רץ הביא גיכ ענין רצוא וענין רץ אברהם, וע' בזהר ע"פ מגדל עוז
כו' בו ירוץ צדיק, פ' בראשי' דף ל"ז ע"ב וס"פ לך דצ"ו ע"ב ובפ' שלח
קס"ד ע"ב וע' בפרד"ס ערך מגדל ובמא"א מ' י"ט וע' בשרשים ערך
רצה ענין רצון ושם מענין יפה את רעייתי כתרצה.

(יד) בפ"י ואל הבקר רץ י"ל שהמשיך הרצוא גם בנה"ב ששרישה מבחי'
יב"ב דבריאה חהו משכני ל' יחיד, ועי"ז אחריו נרוצה שנינו נה"א
ונה"ב, וע' בד"ה בכ"ה בכסלו שהם שני בחי' מס"ג באחד ובכ"ג, ועמ"ש בד"ה
אדם כי יקריב מכם מן הבהמה מן הבקר כו' תקריבו כו' גם בקר נק' יסוד וא"כ
פ"י ואל הבקר רץ אברהם היינו מלמעלמ"ט שאברהם ממשיך השפע ביסוד
ע"ד חסד דאתגלי בפום אמה ע"ל ס"ט.

(טו) עמ"ש"ל סעי' ו' דרצוא מ"ן שהוא מבי"ע וא"כ לכאורה הוא למטה
במדריגה אך עיין מ"ש סד"ה ואהי' אצלו אמון מענין ממושבותיכם
תביאו ק"ש מיושב בבריאה שם דוקא מעורר יחוד או"א דאצי' ועמ"ש
בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה השני צאינה מאצי' לבריאה כו'.

(טז) בד"ה המגיד מראשית אחרית נת' ארץ סכ"ד נעוץ בה מתחלתן הכח
לחדש יש מאין משא"כ בשמים וע' ד"ה ויגש אליו יהודה וכ"ז
נמשך בה ע"י היותה בחי' ארץ ל' רצוא שרצתה לעשות רצון קונה.

אור בש"ח התורה תקפה

ע' ד"ה והי' מסכ"י ועי"ז מגיד מראשית ח"ע בבחי' אחרית ארץ ועוד זאת ומקדם מבחי' כתר הנמשך ממ' דא"ס קדמונו ש"ע חה יהי' לעיל אהעטיב וכ"ז ע"י הרצוא שלה תגיע לבחי' קדם כו'.

(יז) בד"ה ליתן זה בענין ששטים בים זה קרוב לענין ר"ש.

(יח) בענין ר"ש דמבר' במ"א שיש העלא' מ"ן לבחי' האור' והעלא' מ"ן לבחי' הכלים והוא בביאור ע"פ קחו מאתכם תרומה, ובד"ה לרוקע הארץ על המים, ומכואר שם דהיינו העלא' מ"ן לסוכ"ע ולממכ"ע הד"ע תהו ותיקון והעלא' מ"ן לתיקון זהו ע"י ריבוי הכלים והעלא' מ"ן לתהו היינו ע"י אתכפיא וביטול רצון דוגמ' מצה לחם עוני ע"ש שע"י וביטול בא לבחי' אין ממש ומעורר בזה בחי' אין האמיתי אשר והחכ' מאין המצא כו' ע"ש ועד"ז ענין הרצוא זהו מס"נ באחד או בכ"ג זהו ביטול ממש ע"כ הוא העלא' מ"ן לסוכ"ע ויש רצוא דנה"א הוא למס"נ באחד ורצוא דנה"ב בכ"ג זהו שאחר"ך גרועה ל' רבים והכל העלא' מ"ן לבחי' סוכ"ע להמשיך משם האור זהו בענין שלהמשיך יחוד אר"א הוא דוקא ע"י מס"נ ולא סגי ע"י תומ"צ והיינו משום שיחוד אר"א הוא המשכ' אור חדש מהסוכ"ע שנמשך באר"א והחכמה מאין תמצא לכן צ"ל כמ"כ ההעלא' מ"ן בבחי' ביטול להיות אין כנ"ל וע' מזה בביאור ונקדשתי ובחי' שוב בעסק התומ"צ זהו ממשיך האור בהכלים ולהיות כלים להאור זהו ההעלא' מ"ן לממכ"ע ונק' יחוד זר"ג כדי להאיר בבי"ע ע"י הכלים, או י"ל אור וכלי נק' ג"כ זר"ג ב' הממוצעים בין אוא"ס לבי"ע זהו ויקחו לי תרומה לי ותרומה הם זר"ג ב' ממוצעים הנ"ל.

(יט) בד"ה שמני כחותם נת' ענין חותם שוקע שמלמטה חותם בולט, חותם שוקע זהו הביטול כענין עיבור ז"א בבטן אימא שע"ז נמשך מחי' חדשים עליונים כך י"ל ענין הרצוא זהו הביטול לגמרי ע"ד עיבור ז"א בבטן אימא, וכמ"ש בביאור ונקדשתי שזהו ג"כ ענין עלי' ר' לגבי קדש ועמ"ש ע"פ שרפים עומדים ממעל לו ועי"ז ממשיך חותם בולט שמלמעלה והוא ג"כ בחי' רצוא כמש"ל סעי' ט' בשם המא"א בענין ריצה מצד היסוד יורה כחץ תהו ויצא כברק הצו ואמנם ענין השוב זהו חותם בולט שמלמטה שהוא ע"ד בחי' יש כמ"ש דשוב מבחי' ב"ן לשון בנין עולם חסד יבנה ועי"ז ממשיך חותם שוקע שמלמעלה היינו התלכשו' האורות בכלים, ומיהו שם בביאור שימני פי' דהרצוא זהו חותם בולט שמלמטה ושוב חותם שוקע שמלמטה עשה ולית ק"ש ושמ"ע זהו ע"ד שנת"ל סעי' יר"ד דהרצוא נמשך ממחי' דאימא והשוב נמשך ממחי' דאבא, ועד"ז נת"ל סעי' ג' אמנם לפמש"ל סעי' י"ב דהרצוא נמשך ממקום גבוה יותר מבחי' השוב ובמ"א נת' שהרצוא נמשך משם מ"ה והשוב מש' ב"ן וע' מענין מ"ה וב"ן בלקי"ת פ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי בהביאור ובפ' בלק בביאור ע"פ מי מנה אי"כ לפ"ז י"ל דהרצוא נק' חותם שוקע שמלמטה

שזהו ש' מ"ה ביטול והשוב חותם בולט שמלמטה בחי' בין שהוא יש
ובטל כו'.

כ) וענין ר"ש בד"ה שה"ש פ"ג שיר היינו רצוא ושוב מטולמ"ט הוא
החיות הנמשך מבחי' כי עמך מק"ח לאצי' בא ברו"ש והטעם
כמ"ש בלק"ת פ' פנחס בד"ה צו את קרבני כו' ושם פ"א כי המשכ' האור
א"ס מעצמו להאיר בעולמו' זהו ירידה גדולה וע"י צמצום כמ"ש בד"ה תקעו
השני וע' בד"ה כי ביום הזה יבפר הראשון בענין הלא דברי כאש ועמ"ש
ע"פ ויקחו לי תרומה בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ענין ר"ש עמ"ש
בהגהות לד"ה וכל העם רואים את הקולות בשם המגיד בפ"ו רצוא ושוב
וע' בחי' פ' קרח ע"פ ויפלו על פניהם.

כא) בד"ה והי' מסב"י נת' ענין ד"י שבנפש מובן שהם ב"פ ר"ש כי ארץ
ל' רצוא ובחי' מים זהו שוב ואח"כ אש ורוח ג"כ ר"ש. והנה
בס"ב פ' ג' כתב והנה סדר העבודה בעסק התומ"צ הנמשכני' מבחי' אה'
עזה זו היא בבחי' שוב לבד כו' עכ"ל ועמ"ש ס"ד בשם הת"א ד"ה שמאלו
תחת לראשי דשם משמע ג"כ כן כמ"ש חה"ע מעלת הזהב כו' ותבחי'
שוב שאחר זה הוא בבחי' וימינו תחבקני כו' ויש לתרץ דיש ב' בחי'
בעסק התומ"צ שהם בחי' שוב הא' ע"ד ישראל מתקשראן באורייתא א"כ
התורה היא המשפיע והאדם נוק' ומקבל מהתורה, הב' שהתורה היא מקבל
כי האדם ממשיך אא"ס בהתורה וב' בחי' אלו מבוא' בת"א סד"ה ועשית
בגדי קדש גבי והנה על בחי' לבוש זה ה"ע משארז"ל שהתורה נק' כלה
ומאורשה ובלק"ת בד"ה ביאור כי תצא ושם ספ"ב גבי ולקחת לך לאשה
כו' ולפעמים נק' כו' ע"ש ושם הראה מקום למ"ש בלק"ת בשה"ש סד"ה
לבאר הדברים ע"פ ששים המה כו' אחת היא כו' וע' מזה בסדור בדרושים
לחתונה בתחלת הדרושים בד"ה ענין רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת
שזה"ע מעיקרא כי קא עביד אינש אדעתא דנפשי' קא עביד וענין עוסק בתורה
לשמה היינו לשם התורה עצמה להמשיך בה אוא"ס ב"ה ולכן בחי' הב'
הוא עיקר בחי' ושוב כי באומרו ושוב משמע שהוא למעלה מהמקום שהוא
שב לשם וכיון שהשוב זהו עסק התומ"צ א"כ איך הוא למעלה מהתומ"צ
אלא ע"י רעו"ד ליכלל בא"ס ב"ה ממש ע"י אית רצון דלעילא מהשכל
ומשם הוא ממשיך אא"ס בחכ' לכן איש שזהו בחי' ושוב משא"כ בבחי'
א' שענין עסק התו' אדעת' דנפשי' לקשר נפשו בהתורה התורה היא בחי'
חתן והנשמה היא בחי' כלה אין זה בחי' ושוב שאדרבה זהו כעין רצוא
כו' רק שמ"מ נק' ושוב לפי שזהו בחי' המשכה מלמעלמ"ט אבל עכ"ז
עיקר בחי' ושוב דהיינו שהוא בעצמו הגיע למקום שלמעלה מבחי' תורה
זהו רק ע"י בחי' בכל מאדך הגו' בס"ב פ"ג כמעלת הזתב כו' כנ"ל שלכן
עסק התו' אח"כ הוא בבחי' ושוב.

וה'ס • עשן כמדבר פ"א דר"ט סע"ד שה"ש רבה בססוק עד שהמלך
 במסבו יב"א והיה הקב"ה מזהלך לסניהם כו'. וה"ס עשן משמע
 אתעדל"ע המעורר אתעדלית שעליו עש"ן נמשך מפני אשר ירד כו'.
 חז"א ד"ל ע"א כד אשא כו' וסלקא תגנא וה"ס עשן כו' ואת הדר עשן.
 ובמק"מ פ"י אש היג דז"א עש"ן שלוחי הדין ואינו נראה ומיהו עפמ"ש
 לקמן בשם מא"א א"ש. והו' והרשעה כולה בעשן תכלה פ' נח ד"ע ע"א
 תגנא ואשא מחוברים כחדא וה"ס עשן כו' ובפרד"ס שי"ח פ"יב כ' במק"מ
 ובעה"כ ערך עשן שיש ב' מיני עשן. ועלית ת"ת מ"ן לאר"א נק' עשן
 המערכה והוא ע"ד שרפים עומדים סמל"ל לו כו'. וע' פה"ז פ' נח. והו'
 עשן הכבשן בינה. וע' הדר בראשית דל"ה ואד יעלה תגנא תגנא דקרנא
 כו'. ובמק"מ שם תגנא דומז אל מעשה התחתונים העולים מי זאת כו'
 כתמרות עשן כו'. והר יתרו פ"ד סע"א ע"ש באריכות חל"ח פ"ו ע"א
 ענין מפני אשר ירד עליו ה' באש ח"ג פנחס דנ"ב כעשן הכבשן דאיהו
 כבושה תחת בעלה ע"ד תרין ריעין כן יכבש רחמין את כעסך ובי כבשי
 דרחמנא. ועמ"ש בביאור ע"פ את הכבש האחד דרנ"ה ע"ב סנה"ה העשויה
 ככבשן מסט' דאימא עלה איתמר וה"ס עשן כו' בעשן הכבשן ח"ל שהמל'
 היתה כמדריגת בינה כלה עילאה שנסרף היש לגמרי בד"ה שה"ש. ולכן
 ע"י חזרת כבשתו פנ"ח באו ששורף כל היש. והחיות רו"ש כאור היוצא
 מפי הכבשן היינו חיות המרכבה דמל' הם כמדריגות עשן הכבשן חזון
 עילאין תג"ת דאצי". ת"ו תיקון כ"ב דס"ב ע"א וה"ס עשן כו' בגין דאת
 י' שריא במוהא דילך. ובח"צ שם סק"ג עשן ת"ת שכ"ב כו"ז מ"ו ב'
 (והוא בתיקון ד' דעמודא דעשן איהו עמודא דאמצעי'תא איהו עשן הקטורת
 מאי קטורת דילי' שכ"ת). והיינו מפני אשר ירד עליו ה' חכמה באש
 בינה כו' וכן ברע"מ פ' צו דק"ח סע"ב דכ"ט ע"א עשן הוא דעת כו'.
 וע"ש בהרמ"ז ועשן דסליק מסומייהו הוא הבל פיהם העולה ובוקע כו'.
 וה"ס מן כו'. וי"ל כי הבל הדבור כלול מאש רוח מים דוגמת העשן כו'.
 האפ"ל כי ת"ת ודעת זהו עשן הכבשן בינה. וה"ס מל' עשן היינו עליי'
 בי"ע אלא שהי' העליו' כעשן הכבשן. ש"ך של"ה שלז"א שמב"ב בחיי
 רי"א צד"א קסג"ג. בחיי פ' לך רי"א ע"פ והנה תנור עשן שהוא הכלי
 המקבל האש. והו' רמז לכח הנקבות ולפיד אש הוא הזכיות. ועמ"ש
 בלק"ת בענין תנור אחד בד"ה בשברי לכם ואפו ושם שבתורה צ"ל אפיה
 באש שחורה ע"ג אש"ל ולכן ירד עליו באש כו'. מענין כבשן בפרד"ס
 בעה"כ ובמא"א ד' סעיף מ'. בחיי יתרו צד"א ענין ירד דפ"י גלוי כו'.
 ועמ"ש ע"פ אודה נא יש ירידה לטב כו'. ועד"ז יובן ענין עסק התורה
 ירידה והמשכה והוא גלוי כו' פ' במדבר קס"ד ג' הביא הויבות כמדבר
 דר"ט ע"ד הנ"ל. האפ"ל המדרש דע"י האש עלה עשן. והו' ענין ואד
 יעלה ואזי גם עבים נטפו מים כו'. והם ב' קוין גבוהה חסר ומדבר ק'

(*) מסון עד ד"ה כללות הענין נוסף סבך שמות.

האמצעי כר. מענין עשן במארא עי ססעי' מי' עשן נק' המל' ועיקר עשן בקליפה תנן תנין כי היא מעלה עשן מין נגיד הזכר עכ"ל האפ"ל כי הנה עיי' עשן המל' מעלים מין גם מתנין דקליפה ע"ד שנהפך הנחש למטה ועמ"ש ע"פ ושנתם ותתנין כו'. ובמ"ח מסכת תפלת העשייה פ"י מיט דס"א ע"א מעלה עשן כל שהוא כי אם התעוררות המועט שעושה האדם בעוה"ז מעלה עשן ומצטרף למרובה ע"כ. והנה עשן כל שהוא נו' גבי מעין שמטור בכל שהוא ונו' שהוא ענין ירד דשם הוי' משא"כ מקוה בינה צריך מ' סאה וכן גבי חמץ במשטו הפתח קטן של ה' שזה ההפרש בין חמץ למצה וה"ע פיה פתחה בחכמה כי החכמה מאין תמצא ועד"ו להיות מעלה עשן הוא עיי' כל שהוא בחי' יגיד דאד' שהוא באר בשדה כו'. א"נ כל הוא יסוד חתו כל שהוא כו'. ככשן דולק תמיד אריא תרין ריעין ביה להיטא מענין אש בד"ה והי' מספר ענין אש ורוח. וזהו דאינן מתיחדין לעילא באחד ביטול המדות לבחי' דלאו מכל אינן מודות. גם אריא נק' שרפים, שרפי קדש. והי"ס ככשן גה"ב כמו גה"א. וי"ל עשן הכבשן שמט"נ באחד וכמ"כ והי"ס עשן עיי' עסק התורה. עשן עולם בי"ע שנה י"ב ירחין והם י"ב בקר זכריאה ע' פרדס ערך שנה וחז"נ רע"ח א' נפש מ'. ונק' עשן העלאה כי בעל"י המל' עולים בי"ע י"ב בקר ארוממך כו'. ויש עוד עשן עולם ז"א ו"ק שנה י"ב גבולי אלכסון. וזהו שנות התמה שס"ה יומין עילאין חז"ג רנ"א לפ"ו נפש בינה וע"ד נפש יתירה דשבת וא"א נק' נפש האצ"י בלקי"ת מהארי"ל פ' תשא ולפע"ד נפש שכינה ויש שכ"ת ושכ"ע, כי הנפש שוכנת בגוף כו' ונפש ממכ"ע וא"כ מל' ממכ"ע רבי"ע בינה ממכ"ע דאצ"י וא"כ זהו ב' בחי' עשן וה"ע עלית ממכ"ע בסוכ"ע שבת תתאה שבת עלאה ב' עשן הג"ל, ועמ"ש סד"ה והנצח ענין בראשית ברית אש. או יאמר עשן הכבשן עלית סוכ"ע בא"ס כי סוכה העשויה ככשן עגולה ועיגול סוכ"ע ובסוכ"ע שייך ג"כ עשן כי סוכ"ע עלמא דאתכטייא. וזהו עולם וכן שנה ונפש כנ"ל, ועו"א ויעל עשן דהר סיני ממכ"ע כעשן הכבשן עלמא דאתכטייא כבשי העלם והסתר סוכ"ע והיינו ביום ההוא יהיה מענין עגולא דרביע במא"א ע' ו'. העשויה ככשן זהו ביום ההוא תקראי אישי ע' בד"ה יהודה אתה. וזהו כעשן הכבשן, וע' בד"ה ואשה כי תדור ב' עולם שרשן מבי' שמות הוי', אשר ירד עליו ה' באש. הש"ך הקשה ל"ל לכתוב באש הא ידוע כי ה' אלקיך אש אוכלת הוא האפ"ל דמבואר שיש ב' ירידות הא' לטוב הב' לביש. וירידה לטוב ירידת האור להתגלות גם בכלים שלמטה ע"ד במאנין דילי לא אשתמש אלא במאנין דילך שגם במאנין דילך יהי' גילוי, וזהו אשר ירד עליו ה' באש. פי' אש הינו אור שהי' ירידת האור וע"ד תקראי לי אישי, שלא עיי' השתלשלות אור. מים דקיע כ"א האור עצמו נמשך כו'. כעשן הכבשן המעשה דר' אהרן קארלינער ז"ל שצעק כלילה ר"ל עש ברענט ולא הי' שריפה כלל האמר עש ברענט הלב ממה שמתהווה תמיד מאין ליש וזה ענין הכבשן כו'. עין בפנים יפות יתרו על פסוק וזה סיני עשן. ועין מ"ש

בישע' ג' ע"פ וכדא כו' ועשן ונוגה כו'. בלק'ת פ' בזקתי המ"ח ע"ד בענין הליכות עולם לו שהעולם מתעלה עם האדם אליו ית' ע"י עסק התורה. זהו ענין עשן עולם שנה מתעלה ע"י הנפש כו' מענין יבל בלבול מטרד ער"ו עשן, גם אפ"ל משום שלע"ל יצטרך שיהי' עשן • ביטול עולם שנה נפש על כן הקדים וה"ס עשן. לפמ"ש סוף הביאור המכוון מהעשן שהוא ענין מראה הקשת כו' כדי שיהי' גלוי האמת ה' לעולם תרין תפוחין הולך ומתרחב כו' גם עכ"פ זהו ענין ישר הגלוי למטה כמו למעלה כו'. עמ"ש ע"פ כתמרות עשן ממ"ש בגמרא ספ"ג דיומא דלי"ח ע"א שהיה העשן מתמר ועולה. וד"ל ע"ד מ"ש בסידור בדיה להבין שרש ענין הלולב, בענין כפות תמרים יחד עליון ולא ענפין מתפרדין כו'. זהו כתמרות עשן תמר דוקא כו'.

כללות הענין י"ל עדמ"ש בדיה וכל העם רואים ובדיה וקבל היהודים אשר מה שקיים אברהם כו' זהו ע"י הלך ונסוע רו"ש כו' ע"ש והשוב בחי' מים, אך פשט הפסוק כמראה הבוק היינו שהאש יורד בבחי' שוב ובפרדס ערך אש יורד הוא בינה והוא מהרע"מ פ' צו דל"ד ע"א דאש עולה מל' ואש יורד בינה זהו ע"ד ואני אהי' לה חומת אש אש החומה בחי' שוב אני חומה זו תורה זהו אבנים אותיות וע' בענין איש אש יורד והיינו כענין אש שאינה אוכלת ולא שותה ברע"מ פ' צו דכ"ו א' זהו סמכוני באשיות ב' אישות אש לבנה ואש שחורה במא"א א' ק"ל והוא מהת"ז תיקון י"ט דל"ח ב' אשא חורא ואשא אוכמא דתמן או"א דאיגון י"ה אנפוי דרחמי ובס' ע"ה על שה"ש בפסוק סמכוני באשיות ב' אישות חריג דא"א המלוכשים בחו"ג כו' זהו שכ' מימינו אש דת וא"כ שפיר שייך שגם השוב הוא בבחי' אש, ואפ"ל כי אש עולה זהו מצד ממכ"ע שייך מעלה ומטה ע"כ עולה למעלה אכן אש יורד גמשך השוב מבחי' סוכ"ע שאין שם מעומ"ט ע"כ לא שייך עולה לכן יורד כי ומתחת זרועות עולם על הרי בתר, בתר גימ' ב"פ אש והנה לפי שלא כל אדם זוכה לבחי' אברהם ע"כ נתנה תורה שיהי' בה וע"י רו"ש מ"ע ול"ת ולכן וה"ס עשן כולו שבעשן יש רו"ש כי העשן עולה והיינו ע"י האש וכו' וגם העשן ממשיך לתוכו האור והאש כשיש במה לאחור, וזהו בחי' שוב והיינו כמראה הבוק. מענין רו"ש במא"א בלקוטיים דקכ"ח ע"ג אמנם כתי' והחיות רו"ש כו' אמנם לעתיד כו' ע"ש זה כמ"ש בדיה וקבל היהודים הרו"ש נמשך מסוכ"ע שעכשיו א"א שיאיר רק דרך רו"ש אבל לע"ל שיהי' גילוי סוכ"ע כו'.

עזי חמרת ייה.

רבות מויד עאיא קיוריב קיטיד קכאיא קמ"ב ג"ד קמ"ג ב' קס"ב ב'.

א) רבות פ' לך לך ספמ"ג דמ"ז ע"ד ע"פ הרימותי ידי אל ה', ורבו אמרי עשאן שירה (כלומר קד"ק) המדיא זה אלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו עכ"ל.

ב) תולדות ספס"ג דע"א א' ע"פ למה זה לי למה לי אין כתיב כאן אלא למה זה לי מלמד שכפר בזה אלי עכ"ל. וכי מהרשיא בחיא רפ"ה דמנחות גבי יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו ח"ל מבואר מלת זה תונח על דבר מיוחד וידוע כאלו אותו הדבר במעמד ההוא של האומר וע"כ נאמר זה על המקום ב"ה כמ"ש בפסוק למה זה לי וגו' כי מכה"כ עכ"ל. ויובן זה עם מ"ש בלק"ת בד"ה וידעת היום בפ"י ומבשרי אחזה אלה אחזה ממש.

ג) רבות שמות פ"א דקיי"ז ב', וכשנגלה הקב"ה על הים הם הכירוהו תחילה שנאמר זה אלי ואנוהו וכ"ה בפ' בשלח פכ"ג.

ד) שם ס"פ הנ"ל דקיי"ט ע"ד ע"פ וירא אלקים כו' וידע אלקים ידע שהם עתידים לומר זה אלי עכ"ל.

ה) שם רפ"ג דקכאיא. נאה להעלות (ר"ל את הבאר) שהם עתידים לומר לפניך זה אלי ואנוהו עכ"ל.

ו) בשלח ס"פ כ"ג, א"ר ברכי' בא וראה כמה גדולים יורדי הים משה כמה נתחבט שנאמר ויראיני נא כו' החיות הנושאות כו' (ע"ז) מזה ברבות נשא פי"ד שעז"ג כי לא יראני האדם ח"י, ופ"י וחי שאפי' החיות הנושאות כו') ועולי הים כ"א מראה באצבעו ואומר זה אלי ואנוהו עכ"ל. ולכאורה קשה שהרי נאמר כי לא יראני האדם ח"י. ואפשר שע"י המס"ג שהי' להם בירדם לים כמבואר בדרז"ל ע"ז חשוב כאלו במיתתם רואים וזכו לזה בחייהם ע"י המס"ג. ואפ"ל ע"ז פ"י בן מאה כאלו מת, ר"ל שיוכל להגיע לבחי' ראי' כמו במיתתן רואים, והיינו לפי שהוא בן מאה שבירר כל העשר בחי' שבנפש, וע"ד א"ת מה אלא מאה. אי"נ י"ל כי קיי"ס שאני שהוא שינוי סדר ההשתלשלות שעלמא דאתכסיא הנק' ים נהפך ליבשה ועלמא דאתגלייא, ולכן מה שבחייהם אינם רואים זהו הכל בעלמא דאתגלייא, כי גם החיות הנושאות את הכסא הם מבריאה ויצ"י שנק' עלמא דאתגלייא שהם בכלל עוה"ז, ולכן עליהם נאמר כי לא יראני כו' אבל בעלמא דאתכסיא שהוא עולם האצילות שם מאיר גילוי אלקותו ית' ע"כ ע"י הפך ים ליבשה יוכלו גם בחייהם לומר זה אלי כו'. ובוה יובן מארז"ל הנ"ל יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זה. שע"י התורה שנק' חאת יוכלו עם זו לבוא לבחי' שיאמרו זה אלי וכמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו'. מה שגם החיות הנושאות את הכסא אינן מכירות.

אור ב ש ל ח התורה תקלא

ועמ"ש בד"ה בחדש השלישי לצאת בפ"י ביום הזה, ובזח"ב בשלח דסא"א. ובפ' יתרו דע"א ע"פ זה ספר ובפ' בראשית דל"ז ב'.

ז) עיין בפרדס בעה"כ ערך זה דת"ת ויסוד שניהם נק' זה. ואפשר שזהו"ע וקרא זה אל זה. ועיין בהרמ"ז תולדות קל"ה בפ"י הנה אלקינו זה כו' זה הוי' דפ"י הנה אלקינו זה הוא ז"א. זה הוי' היינו עתיק. ור"ל שז"א יתגלה בבחי' עתיק. וזהו"ע המדרש שבק"ס אמרו פ"א זה היינו גילוי ת"ת דז"א זהו ואנוהו. ולע"ל יאמרו ב"פ זה היינו ת"ת דעתיק. ועמ"ש ע"פ ובוזה הנערה באה בת"א בסופו ובזח"ב דרסא"א. ועיין בזהר ויצא דק"נ ע"ב ע"פ אין זה כ"א כו', ועיין ברע"מ פ' עקב דרע"א ע"ב בפ"י מזה ומזה הם כתובים כו', ויש ג"כ בחי' זה לעומת זה וזה לכם הטמא, וכן בלעם שהי' נביא כמשה הנק' זה האיש, וכן המן הרע הזה, ועיין מענין זה לעומת זה זח"ב ט"ו ב, ח"ג תוריע דמ"ז סע"ב, נ"ד סע"א. ולכן יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז, ע"ד במדבר הזה יתמו, פ"י מדבר גקה"ט נחש שרף ועקרב ושם דוקא נתעלו לבוא לבחי' יתמו, ע"ד יונתי תמתי, וכמ"ש במ"א ע"פ ובמדבר אשר ראית אשר נשאך כו', ועיין זהר ס"פ תצוה שהוא משום כי הוא מגלה עמוקות מיני חושך דוקא, וכמו הראי' נמשך משחור שבעין, וזהו ובמדבר אשר ראית, ולכן כד"י שיוכלו לבוא לבחי' ב"פ זה כנ"ל בשם הרמ"ז זהו ע"י התשובה ומעשים טובים בעוה"ז.

ח) משה נבואתו מאצ"י דרך מעבר הבריאה כי האצ"י לבדו הוא נמנע. וז"ס כי לא יראני האדם וחי. כ"כ הרח"ו בשע"ק ח"ג פ"ו. והנה ברע"מ עקב דרע"א ע"ב ענין ב"פ זה היינו הא' ג' הוויות דיברכך יאר ישא, הב' ג"פ אד', ושם דרע"ב סע"ב פ"י ג"פ אד' היינו מ"ש היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה, והרמ"ז פ"י ג"פ אד' חב"ד דנוק' ג"פ ה' חב"ד דז"א, ועמ"ש בלק"ת בד"ה אלה פקודי פ"א בענין ג"פ היכל, ובפ' שלח סד"ה ויאמרו כו' טובה הארץ מאד מאד ספ"ד, ועפ"יז אפ"ל יבא זה זה משה דר"ל ג"פ אד' שהם אור האצ"י שמאיר בבי"ע שמשם הי' נבואת משה ונק' היכל ה' ר"ל הוי' אור האצ"י נמשך ע"י שם אד' גימטריא היכל להאיר בכריאה, וכן פ"י הרמ"ז פ' וארא דכ"ג א', שהרי בכריאה יש ב' בחי' כו' עד אך משרע"ה הוא סוד פנימיות הבריאה בבחי' היותר עליונה והוא בסוד אור האצילות המאיר בה תהו"ע היכל ה', ע"ש בזהר דכ"ב ע"ב גבי ויאמר אד' למה הרעות כו', למלכא דהוה לי' ברתא כו', וזהו ענין וראית את אחורי, ורז"ל אמרו קשר של תפילין אבל לפני אצילות ממש שם הוי' לא יראו, אכן זה אלי היינו גילוי אצ"י ממש שלא ע"י מעבר הבריאה, והיינו ע"י ויקבל זאת התורה שבה מלובש אצילות העליון כמו ד' פרשיות דתש"ר הם מוחין דז"א ממש, ולא הקשר של תפילין לבד שראה משה רק שבאו בהתלבשות גמור בהסתור בד' פרשיות גשמיים, ולכן נק' וזאת לשון נוקבא ולא זה ממש, ועי"ז יבואו לגילוי זה

תקלב אור בשלח התורה

אלי כמש, הדינו לעם זו, וזהו צד מצוה זו והו' וכמו לא ימיתו ולא יעלימו
לא זו מזה כו'.

ט) רבות ויקהל פמ"ט שחורה אני ונאווה ונאווה אני באמרי זה אלי ואנוהו.
י"ל כי ואנוהו שהם מוסיפי' כח בגבורה של מעלה, ע"ד שאו
ידיכם קודש וברכו את ה', בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה ועי"ז
גי'כ ונאווה בחי' יאר ה' פניו אליך, וע"ד אשר בך אתפאר, בעטרה שעטרה
לו אמו כו', ועי"ן מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הא'
בענין שאו ידיכם קודש וברכו את ה', ועמ"ש בביאור יונתי בחגוי בפ"י
יפתי ע"ד יפית מבני אדם, שנש"י ממשיכים להיות הוד והדר לבשת
כמ"ש במד"ר ס"פ ואתחנן.

י) בפ' צו פ"ח, ענין כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים, עי"ן מזה
ברע"מ ר"פ שופטים, ועמ"ש ססעי' ז', עו"ש חביב קרבנם של
נשיאים לפני הקב"ה כשירה שאמרו ישראל על הים כו' זה אלי כו', זה
קרבן נחשון כו', י"ל לפי שקרבן י"ב נשיאים היינו גי'כ בחי' זה, כמובן
מהג"ל סעי' ח' שיש ב"פ זה כו'.

בפ' אחרי רפכ"א ה' מעוז חיי עזי וחמרת י"ה יעו"ש, ורבנן פתרי קרא
בר"ה ויו"כ, אורי בר"ה וישעי ביוכ"פ, ה' מעוז חיי עזי וחמרת י"ה.
וצ"ל איך שייך זה ביוכ"פ שהרי הפסוק נאמר בקי"ס, וי"ל כי ביו"כ לפני
ה' תטהרו זהו ע"ד עד יעבור עמך ה' שבקי"ס כמובן ממ"ש בלק"ת בד"ה
האזינו השמים דרוש הראשון, נשא פי"א דרמ"ג א' גבי דומה דודי לצבי
כו' הגה זה עומד בים זה אלי ואנוהו, בשה"ש רבה ס"פ שה"ש בשירת
משה הם מקלסין אותו זה אלי ואנוהו ובשירת משה הוא מקלסן ירכיבו
על במתי ארץ, בפסוק שחורה אני ונאווה כמש"ל רבות ויקהל פמ"ט, בפסוק
אני חבצלת השרון יג"ג והראיתיו באצבע מנון עכורי (פי' האדון הוא
לנגדי) זה אלי ואנוהו ואי"כ בחי' זו עכשו בעבודה שיהי' שויתי ה' לנגדי
תמיד, בפסוק כתפוח בעצי י"ד ג' כך ישראל אמרו לפני הקב"ה עזי וחמרת
י"ה, א"ל הקב"ה לכם היא כו', ואין עוזי אלא תורה שנאמר ה' עוז לעמו
יתן ואי"כ הפי' שעל הים קו' לתורה כמש"ש בפסוק דומה דודי כנ"ל
נשא י"א, בפסוק הגיצנים נראו עת הזמיר הגיע הזמן שתעשו זמירות
להקב"ה עזי וחמרת י"ה זמירות י"ה, זמירות היו לי חוקך.

אור בשלח התורה תקלג

שיך לפסוק עזי חמת. בענין זה א"ל ואנהו

בשה"ש רבה בהפסוק יתתי בחגוי דף י"ז ע"ד, כי קולך עזיב זה השיר ומראך נאזה שהיו ישראל מראים באצבע האמרי זה א"ל ואנהו. בלקירת בדיה יתתי בחגוי ספ"ד פי' ומראך נאזה בחי' מצות שהן יפתי כמש"ש פי"ג שעושה בחי' לבשים הוד הודר לבשת, תהינה בבחינת נאזה יותר ע"י התשובה שהוא הראיני את מראיך בחינת בכל מאדך, כאמור תשובה ומעשים טובים זהו שע"י התשובה יהי' המעשים טובים שיהיו מאירים, כמש"ש את האור כי טוב כ"ו, ובביתאור השני שם פ"ד, כי הנה אמרו רז"ל פתעי ישראל מלאים מצות כו', וא"כ מה הפרש יש בין צדיקים וזעושים מצות לרשעים אך הוא כמש"ש, משל לשנים שצלו פסחיהם כו', שאה ממשיך המשכה עליונה יותר מזה (וע"ד משארז"ל בומן שישראל עושין רש"מ, ובזמן שאין עושין אף שגם בחי' אין עושין זהו פ' והיה אם שמעו תשמעו ונתבאר במ"א בדיה והתהלכתי בתוכם) והיינו בחי' נאזה ופתי שהן בחי' תפארת כי תפארת וכתר הכל ענין אחד דווינו כח ההתחברות שניהם מקו האמצעי וכמו שהכתר ממצע כו' ע"ש.

ועפ"ז יש למרש המד"ר הג"ל דלכאורה איך איש ומראך נאזה דמשמע על כנס"י שהן בחי' ונאזה ע"ד שחורה אני ונאזה ומה זה ענין לפירוש האנהו דמשמע שעושים הני כביכול למעלה אבל לפי הג"ל אתי שפיר כי ע"י תשובה ומעשים שמעשה המצות הם טובים ומאירים שזהו ע"ד שעושים רצונו של מקום, דהיינו המשכות הרצון עליון שהוא הכתר ד"א מבחי' העליונה כענין מטיט קושר כתרם לקונו מתפילותיהם של ישראל דהיינו המשכות הכתר הרצון עליון שלמעלה ממדריגת הרצון המלוכב בחי"ב שע"ס החכמה אין יסורים בלא עון, שהעון גורם יסורים ח"ו, אבל ע"י המשכות רצוה"ע שלמעלה מהחכמה הוא בחי' רוב חסד וכענין זה הוא פירוש עושין רצונו של מקום ע"י המצות, וכמש"ש סד"ה ועתה יגדל נא כח אד' שהוא המשכה שע"י המצות שיומשך מזה ה' ארך אפיים ורוב חסד נשא עון כו' ע"ש, המשכת בחי' זה הכתר לז"א זהו"ע זה א"ל ואנהו, וכמש"ש בדיה במדבר סיני באה"מ בענין שאו את ראש כו', לגלגלותם לקשר ולתכר הרצון הנולד מן השכל לבחי' הרצון שלמעלה הנקרא גלגלוא, ועי"ז נמשך הכתר לז"א בחג השבורעות מבחי' תפארת דא"א זהו"ע ואנהו שממשיכים אור א"א בז"א כו', חוה ג"כ מה שמבואר בפירש"י בחומש ע"פ אנהו ל' ניו דהיינו אספר ניו ושבתו לבאי עולם כגון מה דודך מדה, דודי צח האדום וכל הענין עכ"ל כי ענין דודי צח האדום היינו ע"י שמאיו אור א"א בז"א שע"י זהו צח שפירש"י בשה"ש לבן כמו צחו מאלב, והלכנתית זהו בא"א ועתיק יומין יתיב לבושי' כתלג חיזור ושער רישי' כע"נ, וגם בענין והשביע בצחצחות נפשיך בזהר פ' אמר דף ק"ד א' ובוהר הרקיע שם שזהו המשכה

תקלד אור בשלח התורה

מעתיק, וכמ"ש ג"כ במנ"א צחצחו הם ע"ס דעתיק, וכמ"ש באג"ה סי' כ"ט ד"ה א"ח ע"כ שזהו בחי' נועם ה' וצחצחות שוק למעלה מבחי' כתר הק פנימיותו עדימ, אי"כ בהמשכה זו בוי"א נקרא דודי צח האדם כו', וזהו הענהו רק רש"י פי' אספר, ובאמת זהו ג"כ המשכה שממשיכים מפנימיות הכתר עליון בוי"א וזהו נועם ה' וענין באור הוי' היינו אור המאיר מע"ק לש' הוי' בוי"א, וגם האנוהו שיהי' כלול מג' קוין באג"ה סי' י"ב שזהו ת"ת הנך יפה דודי, שה"ש עב"ד קסח"ג.

בפסוק אפריון עשה לו כא"ד בים ראו אותו בפרהסיא כו', זה א"לי האנהו, אין שבחן כו', עשו לי משכן, היינו כי ואת צנועים חכמה, עלמא דאתכסי' כו', בפסוק כחוט השני שפתותיך בשעה שאמרו את השירה או ישיר משה ומדברך נאווה שמראין באצבע ואמרים זה א"לי ואנוהו, מפרש שע"י ומדברך נאווה עי"ז נמשך ואנוהו, ועמ"ש בלקו"ת פ' במדבר בד"ה במדבר סיני באוהל מועד דרוש השני פ"א גבי ועל בחינת תפלה זו נאמר ומדברך נאווה דהיינו כשעולה בבחי' מדבר וצמאת, וע"ש ג"כ בהג"ה וע"ש בהביאור פ"ג, וספ"ה שיש עוד בחי' במדבר כו', ולא ישב אדם שם דהיינו למעלה מבחי' אדם וא"כ זהו"ע ומדברך נאווה להמשיך מבחי' כי לא אדם הוא בבחי' אדם, וכמ"ש ג"כ בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה, וזהו"ע ואנוהו, דכ"ט ע"א בפסוק אני ישינה אחותי רעייתי אחותי שנתאחו לי ישראל במצרים בשתי מצוות כו', רעייתי שריעו אותי על הים ואמרו זה א"לי ואנוהו, ד' ימלוך לע"ז, ועמ"ש מענין אחותי רעייתי בלקו"ת פ' בהר בד"ה השבתה הארץ ובשה"ש בד"ה אני ישנה וענין שריעו אותי י"ל ע"ד תרין ריעין ועיין בערוך ערך רע (השני) מהגמרא ספ"ג דתענית קול שני ריעים אני שומע פי' קול שני צינורין ניסוך המים וניסוך היין כו', והם חר"ב כו', וא"כ כמ"כ כאן בחי' זה א"לי היינו ז"א ואנוהו מל' נה שאנן והוא מ' ונקרא גות בית, וזהו"ע שני ריעים.

כי גאה גאה, עמ"ש ע"פ המד"ד פי' וארא כי המן אמר יעשו עץ גבה לקבל מבחי' דכחשיכה טאווה וזהו אם תגביהו כנשר, אך משם אורידך נאום ד' ע"י פנימי' הכתר שמשם נמשך את האור כי טוב אי"כ ש' ד' הוא גאה גאה, חזו ד' יחתו מריביו.

במד"ש רות רבה דמ"ו א' ע"פ ויאמר בועז אל רות אל תלכי ללקוט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה, ברות סי' ב' ה' אל תלכי ללקוט בשדה אחר ע"ש לא יהיה לך אלקים אחרים על פני וגם לא תעבורי מזה על שם זה א"לי ואנוהו, וכה תדבקין עם נעודתי אלו הצדיקים כו', י"ל כי משה נתגבא בזה שהוא אסה"מ ולבחי' זו זכו בקי"ס, וכל הנביאים נתגבאו בכה אספשא"מ, וצ"ל ב' הבחינות לחבר כה לזה, ע"ד ואמרתם כה לחי להמשיך ביתר"ת מיתו"ע, עכ"פ ענין זה א"לי זהו ע"ד ולא תעבורי מזה, ועמ"ש ע"פ כי זה כל האדם כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, וי"ל פי'

אור בשלח התורה תקלה

ולא תעבדי מזה ע"ד אחותיו ולא ארפאנו שנתבאר בלקרית בד"ה ומדבר סיני דרוש הראשון, וע' שבת פי"ד דקיי"ג ע"ב מענין וכה תזכיקין.

במדרש רות שם בפסוק וזאת לפנינו בישראל על הגאולה שאמרו זה א"לי, י"ל עי"ז חיברו זה לזאת, וכענין יבא זה ויקבל זאת וזוה לעם זו זהו ג"כ ענין מוחה, מזו זה, התחברות זו עם זה.

ובמדרש (איכה עז"א ס"פ מה אעידך) בענין כי גזל כים שבין מי ירפא לך, מי שהוא עתיד לרפאות שברו של ים הוא ירפא לך, וכ' המ"כ דענין לרפאות שברו של ים מבואר במד"ר פ' בא פט"ו דקל"ב ע"ב בעט באוקיינוס וכו', י"א שהן בוכין עד היום כו', ועתיד לרפאותו שנאמר ורפאו המים כו' ע"ש, וא"כ יש להעיד מענין מים תחתונים בוכים (ועי'ן מזה בלקרית בד"ה במדבר סיני דרוש השני ספ"ד וסד"ה וארא דתקע"ב) שע"י מים תחתונים בוכים גורמים להמשיך מלמעלה מהפסיק טעמא שבין שני שמות הוי' והו' המשכות א"ר התורה, ובמ"א אות ב' סעיף ס"ד שנה"י דאריך נקרא ג"כ מי בוכים וצ"ל לפי שיש פרסא מפסקת בא"א ויסוד דעתיי מסתיים למעלה מהפרסא כמו שיסוד אימא מסתיים בחוה דז"א, כן עדי"ז בא"א (ועמ"ש בלקרית ס"פ הביאור ע"פ הוי' מספר בני"י) וא"כ מי שהוא עתיד לרפאות שברו של ים שהם מים תחתונים בוכים זהו שע"י הבכיה והתעוררות רחמים יהיה הגילוי למטה ג"כ חה"ע מי הוא ירפא לך כו', והיינו ענין בבכי יבואו.

וענין וירפאו המים זהו ע"ד שמים תחתונים נעשי' באר מים חיים עין בד"ה עלי באר ענו לה, ועמ"ש בביאור ע"פ ולא תשבית מלח מענין וירפאו המים ועמ"ש בלקרית פ' שלח סד"ה ענין הנסכים, א"ר אבין מי שאמרתם לו שירה על הים זה א"לי ואגוהו הוא ירפא לך, ולפי"ז ענין מי ירפא לך זהו כמ"ש מי כמוך באלים הוי', ואפ"ל כי בקי"ס הוא ע"י התגלות ע"ק, הוא הנקרא מי, מי שאמר והיה העולם, ופי' בסידור הארזיזל גבי ברוך שאמר והיה העולם רד"ל"א והרפאו נמשך מע"ק שמשנו דווקא נמשך חיות חדש, וכמ"ש בלקרית פ' נצבים בד"ה כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, האע"ג דפי' זה א"לי היינו בבחי' ז"א אך באמת כולא חד, וכנ"ל בפ"י אשירה להוי' כי גאה גאה, דפי' גאה גאה היינו סתימאה דכל סתימין שהיא ע"ק והוי' היינו בז"א אלא דכולא חד, ועוד כמ"ש במד"ר פ' בשלח דעכשיו אמרו פ"א זה, ולע"ל יאמרו ב"פ זה דהיינו מ"ש האמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו', זה הוי' והיינו שיאיר אור ע"ק בגלוי רב בז"א ולכן מי שאמרתם לו שירה על הים זה א"לי ואגוהו הוא ירפא לך, ועוד דגם פי' ואגוהו היינו המשכות ע"ק בז"א כו', והנה פי' גדול כים שברך כ' המ"כ דיש לפרש בו ג"כ שברך בשיבולת ל' תקוה ואחרית טוב, וא"כ היינו כמ"ש שברו על הוי' אלקינו ועי'ן במד"ר פ' מקץ ר"פ צ"א ע"פ וירא יעקב כי יש שבר במצרים דדרוש בו ג"כ ל' שברון ול' תקוה, ויש להעיד מזה שברים דתקיעות שופר שיש בו ג"כ ב' בחי' אלו כמ"ש במ"א.

באסתר ע"פ ותקרא אסתר להתך כו', לדעת מה זה ועל מה זה שמא ח"ו
 כפרו בזה א"ל האנהו ושמא כפרו בלוחות דכתיב בהו מזה ומזה
 הן כתובים. ור"ל שמחמת כן בא עליהם המן הרע הזה שהוא בחי' וזה לכם
 הטמא כו' כי גם זה לעומת זה עשה האלקי.

שבת פ"ט קל"ג. סוכה פ"א י"א. סוטה פ"א י"ב. פ"ה ל"ב. פ"ק דב"ב
 י"ב. פ"ה דסנהדרין מ"ב. פ"ג דמנחות כ"א. פ"ה דמנחות ג"ב.

שבת (פרק י"ט קל"ג ב') זה א"ל האנהו התנאה לפניו במצות עשה
 לפניו סוכה באה כו' זהו ע"ד שנת"ל בפ"י תשובה ומעשים טובים
 שהמעשים הי' טובים ומאירים ע"ד ומראך באוהו תע"ו ממשיכי' בחי'
 עושים רצונו של מקום חזו ואנהו והיינו ע"י התנאה לפניו במצות שיהי'
 ומראך באוהו גם ע"ד יאר ה' פניו אתנו. ופ"י בלקרית שזה שיהיה יאר ה'
 פניו הוא אתנו (כמ"ש בלקרית בבבאור ע"פ וספרתם לכם דגבי חג השבועות
 ספ"ד) ח"ל אתנו חוקא באתעדלית מחמת העבודה בשמחה וטוב לב מעוררין
 שמחה מלמעלה. וגם ענין השמחה הוא התגלות הפנימית כמו צהבו פניו
 של רבי כו', וא"כ ענין האנהו זהו ע"ד יאר ה' פניו אליך (וע' ח"ג דט"ז
 ע"פ ישר יחזו פנימו) והיינו ע"י אתנו באתעדלית התנאה לפניו במצות כו'.

זח"א דנ"ב ע"ב. וחי רט"ב רכח"א פ' בא דל"ח ע"ב. פ' בשלח דנ"ד
 סע"ב דנ"ה א"ב. עזי ת"ו לר"א האנהו נט"ג ע"ב.

בזהר (בשלח דנ"ה ע"ב א') ע"פ עזי חמרת י"ה הקדים שאדם כולל כללות
 האצ"ו ונשמחו מא"א. וע"כ נאמר עזי חמרת י"ה שהן חר"ב שלפי
 שהן תרין ריעין ולא אתפרשאן דא מן דא. ולכן הם בחי' כמוצא מים אשר
 לא יכזבו מימיה. לא כמו בזו"ג שלפעמים מתפרשין. וע"כ משם חוקא נמשך
 ויהי לי לישועה כיון שתמיד נמשך שם אור ושפע מא"ס כ"ה וע"ד שאמרנו
 ספ"ג דאבות ממ"ש (בירמי' ס"י י"ז) הוי' כעץ שתול על פלגי מים ועל
 יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חום כו', שזהו חוקא משום כי ועל
 יובל ישלח שרשיו שהוא בינה הנקרא יובל נהר היוצא מעזן יובל שמו
 שהוא יוצא תמיד ואינו נפסק. וכמ"ש בזהר (פ' יתרו דפ"ג סע"א) וכיון
 שאינו נפסק. לכן מבחי' זו נמשך תמיד הישועה וע"כ נקרא חר"ב מעיני
 הישועה. חזו בטחו בה' עדי עד, כי בי"ה הוי' צור עולמים ר"ל הבטחת
 שלא ימוט חזו לפי בי"ה הוי' צור עולמי'. אין נפסק השפע שהן תרין
 ריעין אין גיש וזהו המחדש בטובו בכי"ת. כמ"ש בתורה אור בריה אשירה
 להוי'. ובמשיש ע"ז. ואיך בא ההמשכה מי"ה למטה וז"ל ע"י ר"ה והר"ע
 זה א"ל זה היינו יסוד. וממנו נמשך ב"מ, וזהו האנהו בחי' בריה קדיש
 קה"ק ציון כו', ח"ש בישעי' כי עזי חמרת י"ה הוי' ויהי לי לישועה
 ר"ל מבחי' י"ה נמשך אח"כ בריה ונעשה השם שלם כו'.

קיצור עזי היא התורה שנקרא עז. במ"ש בריה בחדש השלישי, ה' מעז
 ח"י. כי אודיתא מתקשרא בקב"ה ונקרא חדי עולם נטע בתוכנו

אור בשלח התורה תקלו

תקרא חמרת, ומידות לי חוקיך י"ה תריב תשב"כ ותשב"ע"ם וכים גילוי
עלמא דאתכסיא דיינו גילוי י"ה כי והנגלות ר"ה גלות, ולכן בים נתאווה
לתורה חנה י"ה תרין ריעין כמתא מים אשר לא יכבו מימיו וכן בתורה
לא ימוש כ"ו, ולכן ועל יובל ישלח שרשיו ולא ימיש מעשות פרי חרות על
הלוחות, ומה נמשך ויהי לי לישועה כי מחרב אין יניקה ולכן הללו י"ה
בר"ה שיהיה השם שלם.

זה א"לי ע"י שנקרע הים לייב גורים כמנין זה תתעלו לשרשם י"ב גב"א
דז"א ע"ב יוכלו לומר זה א"לי, והנה במשה ג"כ נאמר כי לא יראני
האדם וחי אך כי משה מן המים משיתיהו שכבר נמשך מבחי' המים
דעלמא דאתגליא אבל בקי"ס שהי' גלוי עלמא דאתכסי' ממש לכך יוכלו
לומר זה א"לי, והיינו ע"י שנקרא הים לייב גורים כמנין זה כנ"ל. ואפ"ל
זהו אז ישיר משה ובני' יחד כי הי' גלוי בחי' זה מה שגם במשה נאמר
כי לא יראני כ"ו, ואפ"ל כי לע"ל נאמר האמר ביום זההא הנה אלקינו זה
(ע' בד"ה יביאו לבוש מל') וכן בקי"ס וישע ה' ביום ההוא כ"ו, ואפ"ל
פ"י ויאמרו לאמר אשירה כ"ו זה א"לי שגם עכשיו יאמרו זה א"לי ממש
כמו שרואה ודינו וצדיק באמונתו יחי' להאמין כי מכה"כ, וכמ"ש במד"ר
שזהו מה שאמר בועז לרות ואל תעבורי מזה ודינו עד יעבור עם זו שמקבל
מבחי' זה מזחה, והיינו ע"י עסק התורה שנאמר בה מזה ומזה הם כתובים,
זה ספר העולם הזה שויתי הוי' לנגדי תמיד, האוהו יפתי יפיפית מבני אדם
דכמו כשעובדין על התורה נאמר וישח אדם כן כשעושין רש"מ נאמר ישראל
אשר בך אתפאר במד"ר פ' בלק, וגם מט"ט קשר כתרין לקיט מתפילותיהם
של ישראל, וזהו ואנחהו כתר ועטרה כ"ו וממשיכים להיות ויודי צח ואדום
כ"ו, וגם ואנחהו ע"י המשכות י"ה בר"ה.

בשלח ט"ו ג'

הרי' איש מלחמה ה' שמו, ופרש"י איש מלחמה בעל מלחמות ה' שמו
מלחמותיו לא בכלי זין אלא בשמו הוא נלחם כמ"ש ואנכי בא אליך
בשם ה' צבאות, בש"א י"ז מ"ה, ד"א ה' שמו אף בשעה שהוא נלחם ונוקם
מאויביו אוהו הוא במדתו לרחם על ברואיו כ"ו.

ב) פ"ח דסוטה מב"ב ברו לכם איש וירד אלי, בש"א י"ז ואין איש אלא
הקב"ה שנאמר ה' איש מלחמה, שם פ"ט דמ"ח סע"א ע"פ וישח
אדם וישפל איש שגורמים שפלות לשונאו של הקב"ה ואין איש אלא הקב"ה

תקלח אור ב ש ל ח התורה

שנאמר ה' איש מלחמה. ומזה יובן שכדי להיות ה' איש מלחמה זהו ג"כ ע"י אתעדלית הפך בחי' וישח אדם כו'.

סנהדרין צג"א ע"פ ראיתי הלילה והנה איש רוכב על סוס אדום בזכריה סי' א' ואין איש אלא הקב"ה שנאמר ה' איש כו'. ושם צ"ו סעיב ע"פ כי אין האיש בביתו הלך בדרך מרחוק במשלי סי' ז' ואין איש כו'.

פרק לפני אידיהן דף ב' ע"ב מלחמות אני עשיתי שנאמר ה' איש מלחמה. יר"ק ספירות ט"ו ע"כ יעזוב איש כו' האי איש הוא תפארת ישראל שעליו נאמר ה' איש מלחמה אביו ואמו איבעית אימא חכמה ובינה. ואבע"א חסד ופחד.

ג) רבות בראשית ר"פ ג' ע"פ שמחה לאיש במענה פיו. שמחה לאיש זה הקב"ה שנאמר הוי' איש מלחמה.

פ' מקץ פצ"ב דק"ג ע"ג ע"פ ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש הקב"ה שנאמר ה' איש מלחמה. וא"כ לפי' ואל שדי היינו מ'.

פ' יתרו ס"פ כ"ח דף קמ"ד ב' מלך ב"ו א"י להיות עושה מלחמה ולהיות סופר ומלמד תיגוקות והקב"ה אינו כן אלא אתמול בים כעושה מלחמה שנאמר ה' איש מלחמה כו' והיום במתן תורה ירד ללמוד תורה עם בניו כו'.

נשא רפי"ט רכ"ו ג' ע"פ איש איש כי תשטה אשתו. האי שכופרת באישה. והאחד שהיא כופרת בהקב"ה ואין איש אלא הקב"ה שנאמר ה' איש מלחמה.

שם דרל"ה ע"ד איש זה הקב"ה שנקרא איש שנאמר ה' איש מלחמה כי תשטה אשתו אלו ישראל כו'.

שם פי"א דרמ"ה ע"ד גבי וישם לך שלום. וכשהוא הולך למלחמה אינו הולך אלא יחידי שנאמר ה' איש מלחמה בשמו הוא נלחם וא"צ לסיוע כו'.

ס"פ בהעלותך רס"ה ד' ע"פ אספה לי שבעים איש שיהיו דומין לי ולך ה' איש מלחמה. והאיש משה עניו מאד.

זח"א פ' נח ד"ס ע"א ע"פ טוב איש. פ' ויחי דרל"ז ע"ב פ' שמות די"א סעיב ע"פ וילך איש מבית לוי. פ' משפטים דצ"ד ע"ב פ' תזריע מח"א ע"פ ואיש כי ימרס. בלק קצ"ו ע"ב ע"פ כי יהי' לאיש בן סורה. פנחס דרכ"ג דרכ"ו א' ע"פ והאיש משתאה לה. תצא רע"ז א' ע"פ כי ימצא איש נערה. דרע"ח א' ע"פ כצפור נודדת כו' כן איש נודד ממקומו.

אור בשלח התורה תקלמ

אדמ"ו נ"ע בד"ה לסוסתי ברכבי פי' הוי' איש, פי' מה שהוי' נק' בשם איש הוא בבחי' מלחמה להיות נקרא בשם איש ובשם אדם אבל באמת כי לא אדם הוא להנחם כתיב, וזהו סוס מוכן למלחמה שהירידה הוא ע"י אותיות הנקראים סוסים עכ"ל. ויש לפרש כי מה שהוי' נק' בשם איש היינו התלכשותו בע"ס והיינו כדי להשפיע לכנס"י הנק' אשה יראת ה' וכמ"ש בזהר שמות יא"ב בפי' וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי, וע"כ יש מלחמה ע"ז שהחצונים מקטרגים שאין ראויים לזה, והם רוצים להיות הסתלקות אלקות למהותו ועצמותו ולא יאיר בעולמות וכמ"ש בסנהדרין צ"ו סע"ב ע"פ כי אין האיש בביתו הלך בדרך למרחוק כו', ועיין ביאור הדברים בד"ה זארא אל אברהם אלא שבאמת הוי' איש מלחמה כי תכלית הבריאה שיהי' בבחי' איש כמ"ש ביום ההוא תקראי אישי היינו להיות גילוי אלקות בעולמות כו', ועמ"ש מזה בד"ה ואשה כי תדור נדר בענין ויהי האדם ואשתו שניהם ערומים כו' ע"ש, וזהו ויקח את בת לוי בחי' לוייתן זה יצרת לשחק בו, וזהו ג"כ ענין ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו, כי ארא נק' ימי קדם שם גילוי אור א"ס וכדי שיהי' נק' כביכול בשם איש לכנ"י צריך לעזוב בחי' ארא וכמ"ש בד"ה וכל בניך למודי הוי', וע"כ ג"ז הוא מלחמה, אלא שמ"מ צ"ל כן וזהו ודבק באשתו הוא כנ"י, ויש לפרש דבחי' איש זהו התורה א' כתר יש חריב קנה חכמה קנה בינה ב"ס קנה גימ' יש זהו הוי' יחתו מריביו, דמריביו הם הרוצים להפריד בין האיש ובין אשתו ושלא יהי' בבחי' איש, הגנה במלחמה זו א"צ לכלי זין אלא ע"י שמו כמ"ש כי הגה הוי' יוצא ממקומו ונמסו ההרים כו' כי מ"ש וישמע הכנעני כו' וילחם כו' יניקתם רק ממ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים וזהו וחס הוא אבי כנען אבל בגלוי ש' הוי' אז ונמסו כו' וגם לכן יחידי דוקא ע"ד במצרים אני ולא מלאך כו' כי המגביהי כו' המשפילי כו' ועוד מאחר שעיקר המלחמה על היחוד הנ"ל דבחי' איש, והרי היחוד הוא בחשאי והצנע כמ"ש וכל אדם לא יהיה באהל מועד כו'.

עו"ל הוי' יחתו מריביו ע"ד שנתבאר בת"א פי' וישלח בד"ה ויאבק איש עמו בענין פי' אם תגביהי כנשר לינק מבחי' דכחשיכה כאורה אזי משם אורידך גאום הוי' יעו"ש וזהו בשמו הוא נלחם וזהו וידעו מצרים כי אני הוי' פי' אני הוא עצמות אוא"ס ושם הוי' כולא חד כן פי' בהרבה דרושים ואחד מהן בלק"ת סד"ה את שבתותי תשמרו, ובזח"א ד"ו פי' אני הוא מ' עם הוי' כולא חד ע"ש במק"מ וע' במא"א, וזהו ע"ד אם אני כאן הכל כאן, ויש לחבר ב' הפירושים כי הגה אני ראשון זהו כתר ואני אחרון זהו מ' ושם הוי' מחבר ב' הבחי' יחד שע"י שם הוי' גמשך מבחי' הכתר מ' דא"ס בבחי' מ' וע' זח"ב משפטים דף ק"ח ע"פ ראו עתה כי אני אני הוא, ומכ"ו יובן פי' הוי' איש מלחמה, ועיקר הטעם כמ"ש בשם הוי' כי אמילם שהמקיף דוקא מסמא עיני החצונים ע"כ ע"י גילוי שם הוי' דוקא הוא ניצוח המלחמה כו' משא"כ מצד השתלשלות הרבוי הי' להם יניקה כו', לכן דוקא יחידי כו'.

במא"א אות א' ע"ב איש נק' החכמה גם היסוד נק' איש (ע"ד איש צדיק תמים) כי בו ניכר ההפרש בין איש לאשה גם איש כללות ג"ר א' כתר יו"ד חכמה ש' בינה עכ"ל, והוא בת"ז תיקון מ"ט דפ"ח ע"ב ובענין משלוח מנות איש לרעהו פי' בכוונת יסוד אבא ליסוד ז"א, וענין איש חלק ע"ש חלק הוי' עמו, גם מענין ביום ההוא תקראי אישי בד"ה יהודה אתה ובד"ה ואשה כי תדורי, והיינו עפמ"ש הרד"ק במכלול ערך איש והגדול ובעל הדבר וראשו יקרא איש כמו גדעון בן יואש איש ישראל שופטים ז', ר"ל גדול ישראל וראשו, הלא איש אתה ומי כמוך בישראל, שמואל א' כ"ו כלומר הלא גדול אתה וכן איש יהודי הי' בשושן הבירה, איש הר הבית, אישי כהן גדול, ולכן איש מה שכתב המא"א אשר ג"ר נקרא איש, שהרי הוא ראש לכל האצ"י ועד"ז פי' ביום ההוא נאום ה' תקראי אישי שיהי' גדול הוי' ומהולל מאד, וכמ"ש בתלים ע"ו נודע ביהודה אלקים בישראל גדול שמו, וע"ד מ"ש ביום ההוא יהי' הוי' אחד כי עכשיו סליק לעילא ואין נראה גילוי אלקותו וכמארז"ל יומא סט"ב ירמיה לא אמר נורא כו' איה נוראותיו כו' ואע"פ שאנשי כנה"ג החזירו עטרה ליושנה שהן הן גבורותיו ונוראותיו מה שהוא שותק כו' מ"מ זה אינו בבחי' גילוי אבל לע"ל שיהי' גלוי אלקותו אז תקראי אישי שיהי' גדול וגורא שמו בבחי' גלוי ממש, ולכן בקי"ס שהיה גלוי נאמר ג"כ הוי' איש מלחמה, ועמ"ש בישעי' ס"י ה' ע"פ ויגבה ד' צבאות במשפט וזהו וידעו מצרים כי אני הוי' וע' במד"ר פ' משפטים פ"ל דקמ"ז ע"ב גבי משל למלך שגיננו אותו הבריונים בפרפוריא שלו כו' עד ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה בישעי' ס"י מ"ב י"ג ועמ"ש, והנה בקי"ס כתיב ה' ילחם לכם ואתם תחרישון ע' מזה בזהר בשלח דמ"ז סע"ב ושם דנ"ב ע"ב איתא דקי"ס בעתיקא תליא א"כ עכצ"ל ה' ז"א ילחם לכם ע"י ההמשכה מע"ק ובענין שפי' בזה"ג נשא דקל"ז סע"ב ע"פ ה' המטיר עליהם גפרית ואש מאת ה' מן השמים, וזהו הוי' ז"א איש מלחמה, ועיקר נצחון המלחמה הוא ע"י הוי' שמו ע"ק וכמ"ש בלק"ת בד"ה טוב לחסות בה' מבטוח באדם והטעם כי בבחי' אדם כתיב אשר שלט האדם באדם משא"כ בשם הוי' כי אמילם ע"ש סוף דרוש הראשון שעל פסוק טוב לחסות וכן סוף דרוש השני, ומזה יובן המד"ר פ' בשלח ר"פ כ"ג משל למלך שעשה מלחמה ונצח ועשו אותו אגוסטוס, כי נצחון המלחמה מלמעלה מבחי' איש ומבחי' אדם וכמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא, והיינו ע"ק וכמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה הנה להבין שורש ענין מתן תורה גבי זהו שאמר שמואל לשאול וגם נצח ישראל כו' וזהו שאמרה חנה רמה קרני בהוי' שדוד שנמשח בקרן הוא בבחי' רמה, שהוא בחי' עתיקא, הרי רוממות המלוכה נמשך מבחי' ע"ק שהוא מ' דא"ס, וכ"ש ענין זה למעלה שיהי' בבחי' גתישבה מלכותך וכסאך נכון שזהו רוממות מלכותו ית' זהו ע"י המשכה מבחי' ע"ק, וזהו ענין או ישיר א' דנהיר בויין בזה"ב דף נ"ד.

ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב.

פרק לפני אידיהן דף ד' ע"א. עמה"מ קמ"ז ב'. רבות ר"פ שמות קי"ז ג'. פ' בשלח ס"פ כ"ב קל"ט ג'. רפכ"ד, בשה"ש רבה ה' א' ירד ב'. ילקוט ח"א ע"א ג' רס"ב ג'. ח"ב כ"ה ב' מ"ט ב' ק"נ א' קנ"ג ד' ק"פ ג'. מ"ע פ"ז רי"א רמ"ה קע"ט. בחיי פ"ג ד' פ"ז ד' ק"ע ד'. של"ה שט"ו א' שס"ג א'.

א) פרק לפני אידיהן שם ר' חינוא בר ספא רמי כתיב שדי לא מצאנוהו שגיא כח (שיתא שגיא כח בשעת הדין שאם יזוי שגיא כח יתחייבו כולם כלי"ו) וכתיב גדול אדונינו ורב כח. וכתי' ימינך ה' נאדרי בכח. ל"ק כאן בשעת הדין כאן בשעת מלחמה עכ"ל. ועיין כעין קושיא זו במד"ר ס"פ פנתס ע"פ את קרבני לחמי זש"ה שדי לא מצאנוהו שגיא כח. וכתיב הן אל ישגיב בכחו מי כמוהו מורה אויב ל"ג. כיצד יתקיימו שני מקראות הללו, אלא כשהוא נותן להם לפי כחו. וכשהוא מבקש מהן אינו מבקש אלא לפי כחן עכ"ל. א"כ לפי"ז י"ל ג"כ מ"ש ימינך ה' נאדרי בכח זהו כשהוא נותן טובה כו', וצ"ל הש"ס סמיך אסיפי' דקרא ימינך ה' תרעץ אויב דע"ז קאי ג"כ נאדרי בכח כו', אך לפמ"ש במד"ר בשלח ספכ"ב דימינך ה' נאדרי בכח קאי על הצלת ישראל ביי"ס. א"כ לפי"ז שפיר י"ל הענין כמ"ש במד"ר ס"פ פנתס.

ב) במד"ר ר"פ שמות בנימין ע"ש ימינך ה' נאדרי בכח. פ' בשלח ס"פ כ"ב א"ל אבא לא אחסיר אותן שתי ידים אחת שהיא מחזקת אותי ואחת שהיא הורגת לעו"כ, כך אמרו ישראל להקב"ה יהי שלום על אותן שתי ידים אחת שהית' מצלת אותנו מן הים ואחת שהיית' מנערת את המצריים שנאמר ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב. ואפ"ל פי' יהי שלום היינו ע"י הקו האמצעי ת"ת העולה עד הכתר ומחבר ב' הידים שהן בחי' לך ה' הגדולה והגבורה כו', ועיין באגה"ק סי' י"ב בד"ה והי' מעשה הצדקה שלום. במד"ר בשלח רפכ"ד ג"כ כנ"ל. והיתה ידו אחת משקעתן וידו אחת מצלת אתכם שנאמר ימינך כו'.

ג) בשה"ש רבה ע"פ ישקני מנשיקות פיהו ד"ה ורבנן אמרי וכי יש שמאל למעלה והלא כתיב ימינך כו' ימינך כו'. וכ"ה עוד תחילת פסוק לסוסתי ברכבי פרעה וכי יש שמאל למעלה והלא הכל ימין שנאמר ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב. ומה ת"ל מימינו ומשמאלו, אלא אלו מימינים ואלו משמאילים כו'. ועמ"ש מזה בהגהות ע"פ תקעו בחודש שופר. והנה בעתיקא לית שמאלא בהאי עתיקא אלא הכל ימין, אבל בז"א יש חו"ג. וצ"ל מ"ש וכי יש שמאל, ר"ל כי יד שמאל הוא תש כח, משא"כ למעלה אף בז"א לא שידך לומר כן, וזהו וכי יש שמאל, וזהו דוגמת השולט בשתי ידיו, או י"ל כי באצ"י מתכללים חו"ג והכל א', ונק' הכל ימין, וצ"ע ממאדו"ל ע"פ אף ידי יטדה ארץ וימיני

טפחה שמים, וארז'ל גטה שמאלו זכרא ארץ גטה ימינו זכרא שמים, כהובא בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו', וי"ל קי"ס בעתיקא תליא ושם הכל ימין, ולכן שם דוקא נאמר ב"פ ימין.

ז) זח"א עמוד קנ"ה ענין כ"ח עיתים שנאמר בקהלת י"ד לטובה נמשך מבחי' יד ימין, ימינך ה' נאדרי בכח, י"ד עיתים דהיפך גמשכים מיד שמאל.

ה) פ' לך דפ"ו ב' ע"פ אלקים אל דמי לך כו', דהא כדין אתערת ימינא וקטירת לה בהדה, וכד אתקשרת בימינא כדין אתברא שנאין דכתיב ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב כו', ופי' בזח"מ כי אחר שמתקשרת בימין שהוא כח כל הגוף לוקחת ממנו כח ואיל לרעוץ האויב עכ"ל. מוכן מעלת הימין שהוא כח כל הגוף שהכל נמשך אחר הימין וכל פינות שאתה פונה אינו אלא לימין, ומבואר במ"א שהמשכת ימינך זהו ע"י רמ"ח מ"ע שהם ה"ח, ע"פ אם בחוקותי תלכו גבי ועשיתם אותם שהמעשה הוא בימין ועי"ז ממשיכים ימין ה'.

ו) בהשמטות זח"א סי' ג"ב ע"פ לי הכסף ולי הזהב בחי' הכסף זהו"ע ימינך ה' נאדרי בכח ובחי' זהב זהו"ע ימינך ה' תרעץ אויב, והביא שם פסוק ממשבצות זהב לבושה ופסוק ויהם כסף.

ז) זח"ב פ' שמות ד"י תחילת ע"א, בפ"י ואף את בריתי אברהם אזכור זהו ענין ימינך ה' נאדרי בכח.

ח) פ' וארא דכ"ז ע"א שלצדיקים דוחה בשמאל ומקרב בימין ולרשעים הוא להיפך שדוחה בימין, וזהו ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, וקירובם הוא בשמאל, ואפ"ל הטעם כי הצדיקים שרשם מימין לכן מקרב אותם מימין, משא"כ הרשעים שרשם מסיגי השמאל לכך דוחה אותם בימין, ובדף למ"ד סע"ב פי' אשר לכן ע"י אהרן היו המכות למצרים כי אהרן הוא איש החסד בחי' ימין, וימינך ה' דוקא תרעץ אויב, ובפ' בשלח דמ"ז ע"ב פי' דמ"מ כיון הדין הי' ע"י ימין הי' דינא ברחמי, שנאמר גטית ימינך תבלעמו ארץ שזכו לקבורה.

ט) פ' בשלח ג"ב ע"פ וירא ישראל את היד הגדולה דהכא תנינן כולא בימינא אתכלל ובימינא תליא הה"ד ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, ובהרמ"ז שם שהוא ע"ד שיש אור החסד בפנימי' כלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד לכן נק' ב' הידות ימין, ועמ"ש מזה בלק"ת ס"פ ואתחנן בד"ה ואהבת את שזהו"ע שם מ"ב שבפ' שמע ושם ע"ב שבפ' והי' אם שמוע.

י) דנז"ב פי' נאדרי לשון רבים לפי ששמאלא אתכליל בימינא ע"כ נק' ימינך נאדרי, ופי' ימינך ה' תרעץ אויב פי' במק"מ דקאי על

אור ב ש ל ח התורה תקטז

המ' לפי שהיא רועצת האויב בכח דא' ע"כ נק' ימינך תרעץ ועיין כה"ג בסידור שעה"ת. בביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו גבי ובו תזכקו. ואפ"ל ע"ד מ"ש בפ"י למען תזכרו שתהיו אתם בבחי' זכרים, ועיין זח"ג ר"פ תזריע מב"ב בענין לית בפומה אלא ילידו דילה אי להוי דבר.

יא) וז"ל שם סד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו, והו' ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, ב"פ ימין הללו, ימין הראשון מבואר למעלה שהיא בחי' ימינו תחבקני שע"י מעשה המצות שנעשה היחוד העליון ע"י כנ"ל, אבל בשעה שנעשה היחוד וכנס"י מתדבקת כבר ונבעלה, (חה"ע ודבק באשתו והיו לבשר אחד) כמו בשעת נפילת אפים כנ"ל, אז ימין השני ימינך ה' תרעץ אויב, ואז דוקא זמן בירורי הניצוצות כו' עכ"ל. ובביאור שם וז"ל וזהו ג"כ ענין ב"פ ימין, ימינך ה' נאדרי בכח היינו ימין דזכורא המ"ד שמכרר המ"ן והיינו ז"א וימין הב' דנוק' כשמתברר המ"ן מצד עצמו כו' עכ"ל וע"ש. נמצא מוכן דמפרש ימינך ה' תרעץ קאי על המ' שרועצת האויב ומבררת הטוב ודוחה הרע, ונק' המ' ג"כ ימינך והיינו ע"י היחוד עם ז"א שנמתקו גבורותיה ונעשו ימין, וכשהגבורות נמתקים הם גבוהים יותר, ועיין בלק"ת בשה"ש סד"ה קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות כו' בענין כל אשר תאמר אליך שרה כו'.

והנה בסידור שם נו' ענין ד' ידות היינו שמאל וימין דנוק' ושמאל וימין דזכורא, ואפ"ל שבחי' זו שהנוק' עצמה נעשית ימין זהו לבד ד' ידות הנ"ל, כי ד' ידות שייכים גם קודם היחוד, אבל ע"י היחוד נעשה מעלה חדשה שנעשית היא עצמה בבחי' ימין, וי"ל שזה נמשך מלמעלה מד' היות כ"א מבחי' והחמישית לפרעה דלית שמאלא בהאי עתיקא, ומשם נמשך כח היחוד שיהי' גם למטה בזר"ג ב"פ ימינך כו'.

יב) זח"ג כד"א, נשא דקמ"ב ע"ב וע"ש שהעיר מפסוק גאום ה' לאדוני שב לימיני, ומענין ותעמוד לגורלך לקץ הימין, ועמ"ש בביאור ע"פ וארשתוך לי פ' קרח קעח"א ע"פ כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך היינו לאכללא שמאלא בימינא, כמד"א ימינך ה' נאדרי בכח, פ' בלק דר"א סע"א, ועמ"ש ע"פ ואומר חליתי היא שנות ימין עליון ומ"ש בלק"ת בד"ה ושאתם מים בששון דרוש הראשון בפ"י הושיעה ימינך וענני.

ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב.

(א) זח"ב בשלח דנ"ז ע"ב לפי המק"מ נראה ימינך הא' הוא ד"א שרובו מן החסדים. ימינך הב' הוא הנק' שאע"פ שבנינה מן הגבורות אבל ע"י יחודה עם ז"א נמתקו גבורותיה ונעשית הנהגתה ג"כ כמו ימין שהוא ז"א. עליק סעי' טית.

(ב) שם דנ"ח סע"א. ימינך ה' נאדרי בכח דא אורייתא פי' הרמ"ז אבא מתלבש תוך אימא. ועיקר בפ' עקב עכ"ל. וע"ד ימינך ה' תרעץ אויב כו'. דכל זמן דישראל עסקין באורייתא ימינא אתתקף ואתברך חילא ותוקפא דעוב"מ ועמלק. ובג"כ אורייתא אתקריאת עז כמד"א עז לעמו יתן. ועמ"ש מענין שהתורה נק' עז ותושי' בת"א פ' יתרו בר"ה בחודש השלישי ועוד דכתיב פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה ותורה תחילתה גמ"ח וסופה גמ"ח. ואפ"ל כי ע"י החסד מצד עצמו הרי אברהם אמר לו ישמעאל כו'. אבל ע"י התורה שהיא החכמה נמשך השפע לקדושה כמ"ש בביאור וכל בניך.

(ג) ובפ' עקב דרע"ג סע"א. דאיתא בענין שצ"ל ד"ת על השולחן בגין דשולחן איהו בצפון ואורייתא אתיהיבת מימינא. לחברא ימינא דאיהו רחמי בשמאלא דאיהו דינא. ופי' הרמ"ז ששרש התורה הוא בח"ס שניתקנה מגבו' דעתיק כו'. אבל אח"כ משפעת בחכמה דאצי'. והו"ע אש שחורה ח"ס ע"ג אש לבנה אבא ואבא מלביש לחסד דא"א. א"כ זהו אורייתא אתיהיבת מימינא. ואח"כ אבא מתלבש באימא. וזהו ימינך ה' נאדרי בכח כו'. וא"כ התורה נכללת שמאל בימין והיינו ח"ס באבא וימינא לשמאלא אבא באימא עכ"ל. ולפי"ז כפשוטו י"ל ימינך ה' חסד דד"א נאדרי בכח. כח ר"ת כתר חכמה. והוא התורה שהיא מחכ' שבה מלובש חסד דאריך. ע"כ החסד דז"א נתחזק ונעשה אדיר וחזק ע"י חסד דא"א הנק' ורב חסד כמ"ש בלק"ת פ' נשא ע"פ ה' יחתו מריביה. וע"ש עוד בזהר עקב דרע"א סע"א איך החסד מקבל מחו"ב. ועמ"ש מזה ע"פ הללויה להמשיך מבחי' י"ה. כי בוד"ת ה"י שבה"כ. אבל ע"י המשכת י"ה בוד"ת דחה יגיקתם. חזו ג"כ ענין ימינך ה' נאדרי בכח תורה דמחריב נפקת.

(ד) בס' פנ"י פי' ימינך כו' ימינך כו' ע"ד הקב"ה מוציא חמה מנרתקה צדיקים מתרפאים בה ורשעים נכזים בה. כי השי"ת הוא טוב בלא רע כלל. כדכתיב לא יגורך רע. ולכן הרשעים אינן יכולים לקבל הטוב והאור ההוא כי לא יגורך רע וע"כ נידונים בה וצדיקים יכולים לקבל האור. והיינו דאמר ימינך ה' נאדרי בכח שהחסד נק' ימין. והוא נותן כח לישראל. ובאותו האור עצמו תרעץ אויב שנשתברו מחמת שלא היו יכולים לקבל האור הגדול. והיינו דאמר וברוב גאונך תהרוס קמין שמרוב האור שלא יוכלו לקבל נהרסו כענין הבלי שא"י לקבל מה שבתוכו נהרס וגשבר. וכן מצינו גבי סנחרב עכ"ד.

ה) רש"י פי' ימינך ימינך ב"פ כשישראל עושים רצונו של מקום השמאל געשית ימין, ימינך ה' נאדרי בכח להציל את ישראל, וימינך השנית תרעץ אויב ול"נ אותה ימין עצמה תרעץ אויב כו' עכ"ל. רבות קיו"ג קלט"ג קמא"א ח"מ היא י"ב ע"ו ד"א, ילקוט ח"א עא"ג רסכ"ג, ח"ב כה"ב מט"ב קנ"א קנג"ד קפ"ג.

ו) רבות ר"פ שמות דקיו"ג ע"פ ראובן שמעון כו' ובנימין ע"ש ימינך ה' נאדרי בכח, עמ"ש מענין בנימין בלק"ת פ' ראה בביאור ע"פ כי תשמע בקול זבד"ה ושמתי כדכד מובן דבחי' בנימין הוא ההעלאה ממטה למעלה, ולכן נאמר ותקש בלדתה, כי הלידה זהו הגילוי מלמעלמ"ט וזהו היפך בחי' בנימין, ונק' בן ימין כי העלאה זו נמשך ע"י המשכה מימין העליון הוא בחי' ימין מקרבת, וכמ"ש בלק"ת בשיר השירים בד"ה לבבתיני בענין אר"י דאכיל קורבנין, ובת"א סד"ה מזוהה מימין כי וימינו תחבקני כאדם החובק את תבירו שמקרבו אצלו, כך נמשך ימין מקרבת להעלות אליו ית' כל הבא ליקרב אליו יתברך, ובשה"ש נז' ב"פ וימינו תחבקני הא' האתערותא דלעילא המעורר אתעדל"ת, והב' אתעדל"ע שבא אחר האתעדל"ת, ועד"ז יש לפרש גם כן מ"ש ב"פ ימינך, ולכן בבחי' ימין הב' תרעץ אויב כי המ"ד מברר המ"ן ונדחה כל הפסולות כו', וממילא אין יניקה לסט"א שיניקתו מהפסולת רגליה יודדות כו', משא"כ ע"י הברור מ"ה מברר ב"ן כו', ועמ"ש בסידור סד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו, יעו"ש בהביאור.

ז) בשלח פכ"ב קלט"ג, לא אחסר אותן שתי ידיים כו' יהי שלום על אותן שתי ידיך כו' שנאמר ימינך ה' נאדרי בכח כו' עכ"ל. זהו דלא כמ"ש רש"י ול"נ אותה ימין עצמה כו' כנ"ל סעי' ה', ופי' יהי שלום המשכה מאו"א לז"א כו', וע"ד שיהי' השם שלם שיאיר י"ה בו"ה, ועמ"ש בד"ה צאינה וראינה בפ"י שאו ידיכם קודש כו', ועוד י"ל כמ"ש באגה"ק סי' י"ב ע"פ והי' מעשה הצדקה שלום שהוא כענין עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל מים ואש ע"י גילוי בו', ואזי המדות הנגדיות כו', וכך ב' ידיים הם חו"ג חסד דרועא ימינא וגבורה דרועא שמאלא, ולכן צ"ל יהי שלום על אותן שתי ידיך כו' להיות שמאלא אתכליל בימינא, ונעשה הכל ימין והיגו ע"י ת"ת קו האמצעי כו' ע"ש.

ח) שם רפכ"ד דקמ"א א', והיתה ידו אחת משקעתן וידו אונת מצלת אתכם שנאמר ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' כו' עכ"ל, עמ"ש במ"א ע"פ נגוף ורפוא, ועיין זח"ב פ' בא לז"ב בענין בחצי הלילה כו'.

ט) שה"ש בפסוק ישקני דף ה' א', ורבנן אמרי וכי יש שמאל למעלה והלא כתיב ימינך ה' כו' ימינך ה' כו', ומובן מ"מ שהם עדי"מ שני ידיים אלא ששניהם ימין, ואפ"ל עדי"מ השולט בב' ידיו שיד שמאל אינה יד כהה אלא כימין, וביאור הענין כי ימין הוא יחו"ע ושמאל הוא יחור"ת

תקמו אור ב ש ל ח התורה

כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה, אך למעלה באצ"י גם השמאל
שזה לימין, לכך נק' שניהם ימין, וא"כ הכוונה וכי יש שמאל שאין שייך
יד כהה ח"ו, אבל עכ"ז היא מדת הגבו' כו' ודוגמת מ"ש בווהר ויחי
דרמ"ז כיון דסלקא מלה מכנס"י ולעילא כולא דכר איקרי שכל האצ"י
נק' דכר ודכר הוא חסד, כמ"ש זכר חסדו, אך י"ל עוד באופן אחר כדלקמן
סעיף יו"ד.

(י) בשה"ש ע"פ לסוסתי ד"י ע"ב, וכי יש שמאל למעלה והלא הכל ימין
שנאמר ימינך ה' כו' ימינך כו', עמש"ל בסעי' הקדום אך י"ל
עוד דאין שום שמאל כלל והכל ימין ממש, והענין ע"ד מ"ש בווהר לית
שמאלא בהאי עתיקא היינו שאין שם מדה"ד כ"א כולו רחמים, כי בז"א
הוא ששייך חו"ג ימין ושמאל חסד דרועא ימינא וגבורה דרועא שמאלא,
אבל בעתיקא הכל אחד, וזשארז"ל ספ"ג דפסחים ע"פ ביום ההוא יהי'
ה' אחד בעוה"ז על הבשורות הטובות כו', אבל לע"ל כולו הטוב והמטיב,
והיינו לפי שעכשיו אין מאיר עתיקא שהוא סוכ"ע, רק ההמשכה ע"י צמצום
מבחי' המדות חו"ג הנק' ז"א, אבל לע"ל שיהי' גילוי ע"י יהי' הכל חסד,
ובקי"ס שהי' הגילוי מעתיקא להפוך ים ועלמא דאתכסיא ליבשה וגילוי
לכן נאמר ימינך ב"פ, כי שם הכל ימין, ועמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש
בביאור ע"פ צאינה וראינה הראשון, ושם בסוף הביאור ספ"ו בשם הע"ח
שער ל"א פ"ז ע"פ ארבע הידות כו' והחמישית לפרעה, ובד"ה שחורה
אני דרוש השני ספ"ב ובפ' פנחס סד"ה קדש ישראל ספ"ד.

אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל תמלאמו גפשי אריק חרבי תורישמו
ד"י, נלע"ד שפרעה במלוי כזה פא דש עין הא גימט' אשתיו אבל
אם תמלא הריש ביוד יהי' גימט' תשכ"ח בסוד ויהי מקץ שנתים ימים
וטרעה וד"ל אבל כאן הוא בלא יו"ד גימט' אשתיו כנ"ל ורמז שהי' רוצה
לנגד למל' שנק' אשתיו של ז"א שפרעה פשוט גימ' שניה כמנין ספירה
והוא לעומת ז"א שנק' ספירה ושנה והי' רוצה לעשות המל' בסוד נקודה
ולא במילוי והנה מל' נק' אדני ומילוי אדני הוא תור והוא סוד מתור
הארץ לתור את הארץ הנאמר אצל המרגלים וזהו אמר אוי"ב כי אמר
ר"ת אש מים רוח גימט' ע"ה רוח"ת כמנין מילוי אדני ויהי' אדרבה לילית
במילוי שעולה ג"כ אש מים רוח שעפר הוא בחי' אדני ואמר הג"ל הוא
בחי' מילוי של אדני אויב גימט' י"ט כמנין חו"ה שהיא בחי' חוה כשאינה
בחי' לילית ארדוף ר"ל אתי' למנגד לקו ימין שהן חכמה חסד נצח שגימט'

רציג ובלי הכולל גימט' רציב, חהו לדעתי בצר לך ומצאוך כר' חהו ארדוף ע"ה גימט' כמנין בצר הנ"ל והנה ידוע שמקו ימין גמשך הי"ח שהם בחי' המ"ד שביסוד שיש בו שם שדי בדי' צרופים שגימט' וצר חהו שאמר אשיג שגימט' שר"י ור"ל שאקבל מן שדי חצר ונעשה ויצח אצלו. עוד אפ"ל ארדוף גימט' אלהים במלוי אלף וכוונתו להאחו יניקה מן שם אלהים הנ"ל גם ארדף גימט' פר"ה כמנין מילוי של מיכאל כנודע ורצה לעמוד כנגדו. גם אפ"ל שרצה להגביר סוד סת"ר שהן סוף תוך ראש מן אלהים שגימ' חרן ע"ג אלהיים ששולטין בג' עולמות בי"ע כנודע על שם הוי' עצמו. והנה חרן עם כ"ו גימט' ארדף וכוונתו שרצה לצמצם שם הוי' בג' אלהים חה ג"כ לדעתי סוד אמ"ר אויב ר"ת אוריאל מיכאל רפאל שגימט' כמנין סתר שרצה לגבר בחי' חרן על סתר, חהו לדעתי יושב בסתר עליון שהשי"ת יושב בסתר שהן אמ"ר הנ"ל. נחזור לענין אשיג שרצה להאחו מן הי"ח שביסוד חהו אחלק של"ל גימט' ש"ט כמנין הי"פ חס"ד (עוד נלע"ד כי מן יוצא הי"ג שהן ה' אלהים) ועי"ז תמלאמו נפשי. ונלע"ד על זה ב' פירושים, א' שרצה לקבל מן היסוד הי"ג שהן אלהים שגימט' תל והי"ח שהן ה' הוי' שגימט' ק"ל ועם עשרה השמות גימט' עקת"א שרצה להגביר קליפה עקתא, חהו תמלאמו נפשי כי כאשר תמלא נפשי כזה נח פה שין יוד עולה כמנין עקתא. עוד נלע"ד כי מלוי של נפשי הנ"ל גימט' קלא כמנין של ס"מ שרצה להגבירו. עוד נלע"ד שרצה לעשות עולם עשי' שנק' נפש כנודע במילוי ועשי' במילוי גימט' תקי"ה שגימט' כמנין תמלאמו כמ"ש במ"א. עוד נלע"ד שרצה למלאות את נפשו ממש דהינו פרעה במילוי שגימט' תשכ"ח סוד השכחה הבא מצד הקליפה או יהי' גימט' אשתיו שרצה להקטין מל' דאצי' בג' עולמות בי"ע כנ"ל בסוד ארדף. חהו אריק חרבי גימט' בריאה יצירה חהו תמלאמו נפשי שהיא בחי' עשי' כנ"ל על עולם ב"י שגימט' אריק חרבי ואז תורישמו ידי ר"ל תוריש גימט' בריאה יצירה עשי' מ"ו ידי גימט' ע' ור"ל להגביר כח עי"ן שגימט' ק"ל כמנין ס"מ הרע על ג' עולמות שגימט' תוריש ע"ה ודע שדי' מלאכים שהן ארג"ם גימט' ג"כ תרר"ש חהו סוד בגח"ן ותרי"ש הנא' אצל אחשור"ש גם מו ידי גימט' אד"ם דוי"ד שהן זו"נ דאצי'.

מ"י כמוכה באלים ה' מי כמוכה נאדר בקדש נורא תהלות עושה פלא. ות"י מן כוונתך באילי מרומא, מן כוונתך הדור בקודשא דחיל בתושבחן עביד ניסין ופרישין לעמי' בניי, ורשיי ז"ל פי' באלים בחזקים כמו ואת אילי תארץ והאוה"ח פי' כיון שאנו רואים השר של מצרים שמומת מי ירמה לה' בבני אילים, והענין הוא דהנה לכאורה אין לו דבנה דמשמע

מי כמוך באלי הוי אבל שלא יהי כמוך יש חיו או שלא נמצא אלקים שיהי נאדר בקדש אבל אינו נאדר בקודש נמצא חיו. לכן פי' הת"י מן כוותך באילי מרומא, פי' שלא נמצא כמוך במלאכים, ורש"י ז"ל פי' שבחוקי הארץ לא נמצא, ופי' האוה"ח הוא ראי' לפי' הת"י שכיון שאנו רואים השר של מצרים שמומת שהוא מן המלאכים לכן בהכרח לומר שלא נמצא במלאכים כמוך כו', ולפי' רש"י ז"ל יש להביא ראי' ממ"ש כי חזק הוא מכל חזק, אך אינו שייך למ"ש.

בר"ה דלא"א ארז"ל בשבת במנחה מה היו אומרים אז ישיר ומי כמוכה, והיינו כי בשבת במנחה הוא בחי' רעדכ"ר לכן אומרים פסוק מי כמוכה שנאמר בו ב"פ מי כמוכה, וכמשי"ת לקמן אי"ה, וזהו שארז"ל בגטין דנ"ו ב' מי כמוכה באלי, והיינו כי גוי' מרקדי' בהיכלו והוא שותק והיינו כי זהו מחמת שהוא בחי' גבוה מאד נעלה, לכן אינו תופס מקום כלל, ושממית בידיים תתפש, ויכולי' לעשות אפי' מה שהוא נגד הרצון מבחי' סדר ההשתלשלות כי אינו תופס מקום כלל, ואם צדקת, ונמשך גם לעוברי רצונו בשוה עם עושי רצונו כי עשיית הרצון אינו תופס מקום כלל וכלל.

קיצור. שלכאורה אפ"ל שאין כמוכה, אבל אינו כמוכה נמצא חיו, לזה פי' הת"י בבני מרומא היינו המלאכים, ורש"י בחזקים ופי' האוה"ח הוא ראי' לפי' הת"י, ובר"ה שבשבת במנחה אומרי' מי כמוכה לפי שאז הוא רעדכ"ר, ולכן ארז"ל בגטין מי כמוכה באלמי' כי אינו תופס מקום כלל וכלל.

ב) בעקרים מאמר ב' פכ"ג כ' התוארים שיתואר בהם הוא ית' הוא על שני פנים אם שיתואר בהם מצד עצמו, וזהו הצד הוא נעלם כו', ואם שיתואר מצד פעולותיו ושזה הצד ניכר לכל אפי' לסכלים, וכנגד זה אמר דוד ב"פ ברכי נפשי את הוי', וגם בשירת הים אמרו כנגד זה ב"פ מי כמוכה, ועל התואר הא' שמצד עצמו אמרו נורא תהלות והאריך במין השני ואמר עושה פלא נטית ימינך נחית בחסדך כו', ואפ"ל כי ב' שבחים אלו הם כנגד ב' שמות הוי' שבסדר השתלשלות שנגד בחי' ש' הוי' זה אמרו נטית ימינך נחית בחסדך שהוא בחי' הנגת העולמות אבל השבח שמצד עצמו אמר נורא תהלות שיראים להללו כו' כי מצד אוא"ס ב"ה מצד עצמו א"א להללו כלל כי אינו מושג כלל, ואפ"ל שגם השבח השני הוא ג"כ על בחי' שם הוי' שלפני ההשתלשלות כי השבח הוא עושה פלא נטית כו' נחית, פי' עושה פלא שגם בחי' פלא עליון הוא ג"כ רק כמו בחי' עשי' ונטית ימינך ונחית הוא השבח מן יצ"מ שהגסים של יצ"מ יצאו מדרכי הטבע א"כ זהו בחי' שלמעלה מהשתלשלות, לכן ב' השבחים הם לבחי' שלמעלה מהשתל' ההגם כי פי' שניכר מצד פעולותיו, אפ"ל שמצד הפעולות בסדרי השתל' משיגים ומשבחים מה שלמעלה מהשתל'

הגם כי אינו מושג כו', והגם כי השבח של נטית ונחית הוא ג"כ מלמעלה מבחי' השתל', עכ"ז אפ"ל ששורש ההמשכה נמשך מבחי' שלמעלה מהשתל' וגם אפ"ל מאחר שנמשך מלמע' מסדר השתלשלות למטה ההנהגה כן בארץ הרי זה מושג כי מה שא"א להשיג בהבחי' שלמעלה מסדר ההשתל' זהו לפי שלא נמשך משם למטה להנהגת הארץ לכן א"א להשיג אבל כשנמשך ההנהגה למטה בארץ, להכות את פרעה ולהוציא בני ישראל ממצרים א"כ נראה ונגלה בחי' זו בארץ לכן אפשר לשבח אותו בזה כו' וא"כ ב' השבחי' הם למעלה מבחי' ההשתל' כו', רק שבחי' האחד נראה ונגלה, והב' אינו מושג מקוצר ההשגה כו'. ואפ"ל שזהו ב' הבחי' שבכתר ע"י וא"א, שא"א הוא בחי' מקור לבחי' האצילות, וע"י הוא בחי' המתנשא מימות עולם שנעתק ונבדל כו', לכן אינו מושג כלל.

קיצור. העיקרים מפרש שיש לשבח אותו ית' בשני שבחים הא' מצד עצמו הב' מצד פעולותיו, וזהו גורא תהלות, ונטית, וי"ל שבחי' הא' הוא בחי' סדר ההשתל' הב' בחי' שלמעלה מהשתל', ועו"ל שגם הא' הוא למעלה מהשתלשלות, רק מאחר שנמשך בקי"ס וביצ"מ ההנהגה מלמע' מדרכי הטבע לכן אפשר להשיג אותם ולשבח אותו בהם והב' הוא בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות לגמרי, וי"ל שהם ב' בחי' שבכתר כו'.

ג) בר"ח בשער הקדושה פ"ב בשם הוהר בחילוק שבין קדש למקראי קדש ופי' ששבת הוא עצם הקודש המתגלה וע"ז נאמר ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם, ואמר שסוד השבת הוא סוד הבן העולה לבית אביו בלי רשות והיינו מי כמוכה נאדר בקדש ואמר בקדש ודאי כברא דאתתקף באבוהי כו', נאדר בקדש ולא זמין מקודש, והיינו לפי שההפרש בין שבת ליו"ט שיו"ט הם מקראי קדש, כי בשבת מאיר מוחין דאבא, וביו"ט הוא בחי' מוחין דאימא, וע' בלקו"ת בד"ה מצה זו, ובד"ה אלה פקודי המשכן ובס"ב פ"ג ופי"ח, שמוחין דאבא הם למעלה מהשתל', משא"כ מוחין דאימא הם בחי' השתל', וזהו שנק' קדש שהוא קדש ומובדל מגדר ההשתל' כלל, ובשבת מאיר בחי' זו, וזהו שבשבת במנחה דוקא אומרים מי כמוכה כי שבת הוא קדש, ומי כמוכה הוא ג"כ קדש כמ"ש בר"ח, נאדר בקדש ולפי' העיקרי' נאדר בקדש הוא שייך להשבח השני שמצד פעולותיו א"כ מי כמוכה באל"י הוא בחי' שלמעלה מזה ג"כ, ולכן אומרים אותו בשבת במנחה כנודע שבמנחה דשבת מאיר בחי' רעד"ר שהוא כמו בחי' קה"ק והיינו שכמו שקדש מובדל מחול כמו"כ קוה"ק מובדל מבחי' קדש כו', ומ"מ בשבת מאחר שהוא קודש הרי הוא למעלה מבחי' השתל' ומאחר שהוא למעלה מהשתל' יכול להתגלות בו בחי' לגמרי למעלה מהשגה כו', וכמ"ש בפע"ח בכוונת האל הגדול שלאחר שמאירים בז"א מבחי' ג"ת דאבא ומוחין דאימא, או נעשה בז"א ג"כ י"ג ת"ד שהגם שבחי' הדיקנא גבוה מבחי' הג"ל מ"מ כשמאיר בחי' הג"ל נעשה אח"כ הדיקנא, כמו"כ י"ל כאן כשמאיר מוחין דאבא בשבת שהוא בחי' קדש שלמעלה מסדר השתל' או אח"כ בשבת במנחה מאיר בחי' רעדכ"ז שהוא קוה"ק כו'.

קיצור. מ"ש ברי"ח והפרש בין קדש למקרא קדש ושבת הוא בחי' קדש כי שבת בחי' מוחין דאבא בחי' שלמעלה מהשתלשלות ואז אח"כ במנחה דשבת מאיר בחי' רעווא דכל רעווין בחי' קדש הקדשים כו'.

ד) במד"ר פ' במדבר פ"ב מיכאל מימין היינו מימין הכסא ולמה נקרא שמו מיכאל כשעברו ישראל את הים פתח משה מי כמוך וכשטיים התורה כי אין כאל מי כאל הרי מיכאל והענין הוא דהנה מיכאל מימין לפי שמיכאל הוא מבחי' החסד ולכן מיכאל מקריב נשמותיהם של צדיקים על גבי המזבח כי אית מלך וכהן משמש תחותיה ואית מלך וכהן משמש תחותיה ע' בזהר בפ' יתרו דס"ז ובמ"ש בדרוש על מאמר הזהר הנ"ל ולפי שמיכאל הוא בחי' חסד לכן שייך לבחי' מי כמוכה שבחי' חסד דאצי' או דבריאה הוא כלי לבחי' רב חסד שלמעלה מסדר השתלשלות כו' ולכן מתיבת מי נמשך שיקרא מיכאל כו' והוה ענין מצה זו שאנו אוכלים על שום מה כו' עד שנגלה עליהם ממה"מ וגאלם שפירש מלך מלכי המלכים הוא בחי' כתר שלמעלה מהשתלשלות וע"ש זה אוכלים מצה שהוא בחי' חסד כנודע מענין חמץ ומצה שהם בחי' חו"ג כי החסד הוא כלי לבחי' אור א"ס שלמעלה מהשתלשלות כו' והיינו כי כדי שיומשך הגילוי למטה בעולמות הגבראים זהו על ידי חסד דוקא כי טבע הטוב להטיב להשפיע כו' ואפ"ל כי מה שמיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים על גבי המזבח ונודע כי רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס ומשם נמשך אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת לכן על זה נמשך ע"י החסד דוקא כמו שהעלאה הוא על ידי מיכאל דוקא והיינו כי כמו שלמטה בבהמ"ק הי' הקרבת הקרבנות על ידי הכהן דוקא והעבודה פסולה בזר כמו כן למעלה העלאת הנשמות הוא על ידי מיכאל כהנא רבא כו' וכמו כן באצילות על ידי עליות החסד לבחי' רב חסד שלמעלה מהשתלשלות כו' וממילא נמשך האתעדל"ע גם כן על ידי בחי' החסד דוקא ויש לומר כי גם האתעדל"ע המעורר אתעדל"ת נמשכת גם כן על ידי החסד כנודע מענין בקר דאברהם כו' עיין בדי"ה וישכס לבן בבקר כו' ואם כן אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת ואתעדל"ת המעוררת אתעדל"ע ואתעדל"ע שאחר אתעדל"ת הכל הוא על ידי בחי' החסד דוקא כו'.

קיצור. במד"ר שמיכאל הוא מתיבת מי שבמי כמוכה ותי' כאל שבאין כאל והיינו כי מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים על גבי המזבח ורזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס והאתעדל"ע המעורר אתעדל"ת זהו גם כן מבחי' החסד לכן נמשך האתעדל"ע שאחר האתעדל"ת גם על ידי מיכאל בחי' חסד ואם כן ב' ההמשכות וההעלאה הנ"ל ע"י החסד כו'.

ה) במד"ר בשה"ש ע"פ דודי לי הוא אמר אשריך ישראל מי כמוך ואני אמרתי לו מי כמוכה באלים ה'. ואפ"ל כי ענין קילוס שמקלס הקב"ה לישראל מי כמוכה הוא לפי שישראל ממשיכים המשכות אלקותו

ית' והיינו על ידי שמעוררים רחמים רבים על הירידה והנה הנשמה קודם שירדה בגוף הי' עומדת באהבה ויראה כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו ולאחר שירדה הנשמה ונתלבשה בגוף ונהיב הנה הגוף מסתיר ומעלים שיתראה העולם ליש ודבר כו' וממילא נמצא האהבה והיראה כדבעי למיהוי כו' וכאשר מתבוננים היטב בירידתם הנה על ידי זה מעוררים רחמים רבים על נפשו שיומשך המשכת אלקותו ית' והו ענין מים ונחתונים בוכים אנן בעינן למיהוי קדם מלכא שלאחר שנפרדו מים תחתונים ממים עליונים אזי הם בוכים על ירידתם למטה והנה על ידי הבכיה ממשיכים בחי' ברוך כבוד הוי' ממקומו ר"ת בכים וגם ר"ת מי כמוכה באלים ה' ג"כ בכים כי פי' כבוד ה' ממקומו היינו מבחי' הכתר ע' בד"ה ואולם חי אני באריכות וזהו גם כן פי' מי כמוך באלים הוי' כנ"ל ואם כן על ידי מי בכים הנ"ל ממשיכים בחי' מי כמוכה באלים הוי' שהוא גם כן בחי' ברוך כבוד ה' ממקומו כלומר ממקורו ושרשו כו' וזהו הוא אמר אשריך ישראל מי כמוכה והיינו כי ישראל על ידי הבכיה מעוררים רחמים רבים שיומשך כבוד הוי' ממקומו מעיקרא ושרשא כו' וזהו ואני אמרתי מי כמוכה באלים ה' שעי' הבכיה ממשיכים בחי' מי כמוכה כו'.

קיצור. במד"ר הוא אמר לי מי כמוך ואני אמרתי לו מי כמוכה כי על ידי התעוררות רחמים רבים על הירידה וזהו ענין מים תחתונים בכים על ידי זה ממשיכים כבוד הוי' ממקומו ובחי' מי כמוכה שהם ר"ת בכים כו'.

ו) בהתחלת האד"ר בפ' נשא מזכיר פסוק מי כמוכה באלים ה' יעריש בזח"ג ואתחנן דרס"ו ב' בזימנא דקוב"ה זמין לאחיא מת"י יומין קוב"ה ואתקנא גרמי' ולקרבי' לכל חד לאתרי' כו' כדין זמינן אינון למימר שירותא מאי שירותא אמר ה' מי כמוכה מציל עני כו' דא שירותא מעליא ממה דאמרו ישראל שירה על הים דהא אינון לא אדכר שמי' אלא בתר תלתא מילין דכתיב מי כמוכה באלים ה' והכא אינון מקדימי שמא קדישא והיינו ע"ד שארז"ל בחולין בפרק גיד הנשה בענין ברוך כבוד הוי' ממקומו שהאופנים מזכירים השם אחר שני תיבות והשרפים לאחר ג' פעמים קדוש אומרים הוי' והיינו לפי שהאופנים הגם כי הם למטה מבחי' השרפים מ"מ שרשם גבוה יותר כי האופנים הם עיגולים ושרשם מבחי' העיגולים שקדם לבחי' יושר וגם כי ביושר יש מעלה ומטה משא"כ באופנים שהם דבר עגול והרי לא נמצא בהם מעלה אם כן יש בהם הארת הטוב יותר כו' ועל דרך זה י"ל גם כן כהם כי פסוק מי כמוכה רומז לבחי' שלפני השתלשלות כנ"ל מ"מ בתחז"מ יהי' נמשך גילוי אלקות מלמעלה מהשתלשלות בגילוי למטה בארץ שיחיו הגופים הגשמי' מתענוג אלקי כו' לכן בהשיר שלהם מתחילים תחלה בשם הוי' ואפ"ל שמפני שנמשך הגילוי למטה לכן מתחילים בזה ואומרים אח"כ מי כמוכה אבל על הים הגם שהי' גם כן גילוי אלקות בשעת קיי"ס יש לומר

מב' טעמים הא' שלא היה הגילוי ממקום גבוה כל כך כמו בתח"מ ב' שישראל לא היו עדיין כלים לזה כו' אשר מכל הלין הזכיר בים השם לאחר ג' תיבות ובתח"מ מתחילין מהשם ויאמרו אחר כך מי כמוך מציל עני כו'.

קיצור. שבתח"מ יאמרו שירה ה' מי כמוך ובשעת שירה אמרו לאחר ג' תיבות והיינו כמו שהאופנים אומרים אחר ב' תיבות לפי ששרשם מבחי' העיגולים כמו כן יש לומר שהגילוי שיהי' בתח"מ גבוה יותר משעת קריעת י"ס כו' לכן בתחית המתים ה' קודם כו'.

(ז) בילקוט בשלח רמז ר"נ כיון שראו ישראל פרעה וחילו בים וביטול מלכותו של מצרים ושפטים נעשה באלהים שלהן פתחו כולן פיהן ואמרו מי כמוכה ולא ישראל בלבד אף אוה"ע כפרו באלקים ואמרו מי כמוכה וביונה ברמז תק"ג הביא בשם פדר"א שפרעה אמר זה בתשובתו על מה שחטא שאמר מי הוי' כו'. והענין כי בוי"א יש זלעריז ולכן מחזיקים אוה"ע כל אומה באלקים אבל בקי"ס שהי' הגילוי מבחי' ע"ק כמ"ש בהר ע"פ מה תצעק אלי כו' בעתיקא תליא מילתא הנה עי"ז כפרו כל א' באלקיו כי אין שם לעו"ז כלל ולכן הודו ואמרו מי כמוכה כו' וגם פרעה ע"י התשובה אמר גם כן כנ"ל כבודע מענין התשובה שהיא מגעת לבחי' גבוה מאד כו' ואפילו אר"ה כשחוזרים בתשובה מגיעים גם כן וביותר פרעה שהי' מלך מצרים ואינו דומה לשאר העם וגם פגם בשם הוי' שאמר מי הוי' אשר אשמע בקולו לכן הוכרח להגיע לבחי' היותר גבוה ואם כי משמע במ"א בילקוט שכמו שחטא במי הוי' עשה תשובה גם כן בלשון זה מ"מ מוכרח לומר שהתשובה היא ממקום גבוה יותר כדי שיהי' נמשך סליחת העון ולהשלים הפגם כו' ופי' בלשון אחד שכמו שחטא בלשון מי הוי' כן עשה תשובה גם כן בלשון מי כמוכה באלים הוי' אבל אינו דומה מקום שמגיע השבח מי כמוכה כו' למקום שמגיע הפגם של מי הוי' לכן יכול להיות משם מילוי הפגם מה שנפגם במה שאמר מי הוי' כו'.

קיצור. מה שכפרו האוה"ע באלקים ופי' שלעו"ז אינו רק נגד ז"א אבל בקי"ס הי' גילוי ע"ק אשר אין לעו"ז כלל לכן הודו כו' וכן פרעה ע"י התשובה הגיע גם כן לבחי' זו ואם כי משמע בילקוט שבלשון שחטא עשה תשובה מכל מקום אינו שוה רק הלשון אבל לא הבחי' כו'.

(ח) בשל"ה דרנ"ט א' כי מכבי עולה ע"ב ור"ת מי כמוכה באלים הוי' ובדף רצ"ה ב' כ' שזהו כי במקלי עברתי כי במ' מי כמוכה באלים ה' קלי הוא לישועתך קויתי ה'. בבחי' פ' לך ע"פ והוא כהן לאל עליון ע"ד הפשט כהן משרת ומפני כי יש בכל האומות כהן משרת הנק' אלקים כמ"ש מי כמוכה באלים הוי' ע"כ נק' הקב"ה אל עליון כי עליון על כל אלקים וגבוה על כל גבוהים הוא ויש להעיר לזה מ"ש

ע"פ כי גאה גאה ומ"ש במ"א ע"פ אם זרוע כאל לך ובפ' בשלח כ' תוס' הה"א שבשניהם רמו למדה"ד הא של מי כמוכה הראשון הוא מדת רפה וע"כ הוא ברפה ומקבלת ממדת הדין שלמעלה הוא מדה"ד קשה ולכן מי כמוכה השני בדגש ומקבל מן הקדש וזהו נאדר בקדש ואם כן הוא חולק על העקרים הנ"ל לגמרי הא' שמפרש פי' אחר ב' שמפרש שהא' הוא למטה מן הב' והעקרים מפרש להיפך כנ"ל בארוכה מו'.

במגלה עמוקות אופן פ' הביא המדרש שאמרה בעלת אויב לשאול את מי אעלה ר"ל מי אתה מבקש אם מישראל שאמרו מי כמוכה באלים אם מאומות שאמרו מי הוי' ובאופן קמ"ה שמה שנחלק הים לייב גורים זהו נגד י"ב אותיות דשם אדנ"י וע"ז אמרו את ידך החזקה אשר מי אל על הים אמרו מי כמוכה כו'.

מ' כמוכה באלים כו' נורא תהלות עושה פלא. פלא הוא בחי' חכמה כתיב אאלפך חכמה ובס"י משנה א' כתיב בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה זו כו' והיינו לפי שבחי' חכמה היא מופלא מגדר התלבשות ואינה מתלבשת תוך העולמות להחיותם כי בששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ היינו ששה מדות (וי"ו יומין עילאין) שהחיות של כל העולמות הוא רק מהמדות אבל לא מבחי' חכמה הגם דכתיב כולם בחכמה עשית היינו רק הארת בחי' חכמה נמשכת ומתלבשת במדות והיא מקור המדות אבל עצם החכמה היא מופלא מגדר התלבשות וע"כ נקרא פליאות חכמה (שזהו פי' נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כו' נפלאותיך הם חכמה ובינה ומחשבותיך הם המשכת חכמה ובינה במדות כמ"ש בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה) וזהו עושה פלא שבחי' פלא בחי' חכמה שהיא מופלא מגדר התלבשות נחשבת כעשי' גשמיות לגבי מהותו ועצמותו ית' וזהו ברוך עושה בראשית בראשית הוא בחי' חכמה כמ"ש ראשית חכמה וכתיב בראשית בחוכמתא הוא בחי' מעשה קמי' ית' זהו המחדש בכל יום מעשה בראשית הרי דגבי בחי' חכמה כתיב בכל מקום לשון עשיי' שזה מורה שאינה תופסת מקום קמיה ית' וזהו עושה פלא.

(ב) (הג"ה) ובזה יובן הפסוק בתלים רבות עשית נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר פי' שכל הבחי' גבוהות מאד נעלה נחשבת כעשי' אצלך וזהו רבות עשית ואחי"כ מפרש זה ואומר מה הם הבחי' הגבוהות נפלאותיך ומחשבותיך אלינו

נפלאותיך חכמה ובינה מופלא כנ"ל ומחשבותיך הם המשכות חכמה ובינה במדות הוא רק אלינו אין ערוך אליך לגבי עצמותו ית' אגידה ואדברה עצמו מספר ריבוי הצמצומים שכדי להיות המשכת אור א"ס בחכמה וכמ"ש כל זה בד"ה וירא ישראל את הנ"ל עכ"ה).

ג) וזהו נורא תהלות עושה פלא פי' אין הנבראים הנאצלים ממנו אפילו למלאכים עליונים מאד שום שבח והודאה שבזה שבחו את הקב"ה רם ומתנשא כו' כי נורא מאד ושום תהלות עליו ית' שמו מאחר שעושה פלא פי' כי עד"מ מלך בשר ודם שבנה הרבה מדינות גדולות ובצורות וכשצריך לספר בשבח המלך אומרים כמה הוא מלך גדול שבנה כמה מדינות וכמ"ש בנביאים וכל מעשה אבל לגבי אלקינו הקב"ה רם ומתנשא כו' אין לשבחוהו כזה ח"ו לומר כמה גדול כחו כביכול שברא כמה עולמות עליונים ותחתונים עד אין מספר ומלאכים ונשמות עד אין קץ כמאמר אלף אלפים גרוד א' ולגרודיו אין מספר וס"ד נשמות וכל מיני דצח"מ מאחר שהמקור דמקור של כל העולמות הוא בחי' חכמה שממנה נמשכת הארה למדות אינה תופסת מקום קמי' ית' כלל וכלל ונחשבת כעשיי' גשמיות אצלו ית' א"כ היתכן שבזה ישבחו אותו היתכן שישבחו מלך ב"ד שכבש עיר קטנה מאד אדרבה המשבח את המלך בזה נתחייב מיתה דגראה כמבזה את המלך כמו כן למעלה נורא מאד להלל ולשבח את בוראינו במה שברא את העולמות מאחר שהוא בחי' שפלה מאד נגדו יתברך, וזהו נורא תהלות על התהוות העולמות מאחר שעושה פלא.

ד) ועוד זאת נראה לומר בפירוש נורא תהלות שאפילו לשבח גדולתו של הקב"ה לומר איך שהוא ית' קדוש ומובדל עד שאפילו כל העולמות עליונים מאד נעלה וכ"ש עולמות תחתונים כולא קמי' כלא וכאין חשוב ואינם תופסים מקום קמיה כלל (וכמ"ש בד"ה והי' ביום ההוא יתקע בענין אתה זוכר יעלה זכרוננו שזהו מורה על דבר הרחוק ממנו) וכל צבא מעלה ומטה כאין נחשב זה גם כן נורא מאד להלל אותו ית' בזה כי מאחר שעושה פלא שהמקור של כל העולמות הוא בחי' אין נגדו היתכן שישבחו את מלך ב"ד לומר כמה גדולתו של מלך שעיר זו (שהיא קטנה) בטילה נגדו ואינה תופסת מקום נגדו כמו כן עד"מ המבדיל הבדלות לאין קץ איך ישבחו בזה את הבורא ית' לומר כמה גדול גדולתו וכחו כביכול שכל הנבראים בטלים נגדו מאחר שהם באמת בחי' אין נגדו ואין זה שבח קמי' וזהו נורא תהלות לומר שעושה פלא כי זה גופא נורא מאד להלל אותו יתברך בזה, ומה שאומרים קדוש קדוש כו' זהו רק לגבינו שאנו תופסים העולם ליש ועל כן לגבינו זהו שבח גדל כו' אבל לא ח"ו קמי' ית' שמו לעולם ועד לשבח בזה.

ה) וזהו מי כמוך באלים הוי' מי כמוך גאדר בקודש כו'. ולכאורה איך שייך לומר באלים שהוא ענין ע"ז ח"ו דבר משוקץ ומתועב כו'

אלא אלים הוא לשון אלם הנזכר בגמרא כאן באדם אלם טי' אדם חזק ותקיף ואין אלם ותקיף גדול אלא מלך אבל לגבי עצמותו ית' שמו מי כמוך שאתה נאדר כל כך בקדש בבחי' מובדל עד שגורא תהלות להלל אותך אפילו בבחי' עושה פלא כנ"ל.

מ'י כמוכה באלים ה' כו'. וכתוב כי על כל כבוד חופה משמע שיש כמה בחי' כבוד ובחי' החופה שעליו. הנה מל' דאצילות נק' בלשון המקובלים הראשונים בשם כבוד נברא ע"ש שהיא מקור ושורש להיות התהוות נבראים בע"ג יש מאין כו', והגם שהיא בעצמה הרי היא א' ממדותיו ית' דאיהו וחייהי וגרמוהי חד בהון שהוא בחי' אלקות ממש האורות והכלים מ"מ מאחר שהוא שורש ומקור להתהוות הנבראים בע"ג יש מאין לכן נק' מל' דאצי' עצמה ג"כ בשם כבוד נברא ע"ש הכח כו' ומדות שהוא ז"א דאצי' נק' בשם כבוד נאצל לפי שאינו אפילו שורש ומקור להתהוות הנבראים כו' ונק' בשם יחוט' כמ"ש בכוונת ק"ש ה' אלקינו יחוט' שהוא יחוד או"א הוי' אחד יחוד זו"ג כו' ובשכמל"ו הוא ג"כ יחוט' בדרך פרט והינו כמ"ש ל' דאצי' מתלבש בבי"ע להיות כח הפועל בנפעל כו', והר"ע כבוד ה' ועל כל כבוד יש בחי' חופה הוא בחי' מקיף למעלה ונק' חופה כו' כמו שהחופה הוא למעלה על הראש חתן וכלה והוא ג"כ בחי' עטרה שהוא למעלה על הראש וכמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו ב' עטרות והוא כתר הכללי וכתר הפרטי וכמ"ש אהי' אשר אהי' כו' שהוא בחי' כתר אנא זמין כו' וכמ"ש בע"ת ת"ת דאימא כתר לזו"ג ות"ת דאריך כתר לארי' כו' ויובן בהקדים להבין תחילה מ"ש מעלה נשיאים מקצה הארץ כו' שענין המטר הוא להוציא כח הצומח שיש בארץ גטבעה ותולדותה להוציא מן ההעלם לגילוי אבל המטר עצמו בלעדי הארץ אינו מצמיח ומגדל שום דבר והעיקר הוא כח הצומח שבארץ וכמ"ש לא תוסיף תת כחה לך כו' וא"כ מדוע לא יצמיח ויגדול מן הארץ גם מבלעדי המטר היורד מלמעלה, אך הענין שא"א להיות שום הולדה כ"א ע"י נחי' דכר ונוקבא שהוא בחי' משפיע ומקבל והמטר הוא בחי' משפיע ודכר וכמ"ש והרוה את הארץ והולידה כו' והארץ היא בחי' נוק' ומקבל ובקבלתה השפעת המשפיע אז תוציא כחה שיש בה בהעלם להוציא אל הגילוי להוליד הולדה חדשה וגיידול פירות ותבואות והנה הענן והמטר עצמו המשפיע לארץ הוא נעשה וגולד מן הארץ עצמו וכמ"ש ואד יעלה מן הארץ כו' שהאד הוא לחלוחית וקיטור העולה מן הארץ ככה יהי' הגשם על הארץ אם מעט ואם רב כו', והוא ענין תערובות החיות שהמשפיע נעשה בחי' מקבל והמקבל

נעשה בחי' משפיע ועי"ז יכול להיות הולדה מה שלא הי' בכח המשפיע עצמו ולא בכח המקבל עצמו והטעם הוא כי הנה המשפיע והמקבל הם ב' הפכים שטבע המשפיע להשפיע עד אין קץ ולא יהי' גבול להשפעתו וטבע המקבל לקבל ולא ישבע בקבלתו כמ"ש ארץ לא שבעה מים ולא הי' באפשר להיות הולדה מן המקבל כי ההולדה הוא ענין השפעה ואין טבעו בכך, אלא ע"י תערובות החיות של המשפיע בשל המקבל שע"ז גבול נעשה בהשפעת המשפיע והמקבל יוכל להתליד ולהשפיע לזולתו והו"ע איד וקיטור שעולה מן הארץ הוא ענין העלאת מ"ז והמטר היורד על הארץ הוא ענין הורדת מ"ד, וכנודע שצ"ל תחלה העלאת מ"ן והמטר היורד על הארץ הו"ע הורדת מ"ד לפ"ע ההעלאה כו' וענין תערובות החיות הוא כענין כריתות ברית בין ב' אנשים שהוא ענין תערובות החיות דהיינו שנתערב חיותם מחמת אהבתם השלימה אשר נפשו קשורה בנפשו וע"י נזכרים את האהבה שביניהם אפילו אחר כמה שנים שלא ראו זא"ז, והיינו מחמת החיות שלו שנתערבה וקשורה בנפש חברו וכמ"כ הוא ג"כ יחוד חתן וכלה שהוא תערובות של המשפיע והמקבל ולכן יוכל להיות מהם הולדה מה שלא הי' בכח כל אחד בפני עצמו כנ"ל אך המחברם ומיחדם לשיוכלו להתערב אף שרחוקים זה מזה בטבעם הוא ע"י החופה כי שם מתערב חיותם כי החופה היא בחי' מקיף על שניהם למעלה מבחי' המשפיע והמקבל שלגבי הבחי' שלמעלה מהם הנה גם המשפיע כמקבל יחשב ולכן שם יכולים להתערב חיותם ולהתייחד וזהו ענין החופה שמתייחדים החתן והכלה ולכן בחי' ההולדה הוא בחי' הגבוה משניהם מן המשפיע והמקבל כי גם המשפיע הרי יש גבול להשפעתו וההולדה הוא בחי' בלי גבול בנין עדי עד וכמו"כ בלידת הארץ להוציא בל"ג ופי' יובן למעלה למשכיל במל' דאצילות שנק' בשם כבוד גברא ע"ש הכח שיש בה להיות שורש ומקור להתהוות נבראים פרטים רבים עד אין קץ ונק' ג"כ ארץ שכמו שהארץ הוא שורש ומקור לכל הצמחים והאילנות והפירות התבואות ממינים שונים שגידולם מן כח הצומח שבארץ שיש בה בהעלם וכמו"כ מלכות דאצי' הוא השורש ומקור להתהוות כל הנבראים והם בכח מל' דאצי' לבד כי מל' דאצי' היא אחת ממדותיו המיוחדות במאצילן אך כדי שתוציא כחה אל הפועל נבראים בע"ג ממינים שונים שהוא בחי' הולדה הנה זאת א"א כ"א כקבלתה מבחי' המשפיע ז"א דאצי' כמ"ש זכר חסדו כו' בחי' השפעה מלמעלה ועי"ז תוכל מל' דאצי' להוציא כחה אל הפועל להיות נבראים בע"ג כמו ממשל הארץ הנ"ל המקבלת ממי הגשמים כו', אך הנה מל' דאצי' הוא בחי' או"ח שהוא בחי' ההעלאה מלמטה למעלה בבחי' ביטול וכמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידום כו' קארי תדיר לנהורא עילאה כו' שהוא ענין ביטול והעלאה לבחי' ומדריגה שלמעלה ממנו ובחי' ז"א הוא או"י המשכה והשפעה מלמעלה למטה וא"כ טבע ז"א ב' הפכים ומנגדים זה לזה וגם איך יוכל להיות הולדה מבחי' מל' דאצי' והרי טבעה להיות בבחי' ביטול ולא להיות נבראים בע"ג שהוא ענין השפעה

והמשכה מלמעלה למטה רק שע"י הארת הכתר הנה גם המשפיע כמקבל יחשב ושם הם מתערבים להיות המשפיע מקבל והמקבל להיות משפיע והר"ע אחליפו דוכתייהו שנתחלפו הארות דכר לנוק' כו' בכדי להיות הולדה אלא שתחילה צ"ל העלאת מ"ן מן מל' דאצי' ומן המ"ן עצמו נעשה המשכת מ"ד ז"א דאצי' והיינו ע"י בחי' ת"ת דאי' שנעשית כתר לז"א לשניהם והוא המחליף אורותיהן לפי שהוא גבוה מבחי' זו"ג ולפ"ע ההעלאה תהא ההורדה כמשל הארץ כו' וזהו על כל כבוד חופה שבחי' זו"ג נק' כבוד נברא וכבוד גאצל ובחי' החופה הוא בחי' ת"ת דאימא הוא למעלה מבחי' ב' מיני כבוד הנ"ל ומתברן ומייחדן להיות התחלפות האורות שיוכל להיות בחי' הולדה וזהו במאמרו ברא שחקים כו' במאמרו הוא בחי' חכמה כמ"ש ויאמר אלקים אבא אמר לאימא שחקים צדיק וצדק שועל אמת ועיר ופעולתו אמת מל' עטרת ת"ת דאימא והיינו כנ"ל שת"ת דאימא נעשי' כתר לזו"ג כו' וכמו שהוא בזו"ג כך הוא למעלה באו"ס להיות התגלות בחי' זעיר הוא ג"כ בחי' הולדה וא"א כ"א ע"י התחלפות האורות אור אבא באור אימא והוא ע"י ת"ת דאריך כתר לאו"א כי הנה החכמה הוא בחי' אין כמ"ש והחכמה מאין כו' ובינה נק' יש ועשי' כמאמר אומר ועושה אומר באבא ועושה בבינה וכמאמר כולם בחכמה עשית בבינה כו' וא"כ הרי הם ב' הפכים ומנגדים ואיך יכולים להיות הולדת זעיר מבחי' א"א והיינו ג"כ ע"י התחלפות האורות ע"י הארות ת"ת דאריך כתר לאר"א שלגבי האריך הנה גם החכמה כעשי' יחשב ולכן יכולים להתיוחד שם ולהחליף אורותיהן. ובחי' אריך נק' ג"כ בחי' חופה לפי שהוא מקיף על בחי' א"א נק' כתר הכללי לפי שהוא יותר כללי נגד ת"ת דאימא שהוא כתר לזו"ג. ולהבין ענין אחליפו דוכתייהו הוא עד"מ שמאי והלל ששניהם קיבלו מרב אחד סברא אחת ואעפ"כ הללו אוסרים והללו מתירים והיינו שנעשה השינוי בכלים שלהם כי שמאי שהי' מצד הגבורה נוטה לאיסור שהוא בחי' גבורה והלל שהי' מצד החסד נוטה להתיר שהיא בחי' חסד אבל האורות שהיא הסברא שקבלו מרבן הרי שניהם קבלו סברא אחת אלא שנשתנה לפי מזג הכלי והנה כשבאים פעם ב' לשמוע מפי הרב המשפיע הנה אז יכולים להתחלף אור החסד בכלי הגבורה כי הסברא שקבלו מרבם הוא מקור החסדים והגבורות כי עצם הסברא אינה עדין בחי' חסדים וגבורות ולכן מצינו שלפעמים מקילים ג"ש ומאחר שהם מבחי' הגבורות הי' צריכין לעולם להיות מחמירין אך שהוא ענין שהתחלף אור החסד בכלי הגבורה וכמ"ש בע"ח בכוננת תפילין שד' בתים דתפילין הם ד' מוחין חר"ב וחר"ג ולכאורה יפלא איך נחשבים חר"ג שהם מדות בבחי' מוחין. אך הענין הוא כנ"ל שמה שחר"ג נחשבים למדות היינו כשהאורות בכלים של חו"ג ששם הם מתחלקים להיות חסד או גבורה ע"י מזג הכלי כנ"ל, אבל האורות עצמן הרי אין בהם ותגלות חו"ג עדין כמו במשל ב"ש ובי"ה הנ"ל שמתחלקי' להיות חו"ג בכלים שלהם כנ"ל ולא באורות ולכן מתחלף אור החסד להיות בכלי הגבורה ואור הגבורה

בכלי חסד כי פ' ראשונה של ק"ש ואהבת כו' יש בה מ"ב תיבין שהוא שם של גבורה ופ' שניה חזרה אף כו' שהוא גבורה יש בה ע"ב תיבין שהוא ש' של חסד כנודע שהוא ענין אחליפו דוכתייהו וכמו"כ באר"א להיות הולדה והתגלות זעיר מבחי' אר"א הוא ג"כ ע"י תערובות אור אבא באור אימא ואור אימא באור אבא כו' כנ"ל והיינו ג"כ ע"י חופה שהוא ת"ת דאריך שנעשה כתר לאר"א ונק' כתר הכללי כנ"ל, והנה אבא יונק ממזל תח' ממזל ונוצר ואימא ממזל י"ג ממזל ונקתה כו' שהמזלות הן כמו"ס דאריך כו' ומאחר שאר"א יונקי' ממזלות א"כ הרי בחי' אר"א הוא בחי' הולדה מן בחי' המזלות ובכדי שיתחברו בחי' המזלות לשיוכל להיות התגלות והולדת בחי' אר"א הוא ע"י אחליפו דוכתייהו בבחי' המזלות עצמן כו' והמתכרם שיוכלו להתליף אורותיהן הוא ע"י בחי' חופה שהוא בחי' עתיק ונק' כתר שבכתר ורעדכ"ר שהוא בחי' פנימי' הרצון שבצמות כנודע שיש ב' בחי' רצון רצון שלמטה מן הטעם ודעת שע"י שיתבונן בדבר שראוי ונכון הדבר לכך הוא רוצה כמו עד"מ האדם שרוצה לעשות איזה מר"מ מחמת שהתבונן שיש במר"מ זה ריות אזי הוא חוזר מרצונו לפי שעיקר הולדת הרצון הוא מחמת הטעם וכיון שביטל הטעם ביטל הרצון משא"כ רצון שלמעלה מן הטעם שהוא הרצון הקבוע בעצמות הנפש כמו טבע האב לאהוב בנו שאם יראה לו כמה ראיות וטעמים שאינו צריך לאהוב בנו אעפ"כ לא יחזור מרצונו ואהבתו לפי שהאהבה זו קבוע בנפש האדם וטבע האב לאהוב את בנו ואין תלוי בדעתו ותבונתו או כמו טבע הטוב להיטיב שהרצון להיטיב טבוע בעצמות מהות נפשו ואף אם מראים לו שכליות וראיות שלא להטיב אינו יוכל לשנות מהות נפשו ולחזור מהטבתו ורצון זה נק' רעוא דרעוין ורצון שברצון שהוא מקור הרצון שבנפש ונק' ג"כ גלגלתא דחפ"י על מר"ס ומשם הוא מקור המצות כי המצות הם רצונו ית' בלי טעם ותענוג ברצון זה, אלא שכך עלה ברצונו אך אעפ"כ בודאי יש טעם ותענוג ברצון והגם שאין טעם לרצון היינו שאין טעם נגלה שיוכל להודיע לזולתו אבל בודאי בעצמיות הנפש יש טעם לרצון והוא התענוג שהוא פנימי' הרצון וכמ"ש רש"י ע"פ ישקני מנשיקות פיהו שעתידי לגלות לנו טעמי תורה והיינו שיתגלה הטעם והתענוג שיש בהרצון וע"פ כל הנ"ל ג"כ למעלה שבחי' הרצון נק' כתר ות"ת דאימא כתר לזו"ג הוא בחי' הרצון שלמטה מן הטעם ודעת ות"ת דאריך כתר לאר"א הוא בחי' הרצון שלמעלה מן הדעת ובחי' עתיק הוא בחי' טעם ותענוג לרצון והנה כמו שיחוד המזלות הוא ע"י בחי' עתיק הנ"ל כך הוא ג"כ בבחי' עתיק כי חסד דעתיק מתלבש בגלגלתא וגבורה דעתיק כמו"ס ומוכרח ג"כ להיות שם מחבר וכנ"ל וכדי להוליד הולדה וגילוי חדש בחי' גלגלתא ומו"ס והיינו ע"י ג"ר דעתיק שהוא בחי' מל' דא"ס שהוא למעלה מקר"ח כנודע. וזהו כי על כל כבוד חופה כבוד הוא בחי' המוציא ומגלה איזה בחי' לידי גילוי והוא ע"י בחי' חופה הסובב ומקיף עליו ועי"ז יכול להוציא מן ההעלם אל הגילוי כנ"ל, וזהו ענין מנוחה לחיי העולמים

וענין יום שכולו שבת כי אחר כל הבריורים שיהי' עליות העולמות כגדע יש בצלי' ההיא ב' בחי' כי לזמן התחי' יהי' העלי' בבחי' קו"ח עד ראשית הקו והתחלתו שהוא בחי' ע"ק שיתגלה טעמי תורה שהוא ענין ע"ק כנ"ל וזהו ענין מנוחה לחיי העולמים שלא שייך מנוחה אלא למי שהי' בעבודה ואח"כ נח מן העבודה והיינו בבחי' הקו"ח שהוא בבחי' השתלשלות להיות חיי העולמים חיות פנימי' העולמו' אבל עליית אלף הו' הוא לבחי' מלי' דא"ס ולכך נק' יום שכולו שבת שלא יהי' בבחי' עבודה והשתלשלות כלל כמ"ש והייתם קדושים לשון עתיד וקאי על אלף הזיין שיהי' עליית לבחי' מלי' דא"ס כנ"ל שאז תהיו קדושים כי קדוש אני כמו שבחי' מלי' דא"ס הוא קדוש ומובדל שאינו בבחי' גדר ערך ההשתלשלות כלל יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם שהגם שיהי' עליות לבחי' מלי' דא"ס היינו לבחי' גילוי אור א"ס שהאור הוא ג"כ בבחי' א"ס אבל לא לבחי' א"ס עצמו וזהו קדושתו למעלה שהוא כמו ענין טבע הטוב להטיב שבגילוי ההטבה הוא בבחי' טבע הטוב עצמן ובחי' אור א"ס כמו עד"מ גילוי ההטבה שהוא ג"כ בחי' א"ס אבל בחי' א"ס עצמו הוא בחי' טבע הטוב כמו שהוא בטבעו א"א לבוא לידי גילוי כלל. וזהו מי כמוכה באלים, ודרשו רז"ל באלים הוא בחי' קו"ח מי כמוכה נאדר בקדש הוא בבחי' העלי' בבחי' מלי' דא"ס שנק' קדש כנ"ל. נאדר לשון חזק שהוא ענין קדושתו למעלה מקדושתכם.

בשלח ט"ו י"א

מלי' כמוכה. ר"ה דל"א א' במנחה דשבת אמרו השיר, אז ישיר מי כמוכה. אז ישיר עלי באר. גיטין גר"ב מי כמוך באלים מי כמוך באלמים. רבות במדבר פ"ב רי"א ד' שמשם שרש מיכאל. שה"ש רבה בפסוק דודי לי ואני לו ואפ"ל שזהו אני מדבר בצדקה, ועמש"ל ע"פ מי שם פה לאדם.

בבחי' פ' לך לך ע"פ והוא כהן לאל עליון ע"ד הפשט כהן משרת ומפני שיש בכל האומות כהנים משרתים למלאכים הנקראים אלקים כמ"ש מי כמוכה באלים הוי' ע"כ יקרא הקב"ה אל עליון כי עליון על כל אלקים וגבוה על כל גבוהים עכ"ל. וכן פי' הרמב"ן שם מי כמוכה באלים במלאכי מעלה שהם נק' אלים וגם נק' אלקים כו' ועל אל אלים ידבר בדניאל סי' י"א ל"ו.

כפ' בשלח דפ"ה ע"ב ע"פ הבאים אחריהם בים ולכך הזכיר מי כמוכה עם ב"פ ההא הזאת ותוספת הה"א במי כמוכה הוי'אשון היא אחרונה שבשם והיא אחרונה שבספירות. דפ"ו ע"ד ע"פ מי נמוכה משמע ב"ם

מי כמוכה ובתוספת היא ה' אחד מל' הב' גבורה נאדר בקדש בינה כו', עושה פלא היינו כתר שבו ועל ידו נמשך הנסים שחזן לטבע כמו קייס, ובקונטרס שבס"ס כ' מי כמוכה ה' מדה"ד זרפה עטרת מקבלת דין מגבורה שהוא קשה, (ואפ"ל ע"ד משארז"ל ברכות ג"ח והגבורה זו קריעת ים סוף ועמ"ש ע"פ ואם בגבורות שמונים שנה) ולכך כמוכה השני דגש שהוא מכה קשה מקבלת מבינה נאדר בקדש וכל הנסים והנפלאות מכח נעלם הוא כתר האלף הוא נקרא פלא ומהחכמה בא האלף ואאלפך חכמה עכ"ל.

בפ' עקב וגם את הצרעה פי' נורא תהלות עושה פלא.

בשל"ה במס' פסחים שלו דקנ"א סע"ב פי' מ"ש עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים. הענין שהשי"ת ברא מערכת השמים והם אדונים כמ"ש כח וגבורה נתן בהם להיות מושלים בקרב תבל וגבוה מעל גבוה כי עליהם שרים מנהיגי המערכת והם נקראים אלקים והם אלקי העכומ"ז אשר חלק להם הש"י לכל אומה ואומה והוי' אלקינו הוא אלקי האלקים ואדוני האדונים ע"כ אמר יתרו עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים כו', וזהו מי כמוכה באלים ה'. רנ"ג א', רנ"ט א', בחנוכה פרק תר"א מי כמוכה באלים ה' ר"ת מכב"י ש' ע"ב, גם ברוך כבוד ה' ממקומו בכים, רצ"ה ב' כי במקלי, רמז כי ב"מ לבחי' מכב"י קלי ר"ת לישועתך קייתי ה'. י"ל נודע ענין והיה הוי' לי לאלקים ועו"א מי כמוך באלים ה' כאשר הוי' הוא בבחי' אלקים, ועמ"ש ע"פ עתה ידעתי כי גדול הוי' מכל האלקים.

עמ"ש במיכה ססי' ז' ע"פ מי אל כמוך.

זח"א ד"ג ע"א עאלת אות נון כו' דבי כתיב נורא תהלות כו' ובפרדס ערך נורא הוא הת"ת ועיין זהר ויצא דף ק"ג ע"ב ע"פ מה נורא המקום הזה כו' ועמ"ש בפ"י והנורא בלק"ת בד"ה וידעת היום דרוש השני.

ועיין בסה"מ סי' ע"ז נורא אותיות ארון שהמ' היא ארון וכלי להת"ת הנקרא נורא ועוד פי' תהלות ב' תהלות בינה ומ', ונורא הוא ת"ת מחבר הב' תהלות, כענין ו' ממוצע בין שני ההין ברע"מ ר"פ תשא וע' זהר ר"פ תרומה קכ"ו ב', גם פי' כמו המ' ארון לת"ת הנק' נורא כמ"כ הבינה ארון לבחי' הדעת עליון המזווג חו"ב כו', וכפשוטו נורא תהלות שא"א להללו כמ"ש המדרש משום דלמת"ב כלל ובמ"א נת' כי הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו ובחי' ש' הוי' דלעילא הוא נורא תהלות דלא ידע ליה בר איהו.

זח"ב בשלח דנ"ח סע"ב ודנ"ט ע"א פי' אלים שבעין ענפין דאילנא והם הנקרא אלים לשון כי יבושו מאלים אשר חמדתם, ואמנם גופא דאילנא שהוא ז"א שבו מושרשין הגשמי כי האדם עץ השדה וכתוב והי' כעץ שתול כו' ועל יוכל ישלח שרשיו ועמ"ש ע"פ ויטע אשל בבאר שבע.

ובענין בעצרת על פירות האילן בוהר ויחי דרכיה סעיב ובפי' אמור דצ"ו ע"א וזהו מי כמוכה באלים הוי', ואין פירוש הזהר מובן לכאורה דמאי קמ"ל שאין הע' שרים כמוכה דפשיטא הוא וי"ל דאיתא במדרש איכה ע"פ חלקי הוי' אמרה נפשי כו' זה בורר לו דוכס פלן כו' היה שם פקח אחד כו' והענין כי הע"ש מקבלים מעולם התהו מז"ת דס"ג ושם הי' ריבוי האור ומקבלים שלא ע"פ חשבון כמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה ולכן בררו הדוכסים שהם השרים הנ"ל, וזהו מי כמוך באלים הוי' כי אע"פ ששם הוי' הוא בעולם התיקון שממנו בא ע"פ קו המדה וחשבון כו', הרי אינון מתחלפין כמ"ש אל תבטחו בגדיבים כו' שאין לו תשועה אבל מלכא אינו מתחלף וממנו בא ההמשכה בפנימיות וחי עולם נטע בתוכנו אילנא דחיי, ועוד כי שם הוי' שרשו בעקודים שלמעלה גם מהתהו וכמ"ש אני הוי' דכולא חד וכמ"ש ויקרא הוי' הוי' וז"ש אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בהוי', וזהו ענין כתפוח בעצי היער כן דווי בין הכנים, דר"ל בין בני אלקים הבאים להתייצב על ה' כמ"ש במ"א ע"פ כתפוח כו'.

מ"י כמוכה נאדר בקדש זהו ענין כח הוי', נועם הוי' ע' זהר פ' שלח דקס"א ע"ב ומ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה, דרוש הראשון בפ"י שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' ומוה יובן פ"י נאדר בקדש.

זח"ג אמור דף צ"ד סעיב נאדר בקדש היינו שמקבל מעצמיות קדש העליון שהוא חכמה עילאה, וקאי על בחי' פנימיות ז"א המאיר ביום השבת וכמו תפארת בריח התיכון לגבי חו"ג ע' בד"ה הן עם אחד בת"א ס"פ נח, ובדרוש בהרת, וזהו עצמו ענין נורא שהוא בת"ת דוקא וע' באג"ה ס"י י"ב בד"ה והי' מעשה הצדקה שלום ועמ"ש בד"ה ויצוום אל בני' בפ"י ושמי הוי' לא נודעתי, ואפ"ל פ"י נאדר בקדש ע"י אני הוי' דר"ל אני עצמות המאציל עם שם הוי' כולא חד ע' סד"ה את שבתותי תשמרו והנה ענין אגוסטוס הוא מלך אדיר ות"ת נק' העשיר ע' בהרמ"ז ר"פ תשא והיינו נאדר בקדש, ואפ"ל זהו המשכת מוחין זגדלות בז"א גם ע"ד כארז בלבנון ישגא גם ע"ד ביום ההוא יהי' הוי' אחד דהפי' שיהי' השם שלם או שגם הוי' דעתיק יאיר בז"א וע' בהרמ"ז פ' תולדות קל"ה בענין ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' ואיתא במד"י בשלח ר"פ כ"ג דבקי"ס נכון כסאך מאז עשינוך אגוסטוס שהוא מלך אדיר, וזהו ענין נאדר בקדש וכנ"ל, זח"ג ואתחנן דף רס"ה ע"פ הוי' מי כמוך מציל עני מחזק ממנו כו'.

בילקוט שלע"ל אראנו נפלאות מה שעכשיו נורא תהלות עושה פלא היינו שעכשיו אינו מושג הפלא כ"א הוא נורא תהלות ולע"ל אראנו נפלאות כי עכשיו הכנור של שבעה נימין ולע"ל יהי' של עשרה נימין כו' וגם בימוה"מ יהי' של ח' נימין.

ילקוט ס"פ שמות נד"ד רמו קעו פ' בשלח ד"ע ע"ד רמו רמד ע"פ
 עזי והמרת יה ישראל אומרים מי כמוכה באלים הוי' ורוח הקדש צוחת
 מן השמים ואומרת אשריך ישראל מי כמוך.

פ' קדושים קעב"ב רמו תר"ד ע"פ קדושים קילוסו בקדש מי כמוכה נאדר
 בקדש. פ' הברכה ע"פ ברזל ונחשת. וע"פ אשריך ישראל רמו
 תתקס"ג דף שיי"ב ג' ד' כנ"ל בפ' בשלח. ח"ב ביהושע כ"ד ע"פ כי
 אלקים קדושים הוא רמו ל"ג נאה ואדיר בקדושה שנאמר מי כמוכה כו'.
 בישעי' מ"ב ע"פ החשיתי מעולם אחריש רמו שט"ו הה"ד מי כמוכה באלים
 כו'. בישעי' מ"ט ע"פ ישראל אשר בך אתפאר דנ"ב ב' בתוך רמו שט"ו.
 בישעי' נ"א ע"פ הוא מנתמכם מי את ותיראי לא את שאמרת לי בים
 מי כמוך כו'. דנ"ג ב' תוך רמו של"ו. ביונה סי' ב' סוף רמו תקנ"ג דפ"א
 א' כנ"ל ס"פ שמות. במיכה סי' ז' רמו תקנ"ט ע"פ כימי צאתך מאמ"צ
 אראנו גפלאות מה שלא הראיתי לאבות כתיב גורא תהלות עושה פלא
 כו' ע"ש. בתלים ע"ד רמו תת"ט. שה"ש קעצ"ב בפסוק דודי לי.

בזח"ב פ' בא דל"ז ע"ב ע"פ וה' הכה. דאתער כה כמו דאגזים משה.
 והנה לא שמעת עד כה עכ"ל. ועפ"ז י"ל פי' מי כמכה ר"ל מי
 כמו בחי' כה. כי אצ"ל מי כעצמותו ממש. אלא אפילו מי באלים כמו
 בחי' כה. מה גם לדברי הפרי"א שהביא הילקוט ס"פ שמות רמו קע"ו
 דפרעה אמר מי כמוכה. א"ש יותר כי נגד מ"ש והנה לא שמעת עד כה.
 אמר מי כמוכה כו'. וע' פרדס ערך כה. הלא כה דברי כאש. וגם כ"ה אתון
 דיחודא שבפסוק שמע ישראל שחרית וערבית והם נש"ב וז"ש כאן ב"פ
 מי כמכה נגד ב"פ ק"ש שחרית וערבית. ועפ"ז י"ל ג"כ פי' כי בכה ארוץ
 גדוד בש"ב סי' כ"ב למ"ד. דהל"ל בך. כמ"ש בתלים סי' י"ח ל'. אלא
 שי"ל דרמו לכ"ה אתון דשמע ישראל שעי"ז ארוץ גדוד בחי' רצוא
 כמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה כי כאשר השמים החדשים. ועד"ז פי'
 וחסידיך יברוכה. כמ"ש בזהר ס"פ נשא דקמ"ה סע"ב ובמק"מ שם. ובסודר.

בשלח ט"ו י"ג

נחית בחסדך. רבות נשא פי"ב רמ"ט ב' גבי ביום כלת משה פירשו
 שבפסוק זה מרמו גמ"ח תורה ועבודה. בענין עם זו עמ"ש ע"פ
 עם זו יצרתי לי בישעי' סי' מ"ג. ועמש"ל ע"פ שבעת ימים מצות תאכלו
 סעיף ה' מענין פי' עם זו ועמ"ש ע"פ ונחך ה' תמיד בישעי' סי' נ"ח
 י"א. סעיף ו'.

(ב) פ"ו דביב דצ"ח א' מפרש אל נוח קדשך מחיצתו של הקב"ה וכל המתגאה כו' אין מכניסין אותו במחיצתו של זקב"ה כתיב הכא גבר יהיר לא ינוה וכתיב התם אל נוח קדשך.

(ג) ילקוט פ' לך ד"ט סע"ג רמז ע"ד ישראל קנין אחד עד יעבור עם זו קנית.

בשלח ס"ו י"ו

תפול עליהם עד יעבור. פ"ק דברכות ד"ד סע"א ראויים היו כו'. חלק דצ"ח ע"ב. עם זו קנית פ"ח דמסחים דפ"ו ע"ב. אבות פ"ו. מנחות נג"ב.

(ב) אימתה ופחד. רבות קליח א' (שהוא כ"ב רע"ד) בטולח פ"כ. פ' אחרי ר"פ כ"א הה"ד לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא ה' מעוז חיי ממי אפחד תפול עליהם אימתה ופחד ס"פ דברים רפ"ז ד' (שהוא פ"א ב') אר"ש בר נחמן כיון שיצאו ישראל ממצרים ועשה להן הקב"ה כל הנסים האלו נפלה אימתן על כל אר"ה שנאמר תפול עליהם אימתה וגו'. שה"ש כ' ב' (שהוא י"ח ד') ר"פ מי זאת עולה מן המדבר, ומאימתן של ישראל נופל עליהם פחד ורעדה שנאמר תפול עליהם אימתה ופחד נפלה אין כתיב כאן אלא תפול מכאן ולהבא.

(ג) בלק"ת בדיה האמינו השמים דרוש הראשון פ"א פ"י עד יעבור עמך הוי' כי ע"י קריעת ים סוף נתעלו ישראל במעלה ומדרגה גבוה מאד נעלה למעלה מעלה מבחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו' שעל זה מורה שם הוי' כנ"ל, ובדיה אתם נצבים פ"ה דף מ"ד סע"ד כ' וזהו לעברך בברית ע"ד שכתוב עד יעבור עמך הוי' כו' למען הקים אותך להיות לו לעם כו' להקים ולרומם אותך כדי שתהי' בבחי' עם כו' ע"ש, וזהו עם זו קנית ע"ד עם זו יצרת לי כו' ועמ"ש בדרוש חמשה קנינים קנה הקב"ה כו'.

(ד) ר"א"א • רטו"ג, בחיי במקומו, משפטים קה"ג ע"פ את אימתי מדה"ד כמ"ש תפול עליהם אימתה כו'. ס"פ עקב נ"פ פחדכם ומוראכם יתן ה'. בפ' שופטים ע"פ צדק צדק תרדוף. ילקוט ח"א לח"ד פ' ויצא רמז קל"א. פ' שמות ע"פ כי טוב הוא דנ"א ג' רמז קס"ו. כי תשא קח"א ע"פ כי זה משה האיש. ס"פ פקודי קיג"ג סוף רמז תכ"ו. ח"ב ג"ד סו"א עב"ב קלה"ב.

בשלח סי' י"ז

תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת הוי' מקדש אד' כוננו ידיך. עיין רש"י.

א) פ"ה דכתובות סי' ב' בני דעת קונך יש בך מעיקרא כתיב תביאמו ותטעמו (בהר נחלתך מכון לשבתך שיבואו לארץ ואח"כ יבנו לו מקדש) ולבסוף כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (היינו במדבר) והיינו פי' דעת קונך יש בך שאמר להרחיק זמן חוסתו וחזר וקירבה מרוב חיבת כלתו. מבואר מכל זה דענין בית המקדש זהו נשואין חופה. והקדושין זהו מתן תורה וכן כתב מהרש"א כאן דנתינת התורה זהו כמו שטר קידושין.

ב) פ"ח דב"ב קי"ט ב' תביאנו לא נאמר אלא תביאמו מלמד שמתנבאין ואין יודעין מה מתנבאין.

ג) פ"ה דברכות לג"א גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות שנאמר פעלת ה' מקדש אד'. ופרש"י בין שתי אוכרות. וכן גדולה דיעה שניתנה בין שתי אותיות שנאמר כי אל דיעות ה', ולכן כל אדם שיש בו דיעה כאלו נבנה בהמ"ק בימיו. וכ"ה בסנהדרין דצ"ב א' ופרש"י שם בביאור יותר. ויש לומר לפמש"ל דבהמ"ק זהו כמו חופה. א"כ זהו ענין דיעה כמ"ש ונועדתי לך שמה אותיות ונודעתי והוא מלשון והאדם ידע. ולכן נק' אהל מועד וכמ"ש מזה ע"פ במדבר סיני באהל מועד. וזהו שניתן בין שתי שמות היינו שהוא התחברות ש' הוי' עם שם אד' כענין וה' בהיכל קדשו ששם אד' זהו בגימט' היכל והיינו היכל לשם הוי' ועד"ו הדעת מחבר ומיוחד חו"ב שהן ג"כ ב' שמות. א"נ הדעת מחבר ע"ק בוי"א זהו כי אל דיעות הוי' ומהרש"א פי' דלכן נבנה המשכן ע"י בצלאל שהי' מבחי' דעת גם פי' בין שתי אותיות שמחבר חו"ג והכל ענין א'. ורש"י בסנהדרין שם פי' אותיות מלשון צבאות אות הוא בצבא שלו. ועמ"ש מזה בד"ה ואתא מרבבות קדש.

ד) פ"ק דכתובות דף ה' סע"א דרש בר קפרא כו' ע"ש. ובתוספת ד"ה דאילו. והמכוון ג"כ כי ב' ידות הם חו"ג ואלו בשמים ובארץ לא נעשה התחברות ויחוד חו"ג שהן סוכ"ע שנק' ימינו עם ממכ"ע הנק' שמאלו אבל ע"י בהמ"ק נעשה יחוד והמשכת סוכ"ע בממכ"ע כנ"ל סעיף א"ב. ע"כ נאמר כוננו ידיך ב' ידות יחד. ועיין ברבות וארא פי"ב ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ ויובן עם מש"כ. וזהו מכון לשבתך פעלת ה' שבהמ"ק שלמטה מכון כנגד כסה"כ היינו התחברות כי כל בשמים ובארץ כו'. וע' בילקוט פ' בשלח רמז רנ"ג פעולה לפניו ועמ"ש מה רב טובך כו' פעלת לחוסים בך ומ"ש ע"פ כי שמחתני ה' בפעלך.

אור ב ש ל ח התוויה תקסה

ה) ס"פ שנו חכמים. בהמ"ק קנין אחד שנאמר מקדש אד' כוננו ידיך כו' וע"ש בפרש"י. והמד"ש פי' כיון שבב' ידיו כונן אותו הוא חדאי לרוב חשיבותו יותר משמים וארץ כו' וכיון שהם נקראים קנינים כ"ש בהמ"ק.

ו) ירושלמי פ"ד דברכות אמתני' היה רוכב. בית קדה"ק שלמטן מכון כנגד בית קדה"ק שלמעלן שנאמר מכון לשבתך מכון כנגד שבתך. ויש להעיר ממ"ש ע"פ הרבות בשלח ר"פ כ"ג הה"ד גכון כסאך מאז כו' אגוסטוס יושב כו' ע"ש שבח"י הישיבה מורה על מעלת מלך המלכים. והיינו כשמאיר במלכותו ית' אור גדול מבחי' יחיד חי העולמים מלך כו' חזו מכון לשבתך דוקא.

ז) רבות תצוה פליח קנ"ד ב' יבא קדוש ויכנס לקדשו ויקריב לפני קדוש ויכפר על קדושים כו' ויכנס לקדוש זה מקדש שנאמר מקדש ה' כוננו ידיך.

ח) במדבר פ"ב רי"ז ב' ר"ג אומר חביב מעשה הארון ככסא הכבוד שלמעלה שנאמר מכון לשבתך פעלת. שהמקדש מכון כנגד בהמ"ק וארון כנגד הכסא.

ט) נשא פ"ב רמ"ט ג' ובעת שהוקם למטן הוקם למעלן והוא משכן הנער ששמו מט"ט כו' וכה"א מכון לשבתך פעלת ה' כו' עכ"ל. ונראה דמ"ש לעיל שהארון מכון כנגד כסה"כ זהו בחינה גבה יותר הרבה ממשכן הנער כו'.

י) בשה"ש רבה ס"פ כמגדל דוד כ"ה א' כנזכר בירושלמי פ"ד דברכות הג"ל ס"ו ומסיים מכון לשבתך מכון כנגד שבתך זה בהמ"ק שלמעלה.

יא) בפתיחתא דאיכה ד"ה רי"צ פתח תחת אשר לא עבדת דנ"א ד' אלו זכיתם הייתם קורים תביאמו ותטעמו בהר גחלתך ועכשיו שלא זכיתם אתם קורים תבא כל רעתנו לפניך.

יב) בשה"ש רבה ס"פ עמודיו עשה כסף כ"ב ב' ד"א אפריון זה כסא הכבוד עשה לו המלך שלמה המלך שהשלום שלו מעצי הלבנון זה בית קדשי הקדשים שלמעלה שהוא מכון כנגד בית הקדשים שלמטה הה"ד מכון לשבתך מכון כנגד שבתך.

יג) ענין תביאמו יש להעיר ממש"ר בדיה כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ שהוא ע"ד אשרי מי שבא לכאן ותלמחזו בידו דפי' בא לכאן היינו ע"י אהבה במס"ג כו' וא"כ זהו ע"ד ששם עלו שבטים דהיינו עלייתם בבחי' מ"ג להתכלל במל' דאצ"י. גם י"ל תביאמו לשון ראשית תבואתה כענין

והנה אנחנו מאלמים אלומים בשדה הנ"ל, אך במ"א פי' כי תבואו אל הארץ ל' ביאה והמשכת מ"ד ולכן עי"ו ושבתה הארץ דאית לה נייחא וכ"מ הפי' בזהר ר"פ בהר. ויש לפרש שע"י העלאת מ"ן הנ"ל הם גורמים המשכת מ"ד זהו ענין הזריעה אור ל' זרוע לצדיק, גם כי השבטים יש בהם בחי' שבטים שבטי י"ה ומצד שהן שבטי י"ה ממשיכים מ"ד והנה תביאמו ענין זריעת התבואה ותטעמו ענין נטיעה פירות האילן שזהו בחי' גבוה יותר כו'.

(ד) זח"א וישב קפ"ג סע"ב פי' ענין מכון לשבתך ע"ד ירושמ"ט מכון כנגד ירושמ"ע דהיינו מל' נגד בינה זהו שחוברו לה יחדיו כו'.

טו) פ' שלח קס"א ע"ב פי' ענין מכון לשבתך פעלת ה' שהמל' שהיא לבא דהיינו בית קדה"ק מקבלת ממוחא חכמה והתכמה מקבלת ממוחא סתימאה דע"ק זהו ענין ועתה יגדל נא כח אד' כו' ועד"ו יש לפרש מש"כ מקדש אדנ"י דהיינו שיומשך בו בחי' כח אד' בחי' גועם הוי', וזהו ענין מכון לשבתך כו' בחי' ועתיק יומין יתיב כו'.

טז) פ' פנחס רכ"א א' פי' תביאמו ותטעמו לנטעא לון נציבו קדישא כגותא דדיוקנא דלעילא, יש לפרש שיהי' בבחי' בצלמו בצלם אלקים ע"ד אדה"ר קודם החטא שפי' שם ר"פ במדבר דקי"ז ע"א. ועיין בהרמ"ז.

גם פי' מכון לשבתך דא בית ראשון היינו בינה, מקדש אדנ"י זהו בית שני מלכות כו'.

יז) ת"ז תיקון י"ב פי' מקדש אד' כוננו ידיך היינו מ"ש גדול יהי' כבוד הבית הזה האחרון כו' וה"ע ויבן ה' אלקים את הצלע כלת משה פנימי' המל'.

מענין יד במ"א י' סעיף ה' אות מ' סנ"ו מעשה ידיו, ססעי' פ"ט מקדש ה' יסוד דנוק' כו'.

יח) בבחיי פ' בשלח ע"פ זה פי' מכון פעלת קאי על בהמ"ק שלמטה שהוא מכון נגד מקדש ה' הוא בהמ"ק שלמעלה שעליו נאמר כוננו ידיך הם עשר ספירות, גם לכן הטעם על מקדש זקף גדול והקוף דגושה לתוקף הקדושה כי הוא מקדש למקדש עכ"ד. ואפ"ל דהוא בינה, ומקדש שלמטה זהו מל' ורש"י פי' מה שהטעם בזקף גדול באופן אחר.

יט) הרמ"ז פ' פנחס דרכ"א פי' כוננו ידיך הם ג' ידות, ועיין מענין ג' ידות ברע"מ עקב דער"ב סע"ב ובהרמ"ז שם, עוד פי' שלכן נק' המל' מקדש אד' לפי ששרשה מיסוד אבא כי בחכמה יסד ארץ.

כ) בעמה"מ ש"ו ס"פ ס"ו דל"ז ע"ג פי' מקדש אד' היינו לעשות יסוד דנוק' לבחי' כלי לקבל האור זהו כוננו ידיך ה' אצבעות של

היך בינה כו' עכ"ד. וא"כ זהו ע"ד באר חפרוה שרים כו' ועיין בדרוש הנותן לשכוי בינה וכ"כ עוד שער קרית ארבע פרק פ"ה דק"א א' ב', ועמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ נשא את ראש בני גרשון.

בשלח ט"ו י"ח

ה' ימלוך לעולם ועד. פ"ה דעירובין דף נ"ד א' תני דבי ר"א בן יעקב כ"מ שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק כו' ועד שנאמר ה' ימלוך לע"ו. והנה סלה מבואר בזח"ג פ' ויקרא דף כ' ע"א שהוא בעתיקא וכ"כ במא"א אות סמך סל"ח וכמ"כ ענין ועד, וכדמשמע בדניאל סי' ז' י"ג י"ד ועד עתיק יומיא מטה כו' שלטניה שלטן עלם. ולפי"ז צ"ע בענין ועד שהוא אחד בחילופי אתון, והוא יחוט' והרי לפי הנ"ל ועד נמשך מבחי' ע"י, ועמ"ש בד"ה שובה ישראל עד בענין אהל בל יצען כו' דפי' עד לשון נצחיות זהו ע"י גילוי אור א"ס במ' וכענין מ"ש בד"ה מי מגה עפר יעקב בפ"י דבר שהוא בגדר מספר ואעפ"כ אין לו מספר דהיינו ע"י גלוי הכתר במל' כו', וכך הוא ענין עד ועד ע"י גלוי כתר, ועמ"ש מזה בישעי' סי' נ"ז ע"פ כי כה אמר רם ונשא שוכן עד, ומזה יש להעיר לענין ברוך ה' המבורך לעולם ועד ובוהר תרומה דקל"ה סע"ב לעולם ועד דא עלמא ותאה כו', והנה ענין אין לו הפסק ע"ד כ"מ שנאמר לי אינו זו לא בעוה"ז ולא בעוה"ב ועד"ז ההפרש בין התורה שהיא חיי עולם ובין התפלה שנק' חיי שעה ועמ"ש בענין קדיש לעלם ולעלמי עלמיא.

(ב) **מסכת** אבות ס"פ שנו חכמים כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ואומר ה' ימלוך לע"ו, וכ' במד"ש שם על ואומר ה' ימלוך כו', הנראה שאין לו קשר עם האמור אפשר שהכוונה היא לפי שהוא הרגיש בדבריו דתינת בשאר העולמות שלא בראם אלא לכבודו לפי שכולם מעריצים ומקדישים את שם כו' אמנם עולם העשייה אשר ראה ראינו כו' וזירך כי אף אם עתה כו' עכ"ז לע"ל ה' אחד ושמו אחד ולז"א ה' ימלוך לע"ו ואז יהיה כל העולם לאחד לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד ועל זה נראו כי אז כבודו על כל העולם יראה נמצא שאף עולם העשייה לא בראו אלא לכבודו עכ"ל, ולפע"ד אפ"ל כי כבוד הוא בחי' מלכות וכמ"ש ע"פ ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ, וא"כ מ"ש לא בראו אלא לכבודו היינו שיהי' עליו גלוי מלכותו ית' שהיא הנקרא כבודו, א"כ שפיר מביא ע"ז פסוק ה' ימלוך לע"ו פ"ד דר"ה ל"ב ב', אדר"ן פ"א.

ג) בעמה"מ ש"ו ס"פ מ"ו שכשיתגלה בחי' נשמתו ית' כ"ו אזי ה' ימלוך לע"ו. והיינו כי עולם התהו בחי' נפש ועולם התיקון בחי' רוח ולע"ל יתגלה בחי' נשמה. ויובן עפ"מ"ש ע"פ רוחו ונשמתו אליו יאסוף שהוא בחי' סוכ"ע. וכ"כ שי"ד ס"פ קנ"ב דקאי על מקדש דלע"ל.

רבות ויקרא פ"ב דקס"ז א' הן שהמליכוני תחלה על הים ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד.

בשה"ש ס"פ אני ישנה ולכי ער. רעייתי שריעו אותי על הים ואמרו זה אלי ואנוהו. ה' ימלוך לע"ו. פי' ואנוהו היינו אבנה לו בית המקדש כמ"ש אונקלס. וא"כ היינו התגלות כבודו ית' כענין ה' ימלוך כ"ו. וזהו פי' שריעו אותי כי בחי' מלכות נק' רעייתי בחי' נוק' דז"א כ"ו.

בפסוק הסבי עינייך ל"ב ב'. שהם הרהיבוני הם המליכוני עליהם ואמרו ה' ימלוך לע"ו וקאי על תינוקות שמתענים יע"ש.

באיכה גבי מעשה במרים בת נחתום א"ל (השביעי הקטן) כתיב בתורתינו ה' ימלוך לע"ו כ"ו.

זח"א דל"ד ע"א פי' ה' מלך בינה ה' מלך ת"ת ה' ימלוך מל' ועמ"ש מזה ע"פ הסידור ביהי כבוד גבי ה' מלך כ"ו.

זח"ג אמור צ"ג סע"א ברוך כבוד ה' ממקומו דא כבוד עילאה ימלוך ה' לעולם דא כבוד תתאה כ"ו ה' ימלוך לעולם. פ' שלח קס"ח ב'. ועזח"ב ר"פ יתרו דס"ז ע"ב אית מלך לעילא כ"ו והנה זהו מפסוקי מלבוית דראש השנה.

ענין קי"ס. הנה ענין ים וארץ הוא עלמא דאתכסיי ועלמא דאתגליי ע"ד כל מה שיש ביבשה יש בים וכמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה או ישיר משה ובנ"י דק"ג ע"ג * ובד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה דק"ד סע"ד * ושם בד"ה לסוסתי ברכבי פרעה דק"ו ע"א * והנה בד"ה וה' הולך לפניהם דק"ח ע"א * פי' שבחי' י"ה עלמא דאתכסיי ובחי' ו"ה נק' עלמא דאתגליי לפי' ענין קי"ס ע"ד ביום ההוא יהיה ב"פ י"ה כ"ו ע' בד"ה פ' חיי שרה

דק"ג ע"ג : דפוס קאטוסט תקצ"ו. ובהוצאת קה"ת (ברוקלין תשס"ו) הוא בדף סב, ב.
 דק"ד טע"ב : שם בדף סב, ד.
 דק"ו ע"א : שם בדף סג, ה.
 דק"ח ע"א : שם בדף סה, ג.

כדיה יגלה לן טעמי' ובביאור עיפ' והי' מספר בניי ספ"ב וע' זח"ג ויקהל רנ"ב ושם בד"ה וירא ישראל את היד כו' ששרש עלמא דאתכסיי' ועלמא דאתגליי' ב' שמות הוי' שלפני י"ג מדה"ר וכן משמע בזהר פ' ויצא דקנ"ח ע"ב לפ"ז קי"ס ע"ד יהי' הוי' אחד דר"ל ב' שמות הוי' יתחברו יחדיו ולא ע"ד פסיק טעמא ע' זח"ג ויקרא טר"ב ויצא קס"ה א' וסד"ה למנצח על השמינית בהקיצור סעי' ה' ולכן השירה או ישיר או זהו גימט' שמונה והנה בלק"ת בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש הראשון פ"ה פי' כי ים ויבשה שניהם בבחי' מל' והיינו שהבחי' מל' שבאצ"י שמקבלת מע"ס דאצ"י נק' ים ועלמא דאתכסיי' והבחי' שיוודת להחיות ביי"ע נק' ארץ ועלמא דאתגליי' וקרובים הדברים כי המל' כמו שהיא באצ"י נק' שכינתא עילאה כמו הבינה כמ"ש בד"ה שה"ש ספ"א ולכן פי' בזה"ז פ' בשלח על המאמר הזהר דמ"ח ע"ב בד"ה עוי"ל מאמר על אופן אחר בבה"ז דס"ח ע"ב רק דשם פי' דהבחי' שבמל' שהיא מחי' המלאכים הנק' נוני ימא ע"י הביטול שבהם במקורם ונק' ים וזהו ענין עלמא דאתכסיי' והבחי' שבה המחי' נפרדים שאינן בבחי' הביטול ע"ד נוני ימא נק' אויך כו' וזהו לכאורה כמו ההפרש בין עולם הבריאה שהוא המחשבה ובין היצ"י בחי' דבור כו'. או כמו בין בריאה ויצ"י לבחי' אף עשיתיו אף מפסיק כו'. וזהו"ע ג' קוין של אות ה' ב' קוין מחוברין וא' הפסק כו'. אף לפי מ"ש בלק"ת שם מובן דהבחי' מל' כמו שהיא באצילות נק' ים ומה שהוא ראש לשועלים מקור לבי"ע נק' ארץ.

ב) וזהו כל הנחלים הולכים אל הים שהן כל ההשפעות מט"ס שלמעלה מהמל' שהן הנקראים נחלים שכולן נשפעים ונמשכים בבחי' מל' הנק' ים ונק' ים סוף ע"ש שהוא סופא דכ"ד היינו כי בנין ע"ס שבמל' הוא מבחי' מל' שבט"ס העליונים ממל' שממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' ומבחי' מל' שבחסד נעשה חסד שבמל' כו' וכמ"ש בת"א בביאור יביאו לבוש מל' דקיי"ג ע"א * ובסדור סד"ה בונה ירושלים ה' ובלק"ת פ' מסעי בד"ה לכאר ענין המסעות פ"ב וע' מענין כל הנחלים הולכים אל הים בזהר בראשית דל"ג ע"א די"ט ע"ב פ' ויצא דקנ"ה ע"א שזהו"ע ונאספו שמה כל העדרים ובמא"א אות א' סעי' ק"ז אסיפה במל' פ' ויחי דרל"ה ע"א ת"ח נקיט מהאי גיסא ויהיב בהאי גיסא וע"ד כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא בגין דנקיט ויהיב אעיל ואפיק כו' ר"ל שמקבל מאצילות ואח"כ משפיע בבי"ע כו' וע' כה"ג בזהר פ' חיי דקכ"ח סע"ב בענין המכפלה ירושלים לעילא אחידא בתרין סטרין לעילא ולתתא כו' פ' וארא ד"ל ע"א פ' בא דמ"ג סע"א שזהו"ע תשו' פ' בשלח ז"ג ע"ב ר"ס פקודי דר"כ ובהרמ"ז שם האריך וגם פי' אל הים אותיות אלקים ור"ל בחי' מל' הנק' אלהים שהיא מקבלת משם הוי' פ' אחרי דני"ח ע"א ולכן נק' ג"כ ים סוף סופא דכ"ד וע' זהר בהעלותך דק"ג ע"ב והוא הנק' ג"כ ארץ כשחזרת ומשפעת בבי"ע ממה שקיבלה כנ"ל בענין ויהיב בהאי גיסא כו'. וזהו ע"ד

עושי דברו תחלה והדר לשמוע בקול דברו כמ"ש בזהר חלק ג' פ' בלק דקצ"א א'. והענין הוא דבחי' מלכות הוא בחי' פרסא המפסיק בין אצילות לבריאה שהוא הממוצע ביניהם ע' בת"א גבי דרושי דפורים בד"ה כי אתה אבינו והנה הממוצע כולל מב' הבחי' וע' מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה ביאור הדברים ע"פ שחורה אני ונאווה פ"ב גבי ונמצא יש בבחי' מל' דאצי' ב' בחי' כו', וכל הבחי' זהו"ע ים וארץ והנשמות כמו שהן בבחי' עיבור בבחי' מל' הנק' ים זהו כענין הביטול דנוני ימא כו'.

ג) וביאור הענין הנה עד"מ מבחי' חסד דאצי' שהוא בחי' חסד בבחי' א"ס ממש שא"א שיתהווה ממנו בחי' חסד דבריאה שהוא בחי' מחנה מיכאל אהבה שהוא בחי' בע"ג ממש ונודע שהבע"ג עם בלתי בע"ג אין להם יחוס וערך כלל (ע' בלק"ת בשה"ש בד"ה ששים הראשון פ"א). ע"כ א"א שתלך השפע מאצילות לבי"ע אם לא ע"י בחי' הממוצע ביניהם שהוא בחי' מל' דאצי' שע"י יורד השפע דוקא להחיות ולהתהוות נבראים בע"ג, ואפי' למטה אנו מוצאים ממוצעים שע"י השפעת השפע והוא עד"מ השפעת השפע שמן המשפיע למקבל כשהם רחוקים בערך מאד שא"א שתלך השפע מן עצמיות המשפיע למקבל אם לא ע"י איזה ממוצע ביניהם שתעבור השפע בו תחלה של המשפיע וע"י שמתעלם ומתלבש השפע בו ביכלתו אח"כ להשפיע למקבל וכגון ענין המתורגמן להשמיע הדרשה לרבים ועד"ז נאמר אנכי עומד בין ה' וביניכם כו', גם משה ואהרן שבהם ועל ידם הי' יצי"מ זהו כענין הממוצע ובהממוצע יש ב' בחי' זהו כענין משה ואהרן וזהו ואהרן אחיך יהי' גביאך וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' בחקותי דקי"ד ע"פ דומה דודי לצבי כו' והנה ידוע דכל בחי' הממוצע שבין המשפיע למקבל למטה בגשמיות בהכרח הוא שיהי' כלול משניהם מן המשפיע ומן המקבל כי כל ממוצע ההכרח שיהי' כערך ודוגמא מעט להמשפיע וגם יהי' כערך ודוגמא מעט להמקבל ע"כ ביכולתו להשפיע אח"כ למקבל וכמו בין דומם לצומח יש ממוצע עצי אלמוגים שיש בהם מב' הבחי' שהם בעצם אכן שהוא דומם ועכ"ז הם צומחים וכן בין צומח ובין חי יש ממוצע עוף שצומח מן האילן כמבואר ביו"ד סי' * וע' ג"כ ספ"ח דכלאים מענין אדני השדה וכן בין חי למדבר הממוצע הוא הקוף. והנה דצח"מ הם נגד אבי"ע והממוצע ביניהם למעלה זהו בחי' כתר דעשי' שנעשה ממל' דיצי' הוא הממוצע בין עשי' ליצי' וכן בין יצי' לבריאה כו' ועמ"ש בד"ה ביום השמע"צ כנישין שיש בו ג"כ מב' בחי' ולכן הוא הנק' תחלת מעשיך ע"ש ועיין מענין עמוד הממוצע בין געה"ת לגעה"ע בת"א בד"ה ואתה תצוה (קי"ס כמו תו' צוה לנו משה אכן אנכי ולא יהי' מפי הגבו' שמענו שלא ע"י הממוצע אורייתא סתים וגלי' תאכל יחוד אבל ביום השביעי עד יעבור א"כ המל' ביוכ"פ לפני הוי' שאין בו אכילה ושתי' חיווג זריג ע"ד או"א רוחנים וזה רשות) גם אצי' ממוצע בין א"ס לבי"ע

בד"ה כי אברהם לא ידענו ויש בו ב' בחי' חכ' עילאה וחכ' תתאה וג"כ חריב שהם י"ה זהו"ע ים בחי' העליונה שבהממוצע ים החכ' ותו"מ שהם ר"ה בבחי' האחרונה ו"ה נגלות כי שאל נא לימים הראשונים ו"ק אבל בג"ר השאלה אסור וע' בפרדס שער ח' פט"ו כי ג"ר הוא חב"ד שזה שייך לעצמותו אבל רק חג"ת הם מדותיו להנהגת העולם כו' וע' זח"ג ס"פ יתרו דצ"ג סע"א שזהו"ע שלח תשלח את האם ג"ר ואת הבנים תקח לך כו', ולכן ר"ת ישמחו השמים הוא י"ה ר"ת ותגל הארץ ו"ה היינו ו"ה בחי' עלמא דאתגליא וכגובה שמים מעל הארץ כך גבהו בחי' ר"ה חכמתו ובינתו כו' ונמצא מובן עכ"פ שהוא כולל משניהם דהיינו שיש בו כל ההשפעות של המשפיע ממש וגם מקור להמקבל ממש ועוד מובן מזה שהממוצע שהוא בחי' מקבל וגם הוא בחי' משפיע ובחי' המקבל שבו הוא למעלה מבחי' המשפיע שבו כי בחי' המקבל שבו הוא מה שמקבל השפע מן המשפיע ממש כו' וזהו ענין אמת ואמונה כל זאת וקיים עלינו ע' לקו"ת פ' עקב וזהו ענין זנב לאריות וראש לשועלים ועד"ו הוא ענין הוי' הוא האלקים ד"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקים יחשב א"כ היותו בחי' אלקים ומקבל גבוה מהיותו בחי' הוי' משפיע כו' וע' בדרוש הגותן לשכוי בינה וע' במא"א ססעי' קמ"ו דהנה בחי' המקבל דבחי' הממוצע נק' העלם להיות כי השפע של המשפיע מתעלם בו ממש בעצמות הממוצע משא"כ בחי' שבו שהוא מה שנעשה בחי' מקור וראש להמקבל נק' בחי' גילוי להיות בחי' הראש והמקור הזה בא בגילוי ממש לבחי' המקבל וזהו ג"כ ענין חב"ד חג"ת גה"י שהבחי' המתגלה זהו בחי' גה"י שבהמשפיע משא"כ בחי' חב"ד ע' בד"ה ענין הנסכים פ"א וע"ד דוגמת כל המשל הזה הגשמי יובן עד"מ גם למעלה בבחי' מל' דאצי' שהוא בחי' הממוצע בין אצילות לבי"ע דהיינו שמתעלם ומתלבש בה ממש בחי' השפע דאצי' ממש וממנה וע"י דוקא בא אח"כ השפע לבי"ע ולכן בזאת יבא אהרן בזאת דוקא פתחי לי אחותי אנת הוא פתחא לאעלאה לי זח"ג צ"ה ובלק"ת פ' ואתחנן בד"ה למען תירא פ"א ונמצא שג"כ הוא כלולה מב' בחי' מקבל ובחי' משפיע ובחי' המקבל שבה היינו שמקבלת שפע האצי' ממש ובחי' המשפיע שבה בנינה שנעשית אח"כ בחי' מקור וראש לבי"ע ממש וב' בחי' אלו נק' ים וארץ שהם בחי' אתכסיי' ואתגליא דהיינו בחי' השפע האצי' ממש (ובחי' המשפיע) שמתלבשת ומתעלמת בה נק' ים שהוא בחי' העלם ואתנסייא כנ"ל שבחי' המל' דט"ס דז"א לבד נמשכי' בבחי' המל' והיינו בחי' הגילוי והתפשטות שגק' מל' כנודע שהן נמשכים ומתעלמים בבחי' המל' ואז נבנית אח"כ בבחי' ע"ס שהם בחי' מקור לבי"ע ממש ונק' בחי' זו בחי' ארץ שהוא בחי' גילוי ממש להיותה מתלבשת בבי"ע ממש ע' ביאור שזורה אני פ"ב וע' בה"ז בלק במאמר שזורה אני ושם דכ"ה ע"ד ודכ"ג ע"א פ"י שהבחי' שנעשית מקור לבי"ע נק' אבא והבחי' שבאצי' נק' פבי"ט ושם ביאר שאין ערוך ביניהם כו' (וכנודע שט"ס דמל' הם המתלבשים בבי"ע ממש וכמ"ש כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קניינך כו' וכנודע וד"ל משא"כ בחי'

כתר מל' הנק' המלך המרום לבדו המתנשא כו' שאינו מתלבש בבי"ע כו' והוא בחי' העלם האמצעי שמעלים לבחי' השפע האצ"י וד"ל ושרשו הוא בחי' העלם דבחי' כתר עליון וכמאמר כתר עליון איהו כתר מל' כו'. שלזאת ביכולתו להעלים ולהסתיר דבחי' שפע האצ"י וד"ל (והנה ידוע דבחי' אצ"י בכלל) נק' הוי' כי ירד הוא בחי' חכ' כו' משא"כ השפע שמאצ"י לבי"ע נק' אלקים כנודע ונק' ג"כ טובב וממלא כי בחי' עולם האצ"י בכלל ששם חיוהי וגרמהי כו' בבחי' א"ס ממש נק' סוכ"ע ונק' קוב"ה כנודע וד"ל משא"כ בי"ע נק' ממכ"ע כו' והנה כבר מבואר למעלה שבחי' מל' הוא בחי' הממוצע בין אצילות לבי"ע והיא כלולה מבחי' האצ"י ממש וגם היא בחי' מקור וראש לבי"ע כו' ע"כ הוא נק' בחי' הוי' ונק' ג"כ בחי' אלקים והוא ג"כ בחי' טובב וממלא כי בחי' שפע האצילות ממש שמתעלם בה הוא בחי' הוי' וטובב שבה כנ"ל שבחי' עולם האצ"י בכלל נק' הוי' וטובב כו'. ומה שנעשית מקור וראש לבי"ע ממש שמתלבשת בבי"ע ממש כו' נק' בחי' אלקים ובחי' ממלא ובחי' הוי' שבה בבחי' העלם ונק' ים סוף ובחי' אלקים שבה הוא בבחי' הגילוי נק' ארץ כנ"ל זהו שהמל' הוא היא אחרונה דשם הוי' ומה שנק' אלקים זהו כשנעשית מקור לבי"ע.

ד) והנה כדוגמת כל הנ"ל בבחי' מל' דאצילות שהוא בחי' ממוצע בין אצ"י לבי"ע כנ"ל יובן כמו"כ עוד למעלה בבחי' כתר עליון ממש שהוא ג"כ בחי' ממוצע בין המאציל לנאצלים להיות ידוע שבחי' א"ס הנמשך מבחי' המאציל העליון הוא בחי' א"ס הפשוט בתכלית הפשיטות ואינו בערך כלל לגבי בחי' הי"ס דנאצלים שהן בבחי' נאצלים פריטים ונק' מוגבלים ממש לגבי ערך בחי' אוא"ס הפשוט כו' ע"כ א"א שתרד השפע עליהם אם לא ע"י הממוצע ביניהם והיינו בחי' כתר עליון שבו מתעלם הארת אוא"ס הפשוט ממש כנודע שבחינת פנימי' הכתר הוא מבחי' מל' דא"ס שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ממש וע"י שמתעלם השפע בבחי' כתר בפנימיותה ע"י דוקא נעשה אח"כ בחי' שרש ומקור לנאצלים כו'. ונמצא שג"כ כלולה הוא משניהם כו' כנודע שבחי' פנימיות הכתר עדיין מבחי' התחתונה שבמאציל ממש להיות שבו מתעלם ומתלבש הארת אוא"ס הפשוט בבחי' מל' דא"ס ממש כו'. משא"כ בחי' החיצוניות שבה שהוא מבחי' חכ' שבכתר ולמטה שנחשב בבחי' מקור וראש לנאצלים ונמצא מובן מזה שג"כ ב' בחי' אלו נק' ים וארץ שהם בחי' העלם ג"כ הוי' ואלקים טובב וממלא. דהיינו שבחי' פנימיות שמעלים לבחי' הארת אוא"ס הפשוט ממש כנ"ל ונק' בחי' ים שהוא העלם ונק' בחי' סוף להיות סוף המדרגה התחתונה שבמאציל כנ"ל ונק' הוי' שהוא בחי' סוכ"ע להיותו למעלה מהשתלשלות הנאצלים כו' כנ"ל משא"כ בחי' חיצוניות הכתר שמתלבש ממש בבחי' הנאצלים בבחי' הגילוי ממש נק' בחי' ארץ ובחי' אלקים שהוא בחי' ממלא בבחי' הגילוי בהשתלשלות מדרגות כו' כנ"ל (וכמו"כ הנה יובן עוד למעלה מעלה בבחי' מל' דא"ס עצמו שנק' ג"כ בחי' ממוצע בין בחי' עצמות

המאציל ממש (שנק' ים האמיתי) ובין הנאצלים שג"כ כלולה היא מב' בחי' ים וארץ העלם וגילוי טובב וממלא הוי' ואלקים וכבודע שעל ידי בחי' הצמצום ומקום פנוי דוקא שהוא בחינת העלם העצמי ממש וד"ל אחר כך דוקא במשך בחינת הארת הקו חוט שממנו מקור ושרש כל ההשתל' ולגבי כללות ההשתלשלות מעצמות המאציל ממש נק' בחינת הארת הקו וחוט בבחינת ממלא כ"ע שהוא בחינת הגילוי ועל כן נק' בחינה זו ארץ ובחי' אלקים וד"ל משא"כ בחי' העצם המצומצם ומקריפ שהוא בחי' העלם העצמי להעלים לבחי' אוא"ס הממלא את כל והחלל נק' בכללות ההשתל' בבחי' סוכ"ע שמובדל מהשתל' וע"כ נק' ים סוף שהוא בחי' העלם ונק' הוי' שהוא טובב כו' וד"ל.

והנה כל הנ"ל בבחינת ים וארץ למעלה עד רום המעלות כל זה הוא כשנמשך האור מעצמות המאציל לנאצלים ומנאצלים לנבראים כדרך השתלשלות דוקא שאז אי אפשר כי אם על ידי ממוצע שמתעלם השפע בו בתחלה כנ"ל שלזאת נק' ים וארץ אמנם בליל ז' של פסח שהוא מאיר אז בבחי' עצמות המאציל ממש (והיינו ים האמיתי) שלמעלה מעלה מלהיות מקור ושרש להשתל' ושם מעלה ומטה שהם העלם וגילוי בחי' ים וארץ שוין ממש כי גם חשך לא יחשיך כו' וד"ל וכמ"ש זה' הולך ברוח קדים עזה כל הלילה פי' ברוח קדים שהוא מבחי' קדמונו ש"ע שלמעלה מבחי' הצמצום ומקריפ שממנו גמשך הקו"ח שנק' עולם בכלל כנ"ל וד"ל ואז זמילא ויבקעו המים ונצבו כמו נד ממש ונהפך הים ליבשה ממש דהיינו זמבחי' העלם נעשה גילוי ממש הן בבחי' השפע ממאציל לנאצלים הן ובחי' נאצלים לבי"ע שבכולם נהפך הים עצמו ליבשה שלא ע"י ממוצע לל והיינו מטעם הנ"ל להיות שבחי' העלם העצמי נתגלה או וד"ל ולכן ק' קי"ס שנקרע הים דהיינו בחי' סילוק הפרסא לגמרי שהוא בחי' ממוצע שמעלי' לבחי' שפע של המשפיע ממש י"ל גבי לידה ג"כ אין נמשך ע"י נהיי כ"א מחג"ת סד"ה ראו כי ה' נתן לכם וע"ד אור החסד שאינו מתעבה וע' בהרמ"ז שלח קניח בענין היש בה עץ אם אין. ואפ"ל כי תמיד מקבלת המל' מו"א ולפעמים מקבלת מאימא עצמה וזה"ע ביום ההוא יהי' וזהו ג"כ והי' אור הלבנה כאור החמה כו' וענין משמח חתן עם הכלה בהשוואה אחת הכלה מקור בי"ע מקבלת בהשווא' א' כמו ז"א מקור האצו' וזהו ג"כ ענין ובחורים וקנים יחדיו. וע' בלק"ת פ' צו ד"י ע"ב וע"ג והיינו כי ים וארץ זה"ע יחריע ויחרית שהם זוי"ג וכשמי' יחריע מקבלת בעצמה מהבינה זהו כענין ים נעשה ארץ כו'.

קיצור. (א) ים וארץ עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא בחי' י"ה ובחי' ר"ה לפ"ז קי"ס ע"ד ביום ההוא יהי' וגם הן ב' שמות הוי' שלפני י"ג מדה"ר לפ"ז קי"ס ע"ד ביום ההוא יהיה הוי' אחד ע"ד שארז"ל הפי' בפ"ג דפסחים עוד פי' כי המל' כשהוא באצו' נק' ים וכשהיא יורדת לבריאה נק' ארץ וע' לק"ת בד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת פ"א.

(ב) וזהו כל הנחלים הולכים אל הים כגון המל' מל' של ט"ס העליונים אח"כ כשמשפעת בבי"ע נק' ארץ ע"ד ואמונה כל זאת וקיים עלינו

בלק"ת פ' עקב בד"ה ולהבין שורש עושי דברו ואח"כ לשמוע בקול דברו מ' פרסא ממוצע בין אצי' לבי"ע והוא ג"כ ענין קרן המחבר ב' כתלים והממוצע צ"ל כלול מבחי' תחתונה שבעליון ומבחי' שרש ומקור של התחתון.

(ג) כ"י מחסד דאצי' שהוא א"ס א"א שיומשך לבריאה בע"ג אם לא ע"י הממוצע שהוא בחי' מל' וזהו עולם חסד יבנה שצריך שיבנה החסד ע"י בנין עיר אלקינו מל' שתי אבנים בונות שתי בתים ואזי אח"כ מתהווה ממנו בבריאה כמ"ש בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים כו' וארא, וכן גם למטה צ"ל לפעמים ממוצע דוקא וע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה למען תירא בענין שהמל' הוא הממוצע בין דצח"מ יש בין כל בחי' ממוצע ודצח"מ הם אבי"ע ע"ס דאצי' ממוצעים בין המאציל לבי"ע ויש בהם ג"ר וז"ת נגד ב' הבחי' שבהממוצע ומל' ממוצע בין אצילות לבי"ע ויש בה ב' בחי' ים וארץ והבחי' ים מה שהוא מקבל מאצילות גבוה מהבחי' ארץ מה שמשפיע לבי"ע ואצילות נק' הוי' והשפע שמאצי' לבי"ע נק' אלקים א"כ גם במל' שיש בה ב' בחי' הנ"ל זהו ג"כ ענין ב' שמות הוי' אלקים.

(ד) וכמו שהמל' דאצי' ממוצע בין אצילות לבי"ע ויש בה ב' בחי' ים וארץ כן מל' דא"ק שהוא כתר לאצי' ממוצע בין המאציל לנאצלים כמ"ש בלק"ת בשה"ש ביאור הדברים ע"פ שחורה אני ונאווה ושם רפ"א ורפ"ב ושם ג"כ יש ב' בחי' עת"י וא"א וג"כ כענין ים וארץ וכמו"כ עד"ז למעלה יותר במל' דא"ס שנעשית עתיק לבריאה היינו א"ק שנק' אדם דבריאה יש ג"כ ב' הבחי' וע' בלק"ת ס"פ מסעי בד"ה ביאור עוד לענין מסעיהם למוצאיהם, והנה ב' בחי' אלו שבמל' יובן ע"ד מלכותך מכ"ע שבחי' מל' היינו המל' כמו שהיא עדיין באצי' ובחי' ממכ"ע זהו כשירודת לבי"ע כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי וע' בסידור שער יוהכ"פ בד"ה קדוש אתה ונורא שמך ג"כ ב' בחי' אלו במל' דא"ס.

(ה) אך כ"ז הוא כשנמשך בסדר ההשתל' שאו א"א כ"א ע"י ב' בחי' שבהממוצע כו' ואז באמת אין בבי"ע גילוי האצי' כלל רק ע"ד ומשם יפרד אמנם בקי"ס האיר מעצמות המאציל ששם ב' הבחי' שווים ואצי' ובי"ע שווים רוח קדים מקדמונו של עולם אזי ובני' הלכו ביבשה בתוך הים שבחי' העליונה שבמל' נעשית גילוי כמו הבחי' התחתונה וגם אצילות עצמו האיר בבריאה וכעד"ז למעלה יותר וזהו ביום השמע"צ להוי' אלקיך והיינו ע"י שמתחלה ששת ימים תאכל מצות המשכה מסוכ"ע בכל הוי' ימים אזי ביום השביעי שבכל מקום השביעי חביב כמו שבת האיר מבחי' שלמעלה מסוכ"ע להיות הפך ים ליבשה וע' כענין זה בסודר שער חג המצות כו' הדרוש ולהבין בתוס' ביאור בשרש הדברים הנ"ל, ובפרט בענין ההתבוננות יש מאין בד"ה הנה להבין שרש ענין מדריגה השלישית דקל"ח ע"ד בדפוס בארדיטשוב ח"ל הפך ים ליבשה כו' לפי שידוע דפרסא מפסיק כו' ונמצא מה שלמעלה מן הפרסא נק' עלמא דאתכסיי כו' כשנתגלה

בחיי עתיקא למעלה מן הפרסא כו' נהפך הסדר של ההשתל' ונתגלה ההעלם כו' אין זה כ"א מן התעוררות אנכי מי שאנכי כו'.

ו) והנה קי"ס ע"י ג' פסוקים ויסע ויבא ויט שהם שם ז"ב ועמ"ש מזה ע"פ ויסע מלאך אלקים בכוח שמות ויקרא במד"ר בתחילתו כ' ג' פסוקים הנ"ל הם ישר הפוך ישר נגד ג' אבות חג"ת וגפסוק ויט שהוא בחיי יעקב נאמר ויולך ה' כו' ברוח קדים שפי' המשכה מבחי' קדמונו של עולם עדמ"ש בספרי המקובלים אויר קדמון שהוא הכתר וכמ"ש בעה"ק ח"א פ"ג שזהו"ע עד שלא נברא עולם האצ"י הי' הוא ושמו בלבד דפי' שמו הוא הנק' בזהר אוירא עילאה ונק' אויר קדמון כו' וע' במא"א אות א' סעי' קכ"ג כ' ג"כ קרוב להנ"ל וגם כתב שת"ת נק' ג"כ אויר וכן פי' בת"א ס"פ מקץ בהביאור דמוזזה מימין שם פי' שהאותיות שרשם מבחי' שלמעלה מן החכמה והוא הנק' אויר אור יו"ד ות"ת נק' אויר בחי' יעקב ע"ד והגורא כו' שלפי שת"ת מחבר ב' הפכים חו"ג מוכרח שיש בו בחי' הארה ממקום שלמעלה משניהם וכמ"ש באג"ה אגרת י"ב לכן בפסוק ויט כו' שהוא יעקב נמשך רוח קדים מבחי' אויר קדמון ועוד יובן זה ע"ד אמרם ז"ל מה שביעי רשות ופי' בסדור שער חג המצות בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש הראשון דר"ל רשות שלמעלה מבחי' חובה היינו עלמא דחירו אשר לכאורה הפי' שהוא למעלה משרש המצות שהן לצאת י"ח וכמ"ש סד"ה ואלה המשפטים בענין ובשביעית לחפשי חנם חנם בלא מצות וכן מבחי' זו יש הארה בשביעי ש"פ וזהו מה שביעי רשות וכמ"ש בזהר ע"פ ואתם תחרישון לא תתערו מדי וע' בת"א פ' בשלח בד"ה וה' הולך לפניהם יומם דק"ח ע"א גבי ע"כ אין אתדל"ת יכולה לעורר כלל מבחי' כתר כו', וזהו בחי' קי"ס כו', מה תצעק אלי בעתיקא תלי' ור"ת מה תצעק אלי ר"ת אמת ע"ש אני ראשון ואני אחרון כו', וכן ת"ת נק' אמת והוא יעקב תתן אמת ליעקב וא"כ זהו כענין תפילת ערבית רשות שתיקן יעקב הוא ג"כ רשות שי"ל ג"כ לפי שהוא בבחי' עלמא דחירו וע' זח"א פ' חיי קל"ג ע"א מזה ובבה"ז שם ולכן איתא במד"ר פ' בשלח שבזכות יעקב נקרע הים שנאמר ופרצת ימה וקדמה כו' ר"ל שהוא הממשיך מבחי' קדמה רוח קדים כו' בבחי' ימה שהוא הים ועפי"ז ויבקעו המים כו' וע' מענין ויסע ויבא ויט בזהר פ' בשלח דנ"א ע"ב ובפ' בהעלותך דק"כ ע"ב שהם ג' אבות ובהם וע"י יתברכא מטרוניתא ע"י צדיק ומענין ג' ווין ע' בפרדס שער הנשמה פ"ח ובלק"ת בד"ה כי ההרים ימושו פי' ג' ווין ג"פ קדוש.

קיצור. ג' הפסוקים ויסע ויבא ויט כו' ג' אבות חג"ת ונהם וע"י מתברכא מטרוניתא כענין ופסח הוי' על הפתח שהוא מל' זהו ע"י מדלג על ההרים חג"ת ובחי' ויט יעקב נמשך מבחי' רוח קדים אויר קדמון מה שביעי רשות עלמא דחירו דוגמת תפלת ערבית רשות ופרצת ימה וקדמה עלה הפורץ.

(ז) והנה בזה בשלח דג"ו סע"א איתא א"ר יוסי אשכחנא ברזא דא
 בתקיעותא דרב בבל תלת ובכנ לקבל הני תלת כו' עד לקבל
 ג"פ קדוש ושם ע"ב ג"פ ק' כ"ד עין סד"ה ושמתי כדכד ג' שלישי תחסד
 ועמ"ש מזה ע"פ הבל הבלים אמר קהלת ג' שלישים י"ל תב"ד חג"ת
 נה"י אשר נה"י מאיר בפנימיות נה"י דאימא מחזין לז"א ונה"י דז"א מחזין
 לנוק' וב' השלישי תב"ד חג"ת הם בבחי' מקיף והמקיף הוא כתר והכתר
 יש בו בחי' שבהמוצע כו' א"כ עד"ו יובן ענין ג"פ כ"ד, והנה בתחלה יש
 להקדים ענין ב' ימים דר"ה ע' בד"ה יחיינו מיומים פי' זה על ב' יו"ט
 דר"ה ופי' שביום א' עליות הפנימיות היינו הגשמות וביום ב' עליות
 החיצוניות שהם העולמות ע' מזה בע"ז שער ר"ה פ"ד וע' ג"כ בטור"ב סי'
 ת"ת שהביא מקור הדברים מהחז"ג פ' פנחס דרלי"א ע"ב ע"פ ומשפט עמו
 ישראל דבר יום ביומו שפי' זה על ב' ימים דר"ה ולפי דברי המגיה שהביא
 המק"מ יום הראשון מאיר דין דבינה וביום ב' דין דמל' כו' והמק"מ
 שם פי' שהם ב' בחי' לאה ורחל, וקרובים הדברים זל"ז דהא בזהר ויצא
 בכמה מקומות משמע לאה הוא בינה ורחל מל' שמיטה כו', וא"כ
 י"ל ב' ימים דר"ה הם ב' הבחי' שבמל' ים וארץ כי בר"ה בנין המל' והמל'
 ממוצע בין אצילות לבי"ע והממוצע יש בו ב' הבחי' העליונה זהו ענין
 והים עליהם מלמעלה וכן תשובה נמשלה למים זהו ענין כל הנחלים
 הולכי אל הים היינו שם אלקים וכל הנחלים הם ט' תקיעות דר"ה ט'
 ברכות ט' שמות שבפסוקי חנה להמשיך ממל' דט"ס העליונות אל הים
 שהוא מל' ואח"כ יום ב' שהוא הבחי' הב' שבמל' הג' ארץ כשנעשית
 מקור לבי"ע ונק' בהמ"מ להב"י מטרוניתא תתאה כגו' מזה בהלק"ת בהביאור
 ע"פ שחזרה אני ונאווה דרוש השני בשם המ"מ והשליה והרמב"ן כי היא
 עמהן באחדות ולא באצילות ולכן שניהם כיום א' אריכתא כי הם המל'
 דאצי' רק שיש בה ב' בחי' משא"כ יו"ט של גליות זהו בהי' מל' דאצי'
 ומל' דעשי' שמתלבשת בע"ש כו' כמ"ש בהביאור ע"פ ואני אראה בשונאי.
 והנה אפ"ל כמו בפסח שבשש"פ קי"ס שזהו בחי' עליונה יותר מבנין המל'
 מב' בחי' ים וארץ שבחי' עלמא דאתכסיי' אינו מתגלה בעלמא דאתגליי'
 אבל קי"ס זהו שעלמא דאתכסיי' מתגלה בעלמא דאתגליי' כג"ל סעי' ה'
 כמ"כ יש בחי' זו בניווג שני שהוא עשיית שנמשך לפי מעשיו של
 האתעדל"ת היינו ענין ב' ימים דר"ה ויוהכ"פ ע"ד יחיינו מיומים הם ב'
 יו"ט של ר"ה שאז בנין המל' בב' בחי' ים וארץ כג"ל וכמו בשש"פ יש
 קי"ס ע"י ששת ימים תאכל מצות כך בעשיית ע"י עשיית אזי ביוהכ"פ
 זהו ע"ד הגילוי בשש"פ שבקי"ס נאמר עד יעבור עמך הוי' כמ"כ ביוהכ"פ
 ויעבור הוי' על פניו ויקרא הוי' הוי' חיבור ב' היות שרש תרין עלמין
 הנ"ל גם ביוהכ"פ אין בו אכילה ושתייה זהו ע"ד שביעי של פסח לע"ל שאז
 אין בו אכילה כמ"ש בלק"ת סד"ה ששת ימים תאכל מצות שביום שש"פ
 לע"ל אין בו אכילה כו' והנה לע"ל בשש"פ והגיה ידו על הנהר שזהו בחי'
 עליונה יותר מקי"ס כי הנהר יובל שמו שער החמשים שג"כ ממוצע בין

אין ובין יש ויש בו ב' בחי' כו' וזהו בנהר יעברו ברגל וכן ביוהכ"פ עכשיו
 כי יוהכ"פ בינה יובלא ועיי הבינה עליית המל' במל' דאצי' הע' בד"ה
 ששת ימים תאכל מצות דרוש הב' והוא ביאור על ששת מים תאכל מצות
 השלישי שבלקו"ת מענין והניף ידו על הנהר והכהו לז' נחלים וע' מזה
 ברע"מ ס"פ בא דמ"ב סע"א וכך י"ל שזהו ענין ז' ימי הסוכות וע' בתוס'
 לק"ת בסופו ולכן הנה כמו קיים ע"י ג' פסוקים ויסע ויבא ויט כן ענין
 ר"ה ויוהכ"פ ע"י ג"פ ובכך וזהו יחינו מיומים ב' יו"ט של ר"ה דוגמת
 ב"פ ובכך ויסע ויבא ואח"כ וביום השלישי שהוא יוהכ"פ יקימנו ונחיה
 לפניו כמו ויט כו' ויבקעו המים כו' כך ביוהכ"פ חיבור ב' הבחי' שבכתר
 ע"י וא"א אנכי אנכי הוא מחזה פשעין כו' גם בד"ה אומרים ויעבור כו'
 ויקרא הוי' הוי' חיבור ב' ההויות ע"ד כי עמך הסליחה שהסליחה מופקדת
 אצלך מר"ה כו' וע' בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון שהתשובה הוא ע"ד
 עד יעבור עמך הוי' כו'. והנה השופר נק' ג"כ יובל וא"כ שופר של ר"ה
 זהו המשכת בחי' ונהר יוצא מעדן יובל שמו והוא המשקה עה"ח שהוא
 התורה ומבואר סד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול נו', שזהו למעלה
 מבחי' שופר דר"ה אך הארה ממנו מאיר ביוהכ"פ י"ל שזהו ע"ד והניף ידו
 על הנהר היוצא מעדן שהוא שופר של ר"ה כי שופר גדול זהו המשכה
 מלמעלה מבחי' נהר זה ומהו נמשך והכהו לז' נחלים הם ז' ימי הסוכות
 כו' גם ז' נחלים י"ל ז' מינים שבלולב.

הגהות על הת"א ד"ה לסוטתי דק"ו ע"א.

שטה אותיות התפלה • והנה הילוך זה דוקא ע"י התלבשות בנה"ב. משא"כ
 המלאכים נק' עומדים כי סוס שבו וע"י ההילוך היינו לפי שהוא
 משם ס"ג שלמעלה משם מ"ה ועיין בד"ה ונתתי לך מהלכים ובביאור ע"פ
 וקבל היהודים. עכ"ה.

אותיות התפילה : בהוצאת קה"ת (ברוקלין תשס"ו) הוא בדף סג ד שורה
 המתחלת : ע"י אותיות.

תקעח אור בשלח התורה

בשלח ט"ו כ"ב

ויסע משה ולא מצאו מים. פ"ו דב"ק דפ"ב א' דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה שנאמר הוי כל צמא לכו למים ישעי' נ"ה.

ויסע משה רבות בשלח ר"פ כ"ד ותוך פ' הנ"ל וס"פ הנ"ל ענין מדבר שור. בשה"ש רבה ס"פ משכני אחריו י"ז ד' בפסוק כתפוח בעצי היער י"ד ג' ענין מדבר שור, שעתידין להעשות כו' שורות שורות, ח"ב בשלח ד"ס סע"א.

כ"ג

ויבואו מרתה. פ"ג דערוכין דט"ו סע"א. רבות כי תשא פמ"ג קנ"ז ד'. ויקהל פ"ן כי מרים הם הדור היה מר במעשיו. ח"א בראשית כ"ז א'. ח"ב בשלח ד"ס סע"א. נשא קכ"ד א' ב' בזהר וברע"מ. בהעלותך קנ"ג א' ויבואו מרתה אתהדר לון אורייתא דבע"פ מרה בדחוקין סגיאלין בעניותא כו'.

ויבואו מרתה. ת"ז תיקון כ"א נ"ד ב'. קל"ח ב' תיקון ג'. עמה"מ שער או"א פ"ל ע"ד ב' פ"י שזהו ענין תמר בתמרוריתה עומדת והמיתוק שלה שמש שהוא כמנין תמר, ועיין מזה במא"א אות מם סצ"ב ובי"ג שם, וסצ"ד, ומענין שמש באות שין סעיף ס"ד ובי"ג שם.

כ"ד

ויללנו. ערוכין שם רבות רמ"ח ב' נשא פי"ב. שה"ש בפסוק שחורה אני ונאווה ח' ג'.

כ"ה

ויצעק אל. רבות בשלח פכ"ג ק"מ א'. ויורהו עץ. שם שם לו חוק ומשפט. בשלח פכ"ה קמ"ב א'. ר"פ ואלה המשפטים קמ"ה ד'. ויורהו עץ כי תשא פמ"ג קנ"ז ד' שם ענין להפך מר למתוק ע"פ ויחל משה ויש להעיר מענין תורמסין צריכין תיקון ויקהל פ"ן קס"ב ד'. עקב רצ"ב ג'. שה"ש רבה בפסוק שחורה אני ונאווה ח' ג'. בפסוק אני ישנה, יונתי במרה. ח"א בראשית כ"ג א'. חק ומשפט שמות י"ח ב', בשלח ד"ס סע"א. ס"פ משפטים קכ"ה ב' נשא קכד"ב בזהר וברע"מ בהעלותך קנ"ג א'. עמה"מ שט"ז פי"ח קל"ד ד'.

כ"ו

ויאמר אם כו' רופאך. ח"א ק"ב סע"ב. ח"ג דרכ"ב א'. ח"ב קע"ב.

אם שמוע תשמע. פ"ו דברכות ד"מ ע"א כלי מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק שנאמר אם שמוע תשמע פ"ק דברכות ד"ה ע"א כל העוסק בתורה יסודין בדילין הימנו שנאמר ויאמר אם שמוע כו' סנהדרין ק"א א', צ' א'. הוריות ב' ח' עשר מצות נצטוו ישראל במרה. מירושלמי פ"ב דברכות.

רבות נשא רפ"ו כל המחלה כו' שנתרפאו כל הבעלי מומין כו' שיצאו ממצרים, שם פ"י רל"ה ג' (שהוא כ"ח ג') ואם לא שטית כו' הנקי ממי המרים כד"א ויאמר אם שמוע תשמע כו' כל המחלה כו'. זח"א ק"ב סע"ב. ח"ב קע"ח ב'.

שתים עשרה עינות מיב. ת"ז קמ"ד ב'.

בשלה ט"ו כ"ו

ויאמר אם שמוע תשמע. פ"ק דברכות דף ה' ע"א כל העוסק בתורה יסודין בדלין הימנו כו' שנאמר אם שמוע תשמע לקול כו' עד כי אני רופאך. ועיין מהרש"א שם, ועיין בת"א ס"פ בראשית בד"ה צאינה גבי והנה התורה נק' ג"כ רפואה לנפש, ובתורה כתיב עמקו מחשבותיך, מים עמוקים, מגלה עמוקות כמו שבתשובה שהיא רפואה לעולם כתיב ממעמקים קראתיך ובמא"א אות רי"ש סעיף ל"ג רפואה בתפארת ורפאל מרכבה לו עכ"ל. והתורה היא מבחי' תפארת קו האמצעי.

פ"ו דברכות ד"מ ע"א אבל הקב"ה אינו כן אלא מלא מחזיק כו' אם שמוע תשמע כו'. ע"ד לית ברכתא שריא באתר ריקנא כו', וע' בת"א בביאור ע"ם וקבל היהודים ועיין במהרש"א שם.

סנהדרין דק"א ע"א אם תשמע לא אשים ואם לא תשמע אשים אעפ"כ כי אני ה' רופאך. וכ' מהרש"א שכן הוא בתרגום יונתן בפסוק זה ואם תעברון על פתגמי אורייתא ומשתלחין עלך אין תתובין אעדינן מינך, וע"ש במהרש"א דר"ל שלא ישאר שום רושם כו'.

פ"ב דהוריות ד"ח דע"ב עשר מצות נצטוו במרה שנאמר אם שמוע תשמע כו'. במשנה ר"פ חלק ד"צ ע"א.

רבות נשא ריפ זיין רכ"ג א' נמצאת אומר שהרי גתרפאו כולן כו' שנאמר
 כל המחלה אשר שמתי כו' אבל כיון שעשו אותה מעשה של עגל כו'
 וסיפ הנ"ל חרקתי עליכם מים טהורים כו'. נשא פיט דליה ג' גבי ואם לא
 שטית הנקי ממי המרים שנאמר ויאמר אם שמוע תשמע לקול כו'.

ויאמר אם. וחי' וירא ק"ב סע"ב. וכ"ה בפ' פנחס דף רכ"ב סע"א. כי אני
 ה' רופאך ספד"צ ספ"ד והוא בזח"ב דקע"ח ב', כי אני ה' רופאך
 להאי דוקא, ואיתא בהפי' לתלמיד האריז"ל ח"ל ר"ל כי מו"א בא הרפואה
 כמ"ש בכוונת הברכה רפאנו סוד הברכה בחולם שהוא ז"א כנודע עכ"ל.
 ולפע"ד דבריו דחוקים דלפירושו הל"ל מהאי דוקא ומהו להאי אלא י"ל
 ע"ד מ"ש באדר"ר דקל"ח ע"ב ע"פ ה' פעלך בקרב שנים חייה, האי לעתיק
 יומין אתמר, מאן פעלך זעיר אנפין שנק' פעלך שהוא מקור חיות העולמות
 שהוא רק בחי' עשייה לגבי עתיק יומין המתנשא מימות עולם, בקרב שנים
 אינון שנים קדמוניות כו', חייהו למאן חייהו לזעיר אנפין, ופי' שם דהיינו
 שיתמתקו הגבורות דז"א ע"י המשכת יג"מ דע"ק בז"א, וזהו ענין הקב"ה שהוא
 ז"א מצלי יהי רצון כו', והיינו המשכה מחוטמא דא"א להמתיק חרון אף
 דז"א כו' ע"ש, ובספר רוח דוד שם כי ז"א נק' אלקים לגבי ע"ק ולפעמים
 ע"י מעשה התחתונים מסתלקים המוחין מו"א כו', וגם לפעמים הוא בבחי'
 דורמיטא ושינה כו', ועז"נ חייהו ע"ד עורה למה תישן כו'. ולפי"ז י"ל ג"כ
 פי' כי אני ה' היינו ע"ק שנק' אסיא ע' זח"ג רצ"ט ב' כי ארוכה ורפואה
 נמשך מא"א כו', רופאך להאי דוקא היינו לבחי' ישראל שנמשכים מו"א
 שלא יהי' יניקת החיצונים מהגבורות כו' כנ"ל, וכ"מ במא"א אות א' סעיף
 קכ"ד בי"ג שם מ"כ מתלמידי האריז"ל כי אני ה' רופאך ר"ת אריך כי כל
 אסוותא מלעילא נפקא כנוכר באדר"ז עכ"ל. אך בזח"ב בשלח ד"ס ע"ב
 ודס"א ע"א משמע כמ"ש תלמיד האריז"ל כי אני ה' שהוא ז"א רופאך,
 ושייכות כ"ז במרה לפי ששם המתיק המרירות שהוא ענין אתהפכא ממרירו
 למיתקו וכמ"כ הוא ענין הרפואה להמתיק הדין כו', שמש צדקה ומרפא כו',
 וכן ארז"ל בפ"ט דב"מ דק"ז ע"ב מחלה זו מרה כו', והיינו שמקור החולי
 נמשך מהמרה שבאדם שהיא ק"נ, וכמו בתורה נז' מחלה אצל מרה, ובפרד"ס
 ערך יותרת הביא פסוק ואחריתה מרה כלענה וע"ש ערך מרה, והנה מרירות
 המחלה נהפך לחיים ולבריאות ע"י שער החמשים המתגלה בשבועות כתר
 תורה ולכן נק' התורה מרפא כו'.

ענין והאונת למצותיו והרי כבר נאמר והישר בעיניו תעשה אפ"ל ע"ד
 משארז"ל פרק שני דערובין ד"כ סע"ב ע"פ איזן חיקר ותיקן
 משלים הרבה אמר עולא אמר רבי אליעזר בתחלה היתה תורה דומה לכפיפה
 שאין לה אונים עד שבא שלמה ועשה לה אונים ופרש"י שתיקן ערובין
 וידיים וגזר על השניות לעריות כדמפרש ביבמות דף כ"א ועל ידי כך אווזין
 ישראל במצות שנתרחקו מן העבירה כדרך שנוח לאחז בכלי שיש לו בית
 יד משאין לו עכ"ל. וע"ש בפרש"י ביבמות ובמהרש"א לפי שלשון האונה

בכ"מ השומע מאחר כו' אבל האי און כו' שעשה און לכלי כו' עכ"ל. וברבות
 בש"ש דף ג' ע"א א"ר יוסי לקופה גדולה שהיתה מליאה פירות ולא הי'
 לה און ולא היתה יכולה להטלטל ובא פקח אחד ועשה לה אונים והתחילה
 להטלטל ע"י אניה כך עד שלא עמד שלמה לא היה אדם יכול להשכיל דברי
 תורה וכיון שעמד שלמה התחילו הכל סוברין תורה עכ"ל. עכ"ז יש לפרש
 והאזנת למצותיו שתעשה לה אונים להיות קדש עצמך במותר לך וע"כ
 תאחז יפה בהמצות כו' ולפ"ז קאי והאזנת על מצות דרבנן ואיסורי ד"ס.
 וידוע כי ערבים עלי ד"ס כו' כך האונים להכלי נמשכו ממקום גבוה וכענין
 משלי שלמה כו'. וגם הפי' להשכיל ד"ת כו' ע"ד מ"ש בוז"ה שער חשבון
 הנפש חשבון כ"א כי רוב הענין המכון במצות שהם בגופים ובאברים הוא
 להעיר על המצות אשר תהיינה במצפונים מפני שעליהם משען העבודה כו'.
 ח"ש ויצונו ה' את כל החוקים כו' ליראה כו' וע"ש חשבון ה' וחשבון כ"ד.
 ועמ"ש הרמב"ם בהקדמתו למ"ג פי' תפוחי זהב במשכיות כסף כו'. ובספר
 פנ"י ר"פ האזינו כ' והנה ארז"ל כי לשון האזנה דהיינו שיכנסו הדברים
 באזניהם הוא יותר מלשון שמיעה וכו'.

במא"א אות א' סעיף נ"ה און נק' בינה והם ב' בינה ותנונה וסימן שמעה
 אזני ותבן לה כו' און כולל בו תב"ד כו' ע"ש. והיי"נ כ' בשם הת"ז
 ואון תמונת אלף דביה אלף בינה כו' עו"ש אונים נו"ה פנימיים. א"כ זהו ע"ד
 הברייתא שהם נו"ה לגבי המשנה כו'. וע"ש אות מ' סעיף ק"כ מאזנים נק'
 הב' נוקבין כו'. והיי"נ כ' נו"ה כו'.

של"ה פ"ה ב' ק"ד א' קס"ב ב' רמ"ג ב' שט"ו א"ב.

דקס"ב ב' פי' כי הרפואה שע"י הקב"ה שוב אין המחלה חוזרת לעולם
 וזהו לא אשים לעולם כי אני ה' רופאך וע"ש.

דרמ"ג ב' כי ע"י שמרע לתוכות ע"ז תשמע ר"ל בחי' מזליה ישמע הב"ק
 של הכרחין שלמעלה כו' נפלאים מעשיך ומ"מ נפשי יודעת כו'.

ירושלמי ברכות פ"ב. סנהדרין פ"י. אדר"ג פל"ו. ילקוט ח"א ס"ט א' ע"ג
 ג' ע"ט א' רס"ג ד' קכ"ה ד'. בחיי כ"ג ד' פ"ז ד' פ"ח א'
 ק"א ב' קנ"ג קס"ח א' ר"ב ב' רט"ו א'.

ע' בציוני שיש בפסוק זה לשון נוכח ולשון נסתר וכן תקנו בברכות כו'.

ויאמר אם שמוע תשמע לקול כו'. הקשה מהרמ"א א' מהו שמוע תשמע כפל לשון. ב' אומרו והאזנת למצותיו אחרי שמוע תשמע. ג' הול"ל האזנה סמוך השמיעה ולא יפסיק בעשי' בנתיים. ד' כיון שכבר אמר והישר בעיניו תעשה דהיינו קיום המצות מהו האזנת למצותיו. ה' אומרו כל המחלה כו' לא אשים וכי יעלה על לב שישים מחלה שהוצרך לומר לא אשים עליך. (י"ל כי תורה מזון ומצות לבוש בית. וע"י ג' אלו ינצל ממחלה ק"ג יש ולגרמ"י) הנה (בד"ה באתי לגני) כתיב ויניחחו בג"ע להמשיך גילוי אלקותו ית' מההעלם אל הגילוי. ולהבין מהו ענין ההעלם הגילוי עד צ"ל ע"י התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' זהו אם שמוע תשמע בקול. כי הנה עד"מ באדם הקנה מוציא את הקול, כך הוא למעלה בחי' קנה חכמה קנה בינה, נמצא קול הוא המשכה מבחי' חו"ב בחי' ממעמקים קראתיך כו', ועיין מענין קנה הגרון במצ"א ק' סל"ו וסעיף י"ט מענין קול. ועמ"ש בד"ה הקול קול יעקב ובד"ה קול דודי הנה זה בא מדלג כו'. והנה כפל לשון שמוע תשמע פי' בשלי"ה דרמ"ג ע"ב, והענין כי הנה מבואר בד"ה כי תצא איך בהנשמה יש ב' בחי', א' הנשמה המלוכשת בגוף, והב' מקור הנשמה ירו"ש, ובד"ה יונתי בחגוי, וזהו"ע הכרחין ב"ק מכרות שובו בנים, וקשה מי שומע, אלא דהשמיעה היא בבחי' מזלי', ועמ"ש מענין כרחין סד"ה והי' מספר בני', ובמצ"א כ' מ"ב כרוז מצד או"א המכריזים לשוב בתשובה עכ"ל. הענין כי תשובה קדמה לעולם, כי עולם חסד יבנה שהחסד ראשון לר"ת, אבל התשובה נמשך מבחי' שלמעלה מו"ת מהבינה, כמ"ש בד"ה פי' ועניו י"ג מדה"ר, ובד"ה האינו השמים, וע"כ משם נמשך ההתעוררות על תשובה, ע"ד השיבנו אליך כו', ולכן ע"י שישמע לקול התורה שהיא מבחי' חו"ב עמקו מחשבותיך עי"ז ישמע לקול המעורר בתשובה כו' כי כמו שתשובה קדמה לעולם כך תורה קדמה לעולם אלפים שנה שהן בחי' אאלפך חו"ב כו' וגם שכדי שיומשך גילוי זה בהנפש זהו ע"י עסק התורה, כי התורה היא המחברת בחי' המקיף הנק' מזלי' עם הנשמה שבגוף, כנז' בד"ה יונתי בחגוי ובביאור ע"פ כי תצא בפ"י לך אמר לבי בקשו פני ע"י את פניך ה' אבקש כו', ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה וידבר דעשה"ה.

והישר בעיניו תעשה בילקוט בשם המכילתא אלו אגדות כו'. באדר"ג פכ"ט מי שלמד הלכות ולא למד אגדות לא טעם יראת חטא כו', ע"ד שר לפני המלך ועבד לפני המלך, השר מבחי' חכמה כו', אבל העבד ביטול לגמרי וזהו נמשך מבחי' אגדות כמו רחב"ד שלא נזכר בשום הלכה ודין כ"א באגדות כו'. והנה האגדות מילי דחסידות הכל לפנים משורת הדין, כי הלכות הן מבחי' גובלות חכמה המתלבשת במדות להיות כשר או פסול כנו' בד"ה השמים כסאי, אכן האגדה המשכת עצם החכמה כנו' זהו ח"א ויחי רל"ה, ובמא"א אות ה' סעי' כ"א יסוד אבא כו', וגם מילי דחסידות נמשך מבחי' ורב חסד דא"א שמשם שרש הויתור ואין שם בחי' דין לית שמאלא בהאי עתיקא, וכמ"ש במא"א סוף אות ו' כו' ולכן ועשית הישר לפנים

משורת הדין כו'. זהו הישר בעיניו היינו הסתכלות ז"א במצחא דא"א. ועי"ז מקבל ארך גהורין, וגם פי' הישר בעיניו גילוי יחוי"ע ביחוי"ת כו'. זהו גי"כ פי' לשון אגדה ע"ד ואגודתו אגד היינו יחוד הנפש וביטולה באור א"ס כו'. וכן למעלה אגד וחיבור ה' ואלקים כו'. ועי"ן מענין אגדה במא"א אות א' סכ"ט, וגבי מן שנאמר והוא כורע גד לבן ארז"ל כדברי אגדה שמשכין לבו של אדם, וידוע דמן הוא פנימי' התורה שאין בו פסולת, ועי"ן מ"ש סוף ד"ה גד גדה, ועי"ן באגרת הקודש סימן יו"ד על פסוק חסדי ה' כי לא תמנו ובחינת חסד עילאה זה המתגלה באגדות שהן פנימי' התורה כו'. ונקרא גם כן הישר בעיניו שמשם נמשך שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה, וגם נק' הישר בעיניו ע"ד למעלה מבחינת קול כי קנה חכ' זהו מה שיכול להיות נמשך ומתגלה בקול ודיבור, אכן יש בחי' שאינו מתגלה בדיבור רק ע"ד חכם ומבין מדעתו לחכימא ברמיזא כו', ובגמ' ספ"ק דתענית דישר עדיף מצדיק לפירש"י שם שהוא העיקר, וכמ"ש במד"ת ע"פ ישר יחזו פנימו כו', והיינו כי צדיק זהו המקיים כפי התורה, אכן ישר זהו ע"ד חסיד כו' ולכן אברהם נק' ישר ע"י שעמד בעשר גסיונות שזהו המס"נ שלמעלה מהחכ' כו', והענין כי אורייתא סתים וגליא וכן ישראל סתים וגליא, לכן ע"י הגליא שבתורה שהן ההלכות נמשך ומתקשר הגליא שבישראל אליו ית' וע"י הסתים שבתורה שהן קיום האגדות נמשך ומתקשר הסתים שבנפש אליו יתברך, והר"ע המס"נ, והו' משרים אהבוך סד"ה משכני אחריו כו' ח"ש וחכך כיון הטוב הולך לדודי מישרים כו', כי יין היינו פנימי' התורה כו'.

והאזנת למצותיו. ע"ד איזן וחקיקר שעשה אזנים לתורה, וכך דברי סופרים נק' אזנים לתורה כו' עמ"ש מזה ע"פ זה בפ"ע. ועוד י"ל דהנה מ"ע נמשכים מו"ה ול"ת מי"ה כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן ובת"א פי' שמות בד"ה זה שמי, אמנם ערבים עלי דברי סופרים שהם מבחי' איה סופר בחי' י"ה, ע"כ ע"י דקדוקי סופרים שבמ"ע ממשיכים במ"ע גי"כ מבחי' י"ה כו', וזהו והאזנת למצותיו לעשות אזנים לתורה שהתורה מבחי' ר"ה ת"ת גופא, ואזנים מג"ר בחי' י"ה, גם פי' שמיעה שמוע מזבח טוב ביטול רצון, ועתה יגדל נא כח אד', והר"ע אדני מי שלמעלה גם מו"ה, כמ"ש אם עוזנות תשמר י"ה אדני מי יעמוד, והנה זכרי היינו שם אד' כמ"ש בגמ' ספ"ג דפסחים ד"נ א' לכן מ"ע עם היותן בבחי' זכרי שם אד' עם ו"ה, אך ע"י שמוע כו' בחי' ביטול כעבד לפני כו' עי"ז ממשיך כח א"ס שלמעלה גם מבחי' י"ה, וזהו והאזנת למצותיו כו', וזהו און ששמעה כי לי בניי עבדים כו', ולכן ורצע את אזנו כו', א"כ יש ב' פירשים בענין האזנת, הא' להיות בחי' עבד, ועי"ן מ"ש בד"ה מזוזה מימין, הב' לעשות אזנים לתורה היינו להיות זהיר בקיום כל ד"ס שהם הנק' אזנים לתורה.

(ב) כל המחלה כו'. בגמ' פ"ט דב"מ דק"ז ב' מחלה זו מרה כו'. והענין כמ"ש כי נופת תטופנה שפתי זרה כו' ואחריתה מרה כלענה במשלי סי' ה', ופי' בוח"ב ויקהל דר"ג ע"ב דקאי על ק"נ והיינו כמ"ש בתניא פ"ז

שהיא כלולה מטורר ובעשי' רובה ככולה רע רק מעט טוב מעורב בה כו', וממנה נמשכים תאוות התענוגים גשמיים שאסרתם התורה כמובן מדין בן סורר כו', ועיין בס' החינוך ס"פ שלך לך סי' שפ"ו, וכן מי כו', שהוא רודף אחר תאוות העולם כו', עובר על לאו זה כו', והבחי ר"פ קדושים האריך בזה מד' הרמב"ן, וזהו לתאוה יבקש נפרד משלי סי' י"ח, כי מי שנמשך אחר התאוה הוא בחי' נפרד כו', ועיין ברבות לך לך פמ"א ע"פ הפרד נא מעלי הבדל אין כתיב כאן אלא הפרד כו', הרי שבחי' נפרד גרע יותר מבחי' הבדלה, והוא מלשון כסוס כפרד כו', וצ"ל ותורתך בתוך מעי צדיק אוכל לשובע נפשו, וכ"ש בשאר התאוות, וזהו נופת תטופנה שהמשיל תאוות העולם המתוקים בראשונה לנופת כו' ואחריתם וסופם מרה כו', וכמ"ש בפ' בהעלותך גבי התאוות תאוה כו' דלסוף כתיב והי' לכם לזרא, והוא בחי' אחריתה של נופת דשפתי זרה שנהפך לזרא, והיינו ואחריתה מרה חדה כחרב פיות וכפירש"י זרא חרב, וע"כ נק' מחלה, כי מחלה עם היות שפירושו חולי יש בו פי' ג"כ לשון מתיקות כמו חורפא מחליא לי' לשבת, והיינו ק"כ שכלול' מטורר, ע"כ מצד הטוב שבה יש בה מתיקות, ומצד הרע היא מר, וברבות פי' מצורע ס"פ ט"ו והסיר ה' ממך כל חולי זה יצה"ר שתחילתו מתוק וסופו מר, וכ' המ"כ ודרש חולי מל' מחליא לי' שפירושו ממתיק וסופו מר, וי"ל זה באופן אחר, כי לפי שאין פגם העונש נמשך כל כך במהרה, ע"כ תחלת היצה"ר מתוק, וכמ"ש מים גנובים ימתקו וסופו מר בבוא העונש, והנה מר ב"פ ק"כ צירופי אלקים, היינו כי יש ק"כ צירופי אלקים בקדושה ע"כ הראשונים גבורות ממותקות ומ"ח האחרונים קשים, ואמנם כשמתחברים עוד ק"כ צירופי דק"ג לינק מהם אז נעשי' דינים קשים ביותר לנתוש ולנתוח ולהאביד כו'.

והנה אמרו רז"ל ברבות ריש פי' ראה א"ר אבא מיוז שאמר הקב"ה ראה נתתי לפניך את החיים כו' עיין שם, אם כן הנמשך אחר היצר הרע הוא בעצמו ממשיך עליו הרע והמות ח"ו, וזהו שתחילתו מתוק וסופו מר ח"ו כו', ושארז"ל והסיר ה' ממך כל חולי ממך הוא שלא יבאו חליים עליך כו', וזהו כל המחלה אשר שמתו במצרים כו' מצדים לשון מיצרים וגבולים, היינו מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו', גם מצרים נק' תאוות גופני' כו' וק"נ הנק' מחלה זו מרה הוא מקור שממנה נמשך הג"ק שמהם שורש כל האיסורים כו' וז"ש הוא ענין רע נתן האלקים לבני האדם לענות בו, פי' רע היינו יצה"ר כמ"ש כי יצר לב האדם רע כו', ועז"ג ובורא רע כו', ראה נתתי לפניך כו', ופי' לענות בו יש לפרש שיהי' היצה"ר מלאך רע עונה אמן בע"כ היינו כמ"ש ואהבת בכל לבבך בשני יצריך כו', ועמ"ש מזה ע"פ משה ידבר והאלקים יעננו כו', אך ע"י אם שמוע תשמע לקול כו' וכל הענין מזה יהי' נמשך שלא אשים עליך מחלה דק"ג, וכמו שפי' רז"ל בהדיא על הסיר ה' ממך כל חולי זהו יצה"ר כנ"ל, (ויש לפרש כי ג' בחי' הנ"ל הם מזון לבוש בית, התורה נק' מזון, והמצות נק' לבושים, וגם בית בחי'

חוקים כו', ולפעמים תושבע"פ נק' בית. א"ת בניך אלא בוניך ולפעמים התפלה נק' בית וע"י ג' בחי' הנ"ל ניצל ממחלה).

ג) וענין כי אני ה' רופאך דמאחר שלא ישים מחלה הנ"ל, אם כן מה צריך לרפואה, אך הנה כתיב רפאות תהי לשרך כו' ופירש הר"ג ז"ל בספר מ"ע, כי הנה נאמר המין מפלגא ולעילא כו' סוף פ"ד דסנהדרין והשיב לו כו' ע"ש, ונמצא באמת צריך האדם לראות שלא יהא מפלגא ולתתא כו' פי' שלא יהא פוגם בברית כו', והו רפאות תהי לשרך, שאפי' מהטבור ולמטה מרפא שיהי' שלם עכ"ל. ודפח"ח. וביאור ענין זה יובן ממ"ש ע"פ ששים המה מלכות, דהנה ענין מפלגא ולתתא זהו מ"ש ומשם יפרד כו', והרי בבחי' יפרד כתיב לתאוה יבקש נפרד כנ"ל, והסיבה לבחי' ומשם יפרד זהו לפי שהמשכה מבחי' ונהר יוצא כו', שהוא בחי' יש גהרא מכיפי' מבריק ומחרכה ונתפס ליש והוא ההשגה בחי' בינה כו', אבל ע"י ומעין מבית ה' יצא בחי' והחכמה מאין תמצא, אזי והשקה את נחל השיטים ג"כ שהוא מקור התאוות כמ"ש ברבות פ' בלק ומעין זה מתגלה בתורה, ולכן עשו ארון עצי שיטים כו' שע"י אור התורה גם בחי' שטים נהפך לטוב, וזהו כי אני ה' רופאך, דאע"ג שנאמר כבר כל המחלה כו' לא אשים מ"מ מפלגא ולתתא ששם נאמר ומשם יפרד כו', והיינו אית קרומא דפסיק במעוי דב"ג כו', ומ"מ ע"י התורה נאמר רפאות תהי לשרך כו', וזיינו ע"י שררך אגן הסהר כו', וזהו כי אני ה' רופאך כו', ולתוס' ביאור בענין כל המחלה כו' לא אשים כו' י"ל ע"ד בשבת ק"ג נמתקת הרע גדחה והטוב נהפך לקדושה כו', ולכן לא נאמר פרש שבתכם כו'.

גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם. וצ"ל מה צריך העולם לרפואה כי הרפואה צריכים למדבר וחי אך כי ראה נתתי לפניך את החיים כו', וכמבואר בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה שמע ישראל שוהו ענין יהי רקיע ויהי מבדיל, ומה שמעל לרקיע נק' חיים כו' וההיפך מה שלמטה הוה ונפסד, ועיין בד"ה האזינו השמים, ועיקר בחי' מות היינו גקה"ט שנמשכו מזמ"ל דתתו שמתו כו', ומהם כל האיסורים, ולכן רשעים בחייהם קרוים מתים כנז' בלק"ת פ' עקב סד"ה ויאכילך את המן והחולי מפריש בין חיים כו' והוא ק"ג תאוות היתר וחולי קרוב ללשון חול חולין שהוא בעשוי', וע"כ העולם כשמקבל מק"ג אינו בבריאותו, ועמ"ש מזה ע"פ זכור את יום השבת לקדשו, כי בתחילת בריאת העולם נאמר ברא לשון בריאה ולשון בריאות שלא הי' ק"ג הנק' מחלה שולטת, וע"י חסא עה"ד נעשו שי"ב חול והו"ע מחלה, וע"כ צריך רפואה שיהי' בריא כמו בעת הבריאה בוראך יעקב שע"י יהי' הרפואה והבריאות שיהי' בעולם גילוי החיים והטוב וזהו נמשך ע"י התשובה שממשיך מא"א, שע"י גילוי זה יומשך ארוכה ורפאה לעולם.

ענין שמוע וענין והאזנת בפנ"י פ' האזינו ע"פ האזינו השנוים ותשמע הארץ, פי' האזנה מה שגבנס בפנימי' יותר מהשמיעה, לכן גבי השמים שהם ת"ח נאמר האזינו וגבי הארץ שהם בעלי עסקים נאמר ותשמע.

הנני ממטיר.

תענית א' ט' א'. מציעא ז' פ"ז ב'. יומא ח' ע"ה א' ב'. פרקי אבות. יריק
 לבוש ט"ו מט"ט כ"ח כ"ט מן ב"ג. עמה"מ קכ"ט ג' א' עח"ג.
 רבות נ"ג ב' נ"ז ב' ע"ד ג' קכ"ג ב' קמ"א בג"ד קמ"ב ג' קמ"א ד' קפ"ה
 ג' רכ"ג ב' שא"א ח"מ נ"ג ד' ע"ה ד' קי"ג א.

זח"א עמוד שב"ג תקי"ט. ח"ב שיי"ט. ח"ג קפ"ב קפ"ד קצ"ו רצ"ו תקפ"ז
 של"ה כג"א גט"ב פ"ב קכט"ב קמ"ב קנא"ב שט"ב.

(א) אר"י מטר בשביל יחיד פרנסה בשביל רבים, מטר בשביל יחיד דכתיב
 יפתח ה' לך את אוצרו הטוב, פרנסה בשביל רבים דכתיב
 הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. וע"ש בפירש"י פירוש הדבר. מיתבי ר'
 יוסי בריה"ו אומר ג' פרנסים טובים עמדו להם לישראל משה ואהרן ומרים.
 וג' מתנות טובות נתנו על ידם ואלו הן באר וענן ומן, באר בזכות מרים,
 וענן בזכות אהרן ומן בזכות משה כו', אלמא אשכחן פרנסה בשביל יחיד.
 שאני משה כיון דלרבים הוא בעי כרבים דמי. ס"א כיון דאלים זכותיה
 כרבים דמי עכ"ל. ועמ"ש ע"פ כי ברבים היו עמדי תילים נ"ה י"ט, ובפרש"י
 שם קרוב למש"כ. ובשל"ה במסכת פסחים שלו דקנ"ו סע"ב קנ"ז, פי'
 ג' מתנות אלו ע"ד ג' כתרים כתר תורה זהו משה שבזכותו ירד המן, כתר
 כהונה זהו אהרן שבזכותו היו ענני כבוד, כתר מל' זהו מרים והו"ע הבאר
 ועמ"ש ע"פ עבודת מתנה אתן את כהונתכם באג"ה בד"ה מה יפית ומה נעמת.
 גם פי' אשר קרוב לזה הוא מארז"ל פ"ק דברכות ג' מתנות טובות ניתנו
 לישראל תורה וא"י ועוה"ב, וכולם לא ניתנו אלא על ידי יסודים כי קליפה
 קדמה לפרי כו' ע"ש. ולכן נאמר מתוך הסנה, וכן זרח משעיר למו. ובר"ח
 שעה"ת פ"ג דק"א פי' ג' מתנות הנ"ל נר"נ דאצילות כי הנה בחז"ל
 שולט נער מט"ט שזהו פי' שמלכך נער, נער הייתי גם זקנתי שרו של
 עולם אמרו, אבל בא"י בא מו"א דאצ"י שמקבל מאו"א הנק' בן חורין,
 ולכן זהו מתנה, וכמו"כ התורה שע"י מצוה גשמ"י ימשיך גילוי אור א"ס
 זהו מתנה, ועוד כי התורה קדמה אלפים שנה למעלה מבחי' עולם.

(ב) בזה"ר אמור דק"ב סע"ב גזכר מענין ג' מתנות באר וענן ומן, ופי'
 הרמ"ז שבאים מיסודות דאו"א. והנ' מדבריו שהם כענין חג"ת
 מיכאל גבריאל רפאל. וא"כ לפי"ו הבאר מסט' דגבורה כמו שעיקר הבארות
 חפר יצחק כמ"ש בת"א בד"ה אלה תולדות יצחק, וזהו"ע עלי באר. והענן
 מבחי' חסד אהרן שזהו"ע יומם יצוה ה' חסדו, ועמ"ש מזה סד"ה מצוה זו,
 ובזוהר והרמ"ז ומק"מ שם, ובסידור שער הסוכות ובלק"ת בד"ה האוינו
 השמים דרוש הג' פ"ה בענין וסוכה תהי' לצל יומם, וא"כ מן בחי' ת"ת,
 וזהו בזכות משה בריח התיכון. והנה כמו סוכה ענני כבוד בחי' מקיף,
 ואח"כ בשמע"צ נמשך בבחי' פנימי, כמו"כ הענן מקיף ומן היינו שנמשך
 בבחי' אור פנימי ויש בחי' א"פ שגבוה מהמקיף כמו הארץ לגבי יריעות
 המשכן.

והנה מה שנק' מתנות אפ"ל שאינן מחג"ת דו"א כ"א באים מחג"ת דא"א ומלמעלה מעלה מחג"ת דא"א. כי אית חסד ואית חסד, ואהרן ממשיך מחסד עילאה ורב חסד כו', וכן עד"ז הבאר מים חיים שנובע בתמידו י"ל שרשו מבינה הנק' ג"כ באר שבע כו'. והנה מה שכולם חזרו בשביל משה מובן לפ"ז כי משה ת"ת הרי כולל חו"ג אהרן ומרים. גם מן דבש א"כ אהבה בתענוגים אמי ענן אחותי באר בתי בד"ה חכלילי, גם מן צפיחית י"ל מ"ן צפ"ך, גם באר טיפת מן ענין וימינו תחבקני מן טיפת מ"ה. וצ"ע שיהי' מן טיפת מ"ד דא"כ זהו גשם ומן טל, וע' לקמן ס"ה בשם המא"א גת' כן אשר מ"ן הוא טיפת מ"ד דו"א, אלא י"ל ע"ד הווג בזו"ג וכח זווג זה נמשך מא"א בביאור ואתחנן, כמ"כ הווג זהו הילך בתורתו וכח זה נמשך מהטל ומן ועל"ק סעי' ד'.

ג) מציעא פ"ז דפ"ז ע"ב. אר"י אמר רב כל מה שעשה אברהם למ"ה בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו כו', ויקח חמאה וחלב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כו' עד בשכר שלשה זכו לשלשה, בשכר חמאה וחלב זכו למן, בשכר והוא עומד עליהם זכו לעמד הענן, בשכר יוקח נא מעט מים זכו לבארה של מרים עכ"ל. ופרש"י זכו לשלש, שלש מתנות שניתנו להם במדבר ע"י משה ואהרן, ועיין מהרש"א שם שהקשו ע"ז דאוכר שבשכר שלש דאברהם זכו לשלשה מתנות אלו, והרי בש"ס דתענית הנ"ל אומר בזכות של משה ואהרן ומרים זכו לג' מתנות אלו ותירץ יעו"ש, גם השלי"ה שם ביאר זה דקנ"ח א'. גם פ"י שם דפסח מצה מרור הם נגד ג' בחי' אלו מרור מרים במצה טעמו טעם מן פסח ע"ד והוא עומד עליהם ופסח ה' כו' והתו"ח שם פ' הפועלים כ' על מאמר בשכר ג' זכו לג' וז"ל ומה שלא זכו כולם בשכר פת ובשר שהאכילן, י"ל משום דשורת המנהג כך להאכיל לאורחים פת ובשר, אבל שלשה דברים הללו עשה לפנים משורת הדין ומנהג עכ"ל. ומהרש"א שם כ' השכר הוא מעין המעשה כו' ויקח חמאה וחלב ה"י השכר המן שהוא מעין החלב כדדרשינן ביונ"א פב"ת דף * לשד השמן מלשון שדים כמו שהתינוק טועם ט' (עין מ"ש בת"א ר"פ וארא בד"ה וארא אל אברהם בפ"י באל שדי מלשון ברכת שדים ורחם, ואפ"ל ג"כ כי שורש מן מטלא דמו"ס ואו"א יונקים ממזלות זהו לשד כו' לשון יניקה), והא דל"ק בשכר ואקחה פת לחוג הנני ממטיר לכם לחם שהוא קרוב יותר מענינו וכ"ה בב"ר כו' עכ"ל. ועמ"ש מענין חלב בת"א ע"פ ולבן שיניים מחלב, ובד"ה באתי לגני בענין שותיתי ייני עם חלבי ובד"ה שיניך כעדר, ומש"ע מענין חמאה בד"ה מקחש עצים.

ד) עמ"ש ע"פ השקיפה ממעון קדשך מן השמים סעיף ז' ע"פ הרבות בשלח פכ"ה, ועמ"ש בפ' ויצא ע"פ וידר יעקב נדר בפ"י אשר נדר לאביר יעקב בחי' אבירי לב הבאים בורוע, ולבוא לבחי' זו ע"י אשר

גדר נדרים סייג לפרישות, ועמ"ש בד"ה ראשי המטות מענין זה שהנדרים לאסור על עצמו דבר המותר לבוא לבחי' חסיד שלמעלה מבחי' צדיק, ושם נת' שהחכם מתיר את הנדר ע"ד אכילת שבת כו'. והנה מן נק' לחם אבירים שהוא לחם לבוא לבחי' ומדריגת אבירי לב שהם הצדיקים הגדולים, וא"צ לנדר כי הוא כמו אכילת שבת שגבוה מהנדר והפרישות כו' בחי' או תתענג על ה' כו', ועכ"ז נאמר ויענך וירעיבך ויאכילך את המן מה"ט ע"ד גדר והתרת הנדר.

ה) יר"ק לבוש ט"ו מה שביקש יעקב לחם לאכול כו' רמז על המן כו' מט"ט כ"ט המן הוא מזון רוחני למלאכים המגיע עליהם ממת מ' הנק' מט"ט, ע"כ רמז הנני ממטיר לכם לשון מטטרון כו', ולענ"ד זהו המן הנמשך למלאכים, אבל המן עיקרו פי' במא"א שהוא טיפת מ"ד דו"א ושורש הטיפה נמשך מא"א שמקבלים מא"א ועתיק, לכן נק' ממטיר כי המטר הוא טיפת מ"ד, ועיין יר"ק ערך מן אות ב' האריך בזה שנמשך ע"י מט"ט וי"ל זה הי' כשנמשך בגשמי בהכרח שיומשך דרך מט"ט, והנה בענין עה"ד טו"ר אמרו מט"ט טוב ס"ם רע, א"כ זהו מן שאין בו פסולת נמשך רק דרך מט"ט כו' ולא דרך ק"נ ששם הטוב מעורב ברע, והנה ממארו"ל דלעיל סי' ג' עשה הקב"ה לבניו בעצמו קשה על יר"ק דאיך אומר שהי' ע"י מט"ט, וצ"ל דאין זה מט"ט המלאך כ"א בחי' מ' שנק' ג"כ מט"ט כו'. ועוד י"ל ע"ד שלפעמים נקרא המלאך בשם ה' ע"ד צבאות כו' ולכן ירד המן בלילה שהוא מ'.

ו) עמה"מ שט"ז פי"א דקס"ט סע"א כי טל אורות ב' אורות דע"ק ח"א כו' לחם מן השמים של ז"א הנק' שמים, והאריך עו"ש שער או"א ר"פ מ"ה, דע"ח ג' מן נמשך מיסוד אבא המתלבש בז"א כשיוצא מתוך יסוד אימא כו'.

ז) מן הוא כי לא ידעו מה הוא, בעמה"מ שט"ז שם ששרשו מת"ת דלא אתיידע, ועמ"ש בענין ולא ידע איש את קבורתו מה ע"ק טמירא דכל טמירין ושרשו מרדל"א ע"ד ושמי ה' לא נודעתי להם, וכן המן נמשך מע"ק רדל"א, ולכן לא ידעו מה הוא ולכן מן מלשון ה' מנת חלקי כו' תומיך גורלי בבחי' הגורל שוהו למעלה מהדעת כנודע מגורל דיוהכ"פ ומענין פורים והוא האמונה שלמעלה מהשכל, ועמ"ש ע"פ ויקחו להם איש בפי' שה לבית אבות בהמות הייתי עמך, וכן פי' בלק"ת סד"ה ויאכילך את המן, אשר מן בחי' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם, ולכן במן נאמר למען אנסנו הילך בתורת שעי' התורה יומשך הבחי' ושמי ה' לא נודעתי להם, ולא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן שהוא ג"כ בבחי' כי לא ידעו מה הוא ועמשל"ק סעי' יו"ד, עיין רמ"ז ח"ב ס"א סע"ב מן מה' קולות חיצוני' לפי"ז הם קולות פנימי' ועיניתם, וכן קודם התפילה אסור לאכול אף מן כי באתרי' לאו אורחא למיכל יחוד פנימי' דאו"א, כי אכילה חיבור נשמה עם הגוף, ובאתרי' א"א אין שייך כלי ואף חכמה, גם הכלי נק' איהו

חיוהי וכלים רק גרין משא"כ חי' והתפלה יה"ר קבלת עומ"ש. וזהו למען
 אנסנו בדגן שמים שגי"כ מזון רוחני, הילך בתורת דשם אין שייך אכילה
 כלל. והנה לחם מן הארץ חטה עה"ד היתה שאין התינוק יח"ע כו', ודעת
 זה עה"ד טר"ד ובשבטים לא היתה אותיות ח"ט, וזהו לחם מן השמים דגן
 שמים דעה עליונה דור דעה, לפי זה צ"ל אף כי מן טל נק' אתעדל"ת
 המעורר אתעדל"ע חיצוני' לגבי אתעדל"ע שלמעלה לגמרי מאתעדל"ת ה'
 קולות דתורה.

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. עמ"ש ע"פ זה בבוך שמות דפ"ו ע"א.
 זח"א ויצא דקנ"ו שבתחילה אכלו ישראל מצה שהיא לחם מן הארץ
 דהיינו בחי' מ' דאצי' שהיא בחי' ארץ ממנה יצא לחם, ועי"ו נמשך להם
 הדעת לידע את ה' כמו שהתינוק אינו יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם
 דגן, ועמ"ש מזה בלק"ת פ' צו בד"ה ששת ימים תאכל מצות דרה"ר, אך
 ע"י לחם זה הגיע להם ההשגה והדעת רק עד ההוא אתר דהיינו עד בחי'
 מ', אך רצה הקב"ה שיהי' להם דעת יותר בבחי' השמים עליוני' המשפיעי'
 לארץ עילאה ולא יכלו עד שטעמו בחי' לחם מן השמים, ואפשר לבאר ב'
 עניני ידיעות אלו ע"ד הנו' בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי דרה"ש בענין
 שהמלאכים השגתם הוא עד בחי' מ' וז"ע וצדקתך ירננו כי מלכותך מכ"ע
 כתיב שאין ערוך לכורא עם הנברא להיות הנבראים מקנלים חיות מן
 הבוית' אלא ע"י בחי' מלאכה כ"י, אבל נש"י יש להם עבודה נוספת בבחי'
 המשכה מלמעלמ"ט כו' מבחי' אשר אנכי מצוך כו' שלמע' מע' מבחי' מ'
 וע"ש ג"כ בהביאור דס"ג ע"ב אך המלאכים כו' שאין מקורם אלא מבחי'
 מ' כו' משא"כ נש"י הם כלולי' מכל הפרצופים כו', וזהו תנמשך להם ע"י
 לחם מן השמים שהוא מן כו' וע' בת"א פ' בראשית בד"ה כי כאשר השמים
 החדשים בענין שבנש"י יש ארץ ושמים בעבודה ושם שבחי' ארץ הוא
 כגרגיר חרדל לגבי השמים כך ערך האתדל"ת דארץ לגבי המשכת האתדל"ע
 דשמים ועמ"ש ע"פ ואתה תשמע השמים. עוי"ל ב' ידיעות אלו ע"ד כי
 אל דעות ב' דעות ומתחלה ע"י המצה נמשך להם הדעת יש מאין וזהו
 נמשך מבחי' מ' ע' בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו, ואח"כ
 ע"י לחם מן השמים נמשך להם ד"ע איך שלמעלה היש ולמטה הכל כלא
 חשיב, וזהו ההמשכה שע"י התורה כמ"ש בת"א בד"ה משה ידבר ובלק"ת
 פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר דרה"ש. עוי"ל ע"ד שנת' בלק"ת פ'
 ראה בד"ה כי תשמע בקול בענין מפתחות החיצונים ומפתחות הפנימי'.
 עוי"ל ע"ד שנת' בד"ה וספרתם לכם דגבי חג השבועות בענין שעורה

חטה שעורה שעור ה' חטה כ"ב אתון דאורייתא המשכת דעת הנעלם שלמעלה מדעת המושג וכך עד"ו יש לפרש כאן הדעת הנמשך מבחי' לחם מן הארץ זהו ע"ד שנת' שם בענין שעור ה' והדעת הנמשך ע"י מן לחם מן השמים ז"ע דעת הנעלם שנו' שם בענין חטה, ובדוד' ברהמ"ז מבואר שזהו ע"ד ברכה והודאה ולכן ברכת הארץ מתחלת בנודה לך כו', לפ"ז אפ"ל ע"י לחם מן הארץ דבחי' מצה נמשך ג"כ ההודאה לדעת העליון שלמעלה היש כו' רק שהוא רק בבחי' הודאה לבד וע"י לחם מן השמים נמשך זה בבחי' ברכה וגילוי ממש כאלו רואה ולא בבחי' הודאה לבד כו', הנה עכשיו ענין לחם מן השמים י"ל זהו מקרא כמ"ש במ"ד פ' תולדות פס"ו ע"פ ויתן לך מטל השמים זה המן כדלקמן ואח"כ אומר מטל השמים זה מקרא, הרי מקרא זהו כמו בחי' לחם מן השמים אך זהו ג"כ עם קבלה ואגדה שהיא בכלל שלישי במקרא כמ"ש בלק"ת בהביאור ע"פ לא תשבית מלח, ולחם מן הארץ זהו תשבע"פ כמ"ש במד"ר שם ומשמני הארץ זה משנה כו', זח"א ויחי דרמו"א זח"ב תצוה דקפ"ג סע"א, ח"ג אמור צה"ב צו"א ק"ב סע"ב ס"פ בהעלותך קנו"א רצב"ב. ת"ז קלט"א.

קיצור. בתחלה אכלו ישראל לחם מן הארץ שממנה יצא לחם וז"ע המצה ועי"ו הגיע להם הדעת בבחי' מלכותך מכ"ע, וזהו ג"כ השגת המלאכים וממליכים את שם כו' ואח"כ רצה הקב"ה להעלותם לבחי' ז"א דאצי' שבו וע"י נמשך ההמשכה מאא"ס ב"ה ממש מבחי' אשר אנכי מצוך ע"ד שנת' בוח"ג ס"פ ויקרא דכ"ו בענין הרעיפו שמים ממעל לכן האכילים לחם מן השמים, וע' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מק"ח בענין השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל, להעיר לענין ב' בחי' אלו מענין כי אל דעות ומענין מפתחות החיצוני' ומפתחות הפנימי' ומענין שעור ה' חטה כ"ב אתון דאורייתא אותיות החקיקה עוי"ל ע"ד ברכה והודאה.

והנה עד"ו פי' ג"כ בזהר אמור דצ"ה סע"א וע"ב בארבעה עשר הא אתמר דהא כדין מבטלין חמץ ושאור (ע' בת"ז תיקון כ' דמ"ד ע"א שהם דו"ג דקליפה וע' במא"א אות ת' סמ"א) ואסתליקו ישראל מרשותא אחרא (שהוא היצה"ר) ואתעקרו מיני' ואתאחדו במצה (היא השכינה) קשורא קדישא בתר דאתגזרו עאלו בה, ואפ"ל לכן תרגום מצות פטירא היינו שנפטרו מרשותא אחרא וכמו ויפטר מפני שאול בש"א סי' י"ט יו"ד וכן והאנשים שלחו ס"פ מקץ ת"א וגוברייהו אתפטרו כו', והיינו כשנפטר מן החיוס שממהר לילך כענין ויפטר מפני שאול הנ"ל, וכמ"כ יצ"מ בחפזון כי נק' חגא דפטיריא שנפטרו ממצרים מבית עבדים כו', וכן ענין המצות מחמת שלא יכלו להתמהמה ונעשים במהירות, עוי"ל פטר מלשון פטר כל רחם, פוטר מים, כי יצ"מ זהו בחי' לידה כמ"ש בפע"ח ובת"א בד"ה וארא אל אברהם, עד דאתפרעו ואתגליא רשימא דילהון וכדין והם לון קשורא באתר עילאה בקשורא דמהימנותא באתר דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים והיינו

בקוב"ה כנודע מענין לשם יחוד קובהו"ש וכמ"ש בלק"ת גבי שמע"צ בד"ה ה' לי בעזרי פ"א קוב"ה הוא קדוש ומובדל כו' ושכינתי ששוכן ומתלבש בעולמו' וז"ע סוכ"ע וממכ"ע וע"ע מזה בדרושי' לעשיית בד"ה להבין ענין הפ' מי אל כמוך כו', וא"כ מקודם ע"י המצה נתקשרו בבחי' ממכ"ע וע"י לחם מן השמים נתקשרו בבחי' סוכ"ע והמשיכו יחוד קובהו"ש וע"ע בזהר ויחי דרמ"ו ע"א ע"פ מאשר שמנה לחמו אלא אית לחם ואית לחם כו' אית לחם דאיכרי לחם עוני והיא המצה בחי' שכינה שהיא סיהרא דללמג"כ ואית לחם דאיכרי לחם הפנים ומאן איהו דא וא"ו וע"ד כתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים דהיינו ההמשכה מבחי' קדוש שהוא הנק' נועם ה' וע' במא"א אות ל' סכ"א מענין לחם, ולחם פנים ז"ס היחוד העליון ע"ד כ"א הלחם אשר הוא אוכל.

בזח"ג האזינו דרצ"ב ע"ב מפרש דלחם מן השמים שהוא מן אין שרשו מז"א הנק' שמים כ"א מע"ק אלא שנמשך דרך שמים שהוא ז"א. וזהו ע"ד היש בה עץ אם אין שגם ההמשכה מאין שהוא ע"ק בא ע"י עץ חיים שהוא ז"א אלא שאעפ"כ עיקרו מע"ק, וע' כה"ג בזהר ס"פ ויקרא דכ"ו ע"א ע"פ הרעיון שמים ממעל כו' וע' בד"ה משה ידבר בפ"י כי אל דעות בהביאור דק"ד ע"ג, ופ"י ב' דעות הן יחו"ע ויחיות כו' ובשם זה של אל הוא בחי' תיקון הראשון מיגת"ד כולל הב' דעות כו' וע"כ משם נמשך הכח שיהי' הגילוי גם למטה כו', וכמ"כ ענין מן שנמשך מטלא דנטיף מעתיקא זהו ג"כ למעלה מבחי' ב' דעות וכענין מ"ש בת"א דקכ"ב בענין זכור שמור בדבור אחד נאמרו, ולכן כמ"כ ע"י מן שמבחי' טל נמשך הילך בתורתו אשר ההילוך זהו כענין שתי שבתות כהלכתן זכור ושמור כו' ע"ש, ועמ"ש בלק"ת סד"ה האזינו השמים הראשון שבחי' אהי' כטל לישראל גבוה מבחי' ויבא כגשם לנו, ועמ"ש מזה ג"כ בישעי' ע"פ כי טל אורות טליך דאיתא במק"מ פ' חיי דק"ל סע"ב פי' אורות ב' אורות היינו א"א ח"א וכתוב ה' אורי וישעי, וא"כ ב' אורות היינו חיבור ב' ההיות דע"ק ח"א ע"ד שנת' בת"א בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה ובפ' מקץ סד"ה כי אתה נרי בענין וה' יגיה חשכי ובד"ה וידבר ה' כו' זאת חוקת התורה אשר ציוה ה' לאמר ובד"ה ואתחנן אל ה' ובד"ה שובה ישראל עד ה' אלקיך דרה"ר, והנה ההילוך שע"י התורה באתעדל"ת ואתעדל"ע ז"ע ויבא כגשם לנו כי גשם זהו המשכת מ"ד הנמשך ע"י העלאת מ"ן ואד יעלה כו' ח"ע מים מים ע' במא"א אות א' סעי' ד', אך הכח לזה נמשך מבחי' כי טל אורות טליך שהוא בחי' אור שלמע' מבחי' ומדריגת מים, ולכן ע"י אכילת מן שהוא מבחי' טל נמשך הכח להחליכ' בתורה וע"כ נא' הנני ממטיר לכם לחם כו' שע"י יוכלו לילך בתורה כו', והנה מענין מן ששרשו מע"ק ואעפ"כ נתגשם להיות לחם ומזון גופני כ"ש שיובן מזה ענין תענוג ג"ע שהגשמות נהנין מנועם ה' שהוא שפע הבא מע"ק ולא נתגשם כ"א הוא מזון ועונג רוחני כו' וכמ"ש במד"ר בפ' המן פ' בשלח פכ"ה בענין כי ה'

אלקיך מביאך אל ארץ טובה ורחבה לראות שלחן שהוא ערוך בגי' כו, ודינו כמו בחי' מן רק שהוא ברוחניו' ולמע' ממן גשמי, ונק' גי'כ לחם מן השמים כי שמים דינו געה"ע וארץ זהו געה"ת וא"כ הנני ממטיר לכם לחם מן השמים זהו הנמשך מגעה"ע הוא להשיג איך דכקכ"ח כמש"ל ע"פ הזהר ויצא דקני"ז ע"ב. מד"ר נג"ב נז"ב עדי"ג קכג"ב ק"מ א"ב ג"ד קמב"ג קפה"ג רכג"ב שא"א באיכה נבי"ד בקהלת פה"ד קיג"א.

מד"ר פ' וירא פמ"ח דנג"ב אתה אמרת ואקחה פת לחם חייך שאני פורע לבניך וכו' ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. והו ע"ד כשהוא נותן להם לפי כחו וכשהוא מבקש אינו מבקש אלא לפי כחו כו' לכן ע"י ואקחה פת לחם בחי' לחם מן הארץ, עי"ז הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ומד"ר זה כמחזמה שלא ראוה המהרש"א פ"ז דב"מ הנ"ל. מד"ר בשלח * בלשון שאמר אברהם להקדוש ברוך הוא הנני בו בלשון אמר הנני ממטיר לכם לחם, זהו מורה שהשפע בא מע"ק כו' ובמ"א פי' שאברהם השפיע להם הכח המלוכב בהמאכלים כו'.

מד"ר רבה וירא ריש פ' ג"א דף ג"ו ע"ב א"ר אבין לשפחה שהיתה רודה פת בתנור בא בן גבירתה ורדת פת ונתנה לו בא בן בנה ורדת גחלים ונתנה לו, כך להלן הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ברם הכא זה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מן השמים, נראה שמדקדק מתיבת ממטיר וכאן נאמר ג"כ המטיר מוכח שההשפעה באה ממקום א' וכן באן גא' מן השמים וכן גבי גפרית ואש גא' מן השמים דרי שני הפכיי' אלו באו ממקום אחד על כן אומר משל לשפחה כו'. ואפ"ל על פי מה שנתבאר לעיל דלשון ממטיר זהו מלשון מטטרון וכמ"ש ביר"ק ערך מט"ט כ"ט וערך מן ב' וז"ל מדרש ידוע אצל בעלי הקבלה סוד המן וכי הוא לחם אבירים והוא מזון רוחני למלאכים מגיע אליהם מצד כח אצ"י ממדה עשירי' המיוחדת בשם מטטרון ע"כ רמז הכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים שכל הרוחניי' ניוזני' ממנו כו' עכ"ל. אך המד"ר שאומר משל לשפחה י"ל מ' דיצי' שנק' שפחה לגבי מ' דאצ"י כמ"ש באגה"ק סי' כ"ז ד"ה והמשכילים יזהירו ובוהר ח"א פ' בראשית דכו"ב, ומ"ש בא בן בנה, כיון שנק' עה"ד טו"ר הרי ממנה מקבל חיות גי"ב הרע לכן נק' בן בנה כו', האל יפלא לפמש"ל בשם הזח"ג דמן שרשו מע"ק איך נמשך דרך מט"ט שהוא ביצי' כי עיין בוח"א פ' וישב דקפא"ב ע"פ הנה ישכיל עבדי מבוואר שתחזי"מ שהוא ע"י טל של תחי' נמשך גי"ב למטה ע"י מט"ט כו' וזהו ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו כו', וגם כמ"ש במ"א ע"פ ואתה הרים את מטך מטך הוא סדר ההשתל' בי"ע מלשון המשכה למטה, ובת"ז תיקון כ"ב מטך זהו מט"ט שנק' שרו של עולם, אך בעת קי"ט צ"ל ואתה הרים את מטך

נחי עליית מט"ט למעלה מסדר ההשתל' כדי שיומשך עי"ז קי"ס. ואשכחן כעין עליה זו בענין מט"ט קושר כתרנים לקונו מתפלותיהם של ישראל. לכן עד"ז י"ל גבי מן הנני ממטיר ע"י מט"ט מבחי' שלמעלה מסודר ההשתל'. וגם כי י"א שהמ' נק' מט"ט בציוני ס"פ משפטים.

מד"ר פ' תולדות פס"ז דעד"ג ע"פ ויתן לך האלקים יתן לך אלהתו כו' מטל השמים זה המן שנאמר הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ועמ"ש מזה בת"א פ' בשלח ד"ה ויאמר משה אכלוהו היום.

מד"ר פ' שמות פ"ה דקכ"ג גבי ירעם אל בקולו נפלאות כו' קול ה' בכח בכחו של כאו"א כו' אם תמה אתה מן הדבר הזה למוד מן המן שלא הי' יורד לישראל אלא לפי כחו של כאו"א מישראל הובתדים היו אוכלים אותו כלחם שנאמר הנני ממטיר לכם לחם מן השמים והזקנים כצפיחית בדבש ויונקי' כחלב משדי אמו שנאמר והיה טעמו כטעם לשד השמן. ומוזה יש לתרץ מה שבגמרא פ"ז דב"מ דפ"ז ע"ב אומר בשם חמאה וחלב (דאברהם) זכו למן, והמד"ר ר"פ וירא אומר שהו' בשכר ואקחה פת לחם, ולפמ"ש המדרש כאן דהבחורים היו טועמים אותו כלחם כו' והיונקי' כחלב משדי אמו אי"ש שע"י האקחה פת לחם הי' טעמו כלחג וע"י חלב וחמאה היו היונקי' טועמין אותו כחלב כו' וע' מענין חלב בוד"ג נשא דקל"ו ע"ב על פסוק רוחצות בחלב שהוא ג"כ לבן לפי ששרשו מע"ק. ועיין מ"ש מזה בת"א פ' ויחי בד"ה חכלילי עינים גבי לבן שיניים סחלב ובלק"ת פ' שלח בד"ה מקושש עצים ספ"א ובשה"ש בד"ה באתי לגני בענין שתיתי ייני עם חלבי.

מד"ר בשלח פכ"ה. כל הפרשה מענין הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ועמ"ש מענין משל למלייר בבוך המתחיל הגרות לד"ה כל המשמח את החתן דקיא"א. כי המלייר יש בו מים ואש ח"ע שמים אש ומים והיינו ת"ת הכולל תו"ג דודי צח ואדום, וענין נדרשת ללא שאלו זיינו כי המן נק' מטל השמים וענין אהיה כטל זהו אתעדל"ע שלמעלה מאתדל"ת כו' ולכן הוא נדרשת ללא שאלו כו'.

ס"פ הנ"ל הה"ד כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ. יש לפרש כמ"ש במד"ר פ' בראשית ר"פ יו"ד ע"פ ויכולו השמים ויכולו מל' כלי שהן ב' כלים והיינו שהם זו"ג דאצ"י שהם הכלים שבהן וע"י התנהגו' העולמו', אי"כ עד"ז הפי' כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ ר"ל ע"י שו"א שבהן וע"י עושה אשר חפץ שהן הכלים לזה, כמו עד"מ אדם ע"י אצבעו' שביד האדם עושה מלאכתו לכתוב ולצייר כו', וכמ"כ נאמר מעשה אצבעותיך כו' וע' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מק"ת פי' ג"כ המשפילי לראות בשמים ובארץ ע"י שו"א כו', וה' אלקי הצבאות עמ"טו מזה בהושע ס"י י"ב וא"ו.

מד"ר בקהלת דקייג ע"א (שנא למיד ע"ד) ע"פ שלח לחמך ע"פ המים מדבר באבינו אברהם אמר הקב"ה אמרת האקחה פת לחם כ"י הגני ממטיר לכם לחם מן השמים. יש לפרש ע"ד שאמר במד"ר יתרו פכ"ו ג"כ בענין שלח לחמך ע"פ המים זה משה שנאמר כי מן המים משיתיהו, והנה המלאכים נק' ג"כ נוני ימא כמ"ש הענין בבאה"ז פ' בשלח על מאמר הזר דמ"ח בד"ה עוי"ל מאמר הג"ל באופן אחר, וא"כ אברהם שנתן לחם למלאכים נק' שלח לחמך ע"פ המים. והנה כתיב ורח אלקים מרחפת ע"פ המים הארז"ל זה רוחו של משיח שהוא ע"פ המים בחי' משה, וגם פ"י שלח לחמך זהו מצות צדקה זהו ע"פ המים בחי' חסד כ"י. וענין כי ברוב הימים תמצאנו י"ל ע"ד לעולם ה' דברך נצב בשמים הא בארץ לא, אלא שמשתוה לפעמים עד שנמשך משמים לארץ, כי עת לכל חפץ תחת השמים שם הוא בחי' עת לכל חפץ, אבל כיון שעכ"פ לעולם ה' דברך נצב בשמים, א"כ קיום המצוה שהאדם מקיים עומדת ג"כ בשמים, ולכן ברוב הימים תמצאנו כ"י כאשר יגיע העת הראוי תפרט במצות הצדקה וגמ"ח שממנה נמשכים פירות בעה"ז ולפיכך ודאי ברוב הימים תמצאנו כ"י, וגם כי שמים שם מים וא"כ שלח לחמך ע"פ המים היינו כי דברך נצב בשמים גם ע"פ המים הם מים עליונים, גם כי המן נק' לחם מן השמים שם מים זהו הנמשך ע"י שלח לחמך ע"פ המים כ"י שהאכיל למלאכי שמים שם מים כ"י ועמ"ש מזה בפ' וירא.

בשלח ט"ז ט"ז

זה הדבר כי עומר לגלגלת, ברבות סדר מצורע ס"פ י"ח בשך ודם נתן אנוס (פרנסה בקצבה, ערוך מ"ב) והקב"ה נתן אנוס עומר לגלגלת מספר נפשותיכם עכ"ל.

אמור פכ"ח קצ"ח א' כשהייתי נתן לכם את המן הייתי נתן עומר לכא"א מכם הה"ד עומר לגלגלת ועכשיו שאתם נתנין לי את העומר אין לי אלא עומר אחד מכלכם כ"י עכ"ל. ויש לפרש דכתיב וברדת הטל לילה ירד המן, הטל הוא אתעדל"ע הנמשך מעצמו לעורר אתעדל"ת וממנו נמשך המן, וע' בסידור בדרוש בהמ"ז ובת"א פ' בשלח בד"ה אכלהו היום, וע"כ היה נמשך עומר שבחי' העומר זהו עשירית האיפה, אשר איפה היא מדה היא ג' סאין ופ"י המגיד פ' בהר שהוא הכולל ג"ר והוא מקור קו המדה ומשם נמשך עומר עשירית האיפה בחי' מל' לכל א' לגלגלת שמבחי' מל' שבעליון געשה כתר לתחתון וזה ענין לגלגלת שהוא הרצון למעלה מהשכל

אור בשלח התורה תקצה

הנמשך ע"י עומר מבחי' המן ששדשו ממור"ס כו'. תעמשיו שאתם נותנים לי את העומר ה"ע אתעדל"ית שאתם צריכים לעורר איני מבקש אלא לפי כחם כמ"ש ברבות ס"פ פנחס ולכן אין לי אלא עומר אחד מכולכם הינו להעלות ש' ב"ן בחי' מל' שנשפלה בעשייה וצריך להעלותה כו'. ובלק"ת פ' בשלח עומר לגלגלת דע כי יש תיקון א' בגלגלת נקי עמר נקי גם יש תיקון נקי טלא דבדולחא (ור"ל שזהו שברדת הטל מבחינת טלא דבדולחא מור"ס נמשך מבחי' עמר נקי עומר לכל א' וא') ועמר נקי ש"י עלמין עב"ל. וא"כ הרי עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמית. וזו ענין עמר לגלגלת לכאור"א מכם.

בגלח ט"ז כ"ב

ויהי ביום הששי. פט"ז דשבת דקיי"ז ב' חייב אדם לבצוע על שתי ככרות דכתיב לחם משנה.
זח"ג אמור צ"ח א' תרין נהמי דשבת תרתי שכינתא עילא ותתא.

בנ"ה פ' בגלח

ויאמר משה אכלוהו היום וגו'. להבין למה לא ירד המן בשבת והלא כל השפעות שבעולם הזה הגשמי אינן נעצרים אפילו בשבת (א"כ מהו ענין שנאמר גבי מן היום לא תמצאוהו כי שבת היום לה' דמשמע שמפני שהוא בחי' שביתה א"א להיות ירידת המן ומאי שנא מכל ההשפעות שנמשכין בשבת שהרי) והכל נשפע מלמעלה אין לך עשב כו' (ובאמת איתא במדרש ששאל א' שאלה זו איך הקב"ה מוריד גשמים ומצמיח דשאים בשבת והשיב כל העולם כולו שלו הוא כו' כמבואר ענין זה ע"פ למנצח על השמינית כו'. וא"כ עכ"פ צ"ל למה אין תירוץ זה מספיק ג"כ על שיהי יכול להיות ג"כ ירידת המן בשבת). וגם מהו אכלוהו היום. והלא כל הימים אכלו (ובפרט מ"ש ג"פ היום שהיא נגד ג"ס דשבת א"כ נו' סעודת הלילה ג"כ בלשון יום. וצ"ל הטעם בזה. עוי"ל מ"ש במן עומר לגלגלת למה תלה זה בגלגלת

להיות קטן וגדול שוה בו). אך הנה כתיב הגני ממטיר לכם לחם מן השמים כו' למען אנסנו הילך בתורתי אם לא ולהבין למה הקדים המן לקבלת התורה למען אנסנו אם יוכל להיות קבלת התורה, האיזה שייכות יש לנסיון זה על התורה, וגם מהו לשון הילך בתורתי הל"ל היקיימו תורתי. והנה לבא אל הביאור יש לבאר תחלה מהו ענין הילך בתורתי. הנה זאת התורה היא בחי' אלוהית, ס"ד אלוהית כנגד ס"ד נשמות, והענין כי אלוהית מל' אתא בוקר שהוא ל' המשכה מלמעלמ"ט מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע כי לכן נק' אלוהית סוסים כי תרכב על סוסים כו' כי ידוע שהתהוות העולמות מאין ליש הוא בחי' הארה הארה כי בשגב שמו לבדו שמו היינו בחי' מלכותו שהיא מחה"ק אלא אמלך שממנו נבראו העולמות ושמו הוא ג"כ בבחי' לבדו רק הודו מבחי' שמו על ארץ תשמים שבריות שמו"א אינו כמעשה בשר ודם שהכח הפועל הוא הנפעל והשכל מלוכש באותה הפעולה בשעה שפועל ולא כמו שהי' הכח והשכל של הפועל מקודם כי אז לא הי' מלוכש ונתפס בשום דבר והי' יכול להשכיל נפלאות וענינים גבוהים וכשירד באותו הפעולה ונתפס שם א"א לו להשיג הענינים ההם הגדולים אז מאחר שהשכל נתפס ומלוכש בפעולה זו ולא יתכן לומר כן ח"ו על הקב"ה כדכתיב אני ה' לא שנית שאין שום שינוי כלל בין קודם ההשתל' מאורו לאחר ההשתל' אתה הוא עד שלא גבה"ע כו' בלי שינוי כלל והיינו מפני שהתהוות כל העולמות רק ע"י הארה דהארה (והיא בחי' אלוהית והתגלות הארה מבחי' מחה"ק). והנה כתיב כי בשגב שמו כו' הודו כו' וירם קרן לעמו כו' פי' שהמשכה להיות הארה דהארה הנ"ל שהוא בחי' הודו על אר"ש הוא ע"י וירם קרן לעמו לבניי עם קרובו שהם הממשיכים כו' ונק' בגאים שעוסקים בבנינו ש"ע ולכן ארז"ל כשם שא"א לעולם בלי רוחות כך כו'. ולהבין איך המשל דומה לנמשל אלא הענין כי רוחות הם ו"ק צפון ודרום כו' שהם עיקר העולם שזהו גבל המקום ואם לא הי' הרוחות לא הי' בחי' מקום כלל אלא כמ"ש הנה מקום אתי שהוא בבחי' ביטול פי' כי במקורם הם בטלים ממציות וגדר מקום לך הוי' הגדולה כו' כי אף ו"ק הרוחני מעומ"ט שברוחניו כו' הם ג"כ בטלים בא"ס ב"ה השה ומשה קטן וגדול ולמעלה מבחינת מעומ"ט ראש וסוף כו' רק שנמשך ומתצמצם אר"ס להיות בשם מקום כי אי אפשר להיות התהוות העולמות בלתי המשכת ו"ק בחי' מעומ"ט רוחני וכן צו"ד ימין ושמאל מורה ומערב פריא והבל בחי' רוחני עד שנשתלשלו ו"ק הגשמים הנבראים מאין ליש, וזהו כשם שא"א לעולם בלי רוחות היינו ו"ק הנ"ל שהם בחי' שרש וגדר מקום שהוא העולם כך א"א לעולם בלא ישראל שהרי המשכת אר"ס להיות נמשך ומתלבש בבחי' ו"ק שהוא בחי' מקום הוא ע"י ישראל שהן הממשיכים כו' להיות נמשך בחי' הודו על אר"ש היינו אלוהית והוד ל' הארה משמו ית' להיות נמצא ממנו מציאת מקום בו"ק וכן התהוות בחי' זמן כו' כי ישראל עבמ"ח וירם קרן לעמו ועל ידם נמשך הארה דהארה שישתלשלו בריאת העולמות וזהו ששה משמותם על האבן האחת בחי' ו"ק הנ"ל וששה משמותם כו' כי הן כפולים כידוע וזהו ששה העותרים כו' וכ"א כלל מי

וירד מירד כו' עד שנעשה ס"ד והם ס"ד נשיי (ודי ששרש נשיי ג"כ מבחי' ר"ק ולכן כשם שא"א כו' כנ"ל) שיש לכל נשמה אות בס"ד אחיות תושב"כ שהאותיות הוא לשון הובאה תק' סוסיים להמשיך ממקום גבוה בחינת סוכ"ע עד למטה בחי' ממכ"ע שעל ידן יומשך אלקותו ית' ביי"מ (וזה וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר פי' שעייז יומשך חיות וקיום להיי"מ והיינו לאמר חזו בראשית כו' בשביל ישראל ובשביל התורה שבהן ועל ידן מתקיימן שו"א כמ"ש במ"א) ועו"נ ה' בצאתך משעיר כו' ארץ רעשה שעיר הוא מל' שערות כי הארה מאותיות שמו והדו שנתגלה שעייז הוא בריאת שו"א אין לו דמיון רק כמו התגלות השערות שהם הארה מועטת ונמשכים רק ממותרי מחזין כח היותר חיצוני שהרי בהחתך השערה לא יסאב למנח כלל, חזו והיינו כו' מה שהוא מהוה כל העולמות ממלא וסובב הם בצאתך משעיר רק כמ' השפע הוצא בבחי' שערות ואין להארה הנ"ל ערך כלל לבחי' עצמותו כמו שאין ערוך השערות למוח אשר בהחתך אותם כו' וכל התגלות הנ"ל הוא ע"י ישראל שהן המשיכו להיות בחי' הוי' בצאתך משעיר כו' כמו שמסיים זה סיני דהיינו ע"י קבלת התורה והיינו כי הוי' או ס"ד נשיי אשר יש לכל נשמה את מס"ד אחיות שבתושב"כ וע"י התגלות זו יהי' ארץ רעשה בבחי' ביטול במציאות מחמת גילוי זה.

(גת' ב' קשיות למה לא ירד המן בשבת וענין אכלוהו היום ועוד ג' קשיות בהגיה ענין הילך בתורת גבי מ"ן התורה אחיות כי הנה תודו על ארץ הארה דהארה והיינו ע"י וירם קרן לעמו עוסקים בבנינו ש"ע כשם שא"א לעולם בלי רוחות כו' וכך ששה משמנתם וכפולים ס"ד אחיות התורה חזו בצאתך משעיר כו' זה סיני).

(ב) אך הנה (כדי להמשיך זה ע"י התורה צ"ל תחלה בחי' אתכפיא ואתהפכא שדרי) גם המלאכים בקשו את התורה והשיב להם הקב"ה כלום יצה"ר יש בניכם פי' שאינם מהפכים ודע לטוב כי אין בהם רע כלל. וא"כ אין נעשה בחי' אתכפיא ס"א ע"י עבודתם משא"כ ישראל שסאנתו הודו ע"י שעבוד מצרים בחומר ובלבנים ואתכפיא סט"א וכו' למ"ת התגלות וירד ה' כו' בבחי' אותיות התורה וכמו"כ יובן בחי' זו ג"כ עתה כי אנו אימרים נותן התורה לשון הווה ולא נתן ל' עברי, כי בכל יום אא"ס ב"ה יורד ומתלבש באותיות התורה דבריו חיים וקיימים נצחי' והיינו ע"י שבכ"י ויום חייב כו' כאלו יצא ממצרים להיות בכ"י בחי' אתכפיא ואח"כ בחי' אתהפכא לאהבה את הוי' וזהו בחי' יצי"מ ועייז יומשך אא"ס ב"ה באותיות התורה (והר"ע אני ישינה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי דאני ישינה בגלותא שמי שישן עיניו סתומין וכך בגלות כתיב אותותינו לא ראינו פי' האותיות שאנו ממשיכים ע"י התורה אינם בגילוי אבל מ"מ ולבי ער שלמעלה יש כל הדמשכות חזו קול דודי דופק בחי' קול תורה אך הכשכה זו הוא ע"י אתעזלית בחי' פתחי לי אחותי רעייתי פרנסתי שהמאכל נעשה

דם ועי"ז מתאחד הנפש ממש עם הדם ועם הגוף כן הוא בחי' אתעדלית
 תפלה להיות לו רצון א' לאשתאבא בגופא דמלכא באלקות ממש ה"ז כמו
 שנעשה בחי' דם כו' שנעשה עצם א' עם אלקות ואז עי"ז אח"כ נמשך
 המשכת אוא"ס בגופא דמלכא ע"י התורה ודברת בם כו' וע' במ"א מ"ש על
 פסוק הנ"ל, כי שני דרושים אלו שייכים להדדי ונאמרו בשבת א' והכל ענין
 ודרוש א', וכדלקמן בס"ד בענין שראשי נמלא טל כו') ועי"ז אכלתי יערי עם
 דבשי הן ק"ש ושמ"ע כי עיקר התפלה הוא לברר ולהפך מרע לטוב ביטול
 רצון דנה"ב ואהבת בשני יצריך כו' במס"נ והוא נק' בזהר לאשתאבא בגופא
 דמלכא ממש וה"ז נק' בשם אכילה ממש אכלתי כו' כי כמו מאכל לאחר
 שנתעכל לגמרי והפסולת נדחה לחוץ או הטוב שנתברר ישונה מהותו שנהפך
 לדם והי' עצם א' עם דם האדם כמ"כ נה"ב שיש בה תערובות מעה"ד טו"ד
 נברר בק"ש ותפלה וכדמיון העיכול במאכל כו' וכמ"ש מצרף לכסף כו' ואיש
 לפי מהללו פי' לפי מהללו בתפלה כך לפ"ע זה הוא הבירור והצירוף בנפשו
 הגו סיגים בכסף והמובחר גברד ונתעלה ונכלל לאשתאבא כו' והיינו ע"י מס"נ
 בק"ש שיבוטל מהותו ממש לאשתאבא כו' ולכן או נדחה הפסולת לחוץ דכית
 שהוא נעשה יותר קרוב לפני הוי' באחד ואהבת כו' יותר יראה בעצמו
 בחי' הרע ויפול ממנו ונדחה לחוץ ועי"ז אנו מבקשים סלח לנו כו' בש"ע
 ולכן נק' זה בשם אכילה למעלה אכלתי יערי עם דבשי כנ"ל ואכילה זו היא
 התכללות הגשמות בבחי' לאשתאבא כו' כנ"ל ואז עי"ז דוקא יוכל להיות אח"כ
 ההמשכה מלמעלמ"ט ע"י התורה משא"כ במלאכים דלא שייך בהם אתכפיא
 ואתהפכא כו' א"א שיהי' המשכת התורה בהם (ואע"ג דיערי קאי על המלאכים
 מ"מ עיקר האכילה הוא בחי' דבשי שהיא הגשמות ומעז דוקא יצא מתוק,
 ובה יש לפרש החדה דשמשון בשופטים י"ג מהאוכל יצא מאכל ופי' בזהר
 ויחי דר"מ מהאוכל דא צדיק דכתיב צדיק אוכל כו' ור"ל שהגשמות הן בחי'
 אוכלים שהן מבררים בחי' הדצ"ח ע"י שאוכלים אותם כנדע והוא עצמו ג"כ
 נעשה מאכל למעלה שזהו"ע לאשתאבא בגופא דמלכא אך היינו דוקא ומעז
 יצא מתוק שהוא ע"י בירור נה"ב עי"ז נעשה המתיקות בחי' דבשי כנ"ל
 זהו"ע הדבש שירדה מגיית הארי ממה שנשפל בשבה"כ מבחי' פני ארי כו')
 וזהו"ע שנא' הילך בתורתי שנו' לשון הליכה דוקא פי' שיוכל לילך מלמעלמ"ט
 ומלמטלמ"ע כי ע"י איתיות התורה הוא ההליכה מלמעלה למטה והן בחי'
 איתיות זכרים וכמ"ש בס"י שיש איתיות זכרים ואיתיות נקבות וכי תרכב
 על סוסך דמ"ת הם בחי' סוסים ואיתיות זכרים, אכן מתחלה צ"ל בחי'
 התפלה שהוא בחי' איתיות נוקבין העלאה ממטה למעלה (וכמ"ש במ"א ע"פ
 לסוסתי כו') והו' הילך בתורתי העלאת מ"ן והמשכת מ"ד.

(נת' שמתחלה צ"ל אתהפכא ולכן לא נתנה התורה למלאכים וכן בכל יום
 צ"ל יציאת מצרים ועי"ז גותן התורה, וזהו אכלתי יערי עם דבשי
 מצרף כו' ואיש לפי מהללו סלח לנו, ובהג"ה ענין ההפרש בין יערי ודבשי
 וענין מעז יצא מתוק וע' לעיל ענין אני ישנה כו' רעייתי כו' זהו"ע הילך
 בתורתי).

(ג) ועתה צריך להבין ענין שייכות בחי' ירידת המן לענין הילך בתורתו כמ"ש
 למען אנחנו הילך בתורתו וכמשנ"ח לעיל אות א' קשיא זו ומתחלה
 ילה"ק ענין בחי' שבת כי הנה יש ב' מיני אכילות היינו אכילה דחול ואכילה
 דשבת כמ"ש צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר פי' בחול פעולת
 וענין האכילה הוא שע"ז ובטן רשעים תחסר היינו שע"י בירור שמברר
 האדם הטוב שבמאכל שתחת ממשלת ק"נ ע"י שיתהפך לדם ובכח התפלה היא
 מתפלל ונתפעל במס"ג ובחכ' אתברירו והפסולת נדחה לחוץ ע"ז ובטן
 רשעים תחסר ממילא כי האיר שהי' תחת ממשלתם יצא מהם ונתעלה ונבל
 באלקות, והו"ע חיל בלע ויקיאנו ומבטנו יורישנו אל אבל בשבת בורר
 אסור האכילה דשבת הוא צדיק אוכל לשובע נפשו כמ"ש בשבת או תתענג
 על ה' וקראת לשבת עונג דא היא סעודתא דע"ק המשכת עונג עליון
 שבאצ"י הנק' עתיקא חה למעלה מכל הברורים כי בשבת כתיב כי בו שבת
 וינפש, פי' עדי"מ אדם הנח ממלאכתו שבשעה שעסק הי' כל כחותיו ושכלו
 טרודים באותו מלאכה האד שנה חתרים הכל למקדו לעצמות הנפש וכך יובן
 למעלה בראשית ברא כו' היינו כתרנוטו בחוכמתא וכענין שנאמר כולם בחכ'
 עשית כו' ובשבת כששבת וינפש חזר ועלה בחי' חכ' לעצמ' הנאציל
 וזהו שבת להוי' היינו לבחי' הוי' המהוה כל העולמות יש בחי' שבת העלאה
 לעצמות הנאציל והיינו כי בחי' הוי' שהוא בצאתך משעיר התהוות כל
 העולמות מאין ליש שהוא בבחי' שערות הנה בשבת נח מבחי' זו או תתענג
 על הוי' למעלה מבחי' ה' חה הוא למעלה מבחי' בירורים כי בהתגלות איר
 המשכה הנ"ל אין שום פסולת וכמו"כ עדי"ן יובן ההפרש בין תפלה דתל
 לתפלה דשבת (דהא מבואר למעלה דבחי' התפלה הוא הנק' בשם אכילה
 שלמעלה כמ"ש אכלתי יערי עם דבשי וכנ"ל באריכות ומיון שכן כמו שיש
 הפרש בין אכילת האדם דחול לאכילתו דשבת כנ"ל שבחול הוא בחי' בירורים
 ובשבת הוא בחינת או תתענג כמו כן יובן באכילה עליתה כביכול שהיא
 בחינת התפלה גם כן ההפרש ממש על דרך זה בין תפלה דחול לתפלה
 דשבת) כי בחול עיקר התפלה לברר בירורים לרחות הרע שבנפש כנ"ל
 לכן אימרים סלח לנו על הפסולת שנתגלה על ידי הבירור כו', אבל תפלה
 דשבת היא בחינה עליונה ביותר דהיינו להמשיך בחינת עונג ה' בנפש
 וכמו שכתוב או תתענג כו', לכן אין אומרים בשבת סלח לנו וכל בקשת
 צרכיו כי זהו הכל בירורין משא"כ בשבת הוא להמשיך בחינת עונג ה'
 למעלה מבחי' בירורים כי באכמה אתברירו ובשבת הוא בחי' עונג התגלות
 עתיקא קדישא, וכמ"ש בסדור הארז"ל בטעם שאומרים בשבת מומוד שירו
 לה' שיר חדש שהוא התחדשות נשמות שלמעלה מבחי' בירורים ע"ש, וזהו
 ג"כ בחי' ומדריגת המן שהי' נבלע באברים ולא היה בו פסולת כלל ולא
 הי' צריכים לנקבים כלל, וכמארז"ל שמה שנאמר ויתד תהיה לך כו' היינו
 בדבר שתגרי א"ה מוכרים להם היינו לפי ששרש הבירורים הוא מבחי'
 ואלה המלכים שנפלו בשבירה מבחינת תהו כו' ומשם שרש דצ"ח הצריכים
 בירור כו' משא"כ שרש המן למעלה מבחינת תהו לא הי' בו פסולת כלל

והענין שהמן נמשך ע"י הטל כמ"ש וברדת הטל על המחנה לילה ירד המן וידוע ע"פ מארז"ל אה"י כטל ב' דכנסיי שאלה ויבא כגשם והקב"ה השיבה אה"י כטל דטוב יותר מהגשם ולא מיעצר לעולם משא"כ הגשם דלפעמים מעצר והיינו כי יש בחי' אתעדל"ע הנמשך ע"י אתעדל"ת וזהו בחי' גשם והוא כל ענין הבירורים הנ"ל שע"י הבירורים והעלאת מ"ן נמשך המשכת מ"ד והמשכה זו נק' גשם לכן נא' בתורה אם בחוקתי תלכו כו' ונתתי גשמיכם כו' וכתוב אם שמוע תשמעו אל מצותי כו' ונתתי מטר ארצכם בעתו כו' ולכן לפעמים נפסק בחי' זו היינו בדליכא אתעדל"ת אכן יש בחי' אתעדל"ע שאין מגעת שם אתעדל"ת (והוא בחי' שלמעלה מבחי' בירורים והיינו בחי' טלא דבדולחא משא"כ שרש הבירורים רק בבחי' מזלות ונוצר ונקה שזהו בחי' גשם וכמ"ש במ"א ע"פ האוינו השמים) וזהו בחי' טל דלא נפסק לעולם והיינו שמאתעדל"ע הנ"ל נמשך שיכול להיות אתעדל"ת ח"ש במן למען אנסנו הילך בתורתו כי ענין בחי' ההילוך בתורה הוא בחי' אתעדל"ת ובחינת אתעדל"ע כמשנת"ל אות ב' באריכות והכח ומקור לבחי' אלו נמשך ע"י הטל והמן שהוא עצמו בחי' שלמעלה מעלה מהאתעדל"ת והאתעדל"ע הנמשך ע"י אתעדל"ת והוא הנותן כח ועוז לבחי' אלו כנ"ל (לפי"ז מובן שבחי' הטל ומן הוא בחי' א' עם השבת שהשבת הוא גם כן בחינת שיר חדש שלמעלה מבחי' בירורים וכנודע ג"כ בזה"ק ובכהאריו"ל שבשבת הוא טלא דנטיף מעתיקא כו' וא"כ לפי"ז לכאורה יתוסף הקושיא למה הי' ירידת המן בחול ולא בשבת וית' התירוץ לקמן אות ד' בס"ד).

(נת' ענין שייכות המן לבחי' ההילוך בתורה. והענין שיש אכילה דחול בירורים ובטן רשעים תחסר ואכילה דשבת צדיק אוכל לשבע נפשו אז תתענג עתיקא קדישא למעלה מבירורים שבת לה' מבחי' בצאתך משעיר וכן ב' מיני תפלות סלח לנו אין אומרים בשבת שיר חדש וזהו המן נבלע באברים והיינו אה"י כטל אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת וזהו הילך בתורתו ע"י המן).

ד) אך להבין ענין למען אנסנו דכתיב גבי מן שע"י נסיון יודע הילך בתורתו ופי' וענין הנסיון דגבי מן היינו כדפירש"י שיקיימו מצות התלויות בו שלא יותירו ממנו עד בקר. וביאור ענין שייכות בחי' נסיון זה למהות ומעלת בחי' המן הוא ע"פ מארז"ל מי שיש לו פת בסלו ודואג על למחר הוא מקטני אמנה ופי' לשון מקטני אמנה היינו שהאמונה בבחי' קטנות והיינו שמגיע בבחי' ומדריגות הנמוכות בהשתל' שזהו בחי' הקטנות וכמארז"ל ששרו של עולם נק' נער. נער הייתי גם זקנתי שרו ש"ע אמרו אבל קמי קוב"ה מי איכא זקנה קמי' והמכוון כי בחי' זקנה היינו רוב ימים ושנים אינו שייך רק בבחי' וגדר זמן ובחי' זמן לא שייך רק למטה בעולמות בי"ע. וזהו ענין שרו של עולם שם שייך בחי' זמן ע"כ אמר גם זקנתי משא"כ א"ס ב"ה בחי' אני הוי' לא שניתי הוא למעלה מעלה מגדר בחי' זמן לכן עיני האדם לא תשבענה עיניך יונים בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא ע"ד בכל יום יהיו

בעיניך כחדשים, ולהיות כחדשים ממש הוא דוקא מצד ההתבוננות דא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר זמן ומי איכא זקנה כו' ע"כ אין שייך שיתישן ההתבוננות בזה, ולכן המן הנמשך מטל העליון שהוא בחי' אתעדל"ע שאין אתעדל"ת מגעת שם הוא בחי' אני הוי' לא שניתני למעלה מבחי' זמן לכן הי' צ"ל ירידתו דבר יום ביומו (שמתחדש מידי יום מלמעלה מהזמן בבחי' זמן, דכיון שנמשך מבחי' שלמעלה מהזמן א"כ אין שייך שיומשך המן היוזם מיום אתמול דא"כ נמשך מבחי' זמן אלא צ"ל תמיד ההמשכה ממקורו ומקורו למעלה מהזמן, וזהו כענין בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ולכן הי' זה הנסיון שלא יותירו ממנו עד בוקר שייך לענין הילך בתורתו והוא שלא יהיו מקטני אמנה בבחי' קטנות בחי' נער רק להיות בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ע"י ההתבוננות בעצמיות א"ס ב"ה ואז יוכלו לילך בתורתו, והר"ע רעייתו יונתי פי' רעייתו פרנסתי בחי' בירורים ויונתי לאסתכלא כמו בחי' מן (וטל) ובוזה יובן מה שלא ירד המן בשבת כי הנה כתיב שראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה, כי הנה מקור המשכת הטל הוא מבחי' רעוא וכל רעיון פי' הוא הרצון המקורי שכל הרצונות נמשכות הימנו גם עוד פי' רדכ"ר היינו שכל הרצונות רוצים אליו שהוא תכלית החמדה והתשוקה ונק' בזוהר כסופא דכולא ולכן בחי' זו הוא המעורר אתעדל"ת שהאתעדל"ת הוא בחי' ביטול רצון אליו ית' ולהיות ועמך לא חפצתי בארץ שאין שום חסך ועונג וזולתו ית' ורצון זה באדם שיהי' מתגלה הוא ע"י והמשכה עליונה מבחי' רעדכ"ר שהוא הרצון עליון מקור כל הרצונות ע"כ הוא הנותן כח בכל הרצונות שלמטה להיות משתוקקים לשרשם, וזהו שראשי נמלא טל היינו שראשי הוא בחי' רעוא וכל רעיון כו', אך מאחר שהטל נמשך ממקום גבוה כ"כ אינו יכול לירד למטה בחי' שפע הכללית כפי שירדה מלמעלה שלא יוכלו כלל המקבלים לקבלו ע"כ מצטרך להתחלק שפע הטל לחלקים רבים לירד דרך צמצומים רבים היינו בחי' השערות שהם מותרים המחזין שהם מיני צמצומים (כנ"ל אות א') ובהם ועל ידם יורד שפע הטל ואז יוכלו לקבלו, וזהו קווצותי פי' שדרך קצוות של השערות של הראש יורד הטל וזהו רסיסי לילה כי מדת מלכותו ית' מקור עולמות דבי"ע נקי לילה, וז"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו', והיינו שכדי שיומשך שפע טל כנבראים הוא ע"י רסיסי לילה בחי' שערות כו', וביאור הדבר מובן ע"פ מש"ל דשורש הטל ומן נמשך מבחי' שלמעלה מהזמן וכדי שיומשך למטה בבחי' זמן ומקום וזרי אין ערוך בחי' הזמן הגבולי לגבי א"ס שלמעלה מגדר זמן יותר לאין קץ ממה שאין ערוך טפה א' לגבי יום אוקיינוס דהא הים ג"כ יש גבול כמה טפים יש בו משא"כ בחי' זמן לגבי א"ס הוא כטפה א' לגבי בלתי גבול ולא כמו טפה א' לגבי הים כו' ולכן כדי שיומשך הטל ומן מבחי' א"ס שלמעלה מהזמן למטה בבחי' זמן ומקום ממש צ"ל צמצומים עצומים ונק' קווצותיו כו', ועל פי זה יובן מה שירד המן עומר לגולגולת כי הנה איתא באד"ר כמה גלגלתין אינן כו' ודיינו כמי"ש בקע לגלגולת כי כל א' מישראל יש בו בחי' רצון פשוט להוי' ונק' גלגלתא ושרשו

מקבל מבחי' רדכ"ר ולכן המן שהוא המשכה מבחי' רעוא דכל רעוין לעורר אתעדל"ת שהוא בחי' הרצון של כ"א ע"כ הי' יורד לגלגלת דוקא היינו עומר לגולגולת, כי הנה עומר הוא ג"כ לשון ושער רישי' כעמר נקי והוא בחי' קווצותיו רסיסי לילה הנמשכים מבחי' שראשי גלגלתא דחפיא על מוחא וזה עומר לגולגולת שע"י בחי' השערות נמשך מבחי' רעדכ"ר ובחי' הרצון של כל א' הנקי גולגולת כו' וע' בלק"ת בפ"י עומר לגולגולת שפ"י כן, וזה כענין הוי' בצאתך משעיר שההמשכה היא ע"י בחי' שערות ועי"ז נמשך השפע בבחי' זמן ומקום כמשנ"ת לעיל בענין שא"א לעולם בלא רחוקות, והמשכה זו למטה הוא בחול דוקא משא"כ בשבת כתיב היום לא תמצאוהו בשדה שהרי מבואר למעלה בפ"י שבת להוי' שגם הוי' הוא בבחי' שבת שחוזר למקורו והשביתה הוא מבחי' בצאתך משעיר מה שיורד ומתצמצם בבחי' שערות כי אם חוזר למקורו בבחי' עצמות א"ס כמ"ש אז תתענג על הוי' והיינו כי שבת הוא בחי' עליות למעלה בלמעלה מהזמן שלכך מונים אח"כ יום א' יום ב' אף שכבר עברו כמה רבבות ימים כו' משום דכל שבת עלי' למעלה ממש שהיא למעלה מהזמן ולכן שבת מבחי' בצאתך משעיר בחי' שערות כי אין שם צמצומים כו' ולכך א"א להיות או ירידת המן שא"א לו להתמשך למטה רק ע"י בחי' שערות וצמצומים וכנ"ל, וכיין ששבת היא למעלה מבחי' צמצומים אלו א"א שיומשך ויתגלה למטה בזמן ומקום, וזהו היום לא תמצאוהו בשדה שדה היינו בחי' עולם ו"ק בחי' מקום שם אין נמצא המן אז והטעם כי שבת היום לה' שחוזר למקורו למעלה למעלה מבחי' זמן ומקום אלא בבחי' אז תתענג על הוי' והוא דאתעדל"ע שאינו תלוי באתעדל"ת כמ"ש ישא הוי' פניו אליך כי למטה יש בחי' פנים ובחי' אחוריים משא"כ כשישא ה' פניו אליך שם אין בחי' אחוריים כלל, פי' ישא צ"ל לשון העלאה.

ויאמר משה אליהם אכלוהו היום.

שבת י"ו קטז"ב קיח"א. מד"ת. ילקו"ט ח"א ע"ד א"ב קמד"א. של"ה קלג"ב. ר"ח ע"ו כו"א י"ח * י"ג בחי' פט"ד.

א) שבת קי"ז סע"ב ת"ר כמה סעודות חייב אדם לאכול בשבת שלש כו', אכלוהו היום כו' הני תלתא היום, ור' חידקא ס"ל ארבע סעודות הני תלתא היום לבד מאורתא.

ב) דק"ח ע"א כל המקיים שלש סעודות ניצול משלש פורעניות היינו שנאמר בהם יום, וע"י ג' בחי' היום הנ"ל דשלש סעודות ניצול מהם. ופ"י מהרש"א דכל צרה נק' ע"ש לילה וגאולה ע"ש יום, ולכן ע"י שלשה סעודות שהן בחי' יום ניצול מהצרות כו', ועיקר מענין שכ' בתולע"י ובסו"ב סי' תרמ"ה ובמהרמ"א פ' אמור.

ג) וז"ל התולע"י • בשער שבת סי' עשרים ודע כי הטל העליון והאור הגדול יורד מראשו של הקב"ה לשדה של תפחים ג' פעמים בשבת והם סוד סעודות המלך ע"כ צונו חז"ל לסעוד שלש סעודות בשבת בדוגמא עליונה כו' סעודת הלילה כו' סוד הכלה כו' סעודת הבקו' למלך סוד קו האמצעי וסעודת המנחה לעתיק יומין כו' וסימן לש"ס אלו וקראת לשבת ענג ר"ת עדן היינו עת"י גהר סוד החתן גן סוד הכלה כו' עכ"ל. ולפ"ז צ"ל אמאי היום לא תמצאוהו בשדה כיון שנמשך הטל לשדה של תפחים וצ"ל דפירוש אתם לא תמצאוהו בשדה כי כשיומשך מחק"ת למטה צ"ל ע"י רסיסי לילה, משא"כ בשבת שגם הלילה בחי' היום כו' כג"ל, ועמ"ש סד"ה לבאר ענין יוהכ"פ בענין שבת שבתון הוא לכם, חז"ל הגם דשבת נקרא שבתון כו' אבל כאן נאמר לכם כו' במקור נש"י עכ"ל. נמצא חזקא ביוהכ"פ מאיר שבת שבתון שהוא עת"י במקור נש"י, משא"כ בשבת אין מאיר בחי' זו ממש במקור נש"י כי עליית המל' עד אב"א, זהו היום לא תמצאוהו בשדה כו', והנה לפי הנ"ל שהסעודה שלישית לעתיק יומין א"כ ביו"ט שאין בו סעודה שלישית עכצ"ל שאו אין גילוי עתיק יומין ממש, וצ"ל זהו ההפרש בין שבת שנק' קדש ובין יו"ט שנק' מקרא קדש, וע' בלק"ת בד"ה מצה זו מ"ש מזה.

ד) בע"מ דכ"ו א' בשם האריו"ל סעודת ליל שבת מעוררת זכותו של יצחק כו' סעודת שחרית זכות אברהם סבא כו' סעודת שלישית נחלת יעקב, מוצאי שבת דוד מלכא כו'.

ה) בחי"י • פ' בשלח במקומו. סעודות הלילה נגד שמור בואי כלה סעודת שחרית זכור ונק' קדושא רבא כמו אהבה רבה ביום ואהבת עולם בלילה, סעודה שלישית לראשית הראשית כו' ועליו נאמר היום לא תמצאוהו כי מלת לא כמו אין, כי החכמה מאין תמצא עכת"ד. הנה מ"ש בסעודה שלישית זהו ענין זכור ושמור בדבור א' נאמרו דפי' בת"א ששם לגבי הכתר שמור חכור שוין בהשוואה א', זהו היום לא תמצאוהו, כי עכשיו נק' אין שאינו מושג אבל לע"ל תמצאוהו שאו יהי' גלוי הכתר סוכ"ע, וגם לפמש"ל סעיף יר"ד דמן שנמשך מבחי' הוא ולע"ל נאמר ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה שמה שעכשיו נק' הוא היינו סוכ"ע בחי' העלם הוא דא עתיקא יומשך

וז"ל התולע"י . . מ"ש מזה : ראה גם לקמן ע' תרכא.
בחי"י . . נצא השדה : ראה גם לקמן ע' תרכ.

לעיל בבחי' זה היינו בבחי' גילוי ולכן ג"כ לעיל תמצאותו, ומה יובן דדוקא בטעודה שלישיית יוצאין במיני תרגימא ע"ד ואיך לא אשא להם פנים והם מדקדקים ע"ע כזית שנתבאר בלק"ת פ' נשא, ובשם אדמו"ר נ"ע כ' ג"פ היום הא' נגד ב"ע כי הנה היכלות דבי"ע נק' לילה כמ"ש במ"א, אך בשבת הם בחי' יום וע' בהרמ"ז פ' בא שלכן לא נאמר ויהי ערב ויהי בקר יום השביעי לפי שביום השבת לא היה בו לילה, והיום השני נגד אצי' וזהו כי שבת היום להוי' והיום הג' נגד א"ס כו' דהיינו בבחי' כתר, וזהו היום לא תמצאותו זהו ג"כ ענין ג' סעודות דשבת, והנה בזה יש לתרץ דהא קשה מ"ש אכלוהו היום, והלא בכל הימים היו אוכלין אותו, אלא הענין כי אכלוהו היום קאי על סעודה דליל שבת שהרי משלשה היום למדו שלש סעודות, וא"כ איך אמר על סעודה זו אכלוהו היום דמשמע בחינת יום אלא משום דאכילה דשבת גבהה במדרגה מאכילה דחול שהיא בחי' וקראת לשבת עונג ר"ת עדן נהר גן, ולכן גם סעודה דלילה נק' בחי' אכלוהו היום והבירור נק' ע"ש לילה ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו', משא"כ בשבת בורד אסור כו', ולכן בלילה דבשבת לא ירד המן שהי' יורד בבחי' שראשי נמלא טל ע"י קורצותיו רסיסי לילה, משא"כ בבחי' לילה דשבת שהיא בחי' היום, ומענין שדה עמ"ש ע"פ והנה אנתו מאלמים אלומים בתוך השדה בת"א פ' וישב ובד"ה ראה ריח בני כריח שדה, ועמ"ש בפ"י וכל שיח השדה בהגותו לד"ה חכלילי, וע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה, ונתתי עשב בשדה, עיניך בשדה אשר יקצרון, לכה דודי נצא השדה.

ו) עמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו שלא נרפס בענין ג' בחי' דשבת אשר מנחה דשבת זהו ענין מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבתי שמה שהיא בחי' שלמעלה מאתעדלית רק באה במתנה ונק' שבת שבתך לך הודיעם כדי שיהיה הכנה ע"ד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר שיהי' שבת שבתך והא' לי זכר, משא"כ שבת שבתך היא לי נקבה כמ"ש במ"א.

הרמ"ז פ' בשלח דסי"א ע"א שבחי' מ"ן גם ששרשו ממ"ס הוא מסוד ה' קולות חיצוניות הבינה שמשם מוזן ז"נ כל ימות השנה כו', אמנם מוזנא דחבריא הוא מסוד ה' קולות הפנימים שהם סוד מוזן בינה בעצמה שהוא משפע ח"ס בעצם שבתוך פנימיות הבינה, ועיין בע"ח שער יוהכ"פ פ"ג ולכן כתיב למען אנסנו הילך בתורתך, וארז"ל לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן והוא מבואר עכ"ל, וכענין חיצוניות ופנימיות שפע דמ"ס י"ל שהיו ענין השערות דע"ק מותרי מוחין השמן הטוב שבתוכם עיין ביאור ע"פ תורה צוה לנו פ"ג ורפ"ד ועיין בהרמ"ז פ' אמור דף צ"ד.

ה' קולות דתורה שהם פנימי', וזהו בן פורת יוסף פרת חשבון ה"פ קול כמ"ש במ"א, ועמ"ש בלק"ת כשה"ש בכיאר צאינה וראינה תראשון עוד כ' הרמ"ז לחם גימט' ב"פ טל י"ל ב' מיני טל דע"ק ח"א, לכן היה מן באמצע ב' טל הנ"ל ועיין מענין ה' קולות בפע"ח שער יוהכ"פ.

ח) בעה"ק ח"ב פמ"ג תאריך בענין המן ובפי' ויענך וירעיבך ואכלך את המן למען הדיעך כו' והביאו השלי"ה דכ"ג ע"א. והיותא מדבריו שיש במן ג"כ ב' בחי' א' הרוחניות שבו שהוא מוצא פי ה' קודם שנתגשם וירד למטה וממנו היה נזון משה בהר ארבעים יום. ותו ג"כ ענין עוה"ב שצדיקים נהנים מזיו השכינה, והב' אחר שהוא נתגשם ונעשה מן. והו מוזן דור דעה דור המדבר הביאו השלי"ה דכ"ג ע"א. והוא מבואר ג"כ בציוני פ' בשלח בד"ה הנני ממטיר ופי' בזה פלוגתא דרע"ק ורי"ש פב"ת דיומא דרע"ק אומר לחם אכירים אכל איש לחם שמי' ניוזנין בו, היטו זיו השכינה קודם שמתגשם להיות מן כו' ורי"ש תפס עליו שזו הבחי' אינו נק' לחם. עוד כ' הציוני דר' אליעזר חסמא אומר היום לא תמצאוהו היום אי אתם מוצאים אבל אתם מוצאים אותו לעוה"ב והוא מבואר בילקוט רמז רס"א ור"ל שבעוה"ב יהי' קיומם ביסוד המן שהוא הזיו העליון וכמשארו"ל העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה כו' עכ"ד. ובוה איש מה שיש להקשות דהא בת"א מבואר הטעם שלא ירד מן בשבת כי הוא נמשך ממו"ס טלא דבדולחא ולפי שבשבת עליות העולמות אי אפשר למן לירד, וא"כ קשה איך ימצאוהו לע"ל שהוא יום שכולו שבת ונק' שבת בשבתו שהוא עליה יתירה מבשבת דעכשיו, אלא הענין דמה שא"א למן לירד בשבת זהו הבחי' הב' מה שנתגשם ונעשה מן ולחם גשמי שהגוף יהי' נזון ממנו ומוכרח לירד דרך מעביר ע"י מט"ס כנ"ל בפיו הנני ממטיר בחי' זו א"א להיות שבשבת שאו שער החצר הפנימי' פתח בחי' אצילות כו' ע"כ א"א שבחי' הפנימי' ירד ויתגשם, אבל לע"ל ליום שכולו שבת שאין בו אכילה ושתיה גשמיות כ"א יזנו מזיו השכינה שהוא יסוד המן כנ"ל בחי' זו ימצאוהו לע"ל זוקא וכן מצאתי בהמפרש במכילתא פ' בשלח פ"ה ח"ל אבל לעוה"ב אתם מוצאים אותו פי' שבעוה"ב הוא יום שכולו שבת ואעפ"כ ירד המן כענין שאמרו בחגיגה שחקים טוחנין מן לצדיקים לע"ל הרמב"ן פי' שיהנו מזיו השכינה או מיסוד המן עכ"ל. ועמ"ש לקמן סעיף י"ג.

ט) י"ח דוד קי"ד יב"א השמים שלא היה להם לב ונתן להם לב ויורידו מן לישראל שהיה להם לב ושמרו התורה בכל לבבם ובכל נפשם עכ"ל. אפ"ל שיש ב' בחי' ל"ב נתיבות חכמה היינו ח"ע ח"ת כמ"ש בפרדס ערך כבוד וההמשכה מבחי' ל"ב השמים היינו ל"ב נתיבות ח"ע ומהם נמשך מן ללב ישראל ל"ב נתיבות ח"ת כו', ועמ"ש במ"א ע"פ ויכולו השמים בענין כל האומר ויכולו בע"ש.

י) בשערי אודה להר"י גיקטילגא ז"ל סוף שער חמישי אבל הכתר העליון כו' אין אנו קורין אותו בלשון אתה אלא בלשון הוא אנו קורין אותו כו' וסימן ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא, ודע כי המן מן הכתר עליון ירד כו' כי לא ידעו מה הוא אין לך בעולם שידע מדת הכתר הנק' הוא (והאריך עוד מענין הוא בשער יח) וזהו הוא רחום יכפר עון כו' והוא באחד זמי ישיבנו עכ"ל הביאו ביר"ג פ'

בשלח, והמפרש שם כ' ומי ישיבנו מי היינו בינה כי הוא נש"ב גימטריא מי והוא באחדות וקישור עם מי שהוא הבינה וממנה עם עולם כי היא הבינה חזרת ומשיבה אליו כל הדברים עכ"ל. ועיין פרדס ערך תשובה וערך יובל, וע' בת"א ר"פ לך בפ"י הוא עשנו ועפ"ז אפ"ל דהמן שבא בהגשמה שרשו מחיצונות הכתר ולע"ל בעוה"ב שיהי' יסוד המן זהו מפנימי הכתר, ועפ"ז י"ל פ"י מן הוא ע"ד ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גודלי כנ"ל סעיף ז', וכן פ"י רש"י מן הוא הכנת מזון הוא ע"ד וימן להם המלך, כי לא ידעו מה הוא שיקראו בשמו עכ"ל.

(א) הש"ך כ' מן מס גזן במילואו גימטריא מקום היינו ענין עושין רצונו של מקום ואז א"צ להיות ואספת דגניך כו', ועד"ז יובן מ"ש בילקוט בפ"י לזרותיכם לדורו של ירמיה שהוציא להם צנצנת המן ואמר להם הדוד אתם ראו כו' ע"ש, הכוונה שאם יעשו רצונו של מקום יפרנס אתם ע"י שאזורים יעשו מלאכתם וכמו שפרנס ע"י מן כו'.

(ב) בת"א בד"ה אכלוזה היום, פ"י דאכילה דשבת זהו כענין מדרגת מן שלא היה בו פסולת וכמ"כ ארז"ל פרש חגיכם ולא פרש שבתכם, ויש להעיר ממ"ש בסידור ע"פ יום ליום יביע אומר בענין מזונותיו של אדם קצובים לו גר"ה חוץ מהוצאת שבת ויו"ט שאם הוסיף מוסיפין לו הטעם משום דבשבת הוא גילוי עולם התענוג ע"כ כל דינין מתעברין וידוע דעולם התענוג זהו בחי' הכתר דהיינו עתיקא קדישא המאיר בבינה כו' ומבחי' זו נמשך המן כנ"ל, ולכן היו טועמים בו כל הטעמים שהרי עולם התענוג נק' מקור חיים מקור התענוגים שממנו נמשכים כל מיני תענוג, לכן הוא מקור לכל הטעמים, ועמ"ש מענין טעמים בד"ה חכלילי עינים מין, כל חיך הטועם כו', חיך חכמה הטועם שמקבלים הטעמים מהכתר כו', והקצבה שרשה מקו המדה שורש הגבול לכל דבר ומה שמוסיפין לו היינו שאז גילוי מקור קו המדה שמשם נמשך הברכה וע' בת"א סד"ה ראה ריח בני ובלק"ת בביאור ע"פ כה תברכו בפ"י ישא ה' פניו כו', ועוי"ל כי יש שורש ותוספת ועיקר תוספת האור מאיר בשבת זיו"ט ולכן אם הוסיף כו'.

(ג) עוי"ל כי הטעם שכל השפעות יורדים בשבת הוא כמ"ש במדרש לפי שאין לפניו חילוק רשויות, חה לגבי ההשפעה חיצונית אבל לגבי השפעה הפנימית הרי אין דומה הגילוי שבבריאה ליצירה כו' וכמ"ש מזה בד"ה למנצח על השמינית הנ"ל, ועמ"ש מזה בלק"ת פ' תזריע בד"ה למנצח על השמינית ובת"א בסופו בביאור לבסומי בפוריא דרוש השני, ולע"ל יהי' הגילוי בפנימי' ג"כ למטה כמו למעלה, כמ"ש בת"א יתרו בביאור ע"פ זכור ושמור בדבור אחד לכן יוכל מן לירד ג"כ בשבת אף בגשמיות ממש.

(ד) בפסוק והוא כורע גד לבן במכילתא * ר' אליעזר המודעי אומר כאגדה שמשכת לבו של אדם, הענין עפ"מ"ש בוח"א ויחי דף רל"ד ב'.

ע"פ האספו ואגידה רוא דחכמתא איהו. ובמקמ' שם ג' יסוד ד' מ' הטפה
 זהו היוד שבין ג' ל' כו' האיכ זהו ע"ד ויגש אליו יהודה אחד כאחד יגש.
 וע' מענין תמונת הגימל בבה"ז בלק דר"ג בפיו רובע ישואל, ובמא"א את
 ה' סכ"א הגדה בחכמה כו' רוא דחכמתא יסוד אבא נר דנגיד עכ"ל. ועמ"ש
 מזה סד"ה גד גדוד יגדונו, והיינו כי הגדה זהו פנימיות התורה ואריותא
 סתים וגליא וכן ישראל סתים וגליא לכן ע"י סתים שבתורה יוכל לחבר
 הפנימית שבישראל אל פנימי' אור א"ס מה שקוב"ה סתים וגליא היינו סובב
 וממלא, הי"ע אה"ר בכל מאדך שלמעלה מבחי' בכל נפשך. ואפ"ל שזהו
 ענין נכנס יין יצא סוד דפי' בד"ה חכלילי סוד היינו אה"ר היא מתגלה ע"י
 שנכנס יינה של תורה היינו פנימי' התורה נק' יין החיצוניות התורה נק'
 לחם וע"י הפנימי' התורה יוצא סוד היינו פנימי' הנשמה שממנה נמשך
 אה"ר, ולכן ארז"ל והישר בעיניו תעשה אלו האגדות שזהו ע"ד מילי חסידות
 שהוא כענין לחם אבירים הנ"ל שיהי' בחי' אביר לב בקדושה היינו בכל
 מאדך בלי גבול וכמ"ש ישר יחזו פנימו, ועמ"ש סד"ה כי תשמע בקול בפיו
 לעשות הישר בעיני ה'. ומזה יוכן מ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום
 אשר ע"י מן נמשך הכח להיות אתעדל"ת בתפלה ואתעדל"ע ע"י הלכות
 התורה לפי שהמן הוא מבחי' טל שעז"נ אהיה כטל לישראל, ועמ"ש מזה סד"ה
 האזינו השמים דרוש הראשון המשכה זו זהו ע"י דברי אגדה פנימי' התורה
 והיינו שמושכת לבו של אדם שיבא לבחי' בכל מאדך כו', ופי' מושכת ע"ד
 משכני אחרין נרוצה, וכתוב בחבלי אדם אמשכם, והו' גד לכן לבטנית הוא
 הארת הכתר, ועמ"ש בת"א ס"פ ויצא סד"ה וישכם לבן בבקר ועי"ז ויעקב
 הלך לדרכו, ולכן וטעמו כצפיתית בדבש כי ענין ומתוקים מדבש זהו פנימיות
 התורה, שעז"נ דבש חלב תחת לשונך, וחיצוניות התורה נק' לבו לחמו
 בלחמי כנ"ל, אך א"א לאכל דבש בלי לחם ולכן צ"ל ב' הבחינות, וענין
 ועינו כעין הבדולח שעם היותו לבן יש בו קצת גוון אדום זהו ששרשו ממו"ס
 שבו מלוכש גבורה דעתיק וזהו יאה עניותא לישראל כברזא סומקא לסוסיא
 חיוורא כי סוסי' חיוורא זהו אותיות שמבחי' ורב חסד בלי גבול וצ"ל לזה
 צמצום שלא יומשך רק בקדושה, וזהו ואהיה כטל לישראל, ועמ"ש בד"ה
 אשירה להי' כי גאה גאה בפיו משפט וצדקה ביעקב אתה עשית, וזהו הברזא
 סומקא דהי צח ואדום, וכענין לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים
 לכן ויענך וירעיבך כו' לזכך החומר גופני, כי שמנת עבית כו', ועמ"ש
 בענין הנדרים בד"ה ראשי המטות ועמש"ל ססעי' ד'.

טו) בפסוק ותעל שכבת הטל עמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום
 מענין טל ובלק"ת סד"ה האזינו השמים זדוש הראשון, ולכן
 אבות מלאכות הם ארבעים חסר אחת שהוא מנין טל כי ע"י שנוהר מהמלאכות
 ותולדותיהן זוכה לבחי' טל דע"ק בשבת, ועו"ל כי ששת ימים תעבד שייך
 ברוחניות בעבודת ה' בששת ימי המעשה לברר וצ"ל חרישה חריעה כמ"ש
 בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי, ודרך כלל לייט אבות מלאכות הם בג'

דברים מזון לבוש בית שישנם כלם בעבודה, ועיי ל"ט מלאכות אלו בחול אתעדלית לעורר אתעדל"ע, זוכה בשבת לבחי' טל אתערותא דלעילא שלמעלה מאתערותא דלתתא.

ויאמר משה בת"א דק"ח סע"ב, עמוד ג' שטה ב'*. ועוד דהא ארז"ל במכילתא הובא בילקוט ע"פ היום לא תמצאוהו אבל אתם מוצאים אותו לעוה"ב והרי עוה"ב הוא יום שכולו שבת ואיך ירד בו המן מ"ש משבת דעכשיו שלא ירד בו המן, והרי שבת דלע"ל שהוא יום שכולו שבת גבה יותר מבחי' שבת דעכשיו במ"ש סד"ה והי' מדי חחדש בחדשו בפ' ומדי שבת בשבתו יעו"ש. וגם.

שטה בתורת* תורת. קיצור. ענין שלא ירד מן בשבת ושיום שכולו שבת ירד, וענין איזה שייכות יש לנסיון דמן על קבלת התורה. אך תנה. שטה כנגד ס"ד נשמות*, ועמ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו בלק"ח פ' בהר הענין.

שטה סוכ"ע * בבחי' ממכ"ע, וכמ"ש מזה בד"ה אני ישנה ולכי ער ובד"ה מנוזה מימין שהאותיות שרשם מבחי' איר, וע' בהרמ"ו ר"פ ויקרא כ"ו.

שטה תרכב על סוסין * כו'. ועמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' בפ' וסוס אשר רכב עליו המלך שיש אותיות מבחי' כרוב, והר"ע בליליא מאי קעביד רוכב על כרוב קל שלו כו', והוא מבחי' שם מ"ה דהיינו בחי' אדם, אך כרוב היינו כשמתצמצם בבחי' יצי' מט"ם אנפי זוטרי הנק' כרוב כרבי' אכן טוס הוא אותיות מבחי' שם ס"ג שהוא למעלה מבחי' שם מ"ה, תוהו תהפרש בין אותיות חיות העולמות שהן מבחי' כרוב נער הייתי שרו של עולם אמרו, אבל אותיות התורה נק' כי תרכב על סוסין כו', ע"ד כי גאה גאה על גיוותניא, ועמ"ש ע"פ ואתא מרבכות קודש ובד"ה לסוסתי ברכבי פרעה בת"א פ' בשלח ובשה"ש ע"פ לסוסתי, ולכן ע"י אותיות התורה נמשך גילוי אור א"ס מבחי' סוכ"ע שלמעלה מבחי' כמראה

שטה ב' : בהוצאת קה"ת תשס"ו הוא בוך סה, א שטה : אפי' בשבת.
 שטה בתורת : שם דף סה, ב שורה : הל"ל.
 שטה כנגד ס"ד נשמות : שם : נשמות.
 שטה סוכ"ע : שם : מלמעלה.
 שטה תרכב על סוסין : שם : סוסים.

אדם, ולכן יהי' הגילוי למטה ממש בעשי', כמו עדימ' שעיי' הסוס יכלים לרוץ למרחוק יותר ממה שהאדם יכול לרוץ, והרע' כל מה שהסוס רץ ומיצל יהי' קדש לה'. האפ"ל ענין המשכה זו מס"ג דינו יש האמיתי, כבוד אל גימט' ס"ג דינו גילוי כבוד עילאה אך שלמעלה הוא היש וכולא קמי' כ"ח, אבל אותיות המחיי' עולמות הם המחיי' בענין שלמטה נ' יש דבר כ"ו, וע' בזח"א ד"ח ע"א ע"פ השמים מספרים כבוד אל, ובפי' הרמ"ז שם שהוא בחי' ד"ע כ"ו.

קיצור. שהתורה היא אותיות אתא בוקר כי תרכב על סוסך, ולמעלה מבחי' אותיות הנק' כרוב אנפי זוטרי, ואף שרשן מבחי' אדם מ"ה, אבל סוס שרשו מס"ג ממשיך גילוי יש אמיתי כבוד עילאה להנחיל אותבי יש שלמעלה היש וכולא קמי' כ"ח, וגם כי סוס גימט' ב"פ ס"ג בחי' כי גאה גאה על גיוותניא כמ"ש בת"א בדיה וקבל היהודים.

(ב) וביאור הענין הוא כי הנה ידוע, בשטה תרכב *.

שטה אמלוך, העולמות * (עמ"ש מזה בד"ה ואולם חי אני שבחי' המחשבה דאנא אמלוך הוא המשכה פרטית מבחי' כח המושבה, וכח המחשבה זהו הנק' שמו שע"ז ארו"ל עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבה, ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה כי כארץ תוציא צמחה פ"ג יעו"ש) ושמו.

שטה לבדו * , ושמים. עמ"ש מזה בד"ה לכן אמור לבניי ובדיה לא תהי' משמלה, שבריאת.

שטה הארה דהארה זו * (ע' באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי, ומ"ש במ"א ע"פ אשר שם שמות בארץ א"ת שמות כ"ו) הוא ע"י.

שטה נמלך * , כי בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית, וארו"ל פ"ס דשבת דפ"ח ע"א תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם ישראל מקיימין את התורה כ"ו, וכמ"ש ולכבודי בראתיו, וגם ארו"ל ע"פ כי זה כל האדם שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, וזהו אפריון עשה לו המלך שלמה כ"ו, אפריון זה העולם כ"ו, תוכו רצוף אהבה זה התורה שגאמר אילת אהבים, הפי' הוא שתכלית עשיית האפריון הוא תוכו דהיינו התורה, וכן ואהב את יעקב, וכמו האפריון שהיא החופה שתכליתה מה שאהב את הבלה כ"ו, ועד"ז ארו"ל ע"פ ומצאת את לבבו נאמן לפניך, מה צורך הי' ליחס שם ארפכשד שלח עבר כ"ו, אלא בשבילך אכרם והוא אברהם כ"ו, וכן

בשטה תרכב : שם : סוסימ.
 שטה אמלוך, העולמות : שם : מלכותו.
 שטה לבדו : שם : ושמו הוא.
 שטה הארה דהארה זו : שם : דהארה זו.
 שטה נמלך : שם : הממשיכים.

תרי אור בשלח התורה

מה צורך הי' לייחס פרץ חצרון כו', לא בשבילך מצאתי דוד עבדי בסוף רות רבה כו' (וכש"כ שהוא כן בענין במי נמלך כו'), ולכן נק' בנאים שעוסקים בבנינו ש"ע (אשר הבנין הוא ע"י אבנים שהם אותיות שתי אבנים בונות שתי בתים כו', וזהו"ע אימתי גדול ה' כשהוא בעיר אלקינו, ובפרט למש"ל שע"י אותיות התורה נמשך מבחי' אותיות עליונים כו', וזהו"ע עמל תורה שלמעלה מעמל שיחה כו', ועמ"ש ע"פ תבנה ותכונן עיר סידתן, וזהו עולם חסד יבנה, ובחי' החסד היינו מ"ש ואיש כי יקח אחותו חסד הוא, ופי' בזהר ואיש דא קוב"ה כי יקח אחותו דא כנס"י היינו להיות דירה בתחתונים, וזה החסד יבנה ע"י בנאים, וזהו ורב שלום בניך א"ת בניך אלא בוניך כו') ולכן ארז"ל פ"ק דתענית ד"ג ע"ב ופ"ק דעכומ"ז ד"י ע"ב ע"פ כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם זכרי' סי' ב' כשם, בשטה ארז"ל.

שטה איך, הענין כי לפי פשוטו של מקרא רוחות.

שטה הנה במשל כו' (עמ"ש בד"ה וארא אל אברהם גבי משא"כ לגבי קוב"ה בכבודו ובעצמו כו', הרי הוא רם ונשא כו' מגדר הקצוות גשמיות ורוחניות כו' ע"ש) כך.

שטה בבחי' הממשיכים * כו' (ע"ש בד"ה וארא הנ"ל גבי ונותן לנו הכח כו' להיות יכולים להמשיך בחי' יחודו כו' גם בבחי' התחלקות הקצוות כו' שיהא אחד ומתאחד בתחתונים עכ"ל. והוא ההמשכה מבחי' יחיד להיות אחד, היינו א' בז' רקיעים ובארץ ד' רוחות כו' ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה בהעלותך את הנרות דרוש הראשון פ"ב) והיינו.

שטה שהיא *, אות. והנה לפי פי' רז"ל בפסוק כארבע רוחות היינו רוחות הם הרוחות הנושבות שבלעדן א"א לעולם להתקיים, וכי מהרש"א פ"ק דעכומ"ז שם ת"ל כי רש"י בפ"ק דתענית פי' כי בלא רוחות לא יוכל העולם להתקיים מרוב הבל חמימות, אבל לפי הדמיון ג' כי הרוחות הם קיומו של עולם היבשה שהוא מייבש הארץ, ולולי הרוח הי' העולם כולו מים במים כו' כן הם ישראל כו' עכ"ל וע' בגמ' פ"ק דתענית ד"ג סע"א גבי תאנא בטל וברוחות אין מחייבין אותו להזכיר כו', לפי שאינן נעצרים, ופרש"י שאלמלא הן אין קיום לעולם כו', דטל ורוחות מועילות לארץ לתקנה ולנגבה כדבסמוך זיקא דבתר מיטרא כמיטרא עכ"ל, ואאזמו"ד ג"ע בביאור דעולת תמיד פי' שהוא הרוח המנושב על עפר הארץ ונכנס בתוך תוך חלקי העפר ופעולתו שהוא ממליש הקושי והיבשות שיש בעפר הארץ ומרפא ארעא להיות מתלחלת היטיב מן המטר כדי שתוציא כחה הטיב להצמיח כל צמח, ונמצא פעולתו ע"ד מלמטה

שטה בבחי' הממשיכים : שם : מתלבש.
שטה שהיא : שם : אות אחת.

למעלה להעלות צמח הארץ, ויש רוח מלמעלה למטה כמו משיב הרוח ומוריד הגשם כו', וכך הנמשל כי התורה נק' רוח הוא ת"ת קו האמצעי הממוצע בין חו"ג, ויש בו ב' בחי' הנ"ל הא' מלמטה למעלה היינו שנותן כח שיהי' אתעדל"ת בחי' אם ישים אליו לבו שנק' רוח כמו והרוח תשוב אל האלקים. רוח האדם היא העולה בחי' תשובה, ועי"ז נמשך מלמעלה למטה עד יערה עלינו רוח ממרום ונחה עליו רוח ה', וזהו"ע רוח אמשך רוח ואייתי רוח, ועמ"ש מענין רוח ע"פ כי הנה יוצר הרים ובורא רוח בטידור גבי דרושים לחתונה, ומ"ש בלק"ת סד"ה והי' מספר בני", ולהעיר מענין האצלתי מן הרוח אשר עליך, המכוון דכשם שא"א לעולם בלא רוחות הנשבות שע"ז קיום העולם כך א"א לעולם בלא ישראל שהם הממשיכים בחי' רוח היינו רוח אייתי רוח ואמשך רוח שיהי' בחי' כי כארץ תוציא צמחה כו' תדשא הארץ דשא כמ"ש ענין דשא וצמיחה זו בד"ה כי כארץ תוציא צמחה, וגם מ"ש רש"י מרוב הבל כו' היינו ברוחניות כי הלא כה דברי אש שהי' מסתלק החיות, אך ע"י הרוח הממשך מלמעלה למטה וכענין רו"ש אש ומים שהמחברם זהו הרוח כמ"ש בד"ה וכל העם רואים את הקולות נמצא יש ב' פי' בענין בלי רוחות הא' ו"ק גשמים הב' רוחות הנשבות, י"ל פי' שלישי המורכב משני הפי', והוא כי גם הרוחות הנשבות הן עצמן נשבות מארבע רוחות העולם כאמרם רוח צפונית רוח דרומית רוח קדים כו', והנה הרוח הנשבת מצפון לדרום הוא מחבר צפון עם דרום שדרי נשבת מצפון לדרום וכן בכל הרוחות כו', וא"כ זהו"ע התכללות ו"ק שלהיות ההתכללות זהו ע"י הת"ת הנק' רוח כנ"ל וכך נש"י ממשיכים ההתכללות המדות ע"י התורה הנק' רוח הוי', וע' זח"ג נשא דק"ל ע"ב ע"פ מארבע הרוחות בואי הרוח וכענין ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה כו', גם לפמ"ש בביאור דמזוזה מימין שרש אותיות התורה נמשכים מבחי' אויר שהוא אור יו"ד כו' ע"ש ולכן ס"ר גשמות ששרשן מס"ר אותיות התורה הן הנק' רוחות המקיימים העולם, ועמ"ש בביאור תורה צוה בענין משיב הרוח ומוריד הגשם.

קיצור. התהוות העולמות מאין ליש הוא מהארה דהארה והמשכה להיות הארה דהארה זו הוא ע"י נש"י, וזהו הודו על ארץ כו' וירם קרן כו' ולכן נק' בנאים כשם שא"א לעולם בלא רוחות גבול המקום כך א"א כו' שהם ממשיכים שיהי' התלבשות אוא"ס בבחי' מקום ע"י שהם ג"כ שרש ו"ק ששה משמותם, וכן ס"ר גשמות ס"ר אותיות התורה בחי' סוסך הנ"ל, ובהג"ה ענין הארה דהארה וענין בשביל ישראל כו', אפריון כו' תוכו רצוף אתכה כו', וענין בנאי' שיהיו האותיות הנק' אבנים אבנים יקרות בחי' גדול ה' כו' בעיר אלקינו כו' ובנין זה נק' עושין רש"מ, וזה כשם שא"א לעולם בלא רוחות ו"ק מקום כו', כך המשכה מבחי' יחיד בבחי' אחד, והפי' רוחות הנשבות גודמים שיהי' כארץ תוציא צמחה כו', גם הרוחות נשבות מרוחות העולם רוח אייתי רוח ואמשך רוח, וס"ר גשמות ס"ר אותיות שרשן ג"כ מאיר רוח.

ג) וע"ז נאמר בשטה שהיא * עמוד תמיד שטה ד' בבחי' שערות * (ועמ"ש מזה בד"ה ועשית בגדי קדש וסד"ה בהעלותך את הנרות ודוש וא' בענין כשמן הטוב יורד על הזקן כו', ועמ"ש בד"ה תורה צוה ספ"א בפ' זרח משעיר למו ובהביאור שם פ"א ורפ"ד. ואפ"ל לפ"ז פי' בצאתך משעיר כו' כי בהשערות יש חיצוני' ופנימי', חיצוני' היינו עצם השערות ופנימי' היינו כשמן הטוב המלוכש בהן, ובצאתך משעיר היינו גילוי הפנימי') וכל.

שטה שסיים * ביטול (וע' בילקוט פ' יתרו רמז רפ"ז בפסוק אנכי, כשעמד המקום נאמר אנכי הי' הארץ חלה, וברבות יתרו פכ"ט) והוא.

שטה היינו בקבלת התורה * (ועו"ל פי' זרח משעיר למו ופי' ה' בצאתך משעיר ע"ד המבואר בד"ה בשלח פרעה בפ' ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול ותלבש את יעקב בנה הקטן, וע"ד מ"ש בביאור דמחר חדש בפ' ושלת תרד מאד, שהרע נהיתם לי סגולה ממה שאתם מבררים מכל העמים, וכן השערות עליונים נעשים מהבירורים המתבררים מעולם התוהו, כמ"ש בבה"ז פ' נשא סד"ה כחלא דגלגלתא וע' בזהר פ' בלק דקצ"ב סע"א וע"ב כו') אך הנה גם.

שטה מצרים * סט"א (עמ"ש בד"ה וכל העם רואים בענין שמצרים נק' כור הברזל, ומ"ש ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר שארו"ל בירושלמי וברבות פ' אחרי פכ"ג שזה נמשך מהשעבוד בחומר ובלבנים, ועמ"ש סד"ה וידבר אלקים כו' וארא אל אברהם, ועמ"ש עוד מענין שהמלאכים ביקשו התורה ולא נתנה להם בת"א פ' יתרו בד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו ושם נת' דעם היות שוהו מצד שהנשמות עבמ"ח, משא"כ המלאכים שרשם מהדיבור, אך עוד זאת כי הנשמות זכו לזה דוקא ע"י התלבשות הנשמה בגוף ונה"ב וע"י אתכפי' סט"א ובירוד גה"ב נעשה בחי' החיות נשאת כו' ומעלת בחי' כמראה אדם שהוא התורה לבחי' אא"ס ממש ולכן ע"ז דוקא נמשך אא"ס בתורה כו', ומזה יובן מש"כ ענין נותן התורה שבכ"י, והיינו ע"י התפלה שהיא בחי' והחיות נושאות כו'. עוד י"ל שזהו שארו"ל פ"ק דברכות ג' מתנות טובות ניתנו לישראל תורה וא"י ועוה"ב וכולם לא נתנו אלא ע"י יסורים והקשה בשל"ה דקנ"ו והלא נותן בעין יפה ותידן כי קליפה קדמה לפרי, ולכן צ"ל ע"י יסורין כדי לשבר הקליפה ועמ"ש בת"א פ' וארא בד"ה קח את מטך בענין שבירת הקליפה, ומ"ש ע"פ כי מגסה כו' לדעת כו', והיינו ג"כ כנ"ל בפ' בצאתך משעיר ובפי' זרח משעיר למו, ועמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן בענין כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא

בשטה שהיא : שם : אות אחת.
שטה ד' בבחי' שערות : שם : לוח דמיון.
שטה שסיים : שם : זו היה.
שטה היינו בקבלת התורה : שם : סיני.
שטה מצרים : שם : שערי.

דקובי"ה בכולהו עלמין, ומ"ש ע"פ הוהר ר"פ יתרו שקדם מ"ת הי' צ"ל שיודה יתרו כדי לאכפ"י לסט"א, ומ"ש בלק"ת פ' אמר בד"ה וספרתם לכם שכדי להיות התגלות רצונו ית' למטה הוכרח להיות תחלה בירור נה"ב, והו"ע ספה"ע קודם חגה"ש שבו מ"ת) אך הנה.

שטה אדם •, ממצרים (ר"ל כמו שמ"ת הי' דוקא ע"י דאתכפיא סט"א תחלה כך ג"כ בכ"י צ"ל בחי' יצ"מ כדי שיהי' בחי' גותן התורה בכ"י, ועמ"ש מזה סד"ה לכן אמור לבניי אני הו"י הוצאתי אותם ובהביאתי שם בסופו שבכל יום נמשכים מחזין חדשים לז"א שהוא התורה וכמ"ש בזה ע"פ כונן שמים בתבונה כונן לשון הוה, כי שמים לא זכו בעיניו מגודל החביבות נ' לו שעדיין צריך תיקון, וזה ונהר יוצא מעדן יוצא תמיד להשקות את הג'ן סדרים דאורייתא כו', ולכן נאמר לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך כו' להיות ולא ימיש מעשות פרי כו' כמ"ש במ"א, ולכן צ"ל ג"כ אתכפ"י סט"א בכ"י בחי' יצ"מ, ועמ"ש סוף הביאור לכן אמור הנ"ל וגם כי ענין המשכת המחזין גק' לידת המחזין וצריך להרגיש צער תבלי לידה, והו"ע מומור יענך ה' ביום צרה כמ"ש מזה בד"ה והיה מספר בניי, ועמ"ש בענין אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, תהו בכ"י יהיו בעיניך כחדשים מה להלן באימה ויראה אף כאן כו', ועמ"ש בפ"י אני תורתך שעשעתי בד"ה ואהי' אצלו אמת ומ"ש בפ"י עוסק בתורה לשמה לשם התורה, ומ"ש בד"ה שה"ש בפ"י הקב"ה יושב ועוסק בתורה כו', והיינו ע"י כלה שארי ולבבי כו') ועד"ז.

שטה הנפש • לאלקות ממש (וכמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער בפ"י רעייתי ע"ש פ"ב, וע' בד"ה וארא אל אברהם קרוב לזה) והנה כמו.

שטה מצרף, מהללו (עמ"ש מזה בד"ה במדב"ס באוה"מ) שבמהללו.

שטה סלח •, ולדחותו, ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך את הברות, והנה התפלה היא כמשל המאכל שנהפך לדם, ועי"ז עולה החיות מהלב למוח, האחי"כ התורה היא עד"מ מה שאחי"כ ע"י העלאה זו נמשך החיות אצ"ר השכל מהמח ללב, ועיקר זחי"ג פ' שלח דקס"א ע"ב, ומכ"ז יובן ענין הילך בתורתך שהוא בחי' הליכה ממטה למעלה ע"י התפלה בחי' יצ"מ, וכמ"ש לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעייתי, האחי"כ ההליכה מלמעלה למטה ע"י אותיות התורה כי תרכב על סוסך.

קיצור. ועז"נ בצאתך משעיר לשון שערות שהם אותיות ומה נמשך הביטול ארץ רעשה, ועוד י"ל פ"י בצאתך משעיר בירור ניצוצי תהו שנכללו

שטה אדם : שם : ובכל יום.
שטה הנפש : שם : ממש.
שטה סלח : שם : לחוף.

תריד אור בשלח התורה

בתיקון ע"י קיום המצות ותקח רבקה כ"י ותלבש כ"י אך המלאכים בקשו
תנה הדרך כ"י כי ישראל זכו לזה ע"י אתכפיא סט"א שע"ז והחיות נושאות,
וזהו ג"כ ענין שלש מתנות טובות כ"י, אלא ע"י יסודין לשבד הקליפה שיהי'
חרח משעירי, וכמ"ש גותן התורה לשון הוה ע"י יצ"מ שבכל יום כונן
שמים בתבונה מחזין חדשים ונהר יוצא מעדן יוצא תמיד כ"י להשקות הג"ן
סודים דאורייתא, ולהיות המשכה זו צ"ל תחלה והחיות נושאות אין התורה
מתקימת כ"י, ע' ביאור ונקדשתי בענין השרפים שע"ז נמשך יחוד או"א
כ"י, וסד"ה רני ושמחי בפ"י שקראה אמי מליד בח"י תורה כ"י, וביאור שימני
כחותם, ועד"ז תקנו התפלה בכ"י אכלתי יערי עם דבשי, הבירור הפסולת
נדחה לחוץ, וע"ז מבקשים סלח לנו וא נמשך גילוי אור התורה, ומה יבן
ענין וקיבל היהודים אשר החלו במ"ת שאזי ע"י מס"נ ליהודים היתה אורה
זו תורה.

ד) והנה כדי להיות ההילוך הנ"ל בתורה הוא ע"י אכילת המן, אך מתחלה
יש להקדים ענין ההפרש בין כוונת אכילה דשבת ובין האכילה
חול כי אכילה דשבת הוא כענין אכילת מן, הענין הוא עפמ"ש צדיק אוכל
בשטה אוכל.

שטה אכילות * תחסר, וזהו ענין חיל בלע ויקיאנו ומבטנו יורישנו אל כמ"ש
בת"א פ"י חיי בד"ה יגלה לן טעמי, וכמ"ש בד"ה כנשר יעיר קנו
פ"י ויקיאנו ואכילת שבת.

שטה ב' * בירור כמ"ש באריכות בד"ה יגלה לן טעמי הנ"ל, וכן נת'
במ"א, כי בשבת בורר אסור אלא ע"ד בירור אוכל מאוכל נמצא
פנימי אכילה זו זהו כענין המן לחם אבירים שנבלע באברים ולא הי' בו
פסולת כלל גם בגשמיות, וכך יש.

שטה הוא * עונג, וכמ"ש מזה בלק"ת פ' בלק בד"ה לא הביט און ביעקב
ולא ראה עמל בישראל יעו"ש, ולכן אומרים בשבת תפלה למשה כ"י,
והיינו כי.

דק"ט ע"א שטה ג', בירור כ"י * ועמ"ש מענין שבת בלק"ת בד"ה לבאר
ענין יתב"פ, והנה להיות.

שטה מאתעדל"ת * וכמ"ש מזה בלק"ת סד"ה האמינו השמים הא' בענין
אהי' כטל לישראל יעו"ש, ובשה"ש סד"ה אני ישנה בענין שראשי
נמלא טל, ומה נמשך.

שטה אכילות : שם דף סה, ג : נפשו.
שטה ב' : שם : ואין נמשך.
שטה הוא : שם החול.
שטה ג', בירור כ"י : שם : בשבת.
שטה מאתעדל"ת : שם : מבחי אתעדל"ע.

שטוה הנשמה * וכמשיש שזוה"ע אחותי רעייתי והו העונדה דחל ואחיכ
 יונתי תמתי זהו כענין בחי' העבודה דשבת כי יונתי זהו עיניך
 יונים בחי' תענוג שזוה"ע בחי' שבת, כמ"ש בד"ה חלילי עינים מין, וכל
 אלו הבחי' פתחו לי ע"י שראשי נמלא טל, שהו האתעדל"ץ להיות אתעדלית
 (הג"ה, הנה ענין מן שנאמר ויאמרו בני איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו
 מה הוא, ופרש"י מן הוא הכנת מזון כמו וימן להם המלך וא"כ הוא משרש
 ענין מתנה וחלק כמו ולחנה יתן מנה אחת, וכן משלח מנות איש לרעהו,
 וענין זה היינו כמ"ש ברבות ע"פ ויצא מבת ציון כל הדרה ארז"ל מן בת
 כתיב, א"ר אחא יש לנו מנה אחת יפה זה הקב"ה שכתוב בו ה' מנת חלקי
 וכוסי תלים מ"ו, הגם כי נאמר ויצא מן בת ציון כל הדרה האמרו כל הדרה
 זה הקב"ה שכתוב בו הוד והדר לבשת היינו שאינו נמשך בבחי' גילוי מה
 שהי' שורה בבהמ"ק כ"א בבחי' העלם כמ"ש בת"א בד"ה וארא אל אברהם,
 אבל עכ"ז יש לנו מנה אחת זה הקב"ה שהגילוי וההעלם שייך רק בבחי'
 האור אבל בעצמותו ומדתו אני ה' לא שניתי וכמ"ש בפ"י נכספה וגם כלתה
 נפשי לחצרות ה', אכן לבי ובשרי ירננו אל אל חי מהר"ע בד"ה וארשתוך
 לי, וכמ"ש בד"ה כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו, וזה מנה א' יפה
 וארשתוך לי ממש, וזהו ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומך גורלי כי ענין הגדל
 הוא בחי' האמונה מה שלמעלה מהשכל והטעם והדעת, וכענין הגורל ביוהכ"פ
 לפני ה' למעלה משם הוי", והיינו ע"ד שנת' בתו"א בד"ה ויקהל משה בענין
 הנשמה יתירה הנמשך בשבת, כי הנה אית רצון ואית רצון כו' ובחי' אהבה
 ורצון זה שלמעלה מהשכל מתגלה בנה"א ביום השבת כי שער הזוהר הפנימי
 הפונה קדים סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח כו', והר"ע
 הנשמה יתירה, ושם מבראר כי כשנמשך בחי' רצה"ע הנה להתלבש ברצה"ת
 ביום השבת, אזי ממנו נמשך הארה ג"כ בכל ששת ימי המעשה וע' מענין
 ב' רצון הנ"ל בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה אשר הרצון הנמשך
 מהשכל זהו"ע ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א, והרצון שלמעלה מהשכל זהו"ע
 כתר ומר"ס כו', ובחי' זו נק' מנת חלקי וגורלי שהגורל זהו מה שאינו ע"פ
 דעת המשג כ"א בבחי' מר"ס, וזהו ג"כ ענין מן שנמשך ע"י טל שהיא בחי'
 טלא דבדולחא המלוכש במו"ס היינו בחי' מן שנאמר בו ועינו כעין הבדולח
 ולכן ממנו נמשך כח ההילוך בתורה כמו שהנשמה יתירה דשבת נתן כח
 ועוז גם בכל ימי השבת.

וזהו ג"כ ענין שהמן נק' לחם אבירים, דהנה איז"ל ספיב דברכות
 די"ז ע"ב ע"פ שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה שכל העולם
 כולו ניזון בצדקה והם באים בזרוע, א"כ הם צדיקים גדולים כענין
 בני עלי' שהם מועטים ועד"ז פרש"י בישעי' רטי' מ"ו, והיינו כי
 אביר לב הוא תקיף לב למס"נ מה שלמעלה מהשכל, וכענין כי עם קשה

עורף אתה, ח"ש אשר נדר לאביר יעקב כי לבוא לבחי' אביר לב הנ"ל זהו ע"י הנדר סייג לפרישות שהוא מילי דחסידות, שאף שע"פ התורה מותר הוא עכ"ז מגשם הוא כו', ע"כ פורש א"ע כו' ועי"ז בא לבחי' אביר יעקב ת"ת העולה עד הכתר, ועכ"ז החכם מתיר את הנדר כי ע"י בחכמה אתברירו יוכל להעלות את המאכל שלא יגשם כלל וכמו אכילה דשבת שהוא מצוה לענגו כו', והו"ע המן שהוא לחם אבירים שע"ז יבא לבחי' ומזדגת אבירי לב בבחי' תוקף הרצון לה', כמ"ש ה' מנת חלקי וכוסי כו' גדלי כנ"ל, זהו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו בחי' מ"ה וביטול, זהו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ופי' בס' שערי אורה להר"י גיקטליי ז"ל סוף שער הה' ח"ל אבל הכתר עליון כו', אין קורין אותו בלשון אתה אלא בלשון הוא אנו קורין אותו כו', וסי' כו' מן הוא כו', כי המן מן כתר עליון ירד כו' כי לא ידעו מה הוא, אין לך בעולם שיודע מדת הכתר הנק' הוא והוא רחום יכפר עון עכ"ל, ועמ"ש בתו"א ר"פ לך לך בענין הוא עשנו, ועיין באדר"ז דר"צ מענין הוא ומזה יובן מ"ש ברבות ע"פ הוא אחשורוש הוא חמשה לרעה וחמשה לטובה הוא נמרוד כו', הוא אברהם כו', כי הוא היינו המקיף בחי' כתר, ויש בחי' זו בקליפה כמו הגדול דהמן ג"כ בחי' עומק דע שלמעלה מהשכל, וכן בקדושה אית רצון שלמעלה מהשכל זהו הוא אברהם כו' הוא משה ואהרן שהאיר בהם הכתר של הנשמה, ובבחי' זו גסתפק ריב"ז כו', והוא ג"כ ענין מן שנאמר בו מן הוא, היינו כמש"ש במדר' אית לן חד הא דטבא מכולהו הוא ה' אלקינו בכל הארץ משפטיו שמדת רחמיה לעולם, כי ה"פ הוא לטובה הן מסט' דימינא כו', אבל הוא ה' אלקינו חד ולא בחושבן ע"ס כלל, ומשם נמשך ה' מנת חלקי כו', היינו ענין מן הוא כנ"ל, ובס' עמה"מ שט"ז פי"א פי' ענין כי לא ידעו לפי ששרשו מת"ת דלא אתידע, היינו כמ"ש במ"א בפ"י ולא ידע איש את קבורתו לפי שהוא מבחי' שער הנון נתיב לא ידעו עיט ובלק"ת פ' עקב סד"ה ויאכילך את המן אשר לא ידעת כו' שנמשך מבחי' בהמה רבה שלמע' מבחי' אדם, והו"ע עומר לגולגולת דפי' בלק"ת מהאר"ז"ל שנמשך ע"י עמר נקי היינו ושער רישי' כעמר נקי שהוא בחי' שראשי נמלא טל, וגם עמר נקי הוא צמר הכבשים שנמשך מבחי' כשב השין קודם לבית, זהו בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם כו', עיין בלק"ת פ' אמר בד"ה והניף הכהן אותם ומזה נמשך לגולגולת גלגלת מקיף על השכל כמ"ש ע"פ שאזי כו' לגלגלתם היינו אית רצה"ע כו'.

קיצור. והילוך זה ע"י מן כי יש ב' אכילות חול ושבת חול הוא לברר שיהי' ובטן רשעים תחסר ושבת לשובע נפשו ואכילת דשבת בפנימיותו כמו מן, וכן יש הפרש בין תפלה דחול לתפלה דשבת ושיהי' בחי' אלו זהו ע"י מן, שע"י שרשי נמלא טל וברדת הטל ירד המן פתחי לי אחותי רעייתי בחול יונתי תמתי בשבת, מן יש לנו מנה אחת, ה' מנת חלקי וכוסי לבי ובשרי ירננו, ועי"ז הארשת"ך לי, וכענין נשמה יתירה בשבת מחצר הפנימי' הפונה קדים מכתר ומו"ס, ושם טלא דבדולחא שרש מן, וע"כ נק' גדל ונק' לחם.

כי יש אבירי לב קשה עורף, וכת' אשר נדר לאביר יעקב והמן הוא לחם אבירים הג'ל, חתו מן הוא בחי' הוא למעלה מבחי' אתה ומוה נמשך הוא משה ואהרן כו' כי לא ידעו, נתיב לא ידעו עיט ומוה נמשך עומד לגלגלת ע"י תיקון עמר נקי גלגלתא דחפי' על מוחא רצו"ע כו'.

ה) והנה איתא במכילתא * ע"פ והוא כורע גד לבן, ר"א המודעי אומר כאגדה שמושכת לבו של אדם, הענין ע"פ מ"ש בזח"א ויחי ודל"ד ב' ע"פ האספו האגידה רזא דחכמתא איהו ובמק"מ שם ג' יסוד ד' מ', הטפה זהו הירד שבין ג' לד' כו', ועמ"ש מזה ע"פ ע"כ לא יאכלו בני את גיד הנשה וא"כ זהו ע"ד ויגש אליו יהודה אחד באחד יגשו, ועיין מענין תמונת הגימ"ל בבה"ז בלק דר"ג בפ' רובע ישראל, ובמא"א אות ה' סכ"א הגדה בח"כ כו', רזא דחכמתא יסוד אבא נור דנגיד עכ"ל, ועמ"ש מזה סד"ה גד גוד יגודנו, והיינו כי אגדה זהו פנימי' התורה האריתא סתים וגליא וכן ישראל סתים וגליא ולכן ע"י סתים שבתורה יוכל לחבר פנימי' שבישראל אל פנימי' אוא"ס מה שקודב"ה סתים וגליא דהיינו סובב וממלא, והו"ע אה"ר בכל מארך למעלה מבחי' בכל גפושך, האפ"ל שזהו"ע נכנס יק יצא סוד דפי' בד"ה חכלילי סוד היינו אה"ר והא מתגלה ע"י שבכנס ינה של תורה, והיינו פנימי' התורה נק' יין וחיצוני' התורה נק' לחם, וע"י פנימי' התורה יצא סוד היינו פנימי' הנשמה שממנה נמשך אה"ר, ולכן ארז"ל שהישר בעיניו תעשה אלו האגדות, שוה ע"ד מילי דחסידות שהוא כענין לחם אבירים הג'ל שיהי' בחי' אביר לב בקדושה היינו בכל מארך בלי גבול וכמ"ש ישר יחו פנימו, ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול בפ' לעשות הישר בעיני ה', ומוה יובן מ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אכלהו היום אשר ע"י מן נמשך הבח להיות אתעדל"ת בתפלה ואתעדל"ע ע"י הלכות התורה לפי שהמן הוא מבחי' טל שעז"נ אה"י כטל לישראל, ועמ"ש מזה סד"ה האינו השמים דרוש הראשון, המשכה זו זהו ע"י ד' אגדה פנימי' התורה, היינו שמושכת לבו של אדם שיבא לבחי' בכל מארך כו', ופי' מושכת ע"ד משכני אחר"ך נרוצה בתבלי אדם אמשכם חתו גד לבן לבגותית הוא תארת הכתר, ועמ"ש בת"א ס"פ ויצא סד"ה וישכם לבן בבוקר ועי"ז ויעקב הלך לדרכו, ולכן וטעמו כצפיהית דבש כי ענין ומתוקים מדבש זהו פנימית התורה שעז"נ דבש וחלב תחת לשונך, וחיצוני' התורה נק' לכו לחמו בלחמי כנ"ל, אן א"א לאכול דבש בלי לחם לכן צ"ל ב' הבחי', וענין ועינו כעין הבדולח שעם היותו לבן יש בו קצת גוון אדום זהו ששרשו ממו"ס שבו מלובש גבחה דעתיק חתו יאי עניותא לישראל כבדזא סומקא לסוסי' תיורא כי סוסי' תיורא זהו אותיות שמבחי' ורב חסד בלי גבול, היינו למעלה ממדריג' כי תרכב על סוסיך דבתר ותפלה שהם אתעדל"ת ואתעדל"ע שע"י אתעדל"ת, אבל מן הוא מבחי' אותיות שלמעלה מאתעדל"ת, וכנו' ענין אותיות אלו בת"א פ' בשלח בד"ה

לסוסתי ברכבי פרעה יעו"ש. זהו שירד ע"י טל אשר ענין טל רומז גיכ לבחי' אותיות כמ"ש בס"ב ח"ב ספ"ה. כי הטל הוא חלקים קטנים היינו ענין התחלקות האותיות רק שהוא בחי' אותיות עליונים מה שאין אתעדל"ת מגעת שם, וזהו"ע סוסי' חיורא, אך לזה צ"ל ברזא סומקא כדי להיות צמצום שלא יומשך רק בקדושה כמו שביקש משה ונפלינו אני ועמך, ועמ"ש כה"ג גבי פורים שמבחי' דקמי' כחשיכה כאורה נמשך ליהודים היתה אורה, זהו אי עניותא כי שם אין אתעדל"ת מגעת, ולכן ביקש משה ואתחנן במתנת חנם דוקא, ולכן גם משיח נק' עני רק מ"מ ע"י הביטול שמשים עצמו כשיריים וכעני הוא רק כלי שיומשך האתעדל"ע במתנת חנם, וזהו אהי' כטל לישראל דוקא ועמ"ש בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה בפ' משפט וצדקה ביעקב אתה עשית זהו הברזא סומקא דודי צח ואדום וכענין לשארית נחלתו למי שמשים א"ע כשיריים, ולכן ויענך וירעיבך כו' כדי לזכך החומר גופני כי שמנת עבית כו' ועמ"ש בענין הנודדים בד"ה ראשי המטות ועמש"ל ססעי' ד'.

קיצור. שענין מן עכשיו זהו ד' אגדה יחוד ג' עם ד' ע"י ירד' והיינו פנימי' התורה שע"י מעורר גילוי הפנימי' של הנשמה ע"ד נכנס יין יצא סוד, והישר בעיניו תעשה אלו האגדות מילי דחסידות ישר יחזו פנימו, זהו האתעדל"ע הנותן כח שיהי' אתעדל"ת ואתעדל"ע שע"י מתשכת לבו של אדם, משכני אחריו נרוצה, וענין גד ולבן כענין וישכם לבן בבוקר וע"י ויעקב הלך לדרכו, ועינו כעין הבדולח דגוונא סומקא אתחזי בי' שצ"ל ברזא סומקא לסוסי' חיורא בכדי שיהי' ליהודים היתה אורה דודי צח ואדום, זהו ע"י עניותא ויענך וירעיבך ויאכילך את המן.

ו) והנה במן בת"א דק"ט ע"א, שטה הנשמה, שטה מקטני * קטנות, כאלו מקבל שפעו רק ע"י שרו של עולם הנק' נער שהוא בחי' קטנות וכדלקמן וע"י אי לך ארץ שמלכך נער היינו שרו של עולם, אלא שמלכך בן חורין דא קודב"ה, ר"ל שנמשך ההשפעה מהקב"ה ע"י מדרגות זמדות עליונות שלמעלה מבחי' נער, ועו"א במכילתא שם מי שברא יומו ברא פרנסתו, וזהו ע"י הילך בתורתו.

שטה נקבות * וכמ"ש מזה בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי ברכבי, וכמו.

שטה צ"ל דבר יום ביומו * קיצור. במן נאמר דבר יום ביומו זהו הנסיון במן כי ההילוך בתורה היפך מבחי' קטני אמנה המקבלים רק מבחי' נער כי התורה הוא בן חורין שמקבל מבחי' אה"ס ב"ה המלוכש באצ"י שמשם מתחדש השפע דבר יום ביומו, וזהו נותן התורה לשון הוה, כי הוא למעלה מהזמן ואין שייך המשכה מהיום שתחת הזמן על יומא אחרא, אלא כל יומא מקבל מלמעלה מהזמן ולכן המן לפי ששרשו מטל העליון לא הי'

שטה מקטני : שם : ודואג.

שטה נקבות : שם : זכרים.

שטה צ"ל דבר יום ביומו : שם : שלמעלה מהזמן.

אור בשלח התורה תריס

באפשרי רק דבר יום ביומו כו', והליכה בתורה צ"ל באופן זה בכ"י יהיו בעיניך כחדשים בהתבוננות שבתפלה שהוא הליוך ממטה למעלה, וכן בהליוך שמלמעלמ"ט נותן התורה לשון זה שבכ"י כו'.

(ז) וזהו היום לא, בשטה צ"ל *.

שטה שחזור למקורו (היינו עליית ז"א לג"ר, ועמ"ש גד"ה את שבתותי תשמרו), אלא.

שטה עונג * (וע' זח"א ויחי דרמ"ז א' ע"פ מאשר שמנה לחמו, ושם דרלה"ב ובפ' בראשית דמ"ז ע"ב, וכן במן נאמר כטעם לשד השמן, בפ' בהעלותך) אבל.

שטה אחרונה אבל בשבת * לא נאמר במע"ב ויהי ערב ויהי בקר יום השביעי כמו שנאמר ביום הששי ושאר הימים כי גם ליל שבת מדריגתו גבוה יותר הרבה והרי שבת לילו כיומו לכל דבר, ולכן לא שייך בו רסיסי לילה, וזהו אכלוהו היום, בעמוד ביום שטה א'.

שטה מחיצוני * , והשרים, והם מקבלים מבחי' נער שרו של עולם והוא מקבל מבחי' דבר ה' ורוח פיו ית', משא"כ.

שטה שהוא, וצמצומים למעלה, שטה בשבת * , הנ"ל, קיצור, ולכן בשבת לא ירד המן כי הנה עולם ו"ק מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום, וכן בימים ששת ימי המעשה ושבת העליו' בפנימי' הוא בלמעלה מבחי' עולם ומבחי' זמן, ע' בד"ה לשארית נחלתו גבי תשובה קדמה לעולם, ובד"ה האזינו השמים דרוש הא', ושם פרק * והנה ירידת מן משרשו לעולם זהו ע"י בחי' רסיסי לילה שערות וצמצומים ע"ד בצאתך משעיר, אבל בשבת הוא בחי' שלמעלה מרסיסי הנ"ל, שלפיכך לא נאמר ביום הו' ויהי ערב ויהי בקר, כמ"ש הענין דרמ"ז ר"פ בא, ולכן נאמר גם על סעודת הלילה אכלוהו היום, וע"כ היום לא תמצאוהו בשדה שא"א לו לירד בגשמי בבחי' עולם כ"א אז מתגלה למעלה ברוחגי' וכן בפנימי' בנפש כו' שלא ע"י צמצומים כו'.

(ח) ובזה יתורץ הקושי' דאומר במכילתא היום לא תמצאוהו אבל אתם מוצאים אותו לע"ל דק' הלא לע"ל הוא יום שכולו שבת וא"כ מ"ש משבת דעכשיו שלא ירד בו המן, ויתורץ בשני אופנים הא' עגמש"ל שהמן יש בו

בשטה צ"ל : שם : שלמעלה מהזמן.

שטה עונג : שם : אכלוהו.

שטה אחרונה אבל בשבת : שם : והיינו בחי'.

שטה מחיצוני' : שם : נמשכים למטה.

שטה בשבת : שם דף טה, ד : צמצומים הנ"ל.

(* חסר בכתי' ציון הפרק (וראה שם פ"ג).

ב' בחי' זא' כמו שהוא בשרשו למעלה ברחמינות שבחי' זו מתגלה בשבת דוקא. הב' כמו שירד למטה בגשמי' ע"י רסיסי לילה כנ"ל, ועיקר מזה בעה"ק ח"ב פמ"ב האריך בענין המן, ובפי' גיענך וירעיבך ויאכילך את המן למען הודיעך כו', והביאו השליה דכנ"א, והיוצא מדבריו שיש במן ג"כ ב' בחי' א' הרוחני' שבו שהוא מוצא פי ה' קודם שנתגשם וירד למטה וממנו הי' ניוון משה בהר ארבעים יום, והו' ג"כ ענין עוה"ב שצדיקים נהנים מזיו השכינה, והב' אחר שהאור נתגשם ונעשה מן, והו' מזון דור דיעה דור המדבר הביאו השליה דכ"ג א', הוא מבואר ג"כ בציוני פ' בשלח בד"ה הגני ממטיר ופי' בזה פלוגתא דרע"ק ורי"ש פב"ת דיומא, דרע"ק אומר לחם אבירים אכל איש לחם שמלאכי השרת ניוונין בו, היינו זיו השכינה קודם שמתגשם להיות מן כו', ורי"ש תפס עליו שזו הבחי' אינו נק' לחם, וא"כ לפ"ז יתורץ הקושיא מה שמוצאי אותו לע"ל ביום שכולו שבת, דמה שא"א למן לירד בשבת זהו הבחי' הב' מה שנתגשם ונעשה מן ולחם גשמי שהגוף יהי' ניוון ממנו, ומוכרח לירד דרך מעבר ע"י מט"ט, כמ"ש ביר"ק בפי' הגני ממטיר בבחי' זו א"א להיות בשבת שאז שער החצר הפנימי' יפתח בחי' אצ"י כו' ע"כ א"א שבחי' הפנימי' ירד ויתגשם, אבל לע"ל ליום שכולו שבת שאין בו אכילה ושתיה גשמי' כ"א יזונו מזיו השכינה שהוא יסוד המן כנ"ל, בחי' זו ימצאוהו לע"ל דוקא, וכן מצאתי בהמפרש במכילתא פ' בשלח פ"ה ח"ל אבל לעוה"ב אתם מוצאים אותו, פי' שעוה"ב הוא יום שכולו שבת, ואעפ"כ ירד המן כענין שאמר בחגיגה שחקים טחונין מן לצדיקים לע"ל, והרמב"ן פי' שיהנו מזיו השכינה או מיסוד המין עכ"ל. וביאור הענין יובן עפמ"ש באג"ה סי' ס"ז ד"ה להבין משל זמליצה גבי וגם גר"ה נק' שחקים וריחיים ששוחקים מן לצדיקים כו' ע"ש ותבין ועוד י"ל באופן אחר שגם מקודם המדריגה שאין בו לא אכילה ולא שתיה כו' יהי' ירידת המן, והגם כי עכשיו לא יוכל לירד המן בגשמיות בשבת, עכ"ז לע"ל ליום שכולו שבת יוכל לירד, והוא כי הטעם שכל השפעות יורדים בשבת הוא כמ"ש במד"ר לפי שאין לפניו חילוק רשויות חוה לגבי ההשפעה חיצוני', אבל לגבי השפעה הפנימי' הרי אין דומה הגילוי שבבריאה ליצי' כו', וכמ"ש מזה בד"ה למנצח על השמינית הגיל ובת"א בסופו בביאור לבסומי בפוריא זרוש השני, ולע"ל יהי' הגילוי בפנימי' ג"כ למטה כמו למעלה, כמ"ש בת"א יתרו בביאור על זכור ושמור בדבור אחד, לכן יוכל מן לירד ג"כ בשבת אף בגשמיות ממש.

ועתה נבוא לענין ג' סעודות דשבת הנה הבחי' פ' בשלח במקומו סעודת הלילה נגד שמור בואי כלה, סעודת שחרית זכור ונק' קדושה רבה, כמו אה"ר ביום ואה"ע בלילה סעודה שלישי' לראשי' הראשי' כו', ועליו נאמר היום לא תמצאוהו כי מלת לא כמו אין

כי תחכמה מאין תמצא עכ"ד. והנה מ"ש בסעודה ג' זהר"ע זכור ושמור בדבור א' נאמרו דפי' בת"א ששם גבי הכתר שמור וזכור שוין בהשוואה אחת ממש. וזהו היום לא תמצאוהו כי עכשיו נק' אין שאינו מושג. אבל לע"ל תמצאוהו שאז יהי' גילוי הכתר סוכ"ע, וגם לפמש"ל דמן נמשך מבחי' הוא. ולע"ל נאמר האמר בינים ההוא הנה אלקינו זה שמה שעכשיו נק' הוא היינו סוכ"ע בחי' העלם הוא דא עתיקא יומשך לע"ל בבחי' זה היינו בבחי' גילוי ולכן ג"כ לע"ל תמצאוהו. ומוה יובן דדוקא בסעודה ג' יוצאים במיני תרגימא ע"ד ואיך לא אשא להם פנים והם מדקדקים על עצמם כוית שנת' בלק"ת פ' נשא. ובשם אדמו"ר נ"ע כי ג"פ היום הוא נגד בי"ע. כי הנה היכלות דבי"ע נק' לילה כמ"ש במ"א. אך בשבת הם בחי' יום. ועיין בהרמ"ז פ' בא שלכן לא נאמר ויהי ערב ויהי בקר ביום הו' לפי שביה"ש לא הי' בו לילה. והיום הב' נגד אצ"י. והו' כי שבת היום לה'. והיום הג' נגד א"ס כו' דהיינו בבחי' כתר. וזהו היום לא תמצאוהו. וזה ג"כ ענין ג' סעודות דשבת. והנה בזה י"ל דהא ק' מ"ש אכלוהו היום והלא בכל הימים היו אוכלים אותו. אלא הענין כי אכלוהו היום קאי על סעוד' דלילה שבת שהרי משלשה היום למדו ג"ס. וא"כ איך אמר על סעודה זו אכלתו היום דמשמע בחי' יום. אלא משום דאכילה דשבת גבהה במדרגה מאכילה דחול שהוא בחי' וקראת לשבת ענג ר"ת עדן נהר גן ולכן גם סעודה דלילה נק' בחי' אכלוהו היום והבירור נק' ע"ש לילה ותקם בעוד לילה ותתן טרף כו'. משא"כ בשבת בורר אסור. ולכן בלילה דשבת לא ירד מן שהי' יורד בבחי' שראשי נמלא טל ע"י קווצותיו רסיסי לילה. משא"כ בבחי' לילה דשבת שהוא בחי' יום. ומענין שדה עמ"ש ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה בת"א פ' וישב ובד"ה ראה ריח בני כריח שדה. ועמ"ש בפ"י וכל שיח השדה בהגותת לד"ה חכלילי. וע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה ונתתי עשב בשדך. עיניך בשדה אשר יקצרון. לכה דודי נצא השדה. ח"ל התולע"י. בשער שבת סי' כ'. ודע כי הטל העליון והאור הגדול יורד מראשו של הקב"ה לשדה של תפוחי' ג"פ בשבת. והם סוד סעודות המלך. ע"כ ציונו חו"ל לסעוד ג' סעודות בשבת כדוגמא עליונה כו'. סעודת הלילה כו' סוד הכלה כו' סעודת הבוקר למלך סוד קו האמצעי וסעודת המנחה לעתי' כו'. וסי' לשלש סעודות אלו וקראת לשבת ענג ר"ת עדן היינו עתי' נהר סוד החותן גן סוד הכלה כו' עכ"ל. ולפי"ז צ"ל אמאי היום לא תמצאוהו בשדה כיון שנמשך הטל לשדה של תפוחים. וצ"ל דפי' אתם לא תמצאוהו בשדה כי שיומשך מחק"ת למטה צ"ל ע"י רסיסי לילה. משא"כ בשבת שגם הלילה בחי' היום כו' כנ"ל. ועמ"ש סד"ה לבאר ענין יוהכ"פ בענין שבת שבתון הוא לכם ח"ל והגם דשבת נק' ג"כ שבת שבתון כו'. אבל כאן נאמר לכם כו' במקור נש"י עכ"ל. נמצא דזוקא ביהכ"פ מאיר שבת שבתון שהוא עתי' במקור נש"י. משא"כ בשבת אין מאיר בחי' זו ממש במקור

גשמי כי עליית המלי עד אבא, וזהו היום לא תמצאוהו בשדה כו', וזה לפי הנ"ל דהסעוד' ג' לעת"י, א"כ ביו"ט שאין בו ס"ג ע"כ צ"ל שאז אין גילוי עת"י ממש, וצ"ל מהו ההפרש בין שבת הנק' קדש ובין יו"ט שנק' מקרא קדש, ועיין בלק"ת בד"ה מצה זו מ"ש מזה, וזהו ע"פ קבלת הראשונים אך בכתבי האריו"ל משמע דסעודת שחרית היא סעודתא דעת"י, אך לפי מה שביאר דבריו אדמו"ר נ"ע א"ש, ע' בסדור דרוש ג' סעודות, ובד"ה את שבתותי תשמרו דתק"ע שלא נדפס משמע דבחי' מנחה ושבת זהו"ע התגלות עת"י ונק' מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה כו'.

קיצור. היום לא תמצאוהו אבל אתם מוצאים אותו לע"ל, י"ל הרוחני של המן ע"ד שחקים שבו טחנין מן לצדיקים, או משום שלע"ל יזדכך עולם גשמי ג"כ שיהי' הגילוי למטה כמו למעלה כמ"ש סד"ה כי ההרים ימותו. ענין לא תמצאוהו לא הוא בחי' אין שזהו המאיר בס"ג בחי' נחלת יעקב עת רצון, וזהו ג"כ ענין ל"ת שהם בבחי' לא גבוהים ממ"ע וע"ד ולא נתכנו עלילות ולא צר, ועיין מזה בד"ה פקודי ובד"ה שימני כחותם וסד"ה לבסומי הא' וזהו לא תמצאוהו שתמצאו הארה מבחי' אין שלפעמים לא בא' משמש כמו לו בוי"ו כמ"ש במשנה ספ"ה דסוטה ע"פ לו איחול רק שמ"מ הארה בבחי' מקיף וזהו ע"ד והחכמה מאין תמצא, אך לע"ל אתם מוצאים אותו בבחי' גילוי ע"ד ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' ועמ"ש ע"פ רני עקרה לא ילדה בישעי' נ"ד שהלידה יומשך מבחי' לא ע"ד האדם אין היינו אדם מבחי' אין וזהו אשה כי תזריע וילדה זכר כו'.

ט) ועכ"ז יובן מאמר המד"ר אמר פכ"ח א"ר ברכיה אמר הקב"ה לך אמור לישראל כשהייתי נותן לכם את המן הייתי נותן עומר לכאו"א מכם הה"ד עומר לגולגולת ועכשיו שאתם נותנים לי את העומר אין לי אלא עומר א' מכולכם ולא עוד אלא של שעורים, לפיכך משה מזהיר את ישראל כו' והבאתם את עומר עכ"ל. דלכאורה א"מ מהו ענין עומר לגולגולת של מן לעומר של שעורים, ויש להק"ת המד"ר קדושים פכ"ה גבי או מי נתן לשכוי בינה כו' הדא תרנגולתא כד אפרוחיא דקיקין מכנשא להון כו' וכד אינן רבייה כו' כך כשהיו ישראל במדבר מ' שנה היה המן יורד והבאר עולה כו' כיון שנכנסו ישראל * אמ"ל משה כו' כי תבואו לארץ כו' ונטעתם כל עץ מאכל, והיינו שבמדבר נהג עמהם באתעדל"ע בלי אתעדל"ת כידוע בענין ופסח ה' על הפסח שהי' ההתחלה מלמעלמ"ט אבל כי תבואו אל הארץ צ"ל באתעדל"ת אתעדל"ע שז"ע ארץ שרצתה לעשות רצון קונה וצ"ל ואל יעלה מן הארץ אוי והשקה והיינו המשל מהשכוי שכאשר האפרוחים גדולים א"ל זיל עדור בעצמך כו' וזהו ונטעתם כל עץ היא התורה שנק' ע"ח היא כמ"ש במד"ר תחלת פכ"ה ועד"ו הוא ג"כ המד"ר דפ' אמור פכ"ח כשהייתי נותן לכם את המן באתעדל"ע מצ"ע הייתי נותן

(* במד"ר שם: כיון שנכנסו ישראל לארץ.

כפי כזי עומר לגולגולת, ועכשיו שציל אתעדלית שזהרע העומר שעורים אינו מבקש אלא לפי כחן עומר א' לכולכם כי תנה מבואר למעלה דענין ירדת המן לישראל הי' ליתן להם כח ועח לההליכה בתורה כמ"ש למען אגסנו הילך בתורת, וכמ"כ ענין עומר שעורים הוא הכנה לקבלת התורה שבחג השבועות יום מתן תורתנו, כמ"ש וספרתם לכם כו' מיוז הביאכם כו' שבע שבתות תמימות ואזי אח"כ ביום הנ"ן הוא יום מ"ת וכמ"ש הענין בד"ה וספרתם בפ' אמור כי יצי"מ ביום א' של פסח עיקרו לנה"א והוא בחי' רצוא אבל כדי שיהי' המשכת התורה למטה שהוא בחי' שוב זה א"א כ"א ע"י בירור נה"ב ג"כ הדינו ע"י הקרבת העומר שעורים דוקא שהוא מאכל בהמה שעור ה' שממנו נמשך החיות לפני שור כו' שמשם שרש נה"ב כו', נמצא העומר שעורים זהו הכנה שיוכל להיות מ"ת כו' לכן יש לו התדמות לענין עומר של מן שהוא ג"כ כדי שיוכלו לילך בארחות התורה, אך עכ"ז אינם שוים כלל כי המן זהו אתעדל"ע לעורר אתעדלית ועומר שעורים הוא להיפך היינו אתעדלית לעורר אתעדל"ע ועל זה אמר שהאתעדל"ע של עומר מן הוא מבחי' גבוה מאד והאתעדלית שמבקש מהם הוא דבר קל מילתא זוטרת וטרתי וכמשי"ת דהנה מבואר בד"ה ויאכילך את המן ענין בהמה ואדם, בהמה זהו בחי' אה"ע וכן בירור נה"ב כנ"ל, ואדם זהו תורה רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא, ויש עוד בחי' בהמה רגה שלמעלה מבחי' אדם דהיינו אה"ר שלמעלה מהשכל ח"ע מן יעו"ש היינו כמש"ל ס"ד בענין שנק' לחם אבירים בחי' אבירי לב רעו"ד שלמעלה מהשכל כו', נמצא בחי' מן הי' המשכה ממקום עליון מבחי' בהמה רבה מל' דא"ק והוא עומר לגולגולת לבא לבחי' גלגלתא הוא הרצון שלמעלה מהשכל וזה הי' ביצי"מ, אבל עתה צ"ל אתעדלית לקבלת התורה וכמו בפורים וקבל היהודים את אשר החלו כו' שבמ"ת נק' רק החלו לפי שהי' ע"י אתעדל"ע לבד ובפורים וקבל ע"י אתעדלית שמסרו נפשם על התורה כו', ולכן עדי"ז צ"ל ג"כ עומר שעורים בירור נה"ב שיהי' אח"כ מ"ת, והוא מבחי' מאכל בהמה שלמטה מבחי' אדם דהיינו חיות המרכבה כמקבלים מבחי' שעור ה' מ' דאצי' משא"כ עומר לגולגולת מן נמשך מבחי' מל' דא"ק בהמה רבה כנ"ל וג"ז הוא עומר א' מכל ישראל והיינו עכ"פ המדות שלמטה מהשכל ולא כמו בהמה רבה שהם המדות שלמעלה מהשכל אלא ענין עומר שיעור ה' הוא ע"י התבוננות בבחי' בה' בראם עלמא דאתגליא לכן נק' ראשית קצירכם מזה יבוא לברר נה"ב כו' וכמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו שהתפעלות נה"ב נמשך מבחי' בשכמל"ו שזה"ע בה' בראם הוא בחי' מל' לכן ע"י ענין עומר שעורים יבא בירור נה"ב, משא"כ בחי' מן עיקרו מונן נה"א בחי' לחם אבירים כו' וכן בק"ש למס"ג באחד זהו מס"ג של נה"א שלמעלה מבחי' בשכמל"ו כמ"ש בד"ה בכ"ה בכסליו הנ"ל, וכענין זה הוא יום א' דפסח ליתן כח להנה"א מיכלא דמהימנותא, חזו ע"ד מה ה' שואל מעמך כ"א ליראה כו' שהוא מילתא זוטרת כמ"כ זהו ענין העומר שעורים כו' כי מן לחם מן השמים גבוה הרבה אף מבחי' חטה שהוא ג"כ לחם מן הארץ רק

שהיא חטה כו' והוא אינו מבקש רק שעורים שגם פחותה מן החטים כו' דשעורה זהו השגה בעלמא דאתגלייא מלכותך מכ"ע וזהו מאכל בהמה פנ"א פנ"ש כו' משא"כ חטה כ"ב אתון דאורייתא מאכל אדם עה"ד חטה היתה הרי עי"ז נמשך דעת יותר מבחי' שעורה כו' והוא ההשגה בבחי' קדוש ז"א כו' ועכ"ז לחם מן השמים גבוה הרבה יותר וע"כ הוא נתן להם מבחי' גבוה ואינו מבקש מהם כ"א מבחי' היותר קל חוטרדא כו', האפ"ל ז"ע ג' בחי' אתיות אתון זעירין עד"ז הו"ע שעורה שעור ה' בה' בראם ה' זעירא, א"ב זהו חטה כ"ב אתון דאורייתא, מן הנמשך ע"י טל זהו מבחי' פום ממלל רברבן אתון רברבין כו', ועמ"ש ע"פ את זהמ"צ תשמור למועד חדש האביב וכתוב כי השעורה אביב, אביב אב י"ב בחי' כי אתה אבינו י"ב שבטים כו' והשעורה היא קודמת לכל התבואות ונק' ראשית תבואתה תבואת ה' בוח"א רכ"ו ב', וצ"ל ההתחלה כסדר מלמטלמ"ע דאלי"כ ה"ז כענין גובר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוניו' לא מסרו לו בהי עייל.

קיצור מן גוף הדרוש שבת"א. (א) ענין הילך בתורתי אתיות התורה הם המשכות כי הנה הודו על ארץ הארה דהארה והמשכה זו ע"י כי וירם קרן לעמו דכשם שא"א לעולם בלי רחוח ר"ק שרש בחי' מקום כן א"א כו' כי ששה משמותם כו' עד שנמשכים ס"ר גשמות והם ס"ר אתיות התורה המשכות מסובב לממלא זהו עוסקים בבנינו כו' זהו בצאתך משעיר כו' שערות הם אתיות שע"ז נמשך מסובב לממלא.

(ב) אך כדי להיות המשכה זו צ"ל תחלה העלאה בחי' אתכפיא וביטול רצון שלכך לא ניתנה התורה למלאכים וז"ע התפלה לאשתאבא כו' ולכן נקרא' אכילה אכלתי יערי כו' בירוד כו' ועי"ז ההמשכה זהו גותן התורה זהו הילך בתורתי העלאה והמשכה (ועמ"ש בד"ה מהלכים כו').

(ג) וענין שייכות המן לבחי' הליכה זו יזבן בהקדים כי כל הנ"ל זהו אכילה דחול זכן תפלה דחול שהוא לברר כו' ונרחה הפסולת וע"ז מבקשים בשמ"ע סלח לנו, אבל בשבת או תתענג מה שאין בבחי' זו פסולת ואין שייך בירוד זהו ג"כ ענין המן שלא הי' בו פסולת והוא מבחי' טל אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת ומזה נמשך הכח להיות הילך בתורתי אתערותא דלתתא ואתעדל"ע ולהיות בחי' תפלה דחול ודשבת כו'.

(ד) וענין הגסיון במן כי ההליכה בתורה הפך מבחי' דזאג אלמחר כי מא"ס ב"ה מתחדש דבר יום ביומו גותן התורה ל' הנה כי הוא למעלה מהזמן ואין שייך המשכה מהיום שתחת הזמן איומא אחרא אלא כל יום מקבל מלמעלה מהזמן ולכן המן לפי ששרשו מטל העליון לכן לא הי' באפשרי רק דבר יום ביומו כו' והליכה בתורה צ"ל באופן זה בכי"ז יהי' בעיניך כחדשים בהתבוננות שבתפלה שהוא הילוך מלמטה למעלה וכן בהילוך שמלמעלמ"ט גותן התורה ל' הנה שבכ"ז כו'.

(ה) ולכן בשבת לא ירד המן כי הגה עולם ריק מעומים מרמ צרד וכן בימים ששת ימי המעשה השבת עליי בלמעלה מבחי' עולם ומבחי' זמן וירידת המן בבחי' עולם זה עיי בחי' רסיסי לילה שערות צמצומים ציד בצאתך משעיר אבל שבת הוא בחי' אכלוזה היום שלכך לא נאמר ויהי ערב ויהי בוקר יום השביעי כו' שהי' יום בלי לילה כמ"ש הרמ"ז ר"פ בא ע"כ לא תמצאוהו בשדה כו' כ"א או מתגלה למעלה ברוחניות וכן בפנוימי' בנפש כו' שלא עיי צמצומים כו' חזו ברכו במק' כו'. משא"כ שאר השפעות שהם מחיצוני' אין שינוי גם בשבת. ועיין מ"ש בד"ה למנצח על השמינית.

מזה יובן ענין שבת אותיות תשב כי גם תשובה קדמה לעולם כי עולם שרשו מו"ק זהו עולם חסד יבנה משם שרש העולם מקום חמן לכן מקום ד"ק וכן זמן ו' ימי המעשה. משא"כ שבת יומא שביעאה בחי' בינה שלמעלה מבחי' עולם וזמן כו' חזו ג"כ ענין תשובה כמ"ש במ"א.

ועתה נבא להבין ולהעיר מ"ש בתו"א אך הגה זאת התורה היא בחי' איתיות כו' עד וכל נשמה יש לה אות אחת בתורה שהיא המשכת אותו אית. הלא העולמות נבראו עיי אותיות דע"מ ומה צורך להמשכת אותיות התורה. והענין כמ"ש במ"א ע"פ הזו"א נ"ט ב' גבי מ"ט בגין דנטרין ברית דעלמא אתקיים עלי' דדינו שבחי' מל' שהן צירופי' אותיות הדבור שמקבלת מבחי' יסוד כמ"ש וצדיק יסוד עולם. והענין י"ל עדמ"ש בזו"א קנ"ז סע"ב ע"פ לכן ישכב עמך שכיבה איהי בכל אתר תיקונא דנוק' לגבי דכורא לאעלא בה ציורא דאטוון כולהו זדא איהו ישכב יש כ"ב יש דא איהו עלמא עילאה. כ"ב רזא דאורייתא טמירא דאתער לגבה כ"ב אתון כו'. ואפ"ל ע"ד מ"ש בד"ה לסוסתי בת"א ח"ל ההנה יש ב' מיני אותיות אותיות זכרים וזכרים אותיות נקבות. אותיות נקבות היינו ההעלאה שממטלמ"ע עיי האותיות הג"ל באתעדל"ת ועייז באתעדל"ת אתעדל"ע כי רוח אמשיך רוח ואייתי רוח * המשכה כלמעלמ"ט מבחי' סובב שהוא בל"ג דלמת"ב למעלה מהשגה להיות בחי' גילוי למטה עיי אותיות זכרים והיינו באותיות התורה להיות את השמים ואת הארץ אני מלא ממש עכ"ל. חשם בד"ה וה' הולך לפנידם יומם כתב עוד בזה כי הגה עולמות התחתונים נק' ב' נוק' בחי' מקבל כו'. הגה מל' דאצילות מתלבשת בבי"ע שהיא מדרגה התחתונה אזי תמיד היא עולה להתעורר למעלה כו' ועייז נעשה ממילא אתעדל"ע כו' ח"ע אותיות נקבות ואותיות זכרים. ומוה מובן ענין לכן ישכב עמך יש כב היינו המשכת אתעדל"ע אותיות מבחי' סוכ"ע הנק' אותיות זכרים להאיר בבחי' מל' והיינו לאעלאה בה ציורא דאתון ר"ל המשכת אותיות זכרים כו'. וי"ל עוד בענין אותיות נקבות ואותיות זכרים שהם אותיות דב"ן ואותיות דמ"ה והוא ע"פ המבואר בביאור ע"פ ותחת רגליו זו"ל הגה ידוע שמ"ה מברר וב"ן מתברר כו'. ע' בהביאור ע"פ מי מנה. מ"ה הוא בחי' הביטול בעצם וב"ן הוא בחי' ביטול ויש (וע' מזה

ואייתי רוח : בתו"א שם נוסף (כי דרכו של איש לחזר אחר אשה).

בסדור בדרוש בהמ"ז בענין ברכה (התורה) ומחנה מיכאל אהבה בבחי' יש להיות בבחי' ביטול בעצם (ר"ל זהו בירוד ב"ן וע' בד"ה ואלה שמות בענין מיכאל עומד ומקריב גשמות הצדיקים כו') ויש לב' בחי' בחי' מ"ה ובחי' ב"ן, דבר המביא לידי גילוי, ש' מ"ה ושם ב"ן הוא בחי' אותיות המביא לידי גילוי ביטול בעצם או ביטול היש עכ"ל, ור"ל השמות הם האותיות הם בחי' כלים להאורות דמ"ה וב"ן שהאותיות הם בחי' כלים וא"כ י"ל אותיות נקבות הם איתיות דשם ב"ן שהם שרש התהוות ב"ע להיות יש וביטול היש, ואותיות דמ"ה הממשיכים הביטול בעצם נק' אותיות זכרים המשכות מבחי' סוכ"ע וע' בד"ה ביאור ע"פ את קרבני לחמי ס"ב שבחי' מה הוא בחי' מקיף לגבי ב"ן כו' ששרש מ"ה הוא ממצוא דא"ק בחי' רצון כו' ע"ש משם מיבן דאותיות דשם מ"ה זהו המשכה מבחי' סוכ"ע מבחי' המקיף משא"כ אותיות דשם ב"ן כו' וע' בד"ה וארשתוך לי בענין חצר ובית ושניהם מאבנים שהם בחי' אותיות וע' בדרוש המלויים בענין ש' מ"ה שהוא במילוי אלפין ושם ב"ן מילוי ההי"ן כו', ועוד יובן ע"ד ענין חיותם שקוע וחיותם בולט המבואר בסדור ובלק"ת בד"ה שמני כחותם, וע"ע בבה"ז ויקרא בענין אתון תתאין ואתון עילאין וע' במא"א א' נ"ב את נק' היסוד כי הוא אות ברית קדש נשמע דהמשכת האותיות עליונים במל' זהו ע"י שיהי' בבחי' צדיק ע"י דנטרין ברית כמ"ש בזהר ר"פ נח הנ"ל, האותיות רברבין ביסוד בינה (ר"ל הם המשכות מבחי' ע"ק סוכ"ע המאיר בבינה וע"ש את פ' ס"ב בענין פום ממלל רברבין) ואותיות בינונים ביסוד ז"א ואותיות קטנים ביסוד דמל' עכ"ל וז"ע בהבראם ה' זעירא וע' בד"ה בכ"ה בכסלו בענין ושם הקטנה רחל ה' קטנה ויש להעיר לענין ג' בחי' אותיות רברבן בינונים קטנים כמ"ש בפתח אליהו בענין חד אריך חזד קציר חזד בינוני כו' ונת' במ"א, ועכ"פ מכ"ז יש לבאר מ"ש בתו"א כאן בענין אותיות התורה שבהם וע"י קיום העולם שע"י נמשך האור והחיות בע"מ כי הע"מ שהן מבחי' אותיות הדיבור שהוא במל' הם מבחי' שם ב"ן ונו' בהן רק שם אלקים אבל אותיות התורה הם מבחי' שם מ"ה שהוא המשכת אא"ס ב"ה הסוכ"ע, ועמ"ש בד"ה ואתא מרבבות קדש שהמשכה שע"י התורה באה מרבבות קדש שלמעלה מבחי' חיות העולמות שעו"נ ויהיו נדי שרה מטרוניתא מבחי' מאה כו', אמנם י"ל ואתא זהו מל' אותיות כמ"ש בהביאור ע"פ תורה צוה רפ"ב, וא"כ המכוון שבחי' האותיות הנמשכים בתורה שרשם בא מבחי' רבבות קדש ע"ד אתון רברבין ולמעלה מעלה ממדריגת חיי שרה שהם האותיות של חיות העולמות כנ"ל, ולכן ע"י עסק התורה מקיים עלמא כמ"ש במד"ר בשה"ש ע"פ ונשמחה בך בכ"ב אותיות התורה כו', גם כמ"ש בד"ה וספרתם לכם דחה"ש בענין שעורה חטה שעורה שעור ה' בחי' בה' בראם דנק' עדין מאכל בהמה פנ"א פנ"ש י"ב בקר כו' ע"ש פ"א ופ"ב, אכן אותיות התורה נקרא חטה לכו לחמו בלחמי מאכל אדם כו' ע"ש, נמצא מכ"ז מיבן איך שע"י ס"ר גשמות שהם כנגד ס"ר אותיות התורה שכ"א ממשיך אות שלו מאותיות התורה שהם המשכות מבחי' סוכ"ע ומבחי' רבבות קדש ע"י מקיימים

עלמא הנמשך מבחי' אותיות דעש"מ שמבחי' ממכ"ע ע"ד ותקם את דבריך
 כי צדיק אתה, צי"ע כו', עמ"ש עוד מענין אותיות בד"ה יביא לבוש מלי
 בענין וסוס כו', ובד"ה וקבל היהודים.

קיצור. ענין שע"י התורה מקיים עלמא ע"ד דנטרי ברית דעלמא אתקיים
 עליהו, ממשיך בה כ"ב אותיות, (וע' במא"א כ' ב' כוכב נק' היסוד
 שממשיך כ"ו היינו שם הוי' וכ"ב היינו כ"ב אותיות, וע' מזה ברע"מ כי
 תצא רפ"א סע"ב, זהו ארבה את זרעך ככוכבי השמים, ואט"ל פי' כוכב
 כו' זהו הארץ היינו שם הוי' כמ"ש ה' אורי כ"ב אותיות זהו הכלי לכן יש
 מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם כנגד כ"ו הנ"ל, וכן ה' מ"ח קרשים
 במשכן מ"ח נביאים, ועזח"א קכ"ה א' ובהרמ"ז שם באופן אחר, ישכב יש
 להנחיל אהבי יש, כ"ב היינו כ"ב אותיות ענין לסוסתי סוסין נוקבין הם
 אותיות נקבות וסוסין דזכרין הם אותיות זכרים, מלי המח' בי"ע נק' נקבי'
 בחי' מקבל וההיכלות דבריאה נק' בתולות אחריה, ואותיות זכרים משפיעים
 זהו המשכה מבחי' סוכ"ע (עמ"ש ע"פ אתה ה' לבדך את עשית את השמים,
 אתה הא' בה' ל' זכר אתה הב' חסר ה' לשון נקבה כו', בנחמי' ט' ו', וכמ"ש
 רש"י בחומש ואתחנן ה' כ"ד ע"פ ואת תדבר אלינו, התשתם את כחי כנקבה,
 נמצא אותיות זכרים זהו ע"ד המשכה ממקום גבוה והיינו מעלמא דדכורא
 ושרשו י"ל מבחי' אתה ה' לבויך וע' בסד"ה שבת שבתון הוא וזהו שע"ז
 מתקיים עלמא שנמשך בבחי' את עשית את השמים שחסר ה', וע"י ה'
 חומשי תורה ממשיכים מבחי' אתה הוא כו' וכמ"ש במ"א, וזהו ענין בקידוש
 לבנה א"א הלכך צריך למימרינהו מעומד כי בקידוש לבנה ממשיכים בסיהרא
 מבחי' קדש העליון עלמא דדכורא ע"כ הוא מעומד, ע' זח"ב קפג"א כ"כ
 במג"ע) ח"ע אותיות דשם מ"ה ואותיות דשם ב"ן מ"ה גימט' אדם ב"ן גימט'
 בהמה (עמ"ש מענין מ"ה בהביאור ע"פ מי מנה פ"ב, והנה רוח האדם הוא
 העולה למעלה ורוח הבהמה היורדת למטה עמ"ש מזה יתקע בשריג פ"ד וע'
 בד"ה האבות הן הן המרכבה מענין אדם שהוא מ"ה, גם מענין מה שמו מה
 שם בנו כו') מ"ה בחי' מקיף ב"ן פנימי, גם חותם בולט חותם שוקע, ענין
 אתון רברבין כו' ע"ד חד אריך כו' ואתא מרבבות קדש שלמעלה מבחי'
 חיי שרה מאה שנה, נגילה ונשמחה בך בכ"ב אותיות התורה, גם כענין
 שעורה שעור ה' מאכל בהמה ש' ב"ן חטה מאכל אדם מבחי' מ"ה.

קיצור מד"ה אכלוהו היום בבוך המתחיל הגהות על ד"ה כל המשמח את
החתן דקכ"ט ע"א. כי הנה הודו על ארץ כו' והמשכה ע' ע"י זירם
קרן והיינו לפרש עד"ו מזמור הללו את ה' מן השמים שמדבר שם במעשה
שמים וארץ וכל צבאם ואח"כ מסיים הודו כו' זירם קרן כו' לומר שזהו
קיום בעולם חזו ע"ד מארז"ל ע"פ כי זה כל האדם כל העולם כולו לא נברא
אלא לצוות לזה ועמ"ש מענין לצוות לזה בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות
ויש להעיר לזה ממאמר הזהר ר"פ תולדות דקל"ד ע"ב עלמא עלמא אנת
ונימוסך לא קיימין אלא על אורייתא כו' ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא
איהו קיים עלמא כו' דהא כמה דב"נ איהו מתפליג שייפין כו' ה"נ עלמא
כו' וכולא כגונא דאורייתא ובזח"מ שם כי כמו שהאדם מתחלק ברמ"ח אברים
כמו"כ כל בריות שבעולם דרך כלל הוא שיעור קומה א' וע' באדר"ן ס"פ
ל"א ויצד באדם כל מה שברא בעולמו כו' וכמו"כ התורה היא בחי' אדם
רמ"ח מ"ע הם רמ"ח אברים דמלכא כו' ונמצא העולם מקשר היטיב ע"י
האדם כי הוא אמצעי בין התורה ובין העולם וע"י שעסקו בתורה מוריד
ומשפיע ברכה לעולם בכללו ובפרטיו עכ"ד ובסה"מ סו' קנ"ב ד"פ ע"א
פי' שגם למעלה באצ"י יש בחי' אדם ובחי' עולם אדם הוא ז"א דאצ"י ועוד
יש בחי' שני' שהוא עולם האצילות עצמו הנחלק בשבעה היכלות שבתוכם
עומד האדם העליון כו' ההיכלות מצטיירים ג"כ בציור אדם כו' ונק' זה
אדם חיצון בדרך אדם פנימי כו' וכן דוגמתן הקליפות ויצה"ר אדם פנימי
ואדם חיצון שהם ההיכלות דחטאת ויצה"ר כו' וע"ש בבה"ז דבחי' התורה
היא המחין דז"א שהם ג"כ ציור האדם והם נמשכים מחכמה עילאה שבה
דוקא שורה אצ"ס כו' נמצא המכוון שהאדם עליון שהוא ז"א ממשיך החיות
לעולם האצילות והיינו התורה שהיא ח"ע ואפ"ל שבחז"ב מאיר ע"ק כי ג"ר
חשובות כא' וא"כ ע"י התורה נמשך חיות מע"ק להעולם והיינו ע"י ז"א הנק'
אדם וכמו"כ למטה הגשמיות שרשן מז"א והן הממשיכות חיות להעולם שהוא
בי"ע והוא ג"כ ציור אדם שהרי למ"ד כלים דז"ר נעשו נשמה לבי"ע וגם
בכלל נק' בי"ע לבושים מחדו"מ והלברש צ"ל דומה להאדם כו' המשכה זו
זהו ע"י התורה שהיא מחז"ב עילאין נע' באגה"ת פ"ד י"ל בחי' העולמות
אף שהם ג"כ בחי' אדם י"ל חיותן נמשך משם אלקים ובחי' אדם נמשך משם
הוי' זא"כ מש"ל שע"י האדם נמשך החיות בהעולם היינו שממשיך משם הוי'
בשם אלקים ואז החיות בעילוי רב וע' בת"א פ' וארא בד"ה וידבר אלקים
כו' וארא בענין גדול הוי' כו' בעיר אלקינו כו' ומה יובן ענין והבאת
שלום בין אדם לחבירו שע"יו ממשיך חיות מהתורה הנק' אדם בהעולם הנק'
ג"כ אדם כו' וע"ש באגה"ת פ"ו בענין ובפשעכם שולחה אמכם כו' שנתלבשה
השפעתה בע"ס דנוגה כו' מ"מ ההשפעה באה ע"י האדם העליון ע' זח"ג
פ' אחרי דס"ט א' בענין ושפחה כי תירש כו' וע' בת"א ר"פ בשלח בענין
כמה ארך אפיים כו' וע' בת"א פ' תולדות בד"ה ראה ריח בני בענין עת
אשר שלט כו'.

ומ"ש כשם שא"א לעולם בלא רוחות ו"ק כך כו' י"ל שגם באדם הפנימי בנינו ו"ק כי הגוף וכו' ידים הם חג"ת וכו' רגלים עם ברית קודש הם נה"י וזהו ו"ק כו' וגם הם ס"ר היינו הוי"ו כשכלול מ"ה היינו ה' פעמים יר"ד פעמים וא"ו כמ"ש במ"א וגם דרך כלל שרש האדם זהו וא"ו שבשם כו' וע' בסידור ע"פ תהלתו בקהל חסידים נזכר ג"כ מענין כשם שא"א לעולם בלא רוחות.

והנה מ"ש בענין האותיות התורה יש להעיר ממ"ש בד"ה ויקהל משה דתקס"ו בענין אותיות התורה שהם עדות ורמיזא והאותיות שרשם מיסוד וכמ"ש על בה"ז פ' אלה תולדות נח בענין יסוד קיומא דעלמא שמכניס במ' כ"ב אותיות וממ"ש בוח"א קנ"ו בענין לכן ישכב עמך יש כ"ב אותיות התורה, והו שא"א לעולם דכמו הרוחות הנמשכות מקיימים העולם ואם לא ע' מהרש"א כמו"כ ישראל ממשיכים אותיות התורה שהם אור ורוח בד"ה מזוזה מימין וגבוהים מהאותיות שבהם נבה"ע שהם מבחי' מ' בהבראם ה' זעירא וכמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה לסוסתי שיש אותיות נקבות ואותיות זכרים גם כנ"ל שהמשכת אותיות התורה נק' אותיות זכרים אי"כ צ"ל תחלה העלאת מ"ן ע"י התפילה שנק' אותיות נוקבין ומ"ש ולכן נק' בנאים עמ"ש ע"פ וכל בניד לימודי הוי' בענין שמקיימים את העולם שנברא בעשרה מאמרות גם עיקר בנינו של עולם שיהי' העולם מקבל מהתורה ולא יהי' אלביש שמים קדרות כו' כ"א אני אענה את השמים והם יענו את הארץ כי בחטא עה"ד נתקלקל העולם וע"י התורה הוא תיקן העולם כו' ועמ"ש בד"ה אלה החוקים בפירוש הליכות עולם לו עוי"ל בפ"י בנאים שממשיכים מסוכ"ע בממכ"ע וממשיכים יחוד קוב"ה דהיינו ג"כ בחי' שמים וארץ כמ"ש בד"ה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ע"פ המד' פ' ויצא דקנ"ו ע"ב, אך בששת ימי המעשה ההכנה ובשבת בבחי' פנימי, ומש"ל שהמשכה זו ע"י התורה שהוא אדם היינו אדם זה היינו א"ו או זכמה שהוא בחי' שמים שם מ"ה כו'.

ומ"ש בסעיף ב' אך כדי להיות המשכה זו צ"ל תחלה העלאת בחי' אתכפיא וביטול הרצון והודאה שכדי שיהי' המשכה הנ"ל מבחי' השמים סוכ"ע בבחי' ממכ"ע הנק' ארץ צ"ל תחלה העלאת מבחי' ארץ רצוא וביטול רצון כמ"ש בד"ה כי כאשר השמים תחדשים בת"א פ' בראשית וע' מזה בד"ה לבבתיני אחותי כלה ושם פ"ג והיינו ע"י בחי' ביטול רצון שבק"ש באחד כו' ואז עולה ונכלל החיות באא"ס ב"ה הסוכ"ע כו' ומשם נמשך החיות ואא"ס ב"ה בתפילת י"ח כו' וכן פ"י בד"ה אני ישנה ולבי ער ושם פ"א שזהו ענין שבתחלה יקבל עליו עומ"ש אח"כ יקבל עליו עול מצות ובמ"א נת' דעומ"ש ועול מצות זהו ענין רז"ש גם ע"ד על שלא ברכו בתורה תחלה והיינו ע"י התפלה אי"כ נותן התורה ע"ד ברכו בתורה מ"ש סעיף ג' וזהו ענין אכילה דשבת היינו בשבת לחם משנה חיבור לחם פגג שמבחי' סוכ"ע לחם מן השמים בלחם עוני לחם מן הארץ זח"א ויחי דרמ"ז רע"א

מענין טל בשה"ש בד"ה לסוסתי ובימי הזול הברור והמשכת סוכ"ע בבחי' מקיף אבל בבחי' פנימי זהו בשבת וזהו ע"ד מי שטרח בע"ש יאכל בשבת ופירוש יאכל י"ל ע"ד ואכלת עמו מליל שבת כו' וע' בד"ה ראו כי בענין שני שבתות כהלכתן.

טל במא"א אות ריש סעיף ג' גבי ראש צדיק שזהו"ע שראשי נמלא טל והיינו המשכה הנמשך מבחי' יה"ו לה' תתאה כי יו"ד הא וא"ו גימט' טל כמ"ש במא"א אות טית סי"ד ובפרדס ערך טל ביאר ג"כ יותר, ועמ"ש שזהו"ע ראש המטה זהו הנמשך בשבת ולכן בבחי' זו ליכא פסולת זהו פתחי לי כו' שראשי כו' וגם מן לחם מן השמים הוא בחי' זו. ואפ"ל כי ב' הענינים א' שהרי בפרדס כ' שורש המשכה זו באה מן הכתר עליה דרך הספירות וא"כ בשרשו הוא טל אורנית וכשנמשך בבחי' ראש צדיק זהו בחי' מים ונק' מ"ד, וע' בסידור ד"ה הללויה הללו אל בקדשו כו' מענין ג' בחי' אור מים רקיע כו' ומ"ש שזהו אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת י"ל זכר שרשו בכתר עמ"ש מענין פותח את ידיך יחיד ומשביע לכל חי רצח ע' בלק"ת פ' שלח דמ"ו סע"ב, ובביאור ואתחנן פ"א ובד"ה אלה מסעי השלישי בענין ויכתוב משה גם עצם היחוד י"ל שזהו בחי' שלמעלה מאתעדל"ת כמ"ש בבה"ז חיי קל"ג א' בענין תפלת ערבית רשות וע"י יחוד זה נמשך נשמה יתירה שנק' נשמת כל חי דפוחא מחיי העולמים ונשמה יתירה זו שהוא הרצון רעו"ד כמ"ש בד"ה ויקהל משה דאית רצון ואית רצון כו' הרי מובן שע"י הטל וכן מן נמשך הכח לבחי' הילך בתורתו כו'. והנה במש"ל ס"א י"ל עוד כי ו"ק מקום זהו ו"ק דאצ"י רוחות ו"ק דישראל הם ו"ק דאבא ששם שורש הנשמות ו' של מילוי יו"ד וע' בה"ז בלק ה"ג ע"ב בענין כי מראש צורים אראנו וגם י"ל כי י"ב ג"א שרשם מו"ק דא"א במק"מ ס"פ וישלח דקע"ו ובזח"ג גשא קלי"ד ב' בענין אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם וע' לק"ת מסעי וירד הגבול לכן הם הממשיכים שורש בחי' ו"ק ע' בפרדס ערך מקום בת"ת או בכתר ועמ"ש ע"פ ברוך כבוד הוי' ממקומו.

מה גאולה בכל יום אף פרנסה בכל יום.

מן מבחי' טל י"ל אצ"ת זכרים שלמעלה מאתעדל"ת.

קיצור דקיצור. (א) הילך בתורת המשכת הזו על ארץ כו' ע"י וירם קרן כשם שא"א לעולם בלי רוחות.

(ב) וצ"ל תחלה העלאה ביטול רצון ולכן לא ניתנה תורה למלאכים זהו נתן התורה זהו הילך בתורת הליכות עולם הלכות.

(ג) שייכות הזמן להליכה זו כי כל הנ"ל זהו תפילה דחול וכן אכילה דחול אבל שבת או תתענג מן בלי פסולת (וג"כ שני שבתות כהלכתן) ומה נמשך הכח שיהי' הילך בתורתו בחול כו'.

(ד) הנסיון במן שיהי בכל יום בעיניך כחדשים כו' בשבת לא ירד המן כי זהו למעלה מבחי' רסיסי לילה שהרי בשבת לא נזכר ויהי ערב ויהי בקר כו'.

(בענין סעודה שלישית שהיא גבה יותר מהב' סעודות דלילה ויום בחי' עזן שלמעלה מגן ונהר ויוצאים בה במיני תרגימא כבר הערותי מזה בבוך שמות פ' בשלח ע"פ אכלוהו היום ע"ד ואיך לא אשא פנים לישראל כו' שמדקדקים ע"ע לברך על כזית אעפ"י שאין בו כדי שביעה מזה נמשך מבחי' ישא הוי' פניו שמשם יכול להמשיך ג' ברכות דבהמ"ז אף על כזית כו' עיין בלק"ת בהביאור סה תברכו מזה וע"ד בעשיית בהמצא' אף ליחיד כו' וע"ד מעיין מטהר בכ"ש מה שבמקוה צריך ארבעים סאה. והנה האכילה הו"ע השגה נמצא' דצריך לאוכלם ע"כ בזו"ג שייך קצת השגה ע"כ ב' סעודות אלו גם למטה צריך לאכול לחם ממש משא"כ בג"ר דליכא השגה אין חיוב אכילת לחם ממש ותדע דבשבת שבתן אין בו אכילה ושתייה כלל מפני שגבוה יותר לכן גם במנחה דשבת אף שאינו בחי' זו ממש מ"מ אין האכילה לחם שהיא השגה כו' זהו בחי' היום לא תמצאוהו והחכמה מאין תמצא ולא השגה גמורה כו' רק יס"א כברק המבריק כו'.

ביאור הדברים ע"פ ויאמר משה אכלוהו היום כו'.

(א) הנה כללות ההשתלשלות העולמות שנאצלו ונבראו נבחנו לגי' מדריגות דרך כלל. והוא מ"ש בזהר פ' בשלח דקנ"ט ע"א תלת עלמין אית לוי' לקוב"ה כו' ע"ש ופי' דרמ"ז וסדרן מלמטה למעלה הא' בחי' עולמות בי"ע שהם עולמות הנפרדים. והוא מ"ש בזהר שם ההוא עלמא תתאה מיניהו דאשתכח בי' פרודא וכנודע ממ"ש ומשם יפרד כו', (וכמ"ש בפ' בלק בביאור ע"פ מי מנה כו') והם בעלי גבול והם ג"כ בגדר מקום זמן כי גם במלאכים יש היכר זמן שביום אומרים קדוש ובלילה אומרים ברוך רק שאין אצלם כמו זמן יום ולילה שלנו הגשמי' ולכן גם בבחי' מל' דאצי' נזכר מלך מלך וימלוך שהיא ענין בחי' זמן הוה עבר ועתיד וכמ"ש בלק"ת פ' בראשית גבי טעם למה נשים פטורות ממ"ע שהזמן גרמא והיינו לפי שהמל' דאצילות מתלבשת בבי"ע ומחיה ומהוה אותם לכן מצד היותה מקור לבי"ע שייך לומר בחי' זמן שהוא ית' מלך מלך וימלוך וכן בבחי' המקום שהוא ית' מלך למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כו', וכמ"ש בתניא ח"ב פ"ז והמדרגה הב' הוא בחי' אצי' שהוא למעלה מבחי' זמן הי' הוה ויהי' ברגע א' וכן למעלה מבחי' מקום כמ"ש הנה מקום אתי. אבל מ"מ יש שם מדת

חסד וגבורה הגבלת האורות בכלים ע"פ קו המדה, ולכן נק' המדות דאצי' ששת ימים כי אע"פ שאין שייך שם בחי' זמן מ"מ הרי כיון שהם בחי' מדות אשר כל מדה בחי' מדה ומדריגה בפ"ע כמו חסד הרי הוא היפך מבחי' ומדת גבו' ולכן שייך בהם כמו בחי' קדימה ואיחוד שהרי תחלה נאצלה ונתהווה מדת החסד ואח"כ כשהי' צ"ל אצי' מדת הגבורה שהיא הפכית ממדת החסד הוא ע"י שנפסק אצי' מדת החסד ע"פ קו המדה לומר עד פה יהי' אצי' החסד בכלי שלו ואח"כ יומשך מדת גבורה ואח"כ ת"ת כו' וכן בכל המדות ולכן נקראו ששת ימים אע"פ שהן למעלה מהזמן רק דשם שייך התחלקות מדרגו' כו' (ועיקר בתשו' הרשב"א סי' תכ"ג), ועז"נ כולם בחכמה עשית דדינו שמחכ' שהוא ראשית ההשתלשלות ולמטה לבחי' עשי' יחשב נגד עצמות המאציל ית' אשר הוא למעלה מבחי' ע"ס או"כ וכמ"ש בס"י לפני אחד מה אתה סופר וכמאמר ולא מכל אינון מדות כלל, וכמ"ש אני הוי' לא שניתי בין קודם ההשתלשלות לאחר ההשתלשלות, ואמנם ההשפעה מעצמות המאציל לנאצלים מאחר שאין ערוך ביניהם צ"ל ע"י בחי' ממוצעת והוא בחי' הכתר (וכמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג) שנק' אין וכמ"ש והחכמה מאין תמצא, וזהו בחי' המדרגה הג' שהוא הבחי' שלמעלה מאצי' כי אצילות הוא בחי' חכמה בכלל כי אבא מקנן באצילות, ולכן אדם דאצי' נק' אדם דעשיה כמ"ש כולם בחכמה עשית, ומה שלמעלה מאצילות הכל בכלל כתר דאצילות (וכמ"ש בפ' וירא ע"פ מאמר הזהר פתח אליהו, וזהו ביו"ד נברא העוה"ב ובה' נברא העוה"ז, פי' כי בריאה שהוא עולם הג' מתלת עלמין הג"ל נק' עוה"ז והתהוותו מבחי' ה' בינה מקננא בבריאה ובכלל זה יצירה ועשי' ועולם האצילות מקבל מבחי' חכמה שהוא יו"ד והוא העוה"ב כי שם מדור הצדיקים הגדולים וגם בג"ע נמשך הארת האצילות עיקר בת"א פ' חיי שרה ע"פ ואברהם זקן כו' ותח"מ זהו מבחי' כתר קוצו של יו"ד נמצא ביו"ד נברא העוה"ב כי היר"ד וקוצו של יו"ד הן שרש עולם הנשמות ושרש עולם התחייה ועכ"פ כללות תלת עלמין הג"ל נבראו ונמשכו מבחי' אותיות יו"ד היא וכמ"ש הרמ"ז בפ' שלח, ועפ"ז יובן ג"כ הא דבתח"מ שהוא עולם העשי' יתגלה בחי' קוצו של יו"ד שלמעלה מהיר"ד עצמו שהוא עולם הנשמות, נמצא עולם הא' מתלת עלמין הג"ל נמשך ומתגלה דוקא בעולם השלישי יותר מבאצי' שהוא עולם האמצעי והוא כמשל שיש ג' איריין ואויר התחתון חס כמו אויר הסמוך לשמש כו', ועיין עוד בת"א פ' לך לך שהה"א שרשו מקוצו של יו"ד דהיינו ששרשו מלמעלה מעצם היו"ד והוא ע"ד הג"ל כי בה"א נברא העוה"ז כו'), שהוא הממוצע להיות התהוות בחי' אצילות ע"ס חכמה כו' ח"ש היש ה' בקרבנו אם אין ופי' בזהר (פ' בשלח דס"ד ב' ובאדר"ד דקכ"ט א' ובפ' שלח דקנ"ח ב') שרצו לידע מקור שפעם אם הוא משם הוי' המטה הכלל כי הוי' בחכמה ראשית ההשתלשלות שהוא בחי' אצי' כנ"ל או שהוא מבחי' כתר הנק' אין שהוא למעלה מהחכמה כנ"ל, (ואף שבדאי גם מבחי' אין נמשך ע"י האצי' אך ר"ל שנמשך ועובר דרך מעבר באצילות וכדפי' הרמ"ז בפ' שלח שם שב' מיני שפע הם כו' ע"ש) אך לגבי עצמות המאציל גם כתר אינו אלא

הארה בעלמא וכמאמר כ"ע אע"ג דהוא אד צח כו' אוכם הוא קדם עילת העילות, והנה בבחי' כתר שם הוא מו"ס דא"א שהוא בחי' זכמה שבכתר והיינו בחי' טלא דבדולחא אשר משם שרש המן דכתיב בו ועינו כעין הבדולח וכתיב וברדת הטל כו' ירד המן עליו נמצא שרש שפע המשנות המן הוא מבחי' אין שלמעלה מהאצילות (וכמ"ש ג"כ באד"ר דקכ"ח ב') לכן אמר במן דבר יום ביומו מאד שמקורו מבחי' כתר הממוצע בין המאציל לנאצלים כו' אשר שם הארה מחודשת תמיד, ופי' דבר יום ביומו הענין כי בח"ס דא"א שם הוא בחי' קו המדה להיות מודד שיעור לכל התנועות האצילות, וכמ"ש מי מדד בשעלו מים כו' וקו המדה זה נמשך מבוצינא דקודוניתא היינו גבו' דע"י המלוכש בח"ס היינו שנק' טלא דבדולחא דגוונא סומקי אתחזי ב' לכן אחר שיורד הטל בהשתלשלות למטה לכן הי' דבר יום ביומו כי מתחלה נמשך מבחי' מו"ס באצ' לכל מדה משה מדות דאצילות הנק' ששת ימים כו' שהם המקבלים המשכה זו מבחי' אין אשר שם הוא למעלה מן שרש השתלשלות התחלקות, רק כשנמשך דרך האצילות הרי נמשך ע"י המדות דאצ' הגק' ז"א שהם נק' ששת ימים כנ"ל ואז אח"כ נמשך מאצילות לבי"ע בבחי' זמן ממש והיינו דבר יום ביומו שכל יום משה מדות דאצ' משפיע שפע המן למטה בבי"ע ביום שלו יום ראשון בחי' חסד כו', וכמ"ש בזהר בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א, (הג"ה) והיינו כי ז"נ דאצ' נק' סדר זמנים כמ"ש במא"א ס' כ"ב ח"ל סדר זמנים הם ז"נ שם הם הזמנים כו' עכ"ל אבל אינם זמן ממש משא"כ ג"ר הם למעלה מסדר זמנים והמשכה ממו"ס שלמעלה מבחי' זמן נמשך בתחלה לבחי' ו"ק דאצ' הנק' סדר זמנים ומשם נמשך אח"כ לבחי' זמן ממש, וזהו דבר יום ביומו שיום שבבחי' זמן ממש מקבל מיומו שית יומין עילאין הנק' סדר זמנים עכ"ה), מה שאין כן שאר ההשפעות הנמשכים מלמעלה אף שאין לך עשב שאין לו מזל כו' וגבוה מעל גבוה שומר כו', מכל מקום שרש שרשם מבחינת דבר ה' ורוח פיו שהוא בחינת מלכות דאצילות המתלבשת בבי"ע וכמ"ש ע"פ כי תצא למלחמה כו', אשר בבי"ע שייך בחי' זמן וכן בבחי' מלכותו ית' שהיא חיות הזמן והמקום כו', לכך השפעה זו אינה דוקא דבר יום ביומו לבד כ"א מיום לחבירו שהתבואה גדילה היום לכל השנה כי גם שרש התבואות והמזל שלהם מלמעלה הוא מבחי' בי"ע שהם תחת הזמן ונמשך מבחינת ו"ק דיצירה מט"ט שנקרא שרו של עולם, לא כן המן אשר שרשו מבחינת אין ששם הוא למעלה מהזמן והארה מחודשת תמיד אלא שנמשך ע"י המחזת דאצ' ומאצ' לבי"ע לכן הוא דבר יום ביומו שכל יום משית יומין דאצ' משפיע ביומו וביום מחר נמשך מן הארה מחודשת מהמדה דאצ' ששולט ביום ההוא כו' מה שקיבל מבחי' אין, וזהו ענין כי נער הייתי גם זקנתי שרו של עולם אמרו שהוא בחי' מט"ט שהוא בבי"ע דשם יש בחי' זמן משא"כ קמי' קוב"ה מי איכא זקנה מאד שהוא למעלה מהזמן, ולכן אדו"ל בכ"י יהיו בעיניך כחדשים לפי שעכשיו בכ"י נמשך מלמעלה מהזמן בזמן, וזהו"ע דבר יום ביומו כו', וכמ"ש גבי

מן למען אנסנו הילך בתודתי דכמו המן נמשך דבר יום ביומו. כך בתורה צ"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כי התורה שרשה מבחי' כתר תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' דרבנן הם כתר שהוא בחי' אין ולכן יסוד התומ"צ הוא להיות ביטול היש לאין כמ"ש במ"א ע"פ את שבתותי תשמרו כו'.

קיצור הנה כללות העולמות נבחנים לג' בחי' א' ביי"ע ב' אצי' ג' למעלה מהאצי' והוא בחי' כתר הממוצע ושם מו"ס טלא דבדולחא ומשם שרש המן ונמשך ע"י ששה מדות דאצי' דבר יום ביומו שכל מדה מקבל בפ"ע ממו"ס ע"י קו המדה ומשפיע ביומו למטה משא"כ שאר השפעות שרשם מביי"ע אשר שם יש זמן ולא כמו המן ששרשו ממו"ס שהוא למעלה מהזמן ולכן בכי"ו כחדשים כו'.

(ב) ומעתה יוכן ג"כ למה לא ירד המן בשבת. כי הנה ששת ימי המעשה הם ו"ק דיצי' המתחדשים מהארת ו"ק דאצי' הנקראים ששת ימי בראשית היינו ששה מדות עליונות דאצילות שמקורן היא החכמה דאצילות הנק' ראשית והם יורדים בימי החול להתלבש בו"ק דיצי' ועשי' וכמ"ש אף עשיתיו וכתוב נעשה אדם וכמ"ש בתניא ח"ב פ"י ביום ראשון משימ"ב נגלית מדת החסד כו' וכן ביום שני נגלית מדת גבורה כו' (והגם שנת' למעלה שהמדות דאצילות הם ג"כ למעלה מהזמן עכ"ז החסד מתגלה דוקא ביום ראשון וביום שני הוא מדת גבורה וביום ג' ת"ת כו' דכבר מבואר התירוץ על כיוצא בזה במ"ש דחצות לילה הוא עת רצון עם היות הרצה"ע עצמו הוא למעלה מהזמן אעפ"כ התגלותו למטה הוא בחצות דוקא. וכך הוא בענין גילוי הארת ו"ק דאצי' בביי"ע שעם היות הו"ק דאצי' עצמן למעלה מהזמן אעפ"כ התגלות והתלבשות כל מדה ממדות הנ"ל בביי"ע הוא כלי א' ביום מיוחד כנ"ל וקדינו לפי שבביי"ע שייך בחי' זמן).

והנה ידוע מאמר דאליהו לאחזאה איך אתנהיג עלמא בצדק ובמשפט כו' כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא אבל לאו דאית לך כו' מכל אלין מדות כלל. והיינו כמשנת"ל שבחי' מדות וספי' זהו שייך בעולם האצילות אבל למעלה מהאצילות הוא בחי' לאו מכל אינון מדות כלל וכמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' פי' שבחי' גדולה וגבורה בטלים לו ית' שאין נקראים בשם גדולה וגבורה כלל (וכמ"ש ר"פ וארא בדבור הראשון וארא אל אברהם כו') אלא שכדי להיות התהוות העולמות הוא דוקא ע"י המדות ו"ק, זהו שארז"ל כשם שא"א לעולם בלא רוחות כו', אמנם בשבת כתיב שבת להוי' שבחי' שבת הוא העלאה ממטה שהמדות דאצילות עולין מהתלבשותן ביצי' ועשי' בעצמותן בבחי' אצי' וגם למעלה מהאצי' בבחי' אין כו', וז"ש ויכולו השמים כו' ויכל אלקים כו' לשון כלתה נפשי כי האור חוזר למקורו (וגם העולמות ביי"ע מתעלים כו') כמו אדם ששובת ונח מהתפשטות שכלו ומדותיו שנתלבשו תחלה באיזה עשי' שחוזרים ומתעלים אל בחי' עצמותן. וא"כ אין ירידה והשתלשלות מהמדה דאצי' למטה בעשי' וכמ"ש בפע"ח שער פ"ו ולכן לא ירד המן בשבת למטה בעשיה כיון דבשבת אין בחי'

ירידה השתלשלות למטה כ"א אדרבה המדות דאצילות עולים למעלה בבחי' אין כו' וא"ת הרי שאר השפעות יורדים למטה גם בשבת והרי שרשן ג"כ מלמעלה שהקב"ה מוריד גשמים ומצמיח דשאים בשבת. אך הענין מבואר ממ"ש למעלה כי שרש המשכת המן אינו דומה כלל לשאר השפעות גשמי' שמלמעלה והמופת לזה כי במן לא הי' בו פסולת כלל כי שארי השפעות שרשם הם מבחי' חיצוני' כי שרשם מהמולות ששרשם משמרי האופנים ושרשם מבחי' חיצוניות החיות והשפע שמשפיע א"ס ב"ה להחיות העולמות ובחי' זו נק' בשט רוח פיו עד"מ כמ"ש בתניא באגרת התשובה פ"ד (ובאגה"ק ד"ה ויעש דוד כו' שנבחי' ההבל ורחו פיו ית' הוא בחי' חיצוניות הכלים דמל' דאצי' שיורדים ונעשים גשמה לעולם העשי' כו') אבל המן אשר שרשו מטלא דבדולחא למעלה גם מהאצי' לכן לא הי' בו פסולת כלל כי לא ירד ונשתלשל להיות גשמי ממש כי וחס השמש ונמס כי לא הי' כשארי דברים גשמי' רק נתלבש בלביש גשמי' כזרע גד (זהו כעין החילוק שב' הרמ"ז בפ' שלח דקנ"ח כהובא לעיל שב' מיני שפע הם א' הלך ומתעבה כו' והמין השני כו' עד נגיד ואתמשיך לא בבחי' מיעוט ועיכוב כו' ע"ש) ולכן הי' נבלע באברי' כי שרשו מבחי' פנימי' דח"ס שהוא נק' עצמותו ומהותו לגבי האצי' כי הוא בחינת אין שלמעלה מהחכמה דאצילות ולכן בשבת שחוזר הכל בבחינת מנוחה לעצמותו ומהותו כביכול לא יש כלל בחינת ירידה מבחינת השפעה פנימי' הנ"ל ולכן לא ירד המן למטה בשבת רק בששת ימי המעשה או ירד למטה על ידי שנמשך מקו המדה גבו' דע"י המלוכש בחכמה סתימאה שיומשך בחכמה דאצילות הנקראת ראשית ההשתלשלות ומהחכמה מקבלים הששה מדות דאצי' הנק' ששת ימי בראשית ומכל מדה דאצי' נמשך המן למטה דבר יום ביומו. (וע' לקמן דהמדות דאצילות מקבלים שפע הטל ומן בשבת דוקא ע"י עלייתם למעלה כו' אלא עלהיות נמשך מהם למטה זהו בששת ימי המעשה דוקא שאז הם בבחי' ירידה והמשכה בבי"ע ע"כ יורד מהם המן שקיבלו בשבת דבר יום ביומו. משא"כ בשבת א"א להיות מהם המשכה זו למטה). אבל בשבת חוזר הכל למהו"ע כביכול לא הי' שום ירידה כלל כי חוזר למקורו טלא דבדולחא למעלה מן מקור ושרש ההשתלשלות עצמו' עונג העליות. (משא"כ שארי השפעות עיה"ז אפי' ירידות גשמי' כו' כיון שהם מבחי' חיצוני' השפע יוכלו לירד גם בשבת. ויובן עוד עד"מ המבואר במ"א דהנה יש בחי' סדר ההשתלשלות שהעצמות העליות יורד ומתלבש בתחתון כמו שעצמו' השכל או המדות מתלבשי' בהמח' וכן המח' בהדבור ולכן לא יוכל לחשוב אז מחשבה אחרת. ויש לפעמים מאיר רק הארה חיצוני' מהעליות ולא העצמי' ממש כמו עד"מ שלפעמים אדם טרוד באיזה מחשבה ואעפ"כ משיב דבר לשואלו אף שעצם מחשבתו שקועה במחשבת הענין שחושב. ונמצא בהדבור שמשיב לשואלו נמשך רק הארה חיצוניות בעלמא מן המח' ולא ממהות העצמו' המחשבה שבחי' עצמית המחשבה לא יוכל להתלבש אז בהדבור כיון שטרודה בהלבשת איזה שכל עמוק וכיוצא. ועכ"ז הארה חיצוני' ממנה יוכל לימשך ממנה או ג"כ והיינו לפי שהארה חיצוני' זו אינה רק כמו בחי' טבלות ואחורים לבד מהמחשבה כו' לכך אין לה מניעה מלירד ולימשך בהדבור אף בעת שעצמות המח' בבחי' טרודא לבלוע מהשכל או מהמדות עד"מ ואין שייך ע"ז אגב דטרוד למבלע לא

פליט כיה שהמשכה רק מבחי' נובלות כו' מה שאינו ערוך לעצמות המחשבה כו', וכך עדי"כ זה יובן הנמשל דבשבת הוא עלי' פנימי' העולמות והבלים למעלה כ"א לפי מדרגתו הוא בבחי' עלי' עד שהמדות דאצי' עולים בבחי' כתר שהוא בחי' אין, ולפיכך אי"א להיות מהם אז ירידה והמשכה מבחי' זו כ"א ע"י עלי' כו' שמתעלים פנימי' העולמות כ"א לפי מדרגתו לקבל מבחי' פנימי' החיות דרך עלי' כו', ואעפ"כ אין זה מניעה לשלא יומשך בבחי' ירידה והמשכה והשפעה שמבחי' חיצוניות החיות שהוא רק בחי' חיצוני' לכד וכלא חשיבא כו' עד שאין זה בגדר אידי דטריד למבלע כו' וכנ"ל במשל).

קיצור וזהו ג"כ שלא ירד המן בשבת לפי שאז הששה מדות דאצי' הם עולים למעלה לבחי' עתיקא ולכן לא נמשך מהם המן למטה, ואע"פ ששאר השפעות שרשן ג"כ מלמעלה ויורדין בשבת אך לפי שהם מבחי' חיצוני' ע"כ זה יוכל לימשך גם בשעת העלי' וכמשל הדבור חיצוני' כו' משא"כ המן שהוא מבחי' פנימי' ולכן לא הי' בו פסולת כו'.

ג) ולתוספת ביאור (בע"א קצת) יובן עפמ"ש בזהר פ' בשלח דס"ג ע"ב ע"פ איש אל יותר ממנו עד בקר. אמר ר' יהודה בכל יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עילאה דהא כל שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה. וכל יומא יהיב מההוא ברכה דקביל ביומא דיליה, וע"ד משה אמר איש אל יותר ממנו עד בקר בגין דלא יהיב ולא יוויף יומא דא לחברי', פי' כי הנה בשבת הו"ק שהם שיתא יומין יש להם עלייה בבינה שהוא מקור הו"ק והוא יומא שביעאה וכמ"ש בפרד"ס בערכי הכינויים גבי שבת דבינה הוא בחי' שבת הגדול והוא ענין שבת שבתון כו'. והענין כנודע דבינה נק' עתיקא לפי שהתגלות עתיק הוא בבינה כמשל התגלות התענוג בההשגה כשמשגי ומבין איזה שכל לאשורו ועומקו, כי הנה התענוג עצמו הוא למעלה מהתכמה ובינה וכמו שאנו רואים כי אחר שנתמלא מההשגה נופל לו תענוג ומתמלא תענוג א"כ התענוג הוא למעלה מההשגה אלא שמתגלה בההשגה, ולכן נק' בינה עה"כ עולם התענוג, וחכמה נק' עזן שהוא תענוג הנעלם ועתיק הוא מקור התענוג שנעתק ונבדל ע"ד המעתיק הרים, חזו ענין המתנשא מימות עולם כו' שהוא למעלה מעלה מבחי' ימות עולם הן שש מדות דאצי' הנק' ימות עולם כי עולם הי"ט ו"ק מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום אלא שאעפ"כ נמשך ומתגלה בבינה שנק' יומא שביעאה וכמ"ש לקמן שהשבת הוא למעלה מבחי' זמן כו' וגם שבת אותיות חשב ותשובה קדמה לעולם, והכל ענין א' כי תשובה הוא תשוב ה' עילא' שהוא למעלה מבחי' ו"ק הנק' עולם וכמ"ש במ"א (ע' ע"פ מי אל כמוך כו') ח"ש שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה הוא בחי' בינה שהוא שביעאה מלמטה למעלה וכמ"ש במק"מ, והוא ג"כ ע"ד מ"ש בזהר גבי שבעה היכלות דהיכל השביעי שהוא היכל ק"ק הוא בחי' בינה, וכמ"ש בזהר פקודי דרנ"ח ע"ב, אלא דבאמת אינו בחי' בינה לבד אלא כללות ג"ד כח"ב, כמ"ש בע"ח שער כסה"כ פ"א ולכן הן רק שבעה היכלות אע"פ שיש ע"ס והיינו משום דהיכל השביעי שהוא היכל ק"ק כולל ג"ד כולם אלא שנק' ע"ש ובינה כי היא ראשונה לג"ר מלמטה למעלה וכתר וחכמה

מתלבשים שם בהיכל השביעי, ועדין ג"כ שבת שנק' יומא שביעאה והוא בחי' בינה אין ר"ל בינה לבד אלא כללות ג"ר כח"ב, וזהו שנאמר ג"פ ביום השביעי בפ' ויכולו השמים נגד ג' בחי' כח"ב המתגלים ביומא שביעאה, וכמ"ל בפרד"ס שם ב' רע"מ שזהו"ע ש' דשבת כו', וזהו ג"כ ענין ג' סעודת דשבת (וגם י"ל דג"פ ביום השביעי הוא ע"ד מ"ש בזהר פקודי דר"ס ע"ב ולקשרא שביעאה בשביעאה כו', כי הנה מבואר למעלה דכללות ההשתלשלות נבחן לג' בחי' ונק' תלת עלמין היינו הא' בי"ע הב' אצי' הג' בחי' שלמעלה מהאצילות, והנה בכל אחד יש בחי' שביעאה היינו הא' מלמטה למעלה הוא היכל ק"ק דבריאה, וזהו ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו, והבחי' הב' דשביעאה הוא בינה זאצי' וכמ"ש בע"ח ובמ"ח שבאצי' גם כן הם ז' היכלות כו', והבחינה הג' הוא למעלה מאצילות שם גם כן שייך בחינת שביעאה שהוא גם כן ג"ר דע"י כו', והנה בשבת הוא עליות העולמות שהבריאה מתעלה באצילות עד בחינת בינה דאצילות והאצי' עולה בבחי' שלמעלה מהאצילות עד שגם ע"ק עולה למעלה יותר כו', וזהו"ע ולקשרא שביעאה בשביעאה, ולכן נאמר ג"פ ביום השביעי לפי שדרך כלל נבחן כללות ההשתלשלות לג' בחי', ומזה יש להבין קצת מ"ש במ"א בדי"ה האזינו השמים שיוהכ"פ שנק' שבת שבתן הוא למעלה במדרגה מבחי' שבת כו' יעו"ש באריכות, והענין כי ע"פ היות שנת' דביומא שביעאה נכלל ג"כ כל ג"ר היינו בדרך התלבשות שהכתר נמשך ומתלבש בבינה וכענין הוא דא עתיקא כנ"ל, אבל יוהכ"פ שנק' יום העשור היינו שהוא התגלות הכתר כמו שהוא בעצם ממש, ולכן נק' שבת שבתון לגבי בחי' יומא שביעאה אלא שגילוי זה מבחי' כתר ממש כמו שהוא בלי התלבשות א"א להיות רק פ"א בשנה לבד ביהכ"פ ולכן בו לבד נכנס כה"ג לפני ולפנים בבית קה"ק אשר הוא ג"כ קדושה עשירית שבעשר קדושות שנשנו בפ"א דמס' כלים, משא"כ בשאר ימות השנה א"א להיות שום גילוי מבחי' הכתר כמו שהוא בלתי התלבשות ולכן אין שום חשבון כלל יום העשירי רק יום השבת ואח"כ יום ראשון כו' כי בשבת שהוא יומא שביעאה הוא העלי' בלמעלה מהזמן עד שגם בחינת כתר מתגלה בו ולכן נק' ג"כ שבת שבתון אך מ"מ גילוי זה הוא ביומא שביעאה דוקא, וכנ"ל דהיכל השביעי כולל ג"ר ואין היכלות יותר משבעה כו' רק ביוהכ"פ לבד הוא התגלות הכתר כמו שהוא בעצם כו', וע"כ הוא עיקר בחי' שנת שבתון, וזהו מזמור שיר ליום השבת טוב להודות להוי' כו' עלי עשור כו', פי' אע"פ דשבת הוא יומא שביעאה שהוא בחי' בינה אין ר"ל שהוא בחי' בינה לבד, אלא שגם הכתר נמשך ומתגלה בו ממש שזהו בחי' עלי עשור כו' שהוא קדושה עשירית שבעשר קדושות כו' רק דהיינו על ידי התלבשות ביומא שביעאה וכנ"ל, וזהו ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה פירוש כנודע דכל העליות הוא על ידי הירידה למצרים וציאת מצרים וכמ"ש בק"ש אני ה' כו' מאמ"צ להיות לכם לאלקים שע"י יצי"מ וכו' לבחי' עלי' עד שבחי' הוי' יהי' כמו בחי' שם אלקים לפי שיהי' גילוי אחד א"ס ב"ה ממש שלמעלה משם הוי', וכמ"ש בנעילת יוהכ"פ הוי' הוא האלקים ואיתא במ"ח דהפי' ז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקים יחשב וכן בשבת נאמר אז תתענג על

הוי' וזהו ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה שע"י בחי' מצרים זכו לגילוי בחי' שביעאה שהוא יום השבת ולבחי' יוהכ"פ שהוא בחי' עשור כו'. עוד יש לומר הא דבהיכלות הוא רק שבעה היכלות ובספירות יש עשר ספירות כי ההיכלות הן בחינת בית אשר אף על פי שהוא למטה מבחינת העשר ספירות מכל מקום שרשו גבוה יותר מבחינת המקיפים עליונים וכמ"ש במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית, ועמ"ש ע"פ השמים כסאי כו' איזה בית כו', ולכן בבחי' בתים והיכלות א"א להיות גילוי רק ז' בחי' אע"פ שבספי' יש ע"ס כו') ומלמעלה למטה המל' הוא שביעאה (ובשבת הוא עליות המל' שנק' שביעאה מלמעלה למטה כו' בבינה שהוא שביעאה מלמטה למעלה, וזהו ג"כ פי' שבת ש' בת שהמל' שנק' בת עולה בבינה שנק' שי"ן ע"ש כללות ג"ר), וז"ש בזהר בכל יומא ויומא מתברך עלמא מההוא יומא עילאה היינו ממדה א' מו"ק דאצי' שנק' יומא עילאה שיום ראשון מאיר בחינת חסד דאצילות ומתברך העולם ממנו דלא כמק"מ שפירש יומא עילאה בינה, כי זה אינו דבינה זהו יומא שביעאה, אכן יומא עילאה היינו ששת ימים שהן ו' קצוות דאצילות כו', והדר מפרש דמהיכן נמשך הברכה לבחינת היומין עילאין עצמן שהן ו' קצוות דאצילות וע"ז מפרש דהאי כל שיתא יומין מתברכין מהאי יומא שביעאה דהיינו מיום השבת שו"ק עולים ג"כ לבינה ביום השב"ג, השם נמשך הברכה מאו"ס ב"ה ממש וכמ"ש ויברך אלקים את יום השביעי וכנ"ל שבשבת נמשך ג"כ התגלות עתיק למעלה מעלה עד א"ס כו' וכל יומא מהו"ק יהיב מההוא ברכה דקביל בש"ק ביומא דילי' יום ראשון מאיר בחי' חסד כו', ובהו יובן מאמר הזהר, דהנה ענין המן שלא ירד בשבת היינו לפי שלא נתלבש וירד בבי"ע רק נשאר באצי' מפני ששבת הוא עליות ו"ק בבינה ויברך אלקים את יום השביעי כו' הוא רק תוס' ברכה באצי' וכמשל החבית שמוציאין ממנה תחלה בכלים גדולים ואח"כ מחלקים מכל כלי גדול לכלים קטנים הרבה כו', והוא כמבואר בזהר בפ' יתרו דפ"ח ע"א ר' יצחק אמר כתיב ויברך אלקים את יום השביעי וכתוב במן ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי שבת לא יהי' בו כיון דלא משתכחי בי' מזונא, מה ברכתא אשתכח בי', אלא הכי תאנא כל ברכאין דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, פי' בינה, ותאנא אמאי לא אשתכח מגא ביומא שביעאה משום דהאי יומא מתברכאין מיניה כל שיתא יומין עילאין וכל חד וחד יהיב מזוני לתתא כל חד ביומו והאי ברכה דאתברך ביומא שביעאה והפי' הוא כי הנה במן כתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים שמים היינו ז"א דאצי' שמשם הי' יורד ונמשך המן למטה דבר יום ביומו היינו מכל מדה מו"ק דז"א הי' מאיר ביומו וע"כ נא' איש אל יותר ממנו עד בוקר, וכמ"ש בזהר בשלח שם בגין דלא יהיב ולא ירוף יומא דא לחברי' אבל ירדת המן לבחי' שמים שהוא ז"א דאצי' הי' ביום השבת דוקא על כל הששה ימים, וז"ש ויברך אלקים את יום השביעי, ואיתא בב"ר פי"א ברכו במן והקשה הזהר כאן וכי מאי ברכתא הוה בי' שהרי לא ירד בו המן, אך הענין הוא כנ"ל שירידת המן על כל הששה יומין הי' ביום השבת שם למעלה לבחי' שמים, ח"ש דההוא יומא מתברכאן מיני' כל שיתא יומין עילאין כו' שהם הנק'

שמים. והענין כי הנה י"ל כי הנה השבת נקרא יום השביעי ובאמת הלא מששת ימי בראשית כבר חלפו ועברו כמה ימים ושבועות ולפי המספר היה נמנה שבת הב' י"ד יום ושבת הג' כ"א וכן כולם. ולמה נקרא יום השביעי גם עתה. והענין הוא כי בכל שבת נמשך השפעה חדשה על כל ששה יומין מן היו"ד מאמרות דהיינו שנמשך שפע מבחי' בינה שנק' יומא שביעאה לכל הו"ק שהן ששה יומין עילאין שמקבלים שפע ביומא שביעאה מכללות העש"מ ואח"כ כל יום מאיר ביומו מהמאמר השייך לו יום א' יהי אור כו' וכן ביום השני עד יום הששי ועד בכלל ואז נאמר ויכולו השמים הארץ כו' בחי' עליות העולמות כנ"ל למקורן השרשן. וכמ"ש שבת וינפש. בחי' רצוא כו'. ואח"כ נמשך בחי' שוב השפעה חדשה על כל הששה יומין. והו' שנסמכה פ' שבת לפ' המן ובב"א נאמר. והענין הוא כמו שבת הוא למעלה מהזמן דלכך כל יום שאחר השבת נק' יום א' ואע"פ שחלפו ועברו כמה ימים ושנים רבים כנ"ל מ"מ כל יום א' הוא יום ראשון והיינו לפי שכל שבת הוא יומא שביעאה בחי' בינה הוא למעלה מהזמן וכמ"ש אז תתענג על הוי' למעלה מבחי' השתלשלות כי הוא העלי' בבחי' כתר שלמעלה מהאצי' כו'. ולכן כל שבת הוא נק' יום השביעי ויום שאח"כ נק' יום א' בשבת כנ"ל. כן המן נמשך ג"כ מבחי' שלמעלה מהזמן והעולם הוא סלא דבדולחא כנ"ל רק בירידת המן למטה נתגשם עד שדכו במדוכה ומ"מ לא הי' פסולת בו כו'. אבל שם במקורו גם המלאכים ניוונים בו וכמ"ש לחם אבירים אכל איש כו'. ולכן המשכת המן ממקורו בחי' אין לבחי' שמים הוא בשבת דוקא שאז נמשך ומתגלה הבחי' סלא דבדולחא שלמעלה מהזמן שגילוי בחי' זו היא בשבת דוקא שהיא למעלה מהזמן כנ"ל וזהו"ע טל השמים פי' טלא דנטיף מעתיקא לז"א. וזהו ויברך את יום השביעי ברכו במן והיינו הברכה וההמשכה דמין באצי'. אבל למטה בב"ע לא ירד בשבת כי כדי שיומשך בב"ע הוא דוקא כמשל שיחלקו מכלי גדול לכלים קטנים שע"י כלים הקטנים יומשך לבי"ע והן למ"ד כלים דז"ג שמתלבשי' בב"ע ובשבת אין ההמשכה והתחלקות בכלים קטנים הנ"ל כ"א בכלים גדולים דאיהו וחייהו וגדמוהי חד הם הכלים כמו שהם באצי' ע"י בהרמ"ז דקנ"ה פ' שלח שבהיותן באצי' הם כולא חד ממש ה"ז עד"מ כלי גדול כו' משא"כ כשידד"י לבי"ע הם כל כלי בפ"ע והם עד"מ כלים הקטנים כו'. ועמ"ש ע"פ הזהר פ' אמור דצ"ד תלתא זמנין מקדש כו' החילוק בין חיצוניות ז"א שזהו ענין יומין דחול לפנימי' ז"א שהוא ענין יום השבת כו' (ועמ"ש ע"פ הזהר ר"פ ויצא בענין במאנין דילך כו' שהם כלים דבי"ע כו') וזהו גם כן ענין כלים גדולים וכלים קטנים כי פנימי' ז"א הוא כללות ז"א הרי זה כמו כלי גדול מה שאין כן חיצוניות ז"א כל כלי בחינות פרטי' כו'.

קיצור ח"ש בהר דשית יומין מתברכין מיומא שביעאה שהיא בינה שנק' עתיקא אשר בשבת עולים הו"ק דאצי' לבינה (ח"ע היכל קד"ק וענין ג"פ ביום השביעי וענין יוהכ"פ ויחי יעקב כו' שבע עשרה כו') ואח"כ כל מדה מו"ק הנ"ל מאיר ביום א' מששת ימי המעשה ח"ש במדו"ש ברכו במן כי המשכת המן לבחי' שמי' ו"ק הי' בשבת שאז מקבלים הו"ק מהבינה. וכמשל

החבית שממלאים ממנה תחלה כלים גדולים כי שבת הוא בחי' שלמעלה מהזמן ע"כ כל שבת נק' יום השביעי והוא בחי' עתיקא ולכן המשכת הזמן מצד"ס שלמעלה מהזמן לר"ק נמשך בשבת ואח"כ בששת ימי המעשה נמשך מכל מדה ביומו למטה כמו מבלי גדול מחלקים לכלים קטנים כו' ולא יזוף יומא לחברי' מטעם הג"ל דכ"ו קיבל בפ"ע מיומא שביעאה כו', וגם בע"מ נמשך כח בכל יומא שביעאה כו'.

ד) והנה הא דביום הששי לקטו לחם משנה שני העומר שיום הששי מבין לשבת ולכאורה קשה דאע"ג שבשבת א"א להיות ירידת והמשכת הזמן מטעם הג"ל עכ"ז אינו מובן איך יכול לירד ביום ששי על ב' ימים. כיון שבחי' הזמן נמשך דבר יום ביומו וא"א שיומשך מיומא למחרת כי כל יום הוא מדה עליונה דאצי' נמשך בכל מדה בפ"ע מבחי' מו"ס ששם שרש הזמן ולא נמשך על יום מאר שהוא מדה אחרת, וא"כ איך ביום הששי נמשך וירד על ב' ימים שהם ב' מדות יסוד ומל' כי המל' נק' ג"כ שביעאה, אך הענין לפי שנוערץ תחב"ס וסבת"ת, והנה יום הששי הוא סוף דששת ימי המעשה כי יום השביעי הוא בחי' מובדלת מששת ימי המעשה כי הן בבחי' ירידה והמשכה מאצי' לבי"ע מלמעלה למטה, משא"כ השבת שהוא בחי' עלי' מלמטה למעלה מבי"ע לאצי' עד שהעלי' הוא למעלה מהזמן ע"כ יום הששי נק' סופן דששת ימי המעשה ולכן לפי שנוערץ תחב"ס ע"כ יש מעלה יתירה ביום הששי מכלל הימים עד שהוא מכין לשבת, כי הנה בגמר יום הששי נכנס יום השבת היינו שבסוף הירידה נעשה בחי' אר"ח ועלי' חור"ע בה"ש דע"ש, ויובן זה ממשל אור השמש, דהנה למעלה מעלה האויר חם מאד וגם למטה על הארץ וסמוך לה האויר חם ובאמצע האויר קר מאד כידוע בספרי התכונה, ולכאורה תמוה דהרי אויר התחתון הוא רחוק יותר מן השמש מהאויר האמצעי, ומדוע האויר האמצעי הוא קר, האויר התחתון שהוא רחוק יותר הוא חם. אך הטעם מפני שמהסאת השמש על הארץ שהוא בסוף המדרגה של התפשטות אור השמש או דוקא נעשה בחי' אר"ח ע"ד נתחב"ס שנמשך חום השמש כאשר בתחלתה באויר הראשון הסמוך לשמש, וכך הוא ביום הששי שהוא בחי' סופן נעשה בחי' אר"ח ועלי' חור"ע יום הששי ויכולו השמים לשון כלות הנפש ועלי' כו' נמצא ב' בחי' אלו מתחברין יחד ממש היינו יום הששי ועלי' דשבת כו', ולכן ביום הששי נמשך מן על שני ימים משא"כ בשאר הימים א"א להיות כן רק דבר יום ביומו כו', ומזה יובן ג"כ מה דבענין שבעה היכלות הנה היכל לבנת הספיר כולל ימדי ומל' במ"ש בע"ח שער כסה"כ פ"ג שהם בחי' יום הששי ויום השבת כי המל' נק' שביעאה מלמעלה למטה אלא דבשבת הוא העלי' מבחי' מל' לבחי' בינה שהוא שביעאה מלמטה למעלה כו' והוא היכל קה"ק שכולל כח"ב כו' (ועי' בת"א פ' משפטים מענין לבנת הספיר) וזהו"ע נערץ סבת"ת תחילתן היינו כח"ב כו', וזה ענין ויגש אליו יהודה ובמדרש איתא שעו"ג אחד באחד יגשו ורחח לא יבוא ביניהם כי יוסף הוא יסוד ויזודה

ומדוע האויר . . הוא חם : בכת"י ב' : ומדוע האויר התחתון הוא חם והאויר העליון שהוא קרוב יותר מהשמש הוא קר.

הוא מלי והם אחד באחד יגשו וכנ"ל דהיכל לבנת הספיר סולל שניהם. וע' בת"א ע"פ יהודה אתה דיהודה הוא היכל קה"ק הוא ע"ד געוץ סופן ס' וזליות המלי בשבת כך הוא ג"כ בכל יום בחי' שמו"ע כי שמו"ע הוא הארת שבת שבכל יום כו'.

קיצור ואעפ"כ ביום הששי ירד לחם משנה כי הוא סוף ו' ימי המעשה וע"כ נתב"ס ונמשך או"ח וזהו בחי' שבת. וזהו ג"כ דהיכל לבניה כולל יסוד ומל'. ויגש אליו יהודה כו'.

ה) והנה על פי המכואר למעלה בענין ויברך אלקים את יום השביעי ברכו במן, דלמעלה לבחינת שמים היה יורד המן בשבת הקא כי שרש המן ושבת הוא בחי' אחד שהוא בחינת אין שלמעלה מהזמן כו' הנה על פי זה יובן גם כן ענין אכילת שבת וחול וגם ענין תפלת שבת וחול, כי הנה ידוע העיקר ו' ימי החול הם לברר בירורי נוגה והן ל"ט מלאכות הזורע כו' עד האופה תיקון המאכל לברר מן הפסולת. ואח"כ ע"י האכילה מתברר באצטומסא ובכבוד ועולה המובחר ללב ולמח והפסולת נדחה לחוץ. וכמו כן בבחינת אכילה שלמעלה בחול דהיינו התפלה שהאדם מתפלל שנק' אכילה. כמ"ש אכלתי יערי יוצר אור עם דבשי קריאת שמע כו'. וזהו ענין רעיתי פרנסתי כו' היינו הכח הנתברר מהמאכל הגשמי תכלל באדם, וכשאדם מתפלל בסח האכילה יהיא במסירת נפש באחד דרי זה גם כן בחי' אכילה ובירור על דרך משל מבירור שעל ידי האכילה בגשמי שהמובחר עולה ללב ולמח והפסולת נדחה כו' וכך כשלבנו ימחו של האדם מתפעלים בתפילה הוא רוצה לאשתאבא בגופא דמלכא שרש נשמתו, ע"ד שכו המאכל נכלל באדם כך רצונו ליכלל בגופא דמלכא להיות בחי' רעיתי כו' הי"ז כמו עדי"מ המובחר עולה כו' וגם מה שמכיר פחיתותו או כי בהיותו קרוב יותר לה' מכיר יותר ריחוקו כל היום ובאותו רגע ממש נברר גם נדחה הפסולת שבו ומכיר בעצמו פחיתותו ואתכפי' סט"א ח"ש סלח לנו כו'. וכמשל המאכל שכל שהוא מתעבל יותר אזי מתברר יותר הטוב מהפסולת ונדחה הפסולת לחוץ והמובחר עולה כך הוא ענין תפילת החול שדורח תשוב אל האלקים בעילוי אחר עילוי להיות בבחינת רעייתי כו'. וכך גם כן אכילת האדם בחול הכל לברר בירורי נוגה. וזהו בטן רשעים תחסר פירוש שעל ידי הבירור מוציאין הניצוצין מבטן הקליפות כו'. אמנם בשבת בורר אסור ואין אכילה דשבת לברר בירורי נוגה כי עם היות המאכל דשבת גם כן מבחינת נוגה שהרי הוא לחם ובער שהוא מק"ג. אך בשבת יש עלי' לק"ג שנכללת בקדושה ממש ולכן ממילא אין צריך בירור. ועיין בתו"א פ' חיי שרה מ"ש בשם הזהר דלכך ופרש שבתכם לא קאמר כו'. ח"ש המגיד להב"י כי המלאך הממנה על המאכל בשבת קודש הוא קודש ובחול הוא חול כו'. ולכן האכילה דשבת הוא אינו לברר בירורי' ע"ד אכילה דחול רק אכילה דשבת הוא המשכת וירידות התגלות האור והוא ע"ד אכילה דמן וכידוע בכוננת י"ב לחמים שהם י"ב חיורתא דרישא דא"א (בסעודת שחרית) כי שרש בחי' שבת הוא בחי' עצמי' עונג העליון הפשוט שעשוע המלך בעצמותו, וכמו

הגומר בנין עדי"מ שמשתעשע מגמר המלאכה עד שאח"כ בא לעונג עצמי. ועדי"מ נאמר וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאד וכמ"ש במ"א ובח"י המשכה זו להיות בגילוי אור היינו דכתיב או תתענג על הוי' דא היא סעודתא דע"ק. וכבודע דבי"ב חיורתא דרישא דא"א מלובשים גי"ה דעתיק כו' ונו"ה גק' לחמו בלחמי כמ"ש האריז"ל גבי שתי הלחם דשבועות. חהו שרש השני חלות דלחם משנה שהם נצח והוד דעתיק אלא שבהתלבשותם בא"א הן י"ב חיורתא וזהו ענין י"ב לחמים כו'. והו ענין שאכילה דשבת אין בה ע"ד בחינת בירור פסולת כי שם ח"ו לא שייך שום פסולת רק הוא המשכות אור העונג העליון מלמעלה למטה או בבחינת העלאה ממטה למעלה לקבל שם גילוי עונג העליון כו' ולכן נק' שבת מתנה טובה שהיא בחי' אשר למעלה מאתעדל"ת והוא ממש כמו ענין המן שנמשך מבחינת טל אשר הוא למעלה מאתעדל"ת ועדי"מ ג"כ תפילה דשבת שהתפלה נק' ג"כ אכילה כנ"ל אינו ע"ד תפלה דחול לברך כו' כי הוא בחי' התענגות על הוי' וזהו"ע דיעקב וישראל כי ישראל הוא בחי' שיר אל שיר ותענוג כו'. וגם אל כי בשבת כ"ד שעות ועוד ז' שעות מתחברי' לשבת מימי החול ו' מע"ש מחצות היום ואילך וא' במ"ש שמוסיפין מחול על הקודש כו' רק מ"מ כדי שיומשך מתנה זו בשבת הוא ע"י מי שטרח בע"ש כו' היינו אחר שהכין וטרח ובירר כל מה שצריך לברר ועשה כלי מוכן או יורד ונתגלה מעצמו כדרך מתנה עונג העליון של שבת וזהו צדיק אוכל לשובע נפש שזהו אכילה דשבת שהוא להשביע נפשו בעונג העליון שבמאכל כמו שהוא קודם שנפל בשבה"כ כו' ואין בו פסולת כו' והוא ע"ד ההפרש בין מן לשארי השפעות כי שארי השפעות הן מלמטה דרך השתלשלות מבירורי נוגה אבל בחי' המן הי' השפעתו מלמעלה מהשתלשלות מלמעלה משבה"כ. ולכן היה נבלע באברי' בלי שום פסולת כי בא מלמעלה מבחי' עונג העליון כנ"ל. שלכן בשבת כשחזר למקורו לשרשו לעונג העליון לא ירד המן למטה כו' וא"כ כיון דבחי' שבת זהו מקור ושרש עונג העליון שמשם נמשך המן לכך אכילה דשבת הוא ע"ד בחי' זו כו'. אלא דהיינו ע"י קדימת תפילת שבת. כי הגה לכאורה עדיין אינו מוכן איך ע"י אכילת שבת ממשיכים ת"ע י"ב חיורתי הלא עם היות שבשבת המאכל עצמו נכלל בקדושה עכ"ז לא דמי כלל להמן שהוא לחם אבירים שאין בו פסולת כלל לפי שלא ירד כלל דרך נוגה רק מאצ"י לבי"ע דרך הקדושה משא"כ מאכל שלנו אף גם בשבת הרי הוא בנוגה רק שהוא טוב שבנוגה שנכלל בקדושה ומ"מ לא דמי כלל לעצם הקדושה שהוא ענין המן בשגם המן שרשו מבחי' אין ממש ות"ע שלמעלה משבה"כ משא"כ המאכל דנוגה גם בשבת אינו ערוך לבחי' זו וא"כ איך ע"י אכילת אדם ותענוג המאכל ממשיך בשבת ת"ע די"ב חיורתי שהו בחי' המן. אך הענין הוא שאין זה מצד המאכל עצמו רק מצד קדושת שבת וקדושת נה"א שבשבת שהרי ענין השבת עצמו הוא בחי' ת"ע הנ"ל וגם הנה"א שרשו גבוה מאד וגם בשבת נמשך נשמה יתרה ולואת ע"י שביע' ועינוגא שהאדם מתענג מהמאכל בשבת הרי גם בגשמי' האכילה מתענגת הנה"א כיון שהיא מלובשת בנה"ב כמא' אמרא וריחא פקחין מרחיבין דעתו של האדם וכה"ג א"ר נזמן עדיק לא צלינא דעתאי מחמת שלא שתה יין כו' וזה"א היא מעלה מ"ן לתענוג העליון ע"י י"ב

לחמים יחידין ויין ממישיכים מקור התענוג בשביעאה וכמ"ש צדיק אוכל לשובע נפשו כו' והיינו ג"כ מפני שהאדם שרשו משם מ"ה ושם מ"ה מלאגי זאיהו אדח אצ"י לכן ע"י שהאדם מתענג מן המאכל בשבת ממשיך ג"כ למעלה המשכת ת"ע משם מ"ה דע"ק בשביעאה כו' וכדי שיגיע האדם לבחי' זו הוא ע"י התפלה דשבת שהיא ג"כ בבחי' וקראת לשבת עונג וכמ"ש במ"א ע"פ כי הוא יברך הובח הוא כמ"ש בע"ח של"ט דרוש ג' שכל בחי' מעשה הוא בחיצוני וכל בחי' דיבור ותפלה הוא בפנימי כו' ע"ש. ולכן ע"י קדימת התפלה בתחלה ממשיך אחר כך ע"י המעשה שהם הסעודות דשבת כו'.

קיצור וכיון ששבת הוא למעלה מהזמן אשר שם שרש המן לכך אכילה דשבת הוא בחי' א' עם בחי' המן כי אכילה דחל לברר בירורים וכן התפלה דחול שהיא אכילה לאדם העליון כנודע מענין רעייתי לאשתאבא כו'. אך בשבת אין שייך בירורים וגם ק"ג מתפרד מדורע שבה מע"ש ולכן אכילה דשבת המשכת התענוג מבחי' עתיקא י"ב חיוורתא דשם שרש המן ועד"ן גם תפלה דשבת שיר אל כו' ומ"מ מי שטרח בע"ש כו' וגם ע"י תפלה דשבת תחלה שהיא מיכלא דאדה"ע או עי"ז ממשיך גם בהמאכל דטוב שבנוגה שהי' ע"ד אכילת המן כו' כי התפילה פנימית והאכילה חיצונית כו'.

ו) והנה על פי זה יובן מאמר רז"ל פרק ב' דביצה (דף י"ו ע"א) אבל הילל הזקן כו'. דלכאורה הא דבית שמאי עדיף (וכמו שכתב הט"ז סוף סימן רמ"ב). ואם כן קשה למה לא עשה הלל כן. אך הענין כי הנה מבואר למעלה דגבי מן נאמר דבר יום ביזמו וכמ"ש בזהר בשלח דס"ג דלא יחיף מיומא לחברי' רק בע"ש ירד ב' עומר כו'. הטעם מבואר למעלה דכל יום הוא מדה א' מו"ק דאצ"י אמנם הרי משארי לחם שמהארץ הרי גידול התבואה נמשך דוקא מיום לחברי' אלא במן דוקא נאמר דבר יום ביומו והיינו מטעם הנ"ל שהמן לא ירד דרך נוגה רק מאצילות לבריאה דרך הקדושה כו' וגם נקי לחם מן השמים שהוא מבחינת יחודא עילאה לכך נמשך ממש משית יומיק דאצילות ולמטה לכך כל יום הוא בחינה בפני עצמו כו'. מה שאין כן בלחם מן הארץ שיוורד דרך נוגה וכתוב אני אענה את השמים הם יענו את הארץ אם כן כיון שלא נמשך ההשפעה למטה מבחי' שמים שהן ו"ק שית יומין הנ"ל, כ"א מבחי' ארץ ע"כ אין שייך לומר דבר יום ביומו דוקא שוהו דוקא בלחם מן השמים שהן ו"ק הנ"ל שית יומין עילאין כו' אשר כל יום מדה א' מו"ק משפיע ממש למטה דרך מעביר בי"ע ולכן לא יהיף יומא לחברי' כי כל מדה מקבלת בפ"ע ממו"ס ואין שייך שתקבל מיום ומדה דאתמול כו'. משא"כ בההשפעה שמהארץ אשר נמשך מיצירה ועשי' ושם בחינת זמן ויורד ע"י נוגה כו'. ולכן ס"ל לב"ש דכמו"כ בהכנת המזון הגשמי מחד בשבתא להכין לשבת דל"ד למן שאין צריך להכין רק מיום ו' מטעם הנ"ל משא"כ הבא א"כ משום כבוד שבת עדיף להכין מחד דשבתא וכו'. אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה בו שהי' מוכך כ"כ מעשיו להיות אכילת לחם מן הארץ ע"ד

לחם מן השמים. וכענין חולין שנעשו על טה"ק, והיינו לעשות הגילוי ביחוד כמו ביחוד, ולכן בענין הכנת המזונות אמר ברוך ה' יום יום ע"ד דבר יום ביומו וז"ש אבל הלל כ"י שהי' בו מדת הבטחון כ"כ להמשיך האור למטה גם בלחם מן הארץ מבחינת יומין עילאין דאצילות וזהו ברוך ה' יום יום, וגם שמאי לא אמר מחדא בשבא לשבא רק משום כבוד שבת דוקא אבל בשאר עניני האדם ופרנסתו גם לשמאי האמת האמיתי הוא שאין לאדם לדאוג כלל מה יהי' למחר ומה יהי' פרנסתו כי דאגת פרנסתו היא מניעת עבודתו ית', והעצה לזה היא שיאמר האדם בכל יום או לפרקים פ' המן בכוננה להתבונן היטיב מ"ש בו היינו לקטו דבר יום ביומו, אל יותר ממנו עד בוקר, שהוא האמת שאין לאדם לדאוג רק על יום א' ולא יותר, והיינו יום ביומו, וגם זה שיחשוב על יום א' הוא ג"כ רק מפני שלמעלה הוא ג"כ כלם בחכמה עשית, ומחדש בכל יום תמיד וזן את כל העולם כ"י, ומי שרוצה לדבקה בו ית' הוא כדרך זה יום ביומו (הה"ע חולין שנעשו על טה"ק), אבל מ"מ מי שאינו רוצה בזה יוכל להיות שיכין מזונו על כל השנה או על כמה שנים אבל באמת הרצון לזה הוא מפני התרחקותו מה' ע"י כמה השתלשלות עד שנמשך ומתלבש בלבש הטבע כו' כי מחדש בטובו בכל יום הוא למעלה בעולם א' כולם בחי' עשית כו' אלא שבאובלי המן שהי' משה מטהיגם והמה היו מבחי' משה, לחם מן השמים שבכות משה לא הי' באפשרי כ"א על יום א', ומי שהחזיר למחר כתי' ויבאש תולעים כו', מה שאין כן בלחם מן הארץ אף שרוצה לדבקה בו יתברך יוכל להמשיך בבחינה זו גם כן גילוי יומין עילאין להיות ברוך ה' יום יום מכל מקום מי שאינו רוצה כו' זהו מה שאמר דוד המלך ע"ה כי עני ואביון אני ואיתא בזה אמר לו הקב"ה וכי לאו מלכא אנת מלכא דמלכא אנת כו' ושוי לגפשי עני מחמת זה כי רצה להיות קרוב לה' בבחי' מס"ג ולקבל מבחי' המחדש בכל יום דבר יום ביומו, ע"כ לא הי' חושב את מה שיש לו שהוא שלו רק הצריך לו ליום א' וכל שיש לו הוא ביד הקב"ה עד שינתן לו דבר יום ביומו, וז"ש במן הילך בתורתך אם לא, פי' וענין הליכה זו שמתחלה צריך האדם להיות בבחי' הליכה לילך מעניניו לדבקה בו ית', וכמ"ש לכו לחמו כו' לכו דוקא ואז לחמו בלחמי שיהי' גם בבחי' לחם מן הארץ ברכת ה' מיומין עילאין דבר יום ביומו, זהו טעמו זהלל שאף משום כבוד שבת עם כי קדוש היום מאד לא רצה להגיה בחינה זו דדבר יום ביומו לפי שהי' מובטח שהקב"ה יזמין לו לכבוד שבת גם מלחם מן הארץ ובשר כו', על דרך שהי' בלחם מן השמים דבר יום ביומו כו', ולכן אפילו בעסק התורה איתא (סנהדרין דף כ"ז) מחשבה מועלת ולחד פירוש היינו שלא יחשוב כך וכך אלמוד בימים הבאים כו', והיינו משום כי אורייתא וקוב"ה כולא חד זהו למעלה מן הזמן אשר משם נמשך דבר יום ביומו כנ"ל ולכן אין לו לעשות מסקנא וסדר על יום שלא בא עדיין, וכתוב בפ"י גבי מן דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתך כו', כ"א ילקוט דבר יום ביומו בודאי תתקיים התורה בידו ומ"מ איתא שם דאם עוסקים לשמה אינה מועלת, והוא ע"ד שכתבו המפרשים דמשום כבוד שבת יש לעשות בב"ש.

קיצור ובה יובן מחלוקת שמאי הלל כי במזון שמהארץ לא שייך דבר יום ביומו דשם אין נמשך למטה מיומין עילאין שהוא ויק האצוי הנק' שמים כ"א מיומין תתאין אשר שם יש זמן, ולכן ס"ל לשמאי מחד בשבא מכין לשבת, והלל אימר ע"ד משכו יומין עילאין ליומין תתאין שגם בלחם מן הארץ יומשך מבחי' שמים כימי השמים על הארץ וא"כ יהי' כמו במן דבר יום ביומו, וגם כי נת' דלגבי עצמותו ית' הרי שו"א שוין וגם לחם מן השמים ולחם מן הארץ שוין כמ"ש סד"ה להבין ענין לחם משנה לכך גם בהנהגת לחם מן הארץ יוכלו להמשיך דבר יום ביומו כו', ועד"ו י"ל מצד"ל עתידה אשה שתלד בכי"ו כו', וגם שמאי לא נחלק ע"ז רק משום כבוד שבת כו' כי זה שמכין לשבת ממשיך ג"כ מבחי' שבת על המזון שמהארץ ושבת גבוה ממן כו', והנה ענין הדואג אלמחר מקטני אמנה אף כי בשאר השפעות אין נמשך דבר יום ביומו כמו במן, אך הענין דצ"ל באמת הלא גם בשאר השפעות המחדש בכי"ו מע"ב שבכי"ו מאיר מדה א' אלא כי זהו ע"ד לחדש הישינות כמו המזון שמחי' את הגוף כו' שבה הוא ממש המחדש בכי"ו כו', אבל מ"מ בחיצוני' העולם הרי השמים הארץ עומדים מו' ימ"ב בשה אלא שחיותן מתחדש בכי"ו וזה אינו ניכר בחיצוני' כמו הגוף אין ניכר בו שינוי מיום לתבירו ומ"מ באמת חיותן ע"י המזון שבכי"ו כו' וע"כ גם גידול התבאצת אינו דבר יום ביומו אף שבאמת המחדש בכי"ו מ"מ בחיצוני' אינו ניכר כו' וזהו שמצינו ג"כ יומו של הקב"ה אלף שנה הרי כל אלף שנה אינו רק יום א' שחזו בעצם ההתהוות שלהיות התחלוקת זמן אלף שנה הוא רק מבחי' יום א' האצוי ומ"מ בפנימי' המחדש בכי"ו כו' ע"כ גידול התבאצת אינו דבר יום ביומו שהרי מצד החיצוני' הרי גם אלף שנה אינו רק יום א' אכן זהו רק בחיצוני' ממש אבל בפנימי' הרי באמת המחדש בני"ו כו' שנמשך לתבאצת זו ממש בכי"ו חיות מיום השייך ליום והוא וע"כ אין שייך לדאוג מהיום אלמחר מאחר שבאמת המחדש בכי"ו כו' וההזדמנות לאדם אינו בחיצוני' בגידול התבאצת לכן בזה ג"כ יכולים להמשיך ג"כ דבר יום ביומו ממש אך היינו ע"י עסק התורה התפילה שבכי"ו יהיו בעיניך כחדשים וא"כ מעורר וממשיך מא"ס ב"ה אשר משם נמשך לכל יום הארה מחדשות מא"ס ב"ה שלמעלה מהזמן משא"כ מבחי' שרו ש"ע שהוא תחת הזמן כו' ח"ע למען אנסנו הילך כו' והיינו משכו יומין עילאין ליומין תתאין כו' עכ"ה.

ז) **ומעתה** י"ל ענין ה' בצאתך משעיר כו' שהוא בחינת שערות וכן גבי טל כתיב שראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה כו' ועל דרך זה הוא המשכות המן דכתיב וברדת הטל לילה ירד המן ולכן בשבת שהוא למעלה מבחינת שערות וצמצומים שהכל חחד למקורו למעלה מבחי' צמצומים ע"כ לא ירד המן כו'. והענין והנה האותיות נמשלו לשערות כמו עדימ השערות גשמי' הן חלול' ובתוך חלל השערה נמשך הארה ויניקה מן המזון, והשערה עצמה הוא לבוש לאארה זו, והנה בדאי אין יחוס וערך זל"ז לגבי עצמי' המזון כי היניקה הוא רק ממותרי מחזין ולכן כשיחתוך השערה לא יכאב למזון כלל.

וכדוגמא זו הוא באותיות הדיבור לגבי אור השכל הנמשך ונתלבש בהן כי הרי גוף אותיות הדיבור הם גשמי' ממש שהם בחי' הבל וקול הכלול מאש רוח ומים. ואף על פי כן מתלבש בהן אור השכל והוא כדמיון יניקה שמהמוח המתלבש בתוך השערה וכמו כן באותיות הכתב על דרך משל השכלת הדבר חכמה מפרשי הש"ס המובן על ידי אותיות הכתובים בדיו גשמי' ובודאי האותיות מצד עצמן אין בהם השכלה רק שאור השכל מתגלה על ידן. ואם כן גוף האות נמשל לעצם גשמי' השערה. ואור השכל המובן על ידי האותיות התיבות הוא כמו הארה שמהמוח הנמשך בתוך חלל השערה. והנמשל מזה יובן למעלה באותיות עליונים בדבר ה' שמים געשו אשר אין ערוך בין הנאצלים לעצמות המאציל ולכן אי"א להיות המשכה מן המאציל אלא ב"ה לנאצלי' רק בחי' הארה בעלמא כמו ער"מ היניקה שנמשך מן המוח לחלל השערה שאינו נוגע לעצמות המוח כלל. והיו והחכמה מאין תמצא וגם התארה הזאת תבא בהתלבשות דרך אותיות שנמשלו לשערות לומר שהן נבדלים בערך ואין ערוך זל"ז ועדז"ג ושער רישי' כעמר נקי כו'. וזהו"ע מדלג על ההרים כו' כי אי"א שילך האור וההשפעה דרך עו"ע שהעלול יש לו ערך וקירוב ויחס להעילה רק בדילוג המדריגות דרך שערות האותיות ולכן נק' האותיות ג"כ סוסים כי תרכב על סוסך כו' כמו הסוס שמוליך רוכבו בדילוג דהיינו למקום שלא יוכל לבא בעצמו בהדרגת הילוכו כך בחי' הארת אא"ס הבאה ומתלבשת בבחי' אותיות בדילוג שלא בהדרגה נק' כי תרכב על סוסך והיינו במ"ת דכתיב וירד ה' על הר סיני שלא בהדרגה מדלג על ההרים כו'. וזהו"ע ה' בצאתך משעיר שיצא האור בבחי' שערות בבחי' אותיות שבתורה בדילוג המדרגות לכן ירידת האור והשפעתו מלמעלה למטה נק' סוסים זכרים והעלאות האור מלמטה למעלה שלא בהדרגה נק' סוסים נקבות והיינו אותיות התורה והתפלה (וכמ"ש ע"פ לסוסתי כו').

והנה המלאכים ביקשו תנה הודך על השמים. כי המלאכים נקראים עומדים שאין להם בחינת הילוך (וכמשנ"ת על פסוק כה אמר ה' כו' ונתתי לכם מהלכים בין העומדים בתורה אור פ' וישב) ולכן בקשו שתנתן להם התורה שעל ידי אותיות התורה הנק' סוסים שמוליכים כו' יוכלו להתעלות להיות בבחינת מהלכים. וכמ"ש הילך בתורת שיש בחי' איתיות שהן מעלים מלמטה למעלה שלא בהדרגה ויש שהן ממשיכים האור מלמעלה למטה שלא בהדרגה כו'. והנה הקב"ה השיב להם כלום יצר הרע יש ביניכם. ולהבין זה דהא דאי לא בקשו המלאכים שתנתן להם התורה כמו שירדה למטה בציצית גשמי' כו' רק כמו שהיא למעלה ואם כן מה התשובה על זה כלום יצר הרע כו'. אך הענין הוא דהנה כתיב לכו לחמו בלחמי שהתורה נק' כביכול לחמי (וענין זה נתבאר במ"א בד"ה וידבר משה אל ראשי המטות). והנה כמו ער"מ הלחם שמחיה את האדם ופעולתו שבו ועל ידו תתחבר ותתאחד הגוף הרוחני עם הגוף הגשמי' והכח הזה בהמאכל לפי ששרשו מעולם התהו שהוא למעלה מנפש האדם ששרשה מעולם התיקוף. וכך ער"מ למעלה איתא איתו וחייהי וגרמיהי חד פי' גרמיהי הן הכלים וחייהי הוא האור והנשמה

הוא ג"כ בחי' חכמה כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ו איהו היינו אא"ס ב"ה שלמעלה מהחכמה כו' ולכן נק' חסד דרועא ימינא בחי' גופי' כו' ולכן עבדי שיהי' התמרות והמשכות האור בהכלים זהו ענין התורה שנק' לחמי שהוא בחי' ר"ע ח"ע ע"כ נמשך ממנה חיות לאדם העליון ז"א דאצי' אר"כ כו' המשכה זו היא דוקא ע"י מעשה המצות שנתלבשו בדברים גשמי' צמר דציצית וקלף דחפילין ששרשם מק"נ ששרשו מעולם התהו וע"י אתכפי' יצה"ר של האדם שבהם וע"י דוקא יומשך אתעדל"ע מבחי' רצה"ע ולכן הן הן הנק' לחמי. והיו התשובה שהשיב הקב"ה למלאכים כלום יצה"ר יש בניכם כי הנה שרש היצה"ר הוא בא דסתעף משבה"כ מעולם התהו כו' וידוע דעולם התהו הוא קודם לתיקון ולכן אמרו טוב מאד זה מלאך כו'. וכאשר אתכפי' סט"א ואתהפכא חשוכא לנהירא הרי נתברר היצה"ר משבה"כ ועולה לשרשו שקדם השבירה לפני מלך מלך כו'. היינו כאשר נתברר שם ב"ן ונעשה ס"ג דבינה ואזי נעשה אהעט"ב שהוא שם מ"ה נקבה תסובב גבר, לכן ישראל דוקא שנתלבשו הנשמות בגוף שיש להם יצה"ר יוכלו לברר בירורים דתהו, והו עיקר התורה לברר בירורי נוגה וכמ"ש להבדיל בין הטמא ובין הטהור כי היא מתלבשת למטה לברר, שע"י בירורי' דתהו ממשויכים גילוי ר"ע כו', אבל המלאכים שאין להם יצר הרע שהם בירורים דתהו, לא יוכלו לקבל התורה כי עם היות שכוונתם שינתן להם התורה ברוחני' שהוא כח המשכות רצון עליון חכמה עילאה, אך באמת הרי הא ברא תליא המשכה זו היא דוקא על ידי בירורי נוגה שעל ידי אתכפי' ואתהפכא כו' רק ישראל שיש בהם יצה"ר וגם נשתעבדו בחומר ובלבנים בגלות מצרים שזהו בחי' זיכוך נה"ב היצה"ר ואתכפיא סט"א זכו לקבל התורה ואפילו אברהם לא קיים רק ברוחניות ולא בגשמיות, כמו שזכו ישראל מטעם גלות מצרים כנ"ל.

קיצור ח"ע בצאתך שנאמר גבי מ"ת כי האותיות נמשלו לשערות דילוג מדלג על כו' ולכן נק' סוסים שמוליכים למקום רחוק, וע"כ המלאכים שהם עומדים בקשו אותיות התורה סוסים שע"י יהי' להם הילוך, והשיב להם הקב"ה כלום יצה"ר כי זה שע"י התורה נמשך רצה"ע מדלג כו' זהו ע"י בירור היצה"ר עולם התהו וכענין שהלחם מהי' את האדם מה"ט זהו לכו לחמו בלחמי כו'.

ח) אמנם עדין אינו מובן זה דהנה דאי גם המלאכים ידעו זה שכח המשכה אתערותא דלעילא הוא ע"י אתעדל"ת מבירור ק"נ ואתכפי"י סט"א ומאחר שבחי' זו לא שייך אצלם א"כ מה בקשו חסד החד כו'. אך הענין דהנה כמו בלחם גשמי' יש ב' בחי' לחם מן הארץ ולחם מן השמים שהוא המן כמו"כ בתורה שנק' לחמי יש ב' מדרגות הנ"ל, דהנה בתורה יש ב' בחי' סתים וגליא חיצוני' ופנימי' דהיינו תורה הנגלי' איסור היתר כו' הוא בחי' חיצוני' כי נתלבשה וירדה בגשמי' ממש לברר בירורי' ולהבדיל האוכל מן הפסולת בירורי' שבה"כ שוה"ע כשר או פסול ולהעלות הניצוצי' שנתבררו, והו בחי' לחם מן הארץ שהוא כמו לחם מאכל גשמי' שנברר ג"כ האוכל ואז הפסולת נדחה לתץ

והמבחר עולה ללב ולמוח כג"ל וכך הוא ענין עלי' בירורי' דתהו ע"י התומ"צ שמתעלי' לשרשן לפני התיקון ועל ידי זה הם מבחינת לזמי לאדם דתיקון כו' וכנ"ל בענין עלי' ב"ן לס"ג שהוא למעלה מבחינת מ"ה דתיקון הנק' אדם וכענין אשת חיל עטרת בעלה וזהו ענין גליא שבתורה לברר בירורים ונק' לחמי אך הוא לחם מן הארץ ר"ל מה שנמשך מבחינת שמים לכחינת ארץ והארץ תוציא הלחם כמו"כ הוא המשכת חכמה עילאה בחכמה תתאה לירד בבי"ע לברר ולהעלות הניצוצין שעיקר הבירור ע"י תשבע"פ שנק' ארץ ח"ת שבה נתפרש היטיב איך הוא כשר ואיך הוא פסול כו'. ותושבע"פ מקבל מתושב"כ הנק' שמים וח"ע כו'. ואמנם ענין לחם מן השמים שבתורה הוא דהנה כמו עד"מ האדם לאחר שהמאכל נברר ועולה ללב ולמוח אזי אח"כ יורד המשכה מעצמו הנפש למוח וללב ולכל הגוף כמו"כ אחר שיתבררו ויתעלו הניצוצי' על ידי חיצוני' התורה כשר ופסול כו' ויתעלו הבירורי' דתהו לשרשן אזי יהי' גילוי האורות מלמעלה למטה פנימי' טעמי תורה כדפי' רש"י על פסוק ישקני מנשיקות פיהו שלעתיד לבא יתגלה פנימי' התורה מה שלעת עתה הן בעלמי' וסתומים למעלה, וזהו"ע לחם מן השמים שהוא מה שאין שייך בו בחי' בירורי' כי הוא רק המשכות אורות עליונים מלמעלה למטה וכמו"כ בגשמי' לחם מן השמים שהוא המן שירד הוא שרשו מפנימי' מוחא סתימאה ולכן לא הי' בו פסולת כלל כי מה שכתוב ויתד תהי' לך כו' זה בדברים שתגרי אה"ע היו מביאין להם (עיין באגה"ק סד"ה המשכילים יהירו כזהר הרקיע ח"ל עיקר עסק התורה והמצות הוא לברר הניצוצות כו' ובתכ' דיקא אתברירו והיינו ח"ע שבאצי' בסוד אבא יסד ברתא כו' אבל בצאת השכינה מק"ג אחר שיושלם בירור הניצוצות כו' אזי לא יהי' עסק התורה והמצות לברר בירורין כ"א לייחד יתרים עליונים יותר להמשיך אורות עליונים יותר למעלה * מהאצילות כמ"ש האריז"ל והכל ע"י תורה פנימי' * לקיים המצות בכוננות עליונות שמכוננות לאורות הנ"ל כי * שרש המצות הוא למעלה מעלה בא"ס ב"ה עכ"ל. לפי זה מבואר דבחינת פנימי' התורה זהו המשכות אורות עליונים שלמעלה מאורות הנמשכים על ידי בירורים דתהו כי האורות והמ"ד הנמשך ע"י בירורי הניצוצי' זהו מעולם האצי' וכמו עד"מ הלחם שמחבר הנשמה שבתוך הגוף עם הגוף כך ע"י בירור ניצוצי' מיחד או"כ דאצי' חיהי זגרמחי וא"כ גם המשכות שנמשך אורות עליוני' עכשיו באצי' ע"י קיום המצות ובירורי נוגה שעייז מוסיפים אורות באצי' הנה המשכה זו היא ג"כ בכלל בחי' לחם מן הארץ ר"ל שע"י לחם ובירור ניצוצי' נמשך המ"ד כו' כמו שנמשך הכח מהנפש במוח ולב וכל הגוף ע"י המאכל שנברר כו'. אכן ענין פנימי' התורה שהוא בחי' לחם מן השמים הוא מה שאינו נמשך כלל ע"י הבירורי' דהיינו אורות עליונים מלמעלה מהאצי' וע' בת"א פ' בראשית ע"פ כי כאשר

למעלה : באגה"ק שם אין תיבה זו.
 תורה פנימי' : שם : פנימיות התורה.
 לאורות הנ"ל כי : שם : לאורות עליונים כו' כי.

השמים והחדשים כו' וכמו המן ששרשו מפנימי' מ"ס מה שלמעלה מהבירורי' כו'.
ועפי"ז יובן מה שבקשו המלאכים תנה הדרך על השמים דאף שאין שייך בהם
כירוד ניצוצי' וכמ"ש באגה"ק שם שהעליוני' אין בהם כח לברר ולהעלות מהשבירה
שבק"ג אלא התחתונים לבד לפי שהם מלובשים בגוף חומרי מק"ג משכא דדיא
והם מתישים כחה בשבירת התאות והתכפי' סט"א כו' עכ"ז בקשו המלאכים
התורה ע"ד פנימ' התורה שהיא המשכו' אורות עליונים שלא ע"י בירור ניצוצי'
מסט"א כ"א ע"י קיום המצות בטוונות עליונות שמכוונות לאורות הנ"ל כו'. והוא
אשר תנה הדרך, אשר הוא תענוג העליון כנודע מענין אשר קדשנו כו' והשיב
להם הקב"ה כלום יצה"ר יש ביניכם כי א"א להיות המשכות אורות הנ"ל ע"י
פנימ' התורה אלא אחר שיהי' העלאת מ"ן המשכות מ"ד שע"י בירור ניצוצי'
יען שע"ז יתקנו עולמות בי"ע להיות כמו עולם האצילות דאיהו חיוהי
וגרמוהי חד בבחי' ביטול או אח"כ יומשך ג"כ ארות העליונים שלמעלה
מואצילות, וכענין דאיתא גבי מתנה טובה יש לי בבית גנוי השבת שמה שהוא
בחי' מה שלמעלה מאתעדל"ת ומ"מ אין נוחנים מתנה זו אלא למי שטרח
בע"ש כו' כמ"ש במ"א, והוא כלום יצה"ר יש ביניכם וא"א לכם לקיים
ההעלאה וההמשכה דחיצוני' התורה וממילא א"א שיוותן לכם הפנימי' בעצמו
כי הא בלא הא לא סגי כו', ועד"ז ג"כ מי שטרח בע"ש דוקא יאכל בשבת
אשר בחינת שבת הוא המשכות תענוג עליון מעצמו שלא ע"י בחי' בירורי'
כנ"ל ועבודת החול הוא לברר בירורים ולכן כשטרח בע"ש לברר בירורים ע"י
אתכפי' ואתהפכא או דוקא יומשך בשבת ג"כ הבחי' שלמעלה מבירורי' כו' ומבחי'
שבת נמשך ג"כ הכח שיוכל לעבוד בחול וכמ"ש ושמרו בניי כו' לעשות כו'
כמ"ש במ"א והוא ג"כ שירידת המן הי' כדי שע"ז יוכלו להלך בתורה הנגלית
כי מבחי' זו שלמעלה מאתערותא דלתתא נמשך כח וסיוע שיוכלו לברר
המ"ן על ידי חכמה כו' כי אבא מקבל ממו"ס כו'. והוא הנני ממסיר לכם
לחם מן השמים דוקא ששם נמשך טלא דבדולחא, והוא וברדת הטל ירד המן
כו' למען אנסנו כו' כי ירידה הנ"ל הי' צורך עלי' הילך בתורת שיעל
ידי זה יוכלו להלך בתורה ולברר בירורים כמו הלך ונסוע כו' (וכענין
מ"ש במדרש בפ"י את האלקים התהלך נח, דמה שהי' לו כח להיות מתהלך
זהו ע"י סיתע מלמעלה מש' אלקים כמ"ש ויתן לך האלקים מטל השמים כו' כי
טלא דבדולחא הוא גבו' דע"י שנק' אלקים כו') שזהו ע"י חיצוני' התורה
ובעבור זה ירד המן ירידת אור האלקי מעצמו שלמעלה מבחי' בירורי', ומאחר
שיקבלו מבחינה זו ממילא יוכלו אח"כ לילך בתורה הנגלית ולהעלות בירורי'
משבה"כ ונמצא ענין התגלות המן הוא כמו אתעדל"ע הנמשך ליתן כח שיהי'
אתעדל"ת שבאמת אתעדל"ע זו הוא מבחי' שלמעלה מאתעדל"ע שע"י אתעדל"ת
כיון שנמשך ממילא ומעצמו וכמ"ש במ"א (בביאור דפ' ציצית בפ"י קדושים
תהיו יכול כמוני כו') ומ"מ המשכה זו הוא לצורך אתעדל"ת כו'. והנה עיקר
המשכות מ"ן למעלה בבחי' שמי' ז"א דאצי' הוא בשבת שאו נמשך טלא דנסיף
מעתיקא אך למטה בבי"ע לא נמשך בשבת כי הנה המשכה זו בבי"ע זהו ע"י
שערות וצמצומים הוא ענין שראשי נמלא טל שהוא בחי' שערות דז"א וע"ז

יחד בבי"ע ליתן כח לברר בירורים כו', אכן בשבת בורר אסור כי אז ממלא מופרד הרע מהטוב דק"נ כו' כי בו שבת וינפש שעולה הכל בבחי' עצמות עונג העלין מה שלמעלה מבחי' התלבשות ולמעלה מבחי' שערות וצמצומים דז"א לכן היום לא תמצאוהו בשדה להתלבש למטה בבי"ע כי שבת היום להוי' שעשוע המלך בעצמותו כו'.

קיצור אך אי"כ מאי קס"ד דהמלאכים אך כי בתורה יש פנימי' וחיצוני' היינו לברר בירורים כמו עד"מ לחם מן הארץ תושבע"פ ועי"ז יתגלה אח"כ פנימי' התורה מה שלמעלה מהבידורים כמו לחם מן השמים בלי פסולת ובחי' זו דפנימית בקשו המלאכים אע"פ שאינם יכולים לברר והקב"ה השיבם דא"א לבוא לבחינה זו כ"א ע"י החיצוני' תחלה שהוא הברורי' כמו מי שטרח בע"ש דוקא יאכל בשבת וי"ש במן הילך בתורתו כי מבחי' זו שהיא אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת נמשך כח שיכול להעלות אתעדל"ת ולברר כו' וכן משבת נמשך כח לעבודה דו' ימי המעשה והמשכה בחי' זו למטה נמשך ע"י שערות שראשי נמלא טל כו' ובשבת נמשך בפנימי' בלי צמצומים לכן לא ירד המן בגשמיות כ"א ברכו במן היינו רוחני' השפע אתעדל"ע הנותן כח לאתעדל"ת.

בשלח ט"ז כ"ט

ראו כי רבות בשלח ס"פ כ"ה קמ"ב ג', והוא בירושלמי פ"ג דנדרים. זח"ב בשלח ס"ג א' ב' ויקהל ר"ז א', בהר דק"י ע"ב. ש"ך פ' בשלח במקומו דף נ"ד סע"ג. של"ה ש"ג ב'. בחיי פ' ויחי דף ס"ג סע"ג שבו איש תתתיו כענין רבץ סארי' וכלביא מי יקימנו פ' וארא ע"ה ד', במקומו פ' בשלח פ"ט ג' בשם מדרש תלים ס"י צ"ב מהו ראו א"ר יוסי מרגינתא דיהבת לכון א"ר יצחק כל עיסקא דשבתא כפול כו', יש להעיר מענין כנס"י יהי' בת זוגך כו'.

ראו כי ה' נתן לכם את השבת וגו'. הגה ארז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה כו'. משמע דשבת הוא בחי' מתנה שהוא בחי' אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת משא"כ אתעדל"ע שע"י אתעדל"ת נק' קנין וכמבאר במ"א בענין א"י שנק' כנען, כי הוא משום שעיקר קיום התומ"צ הוא בא"י דוקא כמו פאות ותדומות ומעשרות וקרבתות ולכן נק' ארץ כנען ל' סוחר ותגר שיש בזה משיכה

וכסף המשיכה היא העלאת הניצוצי' מטורא דפרודא מר"ה לרה"י להעלותם לבחי' איהו וגרמיהי חד והכסף הוא המשכת אור האהבה עליונה חסד עליך מאד א"ס ב"ה הנמשך ע"י העלאה זו ולכן נק' זה בשם קנין וזהו ויקחו לי תרומה כו', ולכן נאמר יערוף כמטר לקחי כו' לשון קיחה הוא בחי' קנין כמארז"ל גמר קיחה קיחה משדה עפרון כו' וכך הוא בכל המצות, וזהו בחי' ארץ כנען ל' סוחר וכמ"ש ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר שהם בחי' ת' עלמין דכסופין דירתין צדיקיא לע"ל הם נמשכים ע"י בחי' קנין וסוחר דבחי' ארץ כנען ל' סוחר, וכ"ז הוא בחי' אתערותא דלעילא הנמשך על ידי אתערותא דלתתא ואם כן השבת שנק' מתנה טובה היינו משום שהוא בחי' המשכה ממקום עליך גבוה יותר מה שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל כי אם רק בבחינת מתנה מאליו ומעצמו, וצ"ל דהא כתיב לעשות את השבת ופירושו לעשות הדינו שישראל עושין את השבת, וזהו זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב שמור את יום השבת זכור ושמור הם עשה ול"ת, כי זכור עם י"ה הוא רמ"ח מ"ע תשמו"ד הוא ל"ת כמארז"ל כל מקום שנאמר השמר אינו אלא ל"ת והיינו שע"י קיום המצות בו ימי המעשה עי"ז עושים וממשיכים קדושת השבת ע"ד מארז"ל מי שטרח בע"ש יאכל בשבת, וזהו וקראת לשבת עונג וקראת דוקא שקוראין וממשיכין את העונג כו', וגם ידוע דשבת ארתיות תשב שהוא בחי' תשובה והיינו שע"י התשובה בוי"מ ע"ד כל ימיו בתשובה עי"ז יבא בשבת לבחי' תשובה שלימה ועד"ז נק' יוהכ"פ שבת שבתין ע"ש שהוא עיקר יום התשובה וא"כ מזה מבואר דשבת הוא בחי' אתעדל"ע שע"י אתדל"ת מי שטרח בע"ש כו', והו' שאמרים בברכה מעין ז' בערבית ברוך קונה שמים וארץ כו' שאז נגמר הקנין והמו"מ מכל ז' ימי המעשה שהוא ירידת והמשכת צורך העלי' בשבת ונתגלה הריחו, וכיון שכן למה נק' מתנה כנ"ל.

(ב) והנה להבין זה צריך להקדים ענין תורה ותפלה דלפעמים משמע דתורה גדול מתפלה וכמארז"ל ות"ת כנגד כולם ומי שתורתו אומנתו טטור מתפלה, ולפעמים משמע דתפלה גדולה כמארז"ל ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו, חסידים הראשונים היו שוהים תשעה שעות בכל יום על התפלה, גם עוזי זאת אנו רואים שהצדיקים הגדולים ע"י התפלה פועלים שינוי הטבע להיות רופא חולים וירידת המטר כו' הרי כ"ז הוא ע"י התפלה דייקא שע"ז ניכר ההשתנות למטה בעוה"ז ממש שירד המטר ויתרפא החולה, משא"כ ע"י התורה הוא רק המשכה למעלה, נמצא יש בתפלה מעלה יתירה כו', עוד צ"ל בענין נש"י דלפעמים ארז"ל ישראל מתקשראן באורייתא הרי התורה למעלה מנש"י, ובמ"א משמע להיפך דאיתא במד"ר ד"פ בראשית התורה קדמה לכסא הכבוד שנאמר ה' קנני ראשית דרכו וגו' ומחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר הרי שקדמה לתורה, וז"ש קדש ישראל לה' ראשית תבואתו, תבואתו היינו התורה שנק' חטה וכ"כ אותיות התורה וכן יין ושמן, ונש"י הם ראשית לבחי' תבואה זו, הנה כתיב אתי מלבנון כלה, פי' תורה נק' חתן כמאמר ביום חתונתו זה מ"ת וכנס"י נק' כלה ע"ש כלתה גפשי דהיינו מהמת שהנשמה וניצוץ האלקי' שבכל א' מלוכש בנה"ב והגוף ובעל

כרחו הנשמה מלובשת בהם לחשוב ולדבר בענינים גשמיים ה"ז ירידה וגלות גדול להנשמה אשר קודם ירידתה נאמר בה חי ה' אשר עמדתי לפניו ועל ירידה זו נאמר כרחל לפני גוזי' נאלמה כו', ולכן היא בבחי' כלתה נפשי שתשוקתה לעלות ולהתכלל בא"ס ב"ה וכן הוא במקור נש"י המתלבשת בבני"ע להחיות הע' שרים בבחי' גלות השכינה כרחל לפני גוזיזה כו' שהם יש ודבר נפרד ואינם בטילים כלל ה"ז כמשל שגוזזים השערות שהוא בחי' המשכת אלקות הנמשך להחיותו ומפרידין אותן לעשות א"ע יש ודבר נפרד, לכן היא בבחי' כלה ותשוקה נפלאה לצאת מהגלות, והתורה נק' חתן ל' חות דרגא שהיא המשכת אלקות ממש כי אורייתא מח"ע נפקת שבה שורה א"ס ב"ה ממש, ונתלבשה התורה בעניני' גשמיים וזהו חות דרגא, והיינו להיות גילוי והמשכה זו לנש"י הנק' כלה שכלתה נפשם להתכלל בא"ס ב"ה וע"י התורה נמשך להם ממש המשכת אור א"ס ב"ה וזהו ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקודב"ה ולכן התורה היא למעלה מנש"י שנק' חתן ומשפיעים לבחי' כלה.

ג) אך (ד"ה ינתי) הנה בתורה נאמר הברת בם מל' ידבר עמים שהוא ל' הנהגה והמשכה, והנה המשכה זו שממשיך גילוי ח"ע לא בחכמה ידיעא שתהי' שורה ומתלבשת למטה בעניני' גשמיים שהוא ירידה גדולה, וזהו מארז"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו. אך עיקר פי' הנהגה והמשכה זו הוא ע"ד עוסק בתורה לשמה לשם התורה כדי שתהי' בבחי' תורה שיהי' אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה בה כי אורייתא מחכמה נפקת והרי א"ס ב"ה הוא רם ונשא לאין קץ מבחי' חכמה וכמ"ש כולם בחכמה עשית עשי' גשמיית כו', והנה המשכה זו להיות התלבשות אור א"ס ב"ה בחכ' הוא ע"י אתעדל"ת בק"ש ובתפלה אם ישים אליו לבו כו' רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו', והו' לעשות את כל דברי התורה הזאת שישראל הם העושים את התורה וממשיך גילוי זה למטה על נפשו וזהו עוסק בתורה לשם התורה ממש, אך הכח הזה באתדל"ת דנש"י להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בתורה שזהו לכאורה למעלה ממדרגתם שהרי אמרו ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא מתקשרא' בקוב"ה וא"כ איך ישראל ימשיכו האור בתורה כיון שהם רק מתקשראן ומקבלים מהתורה, אך הענין הוא כי הנה נודע שלא כל הנשמה כולה בכללה היא מלובשת בגוף האדם למטה אלא קצת הארה מן הנשמה היא מלובשת בגוף וכל הנשמה היא למעלה בבחי' מקיף ונק' מזל בל' רז"ל אע"ג דאיהו לא חזי מזל"י חזי, וזהו שאומרים נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת אתה נפחת בי פרט ארבעה דברים בנשמה נתת בראת יצרת נפחת בי לפי שמקור חוצבה הוא הגבה למעלה וכדי שתרד פלאים להתלבש בגוף צריכה להתצמצם בכמה מיני צמצומים והתפשטות ודרך כלל נחלקים לד' בחי' כנגד ד' אותיות ש' הוי' שהי"ד בחי' צמצום ה' התפשטות ואח"כ ו"ה המשכה והתפשטות ורק הארה ממנה לבד שנמשך ע"י צמצום הי"ד הוא המתפשט ונמשך להתלבש בגוף ולכן נק' יעקב י' עקב, אבל כל בחי' הנשמה נשאר למעלה בבחי' מקיף (ע' ד"ה אז ישיר) וענין ההפרש בין פנימי למקיף כי האו"פ

שייך בו התחלקות עד"מ בהתלבשות הנפש בגוף יש התחלקות בחי' ומדרגות שכל ומדות ומתדומ"ע שכל בחי' הוא מהות בפ"ע ונק' ג"כ בשמות מחולקים נפש רוח ונשמה כו' משא"כ המקיף אין בו התחלקות בחי' כלל, והיינו לפי שבחי' המקיף של הנשמה הוא בטל במציאות במקורו בבחי' סוכ"ע מקור כל המקיפים ולכן הוא בחי' אין רק אח"כ כשנמשך בבחי' או"פ שייך התחלקות מדרגות ולכן נאמר עליה ד' לשונות נתת בראת יצרת נפחת כנגד ד' בחי' נרנ"ח המתלבשים בבחי' או"פ, ובחי' המקיף נק' יחידה שאין בה שום התחלקות מדרגות כו' ומקבלת מבחי' יחיד הוא סוכ"ע.

ד) והנה בחי' זו נק' מזליה דהנה כתיב ונוזלים מן לבנון פי' ע"ד והחכמה מאין תמצא כי החכ' תחי' שהיא ראשית התפשטות החיות הוא נמשך מבחי' שלמעלה מהשכל שהוא בחי' מקיף והוא בחי' אין שאינו מושג וזהו בחי' לבנון וממנו נוזל ונמשך ההשפעה לבחי' חכמה, וזהו דאיתא באדרא (דקל"ד א') הכל תלוי במזל ואפי' ס"ת בהיכל כי אורייתא מחכמה נפקת ומקור התהוות החכמה הוא כמ"ש ונוזלים מן לבנון דהיינו מאין תמצא, והיינו ג"כ ע"ד הנ"ל שבתורה יש ג"כ פנימי ומקיף כי מה שנתלבש בבחי' פנימי' נק' כד כמ"ש ותמלא כדה ותעל כמו שממלאים כד מן הים כך כ"ד ספרין דאורייתא הם רק כמו כד ממקור החכמה שנק' אין והוא נק' בחי' מקיף על התורה והו' נובלות חכמה שלמעלה תורה, וכמבואר במ"א באריכות בענין לא בשמים היא כו' דלשם מבואר ענין מקיף ופנימי שיש בהתורה, וזהו שארז"ל על ר"מ שהי' אומר על טמא טהור ומראה לו פנים ועל טהור טמא ומראה לו פנים, כי הנה מבואר למעלה ההפרש בין פנימי למקיף שבהפנימי הוא בחי' התחלקות משא"כ בהמקיף אין בו התחלקות כלל, לכן כמ"כ בהתורה דכשנמשכה מבחי' לבנון בבחי' או"פ ניתנה במ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא, שבחי' טהור נמשך ממדת החסד להקל ולטהר, ובחי' טמא נמשך ממדת הגבורה, וע"כ א"א לטהר הטמא ולא לטמא הטהור אבל בעוד התורה בבחי' מקיף ששם אין שום התחלקות וח"ג כלולים יחד ממש, ע"כ יוכל להמשיך מבחי' חסד גם על מדת הגבורה ויומשך מזה לטהר הטמא כו' או להיפך שימשיך מבחי' גבורה לטמא הטהור כנ"ל, ור' מאיר שהי' יחיד בדורו השיג בבחי' המקיף של התורה כו' ולכן לא קבעו הלכה כמותו כי ההנהגה היא כמו שנמשכה בבחי' פנימי דוקא שטמא וטהור הם ב' הפכים, וזהו בחי' ונוצר חסד לאלפים, כי התורה היא קדמה לעולם אלפים שנה בחי' אאלפך חכמה כו' ומקור בחי' זו נמשך מבחי' ונוצר שנק' מזליה בזוה"ק שם באדר"ר, ובוה יובן מ"ש צוארך בחרוים כו' שהוא תכשיט של אבנים טובות ומרגליות הנקובים וחלולים ותלויים בחוט על הצואר והחוט הוא נכנס לתוך חללן כו' וכך עד"מ אותיות התורה נק' אבנים כמ"ש בס"י והחוט הנמשך בהן הוא בחי' מזל הח' ונוצר שנק' באדרא שם חוטא יקירא קדישא וכו' ע"ש, ועד"ו יובן ג"כ ענין בחי' מזלי' של הנשמה וזהו עד יעבור עם זו קניית, כי שרשן מבחי' ונקה שהוא אותיות קונה, קונה

הכל, אותיות כלה, וזהו אתי מלבנון כלה וכמ"ש ונחלים מן לבנון. והנה ארז"ל איש מזריע תחלה יולדת נקבה אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, נמצא הנקבה נלקחה בשרשה ממקום גבוה יותר דהיינו מהאב שהרי איש מזריע תחלה יולדת נקבה משא"כ הזכר שרשו מהאם והיינו לפי שהאב גבוה יותר לכך יוכל להשתלשל השפעתו למטה יותר שיהי' מתהווה ממנו הנקבה, וזהו בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא, אבל כונן שמים בתבונה, וכאיש אשר אמו תנחמנו כתיב, וכמ"כ יובן למעלה דהתורה הוא בחי' חתן ודכר ונש"י נק' כלה הנה בשרשן שרש נש"י נלקחו ממקום גבוה יותר ע"ד הנ"ל דאיש מזריע תחלה אזי דוקא יולדת נקבה והיינו שבחי' מזלי' דנש"י שרשן ממקום עליון מבחי' הכל תלוי במזל דס"ת כו' (ע' בפע"ח דבחי' מזל הי"ג ונקה שהוא שרש נש"י שרשו גבוה ממזל ונוצר כו'), וזהו שאמרו מחשבתן של ישראל קודם לכל דבר דהיינו אפילו לתורה, ולכן עפ"ן יובן ענין ודברת בם ל' הנהגה וההמשכה שישראל ממשיכים אור א"ס ב"ה בהתורה, והיינו ע"י ששרשן במח' הקדומה למעלה מבחי' תורה ואורייתא מחכמה נפקת שהרי איש מזריע תחלה יולדת נקבה ע"כ נאמר ודברת בם להמשיך גלוי אור א"ס בתורה, וזהו דלפעמים אמרו דנש"י גבוהים מתורה והרי אמרו ישראל מתקשראן באורייתא, והנשמה כמו שהיא בחי' נברא היא מתקשרא' באורייתא, אבל בשרשן ומקורן בחי' מזלי' הם למעלה מהתורה וכמ"ש במ"א בד"ה יונתי כו'.

ה) אך הרי הנשמה המלוכשת בגוף הרי ירדה עשר מעלות משרשה העליון מאד הגבה למעלה כ"כ ואיך תוכל לעורר המשכת אור א"ס בתורה. אך זהו עיקר ענין ק"ש ותפלה שנק' סולם מוצב ארצה כו' שבו ועל ידו תתחבר הנשמה בשרשה, כמו שעולה בסולם מלמטה עד למעלה מעלה עד שמגיע בק"ש לומר שמע ישראל הוי' אלקינו ישראל הוא ישראל העליון דהיינו הנשמה שבבחי' מקיף (ונק' בזהר ישראל סבא ששרשו בבחי' מזלות דדיקנא כו') ושם הוי' אלקינו בבחי' ביטול במציאות ממש עד שהוי' אחד בבחי' יחודא עילאה כו', וזהו בחי' תשובה עילאה ע"ד והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה דהיינו למעלה מבחי' שנתת בי כו' אלא לבחי' ונוזלים מן לבנון כמ"ש בד"ה האוינו השמים כו'. והנה הסולם הזה יש בו ד' מדרגות דרך כלל וכמ"ש ואחר הרוח רעש והוא בחי' והאופנים ברעש גדול ואחר הרעש אש זהו בחי' ק"ש והוא בחי' אהרן כה"ג דכתיב בהעלותך את הנרות שממשיך בחי' אה"ר בנש"י זהו בחי' ואהבת בק"ש ואחר האש קול דממה דקה הוא בחי' שמו"ע שהוא בחי' יראה עילאה שלמעלה גם מבחי' אה"ר כי האהבה היא עדיין יש מי שאוהב אבל יראה עילאה היא ביטול במציאות זהו בחי' משה שהוא בחי' מ"ה ביטול לגמרי, וע"ז נאמר עד יעבור עמך הוי' כי ד' מדרגות הנ"ל הם בחי' השם הוי' וכשמגיע לשרשם לבחי' אין היינו שעברו למעלה משם הוי' עד יעבור עם זו קנית כנ"ל בענין קונה הכל אותיות ונקה כו' ועמ"ש במ"א בפ"י כי תקנה עבד עברי ברוך קונן

כו' וז"ש ממעמקים קראתיך והקשה בזהר פ' בשלח דסיג והכתיב בכל לבי דרשתיך כו' ע"ש. והתירוץ כי בכל לבי זהו בחי' אה"ר אבל ממעמקים עומק אחר עומק בא לרבות בחי' יראה עילאה שהוא למעלה מאה"ר ועי"ז דוקא ממשיכים ממקורא ועמיקא דכולא ולכן ע"י התפלה דוקא נמשך ההתחדשות ושינויי הטבע שזהו דוקא ע"י ההמשכה ממקורא דכולא כו' וז"ש בחנה ותתפלל על הוי' כו' רק שפתייה נעות כו'. וזהו מ"ש שהתומ"צ שבכל יום מתעלים למעלה ע"י התפלה כי בחי' יראה עילאה זהו למעלה ממדרגת התורה שהתורה נק' אצלה תרעא לדרתא וכמ"ש ויצונו את כל תחוקים האלה ליראה כו'. והיינו שיראה זו נמשך מבחי' מזליהו חזי כמ"ש בחברי דניאל אבל חרדה גדולה כו' משום דמזליהו חזי. וכבר נת' שבחי' מזליהו דנש"י גבוהים מהתורה. והנה לכך אמרו ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו כו'. ומ"מ ות"ת כנגד כולם כי א"א להגיע ליראה עילאה זו רק ע"י התומ"צ וכמ"ש ויצונו כו' שע"ז נבוא ליראה כו' כי ע"י התורה ותחבר הנשמה שבגוף לשרשה כי רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים דמלכא הם המגדילים הנשמה כו'. והגם שהתפלה נק' סולם אך בסולם זה צריך להיות כסדר והוא ע"י התורה כו' ומי שתורתו אומנתו פטור מהתפלה ע"י שמגיע ליראה עילאה זו בעסקו בתורה.

ו) ומעתה נבואה לענין בחי' שבת. כי הנה בשבת יש נשמה יתירה. וענין נשמה זו היינו כי שבת אותיות תשב שאו הוא עיקר בחי' תשובה עילאה והרוח תשוב כו' ונמשך בהנשמה מבחי' המקיף ומזל שלה. והתפלה שבכל יום הוא רק הארה מבחי' שבת וכמו גר לגבי אבוקה כך ערך הגלוי שבכל יום בתפלה לגבי שבת. ושבת אותיות בשת כי בחי' יראה עילאה נק' יראה בשת כו'. והנה כ"ז הוא בחי' אתדל"ע הנמשך ע"י אתדל"ת ששרש אתדל"ע זו מבחי' ב' המזלות הכל תלוי במזל אש"י ס"ת כו' ומקור נש"י כו' שעד שם מגיע האתדל"ת דתומ"צ ובחי' תשובה והרוח תשוב כו' שאתדל"ת זו מגיע לשרשם ומקורם הג"ל. אמנם יש עוד גלוי בחי' בשבת ממקום עליון מאד שאין אתדל"ת מגיע לשם כלל. והוא נק' בזהר טלא דנטיף מעתיקא שבחי' טל זה נטיף בשבת. והיינו כמשארז"ל דטל לא מיעצר כי הוא בחי' שאין אתדל"ת מגיע לשם כלל שנמשך ממקום עליון שלמעלה משרש הנשמות ומזליהם העליון כו'. וע"ז נאמר מתנה טובה יש לי בבית גנזי. מתנה דוקא שלא ע"ד באתעדל"ת אתעדל"ע והיא בכית גנזי סדכ"ס כו'. משא"כ בחי' אתדל"ע שע"י אתדל"ת נק' קונה הכל כו'. ונמצא יש בשבת ב' בחי' הא' בחי' לעשות את השבת ע"י מי שטרח בע"ש כו' וזהו שאמרים בערבית דשבת ברוך קונה שמים וארץ. הב' מה שאח"כ נמשך אתדל"ע מבחי' טלא דנטיף כו' שהוא למעלה מאתדל"ת. ואתדל"ע זו הוא הנותן כח ועוז להיות אתדל"ת וזהו ראו כי הוי' נתן לכם את השבת. כי הנה במשה כתיב וירא ראשית לו שהוא בחי' ראי' מקרוב משא"כ שמיעה היא מרחוק ולהיותו מרחוק שייך צמאון ואהבה כו' אבל בבחי' ראי' מקרוב נמשך הביטול

וכמו קול דממה דקה משום דתמן קאתי מלכא וזהו בחי' שבת יראה בשת וכן בחי' שמרע ולזה א' ראו כלומר שיהי' הגלוי בנפש בבחי' ראייה ממש וכמ"ש והוי' עליהם יראה כו' וכמ"ש ראו כי טוב ה' והוא למעלה מבחי' שמיעה וכמו שמו"ע הוא בחי' ברוך שהוא גלוי ממש אבל בק"ש שמע ישראל בחי' שמיעה כו', אך איך יבא האדם גשמי לזה ע"כ אומר כי ה' נתן לכם את השבת שהוא בחי' זו דראיי' וכמ"ש ויברך אלקים את יום השביעי ברוך הוא בחי' גלוי והיינו משום דבשבת נמשך נשמה יתירה מבחי' מזליהו והרי ארז"ל מזליהו חזי ששם דא בחי' ראי' ממש רק למטה בהתלבשות הנשמה בגוף הגוף מבסה ומסתיר שיהי' נראה העולם ליש ודבר נפרד, אבל בשבת שיש גלוי הנשמה מבחי' מזליהו חזי, ע"כ יוכלו לבא לבחי' ראו להיות נקבע הביטול כאלו רואה בראיי' חושית ממש, ועוד כי ה' נתן לכם את השבת נתן בחי' מתנה דוקא מבחי' טלא דנטיף כו' שלמעלה גם מבחי' מזליהו ומקור דנש"י והוא הנותן כח ועוז בב' בחי' הנשמה להיות מאירים למטה גם בגוף כו' (והוא כמ"ש בענין קי"ס שהוא לידת הנשמות מאצי' לבריאה הוא בעתיקא תליא שגבוה מאצי' ומבריאה ע"כ הוא מחבר שניהם שיומשך האצי' בבריאה ונהפך הים ועלמא דאתכסייא ליבשה ועלמא דאתגלייא וזהו כי גאה גאה אדון הנפלאות כו' וכך עד"ז כדי שיהי' בחי' מזלי' של הנשמה מאיר בהנשמה הוא ע"י בחי' הגבוה משניהם שהוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא שהוא המחבר שניהם כו' ועמ"ש במ"א בענין אבנט של כה"ג המחבר הכתונת עם הגוף כו') ומ"מ כתיב נתן לכם דוקא דהיינו למי שטרח בע"ש כו' שעם היותו בחי' מתנה אין גותנין מתנה זו אלא למי שטרח בע"ש כו' וכמ"ש במ"א ע"פ מארז"ל ואני אפתח לכם כפתחו של אולם כו' שפתחו של אולם לא היו בו דלתות מ"מ לא יוכלו ליכנס בו רק מי שעבר הפתחים שיש בהן דלתות, והנה מהשבת נמשך הארה ג"כ מבחי' טלא הנ"ל לכל יום והוא בתפלת שמרע שהוא ג"כ בחי' גלוי ממקום שלמעלה מאתדל"ת כמ"ש במ"א ע"פ איזה בית אשר תבנו לי כו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו' אביט היינו כמ"ש ראו כו' וכתיב עין ה' אל יראיו כו', וע' בר"ח סוף שער היראה.

מענין ת' עלמין דכסופין מבואר באדר"ז דרפ"ח סע"א ובהפי' מהאריו"ל שם מבואר שהם מא"א, אבל טלא דנטיף מעתיקא הוא מע"ק ממש שלמעלה מא"א.

ראו כי ה' נתן לכם את השבת וגו'. במדרש תלים סי' צ"ב מהו ראו. א"ר יצחק כל עסקא דשבתא כפול עומר כפול שני העומר לאחד. קרבנו כפול זכיום השבת שני כבשים כו', אזהרותיה כפולת זכור ושמור כו', (על"ק סעי' ה' בהגה"ה שהוא ע"ש ענין יחוד טובב ומלא העק' יחוד קבה"ו, ועיקר בת"א פ' חיי בד"ה יגלה לן טעמי, כפילא) וברבות בשלח פכ"ה ששקולה שבת כנגד כל המצות כו' ע"ש וכ"ה בירושלמי ספ"ג דנדרים, הנה יש להבין למה אומרים בשבת קדשנו במצותיך דרך בקשה לעתיד כו' ובכל ברכות שבחול וגם בכל ברכת המצות אומרים אשר קדשנו במצותינו שכבר קדשנו לשעבר כו', (על"ק ססעי' ד') אך הענין יוכן ע"פ הקדמה להבין הטעם שנק' התורה ומצות בשם דרך ה' כמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה, דרכיה דרכי גועם, כל ארחות ה' חסד ואמת, (ע' בפרדס ערך דרכים ובמא"א אות ה' סעיף יו"ד) דהנה כתיב כי בי"ה הוי' צור עולמים ביוד' נברא העוה"ב כידוע, ויש להבין איך יתכן שום ציור למעלה כמו ציור אות יו"ד שבו נברא כו' שהרי אין שם גשם צורה ח"ו. אך הנה דביו"ד מאמרות נברא העולם כו' ושרשם הוא יו"ד דברות בחכמה ותבונה ודעת כו' (והם עשר ספירות) כמ"ש במ"א וגם זאת להאיר רק עיי' צמצומים רבים כי באמת הוא ית' למעלה מעלה מן החכמה והתבונה כו' (כמ"ש בענין נפלאותיך ומחשבותיך כו' אין ערוך אליך כו').

(קיצור. עיסקא דשבתא כפול יחוד, קדשנו לשון עתיד אשר קדשנו ל' עבר, ושמרו דרך ה' בי"ה צור, ביו"ד נברא העה"ב, ענין ע"ס. כאן פי' ביו"ד נברא העוה"ב ביו"ד הוא צמצום גדול, ואפשר לחבר ב' הפירושים יחד כי ע"ס זהו מה שעל ידן מאיר בבחי' גבול כמ"ש בעה"ק ח"א פ"ח א"כ הוא צמצום גדול), כי אמרתי עולם חסד יבנה, כי עמך מקי"ח (ע' בפ"י עמך בד"ה ונקדשתי בתוך בניי) ביו"ד נברא העוה"ב צמצום גדול כמו יו"ד.

בשלח י"ז ח'

ויבא עמלק. פי"ו דשבת דקיי"ח ע"ב א"ר יהודה אמר רב אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהם אומה ולשון שונאמר ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקוט, בשלח י"ז כ"ז, וכתוב בתריה ויבא עמלק, וע"ש במהרש"א שהקשה דתא פ' מסה ומריגה מפסקת ביניהם ותירק, וי"ל דאתיא עם מ"ש אח"כ אלמלא שמרו ישראל ב' שבועות כהלכתן מיד נגאלין ופירשו בו דהיינו ב' שבועות שיש בכל שבת היינו שבת תתאה ושבת עילאה אשר שבת עילאה בינה שבה התגלות עתיק וזענוג עליון

תרנח אור בשלח התורה

והוא מקום הדרור עלמא דחירו ע"כ מיד נגאלין, וכיון שכן א"כ מכ"ש אם שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בהן כו'.

ב) ועו"ל הנה שבת הוא להוי, ושבת תתאה זהו ענין עליות ה' תתאה לבחי' ו', ושבת עילאה הוא י"ה, וגם ו"ה מתעלות להיות כמו י"ה, והנה עמלק הוא כס י"ה שהוא הקליפה המכסה על בחי' י"ה שלא יתגלה בבחי' ו"ה, ולכן אין השם שלם עד שימחה כו', אכן אם שמרו שבת להוי' שיהי' בהם גילוי שם הוי' ממש, א"כ לא הי' יכול כלל עמלק לבוא להיות כיסוי לבחי' י"ה כו'.

ג) ועו"ל עמלק מלחמתו רק עם הנחשלים אחריו בבחי' אחוריים וכמו ומלק ראשו ממול ערפו, והנה שבת בבחי' פב"פ כמ"ש בד"ה שובה ישראל עד ובד"ה לבאר ענין שבת שבתון א"כ עי"ז הי' נקלט בנפשם בחי' פב"פ ע"י השבת שהי' מאיר הארה גם ביומין דחול וא"כ אין מקום לעמלק כלל להלחם ועמ"ש בד"ה זכור דעמלק ובד"ה לא הביט און ביעקב בענין ולא ראה עמל בישראל ועמל הוא עמלק עמל ק' כו' כקוף בפני אדם.

ד) בעמ"מ ש"ו פמ"א וז"ל ופירושו של דברים להיות שכשירדו בשבירות אלו האורות של ז"א למטה שהם שמות, ונתהווה מהם שרש הקליפות כו' שהם אלקים אחרים כל אחיותם באלקים קדושים ובקדושה יש ק"כ צירופי אלקים כו' ויש בהם ימין ושמאל בסוד כסא רם ונשא וכנגדם בקליפה פרי מר עמלק כו', והנה מדבריו י"ל ג"כ פי' הגמ' דשבת פי"ו אלמלא שמרו כו' כי זה שיונקים מצירופי אלקים, היינו דוקא כשאין שם הוי' מאיר ומתגלה בשם אלקים אזי יש להם מקום לינק מחמת רבוי הצמצומים אבל בשבת כתיב ויכל אלקים היינו ששם אלקים מתייחד ממש עם שם הוי', ועי"ז הוי' יחתו מריביו ולכן לא שלטה בהן כו'.

ה) רבות בשלח פכ"ו קמ"ג א' אם בקשתם לבדוק אותי יבא הרשע ויבדוק אתכם כו' משל לתינוק כו', וכן איתא בסדר חקת פי"ט דרע"ה ב' כיון שאמרו היש הוי' בקרבינו מיד ויבא עמלק כו', וברבות באיכה בפסוק תבא כל רעתם לפניך דס"ט ע"ד חטאו ביש דכתיב היש הוי' בקרבינו ולקו ביש דכתיב אם יש מכאוב כמכאובי ומתנחמין ביש דכתיב להנחיל אותי יש ואוצרותיהם אמלא, והנה בזהר פי' שבקשו לבדוק אם שם הוי' מאיר בקרבם או בחי' אין שהוא א"א, א"כ לפ"ז אינו מובן כלל מהו החטא כ"כ, והרמ"ז פ' שלח דקנ"ח ע"ב כ' זהו עון גדול מעין אותם שאומרים שהשגחת הש"י הוא על השמים לבד והשמים שולטים על הארץ כו', כך נסתפקו שמא אין השגחת אריך אנפין בעצמה שולטת עליהם כו', ולדבריו אין החטא כלל במה שאמרו ואם אין, וזהו דוחק גדול אבל הנראה כי עיקר החטא במה שאמרו ואם אין דאף שפי' אין הוא א"א וסוכ"ע מ"מ הם סברו שבחי' זו אינה מאירה בגילוי למטה כלל בהשגחה פרטית כ"א שמקיף וסובב לכל העולמות בהשוואה אחת, ושם

כחשכה כאורה ואם צדקת מה תתן לו כו' וההשפעה למטה נמשכה מבחי' כחות ושמות אלקים אלקים גימט' הטבע, אבל כשיש הוי' בקרבינו זהו מעלה עצומה כי אני הוי' כולא חד, וכדרך שנתבאר בת"א בד"ה וארא אל אברהם דבגלותא סליק קוב"ה לעילא לעילא לגבי מהותו ועצמותו בחי' יחיד כו' ואינו שורה ומתגלה יחודו ואחדותו בתחתונים כו' ולכן לעיל כתיב ביום ההוא יהיה הוי' אחד כו' ע"ש. ועל כן נענשו מדה כנגד מדה שבא עמלק, שהוא ממש מבחינה זו כנו' בד"ה ויאבק איש בענין פי' אם תגביהי כנשר שיניקתם מבחי' הסתלקות ורוממות כענין עורה למה תישן הוי' בחי' רם על כל גוים ה' שהוא בבחי' רוממות והסתלקות כנו' בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא ובפ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח ולכן עמלק גימ' רם כו', וזהו חטאו ביש, וכמ"ש אכן יש הוי' במקום הזה, דהיינו גלוי שם הוי' ממש כי זה שער השמים הממשיך הגילוי בפנימיות ממש, כמ"ש בזח"א ויצא דק"ן סע"א וע"ב וע' מענין יש שם דקנ"ו סע"ב ובמא"א אות יו"ד סל"ה ובפרדס בערך יש, ונראה כי הנה המל' נק' אני אותיות אין שהוא הארה בעלמא בחי' שם ויו, ומבחי' זו מקור חיות העולמות ולכן נק' הבריאה יש מאין, אבל אכן יש הוי"ה יש ממש זהו יסוד הממשיך מבחי' חכמה עילאה ממש קנה חכמה קנה בינה גימ' יש. וע"כ חטאו ביש שנסתפקו שאין עצמות שם הוי' מאיר בקרבם רק החיות מבחי' אין שהוא הארה בעלמא, ולקו ביש היינו ביש ודבר הגפרד עמלק שהוא רצועות מרדות לישראל, ומתנחמין ביש היינו לע"ל יהי' גילוי יש האמיתי ועו"ג להנחיל אוהבי יש, וכעין זה פי' בבחי' בפ"י היש כו' או אין דפי' שאין היא היראה ויש זהו מ"ש אכן יש הוי' כו' והם הפרידו בין שני מדות אלו וע"כ מיד ויבא עמלק כו', ומה שאמרו ויבדוק אתכם כי הנה כמו דקודב"ה סתים וגליא שהם ב' בחי' הנ"ל שרצו לבדוק היש הוי' בקרבינו בחי' סתים שהוא בחי' פנימיות שער החצר הפנימיות, אם אין בחי' חיצוניות ואחוריים, כמ"כ בישראל יש פנימיות וחיצוניות וזהו ענין ישראל ויעקב כנוכר בזח"א וישלח דף קע"ד, ואם תהיו בבחי' פנימיות הרי ישראל הוא כי שריתי עם אלקים ועם אנשים ולא יוכל עמלק לנגוע בכם. כי עמלק לא נגע רק בבחי' הנחשלים אחריו כנוכר בת"א פ' תצוה ע"ס זכור את אשר עשה כו' והיה בהניח כו'.

- (ו) רבות ברות בפסוק בימי שפוט השופטים ד"מ ע"ד לבן מלך כו' והיה עולה אצל אביו במרוצה (ג' שזהו במיעוט דרך ארץ דלא כפי' המ"כ) א"ל אביו כו' הפליג דעתו מהם קימעא כו' ויבא עמלק וילחם כו'.
- (ז) באסתר קכ"ז א' ויבא עמלק מהיכן בא שבא מאצל בלעם הרשע שבא ליטול עצה ממנו כו', אפשר כמ"ש שבעמלק יש אותיות עמל מבלעם כו' וגם בלעם דעת דקליפה ועמלק ג"כ קליפה שכנגד הדעת כו'.
- (ח) בילקוט בשם המכילתא אחרים אומרים אין רפידים אלא רפיון ידים לפי שרפו ידיהם מדברי תורה לכך השונא בא עליהם לפי

תרם אור בשלח התורה

שאינן השוגא בא אלא על רפיון ידיים מן התורה כו', ונראה משום שנאמר שממית בידים תתפש דהיינו במ"ש והידיים ידי עשו כמ"ש ברבות פ' תולדות ס"פ ס"ו. אך כשהקול קול יעקב אזי אין הידיים כו' אבל כשאין הקול קול כו' וכן מבואר בהדיא ברבות שם כשיעקב מרכין בקולו ידי עשו שולטות וילוננו העם מיד ויבא עמלק וע"ש במ"כ. וביאור הענין יובן עפ"ש בד"ה וכל בניך בפ"י ורב שלום, שלהיות מבחי' ורב שהוא עשו שאמר יש לי רב יהי' שלום זהו דוקא ע"י בוניך ת"ח שעוסקים בתורה כי בחכמה אתברירו כו' והחכמה הוא דין קו המדה שלא יומשך להם יותר מדאי כו' מהמדות, ולכן כשאין ממשיכין התריב בהמדות נק' רפיון ידיים וע' בד"ה השמים כסאי שע"י התורה ממשיכים חר"ב בהמדות וע' בסדור בענין נטילת ידיים להמשיך בהמדות מים דחכמה כו', גם בפסוק וידבר אלקים דעשה"ד יש כ"ח אותיות שהם ב"פ יד והיינו ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ד' תרעץ אויב כח היינו חכמה כח מה מזה נמשך הכח שיהי' ב' בחי' יד ב"פ ימין ועי"ז ימינך ד' תרעץ והיינו שע"ז אתכליל שמאלא בימינא, ומוה יובן משארז"ל כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו כו'.

בשלח י"ז ט'

ויאמר משה אל יהושע כו' מחר אנכי נצב. פ"ה דיומא דנ"ב סע"א איסי בן יהודה אומר חמש מקראות בתורה אין להם הכרע (לדעת היכן הן נוטין) שאת, משוקדים, מחר (צא והלחם בעמלק מחר, או צא והלחם בעמלק מיד ומחר אנכי נצב והיום אי אתה צריך לתפלת) ארור וקם. וכ' מהרש"א ובחומש פרש"י גבי צא והלחם בעמלק מחר בעת המלחמה אנכי נצב עכ"ל, וכ' הרא"ם דלא כאיסי שאמר ה' מקראות אין להם הכרע כו' עיין שם, ומיהו במשוקדים פירש"י בחומש כאיסי שאין לו הכרע, ולי"נ דבחומש פירש לפי מה שהוא פשוטו ביותר ובמשוקדים אין לו הכרע כלל גם לפי פשוטו עכ"ל, ועיין מזה בשל"ה במסכת שבועות שלו דקפ"ז סע"ב ודקפ"ח ע"א, וע"ש דשט"ו ע"ב.

(ב) רבות נשא פי"ד דרנ"ט ב' במלחמה זו מיתת הסיף וכל הדומות לה כד"ד צא והלחם בעמלק וכת"ב ויחלוש יהושע וגו' לפי חרב.

(ג) ר"פ שלח דרס"ו ב' גבי שלח לך אנשים ובכל מקום שנאמר אנשים בני אדם צדיקים הם שכן הוא אומר ויאמר משה ליהושע בחר לנו אנשים, והאיש בימי שאל זקן בא באנשים שמואל א' ס"י י"ו ונתת לאמתך זרע אנשים, שם ס"י א', והנה בפ"ה דברכות דל"א ע"ב פירשו זרע אנשים

אור בשלח חתורה תרסא

ששקול כשני אנשים משה ואהרן כו', איך אף כאן בפ' בחר לנו אנשים י"ל שיהי' בהם מבחי' משה ומבחי' יהושע, כי הם חטאו באומרם היש הוי' בקרבינו כו', ולכן הפליג דעתו מהם הפך ממ"ש ידע לכתך כו' והגה המשכת שם הוי' זהו ע"י משה כמ"ש וארא כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם כו' לכן אמור לבנאי אני הוי' כו' וגם משה בחי' דעת כו' ועמ"ש בביאור ע"פ ואלה המשפטים אך צ"ל ג"כ העלאת מ"ן וזהו בחי' יהושע פני יהושע כפני לבנה דל"ל מגרמה כלום כ"א בבחי' ביטול לבחי' שמש הוי' כו'.

ד) רבות ס"פ בשלח ס"פ כ"ו בחר לנו אנשים מהו אנשים אנשים של חכמה וביראת חטא, וצא הלחם בעמלק מכאן אוהו למד שהיו תחת ענני כבוד שאין אומרים צא אלא למי שהוא שרוי מבפנים, ויש להעיר מפסוק כי תצא למלחמה על אויביך כו', ושם נתבאר שצ"ל על אויביך בבחי' שאין לו יניקה משם הוא בחי' סוכ"ע, וי"ל שזהו בחר לנו אנשים שיהי' בהם מבחי' משה יחודא עילאה כו', ועוד נת' פי' על אויביך היינו שרשו ומקורו שבקדושה היינו שרש נה"ב נלקחה מפני שור כו' ומשם המתקת הדינין דנה"ב, וא"כ לכן המלחמה ע"י יהושע בחי' לבנה שרש ומקור י"ב בקר דבריאה כו' אך צ"ל ונתנו ה' אלקיך בחי' אדם שעל הכסא תומ"צ הנותן כח בכסא כו' וזהו ע"י משה כו', אך צ"ע דעמלק רע גמור אין זה דומה למלחמת נה"ב דהא אין בו בירור כ"א מחה אמחה כו', ומ"מ שם בד"ה כי תצא נתבאר שמלחמה זו דעמלק ה"ע מלחמה דנה"א עם נה"ב כו'.

ה) ר"פ מטות דרפ"ג א' ע"פ החלצו מאתכם אנשים לצבא, אנשים צדיקים ולהלן הוא אומר בחר לנו אנשים, וכן בנפול תרדמה על אנשים, והנה בד"ה החלצו מאתכם נתבאר שיש בהשבתים י"ב בחי' דגוף גם י"ב דכורא שבטי י"ה וצ"ל מב' הבחי' כו', ואפשר עדין כאן י"ל ענין בחר לנו אנשים לנו דוקא, כי הנשמה שבגוף היא בחי' פני לבנה בחי' יהושע אך שרשה ומקורה בחי' מזליה שבטי י"ה זהו נמשך ע"י משה כו'.

ו) באסתר קכ"ז א' בכתב המן היה לו תלמיד אחד יהושע בן נון שמו והיה אכזרי עד מאד ולא היה לו רחמים אמר לו אותו משה בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק איני יודע אותן אנשים שבחר אם בעלי כשפים הן או אם גבורי מלחמה כו', הענין דאיתא ברבות אמור פכ"ו שמת שאול על שחמל על אגג כו' ובמ"א אמרו על זה אל תהי צדיק יותר מבוראך כו' כי עמלק הוא מג"ק הטמאות שאין לו בירור וע"כ צ"ל אכזרי לבער הרע ואין כאן מקום החמלה, וזהו ענין שחורות כעורב ואמרו כל המרחם על הרשעים לסוף נעשה אכזרי על הצדיקים ע"כ זהו מעלת יהושע שהי' אכזרי עד מאד בבחי' זו נגר עמלק כו', ועדין הוא ג"כ בחר לנו אנשים כו'.

ז) ומטה האלקים בידי. זח"א בראשית ד"ו ע"ב ופי' הרמ"ז שם שאו הוצרך להאיר כח הגבורה להתגבר על עמלק ושם פי' דשרש המטה מגבורות דיסוד אבא כו'.

ח) זח"ב בשלח דס"ה ע"ב ענין בחר לנו אנשים וצא כו' והקשה אמאי סליק משה א"ע ממלחמה זו, ותירץ כי משה הזמין א"ע לשרש המלחמה שהיא למעלה, ויהושע ילחם למטה ופי' במק"מ כי עמלק הוא בדעת דקליפה ומרע"ה הוא בדעת דקדושה כנודע ולכן מרבע"ה היה נלחם עם דעת דקליפה שמשם שרש עמלק, ויהושע שהוא בחי' מט"ט גער לא ימיש מתוך האהל שהוא מל' הוא נלחם לתתא עם ס"מ כו' ואפ"ל כי מט"ט היינו ר"ק דיצירה וזהו המלחמה עם ו"ק דקליפה שהוא המלחמה במדות, ועיין מזה ג"כ בר"פ ויקהל דף קצ"ד סע"ב ובהרמ"ז שם די"ל לעילא בדעת ולתתא ביסוד, ויש לפרש למעלה ע"ד אם תגביהי כנשר לינק מעצמות אא"ס דקמיה כחשיכה כאורה כענין המן שהפיל פור כו' ועמ"ש בד"ה ויאבק איש, ועו"ג משם אורידך גאום הוי' וזהו ע"י משה שנאמר בו ויקרא הוי' הוי' כו' וזהו ונפלינו אני ועמך כו' כמ"ש סד"ה והגדת לבנך בפיו בעבור זה עשה הוי' לי כו', ומלחמה זו דעמלק היא עם ז"א לכן זהו ע"י משה כו' ומעורר בחי' הוי' איש מלחמה ד' שמו, ופי' למטה לינק מבחי' גוק' ממ"ח צירופים אחרונים דשם אלקים ע"ד וכל הבת תחיון כו' ולכן מלחמה זו ע"י יהושע שהוא מבחי' מלכות כו', עוי"ל דוגמת מט"ט שנק' שר צבא ה' כמ"כ היה יהושע לגבי משה כו'.

ט) עוי"ל כי יהושע דוגמת בשכמל"ו יחז"ת ביטול היש ומשה אחד יחו"ע, והרי אין הלכה כאנשי יריחו כו', וזוהו המתפלל צריך שיתן עיניו מלמטה וכו', ולכן המלחמה ע"י יהושע וכנ"י נק' אשת חיל דכל מאני קרבא הם תחת ידה כמ"ש בוח"ב בשלח דנ"א ע"א וע"ש נ"ד א' נ"ו א', והנה פי' חיל הם ב"פ כ"ד אתון דבשכמל"ו כו', אבל משה בחי' שכינתא עילאה ביטול לגמרי אין שייך שם מלחמה אלא שמשם נמשך הכח לשכ"ת לנצח המלחמה כו' ועמ"ש ע"פ הזח"א ר"פ ויצא קומה ה' למנוחתך בחי' מנוחה למעלה מבחי' מלחמה ועד"ו בחי' משה כו' וזהו כענין שבת שממנו נמשך כח בששת ימי המעשה לברר כו', עוי"ל דמ"מ מלחמת משה למעלה ע"ד מ"ש ה' איש מלחמה ועיין זח"ג תזריע מ"ט א' בהאי איש אגח בהו קרבא כו' ומשה נק' איש וברבות שמות פ"ג וכשאני נלחם עם הרשעים אני נק' צבאות והיינו מלשון אנשים לצבא שיהי' מאיר בהם הוי' צבאות הנלחם ברשעים כו' וצבאות בנו"ה בחי' נצח וקשיות לעמוד לנגד כו' וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא כו' ועמ"ש ע"פ קומה ד' ויפוצו אויביך בלק"ת בד"ה לבאר ענין המסעות ומ"ש מזה ע"פ הזוהר ר"פ ויצא ע"פ קומה כו'.

בשלח י"ז י"א

והיה כאשר ירים. א) לשון והיה מבואר במדרש בכמה מקומות שזהו מעלה ושמחה. ע"ד והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס כו' והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ושרשו ומקורו נובע ממ"ש יעקב והיה הוי' לי לאלקים, כמ"ש ברבות ויצא פ"ע אתה אמרת והיה הוי' כו' חייך שכל טובות כו' א"כ גם כאן פי' והיה כאשר ירים כו' הרמה זו להיות והי' הוי' לי לאלקים דהיינו ז"א בעלותו לגבי עתיקא כו' וכיון ששם הוי"ה הוא בבחי' אלקים עי"ז וגבר ישראל. היינו ישראל דלעילא ז"א כמשל"ק בשם הזהר והיינו שמאיר בו הארת עתיקא שמשם כח הגבורה כנודע מענין שמשון הגבור שהוא ע"י שערו שהי' נזיר לפי שהנזירות ממשיך מבחי' שערות דעתיקא לכן מזה נמשך הגבורה כמ"ש טוב ארך אפים מגבור כו'. וזהו ענין גבורה של תורה ה' עוז לעמו יתן כמ"ש מענין עוז ע"פ ואלה המשפטים, וגם התורה שנק' עוז נק' תושיה שמתשת כח נה"ב כמ"ש בד"ה בחדש השלישי וכמ"כ כאן עי"ז נמשך ויחלוש יהושע את עמלק כי שרש כח יניקת עמלק מק"כ צירופי אלקים כנ"ל. אבל ע"י והיה הוי' לי לאלקים ששם הוי' מאיר ע"ד שמאיר שם אלקים א"כ משם הוי' אין לו שום יניקה כו' וכדכתיב משם אורידך נאום הוי'.

בבחי' פ' משפטים דף ק"ה ב' כ' בשם הרמב"ן וגבר ישראל מרומז בו שר גבריאל, ויש לפרש כי גבריאל היינו גבורה שבחסד שלכן בסופו שם אל ושרש גבורה שבחסד זהו גבורה דעתיק יומין. ועמ"ש מענין גבריאל בבה"ז פקודי דרל"ג ומבחי' גבורה דע"י שרש כפיית כל הדינין, ועמ"ש בענין ושמתי כ"ד כ"ד גבריאל אומר ישפה נו'.
 ד) * רבות כי תשא פמ"א קנ"ה ג' אין קול ענות גבורה והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, ואין קול ענות חלושה ויחלוש יהושע. וכ"ה בקהלת רבה ק"ח ג' בד"ה שבת וראיתי כי לא לקלים המרוץ כו'. י"ל הפי' כנ"ל כי התורה נק' עוז ותושיה כמ"ש בת"א בד"ה בחדש השלישי לצאת בנ"י, שהיא קול ענות גבורה לנפש האלקית ע"ד וגבר ישראל והיא קול ענות חלושה להחליש ולהתיש כח נה"ב ע"ד ויחלוש יהושע כו'.

ה) פ"ג דר"ה במשנה דכ"ט והיה כאשר ירים כו' בזמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה כו' עמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחשת.

ו) של"ה שער האותיות אות ק' סד"ה בידים דף ע"ד א' אבל בברכות אמצעות צריך שיהיו ידיו פרושות כדל השואל, דאשכחן בתפלת אברהם הרמותי ידי אל ה' ותרגומו ארימת ידי בצלו. ובתפלת משה ס"פ

ד) : לא נסמנו בהכ"ק סעיפי ב' זג.

תרסד אור בשלח חתורת

וארא אפרוש כפי אל ה' וסיפ בשלח כאשר ירים משה ידו, ובתפלת שלמה ויפרוש כפיו השמים, מצוה נשיאת כפים לכהנים לברך את העם וירום ימין על השמאל וכן נכון עיפ הקבלה עכ"ל, ואפ"ל כי ב' ידים חויג והם זריג ומהם יש יניקה לחיצונים מהצפרנים זהו שממית בידיים תתפש, אבל כאשר ירים ידו גורם העלאת ו"ה שיהיו בבחי' י"ה, וכמו בשבת עליות כלים דזריג במקום או"א, גם ע"ד שאו ידיכם קדש המבואר בד"ה צאינה וראינה.

ז ע"מ מ"ח ד' ח"א פכ"ב עוד אמר בטל רצונך כטעם כאשר יניח ידו ופי' בספר הבהיר שאסור לעמוד בנשיאת כפים יותר משלש שעות והכוונה שלא להטריח כלפי מעלה אלא כדי שלש ברכות יברכך יאר ישא כו' כדי שיבטל רצון אחרים, המבקשים להתגבר באותה שעה על ה' ועל משיחו כטעם וגבר עמלק בפרוח רשעים כמו עשב, וימשך בטולם מפני רצונך שכוונתך לשמים, להשמדם עדי עד ואז יהיה השם שלם והכסא שלם עכ"ל.

זח"ב בשלח ס"ו א' והיה כאשר ירים משה ידו, כאשר ירים דזקיף ימינא על שמאלא ואתכוון בפרישו דידי וגבר ישראל ישראל דלעילא כו' עכ"ל.

בבחי' ס"פ בשלח ד"צ ע"ד והיה כאשר ירים משה ידו וכתוב רום ידיו נשא בחבקוק ס"י ג' ט' כו' והכוונה למשה או לכהן בנשיאת כפים כי בפרישת העשר על הכוונה הזאת היו מתקדשים כל העשר והשפע נמשך בהם כו' עכ"ל ועמ"ש ע"פ עלי עשור, ואפ"ל ע"פ מ"ש בוח"ג ויקרא י"א ע"פ עשרה עשרה הכף עשרה מאמרות ועשה"ד כו', כי ע"מ שהם חיות העולמות נק' ב' ידים כמ"ש ידי יסדה ארץ וימיני טפחה כו', והנה הע"מ נק' מילין דהדיוטא לגבי איס ב"ה וצריך לחברם ולקשרם בעשרת הדברות בחי' הפונה קדים כו' זהו ענין הרמת העשר אצבעות כו' וכ"מ בוח"ב ר"פ יתרו דס"ז א' דרומז לעשרה אצבעות כו', וע' בבחי' פ' ויחי ע"פ שכל את ידיו כו', פ' שמיני קליט ד' גבי וישא אהרן את ידיו, ידו כתיב לפי שהיה הימין יותר נכבד כו' ירים משה ידו, ויהי ידיו אמונה.

ואהרן וחור תמכו בידי מזה אחד יחוי'ע ומזה אחד יחוי'ת כן שמעתי בשם רז"ל ועמ"ש בצאינה וראינה ע"פ שאו ידיכם קדש שהוא יחוי'ע ויחוי'ת ועיין בזהר ר"פ יתרו, ויהי' ידיו אמונה י"ל דאמונה נמשך מיד הרמה כתר שלמעלה מיחוי'ע ויחוי'ת, וצ"ע לקשר ענין זה לשעי"ז הי' מפלת עמלק.

בשלח י"ז ט"ו

ויבן משה מזבח. פרש"י ה' נסי הקב"ה עשה לנו כאן נס גדול אי"כ נסי פירושו לשון נס, כענין על הנסים וכן תרגם אונקלס דעביד ליה נסין, ומ"ע ספורנו פי' נס לשון רוממות כלומר ה' הוא יהיה מעלתי ורוממותי על כל מתקומם, וכ"כ בעה"ט שקרא להקב"ה נסי ודגלי, וע' בסידור בד"ה מזמור לתודה כי נס הוא לשון רוממות דהיינו רוממות שם אלקים להתעלות בשם הוי' שמוה נמשך הנס ועמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי אתה נרי בפי' ארוממך אלקי המלך כו' וע' זח"ג בלק קצ"ג ב' ע"פ ה' אלקי אתה ארוממך, ברבות וירא פנ"ט ס"ה ג' משה עשה ניסן של ישראל דכתיב לכל האותות כו' ומי הוא ניסו של משה הקב"ה דכתיב ויבן כו' ה' נסי אי"כ מפרש ג"כ נס לשון אות ומופת, והנה משה נק' איש האלקים שהוא איש ומושל על שם אלקים כי הוא בחי' ת"ת אסה"מ ע"כ עושה ניסן של ישראל כי שם אלקים גימט' הטבע והנס שהוא למעלה מהטבע זהו ע"י שנק' איש האלקים, ומי הוא ניסו של משה הקב"ה י"ל הבינה כדלקמן סעי' ד', רבות נשא פי' רליו ד'.

ב) במכילתא ס"פ בשלח ה' נסי, אמר משה הנס הזה שעשה המקום בגיני עשאו (נ' שצ"ל בגינו כדמסיק אי"נ ע"ד שאמר משה ונתתי עשב) וכן אתה מוצא כל זמן שישראל בנס כביכול הנס לפניו שנאמר ה' נסי, צרה לישראל כאלו צרה לפניו שנאמר בכל צרתם לו צר, שמחה לישראל כאלו שמחה לפניך שנאמר שמחתי בישועתיך, זוזג ויקרא י"ח סע"א כד"א ואל עמים ארים נסי, ויקרא שמו ה' נסי.

ג) פ' צו ד"ל ע"ב ויבן משה מזבח לקבל ההוא פנימאה (בינה) בנה האי, וע"ד אתקרי ה' נסי, דרשים רשימא דאות קיימא קדישא, עיין במא"א אות נר"ן סכ"ב נס נק' היסוד כו' וכנשוא נס כו' כי ה"ט הקמת הברית כו', ושייכות בחי' זו למזבח פשוט ועיין זח"א פ' נח דס"ו ע"ב ע"פ וירפא את מזבח, וכבר נתבאר כי נס ורוממות הכל א' כמ"ש במ' פנחס במדבר כ"ו יו"ד, ויהיו לנס ות"א לאות וכן פרש"י לאות ולזכרון, ועמ"ש ע"פ והברית התיכון, סעיף ד' בענין בנס היה עומד.

ד) והנה בפרדס ערך נס כתב בתקונים משמע כי היסוד בהיותו למעלה מנצח והוד נקרא נס שהוא עומד עליהם לנס עכ"ל, והנה במא"א נ' כ"ב כ' נסים מצד הבינה ונפלאות נ' פלאות מצד נש"ב שלה, והיא מאיר במ"ה ואדני גימ' נס עכ"ל, ור"ל מ"ה דיינו ש' הוי' במלוי אלפין, וא"כ הנס נמשך מהבינה הנק' לפני הוי' תטהרה, כי בהבינה התגלות ע"ק, והנה גבי יוסף במצרים, יפה תואר ויפה מראה ר"ת יתום, והיינו שהיה יתום מאמו, אשר בינה רק עד הוד מתפשטת, והיינו בגלות הוא יתום מאמו, ובזמן בהמ"ק אינו נק' יתום כמ"ש בסדור ע"פ יתום ואלמנה

יעודד ולפי שהוא יתום מאמו ע"כ אין הנסים מצוים בימי הגלות כג"ל
דהנסים מבינה כו' משום שבה דוקא מאיר ע"ק. ומ"מ גם בגלות נאמר
יתום ואלמנה יעודד כו', ועפ"ז י"ל מ"ש כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים
כו' עושה משפט יתום ואלמנה.

שייך לקמן ג' מצות *, מלך בר"ה המלך המשפט ע' זח"א ד"ג עלמא צריך
למלכא וע"ש בסה"מ סי' ה' ימלוך כו' כי בא סוס, זהו מלוכה משא"כ
כשאין בידינו משלוות הרשעים כו' זהו מלכא סליק לעילא לעילא, והנה
ע"י דוד ושלמה שנאמר ד' יתן עוז למלכו וישב שלמה על כסא, עי"ז כי
לה' המלוכה ומושל בגוים, מלך אין באדום ע' מדרש אסתר ע"פ כשבת,
וע' זח"ג ר"פ עקב בענין מלך בתר דגחין תו לא זקיף, ענין מלך וכהן
דמשמש תחותי', ועי"ז ימשיך למחות זרעו של עמלק כי בהמשכת וישב ד'
מלך לעולם אזי המלך המשפט כו' וכל אויבי עמך מהרה יכרתו כו' ואזי
מתרומם קרן צדיקים ובונה ירושלים כו', בחי' דירת קבע, ולכן המלחמה
בעמלק מדר דר, ולא לדור דור, כי בהמ"ק קומה ד' למנוחתיה ואין שייך
עוד מלחמה, וזה אילו הכריתו זרעו של עמלק משא"כ כשחמל על אגג לא
גמשך בבהמ"ק דירת קבע ולכן מלחמה לה' בעמלק, כי ראיתי בבניו לי
מלך, רמה קרני מלך ישראל ז"א רמ"ח מ"ע רמ"ח אברין דמלכא בד"ה
תקעו הראשון עמ"ש באריכות ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק דתקס"ג.
בנייר בוגין.

בשלח י"ז ט"ז

ויאמר כי יד על כס. פב"ת דברכות דף ג"ח סע"א לך ה' הממלכה זו
מלחמת עמלק (ופרש"י דכתיב בה כסא מלכות כי יד על כס
י"ה, כלומר ע"י מלחמה לה' בעמלק יתעלה כסאו) וכ' מהרש"א וז"ל
ובמדת מלכות דהיינו לך ה' הממלכה היתה מלחמת עמלק וגו' שנאמר
על כס י"ה וגו' הכסא מורה על המל' ולא יהי' שלם עד שיכרית זרעו
של עמלק לעתיד עכ"ל, וי"ל לכן הי' מלחמת עמלק ע"י יהושע שהוא
פני לבנה בחי' מלכות, ואפשר להעיר לזה ממ"ש ברבות בשלח ר"פ כ"ג
ע"פ אז ישיר הה"ד נכון כסאך מאז כו' משל למלך שעשה מלחמה ונצח

* בנכת"ק בא קסע זה לפני ד"ה ויאמר כי יד על כס.

ועשו אותו אגוסטוס כו' ואגוסטוס יושב כו' נתיישבה מלכותו' וכסאך נכון כו' עכ"ל. ומבואר במ"א באריכות דפי' עומד כשנמשך השפע דרך העלם ע"י נה"י ורגליה יורדות כו', משא"כ כשיושב על כסא ויש הדום רגלי כו' כמ"ש בת"א ר"פ בראשית ע"פ השמים כסאי. וזהו כשהוא אגוסטוס מלך רב שהמל' היא במדרגת הבינה אשר השמים ז"א הוא כסא לבינה כו' וכענין מ"ש ברבות שמות פ"א קי"ח א' בענין ויתן עוז למלכו על דוד שרימם הקב"ה את מלכותו כו', ובפ' יתרו פכ"ז פי' על שלמה כו' והיינו כי שלמה מלך שהשלום שלו כמו א"י תרין ריעין דלא מתפרשין בחי' י"ה משא"כ בחי' ו"ה כו', והנה הגם שבקיי"ס נכון כסאך מאז עכ"ז ע"י עמלק אין הכסא שלם כו', וזהו ג"כ על כס י"ה לשון התכסות בחי' י"ה ששם מלך שהשלום שלו משא"כ בבחי' זו"ג ולכן ע"י מלחמת עמלק דכתיב הוי' יחתו מריביו, מריביו דוקא כי מלחמה להוי' בעמלק אזי ויתן עוז למלכו להיות הכסא שלם.

פ"ב דסנהדרין ד"כ ע"ב ג' מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ למנות כו' ואח"כ להכרית כו' ואח"כ לבנות בהמ"ק, כי הנה שום תשים שימות הרבה כדאיתא רפ"ב דכתובות י"ז א' כי הנה במלך אומרים שחלק מכבודו ליראו שנק' יראיו שירא את הש"י ביתר שאת כמו שהוזהר במצות יותר משאר העם כמ"ש וכתב לו את משנה התורה כו' למען ילמד ליראה את ה' כו' שתהי' היראה בבחי' יראו את ה' קדושו את היינו שיהי' טפל ובטל כמ"ש במ"א ועי"ז גם כל ההמון יבואו ליראת הקב"ה עכ"פ ע"ד ייראו מה' כל הארץ כו', וה"ע יר"ת ויר"ע כו' ולשון שום ע"ד ואלה המשפטים אשר תשים כו' ושם דרך כו' וזהו משימות הרבה, ואחר שיבואו ליראה זו שהיא אתכפיא צ"ל אח"כ ובערת הרע וזהו ענין מלחמת עמלק כו' והיינו ע"י אתהפכא בבחי' אהבה וזהו והיה בהניח כו' ואח"כ צריך לבוא לבחי' יראה עילאה שלמעלה מבחי' אהבה וזהו ע"י בהמ"ק כי ומקדשי תיראו כתיב, וגם זהו ענין יראו את ה' קדושו כו' קדושו היינו ע"י בהמ"ק וזהו אם אין יראה אין חכמה היינו תחלה צ"ל יראה תתאה ונק' שום תשים כו', שיראה זו נמשך מבחי' מלכותך מלכות כל עולמים כו' מפתחות החיצוניות ואזי אח"כ והיה בהניח כו' כנ"ל, ואח"כ ע"י החכמה שהיא התורה שהיא בחי' מקדשי כי ד"א של הלכה כו' עי"ז יבואו ליראה עילאה יראו את כו', עוי"ל ג' מצות אלו הא' מלמטה למעלה בחי' מל' ונק' אשה יראת ה', ולהכרית כו' זהו ע"י בחי' ז"א כי האיש דוקא דרכו לכבש כו' והוא ע"י אהבה זכר חסדו כו', הג' בהמ"ק זהו בחי' בינה כו' ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין ג' בחי' תשובה כו', עוי"ל בחי' הא' מדרגת יעקב בחי' הב' ישראל כי שרית עם כו', ובחינה הג' זהו ישורון.

מדברי העקדה שער חמשים מובן שהענין כי המשכן הי' דירת עראי משא"כ בנין בהמ"ק דירת קבע של הקב"ה ע"ד אהל בל יצען

יעודד ולפי שהוא יתום מאמו ע"כ אין הנסים מצויים בימי הגלות כנ"ל
 דהנסים מבינה כו' משום שבה דוקא מאיר ע"ק, ומ"מ גם בגלות נאמר
 יתום ואלמנה יעודד כו', ועפ"ז י"ל מ"ש כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים
 כו' עושה משפט יתום ואלמנה.

שייך לקמן ג' מצות * מלך בר"ה המלך המשפט ע' זח"א ד"ג עלמא צריך
 למלכא וע"ש בסה"מ סי' ה' ימלוך כו' כי בא סוס, זהו מלוכה משא"כ
 כשאין בידינו משלוות הרשעים כו' זהו מלכא סליק לעילא לעילא, והנה
 ע"י דוד ושלמה שנאמר ד' יתן עוז למלכו וישב שלמה על כסא, ע"ז כי
 לה' המלוכה ומושל בגוים, מלך אין באדום ע' מדרש אסתר ע"פ כשבת,
 וע' זח"ג ר"פ עקב בענין מלך בתר דגחין תו לא זקיף, ענין מלך וכהן
 דמשמש תחותי', וע"ז ימשיך למחות זרעו של עמלק כי בהמשכת וישב ד'
 מלך לעולם אזי המלך המשפט כו' וכל אויבי עמך מהרה יכרתו כו' ואזי
 מתרומם קרן צדיקים ובונה ירושלים כו', בחי' דירת קבע, ולכן המלחמה
 בעמלק מדר דר', ולא לדור דור, כי בהמ"ק קומה ד' למנוחתך ואין שייך
 עוד מלחמה, וזה אילו הכריתו זרעו של עמלק משא"כ כשחמל על אגג לא
 נמשך בבהמ"ק דירת קבע ולכן מלחמה לה' בעמלק, כי ראיתי בבניו לי
 מלך, רמה קרני מלך ישראל ז"א רמ"ח מ"ע רמ"ח אברין דמלכא בד"ה
 תקעו הראשון עמ"ש באריכות ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק דתקס"ג,
 בנייר בוגין.

בשלח י"ז ט"ז

ויאמר כי יד על כס, פב"ת דברכות דף ג"ח סע"א לך ה' הממלכה זו
 מלחמת עמלק (ופרש"י דכתיב בה כסא מלכות כי יד על כס
 י"ה, כלומר ע"י מלחמה לה' בעמלק יתעלה כסאו) וכ' מהרש"א ז"ל
 ובמדת מלכות דהיינו לך ה' הממלכה היתה מלחמת עמלק וגו' שנאמר
 על כס י"ה וגו' הבסא מורה על המל', ולא יהי' שלם עד שיכרית זרעו
 של עמלק לעתיד עכ"ל, וי"ל לכן הי' מלחמת עמלק ע"י יהושע שהוא
 פני לבנה בחי' מלכות, ואפשר להעיר לזה מ"ש ברבות בשלח ר"פ כ"ג
 ע"פ אז ישיר הה"ד נכון כסאך מאז כו' משל למלך שעשה מלחמה ונצח

* בנכת"ק בא קטע זה לפני ד"ה ויאמר כי יד על כס.

ועשו אותו אגוסטוס כו' ואגוסטוס יושב כו' גתישבה מלכותך וכסאך נכון כו' עכ"ל. ומבואר במ"א באריכות דפי' עומד כשנמשך השפע דרך העלם ע"י נה"י ורגליה יורדות כו', משא"כ כשיושב על כסא ויש הדום רגלי כו' כמ"ש בת"א ר"פ בראשית ע"פ השמים כסאי, וזהו כשהוא אגוסטוס מלך רב שהמל' היא במדרגת הבינה אשר השמים ז"א הוא כסא לבינה כו' וכענין מ"ש ברבות שמות פ"א קי"ח א' בענין ויתן עוז למלכו על דוד שרימם הקב"ה את מלכותו כו', ובפ' יתרו פכ"ז פי' על שלמה כו' והיינו כי שלמה מלך שהשלום שלו כמו או"א תרין ריעין דלא מתפרשין בחי' י"ה משא"כ בחי' ו"ה כו', והנה הגם שבקיי"ס נכון כסאך מאז עכ"ז ע"י עמלק אין הכסא שלם כו', וזהו ג"כ על כס י"ה לשון התכסות בחי' י"ה ששם מלך שהשלום שלו משא"כ בבחי' זר"ג ולכן ע"י מלחמת עמלק דכתיב הוי' יחתו מריביו, מריביו דוקא כי מלחמה להוי' בעמלק אוי ויתן עוז למלכו להיות הכסא שלם.

פ"ב דסנהדרין ד"כ ע"ב ג' מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ למנות כו' ואח"כ להכרית כו' ואח"כ לבנות בהמ"ק, כי הנה שום תשים שימות הרבה כדאיתא רפ"ב דכתובות י"ז א' כי הנה במלך אומרים שחלק מכבודו ליראיו שנק' יראיו שירא את הש"י ביתר שאת כמו שהזוהר במצות יותר משאר העם כמ"ש וכתב לו את משנה החורה כו' למען ילמד ליראה את ה' כו' שתהי' היראה בבחי' יראו את ה' קדושיו את היינו שיהי' טפל ובטל כמ"ש במ"א ועי"ז גם כל ההמון יבואו ליראת הקב"ה עכ"פ ע"ד ייראו מה' כל הארץ כו', וה"ע יר"ת ויר"ע כו' ולשון שום ע"ד ואלה המשפטים אשר תשים כו' ושם דרך כו' וזהו משימות הרבה, ואחר שיבואו ליראה זו שהיא אתכפיא צ"ל אח"כ ובערת הרע זהו ענין מלחמת עמלק כו' והיינו ע"י אתהפכא בבחי' אהבה וזהו והיה בהניח כו' ואח"כ צריך לבוא לבחי' יראה עילאה שלמעלה מבחי' אהבה וזהו ע"י בהמ"ק כי ומקדשי תיראו כתיב, וגם זהו ענין יראו את ה' קדושיו כו' קדושיו היינו ע"י בהמ"ק וזהו אם אין יראה אין חכמה היינו תחלה צ"ל יראה תחאה ונק' שום תשים כו', שיראה זו נמשך מבחי' מלכותך מלכות כל עולמים כו' מפתחות החיצוניות ואזי אנו"כ והיה בהניח כו' כנ"ל, ואח"כ ע"י החכמה שהיא התורה שהיא בחי' מקדשי כי ד"א של הלכה כו' עי"ז יבואו ליראה עילאה יראו את כו', עוי"ל ג' מצות אלו הא' מלמטה למעלה בחי' מל' ונק' אשה יראת ה', ולהכרית כו' זהו ע"י בחי' ז"א כי האיש דוקא דרכו לכבש כו' והוא ע"י אהבה זכר חסדו כו', הג' בהמ"ק זהו בחי' בינה כו' ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין ג' בחי' תשובה כו', עוי"ל בחי' הא' מדרגת יעקב בחי' הב' ישראל כי שרית עם כו', ובחינה הג' זהו ישורון.

מדברי העקדה שער חמשים מובן שהענין כי המשכן הי' דירת עראי משא"כ בנין בהמ"ק דירת קבע של הקב"ה ע"ד אהל בל יצען

כו' וכדי להיות דירה זו צ"ל תחלה להכרית בחי' עמלק דהיינו ובערת הרע כו' בשגם כי הם המחטיאים כו' ודפח"ח. ועמ"ש בביאור כי על כל כבוד חופה שכדי שיהי' הגילוי מבחי' סוכ"ע מו"ס א"א להיות עד שיהי' ובערת הרע כו'.

במ"ע ק"מ כי בהמ"ק נק' כסא. כמ"ש כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו בירמי' סי' ז' ושיהי' הכסא שלם היינו דירת קבע אהל בל יצען וכנ"ל בענין אגוסטוס יושב זה א"א להיות עד שימחה זרעו של עמלק לכן צ"ל מלחמת עמלק תחלה כו' והיינו ע"י מלך עומד כו'.

יר"ק אותיות א"ב סעיף ל"ד ח"ל דע דמלת והנחש דבר גדול ו"ה הוא חצי של שם הוי' מה לו עם הנחש אלא זהו כי יד על כס י"ה. והנחש הוא הוי"ו של יעקב שנתן לעשו ו"ה האחרון שהתחבר בשעת השפעת הנחש וכל זה כי האדם מגורש מג"ע. ובזמן הגאולה ישאר נחש כי אז יתחבר ו"ה עם י"ה וכשישאר נחש פשטו חיילותיו עכ"ל.

עמו"מ שי"ד פ"ב ס"ח ב', מדר דר חסר כתיב בלא וי"ו. במא"א אות ד' ס"י דור נק' הנוקבא ודור דור הם ב' נוקבין לאה ורחל עכ"ל. והיי"ג העיר ממ"ש בפע"ח שער ר"ה בפ"י לדור ודור המליכו לאל. עו"ש במא"א ססעי' ט' דרדר נוק' דס"מ שבה נכללים ב' נקבות הנק' בקדושה דור ודור והוכר נק' קוץ עכ"ל. ובאות קוף ססעי' ט' כתב קוץ נק' דכורא דקליפה ובליעל כקוץ וכל ספירותיו נק' קוצים והנקבה נק' דרדר וסימן וקוץ ודרדר עכ"ל. וברבות בראשית פ"ב דף כ"ג סעי' דרדר זה קנריס שהיא עשויה דרין דרין. י"ל שורות שורות כדמשמע בגמרא ספ"ב דנדה ד"כ ע"א תלתא דרי הוה כו' ע"ש ברש"י. והנה הרד"א פי' לדור ודור המליכו ע"ש ועד דור ודור אמונתו בתלים סי' ק', וא"כ י"ל פי' מלחמה כו' מדר דר. כי נגד דור דור אמונתו יש בחי' קוץ ודרדר כנ"ל וע"ז מלחמה לה' בעמלק.

זח"א בראשית דכ"ה ע"א מאי מדר דר דא משה דאתמר ביה דור הולך ודור בא כו'.

עמוד קנ"ו זכאה איהו מאן דירית נשמה מכורסייא כו' ותמן שריא שכינתא עילאה ולית ה' בלא יו"ד. ובג"ד כי יד על כס י"ה. ח"ב משפטים ק"כ ע"ב. ח"ג נשא קכ"ב ב' שיש ב' בחי' כסא היינו הלב והפה. וזהו ענין על כס י"ה והרמ"ז פי' לפי שעמלק הוא מאחורי הדעת והתפארת ע"כ השפלתו ושיהי' מחה אמחה הוא בהבלים היוצאים מב' בחי' כסא הנ"ל. ועפ"ז י"ל משארז"ל ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק. זכור בפה לא תשכח בלב ועמ"ש סד"ה כי המצוה הזאת כו' בפ"י ובלבבך לעשותו. ופי' לעשותו לבחי' הדבר. וכן גבי מחיית עמלק נאמר הקימותי את דבר ה'. ואפ"ל כי בלב נגד מה שאין השם שלם ובפה כנגד מה שאין

הכסא שלם עיך בת"א פ' תצוה בביאור זכור דעמלק. פנחס דרייט ע"ב. דרמיה ע"ב, פ' בהר ק"ט ב', ת"ז ד' ב' פ"י כי יד היינו י"ד אותיות דג' שמות הוי' אלקינו הוי' שבפסוק ראשון דק"ש ועמ"ש בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה. י"א א' תיקון כ' דמ"ג סעיב פי' כי יד היינו ארבעה עשר בניסן שבו קרבן פסח. מ"ד א' כל הגשמה תהלל י"ה כי יד על כל כס י"ה. מ"ז א' על כל כס י"ה כו' ומתגברין על ישראל כו' הה"ז ויגברו המים כו', וא"כ יש להעיר ממ"ש חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים כו' והיינו שהגיע הפגם בי"ה ועמ"ש בענין ט"ו ויון דאמת ויציב שהם להמשיך בחי' י"ה כו' ועמ"ש בענין רגל ישרה דמלאכים ת"ק עם י"ה כו' שזהו עבודת המלאכים להמשיך בחי' י"ה בשמים שהם ת"ק שנה כו' ונודע כי השמים כסאי כו'. ריש תיקון כ"ה ע"ב א', ב' ידות הם כ"ו העונה איש"ר בכל כחו ועוד יש בחי' יד הוי' ג' שמות הוי' אלקינו הוי' וסימן אור לארבעה עשר בודקין את החמץ ועו"ג כי יד על כל כס י"ה כו'. ובכס"מ פי' כי ג' שמות הנ"ל הם חב"ד ובת"א בד"ה לבסומי במוריא פי' שזהו ענין יד רמה כו'. תיקון ס"ט ק"ז ב' כמ"ש בח"א עמוד קנ"ז הגז' לעיל, בילקוט בשם המכילתא בענין מדור דור, הרבה פירושינו וא' מהן חיי העוה"ז וחיי העוה"ב כו' ועו"ש בשם הפסיקתא, ויש להעיר מפסוק זה זכרי לדור דור, ומפסוק לדור ודור כסאך תלים פ"ט ה', ומפסוק מעון אתה היית לנו בדור ודור תלים ס"י צ' פסוק א', גם מפסוק קורא הדורות מראש בישעי' מ"א ד' דהיינו מבחי' א"ק מחשבה הקדומה כו' וא"כ משם נמשך ג"כ הכח לבחי' מלחמה כו' מדר דר. בישעי' ס"י למ"ד יוד מדר לדר תחרב ופי' שם באילה שלוחה דהיינו מדור דור דגבי עמלק. ברבות סוף איכה ע"פ אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור וכי יש ישיבה בלא כסא ויש מלך בלא מטרונה. עו"ל ע"פ מ"ש במ"א בפ"י מלכותך כו' וממשלתך בכל דור שמלוכה נק' ומלכותו ברצון קבלו עליהם ע"י ביטול היש וכמו אמרו לפני מלכות בר"ה כו' ה' מלך גאות לבש כו' אבל בכל דור יש דורות רשעים שלא קבלו עליהם עומ"ש נק' רק ממשלה בעיב, וזהו ג"כ זה שמי לעולם ע"ד מלכותך מלכות כל עולמים וזה זכרי לדור דור ולכן צ"ל לדור ודור המליכו להיות ומלכותו ברצון כו' וזהו כסאך לדור ודור כו' ואין מלך בלא עם שהם עם בערכו כמ"ש סד"ה אתם נצבים ובכל דור ודור עומדים עלינו כו' וע"ז מלחמה לה' בעמלק מדור דור שיהי' כסאך לדור ודור ולא וממשלתך לבד כו'. וע' ברבות אמור פ"ל ע"פ תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל י"ה כו' והיינו שיהי' גלוי בחי' י"ה, ע"י כי יד על כל כס י"ה מלחמה כו', ובסידור ע"פ דור לדור ישבח מעשיך פי' שהם כל ההשתלשלות דאבי"ע וע"פ וממשלתך בכל דור ודור פי' כמ"ש לעיל דמלכותך בבריאה ויצירה כו' וממשלתך בעשיי' כו', וברבות בקהלת ע"פ והארץ לעולם עומדת, פי' דור הולך מלכות נכנסת כו' והארץ ישראל לעולם עומדת, וזהו ג"כ פי' מלחמה כו' מדר דר כו'.

בשל"ה במסכת פסחים דף קע"ג ע"א בתוך דרוש ששי מצה עשירה פי' מ"ש כי דר תהפוכות המה כי כתוב בתורה ד' דאחד רבתי וריש דלא תשתחוה לאל אחרי, והם מהפכים ד' בריש וריש בדל"ת ע"כ נק' דור תהפוכות וצריך האדם שלא יתהפך הד' לרי"ש והרי"ש לדל"ת.

בשופטים סי' ה' מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות ה' צדקות פרונו בישראל. וארז"ל רפ"ח דפסחים דפ"ז ע"ב צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפורן בין האומות כו'. ולהבין זה הטיב מהו הצדקה במה שפורם כו' ועוד דלפ"ז הל"ל צדקת פרונו ומפני מה נאמר פרונו כו'. אך הענין דהנה כתיב לך הוי' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד. וארז"ל פ"ט דברכות דף נ"ח ע"ב והנצח זו ירושלים פי' בהיות ידוע כי גדול ה' ומהולל מאד בריבוי ההשתלשלות עולמות אין מספר ובכל עולם נבראים פרטים מינים ממינים שונים אין קץ ואין חקר כלל כמ"ש היש מספר לגודויו וארז"ל דמ"ש אלף אלפים ישמשוניה וריבוי רבבן קדמוהי יקומון זהו מספר גדוד אחד, אבל לגדולתו אין חקר שמרומם לבדו ומתנשא מימות עולם בבחי' אין ערוך אליו שהוא סוכ"ע בשוה השוה ומשוה קטון וגדול, כחשכה כאורה שוים כנודע וכדכתיב כי עמך מקו"ח שמקור חיים של כל הנפעלים שבכל סדרי ההשתל' כולן הוא רק עמך טפל ובטל אליך (כמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו) שהוא בחי' הודו וזיוו בלבד המתפשט בתוך כל עלמין להחיותם אבל מהותו ועצמותו מרומם ונשגב לבדו שא"א לתפס בגדר עלמין דאיהו תפיס בכולהו עלמין ולית מאן דתפיס ביה כו' וכמ"ש בתפלה וכל החיים יודוך סלה שכל מציאות החיים הנמצא בכל ההשתל' ממקור החיים ב"ה יודוך סלה בבחי' ביטול במציאות לגבי מהותו ועצמותו ית' ונאמר בתפלה והכל ירוממוך סלה וכמ"ש בקדיש יתגדל ויתקדש שמי' רבא כו' עד לעילא מכל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, פי' שכל הברכות הם המשכות השפע עליונה שנמשכו בכל סדרי השתלשלות העולמות כולן בכל יום מע"ב הם רק מבחי' כבוד מלכותו ית' הממכ"ע להחיותם אבל מהותו ועצמותו ית' הוא לעילא מכל ברכתא ושירתא כו' דאמירן פי' הוא לשון הוה שנמשכים תמיד בעלמא כו' שא"א להמשיך ממנו בתוך העולמות כנ"ל, וזהו לך הוי' הגדולה שמדת הגדולה שמתפשט על כל העולמות אין מספר כי גדול ה' ומהולל מאד כנ"ל, הוא טפל ובטל אליך כי הוא לעילא מכל ברכתא כו' המרומם לבדו עד שמדת הגדולה בטילה אליו, וכמארז"ל במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שהגדולה עצמה היא

בחי עונה ושפלות לגבי ב"ה המשפילי להתלבש במדת הגדולה שנקרא הגדול הגבור כו' כי אין ערוך אליו כלל. (הג"ה. ואף לפמ"ש במ"א ההפרש בין חסד לגדולה שהחסד הוא ממדות דאצי, אבל הגדולה הוא ממדות שלמעלה מאצילות דהיינו למעלה מהחכמה מ"מ באמת גם מדות אלו כלא חשיבא לגבי עצמותו ית' כי כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח אכס הוא קדם כו' וצ"ע מפסוק הבו גודל לאלקיננו. ובמ"א אות ג' סעיף ז' אימא מגדלת לז"א, וזהו הבו גודל לאלקיננו. אלקינו בינה עכ"ל וי"ל ודאי בז"א שייך הבו גודל שממשיכים בו מוחין דגדלות מאור א"ס ב"ה המלוּבש בחו"ב ויש גדלות ראשון וגדלות שני, ועמ"ש ע"פ כי הגדיל הוי' וכמ"ש ועתה יגדל נא כח אדנ"י וארז"ל כשישראל עושים רש"מ מוסיפים כח בגבורה שלמעלה היינו ג"כ שממשיכים תוספות אור באצילות ובשם אד' שהוא בחי' מל' מקור דבי"ע, אבל לגבי אור א"ס ממש נאמר לך הוי' הגדולה שלגבי עצמותו כלא חשיב כל בחי' הגדולה, ונמשך ממנו ע"י שם הוי' יו"ד צמצום כו' ומצמצום זה נמשכו מוחין דגדלות ז"א, ולכן יו"ד דיגדל נא הוא יו"ד רבתי היינו שנמשך בבחי' היוד שהוא הצמצום מא"ס נמשך בו תוספות וריבוי אור כו' והיינו כי יו"ד הוא חכמה דאצילות ויו"ד רבתי הוא חכמה שבכתר מו"ס, ועיין מענין לך ה' הגדולה בוח"א בראשית דל"א סע"ב, ויחי דרמ"א סע"א, ח"ג אמור דצ"ב ע"א דפ"ט ע"ב, נשא קלו"ב, האוינו דרצ"ה סע"א, זח"ב פ' בא מ"ב סע"ב משפטים קיז"א, כי כל בשמים משפטים קטז"א נשא קמ"ח א' פ' שלזו קסח"ב פנחס דרכ"ז סע"א, רבות ר"פ משפטים קמ"ד ב', ר"פ תרומה קנ"א ב' קמה"ב, במדבר פ"א דר"י ע"א, ושם אמרו שכשם שיש לי תלוי ראש על כל באי העולם שנאמר לך הוי' הגדולה כו', אי"כ יש לפרש פסוק זה בשני אופנים, הא' לך הוי' היינו אוא"ס ממש, ואז הפי' לך הוי' הגדולה שהגדולה בטל במציאות אצלו כנ"ל, הב' הפי' הוי' היינו אצילות ואזי הגדולה היינו שנמשך בו תוספת אור מא"ס ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' הנו גודל לאלקיננו, ולכן ארז"ל בברכות הגדולה זו קי"ס, וכמ"ש גבי קי"ס ימינך ה' נאדרי בכח כי להיות קי"ס זהו ע"י המשכה והתגלות סוכ"ע כי גאה גאה כו', וזהו ענין שיש לי תלוי ראש על כל כו' משא"כ כשאין עושים רש"מ ע"ז נאמר צור ילדך תשי שאין גילוי אלקות בעולם, חשארז"ל פ"ז ויזמא דס"ט ע"ב ע"פ זיברך עזרא את ה' האלקים הגדול בנחמיה סי' ח' ו' מאי הגדול שגדלו בשם המפורש, רב גידל אמר ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם היינו כי יש ב' שמות הוי' הא' שם הוי' דלעילא דהיינו בחי' סוכ"ע ונק' בזהר ע"ק, הב' בחי' ממכ"ע ונק' ז"א, וא"כ פי' ברוך הוי' היינו שיזמשך גילוי סוכ"ע בממכ"ע ואזי נק' ה' האלקים הגדול כי ז"א נק' זעיר לשון קטנות, וזהו ענין הכרובים ונק' כמראה אדם אבל א"א נק' האדם הגדול כו' ולכן ע"י שממשיכים אור א"א בז"א זהו ענין הגדולה, וכמ"ש כמ"א בפ"י יהא שמי' הגדול מבורך כו' וזהו הפי' הב' והיינו כנ"ל שבאצי נק' חסד אבל למעלה מאצילות נק' חסד גדולה שהחסד נמשך מצד הגדולה

תרעב אור בשלח התורה

שהיא אך אפיים וכשממשיכים מאי בוא נאמר לך הוי הגדולה הבו גדל, זהו ענין קריעת ים סוף שהוא ענין שנמשך מעלמא דאתכסיי בבחי' גילוי ע"ד ברוך ה' מן העולם ועד העולם כו', אך המשפה זו זהו ע"י לך ה' הגדולה כפי הראשון וכנ"ל, והיינו כענין בכל קראינו אליה, אליו ולא למדותיו ואז"כ להמשיך בהשמות והמדות כמ"ש במ"א, ואפ"ל שזהו ענין משארז"ל פ"ד דמגילה דף כ"ז א' ע"פ ואת כל בית גדול חד אמר מקום שמגדלין בו תורה, וחד אמר מקום שמגדלין בו תפלה כי תפלה הוא העלאה מלמטה למעלה והיינו בכל מאדך בלי גבול וע"ז לך הוי הגדולה כפי הראשון שהגדולה בטל במציאות, וזהו שמגדלין בו תפלה הוא עלית המל' הנק' תפלה ע"ד ארוממך אלקי המלך מלך יחיד כו' ואז"כ ע"י שמגדלין בו תורה ממשיכים בחי' לך הוי הגדולה מלמעלה למטה.

קיצור. ענין לך הוי הגדולה שמדת גדולה היא ענוה זהשפלה לגבי א"ס ב"ה ויש עוד פי' ע"ד ועתה יגדל נא כח אדניי הבו גודל שיש לי תלוי ראש, האלקים הגדול ברוך ה' מן העולם ועד העולם, יהי' שמו הגדול מבורך ושני הפירושים אמת זהו נמשך ע"י שמגדיל תפלה ומגדלים תורה ע"כ הג"ה).

ב) והנה כמ"כ לך הוי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כולם הם מדותיו ית' שהם לך הוי שבטלים אליו בתכלית הביטול, אך הנה ארז"ל הנצח זהו ירושלים וההוד זהו בהמ"ק כו' והיינו כמו עדי"מ במלך בשר ודם שמקבץ ומאסף אוצרות רבות סגולות מלכים ממשך כמה שנים רבת וגנחים באוצר המלך, אך כשיקרה איזה מלחמה שיקום עליו שונאו מלך אחר להלחם בו אזי יקח כל אוצרותיו מאוצר המלך ומכזבו אותם בשביל ניצוח המלחמה לגרש השונא מארצו ולכבוש מדינתו תחת ממשלתו, הגם שהאוצרות היו יקרים מאד אצלו שכמה יגיעות יגע בהן עד שקיבץ אותם והכניסם לבית האוצר להחבא, רק מצד הנצחון זה שקם השונא לנגדו הוא מכזבו כל אוצרותיו ואוצרות אבותיו בכדי לנצח את המלחמה ולהתגבר עליו ולכבוש את מדינתו ואתו לגרש משם כו' שזה גורם טבעית מצד מדת הנצחון שטבעה כשעומד השונא לנגד דוקא אזי יתמרמר עליו ולכזבו כל אוצרותיו היקרים בעיניו אשר לא עשה זאת בלא"ה רק בכדי לנצח אותו, כך עדי"מ למעלה דכתיב לך הוי הנצח שמדת הנצח הוא לך בטלה בתכלית הביטול, כי הוא מרומם לבדו אך הוא משפילו להתלבש במדת הנצח שלמעלה. (הג"ה, וגם כאן י"ל ב' פירושים הנ"ל דבעצמות האור א"ס לא שייך מדות אלו כלל לכן הם לך הוי בבחי' ביטול ממש, אבל באצילות ממשיכים שיהי' בחי' הנצח והיינו שיתלבש אור א"ס בבחי' נצח, והנה הנצח הוא ענף הגדולה שמי שהוא אדם גדול יותר יהי' הנצחון שלו גדול יותר להיות מעמיד דבריו ושיהי' דידיה נצח משא"כ בשפל אנשים, ועדי"ן יזבן למעלה שיש נצח דו"א ויש נצח מבחי' גבוה יותר זכמו נצח דא"א וע"ז נאמר וגם נצח ישראל לא ישקר כו' כי לא אדם הוא להנחם

ולכן משם ממשיכים גדולת הנצח, וע"ש בד"ה למנצח על השמינית שע"י
 הוי' גילוי האצרות עליונים כדי לנצח המלחמה כו' עכ"ה), והיינו דהנה
 ארז"ל ע"פ יראת ה' היא אוצרו שאין להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת
 שמים כו' שהוא בחי' אוצר המלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא בחי' סדכ"ס
 דלית מח' תפיסא בוי' כלל וכמ"ש ישת חשך סתרו שהוא בחי' חושך העליון
 טמירא דכל טמירין שא"א להתגלות למטה שזו בחי' אוצר המלך ב"ה
 (הג"ה. לכאורה יראת שמים הוא מל' וא"כ איך הוא נמשך מסתימו דכל
 סתימין שהוא כתר כי חו"ב נקראו סתימין כמ"ש בד"ה אלה פקדי בענין
 משכן העדות, והכתר שהוא למעלה מחו"ב נק' סדכ"ס, וצ"ל כי אע"פ
 שהיראה היא בבחי' מלכות מ"מ כדי שיהי' נמשך היראה למטה צ"ל
 מקוד ההמשכה מבחי' כתר כמ"ש סד"ה שובה ישראל עד בפ"י כי עמך
 הסליחה למען תורא שביטול היש הגשמי היותר תחתון במדריגה הוא ע"י
 הארה המשכה יותר עליונה, וזהו ויצונו כו' את כל החוקים ליראה כו',
 וזהו מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי כו' שכדי להיות יראה זו
 הוא ע"י מי יתן כי הכל בידי שמים שהן המדות עליונות אש ומים חו"ג
 שבהן הנהגת העולמות חוץ מיראת שמים שהוא נמשך מלמעלה מהמדות
 והיינו מבחי' מי הוא בחי' עתיקא כו' כענין מי ברא אלה כו', וכמ"ש בלק"ת
 בדרתשי שבעות בביאור בשעה שהקדימו ישראל נעשה, ולכן נאמר אוצר של י"ש
 ואוצר ע"ד מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה כו' ויש להעיר בפ"י
 אוצר מענין ע"ס הגנוחות במאצילן כמ"ש מזה בביאור ולא אבה גבי ויהפוך
 ה' אלקיך לך כו' שהם למעלה מע"ס דאצילות, וזהו ענק הוי' ופסיק
 טעמא בגויהו, והנה כמו"כ באדם יש נשמה המלוכשת בגוף ויש בחי' מזליה
 שהוא שורש ומקור הנשמה בחי' אין ומשם נמשך היראה כי מזלי' חזי
 כמ"ש גבי חברי דניאל אבל חרדה גדולה כו' משום דמזליהו חזי, כמ"ש
 במ"א ע"פ וידבר אלקים כו' אנכי הוי' כו' וכדי שיהי' גילוי מבחי' מזליהו
 זהו ע"י האור דגילוי מבחי' האוצר של ע"ס הגנוחות במאצילן שהם שורש
 ומקור של הע"ס ע"ד מזל של הנשמה לגבי הנשמה, ועמ"ש מזה בד"ה כי
 ביום הזה יכפר בענין ושמתיך בנקרת הצור כו', וע"י גילוי זה בע"ס
 יתרבה ויתגלה האור בנשמות עד שיאיר מבחי' מזליהו לבא לידי יראה
 כו' וגם כי יראה תתאה שהיא מל' שרשה מיראה עילאה שהוא בחי' ח"ע
 ומו"ס ונק' יראה בושת ע"ד כתר עליון כו' אוכם כו', ועמ"ש בד"ה
 שימני כחותם זכר"ה ויאכילך את המן שמבחי' אר"י שהוא מדת גדולתו
 של הקב"ה נמשך למטה היראה, וזהו ענין ימים נוראים אר"י שאג מי לא
 ירא כו' ע"ש, ועמ"ש סד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו מגורי לשון
 יראה ולשון אוצר, אוצר של יראת שמים כו' ושם משומע שהוא בינה
 שהיא ארץ מגורי אביו ח"ע אך י"ל שורש אוצר המל' הוא ממו"ס כמ"ש
 הרמ"ז ר"פ וישב ובפ' קדושים ד"פ שיראת הרוממות נמשך מגבורה דעתיק
 שבמו"ס, וזהו ע"י מגורי אביו ולכן על משיח נאמר ונחה עליו רוח חכמה
 כו' רוח דעת ויראת ה' ומבואר בחז"ג נשא דק"ל שזו ע"י המשכה ממו"ס.

תרעד אור בשלח התורה

גם כמ"ש והריחו ביראת ה' והריח הוא מבחי' מקיף עליון כו' ועמ"ש סדיה וידעת היום בפני אל עליון כו' מובן דענין יראה הנ"ל נמשך מבחי' כתר שלמעלה מעו"ב ולכן משם נמשך התגלות אהוי"ר כו' ע"ש, דהיינו מבחי' והנורא והו"ע גורא תהלות אדון הנפלאות, ומכ"ז יובן דא"ש איך יראה נק' אוצרו של הקב"ה, ועיין בפרד"ס ערך אוצר, והוא אחר ערך אור פי' אוצר הזיזים בינה שהוא אוצר לחיי החכמה התחי', ובמא"א את אלף סעיף קי"ז אוצר נק' יסוד דנוק' ששם הדברים נאצרים ונגזרים יראת ה' היא אוצרו עכ"ל, ועיין חז"א מקץ דר"ד ע"ב, ובפ' פקודי דרכ"ג ע"א, ועיין מענין יראת ה' היא אוצרו ברבות משפטים פ"ל קמו"ד כי תשא פרשה מ' קנ"ד ד' ובפ' קרח דער"ב ז' יראת ה' היא אוצרו אין בכל המדות גדול מיראה וענוה ועיין בהקדמת ת"ז דף ה' סע"א דר"ב ע"א וריש תיקון שני דף י"ד סע"א ועמ"ש בענין אם אין יראה אין חכמה בד"ה וידבר דעשרת הדברות הנ"ל ועיין בגמ' פ"ב דשבת דל"א ע"א ובפ"ה דברכות דל"ג ע"ב ועמ"ש סדיה כי תשמע בפני' הנה עין ה' אל יראיו דלפי' הוהר נשא דק"ל ע"א והו גבה מבחי' עיני ה' אל צדיקים יעו"ש.

קיצור. ענין והנצח, ופי' לך תוי' הנצח ג"כ בשני אופנים ועיי' הנצח מבזבו האוצרות לנצח את שכנגדו, וענין אוצר של יראת שמים מזליהו חזי וענין ע"ס הגנוחות כי מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי, שורש יראה ממו"ס מגורי אביו, רוח דעת ויראת ה' והריחו ביראת ה', והנורא אל עליון אם אין יראה אין חכמה הנה עין ה' אל יראיו ע"כ הג"ה).

ג) ולכן הנה כדי שיהי' הגילוי מלמעלה אוצר של יראת שמים מבחי' והנורא אל עליון זהו כאשר ישראל שלמטה עושים תשובה ממעמקי הלב לאהפכא מחשוכא לנהורא ולאכפייא לסט"א לעמוד נגד כל מונע מבית ומחוץ ולהתגבר על יצרו ולהכניע לאהפכא כל המדות רעים של תאות עוה"ז שיהי' לו רק לב אחד לאביו שבשמים שצעק יצעק לבו אל ה' ב"ה מההיפך שהי' מקודם שיהי' הצעקה מעומקא דליבא ותעלומות לב אזי עי"ז מעורר למעלה מדת הנצח שיתגלו אוצרות עליונות הגנוחות בבחי' סדכ"ס בבחי' גילוי ממש מצד הנצח שמתעורר למעלה על המגדים המסתירים עליהם ומונעים מעבודת ה' והם נתגברו עליהם בחחק והתגברות לנצח המלחמה ולאכפייא לסט"א עי"ז באתדל"ע מדת הנצח שיתגלה דוקא אוצרות עליונים הגנוחים בהעלם בבחי' סדכ"ס בבחי' גילוי ממש, מצד הנצח של המלחמה כנ"ל, והו בעשיית עד יוב"פ שאומרים ממעמקים קראתיך שהוא זמן התשובה של ישראל מעומק עומק הלב שע"ז מעוררים למעלה בבחי' העומקים העליונים. (הג"ה. שהם ע"ס הגנוחות במאצילן שהם העשר עומקים הנזכר בס"י עומק ראשית עומק אחרית כמ"ש בביאור ע"פ ולא אבה בפ' תצא ובמ"א פי' שהם היו"ד כתרם של הע"ס דאצילות הם הנקראים עומקים ע"כ הג"ה) הגנוחות באוצרותיו ית' בבחי' העלם חושך שיתגלו

בבחי' גילוי וכדכתיב מגלה עמוקות מני חושך וגו' פי' כמו עדימ למטה עומקא דבירא, הוא מקום חושך ואפל מה שבתחתית התהום כו' כך עדימ למעלה בחי' עמוקות העליונות הם אצרותיו ית' שהם בבחי' העלם סתימא דכל סתימין גגחות בתוך חושך העליון דכתיב ישת חשך סתרו דלית מח' תביב, זולת ע"י התשובה בבחי' ממעמקים קראתיך מעומקא דליבא שהוא ג"כ גילוי מה שהיה סתום ונעלם בחי' תעלומות לבו שיוצא מההעלם אל הגילוי לנצח המלחמה לאכפייא לסט"א ולא הפכא מחשוכא לנהורא כו' אז מעוררים עי"ז מדת הנצח לגלות העמוקות מני חשך העליון בבחי' גילוי ממש, והכל מצד הנצחון של המנגדים דוקא בשביל נצחון המלחמה שמנצחים ישראל ע"י התשובה. (הג"ה, וזשארז"ל ברבות אמור פ"ל גבי לולב דאמר ולקחתם לכם ביום הראשון משל לשנים שנכנסו אצל הדין ולית אנן ידעין מאן הוא נוצח כו' עד שנצחו ישראל בדין ונמחלו עונותיהם כו' שנאמר וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם בש"א סי' ט"ו כ"ט, הוא שדדד אומר נעימות בימינך נצח, הרי מבואר דזמן הניצוח הוא בחודשו השביעי והיינו ע"י התשובה שנמשך גילוי האצרות מבחי' י' עומקים שעיי"ז הוא הנצח לנצח היצה"ר המונעים ומסתירים כו', ועיין מענין וגם נצח ישראל בזח"א פ' בראשית דכ"א ע"ב שע"י הוא צולע על ירכו נפגם הנצח ושמאל תיקן מדת הנצח, וזהו וגם נצח ישראל לא ישקר כו' והיינו כי ענין צולע שפוסח על שתי הסעיפים היינו ק"ג שכלול מהטוב והרע יש לו יניקה מהנצח, אבל תיקון הנצח שהוא עמד הימיני כו' בל ימוט, ועיין בעה"מ ובזח"ב בשלח דס"א ע"פ והאזנת למצותיו פי' וגם נצח ישראל לא ישקר היינו שלא יבא על הכותית כו', ובזח"ג נשא קל"ו ב' פי' וגם נצח ישראל היינו כשמאיר מצח דז"א כי מצח ונצח אחד והוא בחי' כי לא אדם הוא שבו מאיר נצח דעתיק, וע"כ לא ינחם שהוא בחי' לא שנית, ועמ"ש מזה בשו"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה ועיין בת"ז דף ה' ע"ב כ"ד ב', ומזה יובן הפי' השני בפירוש לך ה' הנצח שממשיכים בשם הוי' דז"א מבחי' נצח דעתיק שמאיר במצחא דז"א ועי"ז יגדיל כח הנצח להיות וגם נצח ישראל לא ישקר כו' והמשכה זו הוא ע"י ביטול רצון שבגפש למעלה מהשכל כענין מצח שהוא גילוי הרצון מבחי' גלגלתא דחפיא על מחא שהוא מה שלמעלה מחב"ד, וזהו בחי' ראש השנה, ראש היינו גלגלתא כמ"ש בד"ה תקעו בחודש, ובשל"ה דרנ"ט א' גבי חנוכה נזכר מענין וגם נצח ישראל אנב גררא דרס"ב א' גבי פורים האריך בזה וע"ש ס"פ בא שיג"ב, ובממ"י דס"ט ע"ג מלכיות לנצח, והיינו דאמר לי' שמואל לשאל וגם נצח ישראל לא ישקר כו' וכיון העברת על מימרא דא אשתכח דשקרת בנצח ואיהו לא בעי דישקרון ביה ומש"ה מלכותא אעידו מינך עכ"ל.

ומזה יובן האדם ק"ו שלתיקון והתעוררות מדת הנצח עליון זהו ע"י שיהי' גבר תקיף בכולא להתנצח על עבודת ה' נגד כל היצה"ר המונע מבית ומבחוץ, ולכן שאול שלא נלחם בעמלק כדבעי פגם בנצח כו'

תרעו אור בשלח התורה

כנ"ל יערש בממ"י מתגיתין לנצח וברייתות להוד, ובספר שערי אורה ג' שער ג"ד ח"ל עמוד הימין הוא הנק' נצח כו' שמעמיד חסדו לישראל כאמרו האפס לנצח חסדו תלים ע"ז, זהו מקום שגור גזירות טובות לישראל בדבקו בכתר עליון ואינו חוזר בו לעולם, וז"ש וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כו', והטעם לפי שכבר עלתה מדת הנצח למקום שאינו נקרא אדם, והוא המקום הנק' כתר כו' לפי שצדיכין ישראל תמיד להדבק ולהתחזק במדת נצח היינו לנצח המלחמה עם היצה"ר לפיכך הוצרך דוד לומר בספר תהלים למנצח כו' הוא כנגד מדת נצח, עוד ביאר שם איך הנצח הוד עלתה חנה בתפילתה בבחי' ותתפלל על הוי' למעלה משם הוי' כו', והו' שהזכיר תחלה ה' צבאות שהוא בנצח עכת"ד, ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי איך שרש נצח והוד הוא מהכתר יעו"ש באריכות, ולכן ע"י הלולב ומיניו נתגלה שנצחו כי ערבי נחל הם גו"ה והם קשורים עם ההרסים והלולב היינו כנ"ל שהנצח מעמיד והחסד לישראל מהכתר כו' והו' ע"י הלולב שגבוה במינו ונמשך למטה בהאחרוג שהוא כנס"י כו', והו' שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח כו'.

קיצור שע"י התשובה ממעמקים ממשיכים גילוי עשרה עומקים ע"ס הגנחות, ולכן נקראים ימים נוראים מבחי' והנורא אל עליון, והיינו ע"י הנצח שמנצחים המלחמה עם היצה"ר והו' ולקחתם לכם וגם נצח שמואל תיקן מדת הנצח, והיינו עליות הנצח להתקשר בהרצון עליון שלמעלה מהשכל בחי' כתר והו' כי לא אדם הוא ועד"ז יובן בעבתיה בבחי' זו ועמ"ש בד"ה ועשית ציץ בענין מצח אהרן מצח אותיות נצח ע"כ הג"ה).

ד' וז"ש בתפילת מוסף של יו"ט והביאנו לציון עירך ברינה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם כו' מפני שאחר שנצחו המלחמה ע"י התשובה דעשי"ת מר"ה עד יוהכ"פ אזי מגלה עמוקות מני חשך עליון בבחי' גילוי למטה שזהו בחי' חג הסוכות שאחר יוהכ"פ שהוא בחי' וימינו תחבקני שהוא התגלות העמוקות עליונים מני חשך למטה ואח"כ הוא שמיני עצרת ושמחת תורה שטובות הוא בהבנה בלבד בבחי' מקיף כו' כנ"ל, ולכן הוא זמן שמחתינו שהשמחה הוא בחי' התגלות מצד התגלות העמוקות מני חשך לאור וגילוי, והו' כוונת מארז"ל והנצח זו ירושלים שע"י הנצח מתגלה השמחה עליונה בירושלים של מעלה כמ"ש ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם, שזהו לאחר ניצוח המלחמה שאז המלך שמח וטוב לב ומברכים לפניו בכל מלי שיר כו' כך מלכותא דרקיע שהוא כעין מלכותא דארעא שלאחר שנצחו ישראל המלחמה ע"י התשובה דעשי"ת ויוהכ"פ לאדמכא מחשוכא לנורא כו' אזי נתגלה בחי' שמחה עליונה בירושלים של מעלה מקור כנס"י שלמטה. (הג"ה והרד"א ב' הביאנו לציון עירך ברינה ע"ש ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם בישעי' ס"י ל"ה י' וס"י נ"א י"א, והו' ג"כ ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם, וא"כ ציון מהו פ"ט וברכות נה"ב פ"ט דשבת פח"א סנהדרין פרק חלק דק"י ע"ב פ"ד

וסכה מחיב. רבות קלא"ד קמ"ג רסח"א רפה"ב. זח"ב קס"ב. שליה יב"ב
 כב"ב כז"א לז"א קכ"א"ב. ע"מ לה"א. תד"א ח"ב פ"ה. והיינו פ"ט דברכות שם
 נזכר רישוי דקרא ופדויי ה' ישובן ובאו ציון והיינו גבי שלש פדיות
 שאומרים בהטבת חלום. פדה בשלום נפשי כו' ויש להעיר כי גלות בבל
 נמשל לחלום כמ"ש בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים, וע' מענין
 פדיון במא"א אות פ' ס"ג שהגאולה גבוה מבחי' הפדייה ועמ"ש ע"פ כי
 פדה ה' את יעקב וגאלו כו'. ואפ"ל לפירושו כי יש כמה מדריגות בנשמות
 שיש שיוכו לבחי' גאולה ויש לבחי' פדייה, ומפסוק ציון במשפט תפדה
 משמע ודאי שהפדייה בחי' גבוהה, ועמ"ש ע"ז בלק"ת ר"פ דברים, ובפ"ט
 דשבת דפ"ח סע"א ארז"ל ענין ושמחת עולם על ראשם זהו השמחה שמעולם
 על ראשם, דהיינו השני כתרם שקשרו להם אחד כנגד נעשה ואחד כנגד
 נשמע שפרקו אותם בחורב ויחזרו לע"ל, וכ"ה בתד"א ח"ב פ"ד ומבואר
 במ"א שני כתרם אלו שרשם מב' הבחינות שבכתר ע"י הו"א, ע"מ מח"ד
 ח"ב פ"ה, אלשיך תשא, כלי פז ישעי' ל"ה, ובכלי פז בישעי' סי' ל"ה יו"ד
 ופדויי ה' ע"ד כי לא בחיפזון תצאו כו' כי הולך לפניכם ה' משא"כ ביציאת
 מצרים שהי' ע"י משה כו', גם פ"י ושמחת עולם שיוחזר העולם לתיקונו כמו
 שהי' קודם חטא עה"ד כו', בסנהדרין דק"י פ"י ופדויי ה' קאי על דוד
 המדבר שנפדו ממצרים שכמ"כ יבואו לעוה"ב, ברבות בא פט"ו קלא"ד
 עשרה דברים עתיד הקב"ה לחדש לעתיד לבא כו' העשירי שאין עוד לא
 אנהה ולא אנקה ולא יגח אלא הכל שמחים שנאמר ופדויי ה' ישובן ובאו
 ציון ברינה עכ"ל, וכבשלח פכ"ג דק"מ ע"ג, אבל לע"ל אין עוד צרות בו
 כו' זכתיב ששון ושמחה ישיגו, באותה שעה אומ' שיר לשון זכר עכ"ל.
 ועין מענין שיר זכר בהרמ"ז פ' תשא קפ"ח ע"ב דפי' שיהי' ההמשכה מבחי'
 עתיק דלית שמאלא בהאי עתיקא והיינו כי בחי' נקבה זהו בחי' גבורה
 ושמאל, אבל בעתיק נאמר אין אלקים עמדי שכולו חסד ורחמים גדולים,
 משא"כ באצילות יש מדת הדין ולכן לע"ל יהי' ושמחת עולם על ראשם
 כו', רבות ס"פ שלח וס"פ מסעי, ובעה"ק פמ"ב מחלק הענודה פ"י ושמחת
 עולם על ראשם זהו מארז"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם הוא
 עסרת תפארת המקיימת אותם כו' הביאו בשל"ה דכ"ב ע"ב, וכ"כ שם דכ"ב
 בשם הרמב"ם הרי הוא אומר ושמחת עולם על ראשם, ואין השמחה גוף
 שתנוח על הראש כך עטרה שאמרו חכמים כאן היא הדעת כו', וקרובים
 הדברים למ"ש בגמרא פ"ט דשבת ושמחת עולם הם שני הכתרים כו' ובשל"ה
 דל"ז ע"א הביא גמרא זו ופי' שהשני כתרם הם תושבי"ב ותורה שבע"פ,
 הרמ"ז ר"פ תולדות פ"י שעטרותיהם בראשיהם הם נשמות חדשות שיתגלו
 לע"ל מה שלא נכללו באה"ר, והיינו מפנימיות שזהו ענין השמים החדשים
 כו' אור חדש כו', זהו ענין ושמחת עולם וכמ"ש במ"א ע"פ או ימלא שחוק
 פיננו כו' זח"ב יתרו ד"צ סע"ב, והנה גילוי שמחת עולם זו שמבחי' עתיק
 שהוא מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות הנה הוא נמשך ומתגלה לעתיד לבוא
 ע"י גמר ניצוח המלחמה בהיום לעשותם, וזהו ענין הנצח זו ירושלים, ואי

תרעח אור בשלח התורה

אח"כ וההוד זה בהמ"ק דהיינו ענין ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם זהו הנמשך ע"י הנצח שנצחו המלחמה עם הסט"א היצה"ר כו' שאזי אח"כ נמשך וההוד זה בהמ"ק היינו והביאנו לציון עירך ברינה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם שהם גילוי ב' כתרים הנ"ל וה"ע וההוד שהרי ע"ז אמרו מה"ש תנה הודך על השמים, וגם יש לפרש כי ירושלם יראה שלם דהיינו שלימת היראה זהו נמשך ע"י הנצח שע"ז נמשך גילוי אצור של י"ש שמבחי' סדכ"ס, וע"ז נעשה בנין ירושלים יראה שלם שהוא נמשך מגילוי אור א"ס דקמ"י כולא בלא חשיב, ועמ"ש סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו'.

קיצור ואחר שנצחו נגד היצה"ר בעשי"ת נמשך השמחה ביר"ט דסוכות זמן שמחתנו והביאנו כו' בשמחת עולם, ח"ש בישעי' ל"ה ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם, ובגמ' השני כתרים וברבות שאין עוד צרות שיד זכר ע"י גילוי סכ"ע שאין שם דין, והו' ענין ועטרותיהם בראשיהם ונמשך אחר הניצוח שאזי מתגלה השמחה, והו' והנצח זו ירושלים וגם כי ע"ז גילוי יראה שלם זהו ויצונו כו' ליראה כו' ע"כ הג"ה).

ה) אך תנה כתיב לך ה' הנצח שבאמת עצמות המאציל מרומם לבדו פשוט בתכלית הפשיטות דלאו ביה מאינן מדות כלל רק הוא פעל ועשה את מדת הנצח הבטילה לגביו בתכלית הביטול שיהי' נמצא במציאות מדת הנצח למעלה ויהיו מנגדים העומדים לנגד כו' שהכל הוא ית' פעל ועשה בכדי שיתקיים מדת הנצח ויתגלה ע"ז עמוקות מני חשך (וכי באמת מי יעמוד נגד כו' ועיין זח"ב תרומה קס"ג ועמ"ש בלק"ת פ' חקת בד"ה ויעש משה נחש נחשת) אך הכל ברא לכבודו בכדי שיהי' מתקיים מדת הנצח ע"י העומדים לנגד שמכניעים אותם ויהי' אח"כ התגלות השמחה כו' שהוא כענין הקניגיא שעושים השרים להיות הדוב גלחם עם הזאב כו' או הארי עם הנמר כו' ויהי' אחד מהם גובר שכ"ז הוא מחמת העושה המלחמה ויתחזק אחד על תבירו רק שנראה כאילו הם עצמם גלחמים והאחד גובר מעצמו כו' כמ"ש במ"א וכ"ז המלחמה והנצח זהו במלחמת האדם עם היצה"ר וסט"א ועמ"ש בתו"א פ' וישלח בד"ה זיאבק איש עמו וכענין מלחמה לה' ובר"ה זכור את אשר עשה לך עמלק ובר"ה כי תצא למלחמה על אויבך ולכן בעבודת האדם תליא ע"י הנצח שלו בעבודת ה' ע"ז ממשיך לך הוי' הגדולה כו' והנצח כו'), והו' צדקת פרזונו בישראל וגו' צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפורם בין העכמ"ז והיינו כדי שע"ז יבוא לבחי' נצח בעבודת ה', כמשל בגשמיות שעיקר הנצח באדם מתעורר דוקא כשיש מנגד, וכמשל המים כשמעכבים את הילוכם הם מתגברים יותר כמשי"ל שבשביל זה פעל ועשה שיהי' מנגדים היינו היצה"ר שע"ז יהי' ענין הנצח, וכמ"ש במ"א בפירוש אעשה לו עזר כנגדו שהעזר נמשך מבחי' שכנגדו דוקא דהיינו שע"ז מתגלה הנצח, והענין שבזמן חורבן בהמ"ק ראשון ושני שקלקלו מעשיהם מאד שבלתי אפשר הי' לתקן הפגמים שפגמו למעלה להמשיך

ממקום גבוה מאד נעלה מאוצרות המלך מה"מ הקב"ה שיגלה עמוקות מני חשך וא"א להמשיך בחי' זו אלא ע"י תשובה מאתנה בבחי' ממעמקים מעומקא דליבא ולפי שאין ביכולת כל אדם להגיע לזה לכן צדקה גדולה יחשב חסד גדול עשה עמהם שפוד אותם בין העכומ"ז בכדי שיהי' להם מניעות ומנגדים העומדים לנגד כמו טרדת פרנסה משעבוד מלכיות ודומיהן. ואזי כשיתחזקו להתגבר לעמוד נגד כל מונע לאכפייא לסט"א עוררו למעלה בחי' מדת הנצח שלמעלה לגלה עמוקות מני חשך שאו ירפאם משחיתותם לתקן המעוות שעוותו מקדם סדכתיב ארפא משובותיכם כמשל הרפואה לחולי הגוף שהסם החיים שרשו למעלה מאדם מאחר שיחלימהו ויחיהו ממש כך ע"י התשובה שמתגלה בחי' עמוקות מני חשך סתרו שהוא הגבה למעלה מאד נעלה מסדר ההשתלשלות עד שעיי"ז יהי' מרפא לנפשם לתקן הפגמים שפגמו בעזותם (וכן ע"י הנצח שהוא בחי' אתכפייא כמו ע"י התשובה ממעמקים שהוא בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא ואדרבה בבחי' אחד יש יתרון לבחי' אתכפייא יותר כמ"ש בת"א פ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה כי זהו ענין ביטול רצון שמבטל היש בעודו בתוקפו ועושיהו לאין. וכמשל גידול התבואה זהו ע"י שהרע שהייתה יש נעשית אין וכך העלאת מ"ן הנ"ל דאתכפייא וביטול רצון מעורר למעלה בבחי' סכ"ע וכן מבואר בתניא פכ"ז והשנית כד אתכפייא סט"א בעודה בתוקפה וגבורתה ומגביה עצמה כנשר ומשם מורידה ה' באתדל"ת ע"י הבינונים שהם בבחי' אתכפייא. והו עיקר הנצח כשמורידה בעודה בתוקפה כו' לכן עיי"ז נמשך גילוי עמוקות והוא התענוג עליה שהוא פנימי' הכתר. נמצא האתכפייא מעורר למעלה כמו התשובה ממעמקים. ומטעם זה הל"ת גבוהים ממ"ע כמ"ש בד"ה אלה פקדי המשכן כו' עכ"ה). ולכך צדקה עשה עמהן במה שפזרן כו' (הג"ה, כי הצדקה היינו כמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט שמבחי' דרך וגילוי המשכת שם הוי' למטה זה ע"י הצדקה להתיות רוח שפלים ולהאיר את החושך. והו ענין שמש בשבת צדקה לעניים כמ"ש בד"ה מי יתנך כאח לי וכדי שיבואו לבחי' דרך הוי' זהו ע"י שפזרן. וכמ"ש ברבות ס"פ מצורע ס"פ י"ט בירושלים לא קיימתם כו' ועתה אתם מקיימים כו' על אותה שעה אומר כולך יפה רעייתי כו' ע"ש. נמצא זה שפזרם הוא שיבואו לבחי' ושמרו דרך הוי' והוא הוא הצדקה. (תעוד ההנה בוח"א בראשית דל"ב סע"א פי' צדקת פרונו דא צדיק דעלמא ראיהו קיים וקדוש איהו שאיב תטל כולא ומפזר לגבי ימא רבא אינון מיין עילאין עכ"ל. ופי' כמ"ש במא"א אות פ' סעיף ג"ז פזר גדול נק' היסוד בעת הזיווג שמפזר ונותן ולכן נק' פרוזן עכ"ל. והיינו שהוא הממשיך העמוקות מחכמה עילאה המקבלת מהכתר כמ"ש מאד עמקו מחשבתיך ומחכ' ומחשבה נמשך השפעת העמוקות אל היסוד. כמ"ש בוח"ג ויקרא ד"ה ע"ב שכמו עדי"מ למטה בהטפה מלובש מעצמיות המוחין להוליד בדומה לו ממש כך עדי"מ ההשפעה עליונה ע"י יסוד עולם נמשך בו מבחי' ג"ר כח"ב כו' ולכן נק' פזר שממשיך בויתור ושפע רב. וכמ"ש עוד מזה בוח"א ויגש דרי"ם ע"א ע"פ פזר נתן לאביונים כו' והיינו כנ"ל שמפזר האצרות הנבחים

בבחי' ישת חשך סתרו הנה הוא מפזר האוצר מתמת הנצח וממשיך אותו בגילוי בבחי' מל' ע"כ נק' פזר נתן, ובפרד"ס שכ"ט הוא שער הטעמים פ"ב פזר גדול הטעם הזה הוא העיקר בתפארת עם כללות ו"ק שבו ונק' פזר גדול ע"ש פזר נתן לאביונים כי הוא הזן ומפרנס לשני אביונים שהם יסוד עני זמלכות עניה ושניהם אביונים ותאבים לכל מה שישפיע עכ"ל, חתו ע"ד הרע"מ ר"פ כי תשא העשיר דא עמחא דאמצעייתא כו' והדל דא צדיק כו' ונתבאר הענין במ"א דכאשר היחוד נמשך ע"י תפארת נמשך שרש ההמשכה מלמעלה יותר והינו מהכתר ומבחי' דעת עליון, עו"ש בפרדס ח"ל ובמ"א פי' כי הפזר ביסוד, ואפ"ל כי כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף כי אחר שהוא משפיע ביסוד נעשה היסוד מפזר ונוסף עוד ומ' יורה, הזרע היורה כחץ והוא זורקו במלכות כנודע עכ"ל. ועמ"ש ע"פ בן פורת יוסף וענין הפזר הזה י"ל זהו נק' בזמן שישראל עושים רש"מ כמ"ש מזה בד"ה והתהלכתי בתוכם היינו שממשיכים הגילוי מבחי' סוכ"ע בממכ"ע להיות הגילוי בבחי' פנימי, חתו ענין הפיזור והזיתור שהרי נמשך גילוי אור הסוכ"ע שהוא בחי' בלי גבול, משא"כ כשאין עושים רש"מ ואין נמשך הגילוי מבחי' סוכ"ע ממש כ"א בבחי' ממכ"ע שנמשך רק במדה וגבול ובבחי' גבורות וצמצומים וכנודע דאית חסד ואית חסד, וכמ"ש באג"ה בד"ה חסדי ה' והיינו ג"כ כמבואר לעיל ההפרש בין חסד ובין גדולה שהגדולה היא ההשפעה בויתור גדול להיות וגדל חסד, והיינו ע"י שנמשך מבחי' הכתר, חתו ענין הפזר נתן כו' ולכן כדי שיבואו לידי גילוי בחי' פזר הג"ל שמלמעלה זהו ג"כ ע"י האתעדל"ת מבחי' שפזרן כו'), ועוד כמ"ש בסידור בד"ה תהלתו בקהל חסידים שהוכרחו להתפזר ניצוצי החסדים שזה ענין מנה מספר לכוכבים בשביל לברר ניצוצים דתהו שנתפזרו כו' נדחך בקצה השמים, וכמ"ש ברבות בשיר השירים בד"ה קול דודי שהוא משעבדנו בשבעים אומות כו' לכן דוקא ע"י שפזרן וילקטו הניצוצים אזי יקבצך כו' ואזי הטיבך הרבך מאבותיך כו' ע"ד הנה ישכיל עבדי כו' מאד ועמ"ש בענין קהת ע"ש ולו יקתה עמים בד"ה נשא, חתו ענין הפיזור הגדול דאיתא בכוננת ערב סוכות שאז הגבאי צדקה הוא יסוד אבא ונותן בויתור יותר וכ"ש בהתגלות יסוד דא"א, וכמ"ש ע"פ וחסדי כו' וברית שלומי לא תגוט כו' והיינו ע"ד אא"פ וגדל חסד היינו שיומשך השפע בעשיה כמו באצילות חתו פזר גדול כו', ולכן זה נמשך ע"י שפזרן כו' חתו ורב להושיע כל רב מבבל כו' ומזה יומשך להיות ורב שלום כו' והיינו ע"י שמבררים בחי' ורב שהוא בירור ניצוצים דתהו כו'.

קיצור ענין לך ה' הנצח כי לאו מכל אליו מדות אלא שהכל עשה לכבודו, והיינו ע"י הנצח בעבודה אינו דומה שונה פרקו כו', חתו צדקה שפזרן שהנצח נמשך מבחי' כנגדו וזהו גבוה כמו התשובה ממעמקים שהוא אתהפכא כי בבחי' א' אתכפיא גבוה מאד, הצדקה שע"ז ישמרו דרך הוי' פרונו דא צדיק פזר נתן שממשיך מבחי' עמקו מחשבותיך ובפרד"ס פזר

גדול תפארת עשיר עורש"מ כי אית חסד ואית חסד גם כי תהלתו בקהל שהניצוצים דתהו נתפזרו וצריך לאוספן ע"י ניצוצים שום מ"ה שנתפזרו ולו יקת עמים ואזי הטיבך פור גדול שיהי' הגילוי כעשיה כמו באצילות חתו ע"י שפורן ורב להושיע ורב שלום עמ"ה).

ו) אך מ"ש פרונו ולא נאמר פורנו. הענין כדכתיב פרונו תשב ירושלים וגו' והיינו בהיות נאמר על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים וגו' פי' חומותיך היינו שהחומה של ירושלים הוא בחי' הוועתם דיוהב"פ ותב"ח דהו"ר, וזהו תעמתיך דמשמע שני חומות שחומתם הוא צירוף איתיות תחום כו' שהכל א' שזהו התחום והחומה שסביב לה מיניקת החיצונים שלא ינקו משם כמו עיר המלוכה שגנחים בתוכה אוצרות המלך אזי מוקפת חומה סביב שלא יבואו שודדי לילה או לסטים לשלול שלל מהם כו' שהחומה מגין עליהם לשמור (הג"ה) ויש להעיר מענין כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון, ובטור"ב ה' מגילה סי' תרפ"ח פי' שזה"ע נקבה תסובב גבר היינו כשהן שוין בקומתן משא"כ כשאין שוין, וזהו אגו תמה היא כו' אם דלת הוא כו' וברבות בשה"ש אמרו אם מעמיד דבריו כחומה ע"כ הג"ה). כך עד"מ למעלה ממשיכים ביוהב"פ ובהושענא רבא בחי' חותם שהוא החומה להגן מיניקת החיצונים שלא לינקו מאוצרות העליונים שנתגלו עמוקות מני חשך כו' אך בשמיני עצרת מבטלים להחומות והחותם ההוא שאין יראה מיניקת החיצונים כפי שיהי' לע"ל דכתיב פרונו תשב ירושלים אך איא להיות בלי חומה כלל ולזאת יהי' לע"ל חומה אחרת למעלה מחומה זו והיינו כמ"ש ואני אהי' לה חומת אש סביב לה ולכבוד אהי' בתוכה שהחומה זו שעתה תבטל ויהי' חומת אש סביב לה נאום הוי' שנאם הוי' בעצמו הוא יהי' חומת אש סביב ולכבוד אהי' בתוכה כו'. וזהו צדקת פרונו דוקא כי פרונו תשב ירושלים. וביאר הענין היינו כמארז"ל פי"ח דפסחים ע"פ אני חומה זו תורה, והענין דהנה נאמר בברכת יוצר אור המלך המרום לבדו כו' והמתנשא מימות עולם כו' אלקי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עמינו צור משגיבנו מגן ישעינו משגב בעדינו כו' והיינו כי באמת מהו"ע ית' מרום לבדו ואין ערוך אליו כלל שהוא קדוש ומבדל מגדר סדר ההשתלשלות העולמות כולן דלית מחשבה תפיסא ביה כלל וכנ"ל אות א' בענין לך הוי' הגדולה, ומעתה כשיתבונן המשכיל בכל הדברים האלה או ימר לבבו במאד איך שהוא רחוק מאד פני מלך חיים ב"ה ולא יהי' שמח בחלקו להסתפק במועט מה שמשיג בגדולת ה' ב"ה ומתפעל באהוי"ר כו' שבאמת כל חפצם לא ישוו בה, ח"ש מי לי בשמים ועמך לא הפצתי פי' בחי' עמך והיינו כי מקור חיים לא הפצתי כי הוא רק עמך טפל ובטל לך כביטול אור חיו השמש לגבי השמש עצמו וכמ"ש במ"א ולכן ידאג לבבו מזה מאד שלעולם לא יגיע חשקו אל עצמותו ית' המרום לבדו ולית מחשבה תפיסא ביה וכולא קמי' כלא חשיב, ולא כדמיון וטעות וההמך שהעוה"ז נראה ונחשב אצלם ליש ודבר מה היראי' בוחרים בעוה"ב כו' שבאמת הכל כלא

חשיבתי ולא יחשוב בשום דבר בעוה"ז תעוה"ב ולתתי לה' לבדו חוה א"א להשיג לזאת ימר לבבו מאד ויעודר עליו רחמים רבים מבעל הרחמים. חוה ענין מארז"ל אין מוסרים רזי תורה אלא למי שלבו דואג בקרבו היינו בחי' דאגה זו, ח"ש ברחמיך הרבים רחם עלינו ברחמיך דוקא כי אתה יודע יותר גדול הרחמנות שעלינו כי אין אנו מכירים כ"כ גדול הרחמנות כי באמת לא עלינו בלבד גדולה הרחמנות כ"א אפילו על עולמות עליונים הרחניים כמ"ש ברוך מרחם על הבריות שהבריות הם המלאכים ועירין קדישין עליונים שאף עליהם גדלה הרחמנות ושמקבלים רק מזיו השכינה ב"ה בלבד ויתר על כן אפילו על העולמות הגבוהים יותר תגדל הרחמנות כמארז"ל מים תחתונים בוכים אגן בעינן למיהוי קדם מלכא כו' כידוע (ועמ"ש מזה בלק"ת סד"ה במדבר סיני באוהל מועד ובר"ה כי ההרים ימרו) אך באמת א"א להיות נמשך מעצמותו יתברך זולת דרך מקיף החומה בלבד, ח"ש אח"כ אדון עוזינו צור משגבינו מגן ישעינו משגב בעדינו כו' צור הוא אבן החלמיש (קרעמין בל"א) והיינו כמו החומה הגשמי העשוי מאבנים ועפר געשה מקיף ומגן להאדם אעפ"י שהאדם הוא מדבר שלמעלה מאבנים הדומם כו' כך עד"מ למעלה התורה נק' חומה שנתלבש בה בחי' מקיף העליון הנמשך מעצמותו יתברך אעפ"י שנתלבשה בעינים גשמיים שבעוה"ז בתרומות ומעשרות שנמשלה לחומת אבנים ועפר נדמה שהיא למחסה ולמסתר ולמגן על ישראל (הג"ה, וזהו שנוכר כאן ג' דברים צור מגן ומשגב היינו נגד ג' בחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהם ג' בחי' תלמוד משנה ומקרא ועמ"ש מזה בלקו"ת בביאור ע"פ ועתה יגדל נא עכ"ה), ח"ש זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חיתני פי' בעניי שימר לבבו מאד מגודל עוצם רחוקו מעצמותו ית' זאת נחמתי כי אמרתך הם צירופי אותיות התורה שהוא אמרתך דוקא חיתני שנעשה בחי' חומה של אבנים לכנס"י וזהו צור משגבינו מגן ישעינו כנ"ל אך כ"ז בעניי בזמן הגלות אבל לע"ל כתיב פרזות תשב ירושלים וגו' שתבטל החומה זו של אבנים ועפר שלא יוסתר אורו ית' ולא יכנף עוד מוריך בלבושים הגשמי' של תורה ויהי' נגלה כבודו עין בעין יראו כו' אך החומה תהי' של אש סביב לה דהיינו מבחי' האש דרצוא ושוב שראה יחזקאל שהיא מדריגה עליונה יהי' געשה או לחומה סביב לה ולכבוד אהיה בתוכה. (הג"ה, דהנה לע"ל כתיב וברחמים גדולים אקבצך, והיינו גילוי מפנימית עתיק שנק' רחמים גדולים וע"ד הנ"ל בפירוש לך ה' הממלכה משא"כ עכשיו א"א להמשיך אפי' ביי"ג מדה"ר כ"א מחיצוניות עתיק, והנה י"ג מדות שהתורה נדרשת נמשכו מי"ג מדות הרחמים כמ"ש בלק"ת פ' שופטים ע"פ הרועה בשושנים ולפי שעכשיו מקור ההמשכה מחיצוניות עתיק ע"כ נמשלה התורה לחומה של אבנים. ועמ"ש בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית אבל לע"ל שיהי' גילוי פנימית התורה שהוא מפנימי' אבא שהוא פנימית עתיק לכן יהי' חומת אש ע"ד כי ה' אלקיך אש כו' שנתבאר בלק"ת בד"ה אתם נצבים שהוא בחינה שלמעלה מסדר ההשתלשלות לכן נק' אש כמו אש שמשלתק למעלה ואינו

נמשך ויורד למטה כמו המים כו' אבל לעיל יומשך ויתגלה בחי' זו להיות חומת אש, ועמ"ש בלק"ת סד"ה והי' מספר בני ישראל בענין ד' יסודות ארמ"ע שלע"ל יהי' בחי' אש גבוה מבחי' רוח כו' אף שכרח נאמר עד יערה עלינו רוח ממרום שהוא ח"ע כו' עכ"ז יהי' אש גבוה יותר ומבחי' זו יהי' החומה, וזה יש לפרש ג"כ כדברי הטריב טי' תרפ"ח הנ"ל.

קיצור מ"ש פרזנו כי עכשיו חומותיך חותם וחב"ח וענין כרך מוקף חומה זהו יחב"פ והתש"ר, ועמ"ש בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות וענין פותח בברוך וחותם בברוך אבל בשמיני עצרת מבטלים החומה ע"ד פרוות תשב זהו ע"ד הנזכר שם שמטבע קצר פותח בברוך ואינו חותם לפי שמטבע קצר רומז לעלמא דאתכסיא ע"ד תפלה קצרה דכה"ג שרומז לעולם העקודים עקוד בכלי אחד, וזהו ענין לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה יו"ד דשם ושם א"צ חותם ולכן בשמע"צ זהו שמבחי' ו"ה שהם עלמא דאתגליא הם במדריגת עלמא דאתכסיא י"ה ע"כ א"צ חותם זהו ענין פרוות תשב, אך א"א להיות בלי חומה לגמרי ע"כ נאמר ואני אהי' לה נאום ה' חומת אש דהיינו כמו בעלמא דאתכסיא י"ה נק' הבניה חומת אש, ועוד ביאר כי אותיות התורה הם נקראים אבנים ומהם נעשה החומה, וזהו צור משגבינו מגן ומשגב ולע"ל שיהי' גילוי פנימית התורה לא תצטרך חומת אבנים אלא חומת אש ועפ"ז י"ל המגיד מראשית אחרית הוא יתן שם טוב ושארית כי ראשית הינו כמ"ש יראת ה' ראשית דעת ראשית חכמה יראת ה' פ"י הראשית של החכמה, כי התורה נק' נובלות חכמה, אבל ראשית חכמה זהו פנימית החכמה שהוא ח"ס כמ"ש בלק"ת פ' הברכה בביאור ע"פ תורה צוה ושם הוא יראת ה' כמש"ל אות ב', שיראה עילאה שרשה מגבו' דעתיק שבמו"ס, וזהו מגיד לשון המשכה כמו דנגיד ונפיק מראשית חכמה לבחי' אחרית שהוא מלכות שרש יראה תתאה להיות המשכת היראה למטה, וזהו יפתח ה' לך את אוצרו הטוב פותח את ידיך יודיך ועי"ז הוא יתן שם טוב ושארית הינו בחי' שארית יעקב אשר בקרב עמים רבים שפורן כו' שיתעלו להיות בבחי' פרזנו פרוות תשב ושארית אותיות ראשית וגם פ"י מגיד מראשית אחרית להיות שהוא בחי' גבוה ששם הוא הידיעה מה שצופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת, והידיעה אינה מכרחת הבחירה כי דעת עליון זהו רק בבחי' מקיף לבד, אלא שעז"נ מי יתן כו' ליראה כו' כמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לכן משם דוקא נמשך הכח להיות שם טוב ושארית, וכמ"ש והי' שארית יעקב כו' בטל כו' עכ"ה).

ז) ולבאר ענין חומת אש י"ל עפמ"ש בת"ז תיקון מ"ב בענין בראשית ברית אש והיינו כנודע ענין כריתות ברית שהוא בין שני הפכים דוקא כשרוצים להתחבר יחד אז כורתין ברית דבר א' לשנים כו' (ועמ"ש מזה ע"פ אתם נצבים ובסידור שער ר"ה) כמו אנמילך כרת ברית עם אברהם מצד שהיו שני הפכים וכן יעקב עם לבן כו' אבל כשהם בלא"ה

מהות אחד ומיוחד מה צורך לכריתות הברית כך עדי"מ למעלה בכריתת הברית העליון אשר כרת ה' עמנו שעיקר ההתחברות הוא ע"י בחי' אש הוא הרצוא של כנס"י בהעלאת מ"ן למעלה שע"י ממשיתים מ"ד מלמעלה להתחבר יחד וכמו ב' אנשים שאחד עומד בהר גבוה והשני במדרון כשרוצים להתקרב אזי כשהתחתון מתחיל לעלות מלמטה מעורר בזה העליון שירד למטה להתקרב, או כמו ב' גרות הא' כבויה ונעשית פחם והשנית למעלה דולקת כשעשן הגר הכבויה עולה מלמטה ממשכת מהגר הדולקת אש אלי' כו', כך בעבודת ה' שעיקר כריתת הברית העליון הוא ע"י אש דרצוא בחי' העלאת מ"ן שלמטה שיחפץ האדם להתקשר בו ית' שהחפץ הזה גורם המשכת מ"ד מלמעלה לחברו אליו ית', וזהו ברית אש שנרמו בתיבת בראשית שזהו התחלת העבודה (הג"ה ובכס"מ תיקון י"ב פי' ברית אש הוא גבורות דיסוד אבא ומשה הי' מבחי' זו לכן נראה לו בסנה בלבת אש, ויש להעיר ממ"ש והי' ביום ההוא תקראי אישי, ועמ"ש מענין אש בלק"ת פ' בהר בד"ה כי תבואו אל הארץ כו' ובשה"ש ע"פ נאו לחיך בתורים ומ"ש בד"ה והי' לכם לציצית בפירוש לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה ומ"ש בד"ה ואשה כי תידור ומכ"ז יש להעיר לענין חומת אש סביב.

בס"ד דרוש שני לפסוק מקול מחצצים (שופטים ט"ו ה')

מקול מחצצים בין משאבים שם יתנו צדקות הוי' צדקת פרזונו בישראל. (א) כתב הכלי יקר ע' רש"י ז"ל והרד"ק והרלב"ג ומהרי"א ז"ל פירשו מ"ם מקול מחצצים מ"ם התמורה כמו שפירש האפוד והק' תמורת הקול שהיו נותנים המחצצים מורי החיצים לאנשי ישראל היוצאים לשאוב מים תמורת אותו הקול יבא קול שבח והודאה ששם יתנו צדקת ה' שעשה צדקה שחזרו הפרזות והכפרים לישובן כי עתה ירדו לשערים אותם הפרזות ירדו עם ה' לשכון שם או יהי' אז ירדו לשערים עם ה' שילכו אורחותיהם מעיר לעיר או משער לשער מה שאמר לשערים עכ"ל הכלי יקר ובפי' שני הביא בשם תד"א פ"י דפי' מקול מחצצים הם קול העוסקים בתורה שאומרים על טמא טמא ועל טהור טהור הלכות שבת חגיגות ומעילות ודיני חצצים בין משאבים שלומדים ושואבים ד"ת שם יתנו כו' ודורש מקול מחצצים לשון חציצה שעושים חציצה בין טמא לטהור ז"ש ראשונה מחצצים שאומרים על טמא טמא ועל טהור טהור ואח"כ אמר הלכות שבת שצריך מחיצות להתיר המבוי וזהו מחצצים ל' מחיצות שצריך האדם לחוצץ בין קדש לחולין שלא למעול כו' ואח"כ אמר דיני חציצה באדם פשוט לענין טבילה

ודרש בין משאבים מלשון בינה שלומדים ומבינים ואז"כ שואבים לאחרים דברי תורה עכ"ל וכן עדי"ו הביא מאמר הזוהר פ' בראשית דל"ב ע"א לפי"ו מ"ם מקול מחצצים אינו מ"ם התמורה אלא אדרבה מקול מחצצים ר"ל ע"י קול מחצצים נמשך שיתנו צדקת הוי' כו'.

(ב) אדמו"ר ז"ל בדרוש צדקת פרזונו דתקס"ט פי' פרזונו מל' ערי הפרזי שבלי חומה מקפת וכמ"ש פרזות תשב ירושלים מרוב אדם ובהמה כו' בזכרי' סי' ב' ח' ופרש"י שלא יהיו לה קצב ושיעור כו' ותגדל מיום אל יום כו' וכ"כ במצ"ד וכאילו לא יכילם מקום וגדר (הג"ה ואפ"ל מפני אשר ירושמ"ט שהוא מל' עולם הדיבור תהי' כמו ירושמ"ע בינה מח' עילאה ששם נביעות האותיות והבתים תמיד ואין שייך חומה ותחום כי בבינה התגלות עתיק עכ"ה) ולמע' הר"ע אור הבלתי מוגבל בכלים כי הכלים מגבילים את האור אבל האור שאינו מתישב בכלי אין לו דבר המגביל אותו (הג"ה וכמו האור המקיף סוכ"ע ולע"ל שיומשך סוכ"ע בגילוי זהו פרזות תשב עכ"ה) וזהו"ע פרזות שאין לו חומה המגביל אותו והיינו כמו אורות דתהו שהן בחי' אורות הבלתי מוגבלים בכלים, וזהו עיקר ההפרש בין בחי' התהו לבחי' התיקון שבחי' אורות דתהו הן למע' מההתלבשות בכלים ובבחי' התיקון האורות מתלבשים בכלים דוקא והיינו מפני שהאורות דתהו הן גבוהים ועליונים יותר ע"כ לא יכול הכלי לסבול את האור (הג"ה ועמ"ש בתו"א ע"פ ויהי בשלח פרעה בענין וימנע מרשעים אורם משמע שערך התיקון לגבי התהו כמו חכמה לגבי כתר הנק' ארך אפיים כו' ועוד כי בע"ח שמ"א פ"ג ביאר כי תהו זהו ההיולי שרש הד' יסודות ארמ"ע ואמר כי ד' יסודות הם חו"ב תר"מ וההיולי הכוללם זהו הכתר שהוא מקור ושרש לחו"ב ותו"מ נמצא לפי"ו שייך בחי' תהו לבחי' כתר וגם יובן מעלת ריבוי האור מערך אור שנברא ביום ראשון שהי' האדם מביט בו מסוף העולם ועד סופו משא"כ באור השמש לפי שאור השמש הוא מיעוט האור לגבי אור שנברא ביום הראשון עכ"ה) ונש"י הם מעולם התיקון אתם קרוים אדם ש' מ"ה ופי' פרזונו בישראל היינו שיומשכו אורות דתהו שבלי גבול הנק' פרזונו ויאירו בישראל שהוא פנימיות הכלים דתיקון וצדקת פרזונו היינו שזהו נמשך ע"י הצדקה וכמ"ש וצדקה תרומם גוי אלו ישראל ועמ"ש מזה בתו"א ר"פ בראשית בד"ה השמים כסאי גבי והארץ הדום רגלי ורוממות זו היינו שיאירו בהם האור שבלי גבול כו', ויובן זה עוד ע"ד המבואר בתו"א בד"ה ויהי בשלח פרעה דר"ל שפרעה ישלח פארות וענפים ועושה פרי למעלה את העם דהיינו שע"י שיעבוד מצרים ביררו הניצוצי' שנפלו בשבה"כ מעולם התהו ועי"ז נמשך אורות דתהו שבלי גבול להאיר בנש"י וזהו עצמו ענין צדקת פרזונו בישראל כו', ולפי"ו אפשר לפרש ג"כ מקול מחצצים כפי שני הפירושים לפי' האחד תמורת... את לבם של ישראל לאביהם שבשמים זהו מקול מחצצים שמוזה אדרבה נמשך שם יתנו צדקת פרזונו ולפי' השני מקול מחצצים קאי על עסק התורה היינו כי בחכמה אתברירו והיינו שזה

יהי בירור הניצוצי שנפלו בשבה"כ כדי שעי"ו יומשכו אורות דתוהו בירור זה הכל הוא ע"י התורה והנה בתו"א שם פי' ארוכה מארץ מדה שהתורה יש לה מדה שהיא מבחי' חכ' קו המדה וע"י הבירור שמבררים ניצוצי' דתוהו ע"י מעשה המצות נמשך בחי' פרזונו בישראל מה שלמעלה מהמדה ותוהו מעשה גדול בלי גבול כי ע"י המעשה עיקר הבירור כו' ואעפ"כ תלמוד גדול שמביא לידי מעשה שהבירור הוא ע"י התורה כו' ובמד"ר פ' בראשית פ"ו משמע שהתורה אין לה מדה והיינו גילוי פנימי' התורה ובחי' זו יומשך אחר הבירור דתוהו כמ"ש בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה.

ג) עוי"ל לענין פרזות תשב ולענין פרזונו בישראל, דהנה חומת אותיות חותם ומבואר בתו"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות אשר מטב"ע קצר שהוא עלמא דאתכסייא פותח בברוך ואינו חותם לפי ששם אין שטן ואין פגע רע ע"כ א"צ חותם משא"כ במטבע ארוך עלמא דאתגלייא צריך חותם כדי שלא יינקו מעיקר השפע כ"א מהמותרות כו' והנה עלמא דאתכסייא זהו עולם האצי' בכלל ועלמא דאתגלייא שורש בי"ע עולם הפירוד כו' ולע"ל שיתעלו בי"ע ג"כ להיות כמו אצילות ע"כ פרזות תשב ירושלים וא"צ חותם שהוא חומה רק ואני אהיה לה חומת אש ע"ד הפרטא שבאצי' בין כתר לחו"ב ובין אימא לז"א שנק' ג"כ מי ברא אלה אבל אינן מסתירים להיות הבריאה יש ונפרד אלא ע"ד שהחכ' דאצי' נק' בריאה יש מאין כמ"ש והחכ' מאין תמצא כו' כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו שבלק"ת בפ"י בורא קדושים כו' וזו ג"כ ענין צדקת פרזונו בישראל שלא יצטרכו לחומת וחותם כו' וע"ד שנת' עט"י מאמר הזוהר ר"פ ויצא ע"פ קומה ה' למנוחתך ענין המנוחה אשר מחמת המשכת גילוי אוא"ס בתוס' וריבוי אור ממילא מתבטלים החיצונים וכביטול הנר בפני האבוקה כו' וזהו ענין וישבתם לבטח והיינו ענין ונתתי שלום בארץ השלום זהו תוס' וריבוי אור הסוכ"ע בממכ"ע שלום בפמשמ"ע ומזה ממילא נמשך השלום בפמשמ"ט שיהי' בטלים לגבי הקדושה כו' ושרש המשכה זו הוא מהכתר שמשם ההשקט והמנוחה וכמו השבת נק' יום מנוחה שבו התגלות ע"ק הנק' מו"ס דשקיט ושכיך כו' וע"ז נאמר ירושלים נוה שאנן כו' זח"ג נשא דקל"ז ולכן פרזות תשב וא"כ יש לקשר ב' הפירושים דהא דפרזות תשב וא"צ לחומת שזהו ענין המנוחה הרי זהו נמשך מפני תוס' וריבוי האור מאוא"ס ב"ה וזהו ענין פרזונו בישראל שהוא המשכת האור דתוהו שלמע' מהכלים המגבילים זהו עצמו ענין ריבוי ותוס' האור ולכן ע"י פרזונו בישראל עי"ן פרזות תשב ירושלים ואפ"ל פי' מרוב אדם היינו ע"י גילוי והמשכה מאדם עילאה אבא וא"א ע"ד מרוב אונים וכן מרוב בהמה פי' בהמה רבה כו'.

ד) ובגמרא דפי"ח דפסחים דרשו פרזונו ל' פרזונו והנה ענין יש מפור הפיזורים זהו כשנותן ברוח נדיבה ואינו מדקדק כמ"ש פור נתן לאביונים והענין י"ל ע"ד דאית חסד ואית חסד היינו יש חסד דז"א ויש ורב חסד דא"א כמ"ש באגה"ק סי' י' ע"פ חסדי ה' כי לא תמנו וכן

בעבודה יש מדות הנמשכים עפ"י השכל וההתבוננו' ויש מדות שלמעלה מהשכל בחי' בכל מאדך בלי גבול ועד"ו נק' אברהם נדיב וזהו בת נדיב היינו ע"ש שהתנדב בגופו ונפשו ומאודו לאהבת ה' ולמס"ג כו' והנה י"ג מדה"ר הן הן מדות הוויתור בלי דין כו', וזהו במה הארכת ימים וותרן בממוני הייתי שע"י ממשיך מא"א ונק' הארכת ימים כו' וזהו המאריך באחד מאריכין לו ימיו ובתו"א ע"פ בשלח פרעה ענין ורב חסד הוא בחי' שלמעלה מהצמצום שעפ"י החכ' והחשבון כו' וזהו ג"כ פזרונו בישראל ישראל היינו ז"א שיומשך בו מדות דא"א שמשם נמשך הפיזור להיות פיזור נתן לאביונים נו"ה כו' וע"ד ומתנות לאביונים כו' והיינו שיומשך הברכה בקו המדה מבחי' שהוא בעצם למעלה מהמדה וכמ"ש בתו"א סד"ה ראה ריח בני בענין... ליעקב ובלקו"ת פ' נשא בביאור כה תברכו גבי ישא ה' פניו אליך כו' ובעבודה פזרונו בישראל... בחי' בכל מאדך כו' שנמשך מטורי חשוכא כו' ועי' במ"א בפ' גשם נדבות תניף כי הגשם והמטר זהו המשכת מ"ד ע"י אתעדל"ת ויבא כגשם לנו לכן בא ע"י רעמים וברקים אך גשם נדבות זהו כשנמשך מהכתר ולכן ת"י טלא דתחייתא ומטרין דרעוא שהטל הוא אתעדל"ע שלמעלה מאתדל"ת ועד"ו ענין גשם נדבות ששרש המשכות המ"ד בא ונמשך מלמעלה מע' כו' ע"כ נק' נדבות שמתנדב מעצמו ברוח נדיבה כו' יותר מהמגיע וכענין מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה כו' וכ"ז הו"ע פזרונו בישראל ואי' בפרד"ס שער הטעמים פ"ב בענין פזר גדול ובמא"א פנ"ו ובזח"א דל"ב סע"א דאיהו מפזר והוא ע"ד ויוסף הוא המשביר כו' וענין יוסף הוא תוס' וריבוי האור כמ"ש במ"א ע"פ בן פורת יוסף כו' ובוה א"ש ענין צדקת פזרונו שזה נמשך ע"י הצדקה ע"י שמרחט על העני להיות פזר נתן לאביונים כמו"כ מעורר מלמע' גילוי י"ג מדוז"ר הנמשכים מהכתר וכמ"ש בתו"א פ' מקץ בביאור ע"פ כי אתה גרי בענין והוי' יגיה חשכי והנה כפשוטו ענין שפזרן לארבע רוחות שע"י מבררית שבה"כ דתוהו שנפלו הניצוצי' לכל העולם ע"י בירור זה יבא בחי' פרזות תשב וגילוי אורות דתוהו ועמ"ש מזה ע"פ כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם בזכרי'.

ה) בדרוש והנצח זו ירושלים פי' אדמו"ר ג"ע ענין פזרונו ע"ד החותם ביוהכ"פ שלפי שמצד עצמו אא"ס קמי' כחשיכה כאורה לכן צ"ל חותם שלא יומשך השפע רק בקדושה והחותם שרשו מה"ג דעתיק וזהו"ע חותם בברוך ולמטה החותם אותיות התורה שהן אני חומה שלא ינקו החיצוני' והאותיות הם אבנים אותיות חומת חותם כו' וזה החומה נצרך עכשיו אבל לע"ל שיבוער רוח הטומאה וכתוב ביום ההוא יהיה שבחי' ר"ה יהיה כמו בחי' י"ה ע"כ א"צ לחותם כי שם אין שייך יניקת החיצונים כו' וענין פזרונו גילוי האצרות סדכ"ס כו' ושם נת' דעד"ו ביוהכ"פ והו"ר חותם ובשמע"צ נמשך מבחי' שלמעלה מהחותם אלא ע"ד חומת אש וקורין פ' בראשית ברית אש.

ו) ובענין מקול מחצצים י"ל שמחלקים הטוב מהרע ומבררים ק"נ ועמ"ש בדרוש חמשה קנינים קנה הקב"ה בעולמו תורה קנין א' ועמ"ש בזה בענין מפרסת פרסה שתי פרסות שוה מורה ג"כ על חילוק הטוב מהרע ולא כמו בג"ק שהטוב אסור וקשור בהרע שא"א להפרידו כו' ובירור זה ע"י התורה שאומרים על טמא טמא ועל טהור טהור כו' וכמ"ש ע"פ ויצונו אל פרעה כו' ועמ"ש בד"ה מזמור לתודה בפ"י הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה עוי"ל פ"י מחצצים ע"ד אתא חסד ופרש גועין ענין הנסירה שלא יהא כותל א' לשתייהן כי כותל א' זהו מפני מיעוט האור ביותר שלכן אין ניכר הפרש בין המשפיע ובין המקבל אלא ע"י תוס' האור נעשה הפרש וזהו ענין מקול מחצצים כו'.

ז) זח"א בראשית דל"ב ע"א פתח ואמר מקול מחצצים בין משאבים פ"י מקול מחצצים דא קול יעקב מחצצים כמד"א איש הביניים בש"א סי' י"ז ה' פ"י קול יעקב היינו ת"ת שהוא הממשיך מהבינה בהמל' כמבואר בזהר בראשית ד"ג ע"ב יעו"ש ומש"ש וקול יעקב דאיהו אורייתא אחיד בתרי גוקבי ע' בזה"ב ר"פ וארא דכ"ב א' בפ"י עד תאוות גבעות עולם ובפ' תרומה דקב"ו ע"ב ע"פ מי זאת כו' וע' מענין קול יעקב בתו"א סד"ה וישב יעקב ומ"ש כמד"א איש הביניים היינו כי פ"י איש הביניים ע"ש שמחמת כחו עמד בין שני המחנות בין מחנה ישראל למחנה פלישתים כו' יעו"ש בפרש"י ומ"צ וכך הת"ת עומד בין חו"ג שהחוג"ג הם ב' הפכים והוא מחברן ע"י כחו ר"ל ע"י שבו מאיר הארת הכתר כו' ועד"ז פ"י בזהר ס"פ וישלח דקע"ו ע"ב ענין ישורון בגין דנטיל שורה להאי סט' ולהאי סט' ובגין אינון תרין שורין אקרי ישורון ודא איהו ישראל והכוונה ב' שורין היינו ג"כ חו"ג או חח"ן קו הימין בג"ה קו השמאל ודתי"י קו האמצעי והנה בגמ' רפ"ח דסוטה דמ"ב פ"י איש הביניים שמבונה מכל מום גם לשון בינוני וכן י"ל בת"ת שמקבל מהבינה כנ"ל בזהר בראשית ד"ג ע"ב גם לשון בינוני כי קו האמצעי נק' בינוני כנודע מענין חד אריך וחד קציר וחד בינוני בתו"א פ' וירא סד"ה פתח אליהו ואפ"ל לפי"ז מחצצים הם חו"ב שהם תרדל"מ והם מקור חו"ג והם ג"כ קו המדה לחלק כל דבר במדה כו' ולכן נק' חוקקי ישראל בזהר ס"פ וירא דס"ו א' ובמא"א ח' ג"ב וע"ש רפ"ו בענין חצות לילה ובאות מ"ם סנ"א בענין מחצית השקל... עמל שיחה להמשיך עשרה מאמרות ועמל תו' ח"ע לתבדיל בין הטהור לטמא והבדלה זו ע"י הפרסא המפסיק בין הקדושה ובין ק"נ שמה שיוצא דרך הפרסא זהו כפסולת כמו זיעתן של חיות כו' וזהו אם אין דיעה הבדלה מנין ועמ"ש עפ"י המד"ר פ' שמיני פי"ג ע"פ זאת התייה אשר תאכלו משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים א' לחיים כו' ע"ש והענין עפמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע ובחרת בחיים כו' ולכאורה תמוה מי הוא אשר לא יבחר בחיים אך הפי דחיים זהו החיים אמיתי ע"ד היתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים ומות נק' הגשמי שהוא כלה ונפסד ועמ"ש מזה בד"ה האוינו השמים דרוש הא' ושורש הבדלה זה נמשך מהפרסא

המפסקת כמארוז"ל ע"פ מחצתי ואני ארפא המחיצה שעשיתי בין העליונים ובין התחתונים שהעליונים היים כו' נמצא זה שהתחתונים מתים נמשך מצד המחיצה והפרסא כו' ושרש כל הדברים האסורים נמשך מלמט' מהפרסא ושרש הדברים הטהורים נמשך מלמעלה מהפרסא ולכן החולה אשר לחיים נאמר לו זאת החיה אשר תאכלו כו' וזהו מקול מחצצים שעושים מחיצה ותבדל להבדיל בין טמא לטהור כדי להיות ובחרת בחיים כו' וכן דורש בתד"א מחצצים ג"כ ל' מחיצה כמש"ל סעי' א' ועד"ו יזכו לבחי' ואני ארפא המחיצה שיהי' חיים בתח"מ חיים נצחיי' כו'. בין משאבים פי' בזהר שם דאיהו יתיב בין אינון דשאבין מיא מלעילא הם חו"ג ופי' דשאבין מיא כי הנה מבואר בזהר בראשית די"ח א' בפי' יקוו המים בארח קו למיהוי בארח מישור ור"ל כי התיקון הוא שיומשכו בבחי' קוין חו"ג קו ימין כו' נמצא ע"י שהם בבחי' קוין יש התחברות לחו"ג עם חו"ב שיהי' הג"ר כח"ב מאירים בחג"ת ולא יהיו המדות נפרדים בפ"ע שאז נק' אין השם שלם כו' דהיינו שאין י"ה מאירים בו"ה כמ"ש בלקו"ת פ' ראה בד"ה ראה אנכי נותן אבל שיהי' השם שלם ויאירו הג"ר בו"ת זהו"ע הקוין וזהו ג"כ ענין מי ברא אלה מי היינו בינה יאיר בבחי' אלה שהם ו"ק וזהו"ע הקב"ה שהוא ז"א מניח תפילין מוחין דאו"א וזהו ג"כ ענין כוונת ג"פ קדוש דהיינו ג"כ שיומשך בחג"ת מבחי' קדוש ומובדל הוא כח"ב ששם גילוי אא"ס כו' וזהו דשאבין מיא מלעילא שחו"ג מושכין השפע מחו"ב וזהו ענין ושאתם מים בששן היינו חו"ב ממעיני הישועה הם ב' מזלות ונוצר ונקה מקור חו"ב ועיקר ענין דשאבין מיא כי התורה היא כד מים החכ' והיא המשכת חו"ב הנק' אלפיים שקדמה התורה לעולם להתלבש בחו"ג שמשם נמשך התורה מ"ע מחסד ומל"ת מגבורה וכמ"ש בתו"א ר"פ בראשית בפי' השמים כטאי וזהו ושמתי כדכד ב"פ כד י"ל תושב"כ ותושבע"פ ועמ"ש במ"א בפי' כמים הפנים לפנים כו' שע"י בחי' מים הנ"ל שהוא עסק (התו' כנ"ל) מאיריכו הפנים דע"ס הגנחות בפנים דע"ס דאצי' וזהו הפנים לפנים ע"ד ישר יחזו פנימו בוח"ג ויקרא דט"ו דר"ל שיאירו פנים דע"ק בפנים דז"א וכן באדם כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו נמצא ע"י המים דתורה נמשך הפנים לפנים כו' ובחי' קול דיעקב הנ"ל הוא בין משאבים פי' בין ע"ד איש הבינים הנ"ל שהוא בין חו"ג והוא עיקר הממשיך מע"ק בז"א כמ"ש סד"ה כי תשמע בקול כו' לעשות הישר היינו בחי' ישר יחזו פנימו כו' עי"ש וז"ש גבי רבקה ותרד העיינה ותשאב עמ"ש מזה בלקו"ת בביאור ע"פ תורה צוה ובש"א סי' ז' ו' וישאבו מים וישפכו לפני ה' אי' בילקוט שם וכי מים שאבו אלא מלמד ששאבו ד"ת וישפכו לפני ה' ששפכו לבם כמים בתשובה וכן ת"י ושפכו לבהון בתיובתא כמים קדם ה' נמצא פי' בין משאבים יש לפרשו על שאיבת ד"ת ועל תשובה ובמד"ר ברות ע"פ ושתית מאשר ישאבון הנערים זו בית השואבה ולמה גק' שמה בית השואבה ששם היו שואבים רוח"ק ובש"ב סי' כ"ג י"ו ויבקעו כו' וישאבו מים מכור בית לחם ע' ילקוט שם יש לפרש מה ששואבים בירור כח"ב דתוהו שנפל בשבה"כ כמ"ש ע"פ הזהר

שלח דקע"א ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים ולכן הוצרכו לבקוע מחנה פלישתים כדי לבקוע לשאוב מים הנ"ל ועמ"ש ע"פ הזהר פ' תזריע דמ"ז ע"פ שיש יתרון לחכ' מן הסכלות כו' והנה הוא ית' נק' מקור מ"ח ושאיבת המים היינו ממקור מ"ח וזהו הקול יעקב הוא בין אינון דשאבין מיא מלעילא כו' והוא נטיל בתרין סטרין וכליל לון בגוי' שהמים הנמשכים בחו"ג הם מחו"ב וכמ"ש במאו"א אות מ' סט"ז מים בבחי' החסדים וגם בבחי' הגבו' כו' מים קרים הם החסדים כו' מים רבים בינה בבחי' גבורות שבה גם כי ונהר יוצא מעדן והו מים דבינה הנק' נהר ויש בחי' מים דחכמה שהוא מעיין מקור הנהר כו' ומעיין מבית ה' יצא כו', וע' בזהר חוקת דקפ"א ע"א ע"פ המשלח מעיינים בנחלים ר"ל מה שאור אבא מאיר בבניה נמצא יש ב' בחי' מים והם ה"ח וה"ג הנמשכים מאו"א והת"ת כולל ב' הבחי' והיינו שהוא בין משאבים בין דוקא שנמשך בו ב' מיני שאיבה הנ"ל והוא כענין חיבור תושב"כ ותושבע"פ שהם חו"ב ב' בחי' מים הנ"ל.

ח) וזהו ענין מ"ש מקול מחצצים בין משאבים כו', ופי' באליהו רבה פי' מקול מחצצים אלו האומרים על טמא טמא ועל טהור טהור הכל במקומו ובזמנו והלכות שבת בשבת כו' עד דיני חצצים באדם. ולכאורה אינו מובן מה ענין האומרים על טמא טמא ועל טהור טהור למחצצים דדוחק לומר דמחצצים קאי רק על דיני חציצה. אך הענין ע"פ מ"ש בזח"א ל"ב א' מקול מחצצים דא קול יעקב מחצצים כמד"א איש הבינים. ופי' במק"מ קול יעקב ת"ת שמכריע בין חו"ג לכן נק' מחצצים. ור"ל דפי' מחצצים מלשון ויחץ את העם. ויחצם לשלשה ראשים שופטים ט' מ"ג. ועד"ו איתא בתרגום יונתן באיוב כ"א כ"א ומספר חדשיו חצצו ומנין ירחוי אתפליגו והיינו כי חו"ג הם מים ואש שהם ב' הפכיים והתפארת שהוא קו האמצעי עושה שלום ביניהם ומכריע ביניהם וענין הכרעה זו היינו ליתן מקום לזה וגם לזה כי ע"פ החסד הי' נמשך גם לשאינו הגון כלל וע"י הגבורה הוא הדקדוק ביותר עד שגם שמים לא זכו בעיניו ותפארת הוא מדה ממוצעת כמו איזה דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה וע"פ רוב מטה כלפי חסד, ואעפ"כ גותן מקום גם לגבורה ומדה"ד כו', נמצא הוא מחצה ומחלק ונותן לכל בחי' חלק הראוי לו וע"י מדה זו הוא התנהגות העולמות. וזהו ענין התורה כשר ופסול היינו כשר הוא נמשך ממדת החסד ופסול ממדת הגבורה. וכמ"ש בתניא בהקדמה ועמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתן בתגוי וההכרעה מה יהי' כשר ומה יהי' פסול זהו ע"י ת"ת ומחין דאו"א הנמשכין בו"א כו', לכן נק' עסק התורה מקול מחצצים שעושים שכל בחי' ובחי' על מקומו יבוא ועי"ז גורם ג"כ להפריד הקליפות מהקדושה כמו באומרו שהוא חייב או פסול הרי דבר ה' הוא הגורר ואומר ששורש בחי' זו לא יגביה א"ע למקום שאינו ראוי לו להתעלות כו' ע"ד מלך במשפט יעמיד ארץ. עיין מזה בד"ה המגביהי לשבת ונתבאר עוד באריכות ע"פ פדה בשלום נפשי והבח הזה בקול העוסק בתורה והו ואשים

דברי בפ"ך כו' ח"ש בא"ר מקול מחצצים אלו האמרים על טמא טמא ועל טהור טהור שעיי"ז גורם כמ"כ למעלה להבדיל בין טמא לטהור וכדפי' בד"ה רני ושמחי גבי ובחי' אחותי שזהו ענין אם תגביהי כנשר כו' משם אור"ך כו' ע"ש היטיב ומ"ש מזה בד"ה ויאבק איש והבדלה זו זהו ענין מקול מחצצים כו' ועיין בזה"ג דמ"א ב' כלל כל מה דאית עשר כתרין דמהימנותא כו' וע"ד כתיב והתקדשתם כו' ועמ"ש סו"ה והבדילה הפרוכת ועיין בזה"ג די"ז א' גבי ויהי מבדיל עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי עאל ביניהו ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטרין כו' וגיהנם נחית לתתא ושגאלא אתכליל בימינא כו' ועיין דצ"ב סע"ב ע"פ חצות לילה אקום כו' קרייה לקוב"ה חצות לילה כו' עד דינקי מתרי גוני כו' ובפ' בא דל"ז ב' שזהו ענין ויחלק עליהם לילה כו' להיות חסדים לישראל וגבורות למצרים נגוף ורפוא כו' ועד"ז הוא ג"כ ענין מקול מחצצים ואפשר דהיינו ע"י הקימה בחצות לילה כו' ואפשר שזהו ענין כל מחלוקת שהיא לשם שמים טופה להתקיים פי' מחלוקת לשון חלוקה והבדלה להבדיל בין הטמא לטהור כו' וסופה להתקיים ועמ"ש בד"ה ציון במשפט תפדה שהמשפט להיות כל דבר על מקומו והקליפות לא יתפרדו לעלות למעלה כו'. וזהו ג"כ ענין מחצצים מאי מחיצה פלוגתא כו'. ועיין עוד ברע"מ ר"פ תשא בענין מחצית השקל איהו כגון חצי ההין ודא ו' ממוצע בין שני ההין דהפי' כי ב' ההין בינה ומל' חצי ההין והיינו המחלק ב' ההין ודא ויי"ז פי' הקול שמתבר וממשיך מה' עילאה שהיא מחשבה עילאה לה' תתאה שהיא הדיבור כו' וע"כ נק' חצי ההין והיינו ממש ענין קול מחצצים כו' גם י"ל ע"ד מ"ש ח"א לא"א ואפריש לון לכתר בגין לאתכללא דא בדא הה"ד ויבדל כו'. וע' ח"ג ע"ז ב' גבי אתא חסד אפריש לון כו'. וענין מ"ש בא"ר והלכות שבת בשבת והלכות מועד במועד, היינו דהא גם בין קדושת שבת לקדושת יו"ט שייך הבדלה המבדיל בין קדש לקדש וכמ"ש והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. והנה כל המצות צריך לקיימן במעשה וגם במחשבה ודיבור וכמ"ש בד"ה ואמרת אליהם את קרבני לחמי ודבור היינו ע"י עסק התורה נמצא כשעוסק בתורה בשבת בהלכות שבת ממשיך אור השבת עליו ע"י הדבור, ועד"ז הלכות מועד במועד וע"כ נק' מקול מחצצים להמשיך כל דבר בעתו עת לכל חפץ תחת השמים כו' וזהו תן חלק לשבעה וגם לשמונה, ופי' במדרש קהלת לשבעה אלו ז' ימי השבת וגם לשמונה אלו שמונת ימי מילה כו' ועוד שם לשבעה אלו ז' ימי הפסח וגם לשמונה אלו שמונת ימי החג, ופי' תן חלק להמשיך לכל א' חלק הראוי לו ע"י קיום התומ"צ, זהו ואנכי איש חלק כי חלק הוי' עמו כו' ה' מנת חלקי כו' וב"ז לפי פי' דמחצצים לשון מחצית, אמנם רש"י והרד"ק פירשו בע"א, רש"י הביא ב' פירושים האחד שהוא לשון מסדרי קרב כמו מלך אין לארבה ויצא חוצץ כולו במשלי ל' כ"ו, והוא ענין גדר וקיבוץ, הב' לשון אבני חלוקי הנחל כמו ויגרס בחצץ שיני באיכה ג' י"ו והרד"ק פי' שהוא לשון חצים וכן בתלים ס"י ע"ז י"ח אף חצצין יתהלכו

שלח דקע"א ע"פ והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים ולכן הוצרכו לבקוע מחנה פלישתים כדי לבקוע לשאוב מים הנ"ל ועמ"ש ע"פ הוהר פ' תזריע דמ"ז ע"פ שיש יתרון לחכ' מן הסכלות כו' והנה הוא ית' נק' מקור מ"ח ושאיבת המים היינו ממקור מ"ח וזהו הקול יעקב הוא בין אינון דשאבין מיא מלעילא כו' והוא נטיל בתרין סטרין וכליל לון בגוי' שהמים הנמשכים בחו"ג הם מחו"ב וכמ"ש במאור"א אות מ' סט"ז מים בבחי' החסדים וגם בבחי' הגבו' כו' מים קרים הם החסדים כו' מים רבים בינה בבחי' גבורות שבה גם כי ונהר יוצא מעדן זהו מים דבינה הנק' נהר ויש בחי' מים דחכמה שהוא מעיין מקור הנהר כו' ומעיין מבית ה' יצא כו', וע' בזהר חוקת דקפ"א ע"א ע"פ המשלח מעיינים בנחלים ר"ל מה שאור אבא מאיר בבינה נמצא יש ב' בחי' מים והם ה"ח וה"ג הנמשכים מאור"א והת"ת כולל ב' הבחי' והיינו שהוא בין משאבים בין דוקא שנמשך בו ב' מיני שאיבה הנ"ל והוא כענין חיבור תושב"ב ותושבע"פ שהם חו"ב ב' בחי' מים הנ"ל.

ח) וזהו ענין מ"ש מקול מחצצים בין משאבים כו', ופי' באליהו רבה פי' מקול מחצצים אלו האומרים על טמא טמא ועל טהור טהור הכל במקומו ובזמנו והלכות שבת בשבת כו' עד ודיני חצצים באדם. ולכאורה אינו מובן מה ענין האומרים על טמא טמא ועל טהור טהור למחצצים דדוחק לומר דמחצצים קאי רק על דיני חציצה. אך הענין ע"פ מ"ש בזח"א ל"ב א' מקול מחצצים דא קול יעקב מחצצים כמד"א איש הבינים. ופי' במק"מ קול יעקב ת"ת שמכריע בין חו"ג לכן נק' מחצצים. ור"ל דפי' מחצצים מלשון ויחץ את העם, ויחצם לשלשה ראשים שופטים ט' מ"ג, ועד"ז איתא בתרגום יונתן באיוב כ"א כ"א ומספר חדשיו חצצו ומנין ירחוי אתפליגו והיינו כי חו"ג הם מים ואש שהם ב' הפכיים והתפארת שהוא קו האמצעי עושה שלום ביניהם ומכריע ביניהם וענין הכרעה זו היינו ליתן מקום לזה וגם לזה כי ע"פ החסד הי' נמשך גם לשאינו הגון כלל וע"י הגבורה הוא הדקדוק ביותר עד שגם שמים לא זכו בעיניו ותפארת הוא מדה ממוצעת כמו איזה דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לערשיה וע"פ רוב מטה כלפי חסד, ואעפ"כ גותן מקום גם לגבורה ומדה"ד כו', נמצא הוא מחצה ומחלק ונותן לכל בחי' חלק הראוי לו וע"י מדה זו הוא התנהגות העולמות, וזהו ענין התורה כשר ופסול היינו כשר הוא נמשך ממדת החסד ופסול ממדת הגבורה. וכמ"ש בתניא בהקדמה ועמ"ש מזה בביאור ע"פ יונתי בתגוי וההכרעה מה יהי' כשר ומה יהי' פסול זהו ע"י ת"ת ומחין דאור"א הנמשכין בז"א כו', לכן נק' עסק התורה מקול מחצצים שעושים שכל בחי' ובחי' על מקומו יבוא ועי"ז גורם ג"כ להפריד הקליפות מהקדושה כמו באומרו שהוא חייב או פסול הרי דבר ה' הוא הגורר ואומר ששורש בחי' זו לא יגביה א"ע למקום שאינו ראוי לו להתעלות כו' ע"ד מלך במשפט יעמיד ארץ, עיין מזה בד"ה המגביהי לשבת ונתבאר עוד באריכות ע"פ פדה בשלום נפשי והכח הזה בקול העוסק בתורה וזהו ואשים

דברי בפיך כו' ח"ש בא"ר מקול מחצצים אלו האומרינו על טמא טמא ועל
 טהור טהור שעי"ז גורם כמור"ב למעלה להבדיל בין טמא לטהור וכדפי'
 בד"ה רני ושמחי גבי ובחי' אחותי שזהו ענין אם תגויהי כנשר כו' משם
 אורידך כו' ע"ש היטיב ומ"ש מזה בד"ה ויאבק איש והבדלה זו זהו ענין
 מקול מחצצים כו' ועיין בוח"ג דמ"א ב' כלל כל מה דאית עשר כתרין
 דמהימנותא כו' וע"ד כתיב והתקדשתם כו' ועמ"ש סז"ה והבדילה הפרוכת
 ועיין בוח"א ד"ז א' גבי ויהי מבדיל עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי
 עאל בינייהו ואפריש מהלוקת ואסכים לתרין סטרין כו' וגיהנם נחית לתתא
 ושמאלא אתכליל בימינא כו' ועיין דצ"ב סע"ב ע"ז חצות לילה אקום
 כו' קרייה לקוב"ה חצות לילה כו' עד דינקי מתרי גונוי כו' ובפ' בא
 דל"ז ב' שזהו ענין ויתלק עליהם לילה כו' להיות חסדים לישראל וגבורות
 למצרים נגף ורפוא כו' ועד"ז הוא ג"כ ענין מקול מחצצים ואפשר דהיינו
 ע"י הקימה בחצות לילה כו' ואפשר שזהו ענין כל מחלוקת שהיא לשם
 שמים טופה להתקיים פי' מחלוקת לשון חלוקה והבדלה להבדיל בין
 הטמא לטהור כו' וטופה להתקיים ועמ"ש בד"ה ציון במשפט תפדה שהמשפט
 להיות כל דבר על מקומו והקליפות לא יתפרדו לעלות למעלה כו' והו'
 ג"כ ענין מחצצים מאי מחיצה פלוגתא כו' ועיין עוד ברע"מ ר"פ תשא
 בענין מחצית השקל איהו כגון חצי ההין ודא ו' ממוצע בין שני
 ההין דהפי' כי ב' ההין בינה ומל' חצי ההין היינו המחלק ב' ההין דא
 וי"ו פי' הקול שמתבר וממשיך מה' עילאה שהיא מחשבה עילאה לה' תתאה
 שהיא הדיבור כו' וע"כ נק' חצי ההין והיינו ממש ענין קול מחצצים כו'
 גם י"ל ע"ד מ"ש ח"א לא"א ואפריש לון לכתר בגין לאתכללא דא בדא
 הה"ד ויבדל כו' וע' ח"ג ע"ז ב' גבי אתא חסד אפריש לון כו' וענין מ"ש
 בא"ר והלכות שבת בשבת והלכות מועד במועד, היינו דהא גם בין קדושת
 שבת לקדושת יו"ט שייך הבדלה המבדיל בין קדש לקדש וכמ"ש והבדילה
 הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. והנה כל המצות צריך לקיימן
 במעשה וגם במחשבה ודיבור וכמ"ש בד"ה ואמרת אליהם את קרבני לחמי
 חבור היינו ע"י עסק התורה נמצא כשעוסק בתורה בשבת בהלכות שבת
 ממשיך אור השבת עליו ע"י הדבור, ועד"ו הלכות מועד במועד וע"כ נק'
 מקול מחצצים להמשיך כל דבר בעתו עת לכל זפק תחת השמים כו'
 זהו תן חלק לשבעה וגם לשמונה, ופי' במדרש קהלת לשבעה אלו ז' ימי
 השבת וגם לשמונה אלו שמונת ימי מילה כו' ועוד שם לשבעה אלו ז'
 ימי הפסח וגם לשמונה אלו שמונת ימי החג, ופי' תן חלק להמשיך לכל א' חלק
 הראוי לו ע"י קיום התומ"צ, זהו ואנכי איש חלק כי חלק הו"י עמו כו'
 ה' מנת חלקי כו' וכ"ז לפי פי' דמחצצים לשון מחצית, אמנם רש"י
 והרד"ק פירשו בע"א, רש"י הביא ב' פירושים האחד שהוא לשון מסדרי
 קרב כמו מלך אין לארבה ויצא חוצץ כולו במשליל ל' כ"ה, והוא ענין חזק
 וקיבור, הב' לשון אבני חלוקי הנחל כמו ויגרס בחצץ שיני באיפה ג'
 י"ו והרד"ק פי' שהוא לשון חצים וכן בתלים ס"י ע"ז י"ח אף חצצ"ד יתהלכו

תרצב אור בשלח התורה

פרשיי כמו חציך ויש שמי שם שהם הנבקים שהם גיכ חציו של מקום וכמיש ויצא כברק חיצו והנה ענין חצים היינו תיבות התפלה כמיש בסידור ע"פ אשר לקחתי מיד האמורי בתרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובבעותי וע"ש שזה ענין קול דממה דקה חה מקול מחצצים וגם י"ל כן על תיבות התורה כי הנה ויצא כברק חיצו היינו במית וכמיש ואת הקולות ואת הלפידים כו' וכמיש במ"א ע"פ אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות דהמגדלות מורות בחיצים כו' וע' בלק"ת בשמואל גבי דרוש יהנתן ודוד בענין שלשת החצים כו' וגם מה שפרשיי אבני חלוקי הנחל ידוע שהאותיות גק' אבנים כו' וכתוב ויבאר לו חמשה חלקי אבנים מן הנחל ופי' בחו"ג פ' פנחס דדמ"ז א' תכ"ט עקב דדע"ב ע"א ער"ש שהם ה' תיבות דשמע ישראל ה' אלקינו הו"ו ובת"ז תיקון כ"א דף י"ט ע"א שהם ה' מדות לך ה' הגדולה הגבורה והת"ת והנצח וההוד והנחל הוא יסוד שבו נמשכים מדות אלו ולכן מן הנחל לקח ה' חלקי אבנים והחל זהו גיכ תיבות אחד שבפסוק שמע ישראל ושוי לון בקירטא שהיא מלי להעלותן לא"א ועי"ז נטבע האבן במצחו של הפלשתי הוא רצון זר הנק' מצח אשה ונה היפך מצח דקדושה כו' הנזכר בד"ה ועשית ציץ ואולי יש לומר חמשה חלקי אבנים כנגד חמשה חומשי תורה עמיש ע"פ תורת ה' תמימה ה' תיבות על כל סדר משה סודי משנה אשר הואי מקבל מה"א עילאה ובמ"א א' ד' ה' חלקי אבנים הי"ג שביסוד דנוק' ויש להעיר מענין ה' אותיות מנצפ"ך והיא מוצאות הדיבור ע' במ"א ה' ס"ו כיו כ"ט ובאות מם סכ"ד מנצפ"ך הם הי"ג כו' וע"י הקלע מעלה המדות וז"א למדות דא"א שלמעלה מהשכל וכן העלאת האותיות לשרשן בד"ה מוחה מימין.

מראה מקומות

מראה מקומות

לפסוקי תנ"ך

(נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן ש"י היטריק)

א

אל תצר את מואב : דברים ב, ט.
אלקים אל דמי לך : תהלים סג, ב.
אם אין פניך הולכים : שמות לג, טו.
אם יגאלך טוב : רות ג, יג.
אם יהי אלקים ושמרני : בראשית כח, כ.
אם יש מכאוב כמכאובי : איכה א, יב.
אם עוונות תשמר : תהלים קל, ג.
אם רחץ הי צואת בנות ציון : ישעי' ה, ד.
אם תגביהי כנשר : עובדי' א, ד.
אם תשיב משבת רגליך : ישעי' נח, יג.
אמר אויב ארדוף : שמות טו, ט.
אמרו צדיק כי טוב : ישעי' ג, י.
אני אמרתי אלקים אתם : תהלים סב, ו.
אני אענה את השמים : הושע ב, כג.
אני ישינה ולבי ער : שו"ש ה, ב.
אנכי עוחד בין הי וביניכם : דברים ה, ה.
אסרי לגפן עירה : בראשית מט, יא.
אעלה אתכם מעני מצרים : שמות ג, יז.
אף בל נסעו : ישעי' מ, כד.
אפריון עשה לו המלך שלמה : שה"ש ג, ט.
אצבע אלקים היא : שמות ח, טו.
ארבע מאות שקל כסף : בראשית כג, טו.
אש תמיד תוקד : ויקרא ו, ו.
אשר הלכו כוי ולשוטם לו שם : שמואל ב'
ז, כב.
אשר נדר לאביר יעקב : תהלים קלב, ב.

אאלפך חכמה : איוב לג, לג.
אבל חרדה גדולה : דניאל י, ז.
אבנים שחקו מיט : איוב יד, יט.
אהבתי אתכם אמר הי : מלאכי א, ב.
אהיה כסל לישראל : הושע יד, ו.
אהל בל יצען : ישעי' לג, כ.
אותותינו לא ראינו : תהלים סה, ט.
אז הוחל לקרוא בשם הי : בראשית ד, כו.
אז יבקע כשחר אורך : ישעי' נח, ח.
אז ידבר יהושע : יהושע י, יב.
אז ימלא שחוק פיניו : תהלים קכו, ב.
אז ישיר ישראל : במדבר כא, יז.
אז תקרא והי יענה : ישעי' נח, ט.
אז תשמח בתולה במחול : ירמי' לא, יב.
אז תתענג על הי : ישעי' נח, יד.
אחד באחד יגשו : איוב מא, ח.
אזחתיו ולא ארפנו : שה"ש ג, ד.
אחרי הי ילכו : הושע יא, י.
אחת היא לאמה : שה"ש ו, ט.
אי לך ארץ שמלכך נער : קהלת י, טו.
איה סופר : ישעי' לג, יח.
איש יהודי הי' בשושן הבירה : אסתר ב, ה.
איש לפי מהללו : משלי כו, כא.
אל תבסחו בנדיביט : תהלים קמו, ג.

תרצה

מראח מקומות

תרצו

הלוך ונסוע הנגבה : בראשית יב, ט.
המאכילך מן במדבר : דברים ה, טו.
הסן הרע הזה : אסתר ז, ו.
הנה אלקינן זה קוינו לו : ישעי' כה, ט.
הנה ישכיל עבדי : ישעי' נב, יג.
הנה אנכי שולח מלאך לפניך : שמות כג, כ.
הנה ספחות נתת ימי וחלדי : תהלים לט, ו.
הנה מטתו שלשלמה : שה"ש ג, ז.
הנה מקום אתי : שמות לג, כא.
הנותן בים דרך : ישעי' מג, טו.
טו, ד.
הנני ממטיר לכם לחם מן השמים : שמות
הנני שלח לכם את אליהו : מלאכי ג, כג.
הפרד נא מעלי : בראשית יג, ט.
הציבי לך ציונים : ירמי' לא, כ.
הר ציון ירכתי צפון : תהלים מח, ג.
הראיני נא את כבודך : שמות לג, יח.
הרוה את הארץ והולידה : ישעי' נה, י.
הרים כדונג נמסו : תהלים צז, ה.
השולח אמרתו ארץ : תהלים קמו, טו.
השמים ושמי השמים לא יכללוך : מלכיםא
ה, כו.
חתייצבו וראו את ישועת ה' : שמות יד, יג.

ו

ואברהם הולך עמס לשלחם : בראשית יח,
טז.
ואד יעלה מן הארץ : ברושית ב, ו.
ואהרן אחיך יהי נביאך : שמות ז, א.
ואחר הרוח רעש : מלכיםא יט, יא.
ואחריתה מרה כלענה : משלי ה, ד.
ואיש כי יקח גוי חסד הוא : ויקרא כ, יז.
ואל אישך תשוקתך : בראשית ג, טז.
ואל הבקר רץ אברהם : בראשית יח, ז.
ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום :
בראשית לו, לא.
ואלה המשפטים אשר תשים : שמות כא, א.
ואלה שמות בני ישראל : שמות א, א.
ואני אהי' לה חומת אש : זכרי' ב, ט.
ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא : דברים
לא, יח.
ואנכי נטעתך שורק : ירמי' ב, כא.
ואנכי תרגלתי לאפרים : הושע יא, ג.

אשר שם צפרים יקננו : תהלים קד, יז.
אשריך ישראל מי כמוך : דברים לג, כט.
את חאור כי טוב : בראשית א, ד.

ז

כאתי לגני : שה"ש ה, א.
בבן אדם שאין לו תשועה : תהלים קמו, ג.
בחבלי אדם אמשכם : הושע יא, ד.
בחכמה יבנה בית : משלי כד, ג.
בחרבי ובקשתי : בראשית מח, כב.
ביום השלישי כו' ותעמוד : אסתר ה, א.
במדבר הזה יתמו : במדבר יד, לה.
במדבר טיני באוהל מועד : במדבר א, א.
בנהר יעברו ברגל : תהלים טו, ו.
בעטרה שעטרה לו אמו : שה"ש ג, יא.
בצאת ישראל ממצרים : תהלים קיד, א.
בצר לך ומצאוך : דברים ה, ל.
ברכי נפשי את ה' : תהלים קג, א. קד, א.
בשוב ה' את שיבת ציון : תהלים קכו, א.
בשתיים יכסה רגליו : ישעי' ו, ב.

ח

גם חשך לא יחשיך : תהלים קלט, יב.
גן נעול אחותי : שה"ש ד, יב.
גרש את האמה הזאת : בראשית כא, י.

ט

דבר אל בני ישראל וישבו : שמות יד, כ.
רבש וחלב תחת לשונך : שה"ש ד, יא.
דודי צח ואדום : שה"ש ה, י.

י

הבו גודל לאלקינו : דברים לב, ג.
חדר הוא לכל חסידיו : תהלים קמט, ט.
הודיעני נא את דרכיך : שמות לג, יג.
הושיעה ימינך וענני : תהלים ט, ז.
החפץ לה' בעולות : שמואל א' טו, כב.
היום לא תמצאוהו : שמות טו, כה.
היכל ה' המה : ירמיה ז, ד.
הים ראה וינוס : תהלים קיד, ג.
היש בה עץ אס אין : במדבר יג, כ.
היש ה' בקרבינו : שמות יז, ז.
היש מספר לגדודיו : איוב כה, ג.
היתה יהודה לקדשו : תהלים קיד, ב.
הלא כה דברי כאש : ירמי' כג, כט.

וזרעתי לי בארץ: הושע ב, כה.
 וחס השמש ונמס: שמות סז, כא.
 וחמושים עלו בני ישראל: שמות יג, יח.
 ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו: בראשית

כה, ב.

ויאמר בועז אל רות: רות ג, ת.
 ויאמר משה אל העם אל תיראו: שמות

יד, יב.

ויאמר משה אליהם אכלוהו היום: שמות

סז, כה.

ויאסף דגליו אל המטה: בראשית מט, לג.
 ויאר את הלילה: שמות יד, כ.

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים:
 שמות יז, ח.

ויבן ה' אלקים את הצלע: בראשית ב, כב.
 ויהושע בן נון נער: שמות לג, יא.

ויהי בשלח פרעה את העם: שמות יג, יח.
 ויהי האדם לנפש חיי: בראשית ב, ז.

ויהי הענן והחושך ויאר: שמות יד, כ.
 ויהרוג ה' כל בכור: שמות יג, טו.

ויובל אבי כל תופש כנור: בראשית ד, כא.
 ויולד ה' את היס ברוח קדים: שמות יד,

כא.

ויוסף הוא המטביר: בראשית מב, ו.
 ויושע ה' ביום ההוא: שמות יד, ל.

ויזרע יצחק בארץ ההיא: בראשית כו, יב.
 ויסע ה' אלקים נן: בראשית ב, ת.

והי הולך לפניהם: שמות יג, כא.
 והי המטיר על סדום: בראשית יט, כה.

והי סביב לעמו: תהלים קכה, ב.
 ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם: במדבר

לג, ב.

וימלא כבוד ה' את כל הארץ: במדבר יד,

כא.

וינס ויצא החוצה: בראשית לט, יב.
 וינער ה' את מצרים: שמות יד, כז.

ויסב אלקים: שמות יג, יח.
 ויסך בזלתים יס: איוב לח, י.

ויסע מלאך האלקים: שמות יד, יט.
 ויספו ענוים בחי: ישעי כט, יט.

ויעל אברם מצרים: בראשית יג, א.
 ויענך וירעיבך ויאכילך את המן: דברים

ח, ג.

ויעקב חלך לזרכו: בראשית לב, ב.
 ויצא בן אשה ישראלית: ויקרא כד, י.

ויצא מבת ציון כל חדרה: איכה א, ו.

ואנשי קודש תהיון לי: שמות כב, ל.
 וארא ותנה רוח סערה באה: יחזקאל א, ז.
 ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט,

ד.

ואת רוח הסומא אעביר: זכרי יג, ב.
 ואתא מרבבות קודש: דברים לג, ב.

ואתח הרס את מסך: שמות יד, טו.
 ואתה מחיי: נחמי ט, ו.

ואותם תחרישון: שמות יד, יד.
 ובאבוד רשעים רנה: משלי יא, י.

ובאו במערות צורים: ישעי ב, יט.
 ובאו האובדים והנדחים: ישעי כו, יג.

וביוט השבת שני כבשים: במדבר כח, ט.
 ובלילה שירה עמו: תהלים מב, ט.

ובן כסיל תוגת אמו: משלי י, א.
 וברא ה' על מכון: ישעי ד, ה.

וברדת הסל על המחנה לילה: במדבר יא,

ט.

וגילו ברעדה: תהלים ב, יא.
 וגם נצח ישראל לא ישקר: שמואליא טו,

כט.

וגר זאב עם כבש: ישעי יא, ו.
 ודבק באשתו והיו לבשר אחד: בראשית

ב, כד.

והחיות רויס: יחזקאל א, יד.
 והיה ביום ההוא יספו: ואל ד, יח.

והיה ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים:
 זכריה יד, ת.

והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול: ישעי

כו, יב.

והיה טעמו כטעם לשד השמן: במדבר יא,

ח.

והיה טרם יקראו ואני אענה: ישעי סה, כד.
 והיה מדי חודש בחודשו: ישעי סו, כג.

והיה כאשר ירים: בשלח יז, יא.
 והישר בעיניו תעשה: שמות טו, כו.

והיתה נפש אדוני: שמואליא כה, כט.
 והמים להם חומה: שמות יד, כב.

וחנה נער בוכה: שמות ב, ו.
 וחניף ידו על חנחר: ישעי יא, טו.

והרוח תשוב אל האלקים: קהלת יב, ז.
 והריחו ביראת ה': ישעי יא, ג.

והשביע בצחצחות נפשיך: ישעי נה, יא.
 והטענו תחת העץ: בראשית יח, ד.

וזח לכס הטמא: ויקרא יא, כט.
 וזרעתי את בני זרע אדם: ירמי לא, כז.

ת רצו מ ר א ח מ ק ו מ ו ת

אשר שט צפרים יקננו : תהלים קד, יז.
אשריך ישראל מי כמוך : דברים לג, כט.
את האור כי טוב : בראשית א, ד.

ב

באתי לגני : שה"ש ה, א.
בבן אדם שאין לו תשועה : תהלים קמו, ג.
בחבלי אדם אמשכט : הושע יא, ד.
בחכמה יבנה בית : משלי כד, ג.
בחרבי ובקשתי : בראשית מת, כב.
ביום השלישי כו' ותעמוד : אסתר ה, א.
במדבר הזה יתמו : במדבר יד, לה.
במדבר סיני באוהל מועד : במדבר א, א.
בנהר יעברו ברגל : תהלים סו, ו.
בעטרה שעטרה לו אמו : שה"ש ג, יא.
בצאת ישראל ממצרים : תהלים קיד, א.
בצר לך ומצאוך : דברים ד, ל.
ברכי נפשי את ה' : תהלים קג, א. קד, א.
בשוב ה' את שיבת ציון : תהלים קכו, א.
בשתיים יכסה רגליו : ישעי' ו, ב.

ג

גם חשך לא יחשיך : תהלים קלט, יב.
גן נעול אחותי : שה"ש ד, יב.
גרש את האמה הזאת : בראשית כא, י.

ד

דבר אל בני ישראל וישובו : שמות יד, ב.
דבש וחלב תחת לשונך : שה"ש ד, יא.
דודי צח ואדום : שה"ש ה, י.

ה

הבו גודל לאלקיני : דברים לב, ג.
הדר הוא לכל חסידיו : תהלים קמט, ט.
הודיעני נא את דרכיך : שמות לג, יג.
הושיעה ימינך וענני : תהלים ס, ז.
החפץ לה' בעולות : שמואל א' טו, כב.
היום לא תמצאוהו : שמות טו, כה.
היכל ה' המה : ירמיה ז, ד.
הים ראה וינזף : תהלים קיד, ג.
היש בה עץ אם אין : במדבר יג, כ.
היש ה' בקרבינו : שמות יז, ז.
היש מספר לגודליו : איוב כה, ג.
היתה יהודה לקדשו : תהלים קיד, ב.
הלא כה דברי כאש : ירמיה כג, כט.

הלוך ונסוע חננבה : בראשית יב, ט.
המאכילך מן במדבר : דברים ה, טז.
הטן הרע הזה : אסתר ז, ו.
הנה אלקיני זה קוינו לו : ישעי' כה, ט.
הנה ישכיל עבדי : ישעי' צב, יג.
הנה אנכי שולח מלאך לפניך : שמות כג, כ.

כ

הנה ספחות נתת ימי וחלדי : תהלים לט, ו.
הנה מטתו שלשלמה : שה"ש ג, ז.
הנה מקום אתי : שמות לג, כא.
הנותן בים דרך : ישעי' מג, טז.
טו, ד.

הנני ממסיר לכם לחם מן השמים : שמות
הנני שלח לכם את אליהו : מלאכי ג, כב.
הפרד נא מעלי : בראשית יג, ט.
הציבי לך ציונים : ירמיה לא, כ.
הר ציון ירכתי צפון : תהלים מה, ג.
הרשיני נא את כבודיך : שמות לג, יח.
הרוח את הארץ והולידה : ישעי' נה, י.
הרים כדונג נמסו : תהלים צו, ה.
השולח אמרתו ארץ : תהלים קמו, טו.
השמים ושמי השמים לא יכללוך : מלכים-א
ה, כו.

חתיצבו וראו את ישועת ה' : שמות יד, יג.

ו

ואברהם הולך עמם לשלחם : בראשית יח, טז.
ואד יעלה מן הארץ : בראשית ב, ו.
ואהרן אחיך יחיי נביאך : שמות ז, א.
ואחר הרוח רעש : מלכים-א יט, יא.
ואחריתה מרה כלענה : משלי ה, ד.
ואיש כי יקח גוי חסד הוא : ויקרא כ, יז.
ואל אישך תשוקתך : בראשית ג, טז.
ואל הבקר רץ אברהם : בראשית יח, ז.
ואלה המלכים אשר סלכו בארץ אדום :
בראשית לו, לא.
ואלה המשפטים אשר תשים : שמות כא, א.
ואלה שמות בני ישראל : שמות א, א.
ואני אהי' לה חומת אש : זכריה ב, ט.
ואנכי חסתר אסתיר פני ביום ההוא : דברים
לא, יח.
ואנכי נסעתוך שורק : ירמיה ב, כא.
ואנכי תרגלתי לאפרים : הושע יא, ג.

וזרעתיה לי בארץ: הושע ב, כה.
 וחם השמש ונמס: שמות טז, כא.
 וחמושים עלו בני ישראל: שמות יג, יח.
 ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו: בראשית
 כד, ב.
 ויאמר בועז אל רות: רות ב, ת.
 ויאמר משה אל העם אל תיראו: שמות
 יד, יג.
 ויאמר משה אליהם אכלוהו היום: שמות
 סו, כה.
 ויאסוף רגליו אל המטה: בראשית מט, לג.
 ויאר את הלילה: שמות יד, כ.
 ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפיידים:
 שמות יז, ת.
 ויבן ה' אלקים את הצלע: בראשית ב, כב.
 ויהושע בן נון נער: שמות לג, יא.
 ויהי בשלח פרעה את העם: שמות יג, יח.
 ויחי האדם לנפש חי: בראשית ב, ז.
 ויהי הענן והחושך ויאר: שמות יד, כ.
 ויהרוג ה' כל בכור: שמות יג, סו.
 ויובל אבי כל תופש כנור: בראשית ד, כא.
 ויולד ה' את היס ברוח קדים: שמות יד,
 כא.
 ויוסף הוא המסביר: בראשית מב, ו.
 ויושע ה' ביום ההוא: שמות יד, ל.
 ויזרע יצחק בארץ ההיא: בראשית כו, יב.
 ויסע ה' אלקים גן: בראשית ב, ת.
 וה' הולך לפניהם: שמות יג, כא.
 וה' המסיר על סדום: בראשית יט, כד.
 וה' סביב לעמו: תהלים קכה, ב.
 ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם: במדבר
 לג, ב.
 וימלא כבוד ה' את כל הארץ: במדבר יד,
 כא.
 וינס ויצא החוצה: בראשית לט, יב.
 וינער ה' את מצרים: שמות יד, כז.
 ויסב אלקים: שמות יג, יח.
 ויסך בולתים יס: איוב לת, י.
 ויסע מלאך האלקים: שמות יד, יט.
 ויספו ענוים בה': ישע' כט, יט.
 ויעל אברם מסצרים: בראשית יג, א.
 ויענך וירעיבך ויאכילך את הסן: דברים
 ת, ג.
 ויעקב חלץ לדרכו: בראשית לב, ב.
 ויצא בן אשה ישראלית: ויקרא כד, י.
 ויצא מבת ציון כל חדרה: איכה א, ו.

ואנשי קודש תהיון לי: שמות כב, ל.
 וארא וזנה רוח סערה באה: יחזקאל א, ד.
 ואשא אתכם על כנפי נשרים: שמות יט,
 ד.
 ואת רוח הסומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
 ואתא מרבבות קודש: דברים לג, ב.
 ואתה הרס את מסך: שמות יד, טו.
 ואתה מחי': נחמי ט, ו.
 ואתם תחרישון: שמות יד, יד.
 ובאבוד רשעים רנה: משלי יא, י.
 ובאו במערות צורים: ישע' ב, יט.
 ובאו האובדים והנדחים: ישע' כו, יג.
 וביום השבת שני כבשים: במדבר כח, ט.
 ובלילה שירה עמו: תהלים מב, ט.
 ובן כטיל תוגת אמו: משלי י, א.
 וברא ה' על מכון: ישע' ד, ה.
 וברדת הטל על המחנה לילה: במדבר יא,
 ט.
 וגילו ברעדה: תהלים ב, יא.
 וגם נצח ישראל לא ישקר: שמואל'א טו,
 כט.
 וגר זאב עם כבש: ישע' יא, ו.
 ודבק באשתו והיו לבשר אחד: בראשית
 ב, כד.
 והחיות רויש: יחזקאל א, יד.
 והיה ביום ההוא יספו: ואל ד, יח.
 והיה ביום ההוא יצאו מ"ח מירוסליט:
 זכריה יד, ת.
 והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול: ישע'
 כו, יג.
 והיה טעמו כסעם לשד השחן: במדבר יא,
 ח.
 והיה טרם יקראו ואני אענה: ישע' סה, כד.
 והיה סדי חודש בחזשו: ישע' סו, כג.
 והיה כאשר ירים: בשלח יז, יא.
 והישר בעיניו תעשה: שמות סו, כו.
 והיתה נפש אדוני: שמואל'א כה, כט.
 והמים להם חומה: שמות יד, כב.
 וחנה נער בוכה: שמות ב, ו.
 והניף ידו על הנחר: ישע' יא, סו.
 והרוח תשוב אל האלקים: קהלת יב, ז.
 ותריחו בירת ה': ישע' יא, ג.
 והשביע בצחצחות נפשיך: ישע' נה, יא.
 והשענו תחת העץ: בראשית יח, ד.
 וזה לכם הסמא: ויקרא יא, כט.
 וזרעתי את ביי זרע אדם: ירמי' לא, כז.

מראח מקומות

תרצח

וסוכה תהי' לחט לצל יומם: ישעי' ד, ו.
ועוז מלך משפט אהב: תהלים צט, ד.
ועינו כעין הבדולח: במדבר יא, ז.
ועל יובל ישלח שרשיו: ירמי' יז, ח.
ועמדו רגליו ביום ההוא: זכרי' יד, ד.
ועשית שנים כרובים זחב: שמות כה, יח.
ועשתה צפרניה: דברים כא, יב.
ועתה יגדל נא: במדבר יד, יז.
ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך:
דברים י, יב.

ועתיק יומין יתיב: דניאל ז, ט.
ופני לא יראו: שמות לג, כג.
ופני אדם לארבעתם: יחזקאל א, י.
ופסח ה' על הפתח: שמות יב, כג.
ופרע את ראש האשה: במדבר ה, יח.
וצבא השמים לך משתחווים: נחמי' ט, ו.
וצדיק יסוד עולם: משלי י, כה.
וצדקה כנחל איתן: עמוס ה, כד.
ורוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
ורחל היתה יפית: בראשית כט, יז.
וריח שלמותיך כריח הלבנון: שה"ש ד, יא.
ושם הגדולה לאה: בראשית כט, סז.
ושמו אותם איש איש על עבודתו: במדבר
ד, יט.

ושמי הוי' לא נודעתי: שמות ו, ג.
ושמרו דרך ה': בראשית יח, יט.
ושמרתם את השבת: שמות לא, יד.
ושפחה כי תירוש: משלי ל, כג.
ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.
ותחסרהו מעט מאלקים: תהלים ח, ו.
ותמלא כדה ותעל: בראשית כד, סו.
ותעמוד לגורלך לקץ הימים: דניאל יב, יג.
ותקח רבקה את בגדי עשו: בראשית כו,
טו.

ותקם את דבריך: נחמי' ט, ח.
ותקם בלדתה: בראשית לה, סו.
ותקם בעוד לילה: משלי לא, טו.
ותרד העיינה ותשאב: בראשית כה, מה.
ותשר זבורה וברק: שופטים ה, א.

ז

זה אלי ואנוהו: שמות טו, ב.
זה השער לה': תהלים קיח, כ.
זכור את יום השבת לקדשו: שמות כ, ת.
זכרתי לך חסד נעוריך: ירמי' ב, ב.
זמיר עריצים: ישעי' כה, ה.

ויקה חמאה וחלב: בראשית יח, ח.
ויקח לו יעקב מקל לבנה: בראשית ל, לו.
ויקרא שמו ה' נסי: בשלח יז, טו.
וירא אלקים את האור כי טוב: בראשית
א, ד.

וירא ישראל את היד הגדולה: שמות יד,
לא.
וירא מלאך ה' אליו בלבת אש: שמות ג,
ב.

וירא ראשית לו: דברים לג, כא.
וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.
וירח את ריח בגדיו: בראשית כו, כז.
וישא יעקב רגליו: בראשית כט, א.
וישב היט לפנות בוקר לאיתנו: שמות
יד, כז.

וישח אדם וישפל איש: ישעי' ב, ט. ה.
טו.

וישימו עליו שרי חסים למען ענותו: שמות
א, יא.

וישמן ישורון ויבעט: דברים לב, טו.
וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
וישתחווה ישראל על ראש המטה: בראשית
מו, לא.

ויחד תהי' לך: דברים כג, יד.
ויחן עוז למלכו: שמואלא ב, י.
ויתעצב אל לבו: בראשית ו, ו.
וכאיש אשר אמו תנחמנו: ישעי' סג, יג.
וכל אדם לא יהי' באהל מועד: ויקרא טו,
יז.

וכרחל לפני גוזזי נאלמה: ישעי' נג, ז.
וכתב לו את משנה התורה: דברים יז, יח.
וכתחו חרבותם לאתים: ישעי' ב, ד.
ולא יכנף עוד סוריך: ישעי' ל, כ.
ולכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז.
ומגיד לאדם מה שיחו: עמוס ד, יג.
ומדברך נאוה: שה"ש ד, ג.

ומי כעמך ישראל: שמואל-ב ז, כג.
ומל ה' את לבבך: דברים ל, ו.
ומלק ראשו מחול ערפו: ויקרא ה, ח.
ומלתם את ערלת לבבכם: דברים י, טו.
ומתחת זדועות עולם: דברים לג, כז.

ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
ונוזלים מן לבנון: שה"ש ד, טו.
ונחזה עליו רוח ה': ישעי' יא, ב.
ונתתי לכם לב חדש: יחזקאל לו, כו.
וסביבו נשערה מאד: תהלים ג, ג.

ישראל אשר בן אחפאר : ישעי' מט, ג.
 יששכר חמור גרם : בראשית מט, יד.
 ישת חשך סתרו : תהלים יח, יב.
 יתום ואלמנה יעודד : תהלים קמה, ט.
 יתן עוז למלכו : שמואל"א ב, י (ויתן).

כ

כאשר יענו אותו כן יובה : שמות א, יב.
 כולם בחכמה עשית : תהלים קד, כד.
 כי אין האיש בביתו : משלי ז, יט.
 כי איל דיעות : שמואל"א ב, ג.
 כי אתח נרי ה' : שמואל"ב כב, כט.
 כי במקלי עברתי את הירדן : בראשית לב, יא.

כי האדם עץ השדה : דברים כ, יט.
 כי הנה הווי יוצא ממקומו : מיכה א, ג.
 כי השעורה אביב : שמות ט, לא.
 כי חלק ה' עמו : דברים לב, ט.
 כי ה' אלקיך אש : זברים ד, כד.
 כי ה' אמר לו קלל : שמואל"ב טז, י.
 כי יהי לאיש בן סורר : דברים כא, יח.
 כי יצר לב האדם רע : בראשית ח, כא.
 כי לא אדם הוא : שמואל"א טו, כט.
 כי לא בחפזון תצאו : ישעי' נב, יב.
 כי לא יראני האדם וחי : שמות לג, כ.
 כי לגוי גדול אשימך שם : בראשית מו, ג.
 כי מלאח הארץ דעה את ה' : ישעי' יא, ט.

כי מנסה ה' : דברים יג, ד.
 כי נער ישראל ואוהבהו : הושע יא, י.
 כי על כל כבוד חופה : ישעי' ד, ה.
 כי עמך הסליחה : תהלים קל, ד.
 כי קרובה ישועתי לבוא : ישעי' נו, א.
 כי שאל נא לימים הראשונים : דברים ד, לב.
 כי שרית עם אלקים : בראשית לב, כט.
 כי תרכב על סוסיך : חבקוק ג, ח.
 כל ארחות ה' חסד ואמת : תהלים כה, י.
 כל חבן הילוד היאורה תשליכוהו : שמות א, כב.
 כל המחלה אשר שמתי במצרים : שמות טו, כו.
 כל הנחלים חולכים אל חים : קהלת א, ז.
 כמים חפנים לפניו : משלי כו, יט.

ח

חי ה' אשר עמדתי לפניו : מלכים"ב ה, טז.
 חיל אחז יושבי פלשת : שמוות טו, יד.
 חיל בלע ויקיאנו : איוב כ, טו.
 חיצו אכלח בס : דברים לב, כג.
 חכמות בחוץ תרונה : משלי א, כ.
 חכמת אדם תאיר פניו : קהלת ח, א.
 חנוך לגער עפיי דרכו : משלי כב, ה.
 חרב לה' מלאח דם : ישעי' לו, ו.

ט

טוב ארץ אפיס מגבור : משלי טז, לב.
 טוב ה' לכל : תהלים קמה, ט.
 טוב ה' לקויו : איכה ג, כה.

י

יאר ה' פניו אליך : במדבר ה, כה.
 יאר פניו אתנו : תהלים טז, ב.
 ה' אורי וישעי : תהלים כו, א.
 ה' איש מלחמה : שמות טו, ג.
 ה' בודד ינחנו : דברים לב, יב.
 ה' בחכמה : משלי יג, יט.
 ה' בצאתך משעיר : שופטים ה, ד.
 ה' יחתו מריביו : שמואל"א ב, י.
 ה' ימלוך לעולם ועד : שמות טו, יח.
 ה' סנת חלקי וכוסי : תהלים טז, ה.
 ה' קנני ראשית דרכו : משלי ח, כב.
 יונתי בחנוי הטלע : שה"ש ג, יד.
 יוקח נא מעט מים : בראשית יח, ד.
 ייראו מה' כל הארץ : תהלים לג, ח.
 יסינך ה' נאדרי בכח : שמות טו, ה.
 ימינך ה' תרעץ אויב : שם.
 יענך ה' ביוס צרה : תהלים כ, ב.
 יערוף כמסר לקחי : דברים לב, ב.
 יעשו עץ גבוה : אסתר ה, יד.
 יפתח ה' לך את אוצרו הטוב : דברים כה, יב.
 יקח המים אל מקום אחד : בראשית א, ט.
 יראו את ה' קדושו : תהלים לד, י.
 יראת ה' ראשית : משלי א, ז.
 יש לי כל : בראשית לג, יא.
 יש לי רב : בראשית לג, ט.
 ישמח ישראל בעושויו : תהלים קמט, יב.
 ישקני מנשיקות פיהו : שה"ש א, ב.

מחשבצות זהב לבושה: תהלים מה, יד.
 מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
 מעוז חיי: תהלים כו, א.
 מפני שיבה תקום: ויקרא יט, לב.
 מצרף לכסף וכור לזהב: משלי יז, ג.
 מקול מחצצים: שופטים ה, יא.
 מרוב אוניס: ישעי מ, כו.
 משכיל לאיתן האזרחי: תהלים פט, א.
 משפט וצדקה ביעקב אתה עשית: תהלים
 צט, ד.
 משתאה לה: בראשית כב, כא.

נ

נאום ה' לאדוני: תהלים קי, א.
 נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.
 נודע ה' משפט עשה: תהלים טו, יז.
 נחלה מבוהלת בראשונה: משלי כ, כא.
 נחמו נחמו עמי: ישעי מ, א.
 נסית ימינך תבלעמו ארץ: שמות טו, יב.
 נכון כסאך סאז: תהלים צג, ב.
 נער הייתי גם זקנתי: תהלים לו, כה.
 נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו.
 נצב לריב ה': ישעי ג, יג.
 נקבה תשוב גבר: ירמי לא, כא.
 נתיב לא ידעו עיט: איוב כה, ז.

ס

סולם מוצב ארצה: בראשית כה, יב.
 סומך ה' לכל הנופלים: תהלים קמה, יד.
 סוס ורוכבו רמה ביט: שמות טו, א.
 סלסלה ותרוממך: משלי ד, ח.

ע

עד שהמלך במטיבו: שה"ש א, יב.
 עוד כל ימי הארץ זרע וקציר: בראשית
 ה, כב.
 עולט חסד יבנה: תהלים פט, ג.
 עין בעין יראו: ישעי יב, ח.
 עיני האדם לא תשבענה: משלי כו, ב.
 (ועיני).
 עת אשר שלט האדם: קהלת ח, ט.

פ

פזר נתן לאביונים: תהלים קיב, ט.
 פיה פתחה בחכמה: משלי לא, כו.

כרחל לפני גוזזי נאלמה: ישעי נג, ז.
 (וכרחל).

כשושנה בין החוחים: שה"ש ב, ב.
 כתובים באצבע אלקים: שמות לא, יח.
 כתפארת אדם לשבת בית: ישעי מד, יג.

ל

לא ימוע ספר התורה הזה מפין: יהושע
 א, ח.

לא ידעתי את ה': שמות ה, ב.
 לא יחפוץ כסיל בתבונה: משלי יח, ב.
 לא ישב אדם שט: ירמי ב, ו.
 לא לנו כו' כי לשמך: תהלים קטו, א.
 לא תוסיף תת כחה לך: בראשית ד, יב.
 לא תשתחוה לאל אחר: שמות לו, יח.
 לגוזר יט סוף לגזרים: תהלים קלו, יג.
 להבדיל בין הטמא: ויקרא יא, מז.
 להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
 לך אמר לבי בקשו פני: תהלים כו, ח.
 לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה.
 לכתך אחרי במדבר: ירמי ב, ב.
 למען אנטנו הילך בתורתי: שמות טו, ד.
 למען יזמרך כבוד ולא ידום: תהלים ל,
 יג.
 למען תהיה תורת ה' בפין: שמות יג, ט.
 לטוסי ברכבי פרעה: שה"ש א, ט.

מ

מגלה עמוקות מני חסך: איוב יב, כב.
 מגיד מראשית אחרית: ישעי מו, י.
 מה רב טובך אשר צפנת ליראיך: תהלים
 לא, כ.

מה רבו מעשיך: תהלים קה, כד.
 מה תצעק אלי: שמות יד, טו.
 מוליך לימין משה: ישעי סג, יב.
 מזה ומזה הם כתובים: שמות לב, טו.
 מטה עוזך ישלח ה' מציון: תהלים קי,
 ב.

מי זאת עולה מן המדבר: שה"ש ג, ו.
 מי חויי אשר אשמע בקולו: שמות ה, ב.
 מי יתן מציון ישועות ישראל: תהלים נג,
 ז.

מי כמוכה באלים ה': שמות טו, יא.
 מים גבוים ימתקו: משלי ט, יז.
 מטצרים קראתי לבני: הושע יא, א.

ש

שאו ידיכם קודש : תהלים קלה, ב.
 שבע יפול צדיק וקם : משלי כה, טז.
 שדי לא מצאנוהו : איוב לו, כג.
 שום תשים עליך מלך : דברים יז, טו.
 שירו לה' שיר חדש : תהלים לג, ג.
 שלחך פרדס רמונים : שה"ש ד, יג.
 שמוע מזבח טוב : שמואל"א טו, כב.
 שמחו צדיקים בה' : תהלים צו, יב.
 שממית בידים תתפש : משלי ל, כח.
 שמן משחת קדש : שמות ל, כה.
 שמש ומגן ה' אלקים : תהלים מד, יב.
 שני העומר לאחד : שמות טז, כב.
 שער החצר הפנימית : יחזקאל מו, א.
 שראשי נמלא טל : שה"ש ה, ב.
 ששה משמותם על האבן האחת : שמות כח, י.

ת

תורה צוה לנו משה : דברים לג, ד.
 תחת אשר לא עבדת את ה' : דברים כח, מז.
 תיזל כטל אמרתי : דברים לב, ב.
 תמים תהיה עם אלקיך : דברים יח, יג.
 תען לשוני אמרתיך : תהלים קיט, קעב.
 תשורי מראש אמנו : שה"ש ד, ח.
 תתחדש כנשער נעורייכי : תהלים קג, ה.

פעלת ה' מקדש אד' : שמות טו, יז.
 פקודי ה' ישרים משמחי לב : תהלים יט, ט.

פרזות תשב ירושלים : זכרי' ב, ת.

צ

צדיק אוכל לשובע נפשו : משלי יג, כה.
 צוארך בחרוזים : שה"ש א, י.
 צור ילדך תשי : דברים לב, יח.
 צחוק עשה לי אלקים : בראשית כא, ו.

ק

קדמו שרים אחר נוגנים : תהלים סח, כו.
 קדש יח"י גדל פרע : במדבר ו, ה.
 קדש ישראל לחי' : ירמ' ב, ג.
 קול דודי דופק : שה"ש ה, ב.
 קול ה' בכוז : תהלים כט, ד.
 קראי מועד : במדבר טז, ב.

ר

ראה נתתי לפניך : דברים א, ח.
 ראשית חכמה יראת ה' : תהלים קיא, י.
 רבבה כצמח השדה נתתיך : יחזקאל טז, ז.
 רבות בנות כוי ואת עלית על כולנה : משלי לא, כט.
 רם על כל גויט ה' : תהלים קיג, ד.
 רמה קרני בחו"י : שמואל"א ב, א.
 רק חכטא אנדל מסך : בראשית מא, מ.

מראה מקומות

למאמרי רו"ל

(נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חימריק)

- עמוד שנה**
בגמרא ר"פ חלק: סנהדרין צב, ב.
- עמוד שנה**
בשה"ש רבה ע"פ בסנך ערימת חטים:
ז, ג.
- עמוד שנה**
בפסח על התבואה: ר"ה סז, א. תנחומא
האזינו ז.
- עמוד שנה**
ישראל לי ראש: תו"א ס"פ שמות. ולקו"ת
ס"פ שלח בארוכה.
העוה"ב אין בו לא אכילה: ברכות יז, א.
זחיג רלו, ב.
- עמוד שנה**
יפה שעה אחת: אבות ה, יז.
פב"ת דפסחים: קיט, ב.
- עמוד שנה**
שתוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר:
ב"ר סא, ד.
- ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד. ת"ו
ת"ו ו בסופו.
שעורה שיעור ה': זחיג קסח, ב.
- עמוד שם**
כבדייתו של עולם: שבת עז, ב.
ואורייתא דנפקא טחכמה: זחיב קכא, א.
- עמוד שם**
עשרה דורות מאדם עד נח: אבות ה, ב.
וקרו ל"י אלקא דאלק"י: מנחות קה, א.
- עמוד שם**
בזאו ונחשוב חסגונו של עולם: ביב
עה, ב.
משארז"ל מניד לאדם: חגיגה ה, ב.
במד"ר באסתר ע"פ אחר הדברים האלה:
ז, א.
- עמוד שם**
הנזכר בסי"י: ע"א מ"ו.
שהקריב את לבנו לאביהם שבשמים:
תנחומא בשלח ה' שמו"ר כא, ה. שהשיר
ב, ל.

תשנ

מראה מקומות

תשר

עמוד שער

רמ"ח פקודין... דמלכא: ראה ת"ז ת"י ל.
זלית שמאלא בהאי עתיקא: זח"ג קכט, א.

עמוד שפה

רפ"ק דנזיר: ב, א.

עמוד שפה

אסור לאדם: ברכות לא, א.

עמוד שפה

לעולם ירגיז אדם יצ"ם: שם ה, א. זח"א
רב, א. וראה הערת כ"ק ארמור שליט"א
בספר השיחות ה'תש"א ע' 59.

עמוד שער

כי טוב לגנוז: תגיבה יב, א.
אין הברכה שורה: תענית ה, ב. ב"מ מב,
א. זח"א רב, א.
דבר ה' זו גילוי שכינה: ראה שבת קלח,
ב.

עמוד שער

טי"ג לחכמה שתיקה: אבות ג, יג.
בקושי הונירו לדבר: ראה ירושלמי שבת
פס"ה, ה"ג.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנ"ו, ב.
רנ"ה, ב. ת"ז ת"י כ"א (סא, ב).

עמוד שער

בירושלמי פ"ו זשבת: ה"ד.
בצלותי ובבעותי: תרגום אונקלוס בראשית
מח, כב. וראה ב"ב קכג, א.
ויקח רסח... רמ"ח תיבין דק"ש: במדבר
כה, ז. זח"ג ברע, א. וראה זח"א קא,
א. לקוית תצא לת, א.
לעולם ירגיז אדם: זסמן לעיל ע' שסט.

עמוד שער

ועס"ש ע"פ כי תצא: ראה אה"ת שם.
הנותן ספתו בין צפון לדרום: ברכות ה,
ב.

עמוד שער

כשגלו למצרים שכינה עמחם: מגילה כט,
א.
הישן תחת המטה בסוכה: סוכה ב, ב.

עמוד שער

זכום של ברכה: זח"א א, א. ת"ז ת"י מד
(דף פה, ב).

עמוד שער

בגבורה של תורה: שבת י, א.
אנכי ולא יהי' לך: מכות כה, א.
סח ירך בסתר: מ"ק סו, א.

עמוד שער

פ' במה אשה: שבת סג, א.
מכילתא הובא בילקוט: פי בשלח רמז
דכו.

לא ניתנה תורה רק לאוכלי הסן: מכילתא
בשלח יו. תנחומא שם כ.

פ"ח דביק: צב, ב.

ז"א בעתיקא אחיד ותל"י: זח"ג רצב, א.
ונתבאר בתו"א בדיה בביאור לדיה זכור
את יום השבת. ודיה להבין ב"י ענין
האבות הן הן המרכבה, לקוית ס"ס שמיני
ועוד.

עמוד שפה

אלקים גימטי הסבע: פודס ש"ב ס"ב.
בשליה שער האותיות (פס, א) משמע קצת
שכן הוא בזהר.

עמוד שער

נובלות חשי"ם תורה: ב"ר יו, ז. נתבאר
בע"פ שער הכללים ספ"א.
אני ובית דיני: שמור' יט, ה.

עמוד שער

איסתי גדול: זח"ב רלה, א. ראה זח"ג ה,
א. (זהר חדש תשא מד, א. חקת גא, ד).

עמוד שפה

בקחלת רבה ע"פ טובה חכמה: ט, ית.

עמוד שפמ

יותר ראתה שפחה על היס: מכילתא בשלח
ב. ורש"י שם טו, ב. זח"ב סד, ב. זח"ג
כב, ב.
ביוצר אור ימסמס בתפילין של יד: ע"ח
שער הכחנות ענין יוצר אור.

עמוד ת

מי כמוך באילמים: גיטין נו, ב.
שרו של עולם אמרו: יבמות טז, ב. זהר
חדש ט' יתרו פה, ב.

עמוד תא

אבא יסד ברתא: זח"ג רמות, א. רנו, ב.
רנה, א. ת"ז ת"י כא (סוג ב).
בפ"ה דכתובות: גט, ב.

עמוד תב

איתא בזהר: ת"ז ת"י ע.

עמוד תו

מ"ש בזהר דאית חסד: זח"א ריט, א.
ממ"ש רבינו ע"פ כאשר השמים: תו"א
פ' בראשית.

עמוד תח

ורחל שהיא כנסת ישראל: בראשית רבה
פב, יא.

עמוד תפ

ע"פ ותשתחוו לאלומתי: ראה אהדת ט
וישב דף ערב, ב.
לעבור תחלה את הנהר: ראה לקרית ט'
צו דף יא, ד.
וכמ"ש בזהר: פ' בשלח טח, א.

עמוד תי

דלקטן ע"פ אלו פינו: בעמוד תיא.

עמוד תיא

יכול כסוני: ויקד כה, ט.

עמוד תיב

ת"ר עמודי אור: טרדס ש"ח פ"ג.
וכמ"ש בע"ח... שהמקיף מצחצח: שער ב
ענף ג. תו"א דף צא ג. המשך תרס"ו
בתחלתו.
ואבא יונק ממזל הח': ראה זח"ג רפס,
ב ובכ"מ.

עמוד שצ

כל מה שיש ביבשה: וולין קבו, א.

עמוד שצא

משה שהוא בחי' דעת: ראה מאורי אור
אות מ' סעיף גה ובי"ג שם.

עמוד שצב

בבריאח... מיט"ט ביו"ד: מגדל דוד
להרדב"ו שערי גן עדן שער האותיות א
דרך ד.
ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
ממ"ש וסנדל קושר כתריס לקונו: זח"א
קסו, ב. זח"ב נח, א. זח"ג רנב, ב. וראה
הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמ'
תשי"ח ע' רב.
נהפך חתנין למטה: ראה שמות ז, י.

עמוד שצג

אלא לשון ברא: ראה ראבי"ע שכתב שכן
אמרו רובי המפרשים, והשיג עליהם.
בגמרא דחגיגה פ"ב: יב, א.
אשר ברא אלקים לעשות ופ"י לתקן: ראה
פרש"י לבראשית רבה פ"א, ז.

עמוד שצד

בעשרה מאמרות נברא העולם: אבות ה, א.

עמוד שצו

ואין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה פ"ג
ה"ח.

עמוד שצט

שראתה שפחה על היס: נסמן לעיל בע'
שפט.

תשו

מראה מקומות

עמוד תיר

חיי חוליות . . חיי ברכאן דצלוחא: ברכות
כתב ב.
בקייס אמרו דזיל: שמור סכיג.
שיצחק . . מלמטה למעלה: ראה יהל אור
ע קא.

שהיש בפסוק דומה דודי לצבי: ב, ס.
וקייס בינתיקא וליא: זחיב מת, א.
בדה הווינו השטיס: ראה גם באוהית
שם ע איתרמו.

עמוד ונמו

עמוד תכא
בקייס לייב גזריס: חרנום ינתן בן
עויאל. מכילתא ותנחומא עיס ואתה הרם.

לחכימא ברמיזא: זחיג רכט, ב.
בביאור גיפ ולא אבה: לקוית מי כי תצא
ובאוהית שם הגהות עיו.
מזהו היקל של יעקב אבינו עיה: מדרש
אגדה וישלח מב.

עמוד ונמו

עמוד תכב
התורה נקי ונבלות חכמה: ביר יז, ז.
נתבאר בעיה שער הכללים ססיא.
בקהלת ציג א: ג יח.

מחזורים . . מיוחדים בנפש: ראה לקוסי
תורה ויקרא ד, ב.
על שלשה דברים הטולם עומד: אבות א, ב.
תפלה עכנגד קרבנות: ברכות כו, א. זחיג
כתב ז.
למוציאום בפח דוקא: עירובין נד, א.

עמוד תיז

עמוד תכג
בגלותא סליק לעילא: זחיג ז, ב, כ, ב.
במצרים סיצר מי: ראה לקוית להאריותיל
פי וישב דיה ועתה כוי יוסף.
קרו ליי אלסא דאלקיי: מנחות קה, א.

עמוד תיז
אית רזון ואית רצון: ראה תויא ריפ
ויקהל.

עמוד תיח

עמוד תכו
אנכי ולא יהי לך: מכות כה, א.

עמוד תיח
ואיתא בזחר: זחיג קנה, א.
ויעקב הוא בריח התיכון: זחיג קסו, א.
ראה זחיב קעה, ב.
יעקב ינותיות יבקע: זחיג קה, א. ראה
עיה שער הכללים פיי. שער הארת המוחין
סיא.

עמוד תיט

עמוד תכז
דלית שסאלא בהאי עתיקא: זחיג קעט, א.

עמוד תיט
בני פווקים ויסע ויבא ויס: שמות יד,
יט, כ, כא.
שבת נ' בת: ראה לקוית שהיש לת, א.
מקבלת מהשין גי אבות: תיז חי נא.
תפילת ערבית רשות: ראה ברכות כז, ב.
זחיא כג, ב. קלב, ב. רכט, ב. זחיב קל,
א. גיסב, א. זחיג רמב, א. רסד, א.

עמוד תכ

עמוד תכח
בבוך שמות ויקרא בסד פי בשלח: ראה
המאמר שלאחיזו.

עמוד תכ
ע"פ וזמור דוד: יהל אור ע קא.

עמוד תכט
בבינה התגלות עתיק: ראה זחיג קעיה, ב.
תויא ריפ לך לך.
וכיס שנאמר לי: ויקיר ב, ב. וכספרי
בהעלותך יא, טז.

עמוד תל
בינה שבה התגלות עתיק: גסמן לעיל בעי
תכט.

אפילו שיחת חולין טלו : ע"ז יט, ב.
שנובלות חשיט תורה : נסמן לעיל עמוד
שפו.

שיעור שופר ספח : ר"ה כו, ב. שו"ע אדה"ז
סי תקמ"ו טע"י יג.

עמוד תלא

בבוך שמות פ' בא : ראה לקמן ע' תנה,
והמאמר שלאחריו.

עמוד תלב

כמאמר רז"ל פ"ט דשבת : פו, א.

עמוד תלג

אנת הוא חכים ולא בחכי ידיעא : ת"ז
בהקדמה (פתח אליהו).
בגין דישתמודעון ליה : זח"ב מב, ב.
דבראשית נמי מאמר הוא : ר"ה לב, א.
מארז"ל בחגיגה : יב, א.

עמוד תלד

טפ"ג דפסחים : ג, א.
ועשיתם אתם כו' כאלו עשאוני : ויקרא
כו, ג. זח"ג קיג, ב. וראה ויק"ר לה, ז.
על ג' דברים העולם עומד : אבות א, ב.

עמוד תלה

תפלה במקום קרבנות : ברכות כו, ב. זהר
ח"ג כה, ב.
נטה שמאלו וברא ארץ : ראה פרדריא פי"ח.
זח"ב כו, א. לו, א. פה, ב.
רוח צפונית מנשבת : מדרש תהלים כב, ח.
ארי' דאכיל קרבנין : זח"א ו, ב. זח"ב רעה,
א. זח"ג יו, א.

עמוד תלו

עולם ברור ראית : ב"ב י, ב.
כל הקורא ק"ש : ברכות יד, ב.

עמוד תלז

ועמ"ש ע"פ כל הולך על גחון : ראה אוה"ת
ויקרא ע"ס זה.
דאורייתא וקוב"ה כולא חד : מובא בתניא
רפכ"ג בשם הוהר. וראה זח"א כד, א.
זח"ב ט, א. לקו"ת נצבים ר"ה כי קרוב
אלק — ולהעיר ג"כ מתיקונים ת"ו ו
ותי כב. (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
בספר המאמרים ת"ש ע' 66).

עמוד תלח

וכמ"ש בזהר : זח"ג קמט, ב.
אבא יונק סמזלא : ראה זח"ג רפט, ב
ובכ"כ.

שתלת קשרין מתקשרין : צ"ע דבזהר (ח"ג
עב, א) לא נאמר ג' קשרין, כי אם ג'
דרגין כו' אמנם בודאי נמצא באיזה מקום
בזהר או בת"י בלי ג' קשרין, וכפי הנראה
אדמו"ר הוקן אמר בכל פעם בלשון ג'
קשרין שכן נזכר ה"ל בכל הדרושים (ר"ה
ובכן יתקדש תרג"ז בהחלק שלא הועתק)
(הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המ"א
ת"ש ע' סא) ובספר המפתחות עמוד
470 מצ"ן כ"ק אדמו"ר שליט"א וז"ל
"באגה"ק חסדי ה' — מהר"ק — סוטו
גכתי"ק אדה"ז ה"ל ג' דרגין עכ"ל.
ז"א בעתיקא : נסמן לעיל ע' שפ.

עמוד תמ

אין מלך בלא עם : עמק המלך שער שעשועי
המלך רפ"א. סי החיים פ' באולה פ"ב.
כחיי וישב לח, ל. תניא ח"ב פ"ז.

עמוד תמא

ראתה שפחה על היס : נסמן לעיל בע'
שפט.
כל מה שיש ביבשה : חולין קכו, א.

עמוד תמב

ארז"ל ע"פ ותחטרהו : ר"ה כא, ב.
התגלות עתיק הוא בבינה : ראה זח"ג קעת,
ב. תוי"א ר"פ לך לך.

עמוד תמג

ישראל ישר א"ל : ת"ז בהקדמה.

עמוד תמד

אורייתא מזכמה נפקת : זח"ב קכא, א.
שארז"ל ע"פ כי ב"יה ה' צור עולמים :
מנחות כט, ב.

מראה מקומות

תשח

עמוד תנח

פר שהקריב אדח"ך : ע"ז ת, א.
בסידור . . והנה לחבין : בהוצאת קה"ת
(ברוקלין תשכ"ה) הוא בדף רסח, ג.
בסופלא מסך : חגיגה יג, א. זח"ב ער, ב.

עמוד תנפ

אהרן שודמ"ט : זח"ג כ, א. קעז, ב. קמ, ב.

עמוד תפ

בת נדיב בתו של אברהם : חגיגה ג, א.
ע"פ ושחט כו' צפונה כו' : אה"ת ויקרא ע'
ז.
על ג' דברים העולם עומד : אבות א, ב.

עמוד תסא

קדושה מביאה לידי ענוה : ע"ז כ, ב.
בעשרה דברים נבח"ע : חגיגה יב, א.

עמוד תסב

במאמר אחד יכול לחבראות : אבות ה, א.
ועשיחם אותם אתם כתיב : ויקר' לה, ז.

עמוד תסג

תפלה במקום עבודת הקרבנות : ברכות כו,
א. זח"ג כח, א.
לעולם ירגיז אדם : גסמן לעיל בע' שסט.
וכמארז"ל . . זחו חבושה : מכילתא שם.
גדרים כ, א.
ארי' דאכיל קרבנין : גסמן לעיל בע' תלה.
עולם ברור ראית : בי"ב י, ב.

עמוד תסד

במדרש ע"פ ותהילתי : שמור' כמ, ט.
דשיחת חולין של ת"ח : ע"ז יט, ב.

עמוד תסה

האבות . . בכל מכל כל : סוטה ה, א. בי"ב
י, א. זח"ג רנז, א.

עמוד תסו

בעצרת על פירות האילן : ר"ה סז, א.

עמוד תמ

זאבא יונק מסזל : ראה זח"ג רמט, ב.
ובכ"מ.

עמוד תמו

ט"ט וסמ"ך שבלוחות : שבת קה, א.

עמוד תמז

בינה יתירה ניתנה באשה : גדה מה, ב.

עמוד תנ

תרי"ן עמוד' אור : מדרש ש"ח פ"ג.
ויפה שעה א' : אבות ה, יז.

עמוד תנו

נק' מצות הסזן : ראה לקר"ת ט' במדבר
ביאור לוי"ה וידבר גר' אנכי סי"ב ופי'
ואתחנן י"ה למען תירא ועוד ולהעיר
מבי"ב ק.ט, א. ותוספתא גנעים פ"ג :
גזירת מ"ך היא, כנוסח הברכות : מלך
העולם איזר קדשנו במצותיו ועוה. (הערת
כ"ק אדנו"ר שליט"א בשה"מ ת"ש ע'
מת).

עמוד תנ"י

אין דע יורו מלמעלה : ב"ר גא, ה. תנחומא
וירא ית. מדרש תהלים קמט, א.

עמוד תנח

ארי' עילאה דאכיל קרבנין : גסמן לעיל בע'
תלה.
אפר א' פו כמ"ש במ"א : ראה לקר"ת חקת
ס, ב.

עמוד תנו

במדר' בשח"ש ע"פ מי זאת עולה : ג, ה.
לית שסאלא בחאי עתיקא : זח"ג קכט, א.
ראה שם רמט, א.
ועשיחם אונ' כאלו עשאוני : גסמן לעיל בע'
תלה.
אין מעידין אלא על פ"פ עם החוסט : יבמות
קכ, א. וש"נ.
בספד"צ רמ"ב : זח"ב קעז, א.

תשמ מראה מקומות

עמוד תפז

וזשארזיל . . מן העצרת עד החג : ירושלמי
שבת פ"ב ה"ו.

עמוד תעה

נוגע ואינו נוגע : ירושלמי חגיגה ב, א.

עמוד תפח

שכל מה שיש ביבשה : חולין קכו, א.

עמוד תפ

נמלך בנשמותיהן של צדיקים : רות רבה פ"ב
ג

כשתגיעו לאבני שיש : זח"א כו, ב. תגיגה
יה, ב.

בגמ' פ"ק דב"ב : טז, ב.

עמוד תפמ

ברבות בשח"ש : ז, י.

אע"פ שלא טליק ביה נהורא : זח"ג קסת, א.
ישראל לי ראש : תו"א ס"פ שמות. ולקו"ת
ס"פ שלה בארוכה.

עמוד תפג

אצילות . . מלשון ויאצל : ראה תו"א פ'
וירא יד, א.

עמוד תע

בשח"ש רבה ע"פ אל יחסר המזג : ז, ב.

עמוד תפד

בדרוש. דמגול דדור הפלגה : תו"א דף י, ב.

עמוד תעב

אהרן שושדח"ש : זח"ג כ, א. קעז, ב. קפ, ב.

בת נדיב בתו של אברהם : חגיגה ג, א.

ע"פ ושחט אותו : אוה"ת ויקרא ע' ד.

במד"ר ע"פ ויזכור אלקים את רחל : ב"ר עג.

על ג' דברים העולם עומד : אבות א, ב.

דק"ט בעתיקא תליא : זח"ב מה, א.

עמוד תפו

ובפ"ק דברכות : ז, ב.

עמוד תפז

מיכאל מקריב נשמות : זח"א ט, א. ז"ח פ'
לך לך כה, א. וראה תוספות סוף מנחות.

לאשתאבא בגופא דמלכא : זח"א ר"ז, ב.

נחורא תתא קארי תדיר : ת"ז ת"י ה.

עמוד תעג

דורשי רשומות אמרו : ב"ק טב, א. סנהדרין

קה, ב.

שכר מצוה מצוה : אבות ד, ב.

עמוד תעז

א"ת מורשה אלא מאורסה : ברכות נו, א.

פסחים מט, ב.

וישראל מתקשרא באורייתא : זח"ג עג, א.

כל העוסק בתורה לשמה : תענית ז, א. זח"א

קסד, ב.

בראשית בשביל התורה : ראה ב"ר פ"א

ד. ויק"ר סל"ו ד. רש"י ורמב"ן בראשית

א, א.

מהתורה דמחכמו נפקת : זח"ב קכא, א.

עמוד תעד

ברמ"ח ת"י דק"ש הוא רומ"ח : נסמן לעיל

בע' שעד.

אמר הסעתיק : זהו לשון כ"ק אומ"ר הציצ.

עמוד תעה

חפלוגתא שבגמרא : ברכות יג, א וש"ב.

עמוד תעז

דלאו מכל אינון סדות איהו כלל : ת"ז

בהקדמה (פתח אליהו).

ופ"י בזוהר דכליל כולחו : זח"א יט, א.

רמ"ח מ"ע חס רמ"ח אברים דמלכא : ראה

ת"ז ת"י ל.

נחדין קמצא : ב"ר כא, ה.

עמוד תעא

ועשיתם . . כאלו עשאוני : נסמן לעיל בע'

תלד.

מה שראתה שפחה על חיס : נסמן לעיל בע'

שפט.

תשי מראה מקומות

עמוד תצב

ישראל ישר א"ל : ת"ז בהקדמה.
ברא כרעא דאבוה : יונת אלם רפ"ב. וראה
התוסי יבצות ג א ד"ה מקמי.

עמוד תצד

שקייס בעתיקא תליא : זחיב מת, א.
מחשבתן של ישראל : ב"ר בתחלתה.
ע"פ הזהר ייצא : קמת, ב.
משה זכה לבינה : ראה ר"ה כא, ב.

עמוד תצז

קשה לזחגן כקייס : סוסה ב, א. סנהדרין
כב, א.

עמוד תצח

סדיה שמאל... שבפי תשא : תורה אור דף
פה ג

עמוד תצט

התגלות עתיק הוא בבינה : ראה אוה"ת
דרושים ליהוה"ם ע' איתקצב.

עמוד תק

במקום גדולותו : מגילה לא, א. (ע"פ הגירסא
בילקוט שלעוני תהלים רמו תשצד. פיה"מ
להרמב"ם אבות פי"ד מ"ד. סוד יצחק
בערכו. פסיקתא זוטרתי עקב יו"ד, יז. בחי
עקב יוד, יח. עבודת הקודש ח"ג פ"ב.
שליה פי קרח ופי עקב. רוקח בהקדמה.
נוסח ויתן לך — במקום שאומרים זה
בויתן לך — שדה צופים על מגילה, ועוד.
וראה בא"י הים שדוקא גירסא זו מדוייקת
— וא"כ אין צורך למה שנדחק בנוע
ביהודה מז"ת אר"ח סי' כ"ג. (הערות כ"ק
אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ת"ש ע'
40)

עמוד תקג

צח לי ואדוכ למצרים : שהשיר ה, ט.
כמארז"ל ע"ג ואלה המשפטים : שמו"ר ל, ג

עמוד תקד

כינור של יחזק"ם : עירובין יג, א.

עמוד תקה

קייס בעתיקא תליא : זחיב מת, א.
מי יעלה לנו השמיטה ר"ת טילה : ת"ז
בהקדמה בתחלתה. ת"י כב (סוה ב, סו, א).
ת"י ע' (קלא, א).

עמוד תקח

אם אני כאן הכל כאן : סוכה ג, א.

עמוד תקי

וארז"ל בה' בראם : מגחות כס, ב.

עמוד תקיא

כמה ארך אפיים לפניו : אבות ה, ב.

עמוד תקיב

וכמארז"ל ע"פ רמה בים : מכילתא ע"פ זה.
צח לי ואדוכ למצרים : שהשיר ה, ט.
ע"פ ויהי בישורון סלך : ראה אוה"ת פי
וזאת הברכה ע' איתתסא.
אין עצבות לפני המקום : חגיגה ה, ב. זחי"א
קסג, א.

עמוד תקיד

ובקאלת רבה ע"פ דברתי עם לבי : א, טו.
זמי"ש בענין שמחת חו"כ : ראה תו"א בהוספי
דף קו, א.
ע"פ ויצווס : אוה"ת פי' וארא ע' קצו.
שמש בשבת צדקה לעניים : תענית ח, ב.
חרי"ג מצות... תר"ץ עמודי אור : סדרס
ש"ת פ"ג.
ועשיתם אותם אתם כתיב : ויקיר לה, ז.
רמ"ח מ"ע... דמלכא : ראה ת"ז ת"י ל.

עמוד תקפו

בד"ה לסוסתי בהביאור : תו"א פי' בשלח דף
סה, א.

בד"ה אז ישיר : שם דף סב, ד.
תפילין דמארי עלמא : ברכות ה, א. זחי"א
רטו, ב.

עמוד תקפז

וכבריייתו של עולם : שבת עז, ב.

תשיא

מראה מקומות

יונק מעורף ז"א — ולכאורה זהו משגיח בכ"מ שיניקת החיצונים היא מחיצוניות המקיף ומריבוי הצמצומים דסנימרי. וכן משמע בדאי"ח במקומות הנ"ל. אבל במ"ח זכו' מוכח דז"א נמצא במצרים מסני שפרעה עומד בעורף אי"א, וא"כ הא כהא תלי, ואכמ"ל, עכ"ל.

עמוד תקכב

מס"ס קושר כתריו: נסמן לעיל בע' שצא.

עמוד תקכו

ישראל מתקשראן באורייתא: זח"ג עג, א. שהתורה נקי' כלה: ברכות נו, א. פסחים מט, ב. וראה שמו"י לג, ח.

עמוד תקכח

מעייין שמתהר בכל שהוא: תוי"כ שמיני יא, לו. מקואות פ"א מ"ו. ראה בהערות וציונים לאוה"ת פ"י וישלח ע' 924 לרף רלט, ב.

עמוד תקל

א"ת מה אלא מאה: מנחות מג, ב. יפה שעה אחת: אבות ד, יו. יבא זה זה משה: מנחות גג, ב.

עמוד תקלא

קשר של תפילין: ברכות ז, א.

עמוד תקלב

ואין עוז אלא תורה: ראה ויקי"ר פל"א ה. יל"ש בשלח רמז רמד. ועייגי"כ זכחים קטז, סע"א. — ומ"ש בקהלת יעקב מערכת עוז: לא מצינו בדרז"ל כו' צע"ק (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בטה"מ התשי"א ע' 181).

עמוד תקלג

פושעי ישראל מלאים מצות: עירובין יט, א וש"ג. מס"ס קושר כתריו: נסמן לעיל בע' שצא. אין יסורים בלא עון: שבת גה, א.

ועמ"ש ע"פ ששת ימים: ראה באוה"ת פ"י יתרו ד"ה זה.

ומש"כ שמקור המשכה: תוי"א דף סג, א. בסדרש איכה: ג, ט.

עמוד תקיז

ואהבת גימטי' ב"פ אור: ע"ח שער הכוונות כהנת ק"ש. פע"ח שער הק"ש פכ"ג וכ"ה. ומש"כ וזהו אדון הנפלאות: תוי"א דף סג, א. מ"ש והנה דביקת הנפש: שם. ישראל עלו במחשבה: ב"ר א, ד. ת"ז ת"ו בסופו.

עמוד תקיח

מש"כ שעל"י זו: תוי"א דף סג, א. דאבא יסד ברתא: נסמן לעיל בע' תא.

עמוד תקיט

ומש"כ וזהו ענין ק"י"ס: תוי"א דף סג, א. מש"כ וכמו... להיות שם הוי": שם דף סג, א וב.

עמוד תקכ

נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין לת, א. זח"ג לט, א. ערבים עלי ד"ס: ע"ז לה, א. מ"ש כי העצבות: תוי"א דף סג, ג. אין עצבות לפני המקום: חגיגה ה, ב. זח"א קסג, א.

עמוד תקכא

אין השם שלט: רש"י בשלח יו, טו. תנהומא תצא בסופו. וכמסארו"ל ס"פ חלק: סנהדרין קיא, ב. ומש"כ בענין ולהיות בחי': תוי"א דף סג, ג. פרעה... מעורף דא"א: בס' המאמרים ש"ח עמוד נז מצ"ן על זה כ"ק אד"ש: פע"ח. משנת חסידים וסידור הארז"ל בס"י עבדים היינו. — נתבאר בארוכה בסידור ע"פ עבדים היינו, תורת חיים ע"ס שמות ד"ה וה"י כי יביאך. בס' המצות להצ"צ מצות קרבן פסח. והנה בלקו"ת להארז"ל ובשער הפסו"י פ"י וישב, במאוי"א ובכ"מ איתא שפרעה

תשיב מראה מקומות

עמוד ונקלד

משה נחבא בזה : ספרי מטות ב.

עמוד ונקלה

מיט תחזוניס בוכיס : ת"ז ת"י ה.
צהבו פויו : ירושלמי שבת פ"ח ה"א.

עמוד ונקלו

נהר היונא מעדן יובל שמו : בראשית ב, י.
זח"ב פג, א. זח"ג נה, א. וראה ג"כ
בכורוה נה, ב. ויק"ר ספכ"ב. (הערת כ"ק
אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים ת"ש ע'
פג).

עמוד הקלמ

אדמו"ר נ"ע בדי"ה לסוסתי : לקו"ת שה"ש
יא, ג.

עמוד הקמא

לית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א.
וראה זום רפט, א.

עמוד תקמב

נטה שמא"ו וברא ארץ : ראה פדרי"א פ"ח.
זח"ב כ, א. לו, א. פה, ב.

עמוד תקמו

לית שמא"א : נסמן לעיל בע' תקמא.

עמוד תקנ

סיכאל מקריב נשמותיהס : נסמן לעיל בע'
תפז.

רזא דקורונא : זח"ב רלט, א. זח"ג כו, ב.
במד"ר בעה"ס : ב, טז.

עמוד תינא

מיט תחתויס בוכיס : ת"ז ת"י ה.
בכח"ס ר"ו בכיס : ע"ח שער הכללים פ"ב.

עמוד תינב

כח"ס בזח"ו ע"פ מה תצעק : פ' בשלח מח.
א.

במ"א בילזוט : אולי הכוונה לתהלים רמו
תשב ע"ז אליך ה'.

עמוד תקנג

בראשית בחוכמא : תרגום ירושלמי שם.

עמוד תקנח

מ"י דאצילות... בשם כבוד : ראה מרדס
שער ערכי הכינויים, ומאורי אור מעי
כבוד, ונח"י בלקו"ת ד"ה האוינו (השלישי)
פ"ב.

עמוד תקנו

קארי תדיר לנחורא עילאה : ת"ז ת"י ה.

עמוד תקנז

כנודע שהוא ענין אחליפו : ראה דרך מצותך
בשרש מצות התפלה סר"ק יב.

עמוד תקנח

אבא יונק מסזל הח' : ראה זח"ג רפט, ב
ובכ"מ.

עמוד תקסד

ע"פ במדבר סיני : ראה אוה"ת פ' במדבר
בתחלתו.

עמוד תקסח

אשרי מי שבא לכאן : יבמות קט, ב.

עמוד תקמו

ועד שהוא אחד בחילופי אתחן : זח"ב קלה,
א. — הוא"ו מתחלף באל"ף בחילוף אהוי
והעיין בחי"ת באותיות אחע"ה (רמ"ז
הובא בנצוצי אורות שם) — זתבאר
בארוכה ע"פ דא"ח באמרי בינה שער
הק"ש מס"ב ואילך, בשרש מצות התפלה
להצ"צ סלי"ת, ועוד. (הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בספר המאמרים תשי"ח ע' 242).
כ"מ שנאמר לי : מדרש שוחר טוב פ"ט.
ועד"ו ג"כ בספרי בהעלותך יא, טז. ויק"ר
ב, ב. ונתבאר בלקו"ת במדבר ד"ה ביאור
מעט ע"פ וארשתך לי.

ע"פ ואולם חי אני : אוה"ת פ' שלח ע' תקי.

עמוד תקסח

באיכה גבי מעשה במדיס בת נחתוס : א, ג.
כל מה שיש ביבשה : חולין קכו, א.

עמוד תקע

אנכי ולא יהי לך : מכות כה, א.
אורייתא סתים וגליא : זחיג עא, ב. עג, א.
צח, ב. קנט, א.

פרש שבתכס : זחיב סח, ב.
גדולה תשובה : יומא פו, ב.
רשעים בחייהם קרוים סתים : ברכות יח, ב.

עמוד תקפו

ארזי מסר בשביל יחיד : תענית ט, א.
עיפ כי ברבים : יהל אור ע' 208.
שרו של עולם אסרו : יבמות טו, ב.
התורה קדמה : גסמן לעיל בעי תקפב.

עמוד תקעב

כתר עליון איהו כתר מלי : תיז בהקדמה
(פתח אליהו).

עמוד תקעג

בפיג דפסחים : דף ג, א.

עמוד תקפז

אית חסד ואית חסד : זחיא ריט, א.
בביאור ואתחנן : לקוית שם ג, א.

עמוד תקעה

עיפ ויסע מלאך אלקים : הכחנה להנדפס
לעיל.
בעתיקא תליא : זחיב סח, א.
תפילת ערבית רשות : גסמן לעיל בעי תיט.

עמוד תקפח

נדרים סייג לפרישות : אבות ג, יג.
באתרי לאו אורחא לטיכל : זחיג רמא, ב.

עמוד תקעו

שהסליחה מופקדת : מדרש תהלים קל, ב.
נהר . . יובל שמו : גסמן לעיל בעי תקלו.

עמוד תקפס

חסה עהיד : ביר טו, ח.
סאין התינוק יודע : ברכות מ, א.
בבוך שמות : הכחנה להמאמר דלעיל.

עמוד תקסא

ערבים עלי דים : עיז לה, א.

עמוד תקצ

שעורה שעור הי : זחיג קפת, ב.
זחסה כיב אתון דאורייתא : זחיג קפת, ב.
ראה חגיגה יד, א. ביר מג, ז.

עמוד תקפב

תשובה קדמה לעולם : מדרש תהלים צ, יב.
תורה קדמה לעולם : ראה מדרש תהלים צ.
ד. ביר פיה, ב. ויקיר פיט, א. תנחומא
וישב ד. זחיב מט, א. קסא, א. זחיג קפת.
א. קנט, א.

עמוד תקצג

מטיט קושר כתרים : גסמן לעיל בעי שצב.

עמוד תקצד

מדיר בקהלת דקייג עיא : יא, א.
זה רוחו של משיח : ביר פיב, פיה. וראה
בתשובות המיוחסות להרמב"ן סי' רפד.

עמוד תקפג

ערבים עלי דים : עיז לה, א.

עמוד תקצה

עתיד הקביה : סוף עוקצין.
אין לך עשב : ראה ביר פי, ו. זחיא רגא,
א. מויג חיב פי, אגהיק סי' כ.
איתא במדרש : ביר פי' יא.
עיפ למנצח על השונינית : לקוית תזריע
כא, ג וראה בסידור שער המילה.

עמוד תקפד

מלאך רע עונה אטן בעיכ : שבת קיט, ב.
בכל לבבך בשני יצריך : ברכות נה, א.

עמוד תקפה

אית בניך אלא בוניך : סוף ברכות ושיג.

מראח מקומות

תשיד

בהמאמר דלקמן סוף סעי' ח מציין שמאמר זה הוא משנת תק"ע.
מתנה טובה יש לי: שבת י, א. זח"ג קכב, ב.
אשה מזרעת תחלה: ברכות ט, א. גדה לא, א.
לא ניתנה תורה: מכילתא בשלח יז. תנחומא שם ב.

עמוד תרה

העוה"ב אין בו לא אכילה: ברכות יז, א. כענין שאמרו בהגיגה: יב, ב. זח"ג כו, א. קכת, ב. ריו, ב. דלו, א. רצב, ב. ע"פ ויכולו: אוה"ת ס' בראשית דף מג, ב.

עמוד תרו

פרש חגיגה: זח"ב פה, ב.
כח"ש במדרש: ב"ר פ' יא.

עמוד תרו

ואודיייתא סתים וגליא: גסמן לעיל בע' תקע.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א. סנהדרין לח, א. זח"ג לט, א.
יאה עניותא לישראל: חגיגה ט, ב. ויק"ר יג, ד ע"ס גי' העין יעקב.

עמוד תרה

בלילא סאי קעביד: ע"ז ג, ב.
נער הייתי שרו של עולם אמרו: יבמות טז, ב.
גאה על גיחתיניא: תרגום אונקלוס שמות טו, ב.
ע"פ ואתא מרבבות קודש: אוה"ת פ' וזאת הברכה.

עמוד תרפ

עד שלא נבה"ע: פדריא ס"ג.
בראשית בשביל ישראל: גסמן לעיל בע' תצ.
וגם ארז"ל... שכל העולם: ברכות ו, ב. זח"ג מה, א.
אפריון זה העולם: במד"ר יב, ד.
ארז"ל... מה צורך הי': רות רבה ת, ג.

עמוד זקצו

ס"ר ארזיות כנגד ס"ר נשמות: מגלה עמוקות. אופן קפו, וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשי"ח ע' רמז.
כשם שא"א לעולם בלי רוחות: תענית ג, ב. זח"ב ד, ב.

עמוד תקצו

בראשית כו' בשביל ישראל: גסמן לעיל בע' תצ.
המלאכים בקשו את התורה: שבת פה, ב. שבכ"י ויום חייב: ראה ספרי דברים ו, ו. ושם יא, ג. פרש"י שם. ערוך מעי פרוזדגכא בשם ילמדנו. רש"י שמות יט, א.

דאני ישנוו בגלותא: זח"ג צה, א.

עמוד תקצח

ואחבת בנוני יצריך: ברכות גה, א.
נק' בזהר: זח"א ריו, ב.

עמוד תקצט

ובחכמה גתברירו: הובא באגה"ק סכ"ח בשם זח"ק, וראה ע"ח ש"ח פ"ה. שלי"ט ד"א. סה"מ"צ להצ"צ מצות מחצית השקל. שם אינ"ד אכילת בע"מ (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשי"א ע' 79).

וכמארז"ל שמה שנאמר: יומא עה, ב.

עמוד תו

מארז"ל... דכנסיי שאלה: תענית ד, א. טל דלא ננסק לעולם: תענית ג, א. מי שיש לו פת בסלו: סוטה מה, ב. שרשו של עולם נקי נער: יבמות טז, ב. בכל יום יזיו בעיניך כחדשים: גסמן לעיל בע' תקצו.

עמוד תרי

הוא דא עויקא: זח"ג קעה, ב.

עמוד תרי

בר"ה את שבתותי תשסרו שלא נדפט:

תשמו

מראה מקומות

עמוד תרי

שתי אבנים : ספר יצירה ס"ד מ"ד.
אימתי גדול ה' : נסמן לעיל בע' שטו.
ופי' בזהר ויש דא קוב"ה : פי' ויקרא ז, ב.
א"ת בניך אלא בוניך : סוף ברכות ושי"ג.

עמוד תריא

רוח אמשיך רוח : זחיב קסב, ב.
שא"א לעולם בלי רוחות : תענית ג, ב.
זחיב ה, ב.
ס"ר נשמות : נסמן לעיל בע' תקצו.

עמוד תריב

מ"ש בביאור דמחר וחדש : אוה"ת פרשה
בראשית דף כב, א.

עמוד תריג

בכ"י יהיו בעיניך כחדשים : נסמן לעיל בע'
תקצו.

עמוד תרטז

הנדר סייג לפרישות : אבות ג, יג.
בחכמה אתברירו : נסמן לעיל בע' תקצט.

עמוד תריז

ואורייתא סתים וגליא : נסמן לעיל בע' תקע.
נכנס יין יצא סוד : עירובין סה, א. סנהדרין
לה, א. זחיג לט, א.
יא' עניותא לישראל : נסמן לעיל בע' תרז.

עמוד תריח

ואתחנן במתנת חנם : ספרי ר"פ ואתחנן.
משיח נקי עני : פסיקתא רבתי לה, ב.
ועז"א במכילתא שט : פי' מסעי פ"ב.

עמוד תרכג

שעורה . . שיעור ה' : זחיג קסה, ב.

עמוד תרכד

חסה כ"ב אתחן דאורייתא : זחיג קסה, ב.
ראה חגיגה יד, א. ב"ר מג, ז.
עה"ד חסה : ב"ר סה, ת.

עמוד תרכה

שבת אותיות תשב : אגה"ת פי"י, וע' בימה
תואר בראשית רבה סוף פכ"ב.
מ"ש בתו"א אך הנה זאת התורה : דף סה,
ב.
רוח אמשיך רוח : זחיב קסב, ב.

עמוד תרכו

ס"ר נשמות : נסמן לעיל בע' תקצו.

עמוד תרכח

מארז"ל . . כל העולם : ברכות ה, ב. זחיג
מת, א.

עמוד תרכט

ומ"ש כשם שא"א : תו"א דף סה, ב שורה
המתחלת : בבנינו של עולם.
מי שטרח בע"ש : ע"ז ג, א.

עמוד תרלא

בבוך שמות פ' בשלח : ראה המאמר דלעיל.
מעין מסהר בכ"ש : ה"כ שמיני יא, לו.
מקואות פ"א מ"ו. ראה בהערות וציונים
לאוה"ת בראשים ק' 924 לוף רלט, ב.

עמוד תרלב

ולאו מכל אינון מדות כלל : ת"ז בהקדמה
(ד"ה פתח אליהו).
אבא מקנן באצילות : להעיר מסוף ת"ו.
וצ"ע עפ"מ"ש בע"ה שער סדר אבי"ע
פ"ג פי' לי מקננא, דלכאורה אינו שייך
באבא (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסי'
המאמרים תשי"ח ע' פא).
ביו"ד נברא העוה"ב : מנחות כט, ב.
בינה מקננא בבריאה : ת"ז ת"ו.

עמוד תרלג

כ"ע אע"ג זהו אור צח : ת"ז ת"י ע.
סאין לך עשב : נסמן לעיל בע' תקצה.
נער הייתי . . שרו ש"ע אמרו : יבמות טו,
ב.
בכל יום יהיו בעיניך כחדשים : נסמן לעיל
בע' תקצו.

תשמו מראח מקומות

עמוד הרלד

תרי"ג מלות . . . כתר : ראה פודס שיח
סיב
מאמר זמליהו : ת"ז בהקדמה (ר"ה פתח
אליהו).
כשם שצ"א לעולם בלא דוחות : תענית
ג. ב. זח"ב ד. ב.

עמוד תרלו

דבינה נק' עתיקא : ראה זח"ג קעת, ב.
הוי"א ר"פ לך לך.
שבת אותיות תשב : גסמן לעיל בעי תרכה.
ותשובה קדמה לעולם : מדרש תהלים צ, יב.
תשובה הוא תשוב הי עילאה : רע"מ זח"ג
קכב, א.

עמוד תרמ

ובמדרש איתא : ר"פ ויגש.

עמוד תרמב

ישראל הוא בחי שיר אל : ת"ז בהקדמה.
חסרא וריחא פקחני : יומא עז, ב.

עמוד תרמג

ושם מ"ה מלגאו : ת"ז בהקדמה (ר"ה פתח
אליהו).

עמוד תרמד

בכל יום . . . פ' המן : ראה טור או"ח סי'
א. שר"ע אדה"ו (מהדורא תניינא) שם
סעי' ט. ובמהרי"ק שם סעי' י.
אורייתא וקוב"ה כולא חד : גסמן לעיל בעי
תלו.

עמוד תרמה

עתידיה אשה : שבת ל, ב.
הדואג אלמחר מקסני אמנה : סוטה מת, ב.
יומו של הקב"ה : ב"ד ה, ב. זח"ב קמה,
ב.

עמוד תרמו

המלאכ"ס בקשו : שבת סה, ב.

עמוד תרמז

טוב מאד זה מלאך : ב"ד ט, יב. זח"ב
קמט, ב. קסג, א.
בתורה . . . סתים ונליא : גסמן לעיל בעי
תקע.

עמוד תרמח

בדברים שתנרי אוה"ע : תענית ד, א.
אבא יסד ברתא : גסמן לעיל בעי תא.

עמוד תרמט

מתנה טובה יש לי : שבת י, א. זח"ג
קכב, ב.
מי שטרח בע"ש : ע"ז ג, א.

עמוד תרנ

מתנה טובה יש לי : גסמן לעיל בעי תרמט.
כנען ל' סוזר ותנר : ע' בתורא ד"ה וישב
יעקב דף כו, ג. ובלק"ת בפי' עקב בריה
ולהבין שורש טעם וקישור, ובאוה"ת
פ' ואתחנן ע' קרט, ובפי' עקב עמוד
תקלב.

עמוד תרנא

גמר קיחה קיחה : קידושין ב, א.
כל מקום שנאמר השמר : עירובין צו, א.
מי שטרח בע"ש : ע"ז ג, א.
זשבת אותיות תשב : גסמן לעיל בעמוד
תרכה.

ות"ת כנגד כולם : טאה א, א.
ומי שתורתו אומנתו : שבת יא, א. או"ח
סי' קו. ובשו"ע אדמוה"ו שם סי' קד.
זלחאי שיתפלל כל היום כולו : ירושלמי
שבת א, ב.

וחסידים הראשונים : ברכות לב, ב.
ישראל מתקשראן באורייתא : זח"ג עג, א.
ביום חתונתו זו מ"ת : תענית כו, ב.

עמוד תרנב

אורייתא מח"ע נפקת : זח"ב סה, א. וראה
שם קכא, א.
כל הקורא ושונה : ראה תרא"ר רפ"ה.
רוח אייתי רוח : זח"ב קסב, ב.

תשיו

מראה מקומות

עמוד תרנב

אני אותיות אין: פרדס שער הסעמים פרק
א. ראה מאויא אות אי סי סד.
דקודביה סתים וגליא: זחיג רכז, ב.
באסתר קכ"ז א': ז, יג.
בחכמה אתביררו: נכמן לעיל בעי תקצט.

עמוד תרס

כל המקבל עליו עול תורה: אבות ג, ח.
שאת, משוקדים, מחר. . . ארור וקס:
בראשית ה, ז. שמות כה, לד. יז, ט.
בראשית מט, ז. דברים לא, טז.

עמוד תרסא

בחר לנו אנשים. . . מכחינת משה ומכחינת
יהושע: ראה בחזקוני כאן בשם מדרש
שבחר לנו אנשים שגולדו באדר שני,
וכ"ה בס' והזהיר פי יתרו לד.
פני יהושע כפני לבנה: ביב עה, א.
באסתר קכ"ז, א: פי"ז.
אל תהי צדיק: קה"ד ז, לג.

עמוד תרסב

המתפלל צריך שיתן עיניו מלמטה: יבמות
קה, ב. זחיג רכט, ב. רט, ב.
ועמ"ש מזה ע"פ הזהר קומה: ראה אור
התורה פי ויצא צי קעז, א.

עמוד תרסג

חתורה שנקי עוז נקי תושיה: מכילתא
בשלח טו, ב. ויק"ר פליא, ה. סנהדרין
כו, ב.

עמוד תרסד

אלקים גיחסי הסבע: נסמן לעיל צי שפה.
בהבינה התגלות ע"פ: ראה זחיג קעח,
ב. תויא ר"ס לך לך.
בינה רק עד הוד איהפשטת: ע"ח שער כט
פ"ח. סעמי מצות להרח"ו סיפ שמיני
ועוד. נתבאר ע"פ דא"ח בביאורי הזהר
פי כי תשא ע"פ והדל לא ימעיס (הערת
כ"ק אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים
תשי"ד ע' נג. ובהש"ח צי קיח).

אעיג דא"חו לא חזי: מגילה ג, א.
יעקב י' עקב: זחיג קג, א.

עמוד תרנג

נובלות חכמה: ב"ד יז, ז. נתבאר בע"ח
שער הכללים ספ"א.
שארז"ל על ר"מ: עירובין יג, ב.
התורה היא קדמה לעולט: נסמן לעיל בעי
תקפב.
נקי אבנים כמ"ש בסיי: פ"ד מ"ב.

עמוד תרנד

איש מזריע תחלה: ברכות ט, א. גדה
כה, ב.
אבא יסד ברתא: נסמן לעיל בעי תא.
מחשבתן של ישראל: ב"ר בתחילתה.
ק"ש ותפלה שנקי סולט: זחיג רסו, ב.
זחיג שו, ב. ת"ז ת"י מה.

עמוד תרנה

שהתורה. . . תרעא לזרתא: שבת ל, ב.
משום דמזלייהו חזי: מגילה ג, א.
רמ"ח מ"ע רמ"ח אברים: ראה ת"ז ת"י ל.
ומי שתורתו. . . התפלה: שבת יא, א.
שבת אותיות תשב: נסמן לעיל בעי תרכה.

עמוד תרנו

דסל לא מיעצר: תענית ג, א.
קול דמטה. . . קאתי: ת"ז ת"י ה.
ועמ"ש במ"א בענין אבנט: ראה אוה"ח
דרושים לסוכות צי א'חשטו. ובפי ויקרא
צי רפט.

עמוד תרנז

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.

עמוד תרנח

אין השם שלם: רש"י בשלח יז, טז. תנחומא
הצא בסוף.
וברבות באיכה בפי תבא כל רעתם: א, גז.
אלקים גיחסי הסבע: נסמן לעיל בעמוד
שפה.

מראה מקומות

תשיח

דיה להבין למה לעתיד סיג (הערת כ"ק
אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשיח
ע' קכא).

עמוד תרפא
פ"ח זפסחים: פז, א.

עמוד תרפב
אין מוסרים רזי תורה: ראה חגיגה יג, א.
מים תחתונים בוכים: ת"ז ת"ה.
מפנימי אבא: ראה הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בקונטרס לימוד החסידות ע' ו.

עמוד תרפג
לעולם ישנה אדם לתלמידו: ססחים ג, ב.
וש"ג.
פותח את ידך יודיך: ת"ז בהקדמה.

עמוד תרפו
ר"פ ויצא ע"פ קומה: ראה אוה"ת שם דף
קעז, א.
דאית חסד ואית חסד: זח"א ריט, א.

עמוד תרפז
מתנה טובה יש לי: שבת י, א. זח"ג קכב,
ב.
במ"א ע"פ בן פורת יוסף: ראה אוה"ת פ'
ויחי.

עמוד תרפח
בדרוש חמשה קנינים: אוה"ת דרושים לחג
השבועות.
ועמ"ש... בענין מפרסת פרסה: אוה"ת פ'
שמיני ע' מה.
אם אין דיעה הבדלה מנין: ירושלמי ברכות
ה' ב.
עפ"י המד"ר פ' שמיני: אוה"ת ויקרא ע'
נא.

עמוד תרפט
כל הקורא ושונה: ראה תדבאר רפ"ח.

עמוד תרצא
כל מחלוקת: אבות ה', יו.

עמוד תרפז

אם אין יראה: אבות ג, יו.
האיש דיקא דרכו לכבוש: יבמות סה, ב.

עמוד תרפח

זכר בפה לא תשכח בלב: מגילה יח, א.

עמוד תרפט

אמרו לפני מלכיות: ר"ה טז, א.
אין מלך בלא עם: זסמן לעיל בע' תמ.
וברבות בקהלת ע"פ והארץ לעולם עומדת:
קה"ר א, ו.

עמוד תרע

וארז"ל דמי"ש אלף אלפים: חגיגה יב, א.
במקום גדולתו: זסמן לעיל בע' חק.

עמוד תרעא

כתר עליון אע"ג דאיהו: ת"ז ת" ע.

עמוד תרעב

אליו ולא למדותיו: פרדס שער הכונות
רפ"ב בשם הספרי.

עמוד תרעג

שאין להקב"ה בעולמו: ראה ברכות ה,
א. זח"ג רב, א.
מתנה טובה יש לי: שבת י, א. זח"ג קכב,
ב.

עמוד תרעז

צדיקים יושבים: ברכות יז, א.
במ"א ע"פ אז ימלא: יהל אור ע' תצג.

עמוד תרעט

שמש בעבת: תענית ה, ב.

עמוד תרפ

דאית חסד ואית חסד: זח"א ריט, א.
כל רב מבבל: סדר תנאים ואמוראים בסופו.
אגרת רב שרידא גאון. הקדמת ספר
התיקונין כתי"י הובא ונתבאר בתחלת
שער מאמרי רשב"י. ע"ח שי"ט פ"ג.
נתבאר ע"פ דא"ח בהוספות לתו"א אסתר